

Pekka Erost.

Tuomari Harleisto

TIETÄJÄN AARTEISTO

Tietäjän Kirjeisto

Aakkosellinen hakemisto-lukemisto

Pekka Ervastian

kirjoituksista

Omatunto, Tietäjä ja Ruusu-Risti

aikakauskirjoissa

vuosina 1905—1934

Olen se mikä olen, ja ne,
joilla on korvat kuulla
kuulevat minun ääneni.

Pekka Ervast

Tietäjä 1918: 99

Ensimmäinen osa

TIETÄJÄN AARTEISTO

LAATINUT

MARTTA JALAVA

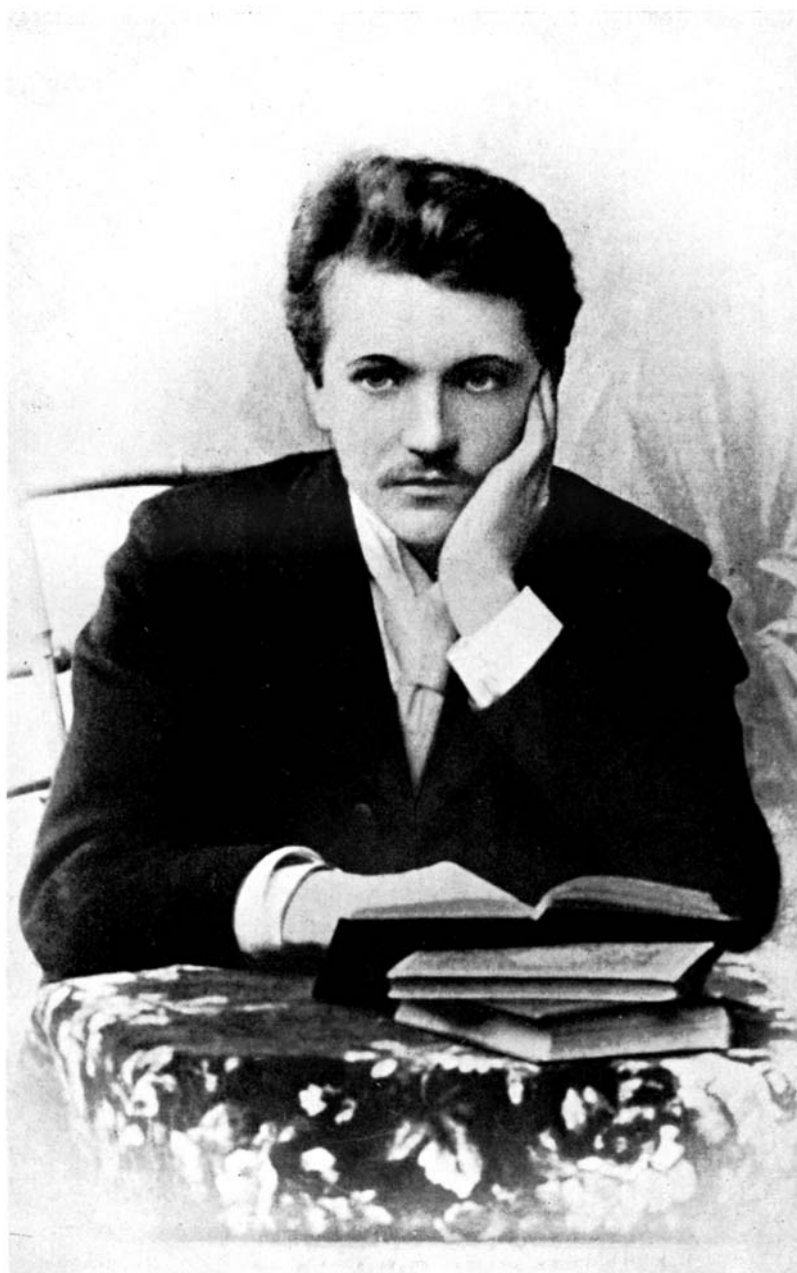
COPYRIGHT BY RUUSU-RISTIN KIRJALLISUUSSEURA ry.

Tampereen Paperinjalostustehdas ja Kivipaino Oy.

1933

Digitalisoitu näköispainos 2006

Pekka Ervastian kuva vuodelta 1898
nimikirjoitus vuodelta 1907

Pekka Ervasti.

TIETÄJÄN AARTEISTO

ESIPUHE

ja selityksiä

PEKKA ERVASTIN vuosina 1905—1934 aikakauslehdissään *Omatunto*, *Tietäjä* ja *Ruus-Risti* julkaisemat Toimittaja-artikkelit, lukuisat esitelmät ja kirja-arvostelut sekä kysymys- ja vastausosasto sisältävät ensiarvoisen tärkeitä tietoja totuudenetsijöille. Mutta näitä aikakauskirjoja mainituilta vuosilta on hyvin vaikeata saada edes lukeakseen, sen vähemmin ostaakseen. Lisäksi on vaikeata ja hankalaa löytää etsimäänsä tietoa näin laajasta 30 vuosikertaa sisältävästä kokoelmasta. Siksi oli Pekka Ervast jo eläessään toivonut hakemiston laatimista.

Tällainen hakemisto on nyt laadittu. Mutta on se samalla laajennettu lukemistoksi. Tämä hakemisto-lukemisto sisältää aakkostettuna edellämäinintä kirjoitukset. Lisäksi on »Tien varrelta» ja »Mitä muualla tiedetään» osastoista poimittu valikoiden tiedonantoja. Teoksen lopussa on Liite, jossa on aakkosellinen luettelo kaikkien muiden kirjoittajien artikkeleista tekijä- ja otsikonimen mukaan.

Tähän teokseen ei ole otettu laajoja artikkelisarjoja, jotka muodostavat kukin oman kokonaisuutensa sellaisinaan, ja jotka niinollen on asiallisempaa julkaista yhtenäisinä teoksina.¹⁾ Kuitenkin on otteita niistä. Vieläpä muutamista vuoden 1934 jälkeen kirjoina ilmestyneistä esitelmäsarjoista.

Hakemisto-lukemisto on laadittu siten, että hakusanan kohdalla se viittaa k.o. aikakauskirjoihin ilmoittaen niiden vuosiluvun ja sivunumeron ja myös samalla ohjaa viitesanan kautta löytämään artikkelin itse lukemistosta, jolloin vuosiluku sivunumeroineen viittaa asian sijaintiin hakusanan kohdalla, koska kirjoitukset ovat kronologisessa järjestyksessä tekstissä. Näin ollen sisältää teos kaksinkertaisen hakemiston. Haku- ja viitesanoina ja -lauseina on käytetty ainoastaan alkutekstissä esitelletuille muotoja. Viitelauseissa on lyhennyksiä,²⁾ joita

ei aina ole alkutekstissä, mutta otteissa ei ole poikettu tekstistä. Otteet ja viitteet on pyritty valikoimaan niin, että nekin antaisivat perustavaa tietoa haettavasta asiasta. Näin on teos kristosofinen tietokirja, jossa kaikki tiedot ovat Pekka Ervastin opetuksista.

Tässä teoksessa on ainoastaan hakusana markeerattu lihavoiden. Kaikki alkutekstin erillaiset rubriikit, kursivoinnit jne. ovat merkityt *harventaen* tai käyttäen **VERSAALIA**. Näin on pyritty tekstin yhtenäisyyteen ja selvyyteen. Koska teos ei ole faksimilepainos k.o. kirjoituksista, niin on katsottu mahdolliseksi näin menetellä. Alkuperäistekstiin ei ole tehty tahallisesti mitään muutoksia, lukuunottamatta edellämäinintuja lyhennyksiä ja ilmeisiä typografisia virheitä, jotka on oikaistu. Mahdollisimman tarkkaan on seurattu sanojen ja muotojen vaihtelevaa oikeinkirjoitusta. Esim. P. E. ei käyttänyt i-tä verbeissä ennen vuotta 1920: hän käytti vaihdellen muotoja: *absoluti*, *absoluutti*, *astrali*, *astraali* jne.¹⁾ Kun näin on seurattu alkutekstin muotoja, voi lukija ja tutkija tästäkin teoksesta seurata P. E:n persoonallisen ja sydämellisen kauniin tyylin kehitystä. Tietysti varsinaisessa tutkimustyössä on aina turvaututtava alkuperäisiin teksteihin.

Vuosiluvut 1905—1907 viittaavat aikakauskirja *Omatunto*, 1908—1920 *Tietäjä* ja 1921—1934 *Ruus-Risti* vuosikertoihin. Vuosiluvun jälkeen on merkitty sivu kaksoispisteellä (:). Jos on vain vuosiluku sivunumeroineen tai pelkkä sivunumero ilman ks. (katso) merkkiä ja viitesanaa tai lausetta, niin silloin ei tässä teoksessa ole laajempaa selitystä hakusanan ilmoittamasta asiasta ja niin ollen tiedot on etsittävä lähdekirjoista. Esitelmän nimen ensimmäinen sana on hakusana, mikäli ei viitesanaa ole erikseen mainittu. — Hakusanan käsite on laajennettu

¹⁾ Lähemmin ks. Ervast, Pekka X momentti.

²⁾ esim. koko nimen asemasta lyhennys P. E..
H. P. B., J. R. H. jne.

¹⁾ P. E:n oikeinkirjoitustyylistä lähemmin tutkielmassa Jalava — Kumpulainen: »Sananen kirjojen ja erikseen Pekka Ervastin kirjojen tekstin muuttelamisesta».

usein alkutekstin mukaiseksi viitelauseeksi tai otteeksi. Jos viitelause tai ote alkaa pienellä kirjaimella niin on se alettu keskeltä alkutekstin lausetta; jos taas lopussa ei ole pistettä on se kesken jätetty lause. Jos viitelause tai ote on katkaistu kesken alkutekstiä on se merkitty kolmella viivalla (— — —). Syystä tai toisesta alkutekstiin lisätty sana tai lause on merkitty hakasilla ja tähdellä [*]. »Toimittajalta»-artikkeleista on e.m. sana jätetty toiston tähden pois. Siis ilman otsikkoa olevat kirjoitukset ovat Toimittaja-pätkiä — kuten P. E. niitä itse leikkiläisesti joskus nimitti —, mikäli eivät ole otteita joistain artikkeleista. Muutamia toistoja ei tässä teoksessa ole voitu välttää, koska P. E:n yksi ainoa lause voi sisältää lyhyessä muodossa

monta ikuisesti kestäväää viisautta. Esim. lause: »Rakkauden kaunein kukka on inhimillinen luottamus ja anteeksiantamus» (ks. Tietäjä 1914: 467.) Tämän lauseen voi löytää lisäksi kolmesta hakusanasta: rakkaus, luottamus, anteeksianto. Se sisältääkin koko inhimillisen elämän syvimmän ratkaisun. Sekä filosofisesti että käytännöllisesti. Sanoohan P. E. itsekin vastuuntietoisesti omista opetuksistaan m.m. näin: »Älkää sanoko, että "saarnaan", sillä sanani eivät ole tyhjää helinää. Nämä ovat ikuisia totuuksia.» (ks. ajatus 1916:386) — Kysymys- ja vastausosastosta on taas kysyjäin initialsit jätetyt merkitsemättä.

Alkuperäistekstissä ja tässä teoksessa on käytetty seuraavia lyhennyksiä:

P. E.	= Pekka Ervast
H. P. B.	= Helena Petrovna Blavatsky
J. R. H.	= Johan Rikhard Hannula
H. S. O.	= Henry Steel Olcott
W. Q. J.	= William Quan Judge
A. B.	= Annie Besant
C. W. L.	= Charles William Leadbeater
A. P. S.	= Alfred Percy Sinnett
V. H. V.	= Väinö Henrik Vaivanne
R. S.	= Rudolf Steiner
R-R.	= Ruusu-Risti
T. S.	= Teosofinen Seura
E. S.	= Teosofisen Seuran Esoteerinen Osasto
S. T. S.	= Suomen Teosofinen Seura
Vpm.	= Vapaamuurarius
I. T. J.	= Idän Tähtien Järjestö
Valk. Veljesk.	= Valkoinen Veljeskunta
Sal. O. tai S. O.	= Salainen Oppi
teos.	= teosofinen
art. = artikkeli; arv. = arvostelu;	
kys. = kysymys; vast. = vastaus.	

Muut mahdolliset lyhennykset selvinnevät tekstistä.

Tämä teos julkaistaan nyt Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry:n suosiollisella luvalla.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1952.

Lausun täten sydämelliset kiitokseni P. E:n Kannatusliitolle siitä taloudellisesta tuesta, joka on tehnyt minulle mahdolliseksi tämän kirjan kustantamisen.

Turussa 13 päivänä lokakuuta 1952.

Martta Jalava.

A

A., norjalainen salatieteilijä, art. Salatieteilijän puheilla, kirj. Elia Vera ks. P. E. X. 1906:197—200, 1916:89,

»Tunnettehan kristianilaisen salatieteilijämme A:n? Hän on sen sanonut eikä hän koskaan juuri erehdy laskuissaan.»

Tämä oli minusta silloin kerrassaan mielenkiintoinen uutinen, ja todellisuus on näyttänyt, ettei herra A. silloinkaan »erehtynyt laskuissaan». Iloni on todeta, että norjalainen profeta ennusti täsmälleen oikein. 1918:22, 1923:224,

Vuonna 1899 oli hän tavannut Norjassa erään salatieteilijän, jonka kanssa keskustellessaan hän äkkiä oli tuntenut saavansa pysyvän yhteyden laajemman tajuntansa, korkeamman minänsä ja sen tietovaraston kanssa; hän tunsu uskaltavansa fyysilliseen persoonallisuuteensa vastaanottaa sen, minkä hän henkisenä olentona tiesi. [*Ote art.: Erään tietäjän elämä, kirj. Sven Krohn.] 1925:409,

Julkaisemme tässä numerossa P. E:n kiintoisan kuvauksen »Salatieteilijää tapaamassa». Se tuntuu muodoltaan kaunokirjalliselta, mutta kertoo itse asiassa tärkeästä tapahtumasta hänen omassa elämässään. V. 1899 kävi nim. P. E. todella tapaamassa norjalaista selvänäkiä, joka vaikutti häneen syvästi. Hän kertoi usein tästä tapauksesta esimerkkinä siitä, miten salatieteilijä voi pelkällä läsnäolollaan herättää ja vahvistaa toisen ihmisen henkistä puolta, korkeampaa minää, niin että hän tulee siitä tietoiseksi. P. E. kertoi myös, miten hän juuri norjalaisen luona tunsu saavuttaneensa kiinteän yhteyden tähän laajempaan henkiseen puoleensa ja tunsu voivansa välittää henkisen tietonsa fyysilliselle tasolle. [*Ruusu-Ristin toim. Eino Krohn.] 1934:321, 352—357.

Abraham 1907:239, ks. raamattu 1911:17, Isä Aabraham, kirj. J. R. H. ks. tätä, P. E:n arv. 1925:254.

Aadi-taso ks. monadi 1910:46.

Aalaja. — Tämä Kristus-prinsiippi — — — on ihmisessä hänen korkein, sisin itsensä, a a t m a eli a a t m a a-b u d d h i eli a a t m a a b u d d h i-manas — — — se on samalla »maailman sielu» eli a a l a j a, siis kosminen kokonaistajunta. Ja kun ks. Kristus 1917:440.

Mutta Kristus ei ollut mikään erikoinen persoonallinen olento — — — vaan personaton »prinsiippi», a a l a j a eli maailman sielu, eli kuten Ruusu-Ristissä sanomme: kosmille-mystillinen Kristus, Jumalan Poika, Logos, Sana. Sentähden ks. Kristus 1927:42, maailmanopettaja 1927:328,

kosminen Kristus on Aalaja, maailman sielu, johon meidän kaikkien tulee yhtyä. ks. H. P. B:n itämaalaisuus, art. 1931:129,

H. P. Blavatsky puhui Aalajasta ja Kristus-prinsiipistä, Ruusu-Risti puhuu kosmisesta ja mystillisestä Kristuksesta, ks. R-R. 1931:333.

Aalto, Maija 1924:162.

Aaltonen, August 1905:148, 1906:86, 1907:78, 83, 225, 1908:64, 124, 375, 380, 1909:71, 1910:178, 1911:284, S. T. S:n kunniajäsen ja teosofisen liikkeen ensimmäisiä tukipylyväitä Suomessa 1923:357, 397, 1924:77, 222, vanha teosofi, joka oli mukana T. S:aa perustamassa ja viimeiset vuotensa eli Perustaja-Johtajan maatilalla, kuoli — — — 78 vuoden vanhana. 1935:348.

Aaltonen, Greta 1931:367, 1932:2, 36,

Aaltonen, V. 1932:104.

Aaltonen, Väinö, kuvanveistäjä.

Kulunut vuosi oli täynnä kaikenlaisia sensaationeja, jotka enimmäkseen saivat alkunsa ulkokullatusta ahdasmielisydestä ja suvaitsemattomuudesta. Ohjelman viimeisinä numeroina olivat Väinö Aaltosen kuvapatsaat eduskuntapalatsissa ja amerikkalainen näytelmä »Jumalan vihreät niityt», jota aiotaan Suomesakin esittää.

Olin tilaisuudessa Tukholmassa näkemään tämän kappaleen, joka kuvaa kristittyjen neekerein käsitystä vanhasta testamentista, toisin sanoen Jumalasta ja taivaasta, maailman luomisesta, syntiinlankeemuksesta, vedenpauksesta j.n.e. Alussa epäroin, mutta lopussa olin täydellisesti voitettu. Kappale on lapsellisen herttainen, uskonnon vakava ja opettava, ensiluokkaisen saarnan veroinen. Sitä ei voi katsella kyyneltyä.

Käväsin äskettäin eduskuntatalossa. Ihailin ja ihmettelin sen komeutta: kuninkaallisen jalot ajatukset tässä viihtyvät, nöyrät sydämet tässä sykkivät, viisaat ja kokeneet astuvat näillä permannoilla ja nousevat näitä portaita! Iloitsin ja saavuin eduskuntasalin lehterille. Uteliaana katsoin Aaltosen kuvapatsaihin: mikä kauneuden puhdas maailma tuoksahti niistä vastaani! Rohkaisevina, kehoittavina, totuutta puhuvina seisovat nuo patsaat edustajien silmien edessä — voimme sanoa: heidän omina-tuntoinaan. 1933:3—4.

Aamu varmasti koittaa ks. Lönnrot 1915:318.

»Aamulehti» Tampere 1910:178.

Aarialainen, arjalainen (»jalo») 1913:463, 1925:190, 1928:79.

Aaron ks. veri 1925:50.

Aate. — teosofisten aatteiden menestys ja leviäminen on yhtä paljon asian puolesta työskentelevien »kuolleiden» kuin elävienkin ansio, ks. P. E. VII 1905:243.

Aatteet leviävät. Teosofisia luentoja pidetään nykyään verrattain ahkeraan Helsingissä. Paitsi tavallisia sunnuntailuentoja Sör-

naisten Vuorelassa, pyydetään teosofipuhujia raittius- ynnä muissa seuroissakin esiintymään, ja innokkaan esitelmänpitäjän olemme saaneet Matti Kurikassa, joka tunnetulla taidollaan sekä julkisesti että yksityisissä piireissä, varsinkin Elämä-osuuskunnan »Tuvassa» Antinkadun 13:ssa, sovrittelee teosofisia periaatteita jokapäiväisen elämän kysymyksiin. 1906:27, teosofiset aatteet leviävät ihmiskunnan ajatuspiirissä ja ks. uskonto 1906:236,

AATETOVERIT!

Paras joululahja on kirja.

Kirja on ystävä, joka ei petä.

Uskollisista ystäväistä on viisas ystävä paras. Viisas ystävä neuvoo, opettaa ja auttaa.

Minkäläinen kirja on kuin viisas ystävä?

Jos tiedätte semmoisia kirjoja, ostakaa niitä itsellenne ja niille, joille tahdotte hyvää. 1907:278,

levitämme teosofisia aatteita ja se on mielestämme ihmiskunnalle palvelus, vaikkei sitä luetakkaan markoissa ja penneissä, ks. käytäntö 1908:128, ks. kirjallisuus 1908:128,

Ellei kirjallisuus kasva, eivät aatteet leviä. Mutta aatteiden levittäminen on juuri uskottu meidän huostaamme! ks. kirjallisuus 1909:45,

Sillä aatteet ne elävät ja aatteet ne maailmoita luovat, ks. Päämajassa 1911:32,

Uudet aatteet ovat ilmassa Suomessa, — se näkyy siitäkin, että uusi lehti, joka puoltaa luontoa ja luonnollisuutta elämässä, alkaa ilmestyä Tampereella L. Leppäsen ja Aaku Mäen toimittamana. Sen nimi on Luonnonparantaja. 1912:54,

Eräs ystävä ja harras teosofi kirjottaa »kaukaisesta lännestä» seuraavan kirjeen Tietäjälle. Siitä näkyy, minkäläiseen ristiriitaan ihmissielu joutuu, kun siinä on hyvän voima herännyt ja sielu on päässyt puhdistuksen tien alkuun, mutta vielä on persoonallisten tunteitten heiteltävänä. Sielu aavistaa oman heikkoutensa, mutta ei vielä uskalla tehdä ratkaisevaa päätöstä, koska se ei luota itseensä — ei usko, että se lujasti pysyisi päätöksessään. Sitä läksyä sen kuitenkin täytyy oppia.

»Mietin, mietin itsekseen: »mitä tehdä? Elämä on niin tyhjää tarkotuksetonta täällä; ei mitään, mitään jalompata näe; kaikki on vaan »rahan tekemistä» varten; kaikki elää omaa etuansa tavotellen ja kiihkoisa on heillä kiire. Mitä siis teen minä, joka todellista, sisäistä elämää jo vähän tajuan, onko minunkin tuohon oman edun kamppailuun tyydyttävä? Onko minun, joka en enää saa sisimmälleni rauhaa oman itseni eteen työskentelyssä, sittenkin vaan tyydyttävä tuohon tyhjiin elämään? Eikö ole mitään jalompata työtä, joka tyydyttäisi koko sieluani? Miksi en saa tehdä sitä, mikä on sisimpäni kallein toivo: teosofisen valon levittäminen?»

Näin mietin itsekseen. Vastausta en löydä muuta kuin sen ikuisen karman lain: Jos olisin minä valmis »lähetettäväksi kaikkeen maailmaan», niin tilaisuus siihen itsestään tarjoutuisi.

Täällä Väinön heimolaiset, kulkurin kujilla kulkeissaan, ovat niin paljo menettäneet siitä, mitä oli heillä kotimaassa. Täällä tulee raakuus sävyisyyden sijalle. Harvan harvassa on niitä heimolaisia, jotka voisivat ottaa vastaan teosofista sanomaa. Kuinka sitten minä olisin kykenevä heitä opastamaan! Ei; tyytyös rintani siihen vähäiseen pieneen työhön, mitä voit tehdä. Ällös nurku kohtaloasi vastaan! Ällös nurku! Mutta kuinka tyytyä ma voisin tähän, joka on tyhjää kaikki? Eikö se, joka sisässäni tätä tyhjyyttä tuomitsee, ole hyvän ääni, kuinka voisni olla sitä kuulematta? Enhän tyytymättömyyttä muuten tuntuksikaan! Niin — ja enkö väärin tee jos ajattelen itseäni heikoksi, »syntiseksi», joka en vielä mitään voi tehdä valon ja vapauden puolesta? Sillä »pessimismilänihän» minä kuoletan itsestäni hyvän kai-puun!

Siis työhön, työhön on mun ryhdyttävä, työhön jalompaan, kuin oman personani ylläpitämiseen. Tuo rahan tienauksen' kiihko, joka ei minua huvita enää, ei saa minua vetää pyörteisiinsä! Minun tulee antautua kokonaan teosofian palvelukseen! Mutta mistä saan raha ja velvollisuuksieni täyttämiseen? Olenhan tämän »kuuman kaipuun» ajamana joutunut raha-velkaan muille ihmisille, kokeiltuani »sointuloiten» perustamista. Enhän saa sitä unhottaa. Rahaa siis mun täytyy saada! Miten? Työtä, ruumiillista työtä tekemällä. Muukalaisen rahamiehen palvelukseen mun täytyy antautua yksinomaan sitä varten, että rahaa saan, jolla velat maksan, että olisin kerran vapaa antautumaan teosofiseen työhön. Näin päätän minä ja teen työtä, että velat »viimeiseen ropohon» voisni maksaa. Mutta — taaskin kumma tunne! Kun velat on toivossa saada kohta maksettua, niin jopa ilmenee uusi rahan tarve ja niin en pääse minä teosofista työtä tekemään; en voi lähteä kirjalaukkuni kanssa, kulkemaan, kun Suomeen, vanhaan rakkaaseen kotimaahani alkaa mieli voimakkaana palamaan. Täällä tuntuu niin sanomattoman tyhjältä. Ei täällä ole mitään tarjolla Väinön heimolaiselle siitä mitä kotimaa jo tarjoaa valistuksen vainiolla. Sinne siis mieli tekee! Siellä on niitä, jotka ymmärtävät, siellä voi rauhallisten maalaisten kesken jotain tehdä. Eivät he ole niin perin turmel-tuneet kuin me hajallaan olevat Lännen suomalaiset olemme.

Siis matkarahoja ja vähän »ylijäämää» on nyt ruvettava »tienaamaan!»

Näin kummallinen on ihmismieli! Kun se yhtä saa, niin se toista kaipaa.

Taaskin mun täytyy optimismistani luopua: En ole minä valmis! Jos olisi kyllin mulla luot-tamusta itseäni; jos t.s. olisin valmis matkalle teosofiseen työhön, en minä ikävöisi kotimaata, en ystäviä enkä samoin ajattelevien seuraa, vaan siellä, missä suurin on pimeys, minä valoa tarjoaisin, sillä siellähän sitä tarvitaan! Mutta oppilas olen ja minä kaipaan opettajan huolen-pitoa ja hoivaa. Minä kaipaan jalompien sie-lujen läsnäoloa ja heidän puhettaan minä ha-luan kuulla. Ja Synnyinmaassani sitä saan.

Kenties onkin se minun tehtäväni. Ehkä kuului täällä »villissä lännessä» aikani hukkaan vaikka »rehaasin» täällä ympäri, kun nämä heimolaiseni niin vähän valoa kaipaavat. Ehkä heidän on saatava oppia jotain muuta tietä. Ne, jotka täällä kaipaavat valoa, löytävät sen ilman minun apuani. Suomessa sen sijaan on minun voimilleni helpompi maaperä. Ne ovat siellä vastaanottavaisempia kuin täällä »dollarijahdin» maassa.

Näin lohduttelen taasen itseäni ja tyytyväisenä »pusken» rahapohattain työtä.

Elämä on alituista tienhaaroissa valitsemista »mitä tietä käyn!» Jospa voisin minäkin taas oikein valita! Jospa sisimpäni Jumalani ääntä osaisin kuulla!»

Tahdon tässä huomauttaa, että jokainen aatteellinenkin työ elättää ihmistä, jos hän tekee sitä tunnollisesti, ahkerasti, viisaasti ja koko sydämellään ja jos hän mukautuu olosuhteiden mukaan. Kyllä ihminen voi elää levittämällä teosofista kirjallisuutta esim.! Mutta hänen täytyy koko voimallaan ponnistaa ja ainakin alussa tyytyä hyvin niukkiin elinehtoihin ja hyvin tyylyyn kohteluun maailman puolelta. Hänellä on siinä työssä toisenlaisia sielullisia tuskia kärsittävänsä kuin muussa työssä. Ei missään ihminen vaella ruusuilla. Niin kauan kuin ihminen etsii persoonallista tyydytystä, hän pettyy. Hänen täytyy tyytyä omantuntonsa kiitokseen. Mutta se kiitos kasvaa hänen toiseksi luonnokseen ja täyttää hänet onnella ja rauhalla, niin että vanha persoonallisuus häviää ja uusi tulee sijaan. 1912:254—256,

aate mikä maailmassa toteutuu on ensin toteutettu ajatuksessa, ks. esoterismi 1912:311,

teosofit aatteellisissa asioissa annamme persoonalliisiin tunteille suuremman vallan kuin suotavaa olisi ks. Steiner 1913:171,

Aatteet pysyvät, vaikka nimet muuttuisivat. Ja ne aatteet, jotka ks. vallankumous 1915:148,

Paperi on tällä hetkellä liian korkeassa hinnassa — ajatukset ja aatteet saavat odottaa, kunnes mammona taas suvaitsee heitä palvella. ks. P. E. XII: Kalevalan Avain 1916:302,

Aatteet ovat useimmiten tähän saakka saaneet rahaa palvella. Siitä on ks. teosofia, art. T. S:n työ ja tarkoitus 1916:347,

teosofisia aatteita on ilmassa, ks. Takala 1917:104,

aatevaltojen todellisuus — — — Sillä aatevallat yksin luovat historiaa, ks. Kalevala, kristinuskko ja Suomen kansa. art. 1917:159—162,

Ja sentähden on hyvä keskellä kurjuutta muistaa, että aatteet hallitsevat maailmaa ja että ihmiset ovat keskenään veljiä, ks. veljeys 1917:343,

työ aatteiden levittämiseksi on ks. teosofia, 1919:155,

Jalot aatteet tekevät työtään. Niihin yleensä liian vähän uskotaan. 1921:112,

Katsokoon jokainen aatteellinen yhdistys, ettei varjon veljen vaikutus tunkeudu himentämään sen tarkoitusperiä ja hämmentämään sen työtä. ks. art. Valon ja — — — 1922:105,

Oman henkensä ihminen on vapaa uhraamaan jonkun hänen mielestään kalliin aatteen puolesta, mutta se tapahtuu silloin hänen omalla persoonallisella vastuullaan; ja verrattain harvoin aate vaatii kuolemaa, ks. sota 1922:163,

Kun persoonallisuuksia vastaan hyökättiin, asetettiin juuri seuran veljeys koetukselle; kun aatteellisista kysymyksistä syntyi erimielisyyksiä, olisi veljeyden henki kyennyt käytännössä toteutettuna voittamaan erimielisyydet. 1922:267,

Aatteen levittäminen on aina yhteistyötä, ja minä ks. R-R. 1926:219,

aatepolitiikka ks. politiikka 1929:51,

Jos siis eksoteerinen työ on aatteiden levittämistä ks. politiikka 1929:95,

Realipoliittikona — — — eroa aatteen ja ihmisten välillä ks. armeija 1930:50,

A a t e v e l j i l l e , art. kirj. J. R. H. 1914:311.

Aate, nimimerkki ks. Palomaa, Veikko.

Aatelisto, aateliskruunut ks. heraldiikka 1914:149,

Nyt luodaan uusi aatelisto, hengen aatelisto — — — uusi aatelisto luodaan sisästä päin ja

me — — — Aatelisen velvollisuus — — — ks. R-R. 1927:171—172,

n y t o n luotava Euroopan uusi hengen aatelisto, ks. Europa 1929:148.

Aatmaa, Atma, ks. myös Itse.

Atma merkitsee itse, henki ks. Kaita tie, art. 1907:58, 196, Salomonin sinetti 1907:251, Jumala 1908:29, kehitys 1909:106, tietäjä 1911:4, Sal.O:n »Maailmansynty» 1914:57, pyhiinvaellus 1914:315, Kristus 1917:440,

Ihmisen korkeammat hengenvoimat, aatmaa ja buddhi, odottavat vielä salassa ilmennystään. 1918:61,

itämaiden käsitys ihmisessä piilevästä Kristuksesta eli Atmaasta ks. auktoriteetti 1925:149,

Ihmisen henki-itse, aatmaa, on jumalsyntyinen, se on Jumalan Poika hänessä, kuolematon ja häviämätön monaadi. Tämä ei koskaan ole missään tekemisissä pahan kanssa. Kun musta velho ks. magia 1927:126,

Atma on sisin, jumalallisin prinssiippi. Se on piilossa ja ks. R-R. 1927:167, vanhuus 1928:274,

Aatmaa-buddhi, henkitieto, on ihmisessä, mutta samalla koko maailmassa. Aatmaa on kokonaisuuden sisin elämä ja siis samalla kosminen prinssiippi. 1929:84, 1932:141,

H. P. B:n mukaan Kristus käsittää aatmaa-buddhi-manaksen kolminaisuuden ks. buddhi 1933:172, henki 1934:177.

Aatto-looshi, Oulu. 1912:54, 152, 305, 449, 1913:312, 416.

Aave, ks. astrali 1905:54.

Aba, Isä, ks. veri 1925:51.

Abbas, Effendi, ks. Behai-liike.

Abend, Rouva Abend Berlinistä, art. kuuluu sarjaan »Muistoja menneiltä ajoilta». 1922:4—13, 52—58, 70—80.

Abhedaananda, Svaami: Miksi itämaalaiset ovat kasvissyöjiä? Tästä erittäin valaisevasta ja innostuttavasta kirjasta olemme ottaneet suuren painoksen ja asettaneet hinnan niin alhaiseksi (30 p), että köyhinkin voi sen hankkia. 1912:54.

Absoluutti, absoluti, -nen.

Allekirjottanut ei kuitenkaan ole fatalisti tai deterministi, jommoisena Aate kirjoituksessaan esiintyy. Uskon yhtä hyvin ihmisen »vapaaseen tahtoon». Absolutinen jumaluus on ehdoton välttämättömyys, mutta välttämättä myös ehdoton vapaus, koska ei ole mitään ulkonaista vapautta rajottamassa ja koska kaikki vastakohtat siihen katoavat. Kaikki ilmiöt ovat sentähden ehdottoman välttämättömiä ja samalla ehdottoman vapaita. Ihminen samoin kuin korkein ilmennyt jumala (Logos) on välttämättömyyden orja ja samalla vapaa, sillä molemmat ovat jumaluudesta kotoisin. Ihminen tuntee itsensä vapaaksi, mutta ajatellessaan hän huomaa vapautensa menneen karmansa, rajoittamaksi. Vapaus on nykyhetken nuorukainen, tulevaisuuden isä ja menneisyyden lapsi. Missä määrin ihminen on vapaa? Hän voi joko hidastuttaa tai jouduttaa kehitystään. Elämän ja kehityksen välttämättömyydestä hän ei voi irtautua, mutta hän voi eri tavalla käyttää elämän mahdollisuuksia. Kohtalo ei määrää, kuinka nopeasti tai kuinka hitaasti hänen tulee kehittyä; sen hänen oma tahtonsa määrää. Ilman omaa tahtoa ei olisi siveellistä vastuunalaisuutta. Jos ei ihminen voisi jouduttaa kehitystään, olisi uskontojen työ turha; turha olisi puhua hyvästä ja totuudesta ja kauneudesta! Ja jos ei ihminen voisi hidastuttaa kehitystään, olisi turha varottaa pahasta ja synnistä ja väärästä. Korkeimmalta filosofiselta kannalta vapaus kyllä haihtuu välttämättömyyteen ja välttämättömyys vapauteen, mutta käytännöllisesti katsoen vapaa tahto on yhtä tosi-peräinen ilmiö kuin välttämättömyyskin. (Vrt. muuten, mitä on sanottu kirjassa Valoa kohti, siv. 79—81, 2 p.) 1907:178 muist.,

Absolutissa piilevä välttämättömyys ks. tahto art. Mitä on... 1907:195, absolutisen elämän vertauskuva ks. Salomonin sinetti 1907:251,

Karman salaisuus on yhtä absolutisen jumaluuden salaisuuden kanssa ks. karma 1912:111,

Autuaaseen lumoukseen vaipuu viisas, nähdessään Absoluuttia, ks. Sai. 0:n »Maailmansyntyy» 1914:54,

Absoluutin kanssa yhtä olevasta ensimmäisestä yleisestä Logoksesta ks. aurinko 1917:291,

absoluutin eli äärettömän elämän ilmenemismahdollisuus ks. Jeesus, art. Oliko Jeesus Jumala? 1918:233,

Absoluuttinen hyvä eli valo on ilmenemätön, ks. paha 1921:62,

Absoluuttinen elämä on se »kolmas», joka ks. sallimus 1924:122,

Suudessa, pohjattomassa, absoluuttisessa elämässä, jossa ks. Kohtalo, kaitseلمus — — 1924:262,

»Absoluutin Mestariksi» ks. veri 1925:50,

Yksi on äärettömyys, yksi on ikuisuus, yksi on filosofian absoluutti, ks. materialismi 1927:326,

Jumala on suuri, ehdoton, absoluuttinen elämä. 1929:127,

Mikä sitten on Absoluutti? ks. Poika 1929:410,

absoluutin suhde tähän minätajuntaan? ks.

kolminaisuus 1930:40, personallisuuden absoluuttinen idea, jota ks. R-R. 1931:333,

Absoluutin ikuinen ilmenemismahdollisuus ks. neitsyt 1932:100,

Tästä maailman olemattomuus-postulaatista absoluuttisena todellisuutena seuraa tärkeitä johtopäätöksiä. 1932:141.

Ackté, Aino 1926:249, 1933:3.

Adam. — kertomus Adamista — — — on käsitettävä symbolisesti ks. raamattu 1911:18, Mitä tämä Adam siis ilmaisee kabbalistisesti? 1928:238—239, Adam Kadmon, taivaallinen ihminen eli Makroprosopos ks. kolminaisuus 1930:41, Jouluyö, art. 1931:337.

Adepti, adeptius, ks. myös mestari. — adepteja, jotka osasivat hallita ja käyttää luonnon näkymättömiä henkivoimia, ks. juhlamenot 1905:246,

adepti-ihmisen käikkivoittava lempeys ks. Sukupuoliasia — — — 1906:15,

korkeammat ihmiset — me kutsumme heitä Mestareiksi, Vihityiksi, Adepteiksi, Mahatmoiksi 1906:19,

Mestarein eli Adeptien Veljeskunnasta 1906:39, 251,

Meidän ihmiskuntamme muodostaa silloin adeptikunnan ks. eläinkunta 1907:202,

Adepti-ihminen paavina. Tibeetissä, jos a Duddhanuskolla on ulkonaisesti melkein roomalaiskatolilainen muoto, on, kuten jotkut lukijamme ehkä tietänevät, kaksi paavia, Dalai Lama Lhasa'ssa ja Tashi Lama Tashi Lumpo'ssa. Näistä on, kuten Madame Blavatsky sanoi, edellinen ainoastaan ulkonainen eli muodollinen pää, jota vastoin muukalaisilta salassa pysynyt Tashi Lama on lamaismin varsinainen pyhä johtaja. Ettei tämä H. P. B:n lausunto ollut perätön, sen on nyt todistanut maailmankuulu ruotsalainen tutkimusmatkailija Sven Hedin, jonka harvinaisen suotuissa karma on saattanut Tashi Laman kaupunkiin ja hänen puheilleen. Ja Sven Hedinin kuvauksesta päättäen Tashi Lama ei ole mikään tavalinen ihminen, vaan epäilemättä adepti eli mestarisielu, joka niinkuin lamaistit uskovat ruumistuu uudelleen ja uudelleen johtamaan lamaistista maailmaa. Näin kuuluvat hänen omat sanansa Svenska Dagbladetissa, jotka Nya Pressen on toistanut:

»Ihmeellinen, unohtumaton Tashi Lama, ei koskaan hän muististani häivy! Hän täytti äsken 25 vuotta; hän lahjotti silloin rikkaita antimia kaikille lamalaisille temppeleille; erityinen suurlama lähetettiin Ladak'in luostariin. Itse hän istuu akkunakomerossaan niin yksinkertaisena ja vaatimattomana ja kuuntelee tuulen huminaa katon liehuissa lipuissa ja katselee laaksoa allaan. Ei koskaan ihminen ole tehnyt minuun niin syvää ja unohtumatonta vaikutusta. Ei jumalana ihmisen haamussa, vaan jumalallisen puhtaana, viattomana ja täydellisenä ihmisenä. Hänen katsettaan ei voi koskaan unohtaa, enkä koskaan ole nähnyt semmoista hymyilyä, niin hienopiirteistä suuta, niin yleviä ja jaloja kasvoja, joista vain säteilee kokonainen maailma hyvyttä ja ihmisrakautta. Ken hän lieneekin, mies hän on erin-

omainen, harvinainen, ainoa laatuaan. Niin pehmeä, niin hieno, niin jalo puheissaan, esim. puhuessaan Europan kuninkaista. Hymy ei hetkeksikään jätä hänen huuliaan, ja se yltyi joka kerta kun katseemme kohtasivat toisiaan, ja hän nyökäytti päätään niin ystävällisesti, niin lempeästi kuin jos hän olisi tahtonut sanoa: »ole varma siitä, että olen paras ystäväsi». Tämä hymy, nämä äärettömän hienot suupielet, tuskin näkyvine viiksineen, niin, tämä ihmeellinen hymy ei koskaan jätä minua niin kauan kuin elän, se on ihmeistä suurin mitä nähnyt olen — koko Tibetti ja Brahmaputra ovat merkityksettämiä sen rinnalla.»

Kolmekymmentä vuotta sitten olisi tällainen kuvaus yltympäri kristikuntaa leimattu julkeaksi jumalanpilkaksi ja valheelliseksi liiotteluksi. Nyt ainakin ne, jotka ovat tutustuneet teosofian suurenmoiseen maailmankatso-mukseen, ymmärtävät, että Sven Hedinin ihailu on aivan luonnollinen, kun hän, joka nähtävästi itse on sydämellinen ja vilpitön ihminen, on saanut nähdä adepti-ihmisen kasvoista kasvovoihin. Ja iloisella aavistuksella maailman teosofit jäävät odottamaan, mitä seurauksia tälläkin merkillisellä kohtauksella saattaa olla länsimaitten henkiselle elämälle. 1907:204,

adeptien suureen veljeskuntaan, joka 1907:239.

Adepti voi istua 60 tuntia kirjoituspöytänsä ääressä ks. mestarit 1908:92,

adeptiuteen, s.o. mestari-ihmisen siveellishenkiseen täydellisyyteen ks. fakiiri 1908:123,

Siinä puhuttiin adeptien veljeskunnasta ks. Jumala 1909:107, sama 1915:9,

kertomus — — — jonkun tuntemansa adeptin elämästä, ks. Bullwer 1909:262,

He tulevat adepteiksi, mutta ei läheskään mestareiksi, ks. kuuketju 1909:301,

adeptien käyttämä kieli. ks. Sai. 0:n »Maailmansynty» 1914:54,

kun adepti-ihminen kulkee neljännen ja viidennen vihkimyksen välisellä tiellä ks. heraldikka 1914:149, 1915:9.

Jokainen adepti kykeni jättämään fyysillisen ruumiinsa ja siirtymään majaaviruupassa eli »harharuumiissa» minne hän tahtoi, sen olin lutenut ja uskoin. Ja jos adepti tarpeelliseksi näki, saattoi hän myös tehdä itsensä aistillisesti havaittavaksi kelle hän tahtoi.

Tietysti minusta tuntui melkein käsittämättömältä, että korkea adeptiolento olisi minulle ilmestynyt, enkä oikein uskaltanut sitä ajatusta loppuun ajatella, vielä vähemmin kellekään kokemuksestani kertoa. Mutta sen tunsin sisäisesti, että totuuden puolesta tahdoin elää ja kuolla. Tuon ihmisen syvä katse oli antanut minulle merkillisen voiman ja varmuuden.. 1915:100,

Adepti, joka elää yhä vielä, joskin toisessa ruumiissa, ks. R-R. 1921:18.

Adepteja ja Mestareita on pitkinä aikoina — varsinkin täällä länsimailla — nimitetty »kultaisen ja ruusuisen ristin» eli »rosenkreutsiläiseksi Veljiksi». 1922:272,

H. P. B. esiintyi heille adeptina, joka oli löytänyt ja saavuttanut. 1922:303,

yhteydessä adeptimaailman kanssa, ks. Mestarikirjeet 1924:44,

Himaalajan tuolla puolen on ydinjoukko adepteja eri kansallisuutta ks. H. P. B. 1924:243, ks. veri 1925:51, Mestarikirjeet 1925:100,

H. P. B. oli korkealle kehittynyt vihitty opeuslapsi, adepti ks. auktoriteetti 1925:150,

elävä todistus Adeptien olemassaolosta, ks. Teosofian joulusanoma 1925:373,

tuhannet adeptit vuosituhansien vierissä ks. teosofia 1926:166,

Sitä vastoin korkean adeptin eli tietäjän aurassa tshakrat pyörivät oikeaan suuntaan. 1928:42, 1934:237.

Adler, tri, psykoanalytikko ks. Sairas sielu, art. 1926:227.

Adonai (Herra) 1928:122.

Adonis. — Tiedetään myös historiallisesti, että vanhassa Syyriassa — — — vietettiin juhlaa Adoniksen syntymän muistoksi, ks. Joulusymboliikka, art. 1911:357.

Adressi-anomus Suomen Yleisradiolle, jossa 1928:232.

Adsha, adshaa, »syntymätön» (itseolevainen) 1928:235.

Adyar, »The Adyar Bulletin» 1908:94, 128, 1922:193, The Adyar theosophist 1930:92, Adyarkirjasto 1905:29, 1912:150, 1915:461, Adyarin pääkortteeri 1908:125, 1917:240, Adyarin vuosikouros 1909:136.

Aesculapius-liitto 1908:186.

Aetalides, ks. jälleensyntymä 1919:295.

Afrikan neekerit, ks. kansa 1906:230.

Agarttha ks. Ossendowsky 1925:53.

Agni. — Kys. Max Mullerin kirjassa »Luonnollinen uskonto» annetaan seuraava kuva Veda-uskonnosta: »Maailman synnyttäjänä hän (Agni) on samalla maailman korkein valtiias, ihmisten kuningas. Hän ei ole ainoastaan suurempi kuin taivas, vaan myös hänen tietonsa on ääretön. Hän tuntee kaikki maailmat ja hänen lakejaan ei taideta rikkoa.» »Niinpä rukoillaan häntä seuraavin sanoin: jos olemme mitä syntiä tehneet sinua vastaan ihmisheikkouden ja ajattelemttomuuden tähden, niin puhdistä meitä, oi Agni!» »Ne jotka noudattavat hänen käskyjään eivät ole onnellisia ainoastaan täällä, vaan uskotaan, että hän voi antaa myös heille kuolemttomuuden».

Jos Veda-uskonto on sillä lailla kirjaimellisesti ymmärrettävä, niin silloin se ei ole mitään muuta kuin sokeata uskoa personalliseen maailman ulkopuolella olevaan jumalaan? Vai miten ylläolevat sanat ymmärretään? Ehkä Agni ymmärretään jonakin kaikkeuden korkeampana olentona, jonkun planetan tai aurinkokunnan logoksena? Tahi ehkä Agnilla ymmärretään luonnon ja ihmisen välistä suhdetta toisiinsa? Ehkä kansa käsitti kirjaimellisesti ja uskonnon opettajat filosofisesti?

V a s t. Jos se mitä kutsutte »sokeaksi uskoksi» on uskoa pahaan henkeen, helvettiin, ikuiseseen kadotukseen j.n.e., silloin se ehdottomasti on tuhoa tuottava ja kuolettaa ihmisen sielun; mutta jos se on uskoa jumalan hyvyteen, ihmishengen kuolemttomuuteen ja alituisen kehitykseen, eikä »sokealla uskolla» silloin ole suuri kasvattava merkitys? Kansan

enemmistö on tietysti aina sokean uskon kannalla, mutta jos uskon sisällys on tiedon kanssa yhtä pitävä, niin meillä ei ole syytä sitä tuomita. Ajattelevat ihmiset kohoavat sielussaan valistukseen ja tietoon, ja onnellisin se kansa, jossa on enimmäkseen valistuneita ajattelijoita.

Mitä nyt Agniin tulee, niin se todella oli yksi meidän aurinkokuntamme Logoksen nimityksistä, kuten Manun laissa sanotaan hänestä puhuttaessa: »Muutamat sanovat, että hän on Agni, toiset että hän on Manu tai Pradshaapati tai Indra tai Elämänhenki tai Ikuinen Brahma» (XII:123). Agni merkitsee »tuli» ja on oikeastaan tulen haltija eli se loistava jumala (deeva), jonka ilmennys eli ruumis tulen elementti on. Mutta samoin kuin esim. Vanhassa Testamentissa aurinkokuntamme jumalaa kutsutaan »kuluttavaiseksi tuleksi» samoin ymmärrämme, että Vedassakin häntä välistä nimitetään Agniksi.

Kansan ennemmistö käsitti tämän jumalansa ulkonaisesti ja palveli sitä, mutta valistuneet tiesivät — samoin kuin valistuneet meidän päivinäme tietävät — että jumala asui ihmisesäkin, että ihmisesä oli pyhä Agni, pyhä tuli, joka kerran sytytettyä ei saanut sammua. »Hän tuntee kaikki maailmat» (lookat, s.o. aurinkokunnan tasot), ja koska hän asuu ihmisesä, voi ihminen häneen yhtyessään myös oppia tuntemaan kaikki taivaan ja maan salaisuudet. 1908:26—27.

Agnia sanottiin tulenjumalaksi. ks. kolminaisuus 1912:115.

Agnostisismi 1915:463.

Agoston, Julius 1909:37, 1910:224.

Agrippa 1915:366. 1927:217, 1931:127.

Agrikola 1912:112, ks. ennustus 1913:263.

Ahab, kuningas ks. Historia uudistuu. 1910:79.

Aham brahmaasmi = olen Brahma. 1932:141.

Ahava, Paavo: »Karjalan kirja». 1921:196.

Ahdas on se portti ja ks. Kaita tie, art. 1907:55—61.

Ainoastaan se ihminen, joka yhtyen korkeampaan minäänsä kulkee ahtaan portin läpi, voi avata silmänsä henkisen maailman kauneuksille, ks. salatiede 1914:199,

elämän ahtaasta portista ks. Kaita tie, art. 1916:151—154.

Ahdasmielisyyks ks. Aaltonen, Väinö 1933:3.

Ahijeh asher ahijeh ts. »Minä olen se mikä minä olen» ks. Mooses 1908:250, Minä olen se mikä minä olen, ks. Cagliostro 1916:14, Olen se mikä olen, ja ne, joilla on korvat kuulla, kuulevat minun ääneni, ks. rauha 1918:99, »Minä olen se mikä Minä olen» ks. Mooses 1928:237.

Ahjo-looshi 1911:251, 316, 1913:167.

Ahlberg, Alf: Har Jesus levät och vad kunnna vi veta om honom? (Onko Jeesus elänyt ja mitä voimme hänestä tietää?) ks. Poika 1929:412.

Ahlström, Elli 1914:512.

Ahner, H. 1913:260, 359.

Ahneus. — Heidän ahneutensa, ks. Joulun R-R. 1921:582. ahneuden — — — kieliä ks. Varjon veljet 1922:104, kateellinen ahneutesi 1932:309.

Aho, Antti J.: *Gautama Buddha* ihmisenä ja opettajana. — Tekijä, joka New-Yorkin yliopistossa tutki suurta sikäläistä Buddha-kirjastoa, antaa tässä elämäkerrassa viehättävän kuvan suuresta itämaasta viisaasta, joka hylkäsi kuninkaallisen arvonsa ja luopui vallan iloista ja nautinnoista löytääkseen sen, mikä elämässä parasta on. Kirjassa on 6 kuvallitetta ja 194 sivua. 1931:367.

Kärsimyksen arvoitus. — Miksi ihminen syntyy elämään, joka on täynnä kärsimystä? Tämän elämänarvoituksen ratkaiseminen oli itämaiden suuren viisaan Gautama Buddhan ajattelun pääpyrkimys. Hänen elämänsä nuorena ruhtinaana, hänen heräämisensä ajattelemaan ja hänen oppinsa, josta nyt sadat miljoonat ihmiset saavat sielullensa ravintoa, on maisteri Antti J. Aho esittänyt teoksessaan »Gautama Buddha ihmisenä ja opettajana.» Kirjoittaja, joka on vuosikautia tutkinut Buddhan elämää ja oppia, antaa kirjassaan havainnollisen kuvan tästä miehestä, jonka vaiheet ovat kiintoisat jokaiselle nykyaikaiselle totuudenetsijälle. 1932:36.

Aho, Juhani: *Kevät ja takatalvi.* Tämän laajan, kaksiosaisen romaanin tapahtumat tapahtuvat aikana, joka monessa suhteessa oli merkillinen Suomen kansan historiassa, J. V. Snellmanin, Elias Lönnrotin ja Paavo Ruotsalaisen aikana. Kertomuksella on täten historiallinen tausta, joka lisää sen viehätystä, ja kirjan nimi viittaa siihen, että tekijä on tahtonut kuvata Snellmanin suomalaisuuden aatteen keväistä heräämistä ja sitä seuraavaa takatalvea, kun vaino ja välinpitämättömyys kohtasi sitä sekä ylhäisten että alhaisten puolelta — valtiollisena sortona ja heränneitten kylmyytenä kaikkia maallisia puuhia kohtaan. Mutta jos tämä on ollut tekijän silmämääränä, silloin hän ei ole onnistunut. Hänen huomionsa kääntyy toisessa osassa kirjassaan pois suomalaisuuden aatteesta ja kiertyy sitä suuremmalla mielihyvällä herännäisyyden paljoo syväliempään, uskonnolliseen maailmaan, eikä tämä suinkaan meikäläisen lukijan mielestä vähennä kirjan arvoa. Niinpä »Kevät ja takatalvi» ei olekaan historiallinen romaani sanan tavallisessa merkityksessä, vaan ennen kaikkea taidokkaasti tehty subjektiivinen kuvaus nuoren miehen sisäisestä hengen kehityksestä. Antero Hagmanin herkkätuntoinen ja totuutta janova sielu joutuu ajan virtausten temmelyspaikaksi, kunnes vihdoin herännäisyys vie aatteista voiton ja sankari löytää rauhan sydämelleen Paavo Ruotsalaisen ja heränneitten syvästi vakavasta, vilpittömästä ja rehellisestä jumalanuskosta. Kirja on erittäin toisessa osassaan opettavaista ja mieltäkiinnittävästä lukemista teosofeille ja totuudenetsijöille, jotka tutkivat uskontoa psykologisena ilmiönä, sillä se sisältää kerrassaan mestarillisia kuvia heränneen sielun kamppailuista ja voitoista. 1906:281.

Ahola, Juho Antero 1913:464.

Ahonen Matilda 1924:278, 1929:396.

Ahovuori, A. 1915:260.

Ahrimanit ks. paha 1921:61, 1928:6.

Ahti 1912:117.

Aika, ks. myös uusi aika. — ajan uudet ihanteet ks. Vuosi 1906 art. 1905:220, 1906:271, aikamme suurin Okkultinen opettaja ks. Ka-levala 1909:76,

ajan polttavin kysymys ks. opettaja 1909:109, Aika on suotuisampi suurten totuuksien älylliselle vastaanottamiselle ks. Fransiskus 1909:335,

Koska on ajan vaatimus, että teosofian sanoma leviää yhä laajempiin piireihin 1909:368, ajan merkkejä 1910:181, 1911:290, 1912:4, 1916:336, 1920:144, 1922:200, 1924:47,

»Ajan hammas näkyy kaikki syövän — — — on se jo kuluttanut kirkkommekin muutomenot, ja pakottanut meitä ikävöimään teosofiaa. Nyt on teosofia tullut, Jumala siunatkoon julistajia.» [*Näin sanoi vanhus P. E:lle Mikkelissä.] ks. P. E. V. 1910:363,

Meidän aikanamme on niin vaikea uskoa mitä ei näe. ks. näkijä 1910:366,

Joka aika on toivolle vapaa, mutta ks. vuosi 1911:1,

AIKAMME TARVE.

Suomi elää henkisesti uuden ajan kynnyksellä. Suomen koko sivistyselämä kaipaa henkistä uudestisyntymistä.

Kansa ei usko kirkkoon eikä papistoon samalla lapsellisella tavalla kuin ennen. Kansa ei usko Jumalaan niinkuin ennen. Enemmän kuin kahdeksan sataa vuotta on kansalle koetettu opettaa, että taivaissa asuva Jumala pitää ihmislapsista isällisen huolen, mutta vastoinkäymisissä, kärsimyksissä, tuskissa ja puutteissa on kansa alkanut epäillä Jumalan huolenpitoa, eikä epäily tahdo poistua, vaikka kansaa saarnoissa moititaan suuresta epäuskosta ja syntisyydestä.

Materialismi leviää sentähden laajoihin piireihin. Materialismi ei usko Jumalan isälliseen huolenpitoon eikä itse Jumalaankaan; materialismi nauraa sielun kuolemattomuudelle ja kieltää ihmiselämältä kaiken tarkoituksen ja päämäärän. Materialismin loogillinen konsekvenssi on ihmisen ruumiillisen olemuksen jumaloiminen, itsekkyyden korottaminen elämän päävoimaksi ja ihmisten alituinen keskinäinen sota tai asetettu rauha. Materialismi on sivistyselämän loppu, ja ihmishengen ikuinen kuolema.

Mutta Suomen kansa on heräämisillään. Se on heräämisillään näkemään, että Jumala ei pidä ihmisestä huolta, ellei ihminen pidä itsestään. Se on heräämisillään aavistamaan, että silloin kun ihmiset pitävät toisistaan huolta, silloin Jumala ilmenee heidän keskellään, Eikä Suomen kansa heitä uskoaan Jumalaan. Se ottaa suuriäänisen materialismin kohteliaasti vastaan ja katselee sitä, mutta ei anna sen sokaista itseään. Se kaipaa parempaa. Se tietää, että totuus jossain piilee, ja se odottaa, että totuuden ääni kuuluisi.

Odot, kansa, — odotuksessasi et pety! Sinä elät uuden ajan aamunkoitteessa. Se pimeys, mikä peittää maan, on vain usvaa, joka pian häipyä auringonsäteiden tieltä. Sillä aurinko on jo nousemassa. Etkö näe? Nosta silmäsi pilviin, näet kultaisen hohteen.

Uutta päivää ennustaa oma kaipuusi, uuden ajan tuloa valmistaa ja jouduttaa teosofinen työ. Mikä on teosofinen työ? Se on teosofisen maailmankatsomuksen levittäminen. Teosofia on se kolmas maailmankatsomus, joka on astuva sekä vanhan uskon että materialismin sijalle. Teosofia on valon, vapauden ja veljeyden oppi, se on usko Jumalaan uudella tavalla. Mikäli se voittaa alaa kansassamme, siinä määrin tietämättömyyden usvat häipyvät ja Suomen kansa käy kohti uutta tulevaisuutta.

Tärkein sivistystehtävä tällä hetkellä on teosofisen maailmankatsomuksen tunnetuksi tekeminen. Tietäjä on tästä vakuutettu ja Tietäjä onkin teosofian palveluksessa. Tietäjä on teosofisen maailmankatsomuksen kannattaja ja edustaja. Ottakoon Suomen kansa Tietäjän ilolla vastaan. 1911:349—350, sama 1912:1—2, 4,

Me elämme merkillisessä ajassa, jolloin jumalat panevat arvoa melkein yksinomaan siihen työhön, jonka teemme totuuden puolesta ihmiskunnan hyväksi, ks. kirjallisuus 1912:11,

Me elämme nykyään merkillisessä ajassa, ks. maailmanuskonto 1912:29,

Meidän aikamme on kuitenkin merkillinen siitä, että totuuden etsimisen henki on maailmassa, ks. Vitus 1912:106,

Meidän aikanamme tapahtuu suuri herätys, ääni kuuluu kautta ihmiskunnan: herättää ymmärtämään, mitä on elämä. Älkää kuluttako sitä pilventakaisiin unelmiin, älkää antautuko tuollaiseen taivas-kaipaukseen, vaan ymmärtäkää, että taivaat ja helvetit ovat teidän sisässänne. Ymmärtäkää, että te itse avaatte portit taivaisiin ja helvetteihin. 1912:162,

Kuinka välinpitämättömänä se maapallo, joka kantaa meidät povellaan, kiittää halki avaruussien ikuisessa tanssissaan auringon ympäri! Mykkänä se katselee meidän kiireitämme; ei se ilojamme ihaile eikä se valituksiimme vastaa. Se kulkee omia ratojaan ja yhden tekevää sille on ihmislasten elämä ja ihmislasten kuolema.

Mitä vaihteluja se tuntee omassa elämässään? Niitäkö vain, että se kääntää milloin kasvonsa milloin jalkansa auringon lämpöä kohti ja samalla peittää poisäisen puoliskon ruumiistaan lumivalkeiseen vaippaansa? Me ihmiset pysytämme sen tielle rautaisia ovia. Aina kun se kierroksen on tanssinut, on ovi sen edessä. Ja oven läpi kuljettuaan alkaa sille uusi kierros. Me nimitämme sitä ovea, jonka kautta maapallomme vastikään on pyörinyt, nimellä vuosi 19 13 j. Kr. Vähän, vähän ehtii maapallolle itselleen tapahtua kahden oven välisellä tanssikierröksellä, mutta kuinka paljon se on saanut nähdä uutta tapahtuvan ihmislasten elämässä, jotka sen povella tanssivat. Joka ainoa pikku pyöräys — ja niitä on 365 yhdessä ovien välisessä kierroksessa — tuo mukanaan uusia iloja ja uusia suruja ihmisten lapsille; joka pyöräyksessä maapallo kuulee nauvoja kalkuttettavan tuhansiin ruumisarkkuihin ja tuhansien vastatulleiden ensimmäisen kerran kirkaisevan.

Missä harhassa tosiaan me ihmislapset elämme! Me elämme ajassa ja riipumme kiinni

ajasta, ja aika on meistä ainoa todellisuus. Aika kaikki muuttaa. Se tekee itkevistä lapsesta nauravan nuorukaisen ja nauravasta nuorukaisesta vapisevan vanhuksen, jonka kyynel on kuivunut, jonka nauru on kaikuunsa kuollut. Se tempaa vanhuksen hautaan ja antaa lapsen uudestaan syntyä. Kuinka mahtava on Aika, kuinka salaperäisen ihmeellinen! Me olemme polvillamme sen edessä ja me kumarramme ja palvelemme sitä. Oi Kronos Saturnus, sinä jumalista vanhin!

Ja kuitenkin Aika on harhoista suurin. Sillä missä on aika, missä sen todellisuus? Emme yhdestäkään sen hetkestä kiinni saa. Luulemme elävämme nykyisyydessä, mutta nykyisyyttä ei ole. Nykyisyys on olematon silta menneisyyden ja tulevaisuuden välillä. Jokainen hetki on mennyt, jokainen hetki on tulevaa. Mutta mennyt ei enää ole ja tuleva ei vielä ole. Aika on viiva, jonka toinen puoli katoaa menneisyyteen ja toinen tulevaisuuteen ja kumpikaan ei todellisuudessa ole. Aikaa ei ole. Aika on harhaa. Kuka kykenee todistamaan, että Aika on olemassa?

Ah meitä ihmislapsia, missä me siis olemme ja elämme? Missä, missä?

Kuulkaa te kaikki, jotka kiellätte Jumalan ja hengen ja ikuisen tajunnan ja kuolematon elämän:

Me ihmiset — ja kaikki mitä olemassa on — me elämme ajan ylä- ja ulkopuolella, ajan harhasta riippumattomina. Me elämme ikuisuudessa. Me emme ole ajan, vaan ikuisuuden lapsia. Ikuisuus on meidän äitimme. Äärettömyys on meidän isämme. Me elämme ikuisessa läsnäolon nykyhetkessä, sillä menneisyys elää meissä muistona ja tulevaisuus toivona. Menneisyys ei ole harhaa, sillä se yhä elää meissä, tulevaisuus ei ole olematonta, sillä se varmasti meissä syntyy. Aika on todellista, sillä me lähötämme sille ikuisen elämän.

Sentähden älkäämme kiittäkö aikaa, älkäämme sitä panetelko! Me itse olemme jumalina suuremmat kuin se. Ei meidän tarvitse sitä jumaloida. Epäjumalankuvia älkäämme itsellemme luoko. Me olemme ikuisia. 1913:1—2,

Tämä on aikakausiensa historiaa, kansojen kuten yksilöiden — — — ajat ovat kypsyneemmät syvemmälle tiedolle ks. viisäus 1913:468, 470,

»aikojen aamulla annetaan luomiskäskey» ks. Sai. O:n »Maailmansynty», art. 1914:56,

Kullakin ajalla on omat tehtävänsä. Viime vuosisadan ks. Suomi 1914:98,

Tämmöinen aika, jossa nyt elämme, järkyttävänä maailmantapauksineen, asettaa kansoja ja yksilöitä monenlaisille koetuksille.

Ajattelen meitä teosofeja. Me olemme tottuneet pitämään teosofista maailmankatsomusta varmana ihmisten pelastajana tietämättömyydestä ja saamattomuudesta. Minkätähden? Sentähden, että teosofia opettaa meitä katsomaan elämää sisästäpäin, opettaa meille, että henki on kaiken aineen takana, että tajunta on elämän alkulähde, että ajatus luo ja hallitsee muotojen elämää. Ei kukaan ihminen jää tietämättömäksi, jos hän rupeaa järkeään käyttä-

mään. Ei kukaan ihminen jää saamattomaksi, jos hän ajatustaan käyttää. Mutta taito on siinä, että säilyttää mielenmalttinsa ja käyttää ajatustaan kriittillisissäkin olosuhteissa.

Teosofia on ollut ja on meille suureksi avuksi — kuinka suureksi se voikaan olla meidän jälkeläisillemme, jotka ovat viisaampia kuin me? Suurin palvelus, minkä me kriittisenä hetkenä voimme maailmalle teosofeina suorittaa, on, että säilytämme teosofisen liikkeen ja teosofisen sanoman eheänä ja puhtaana vaikean ajan yli. Lähin velvollisuus meille teosofeille on katsoa, ettei teosofia jää näntymään meidän harrastuksemme ja uskomme puutteesta. 1914:367—368, 420,

Elämme vaikeuksien ajassa, mutta myös yllätyksien, ks. Tietäjä 1915. art. 1914:467,

Elämme nyt ajassa, jolloin puolueriitojen pikkumainen ääni kansassamme on miltei laikannut kuulumasta, ks. kulttuuri 1914:499,

Aikojen henkiset liikkeet ks. teosofia art. Veljeyden toteuttaminen ja T. S. 1916:388,

Ajalla, jolloin aineellinen olemassaolo ks. Tietäjä 1917:246,

Älkää liioin unohtako, että ajat ja olot muuttuvat, ks. Paavali 1919:215,

»Aika kuluu! olemme — väärän käsityksemme nojalla — tottuneet sanomaan. Aika pysyy, — te kulutte.»

Tämä Talmudin, juutalaisten pyhän kaanonin, lause ansaitsee miettimistä näin vuoden vaihteessa. Me olemme todella tottuneet puhumaan »ajan» kulumisesta, mutta pieni katsehdus todellisuuteen vakuuttaa meille, että asia on, niinkuin Talmud väittää, päin vastoin. Me kulumme, me muutimme, koko näkyväinen maailma kehittyä ja muuttuu, mutta aika pysyy samana. Meillä on päivä ja yö, sillä maa kiertää akselinsa ympäri; mutta aurinko valaisee aina yhtä kirrkaasti. Meillä on vuodenaikojen vaiheet, sillä maa kulkee yhä uudistuvaa rataansa auringon ympäri; mutta aurinko paistaa aina yhtä lämpimästi. Aika on muuttumaton. Aika on jumalista vanhin, sanoivat vanhat roomalaiset, aika on Kronos-Saturnus. Vanhana ja arvokkaana hän katselee maailman menoa. Kaikki ilmenneet muodot ovat hänen lapsiaan. Ja kaikki lapsensa hän nielee kiitansa oksentaakseen ne jonkun ajan kuluttua jälleen ulos. Ainoa, joka säästyy hänen hampailtaan, on Jupiter, jumalista ensimmäinen ja korkein. Symboliikka on päivän selvä!

Oli roomalaisilla toinenkin vanha jumala, joka kuvasi aikaa. Jos Saturnuksesta voidaan sanoa, että hän symbolisoi ajan ikuisuutta, sen muuttumattomuutta majesteettia, sen alituista nykyisyyttä, oli taas tuo toinen jumala — Janus — ilmenneen ajan, ihmistajunnassa elävän ajan symboli. Janus kuvattiin kaksikasvoisena: edestä nuorukaisena, takaa vanhuksena. Nuorukainen oli tulevaisuus, vanhus menneisyys. Janus oli sentähden vuodenvaihteenkin jumala: vanhat kasvot olivat mennyt vuosi ja nuoret tuleva. Ja vuoden ensimmäistä kuukautta mainittiin nimellä Januarius ja pyhitettiin Janus-jumalalle. (Janus on sukua sanalle janua, ovi; januarius on uuden vuoden oven avaja.)

Miksi Janus-jumalalla oli kahdet kasvot? Sentähden että aika ihmisen tajunnalle todellisuudessa on kaksinaamainen. Ihminen luulee kyllä elävänsä nykyisyydessä, mutta mikä se nykyisyys on? Sitä ei ole olemassa. Ajatusta nopeammin se haihtuu menneisyyteen ja tulevaisuus on joka hetki edessä. Sentähden ihmisen aika on alati vain mennyttä ja tulevaa.

Semmoinen on tämän maailman todellisuus. Mutta Januksen takaa häämöttää Saturnus. »Minä olen ikuien nykyisyys. Mutta minussa saatat elää ainoastaan, jos olet taivaallisen isän, Jupiterin, kaltainen.»

Jospa vuosi, joka alati vaihtuu vanhasta uudeksi, toisi mieleemme ikuisen ja muuttumattoman! 1920:2—3, 144,

Pitäisikö valittaa hieman ajan kalleutta? ks. kustannustyö 1920:247,

Ajallisen elämän ja katoavaisuuden alaan kuuluu ks. R-R. 1921:578, varteenotettava ajanmerkki, jota eivät länsimaalaisetkaan salatieteilijät saaneet jättää sikseen. 1922:200,

aika, jolloin He olivat lähemmässä kosketuksessa ks. mestarit 1923:205,

aika, jolloin Jumalaan, enkeleihin, näkymättömään maailman uskotaan ks. laki 1923:369, 1924:47,

Ei yksilö käännä ajan ratasta, ks. sota 1924:51,

Ihminen, jolla on kädessään ajan avaimet, on myös ajasta riippumaton, ks. Joulukuu 1924:364,

aikojen aamusta on tällä tähdellä ollut salainen Veljeskunta viisauden ja tiedon vartijana. Kuitenkin aika tulee, jolloin tämäkin tunnus-tetaan. Tulee aika, jolloin totuutta tieteellisessäkin maailmassa etsitään niin puhtaalla mielellä, niin vilpittömällä sydämellä, että viisauden aurinko nousee hämmästyneen etsijän sielussa, ks. H. P. B. 1925:4,

mitä tämä kulunut aika on meille opettanut, ks. teosofia 1926:1,

toivokaamme, että ajat ovat vähän parantuneet, ks. ihmisen poika 1926:303,

Aika odottaa ks. Tempelirahasto 1927:31, Jos tahdomme karakterisoida vanhaa ja uutta aikaa ks. Kristinusko ja maailmanrauha art. 1927:389—394,

ihmiset ovat aikansa lapsia ja ks. politiikka 1929:52,

»aikakauden lopputiliin vieminen» eli »täyttämisen» eli »päättämisen», ks. raamattu 1929:187 muist.,

Aikakausten vaihtuessa, art. julk. kirj. Ihmisyyden uskonto. 1929:221—227,

Aika ei merkitse paljoakaan ks. Valk. Veljesk. 1930:80,

Pimein aika on ohi ks. tuhatvuotinen valtakunta 1930:137, aika, jolloin ei niin paljon aseita tarvittaisi 1930:217,

Taas valitamme kaikki yhdellä suulla, että on vaikea ja kireä aika — ja sitä se kyUä onkin taloudellisesti. Sitä enemmän syyt — on meillä olla ja toimia, niinkuin aika ei olisikaan vaikea. Täyttäkäämme velvollisuutemme ilomieliin ja tehkäämme niin paljon hyvää kuin

mahdollista. Siten annamme hengen viedä voiton aineesta.

Olen varma siitä, että ne, jotka tyhjänpuoleisesta pussistaan huolimatta tilaavat Ruusu-Ristin tai uudistavat tilauksensa, eivät tule sitä katumaan. Jollain salaperäisellä tavalla heille itselleen koituu siitä siunausta — ei sentähden, että R-R. olisi mikään taikakalu, vaan sentähden, että heidän oma hyvä tekonsa on sopu-soinnussa olemassaolomme sisäisen elämänlain kanssa.

Ja Ruusu-Risti, joka palvelee sisäisen elämän asiaa, tarvitsee pystyssä pysyäkseen, kaikkien entisten ystäviensä tukevan kädenotteen! 1931:41—42, 127,

Aikamme omatunto — — — vaatii ks. Vpm. 1932:37,

ahdas aika, ei rahat tahdo riittää, ks. R-R. 1932:71,

aikamme ihminen ei kehity sydämetään eikä järjeltään sopusointuiseksi, jollei hän ole täydellisesti vapaa ja suvaitsevainen uskonnollisessa suhteessa. 1932:136,

Aikaamme voi täydellä syyllä ks. ristiretki 1932:154, 223,

Johtaja puheessaan korosti yhdessäolomme merkitystä vuosijuhlissamme ja kesäkursseissamme, jotka muodostavat ne kaksi pylvästä, jotka jakavat vuotisen työmme kahteen taipaaleeseen. Näin kokoontuessamme ja keskittyessämme on tarkoituksenamme, että oppisimme voittamaan itsemme, mutta ei suinkaan vain itsemme, vaan myöskin ajan. Aika sisältää itsessään kaiken pulan ja vaikeudet. Joku voisi ajatella, että hänen ei nyt sovi eikä kannata osallistua kesäkurssiin. Se on ajan inspiraatiota, joka voi kuiskata: »kuinka sinä nyt, näin vaikeana aikana voisit käyttää aikaa ja r a h o j a henkilökohtaiseksi iloksesi? Etkö ymmärrä, että se olisi suorastaan väärin. Nythän on su-pistettava kaikki menot mahdollisimman vähään». Näin inspiroituna ihminen voi erehtyä pitämään elämäkoulun vertauskuvia, esim. rahaa, elämän realistisina tosiasioina. Totuuden kannalta katsoen täytyy sanoa, että tuollainen näkökanta on väärä. Sillä eiväthän Ruusu-Ristin kesäkurssit ole vain »omaksi iloksemme». Ne ovat työn tilaisuuksia kansamme ja ihmiskunnan hyväksi. Ne tarjoavat työn tilaisuuden hengen voittoon aineesta, ikuisen voittoon ajasta. Niinpä, lausui Johtaja puheessaan, aikanaan miettiessäni näitä kesäkurssieja sanoin hengessäni: nyt pitäisi saapua kesäkurseille 300 osanottajaa — voidaksemme auttaa Suomen kansaa. Tai vähintään pitäisi saapua 100 osanottajaa. Kenties silloinkin voisimme auttaa, vaikkakin kovin ponnistuksin.

Ihmisen, jatkoi Johtaja, täytyy ensin ajattelussaan voittaa aika ja sen asettamat esteet ja vaikeudet. Täytyy olla uskoa hengen todellisuuteen. Nyt sellaista uskoa puuttuu. Sentähden, kun päivittäin kokoonnumme näillä kesäkurssilla, tehkäämme se aina siinä uskossa, joka voittaa. Korkeamman minän elämä on kulkua voittamisen tiellä. 1932:230—231,

Tulehan joskus aika, jolloin kaikki ihmiset maan päällä ks. R-R. 1933:109.

Aikain viisaus eli teosofia ks. Sukupuoliasia — — art. 1906:16, ks. tahto 1907:192, Jumala 1908:29, Tolstoin oppi ja teosofia, art. 1910:410, omatunto 1914:93, teosofia 1915:444, Mestari kirjeet 1924:43, sallimus 1924:122, saamme vähitellen alkaa odottaa maailman tunnustavan aikain viisauden, ks. H. P. B. 1925:3.

Aikakausi kirjat, ks. myös Omatunto, Tietäjä, Ruusu-Risti.

Muutamat ystävät ovat huomauttaneet minulle, missä vaikeassa asemassa teosofinen liike on Suomessa, kun meillä nyt jo on kolme aikakausi kirjaa, jotka edustavat teosofista mailmankatsomusta, vaikka olemme mitättömän pieni kansa verrattuina niihin suuriin mailmankansoihin, jotka tuskin jaksavat kustantaa yhtä ainoata äänenkannattajaa. Osoitammehan silläkin olemamme *eturivikansa*, josta meillä on syytä ylpeillä, mutta on tunnustettava, että tuo ylpeily tulee meille kalliiksi.

— Mitkä ovat nuo kolme aikakausi kirjaa?

— Teosofi, Yhteisvapaamurari ja Ruusu-Risti. Niillä on eri nimet, mutta sisältävät sentään samansuuntaisia kirjoituksia.

— Vai niin. Sittenhän kyllä aineellisesti katsoen on hirveätä tuhlausta ylläpitää niin monta eri lehteä, varsinkin jos kaikki samat ihmiset niitä kaikkia tilaavat.

— Vaikkeivät samat kaikkia tilaisi, niin ajattele, kuinka paljon suurempi lukijakunta olisi yhdellä lehdellä! Nyt se on jakautunut kolmeen osaan.

— Epäilemättä. Niin kauan kuin Tietäjä oli yksin, oli sillä paljon enemmän tilaajia kuin yhdelläkään nykyisistä aikakausi kirjoista. Mutta onhan luultavaa, että nämä kolme lehteä ovat kukin saavuttaneet semmoisiakin tilaajia ja lukijoita, joita ei esim. Tietäjä yksin ollen olisi kyennyt voittamaan puolelleen. Onhan semmoinen ajateltavissa. Joka tapauksessa on myönnettävä, että tämä nykyinen monihaaraisuus on kallista lystiä, sillä ei yksikään nykyisistä lehdistä »voi oikein hyvin».

— No niin. Eikö tämä siis ole epäkohta? Eikö pitäisi sitä koettaa poistaa?

Monen tuonsuuntaisen keskustelun johdosta otin asiaa pohtiakseni. Kysyin itseltäni, eikö asialla ollut toinenkin puoli. Oliko se katsottava yksinomaa taloudelliselta kannalta? Ehkä nuo kolme lehteä vastasivat jotain aikamme sisäistä tarvetta? Mitähän toisten lehtien toimittajat ajattelisivat?

En ollut tilaisuudessa puhuttelemaan »Teosofin» toimitusta. Mutta ei se ollut tarpeenkaan. Heidän kantansa tuli selvästi näkyviin Teosofisen Seuran vuosikertomuksesta. Siinä sanottiin näet sivuilla 22 (ja myös sivulla 6): »Teosofi» lehti on ilmestynyt edelleen, ollen tätä nykyä ainoa teosofinen lehti maassamme, kun »Tietäjä» tuli »Ruusu-Risti» nimiseksi Ruusu-Risti-järjestön äänenkannattajaksi.

»Teosofi» on siis ratkaissut asian niin, että sillä ei ole ainoatakaan kilpailijaa. Se on ainoa »teosofinen» lehti maassamme. Sillä ei siis liioin ole aineellisia huolia. Suomen Teosofinen Seura, joka sen kustantaa, on todella onniteltavissa.

Psykologisesti katsoen se on terve näkökanta — käy kerrassaan yhteen amerikkalaisen »kristillisen tieteen» menettelyn kanssa, joka perustuu pahan kieltämiseen. »Mitä vaikeuksia on, en tahdo niitä nähdä enkä tuntee; ja siis niitä ei ole olemassakaan».

Ei ollenkaan niin hullu näkökanta kuin pinnalta katsoen luulisi! Päinvastoin siihen kätkeytyy menestyksenkin salaisuutta. On otettava siitä oppia!

Ruusu-Risti, jonka täydellinen nimi on »Ruusu-Risti, Okkultinen aikakausi kirja», noudattaa »Teosofin» esimerkkiä ja julistaa siis nyt: Ruusu-Risti on maamme ainoa Okkultinen eli Salatieteellinen lehti. Mikään muu lehti ei tässä maassa edusta okkultismia eli salatietedettä, sillä Ruusu-Ristillä yksin on siitä monopoli ja patentti. Senhän selvästi ja kumoamattomasti todistaa lehden oma nimi. Tässä yksin tarjotaan oikeata ja väärentämätöntä salatietedettä — mitä muut lehdet mahdollisesti sillä nimellä sisältävät, on kerrassaan semmoista, josta Ruusu-Risti ei voi mennä takauseen. Tilatkaa siis Ruusu-Risti ja yksin Ruusu-Risti, jos tahdotte tietää jotakin okkultismista!

Eräänä päivänä keskustelin kysymyksestä »Yhteisvapaamurarin» päätoimittajan kanssa. Hän ei avaisut gordilaista solmua miekaniskulla niinkuin »Teosofi», vaan piti itsestään selvänä asiana, että meillä oli Suomessa kolme aikakausi kirjaa, jotka taistelivat tieteellistä ja uskonnollista materialismia vastaan ja edustivat yliaistillista mailmankatsomusta. Mutta hänen mielestään niitä ei pitänyt ajatella kilpailijoiksi, jotka olivat sotajalalla keskenään. Kullakin, sanoi hän, on oma tehtävänsä. »Yhteisvapaamurari» ei suorastaan puhu teosofiasta eikä okkultismista; se puhuu vapaamurariudesta, ja koska vapaamurariuus on salainen ja pohjaltaan okkultis-teosofinen liike, on luonnollista, että sen yhteydessä tulee puhe semmoisistakin asioista, jotka saavat lähemmän selvityksensä teosofiasta ja okkultismista. Mutta on huomattava, että »Yhteisvapaamurari» kääntyy yleisön puoleen; se ei ole lehti teosofeja eikä okkultisteja varten, ei viisaudessa oppineita varten. Vapaamurariuden salaisuudet pidetään salassa, ja mitä siitä liikkeestä voidaan yleisölle kertoa, on luonnostaan alkeellista laatua. »Yhteisvapaamurari» on täten aloittelijoita varten, suurta yleisöä varten, eikä se tahdo riistää ainoatakaan lukijaa »Ruusu-Ristiltä» tai »Teosofilta»; päinvastoin se ehkä voi tuoda niille lukijoita. Mitä taas »Teosofiin» tulee, on sillä selvästi oma tehtävänsä: se edustaa Mrs. Besantin ja toisten ulkomaalaisten teosofien kantaa. Mistä T. S:n jäsenet muuten saisivat lukea suomenoksia Besantin. Leadbeaterin y.m. kirjoituksista? »Teosofi» siten ei oikeastaan kilpaile »Yhteisvapaamurarin» enemmän kuin »Ruusu-Ristin» kanssa. On varmasti ihmisiä, jotka pitävät »Teosofista», mutta eivät suinkaan tyytyisi paljaaseen »Ruusu-Ristiin» tai »Yhteisvapaamurariin».

— Entä »murararit» itse? Monet heistä ovat joko Teosofisen Seuran tai Ruusu-Ristin jäse-

niä? Eikö heidän velvollisuutensa täten ole kannattaa ainakin kaksi lehteä?

— Ei suinkaan. »Yhteisvapaamurari» on niitä varten ennen kaikkea, jotka eivät tunne teosofiaa tai okkultismia. Ne, jotka ennestään ovat teosofeja, tilaavat ja levittävät joko »Teosofia» tai »Ruusu-Ristiä»; heidän velvollisuutensa ei ole lukea tai levittää »Yhteisvapaamuraria»; mikä tietysti ei estä toisia heistä sitä tilaamasta ja levittämästä, jos niin haluvat.

— Tämä on todella valaiseva näkökanta, ja minä saan ehkä kirjoittaa tästä Ruusu-Ristiin?

— Olisin varsin kiitollinen.

— Haluttaisipa vielä kuulla, mikä tehtävä sitten on Ruusu-Ristillä?

— No, Ruusu-Ristihän on meidän kaikkien inspirationsi-lähde, oma suomalainen lehtemme, josta luemme semmoista, mitä emme muualta mistään löydä. Kuka voisi olla ilman Ruusu-Ristiä, joka vähänkin ymmärtää suomalaista salatedettä ja Suomen kansan henkistä tehtävää?

Tämä imarteleva lausunto sai minut niin lumoihinsa, etten enää keksinyt mitään intelligentiä vastaväitettä tai kysymystä, jonka tähden keskustelu päättyi siihen paikkaan. Ja koska minusta tuntui, että asia todella oli tullut hyvin harkituksi ja punnituksi, en ole sen koommin sitä harkinnutkaan, enkä siis Ruusu-Ristin lukijoillekaan ole osannut nyt tuoda esille mitään harkitumpaa kuin nämä kokemukset ja keskustelut. 1922:33—36.

Aine, aineellinen, -suus. ks. myös henki.

Kuta suurempi aineellinen hyvinvointi, sitä suurempi sivistys, kuta suurempi sivistys, sitä suurempi vastuunalaisuus, kuta suurempi vastuunalaisuus, sitä suurempi kehitysmahdollisuus. 1906:42,

Voima, Aine, Henki, ks. Kaita tie 1907:57,

aine onkin vain hengen, tajunnan, järjen ilmennystä — itsessään harhaa, maajaa! ks. Bölsche. W. 1907:112,

Jokainen ihmissielu tarvitsee aineellisen elämän kokemukset päästäkseen aineen herraksi ja voidakseen ottaa osaa jumalalliseen luomistyöhön, ks. ihminen 1907:166,

Aine ja henki ovat vanhoja tuttuja vastakohtia. Aineessa vallitseeikin välttämättömyys, hengessä vapaus, ks. tahto art, Mitä on »vapaa tahto»? 1907:195,

Se ihminen, joka pyrkii jumalan tuntoon, hän ei rukoile mitään aineellista; aineellinen rukous kasvattaa itsekkyyttä, ks. Jumala 1908:29,

»aineeseenastumisensa» ks. Jumala 1908:183, aineellisuuden kahleet, ks. Uusi elämä. 1908:324,

aineellisen toimeentulon ks. ihanne 1909:69,

Aineeton henki on tajuttomuutta, hengetön aine muodottomuutta (kuolemaa) ks. A. B. 1910:283,

Ihminen on — — — kutsuttu aineellisen maailman herraksi ks. näkijä 1910:366,

Aine on Ukko Ylijumalan salaisuuksia. Aine on aina olemassa, se on ikuinen. Aine ei ole sitä, mitä me käsitämme aineeksi. Aine on

voimaa, eli niinkuin sanotaan hindulaisessa uskonnossa, maajaa, s.o. taikavoimaa. Aine on taikavoimaa, jonka avulla henki voi itseään ilmentää. 1912:65, 113,

Jumaluus ei astu alas aineeseen. Jumaluus on salaisuus kaiken takana. Aineeseen astuvat ainoastaan jumalallisten eli taivaallisten olen-
tojen lukemattomat joukot. ks. Jumaluus. 1913:101,

Ja tämä Jumalan verho, kolmiyhteys, on: Henki — Elämä — Aine — — — aine on lennosta temmattu ajan hetki. ks. Sai. Opin »Maailmansynty». 1914:55,

Aineellista tomumajaamme pidetään vankilana, mutta ks. Mysteriot 1916:112,

Kys. Lakkaavtko aineellistuneet ihmiset kokonaan olemasta, kun kaukaisessa tulevaisuudessa kaikki tulemme täydellisiksi mestareiksi, ettei enää tarvitse ruumistua?

Vast. Aineellistunut ihmiskunta lakkaa kerran olemasta, sentähden että maapallon elämä nykyisessä muodossaan kerran lakkaa. Useimmat ihmisyksilöt ovat arvatenkin silloin vapautuneet jälleensyntymisen pakosta, mutta ne, jotka eivät vielä ole kaikkia tarvittavia vihkimyksiä ottaneet, saavat odottaa uutta tilaisuutta uudella kiertotähdellä. 1919:214,

Aineellisilla arvoilla ei punnita ks. Merikanto. 1924:84,

Aineesta, s.o. ehdottoman elämän toisesta olemuspuolesta ks. Sallimus. 1924:122,

Kristus on aineen puuhun ristiinnaulittu ks. Teosofian joulusanoma. 1925:371,

Aineellista maailmaa, jossa aatteet toteutetaan, hallitsee kuten tiedämme raha sangen suuressa määrin, ks. R-R. 1927:7,

»Mikä on aine kosmogeenettisesti?» 1928:39,

Aine on olemukseltaan hengen vastustaja. Aine jakaa hengen kahtia: ylempään ja alempaan, joiden välillä on ristiriita. Aine on kehityksen eli epätäydellisyyden ja pahan ehto. Henki on ristiinnaulittu aineessa. 1928:125,

Lause »asettuu suhteeseen aineeseen» merkitsee juuri, että luova voima suhtautuu itse äärettömänä äärelliseen. 1928:172,

Aineen symbolina nykyisissä yhteiskunnissamme on raha. ks. raha 1929:319,

aineellisen ilmenemisvoiman alku ks. kolminaisuus 1930:41,

Korkeammat tasot käsittäakseni kadottavat sen aineellis-realistisen leiman, mikä ks. C. W. L. 1932:73,

Aineellistumis-ilmiöt, ks. materialisatsioni.

Aino, Kalevalassa. 1912:118,

Kalevalan Aino-taru. art. 1912:153—163.

Ainoastaan pojan kautta voitte tulla Isän luo. ks. Joulusymboliikkaa 1911:359.

Ain Sof, Ain Suf. — **En Sof** ks. kolminaisuus 1912:115, ilmenemätön Jumala on Ain Sof (vrt. Suuret uskonnot-kirjaa) 1928:124, En Sofista valunut ks. kolminaisuus 1930:40.

Aiooni. — aionisesta kadotuksesta ks. Ihmisen poika. 1906:204,

ei raamattukaan puhu iankaikkisesta helvetistä, vaan aionisesta s.o. yhden aikakauden kestävästä ks. astraali 1917:243,

»synteileia tuu aioonon» aikakauden lopputiiliin vieminen», eli »täyttäminen» eli »päättäminen», ks. raamattu 1929:187 muist.

Aito suomalaisesta hengestä 1906:139, aito pakanallista itseluottamuksen hyvettä. 1906:191, aito suomalainen 1907:192, aito suomalaisia kysymyksiä 1914:501, aito teosofiaa 1915:148, aito kristillisenä protestanttisuutena 1917:103, aito teosofisen näkökannan 1917:157, Aito suomalainen tietäjäkansa ei turvaudu väkivallan voimaan, vaan siveelliseen väkeen ja voimaan. 1918:67, Sillä nyt me olemme itsenäinen valtakunta ja nyt olemme tilaisuudessa luomaan Suomesta aito suomalaisen sivistysmaan. 1918:72, aito teosofisella tavalla 1919:299, aito teosofisesta hengestä 1920:241, aito suomalainen 1922:152, aito teosofinen 1923:6, aito kalevalaiseen tapaan 1928:208.

Aivot. — Vihdoin aivoja ja hermostoa vastaanvat [*kansassa] opettajat, ajattelijat, uskonnollisesti heränneet tiedemiehet, taiteilijat, kirjailijat, sillä nämä ovat ne, jotka todella hallitsevat — tai joiden tulisi hallita — kansaa, koska ne edustavat kansan henkistä ja älyllistä auktoriteettia ja ovat sen luonnollisia lainlaajijoita. 1918:62,

aivot ja hermosto ilmentävät ja vastaanvat äly- ja tunneruumista, 1918:63, [*Aivojen sairauksista ks. art. Sairas sielu. 1926:225—232]

aateskelu on aivojen voimistelua ja hyvä on voimistella, jotteivät aivot happanisi ks. kolminaisuus 1930:42.

Aja pois orjatar poikineen ks. Paavali 1927:208.

Ajatus, ajattelu. — suurin vika on siinä yhteiskunnassa, joka ei julkisesti suo ajatuksen ja uskon vapautta kaikille jäsenilleen erotuksetta, ks. papit 1905:144,

A j a t u k s e n laki, kirj. Atkinson, Wm. ks. tätä.

ajatuksukset ovat olioita, s.o. mentali- ja astraliaineen värähtelyjä; ihmiset ovat ikäänkuin sähköpattereita, jotka alinomaa lähettävät ajatusväreilyjä ympäröivään avaruuteen, ks. uni 1905:183,

Mitä ihminen ajattelee, siksi hän ajattelevana olentona muuttuu. Jos nyt puhtaat ja siveelliset ja jumalalliset ajatuksukset tekisivät ihmisestä toisella kertaa rivon pahantekijän, silloin emme olisi vapaita emmekä oman onnemme seppiä. Mutta kun karman laki on järkähtämätön, kun itsekkäät ja himolliset ajatuksukset tekevät ihmisestä eläimellisen laiskurin, silloin tiedämme varmasti, että kun semmoisia ajatuksia vältämme, vältämme myös eläimellisyyden ja laiskuuden. 1906:42,

Mielikuvitus — lennokka, itsetietoinen ajatus — on luonnon suurin voima. ks. paha, art. Ei pahaa 1906:188,

ajatuksukset ovat ulkopuolella ihmistä olevia olioita. Se tahtoo sanoa, minä olen joskus tuntenut olevani kaikkien ajatuksieni yläpuolella ja niistä vapautettu — — — Ihmisen henki, hänen todellinen minänsä on kaiken ajattelun takana. »Minä» on ikäänkuin ympyrän keskipiste, jonka kehää myöten ajatuksukset kiertävät. 1906:198, sama 1934:352,

ajatuksen avulla kehittää psyykkisiä ja henkisiä voimia ks. Hinduhypnotismi 1906:202, ks. lapsi 1906:204,

mikä voima on tarkasti määritetyllä ajatuksella, ks. Stern, J. 1907:137,

Ja ihminen on vastuunalainen sentähden, että hän ei ole luonnon orja, vaan vapaa. Ehdottoman vapaata tahtoa hänellä ei ole, mutta ajatus on hänen vallassaan. Hän voi antaa ajatuksilleen vapaat ohjukset, hän voi myös niitä hillitä. Hän voi valita ajatuksensa esineen ja hän voi oppia puhdistamaan sielunsa sisältöä. Hän voi päästä ajatuksensa herraksi. 1907:159,

ajatusurheilijan hengessä ks. totuus. 1907:165, Ihmisen ajatus on korkeampi itsekkäitä tunteita, mutta epäitsekkäät tunteet ovat ajatusta korkeammat ja kallisarvoisemmat, ks. järki 1907:182, 210,

Tämä [*maapallo, Logoksen] ruumis on rakennettu, kuten kaikki luonnossa, tahdon ja ajatuksen ja rakkauden voiman avulla, ks. P. E. XII: Enkelein lankeemus. 1907:250.

syysuhteen laki — — — vallitsee — — — myös — — — ajatusten — — — maailmassa ks. Kehityksen kulku. art. 1907:269—271,

Ajattelevat ihmiset kohoavat sielussaan valistukseen ja tietoon, ja onnellinen se kansa, jossa on enimmäin ajattelijoina, ks. Agni 1908:27,

Ajatelkaamme, niin ajatuksillamme kerran luomme koulun, jossa vallitsee vapaus, rehellisyys, tosi työinto ja oikea opetustapa, ks. Kansakoulunopettaja. 1908:182,

Kys. Joka iltä maata pannessani näen sielun silmällä kaikenlaisia henkiolentoja, vaatteihin puettuja miehiä ja naisia, ensin vähän pelottavia, joita ajatukseni voimalla karkotan, sitten kauniita ja herttaisia ihmisiä, joita katsoessani nukuin. Mitä nämä ovat? Olen vähän levoton. Miten niiden näkeminen saadaan pois?

V a s t. Näkemänne ovat epäilemättä ajatuskuvia eetteriaivoissanne, sillä todellisia henkiolentoja ei voi ajatuksellaan karkoittaa pois; niiltä voi kysyä, mitä tahtovat. Lapset usein näkevät tämäläisiä astralisia kuvia, eikä niiden näkeminen ole vaarallista, jos itse pysyy rauhallisena. 1908:312,

On minulla hieman kokemusta ajatuksen voimasta, ks. sairavuode 1909:2,

Jos olette omaperäinen ajattelijä, laaditte itsellenne oman ohjelman, ks. esoterismi 1909:4,

Kys. Olen nähnyt ihmishengen erkanevan ruumiista ja tulevan luokseni ja sanovan ajatuksensa minulle, mutta kumminkin olevan yhdistetyn hienon langan kautta ruumiiseensa. Olen monta kertaa nähnyt astralimaailman asukkaita aivan selvällä päivällä, ennen eläneitä sekä vielä nytkin eläviä, ja monta kertaa olen tullut pelastetuksi astralimaailman asukkaiden kautta, ja ovat nämä puhuneet minun kanssani. Mutta miksikä ei aina näe toisen ihmisen ajatuksia?

Vast. Eikö olisi raskasta ja vastuunalaista aina nähdä toisen ajatuksia? Eikö loukkaisi toista, jos aina voisi tunkea hänen salaisuuksiinsa? Kiittäkäämme Luontoa, että se vain joskus nostaa huntuaan ja antaa meidän nähdä,

niin kauan kuin vielä olemme heikkoja ihmislapsia. Yksin Mestari on kyllin voimakas, kyllin puhdas, kyllin rakastavainen kyetäkseen aina näkemään. 1909:36,

Muuan kirjeenvaihtaja huomauttaa minulle: »jospa tahtoisit kirjottaa käytännöllisestä meditaationiharjotuksesta Tietäjään valaisevan artikkelin. Siitä saattaisi olla sadoille hyötyä — ja minusta tuntuu kuin todella sadat oikeata ajatteluntaitoa kaipaisivat.»

On aivan totta, että harvat ihmiset todella osaavat ajatella, mutta totta on myös, että ne, jotka osaavat, eivät umpimähkään opeta taitoaan toisille. Ja miksikä ei? Yksinkertaisesta syystä. Ajatuksen voima on suurin voima maailmassa, se on terävin työase, minkä ihmisen käteen voi antaa, ja sitä voi käyttää sekä hyvään että huonoon tarkotukseen. Luonnollista on sentähden, että tietäjät eivät julkisesti opeta näitä salaisuuksia, luonnollista, että he sanovat pyrkijälle: »puhdista ensin mielesi ja sielusi ja ruumiisi, että meillä on takeita siitä, ettet tule ajatuksen salaista voimaa väärin käyttämään. Sitten vasta kun meille osaat sanoa: katsokaa, minun elämäni on puhdas, minun sydämeni on epäitsekäs, minun järkeni janoo totuutta, silloin vasta kallistamme korvamme sinun pyynnölesi.»

Joitakuita alkeellisia viittauksia he meille kuitenkin julkisesti antavat. Niinpä he neuvovat, että ennenkuin voi ryhtyä varsinaiseen mietiskelyyn, täytyy harjottaa itseään ajatushilitsemisessä. Ajatus on oleva ase meidän kädessämme, ase, jota osaamme vapaasti käyttää. Mitä sanoisimme miehestä, jonka käsi esim. ei tottelisi hänen tahtoaan vaan alituisesti liikkuisi sinne tänne saamatta aikaan mitään hyödyllistä työtä? Useimpien ihmisten ajatus on juuri tuommoisen käden kaltainen; henkisesti katsoen eivät saa mitään aikaan. Ensimmäinen askel itsekasvatuksen tiellä on niinmuodoin oppia hilitsemään ajatuskykyään. Kun se on saavutettu, voi ihminen ryhtyä mietiskelemään.

Jos taas kysytään, millä tavalla voi oppia ajatuksiaan hilitsemään, kuuluu vastaus: väsymättömän ja säännöllisen harjotuksen kautta. Täytyy silloin tällöin, päivän kuluessa tarkastaa omia aivojaan ja niiden ajatuksia. Täytyy harjottaa valppautta ja itsetietoisuutta, että tietää, miksikä tämän tekee, miksikä tuon. Täytyy kasvattaa itsearvostelua, niin ettei anna minkäläisten ajatusten tahansa viihdyä aivoissa. »Sitä ja sitä asiaa minä tahdon ajatella.»

Varsinainen meditaatio ja kontemplatio on itsenäisiä ihmisiä varten. Siihen sisältyy, että ihminen itse omin neuvoin tahtoo päästä tietoon ja taitoon. Välttämätön ehto on sentähden, että ihminen uskoo ja luottaa Kristukseen mystillisesti puhuen, siis Jumalan läsnäoloon ihmisen hengessä. Muutoin hän voi joutua »väerien Profetaiin» kynsiin. 1909:138—139,

ks. puhtaus 1909:261,

Salatieteellisen selvänäkijän silmällä katsoen ihmisellä on useampia ruumiita, paitsi alinta fyysillistä, myös tunteiden astraalinen ja ajatusten mentaalinen ruumis, verho eli käyttö-

väline. Kun ihminen ajattelee ks. looshityö 1909:338,

Ihminen itse luopi ajatuksillaan ja tunteillaan oman luonteensa, ks. Teos. liike 1909: joululehti: 13,

Usko on se voima ihmisessä, jonka avulla hän ajatus- ja tunnetason aineessa toteuttaa mitä hän toivoo, ks. usko 1910:76,

Kys. Ajatuksen voimallako aikaansaadaan semmoisia ilmiöitä kuin esineitten siirtoa? Kuinka voi ihminen oppia tuntemaan luonnonvoimia ja niitä itsessään kasvattaa?

V a s t. Ei ajatus välittömästi voi aikaansaada fyysikaalisia ilmiöitä, ei se välittömästi voi esim. siirtää fyysillisiä esineitä. Siihen aina tarvitaan fyysillinen välittäjä, vaikkei tämä olisikaan karkeasti fyysillinen vaan ainoastaan eetterinen. Siirtääkseen esinettä tahdollaan, siihen näennäisesti koskematta, täytyy ihmisen joko lähettää ulos itsestään »eetterikäsi», joka työn suorittaa (tämä on mediuumin tapa) tai käskeä jotakin eetteritasolla elävää luonnonhenkeä siirtämään esinettä. Tätä jälkimäistä keinoa voi tietysti käyttää ainoastaan ihminen, jolla on valtaa jonkun luonnonhengen yli. Semmoinen valta on maagillinen ja perustuu joko n.k. seremonialliseen magiaan, jolloin luonnonhenki on aivan kuin hypnotisoitu totelemaan, tai salatieteilijän sielulliseen puhtauteen ja korkeampaan henkiseen kehitykseen, joka on tehnyt luonnonhenget hänen ystävikseen. Viimemainittu tapa saada valtaa luonnonvoimien yli on ainoa turvallinen. 1910: 127,

»Ajatus on teon isä» — — — todellinen itsehillintä alkaa ajatuksesta, ks. itsehillintä 1910: 130,

Ajatelkaamme elämän suuria todellisuuksia silloin ks. epäily 1910:290,

Lukemalla ja tutkimalla teemme ajatusruumiimme ks. kirjallisuus 1910:295,

tunne ja ajatus on yhtä todellinen kuin teko. ks. Tolstoi 1910:410,

ajattelimme ei ole todellista ajattelamista, ellemme samalla koko olennessamme tunne ajatustamme. Kuten ks. tunne 1911:182,

Tunnustan, etten mielihyvällä soisi hänen ajattelevan minusta, että olen ajatuksen ja sananlausumisvapauden sortaja, ks. vapaamielisyys 1911:183,

Ei tämä kiellä meidän ajatusvapauttamme — päinvastoin, ks. puhujat 1911:354,

ajatuslementaali ks. Ihmeellinen puu 1912: 151,

Jos me itsekukin pidämme kiinni teosofisesta ajatusvapaudesta ja työvapaudesta, voimme ks. I. T. J. 1912:253,

Kys. Miten voisi kehittyä johdonmukaiseksi?

V a s t. Opettamalla itseään johdonmukaisesti ajattelemaan. Ja mitä on johdonmukainen ajattelu? Se on ajattelemista sen totuuden valossa, minkä tietää korkeimmaksi. Ennenkuin ihminen osaa ajatella johdonmukaisesti, -täytyy hänen siis etsiä totuutta. Kun hän totuuden löytää, on johdonmukainen ajattelu hänen käytettävänä. 1912:498,

Ajatus- ja lausuntovapaus. Käsiimme sattui Oulussa 1878 painettu Martti Luteruksen kirje, jossa hän neuvoo, mitenkä on meneteltävä »luikkijoita ja nurkkasaarnaajia» kohtaan, missä niitä ilmaantuu. »Ensistään voidaan hyvin ja helposti saada heidät kiinni siten, että kysytään heiltä heidän kutsu- mustansa, kuka heitä on käsenyt luikkimaan eli tulemaan ja saarnaamaan tuolla tavoin nurkissa. Ja minä sanon toden takaa, jos semmoiset luikkijat muuten eivät antaisikaan mitään vallattomuutta viakseen tulla ja he olisivat pelkkiä pyhimyksiä, niin voi kuitenkin tämä ainoa kohta (että tulevat luikkien, käskyttä ja kutsumattomina) aika tavalla ilmaista heidät perkeleen sanansaattajiksi ja opettajiksi. Sillä Pyhä Henki ei luikkaile vaan lentää julkisesti alas taivaasta. Käärmeet luikkivat mutta kyyhkyiset lentävät; sentähden on semmoinen luikkiminen perkeleen oikeata kulkua, se on vallan vissi.

Olen kuullut sanottavan, kuinka luikkijat liittyvät työmiesten joukkoon elonleikkuun aikana ja saarnaavat avonaisella kentällä työn aikana, samaten myös sysimiehiin ja ihmisiin siellä täällä metsissä, missä joka paikkaan kylvävät siementänsä ja puhkovat myrkyänsä ulos sekä luovuttavat kansan sen pitäjänkirkosta. Kuka on niin tyhmä, ettei siinä voi huomata, että ovat oikeita perkeleen apostoleita? Jos olisivat Jumalasta ja vilpittömiä, niin kaikkein ensimmäiseksi menisivät kirkkoherran luo, rupeaisivat puheisiin hänen kanssaan, ilmoittaisivat kutsumuksensa, antaisivat kuulla, mitä uskovat ja saisivat vastauksen, tahtooko hän antaa heidän julkisesti saarnata. Sillä kirkkoherran hallussa saarnatuoli on, ja koko sielunhoito on hänelle käsketty» j.n.e. loppumattomiin samaan henkeen. Epäilemättä tämä Luteruksen kiivaus oli käytännöllisistä syistä välttämätön tuona vaikeana murrosaikana, mutta hän ei huomannut, että tämä oli tarkallensa vanha katolisuuden periaate, minkä hän otti käytäntöön uudessa seurakunnassa. Luterus ei saanut aikaan uskonvapautusta vaan hän sen aavisti ja pani alkuun ja' meidän vuosisatamme kenties näkee sen toteutuvan. 1913: 104,

Jokainen voi olla voimapatterina, josta vyöryvät ajatusvirrat saavat uutta sähköä suoniinsa, ks. teosofia. 1913:365,

Henki on ääretön ajatteleva järki, ajattelu on elämää, ja ajatukset ovat ainetta, ks. Salaisen Opin »Maailmansynty» 1914:56—59,

Ajattelevia koti-eläimiä. 1914:248, ajatus luo ja hallitsee muotojen elämää, ks. aika 1914:368,

Inhimillinen järki ja ajatus on antava itsensä totuudelle: yksin totuutta etsiäkseni ja palvelakseni on mulla järki ja ajatuskyky, ks. veljeys 1915:4,

Mutta meidän ihmisten pitäisi oppia ajattelemaan. Ja kun me opimme ajattelemaan, emme suinkaan tule »kylmän järkeviksi» ellemme itse tahdo. Ajattelu ei estä sydämen ihaninta kukkaa puhkeamasta, päinvastoin. Ihmisrakkautta, luja, luotettava myötätunto ihmisiä koh-

taan kasvaa vasta syvän ajattelijan sielussa. 1915:414,

ajatukset ja aatteet saavat odottaa, kunnes ks. P. E. XII Kal. A. 1916:302,

ajatusruumiin syntiä ks. panettelu 1916:381, Tahdon toistaa muutamia lauseita eräästä maaseutukirjeestä, jonka minulle on lähettänyt muuan lämminsydäminen ja uuterrasti työskentelevä jäsen:

»Minua niin huolestuttaa tämä teosofinen työ, minusta tuntuu — en tiedä itsekkään mistä syystä, — että se nyt on vaikeampaa kuin ennen. Tuntuu kuin kaikki olisi semmoisessa hajaannustilassa vai miksi sitä sanoisin. Ennen on minulla ollut joka syksy työtä aloitettaessa edes toivoa ja toiveita, halua yrittämään, nyt tuntuu niin turhalta ja tyhjältä. En niin tarkota kokouksia, vaikka eivät nekään vedä minua niinkuin ennen; kokoukset tietysti menevät sitä latua, mikä niille on viitotettu. Mutta minua surettaa ja lamauttaa se, ettemme näy pääsevän niinkuin suomalainen sananlasku sanoo »siitä siihen, separosta hännän nenään». Lue-taan kaunista, keskustellaan, mutta emme edes koeta kohdistaa sitä itseemme. Tuntuu kuin nyky aika joka puolella olisi päästänyt sen rahan liian rakkaaksi. Ja sentähden ehkä jää sisäinen puoli puhdistamatta. Ja tuntuu kuin ei rauhaa enää olisi ihmisten mielissä, aivan kuin olisi kaiken sota kaikkea vastaan. Jos ei julkinen niin sisäinen. En minä tahdo ketään sanoa enkä syyttää, itseäni enempää kuin muitakaan, vaan se vain tuntuu niin rauhattomalle. Kun lukee Tietäjää, niin sieltäkin tulee toisista kirjoituksista vastaan rauhattomuus. Minun kait ei ainakaan pitäisi nyt lukea muita kuin toimittajan kirjoituksia, ne kuitenkin antavat mielelleni aina rauhaa...»

Tämänkin kirjeen johdosta tekee mieleni muistuttaa seikasta, josta silloin tällöin olen ollut tilaisuudessa huomauttamaan, siitä nim., kuinka tärkeätä on meille ajatusten ja tunteitten hillintä ja mielenrauha. Tämöisenä aikana ihminen helposti unohtaa Jumalansa ja joutuu mammonan orjaksi: »helposti», sentähden että se tapahtuu hänen itsensä huomaamatta. Mahavat ajatusvirrat ovat liikkeellä ja tempaavat pyörteisiinsä ihmisen sielun. Tunteitten valta-meri kuohuu ja sen aallot panevat sielun himot ja intohimot lainehtimaan. Jos sielussa piilee ahneutta ja rahanhimoa, se nousee pinnalle; jos vihaa, kosta, katkeruutta, se löytää ravintoa itselleen; jos valheellisuutta ja petosta, se tulee päivänvaloon. Ja kun mammonan ääni puhuu sielussa, luulee ihminen sitä omaksi äänekseen ja tahdokseen ja puolustaa sitä ajatuksillaan, keksien monenlaisia järkisyyttä sen tueksi, ellei hän ole varuillaan. Sentähden hän helposti joutuu »viettelijän» pauloihin ja kadottaa kalleimman, mitä hänellä on: sielunsa puhtauden. Mutta mitä auttaa ihmistä, vaikka hän koko maailman voittaisi, jos hän samalla kadottaa oman sielunsa?

Älkää sanoko, että »saarnaan», sillä sanani eivät ole tyhjää helinää. Nämä ovat ikuisia totuuksia. Jollemme itse tahdo kulkea kaidalla tiellä, ei maailman »kehityslaki» meitä sinne

lykkää. Se antaa meidän vain syntyä uudestaan ja uudestaan maan päälle, tarjoten meille täten yhä uudistuvan tilaisuuden kulkea valoa kohti. Mutta sama vanha näytelmä toistuu yhä, kunnes totinen tahto herää meissä itsessämme.

Olen monta vuotta uskonut, että Suomen kansa voisi olla lähellä Mestarin sydäntä, ja vaikka nykyaikana paljon mammonanpalvelusta näkyy pinnalla kansassamme, pidän sittenkin kiinni uskostani. Kun kansamme pääsee vähän hengähtämään, vähän miettimään parempaa itseään, silloin se taas huomaa rakastavansa sitä taivasten valtakuntaa, joka ei ole tästä maailmasta: totuutta, rehellisyyttä, oman tunnon rauhaa, ystävyyttä, uskollisuutta, vieraanvaraisuutta, pienuutta, vaatimattomuutta, työtä ja ahkeruutta.

Ja me, jotka kutsumme itseämme teosofeiksi, me kulkekaamme edellä näissä hyveissä, niistä kilvotelkaamme. Ei se ole mahdotonta, jos pidämme silmäimme edessä niitä aarteita, joiden tallettajiksi olemme uskotut. 1916:385—387,

mitä teosofia opettaa meille järjen ja ajatuksen alalla ks. teosofia art. Mitä teosofia on? 1917:444,

en ole poliitikko, vaan ajattelija, ks. rauha 1918:99,

yhteinen ajatusten keskitys ks. vpm. art. Mitä vpm. tavoittelevat? 1921:191,

totuuden etsijät ovat ajattelun johtajia, ovat ihmisten johtajia, ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:332, sama 1930:181,

ajatuksesta ja järjestä on aloitettava! ks. teosofia, T. S:n tehtävä 1921:459,

Jokainen ajatus, sana ja teko on voimankäyttöä: sentähden jokaisella on seurauksensa, ks. anteesiansio 1923:84,

Toimituksen mielestä on totuuden etsijöille välttämätöntä saada ajatella ja lausua ajatuksensa vapaasti, ks. aseet 1924:81—82,

Vuoret ja kivet kuuluvat ajatusmaailman vertauskuvastoon ks. vainaja 1924:314,

ajattelu notkisti polvensa elämän totuuden ja tosiseikkojen edessä ks. H. P. B. Sai. O. 1924:363,

Menttaaliseen eli ajatusvälineeseen syntynyt sairaus taasen ilmenee suorastaan ajatuselämässä. ks. Sairas sielu 1926:231,

Tiedämmehän, että »ajatukset ovat olioita», näkymättömän maailman todellisuuksia, jotka pyrkivät kiteytymään näkyväseen maailmaan, ks. Joul 1927:376,

Ajatus on ensimmäisessä nuoruudessa karman, kohtalon, värittämä. 1928:272,

Ajattelu osoittaa meille maailman rinnalla tai ulkopuolella olevan Jumalan mahdottomaksi. 1932:140,

Ajatus on ääretön voima ja tahto on ikuinen mahti, mutta ihmisessä ajatus on tietämätön ja tahto itseksä. — — — ajatella koko sielullaan on rukoilla. 1932:279—283,

Ihmiselle ei ole mitään muuta olemassa kuin se, mikä ajatusten, tunteiden ja havaintojen muodossa on tunkeutunut hänen tajuntaansa. Näistä ajatuksista j.n.e. säilyvät hänen tajunnassaan ne, joihin hän tuntee vetäymystä, joita hän rakastaa. Ihmisen todellinen koti on se

maailma, missä ne ajatukset j.n.e., joita hän rakastaa, ovat eläviä todellisuuksia. Hän itse tajuntakeskuksena ei kuole milloinkaan, mutta se maailma, missä hän elää, kuolee pois hänestä, laajentuu ja häviää. Kun ihminen, henkinen tajuntakeskus, ruumistuu, tapahtuu juuri sellainen rakastettujen esineiden keräys, jota Tolstoi kuvailee s.o. kaikki ne ajatukset, tunteet, y.m.s., joihin henki sisäisessä maailmassaan tuntee vetäymystä, etsivät ilmaisiin itselleen maallisesta persoonallisuudesta, samalla kuin tämä vaikuttaa puolestaan henkeen suomalla sille tilaisuuksia tietoisuuden eli olevaiseen kohdistuvan rakkauden laajentamiseen. 1934:331.

Akaasha. — Akaashiset valokuvat eli aikakirjat ovat korkeammalla mentalitasolla; se on luonnon erehtymätön muisti, joka tarkkaan merkitsee eli valokuvaa kaikki mitä tapahtuu, ks. mediumismi. 1908:312,

Menneiden elämien muistot asuvat akaashisissa aikakirjoissa »luonnon muistissa», »elämän kirjassa». Ainoastaan Kristuksen kaltainen olento, ainoastaan Kristus ihmisen sielussa voi niitä lukea ja tulkita. Ei ole luottamista niihin astraalisiin näkyihin, jotka ovat vain harhaanviepiä heijastuksia ja irvikuvia akaashasta ja joita voi tulla semmoisillekin ihmisille, joiden tunteet ja ajatukset eivät vielä ole puhdistuneet kuolemattomuuden mystillisessä tulleessa, ks. jälleensynt. 1919:295—296,

akaashisia aikakirjoja ks. R-R. 1921:18,

Kuka se nyt voi tulla yhteyteen Pyhän Hengen eli akaashan kanssa, tarvitsematta jäädä vain astraalivaloon? ks. Messias 1928:170,

Akateeminen Kirjakauppa. 1905:2, aateskelussa tulee kyllä akadeemiseksi filosofiksi, mutta se on alemman minän hommaa, ks. kolminaisuus 1930:42.

Akiander, Matth. Historialliset Tiedonannot 1915:53.

Akkadilaiset syntyivät alarotuna Atlantiksellä nykyisen Saharan ja Välimeren tienoilla ja läksivät sieltä itäänpäin: akkadilaista alkuperää olivat egyptiläiset, muinaiset etruskit, foinikialaiset ja kartagolaiset sekä sumero-akkadilaiset kansat, ks. Wetterhoff-Asp 1915:497.

»alaikäinen» 1915:59, 102.

Alakuloisuus. — Olkaamme siis kiitolliset alakuloisuudenkin hetkistä, ks. epäily 1910:289,

Aina kun uskomme heikkenee ja alakuloisina katsellemme kylmää maailmaa, täytyy Jumalan tällä tavalla lähestyä meitä ja kolkuttaa sydämemme ovelle, ks. opettaja 1912:411—414, alakuloisuuden tunne. ks. onni 1914:2,

Puhelin äskettäin toisen minäni kanssa.

— Miten on asiat? kysyin. — Näytät olevan alla päin, pahoilla mielin?

— Onhan syytä. Tulen vanhaksi, kuolema odottaa ja minä kysyn itseltäni, olenko turhaan elänyt.

— Eikö tuommoinen kysymys ole turha?

— Ei. sillä en löydä pienintäkään lohdutusta siitä ajatuksesta, jota jotkut saarnaavat, että jokainen ihminen käy täällä maan päällä ankaraa koulua, että hänen tekojensa ainoa merkitys on siinä, että ne seurauksineen kasvatta-

vat häntä itseään. Semmoinen näkökanta on minusta liian metafyyssillinen ja liian paljon keskitetty omaan minään. Minä soisin, että elämä olisi luonnollisempi ja että tekemekin jotain merkitsisivät. Tahtoisin, että tekoni olisivat hyödyksi ja iloksi toisille ihmisille ja että saisin aikaan jotakin, joka olisi ihmiskunnalle avuksi. Tahtoisin voida auttaa toisia — ei vain salaperäisen metafyyssillisellä tavalla itseäni.

— Olet siis kunnianhimoinen?

— En tiedä, onko se kunnianhimoa, mutta tunnen, että kaipuu, joka eläyttää minua, on jalo ja tosi.

— Se on kuitenkin personallinen. Etkö muista, mitä Bhagavad Gita sanoo: »Sinun ei tarvitse huolehtia muusta kuin toiminnasta sinään — ei koskaan toiminnan hedelmästä; älköön sentähden toiminnan hedelmä olko vaikuttimenasi...»

— Muistan tuon. Mutta muistan myös, että Bhagavad Gita selvin sanoin opettaa meitä tekemään työtä maailman ja ihmiskunnan hyväksi. Ei mielestäni minunkaan kaipuuni ole itsekäästi personallinen. Pyydätkö mitään itselleni? Välistä minut valtaa niin suuri väsymys: mitä hyötyä ihmisille on kaikista voimaponnistuksistani?

— Tuo epäily osoittaa sittenkin, ettet ole vapaa persoonallisista motiiveista. Et ole vielä pelastunut. Mutta Buddhakin epäroi. Sano minulle: onko alakuloisuutesi estänyt sinua työtä tekemästä ja ponnistamasta?

— Eihän toki. Koetan aina suorittaa velvollisuuteni viimeiseen asti.

— Sepä hyvä. Tuulesi ja tunnelmasi eivät siis ole sinulle haitaksi. Mutta varo, ettet autaudu niihin nauttiaksesi. Itsesääli on harhoista suurin. Muuten tahdon lohduttaa sinua; meidän inhimillisillä teoillamme on merkitystä sinään; me viemme maailmaa eteenpäin; mutta meitä täytyy eläyttää usko — usko, että toimintamme on siunaukseksi, vaikka emme mitään hedelmiä siitä näkisi. Hedelmät eivät ole meitä varten, vaan kuuluvat niille, jotka tulevat meidän perästämme. Se on rakkauden sallisuus.

Ylläoleva keskustelu tapahtui toisen minän heikkona kiittämättömyyden hetkenä. Toinen minä hymyili koko ajan. Ei siis lukijankaan ole otettava asiaa vakavalta kannalta.

Mutta arvoitukseksi jää, miksi se kirjoitettiin tähän painettuun sanaan. 1930:301—302.

Alander, Alida neiti 1910:177, 364.

Alanen, Yrjö, kkherra 1914:511.

Alberga, Teosofinen päivä A:ssa. 1909:263.

Albertus, John 1915:323—325.

Albigensit ks. Fransiskus 1909:335.

Alceste, nimimerkki, ks. Runeberg, Hjalmar (Nino)

Alef, men, zi = a. m. z. 1928:169.

Alcyone, nimimerkki ks. Krishnamurti, Jiddu

Algebrallinen. Koko elämä on kuin algebrallinen ekvatsioni. Jos tietäisimme kaikkien muotojen luvut, silloin hallitsisimme koko ilmiömaailmaa; jos tietäisimme oman ja toisten luvut, silloin me olisimme koko ihmiskunnan herroja.

Välähdyksen tästä saamme tutkimalla n.s. maagillisia neliöitä. 1928:363.

Aleksanteri I. 1912:26, 1929:19, **Aleksanteri III:n** nen taulukokoelmasa 1918:20.

Alempi minä, ks. minä, minuus.

Alenevaa kaarta, ks. Sai. Opin »Maailmansynty». 1914:59.

Alpha Draconis, ks. murroskausi 1927:216,

Alfa Draconis oli Pohjantähdenä 1929:224.

Algren, Tönnes, insinööri 1922:75.

Alhaalla niinkuin ylhäällä 1928:39.

Alimonda-koneet Suomessa 1909:403.

Alitajunta, ks. tajunta.

Alkemia ks. Rakkauden alkemia, art. 1906:220—224,

Keskiaikainen alkemisti? 1915:100, 1922:261, 307, ks. H. P. B. 1925:7,

Ja alkemia oli enimmäkseen henkistä laatua sekin. ks. R-R. 1933:108.

Alkio, Santeri 1915:498.

Alkoholi, ks. myös kieltolaki.

Jos minä olen alkoholismin orja, niin ettensitä himoa osaa hillitä, silloin olen mielestäni siinä suhteessa järjetön, ks. tahto art. Mitä on »vapaatatahto»? 1907:194,

Alkoholin y.m. käyttäminen turmelee kyllä intuitsioia ks. nainen. 1910:76,

Alkohooli — — — laajentaa kanavia. Aluksi niitä, jotka ks. Sairas sielu 1926:229,

Alkuaineusva alkaa pyöriä, siitä erkancee osia ja näin syntyy aurinkokunta planettoineen, maailmoineen. 1912:63, ks. logos 1915:265,

Alku aina hankalaa ks. Suomi 1918:127,

»Alussa oli Järki ks. Jeesus, art. Oliko 1918:233—235,

Tämä maailma on ikuinen, vaikka sen aurin-got ja maat syntyvät alkumaterian sumuista ja sammuvat kalman kylmistä viimoista, mutta niiden elinaika ei ole laskettavissa tuhansissa, vaan tuhannen kertaa miljoonissa vuosissa. 1932:137,

Alkuhenki itse edustaa siis »Isää». 1932:224.

Alkuperäinen. — nykyiset teosofiset opit tavataan kaikissa vanhoissa uskonnoissa, jopa alkuperäisessä kristinuskossakin. 1910:27,

Kuinka paljon tosiaan on työtä, ennenkuin saadaan kirkko ja uskonto puhdistetuksi siitä valheesta ja saastasta, mikä vuosisatojen viereissä on kerääntynyt ympäri alkuperäisen kristinuskon, ks. rauha 1910:326, ihmiskunnassa on ollut alkuperäinen viisauts 1912:28, 449,

Tämä alkuperäinen inspiratsioni on joka henkisessä liikkeessä sitä tärkeämpi, koska se on ainoa, joka estää oikeaoppisuuden muodostumista, ks. R-R. 1921:391, 1922:263, uskollisena teosofisen liikkeen alkuperäiselle inspiratsioonille 1922:271,

alkuperäinen sanantuoja on teosofisessakin liikkeessä ollut lähimpänä tiedon arvovaltaa, ks. auktoriteetti 1925:151, ks. H. P. B. 1925:193—203, palaamaan alkuperäisiin teosofisiin tapoihin ja muotoihin, ks. P.- E. XII: Kad. Sana 1925:341,

Olimme hyljänneet jälleensyntymisajatuk-sen, joka oli oleellisena opinkappaleena alku-

peräisessä kristinuskossa, ks. Teosofian joulusanoma 1925:372, ks. H. P. B. 1926:100,

Ihmiskunnan alkuperäinen kieli ja kirjoitus, art. 1928:3—7.

uskollinen — — — »alkuperäiselle ohjelmalle» ks. R-R-vpm. 1928:23,

mestarein alkuperäisestä sanomasta 1930:37, alkuperäisen teosofisen sanoman ks. H. P. B. 1931:3, alkuperäisen kristinuskon 1934:297.

Allah, ks. veljeys 1909:208, 1929:175, 1930:220.
Alla kasvon Kaikkivallan, kirj. Eino Leino, ks. tätä

Allan Leo, ks. Leo, Alan.

Allgemeine und General-Reformation 1921:16.

Allgeist 1922:307.

Allinniemi, Alma, rouva 1925:95.

Alohim, Alhim, ks. Elohim.

Alpuan kylä, Vihanti 1917:244.

Alrutz, Sydney, dosentti 1906:266,

Upsalan yliopiston dosentti Sydney Alrutz, joka jo nuorena otti erikoisalakseen hermoelämän ilmiöiden ja hermoston rakenteen tutkimisen, on nyt pitkäaikaisten kokeilujen nojalla katsonut voivansa todeta, että hypnotisoimisessa eli paremmin n.s. magnetisoimisessa magnetisoijan kädestä todella erkanee herkkä hermofluidumi, joka vaikuttaa koehenkilöön. Hypnotisoijien viime vuosisadalla keksimä teoria, jonka mukaan ei ollut olemassa mitään näkymättömiä nesteitä välittämässä tahdon vaikutusta, on täten kumottu ja vanhojen Viisaitten tieto, jota Mesmer aikoinaan kannatti, taas saatettu tieteen kunniaan. Jos nyt tohtori Alrutzin havainnot saavuttavat toisten tiedemiesten yleisen hyväksymisen — merkit jo viittaavat siihen suuntaan, — silloin tämä väsymätön tutkija todella on tehnyt suuren palveluksen salatieteelle.

Muuten tohtori Alrutz oli Teosofisen Seuran jäsen ainakin vuosisadan vaihteessa, jolloin allekirjoittanut vuosittain oleskeli Ruotsissa ja m.m. oppi häntä tuntemaan. Hän oli silloin jo innokas psyykkisten ilmiöitten tutkija, mutta ei. uskonut yleiseen okkultiseen oppiin praanasta y.m. näkymättömistä fluidumeista. »Se ei ole tieteellisesti todistettu. Kaikki hypnotiset ilmiöt, mitä olen nähnyt, voidaan aivan hyvin selittää Braidin tavalla.» Että herra Alrutz nyt ylivoimaisten tosiseikkojen edessä on muuttanut kantansa, on kaunis todistus hänen todella tieteellisestä ennakkoluulottomuudestaan — ja kukaties hänen vanhat teosofiset harrastuksensa ovat edes pieneltä osaltaan kasvattaneet tätä ennakkoluulottomuutta. 1920:55—56, 1922:52,

Altotas, alkemisti ja salatieteilijä ks. Cagliostro 1916:12.

Altruism — — — läksy 1932:142.

Alttius, Alina ja Emil 1926:208.

»**Amalia**» looshi Weimarissa 1932:69.

Ambrosius, kirkkoisä ks. Joulusymboliikkaa 1911:360.

Amerikka, amerikkalaiset. 1905:165, Lähetämme kuten ennenkin tämän Tietäjän numeron kaikille amerikkalaisille tilaajillemme — uuden vuoden lahjaksi niille, jotka meidät hylkäävät, ystävytemme ja uskomme osotteeksi niille, jotka edelleen tilaavat.

Tietäjän tulisi levitä erittäin paljon Amerikassa nyt. Amerikassa on syntymässä kuudes alarotu, Amerikkaan syntyy aikoinaan kuudes juurirotu. Kaikkien teosofien ihana etuoikeus on tehdä voitavansa teosofisten aatteitten levitämiseksi tulevaisuuden historialle niin tärkeässä maassa. 1910:6,

Usein syytetään isänmaan hylkäämisestä y.m. niitä, jotka Amerikkaan menevät, ks. isänmaa 1912:46, 1919:5, 162, 1924:48, 1926:129, 208, 1930:216,

Amerikkalaisia veljeskuntia 1931:281, 1932:171,

P. E:n Amerikan matka ks. P. E. VI.

Amerikan Suomalainen viikkolehti 1921:636, Amerikkalaiset veljemme, ystävämmme 1906:139, 1907:49, 184, 251, 1921:395, 518, 1922:32, 1923:77, 277, 327, 1925:260, 1927:80, 122, 244, 1929:46, 136, 1930:91, 223, 264, 1931:71, 179, 207, 248, 1934:12, 79.

Amielin Päiväkirja on nyt Werner Söderström O.Y:n kustannuksella ilmestynyt suomeksi. H. F. Amiel oli ranskalais-sveitsiläinen filosofi ja runoilija (1821—1881), joka tässä mietekirjassaan kuvaa henkistä kehitystään avomiellillä ja vilpittömällä tavalla. Semmoisia teoksia on yleensä liian vähän maailman kirjallisuudessa, ja meidän täytyy iloita, että on suomeksi julkaistu tämä kirja, joka m.m. oli P. E:n lempikirjoja 90-luvulla. 1927:40.

Amrita Bazar Patrika 1925:230.

»**ampumista maaliin siihen osaamatta**» ks. sota 1920:198.

Amsterdamin kokous. 1906:245.

Amuletti. — ks. talismani 1922:114—115, ks.

H. P. B. 1926:215.

Ananda ks. Kaita tie 1907:57.

Ananiaan ja Safiiran kuolemasta ks. Pietari 1933:145.

Anarkia, anarkismi, anarkisti.

ks. salatiede art. Todistuksia etsittäessä 1907:3—5, 59, 98,

Kuinka monta anarkistia juuri tähän lankee ja ajattelee: minä teen vähän vääryyttä, jotta tapahtuisi paljon oikeutta, ks. Kehityksen kulku 1907:270,

anarkiasta despotismiin 1917:296, anarkistista tyrannia, 1918:186, 1921:33, 1934:247, 1935:18.

Angelus-temppeli 1925:232—234.

Angervo, Anna 1917:392.

Angervo, Willie, tri 1910:177, 363, Suomen paikalliseksi edustajaksi tulee tri V. A. ks. I. T. J. 1912:9, 54—55, 1913:139, 362—364, 461, 1914:193,

Ristin ahdas portti, kirj. W. A. 1914:202, 252, 415—, 510, 1915:46—47, 259—260, 456,

Tähden viesti, kirj. W. A. 1915:456, 1916:48,

A. — — — ehdotti, että »vanha ylishteeri nyt vihdoinkin valittaisiin elinajakseen ks. P. E. VII 1916:242—243,

Tohtori Angervolta on »Terveiden» kustannuksella ilmestynyt kirjanen Mitä on vegetarismi? Sen hinta on 50 p. 1916:288.

Idän Tähden kirjasia 5. W. A.: Opettajaa odottaessa. 1916:384,

W. A.: Kaukomieli: Lemminkäisen taru suunniteltu näyttämölle kolmessa kuvaelmassa.

Uus-uskonnollinen Kustannusliike, Hyvinkäällä 1916. 134 siv. Hinta Smk. 2:50.

Tekijä käyttää kalevalaista runomittaa eikä tässä arvattavasti ensimmäisessä runoteoksessaan ole voinut välttää joitakuita pienempiä kankuksia; sitä vastoin hänen kiелensä on hämmästyttävän vilkas ja mehevä, ja tuntuu, että runo on inspiratsioonina kirjoitettu.

Koko kirjan syntyä ja esiintymistä pidän ajan merkinä. Samaan aikaan kuin »Kalevalan avain» perustelee filosofisesti ja psykologisesti Kalevalan sisäistä eli okkultista tulkittamista, ilmestyy runoteos, joka draaman muodossa avaa yhden Kalevalan episodin sisäisen merkityksen. Jos tulkinnoissa huomattaisiin jokin detaljiero, ei tämän tarvitse häiritä itse pääasiaa, vaan riippuu koko tulkittamistavan uutuudesta.

Alkulauseessaan tohtori Angervo nimittää Kalevalaa siksi »talismaaniksi», jonka Suomen kansa on saanut elinvoimansa ja hengensivistyksensä ylläpitämiseksi. Jos tämän »pyhän kirjan» ääntä kuuntelemme ja sen sanoja elämässämme toteutemme, ei meidän tarvitse pelätä kansallista ja historiallista kuolemaa. Alkulauseessaan hän myös lyhyesti selittää, mitä näytelmänsä ja samalla henkilöt vertauskuvallisesti kuvaavat. Lemminkäistarua on esitys »kaidasta tiestä». Äiti kuvaa ihmisen jumalallista henkeä, Lemminkäinen järkeä ja Kyllikki tunteita. Louhi, Pohjolan emäntä, on »kynnyksen vartija», hänen huolenaan on varjella Sampoa, tiedon aarretta, joutumasta arvottomiin käsiin.

»Nyt ei aarretamme ennen tarjoella, tyrkytellä Suomen suurelle suvulle, lapsille Kalevan kansan, kunnes on suku parannut, kansa uudeksi ehonnut, miehiseksi miehitynyt tiedot, taat tuntemahan, oppimahan ongelmaiset syyt ja synnyt ilmiöiden ...»

Näyttämöllä esitettäessä sopisi ehkä lyhentää siellä täällä yksinpuheluja ja keskusteluja. 1917:44—45,

Ylisihteeriksi tuli tohtori W. Angervo ks. P. E. VII. 1917:391—392, 481,

Uusia kirjoja on taas odotettavissa. Nykyiseltä ylisihteeriltä, tohtori W. Angervolta, ilmestyy eepoksentapainen runoteos Viisikanta, joka soinnukkein sanoin esittää syviä teosofisia oppeja. Kirja tulee varmaankin vaikeatajuisuudestaan huolimatta herättämään teosofissa vilkasta mielenkiintoa. 1918:99, 131, 1919:102, 165, Samoin on vastikään valmistunut tohtori W. Angervon odotettu mystillinen runoelma Viisikannan virenvärsy, jota kaunistavat muutamit varta vasten piirretyt symbolistiset kuvat. 1919:224.

Anker Larsen, J.: Viisasten kivi. Tanskalainen kirjailija J. Anker Larsen on kirjoittanut tämän nimisen romaanin ja sillä saavuttanut suuren palkinnon. Romaani käsittelee teosofiaa ja okkultisia aiheita, kuvaten totuuden etsijän taisteluita, tappioita ja voittoja. Se on ilmestynyt suomeksikin Werner Söderströmin kustannuksella. 1923:358,

Olen lukenut ihmeellisen teosofisen teoksen, jota suositan kaikille totuuden etsijöille, että he katselisivat itseään kuin peilistä. Tämä on tanskalaisen kirjailijan J. Anker Larsenin romaani »Viisasten kivi», joka ilmestyi tänä syksynä yhtäaikaan tanskan, ruotsin ja suomen kielellä, saatuaan kotimaassaan suuren Gyldendalske Boghandelin kirjailijapalkinnon, seitsemänkymmentätuhatta kruunua.

Jokainen teosofinen kirjailija voisi olla ylpeä semmoisesta teoksesta. Ei sentähden, että sitä on suurella rahalla palkittu, eikä sentähden, että sen kirjalliset ansiot olisivat erikoisen huomattavia, mutta sentähden, että se on tosi ja rehellinen kirja, joka perustuu kokemuksen ja tietoon. Se on tunnustuskirja. Sen tekijä on totuuden etsijä, ei tieteellisessä mielessä ainoastaan, vaan uskonnollisessa. Hän on tutustunut kaikkiin aikamme henkisiin liikkeihin, teosofiaan, spiritismiin, okkultismiin, christian scienceliin, new thoughtiin j.n.e., eikä vain tutustunut, vaan syventynyt niihin, tutkinut niiden filosofiaa ja niiden empiirisiä lähtökohtia. Hän on kaikkialla jotakin löytänyt. Kaikkialla on hänen elämäntuntemuksensa ja kokemuksensa lisääntynyt. Mutta hän ei ole pysähtynyt muuhun kuin omaan todelliseen tietoonsa hengestä ja hengen elämästä. Kirjan tekijä itse on täten voimakas persoonallisuus, joka on säilyttänyt taiteellisen objektiivisuutensa ja arvostelukykynsä mahdollisimman kauan, s.o. aina siihen henkiseen kokemukseen saakka, joka hänelle on korkein.

Kirja ei ole minä-romaanin eikä tekijän oma persoonallisuus välittömästi esiinny sen sivuilla. Päävastoin se ei sinään esiinny ollenkaan, niinkuin hyvä maku vaatii nykyajan kaunokirjallisuudessa. Tekijän persoonallisuus on pukeutunut niihin henkilöihin, jotka romaanissa näyttelevät pääosia. Ovatko ne semmoisina otetut todellisesta elämästä, emme tiedä. Se on mahdollista. Mutta mahdollista on myös, että ne ovat symbooleja. Koko kertomus liikkuu voimakkaissa tunnelmissa enemmän kuin tapauksissa, vaikka tunnelmain puitteina on sarja tapauksia. Sentähden kertomus joidenkuiden mielestä saattaa ehkä tuntua yliaistilliselta, astraaliselta, epätodelliselta, liiaksi »nähdyltä».

Kuitenkin se on »vankkaa todellisuutta», vaikka päähenkilöiden sielunelämä arvatenkin suuresti poikkeaa tavallisuudesta. Kaikki päähenkilöt tahtovat totuutta, olisivat mielellään hyviä ja taistelevat omia heikkouksiaan vastaan. Jens Dahl, kirjan keskushenkilö, on totuuden etsijä par preference, hänestä tulee teosofi, esoteristi, astraalinen vaeltaja j.n.e. Hänellä on suuret edellytykset menestyä ja hän pääsee pitkälle, mutta hänellä on myös suuri heikkous: kykynsä nauttia aistillisesti yliaistillisistakin asioista. Hänen vaikutusvaltansa naisiin on suuri ja hän nauttii heidän rakkaudesta antamatta mitään heille. Jos hän olisi kyennyt yhtä kokonaan rakastamaan, olisi hän pelastunut. Hänen kykenemättömyydestään koitui hänen elämänsä tragedia. Sillä itse hän oli rakastettava ihminen, vakava, rehellinen, puhdas.

Christian Barnes on toinen totuuden etsijä, joka nuoresta saakka on tietoinen omasta syntisyydestään ja sentähden ajattelee, arvostelee, epäilee kaikkea ja kaikkia. Mutta hän löytää auttajan, amerikkalaisen naistietäjän, miss Dale'n, joka saa hänet vakuutetuksi jumalallisen elämän olemassaolosta ja vie hänet kouluunsa Amerikkaan. Vuosien perästä Christian Barnes palaa toisena ihmisenä, terveenä, luonnollisena, henkisesti kokeneena.

Kolmas päähenkilö on Holger Enke, joka säilyttää sydämensä puhtauden läpi elämän ja lopulta pääsee syvimpään Jumalantuntoon ja -näkemykseen. Hän on kirjan suuremmissin luonne, ja hän on kerran langennut — näennäisesti paljon syvemmälle kuin kukaan muu. Maailma tuomitsi hänet raiskaajaksi ja murhaajaksi ja hän istui vuosikautia linnassa. Ehkä joku lukijakin nimittäisi häntä himomurhaajaksi (Lustmörder). Se olisi kuitenkin erehdys. Holger Enken persoonallisuus ei etsinyt nautintoa. Hänen heikkoutensa oli hänen kiiwas, suuttuva luontonsa, joka sai hänet kadottamaan tasapainonsa ja kostamaan julmasti sille, joka herätti hänen vihansa. Mutta hän ei koskaan suuttunut itsekkäästä syystä. Hänen vihansa heräsi, kun hän näki heikkoa loukattavan ja sorrettavan. Hän oli todella ihminen, joka ansaitsi nähdä Jumalan, kun hän oli itsensä voittanut.

Neljäs päähenkilö on kandidaatti ja hänen sieluelämänsä jää jonkun verran verhotuksi lukijalta, niinkuin se jäi hänen ympäristöltäänkin. Ehkä hän on lähimpänä tekijää. Joka tapauksessa hän on henkisesti sangen kokenut henkilö. Hän tuntee Jumalan s.o. elämän sisälön ja tarkoituksen, eikä hänellä itsellään ole muuta harrastusta kuin toisten henkinen auttaminen, vaikka hän aina yrittää tehdä sitä peitetyssä muodossa, niin ettei kukaan näkisi hänen kättään.

Kirjassa esiintyy paljon muitakin henkilöitä — eikä ainoastaan miehiä, vaan naisiaakin, — jotka kaikki edustavat eri puolia totuutta etsivän ihmisen sielusta, ollen silti eläviä ihmisiä itse.

Tällä pitkällä selonteollani en ole tahtonut muuta kuin kääntää teosofein huomion kirjaan. 1923:365—368,

Anker Larsen, J.: *Martta ja Maria*. J. Anker Larsenin uusi kirja. Hänen »Viisasten kivi» kirjansa saavutti maailman maineen kuten muistamme. Se olikin niin suuren henkisen ponnistuksen tuote, ettei sen vertaista samalta tekijältä heti osaa odottaakaan. Uusi romaani on kiintoisa sekin, mutta heikompi. 1927:163.

Ankh. — Paljas ankh on täten todella vihityn ihmisen merkki. 1928:84.

Ankkuri. Ennen näitä oli ainoa symboli, mitä kristityt käyttivät, ankkuri; sitä tavataan toisen vuosisadan alussa ja keskivaiheilla. 1928:35.

Annaby, Miss ks. Harakiri 1905:163.

Annalit, Tacituksen 1913:162, ks. Poika 1929:412.

Annamajakoosha ks. Sairas sielu 1926:228.

»Anna minun nähdä Sinun kasvosi». 1928:237.

Annihilation 1927:334 muist.

Annus magnus eli suuri vuosi ks. murroskausi 1927:214, 1929:222, 267, 307.

Antaminen. — Rakkauden ja antamisen laki vallitsee kaikkisuudessa. ks. Sai. 0:n Maailmansynty 1914:56,

Antakaa minun siis kulkea vieressänne ja ks. Tietäjä 1914:465,

antakaa isän kutsua teitä pojikseen! ks. Jeesus 1921:67,

Antamalla muille sitä, mikä meissä on hyvää ja kaunista, saamme henkeä ja elämää, ks. ylösnousemus 1929:144,

Antakaa lasten tulla minun luokseni 1929:170, ks. lapsi 1934:182.

Anteeksianto. — Kys. Mitä lieneekin Issa tarkottanut sanoessaan: »jollotte ihmisille anna anteeksi heidän rikoksiansa, ei jumalakaan anna anteeksi teille teidän rikoksianne»? Syyn ja seurauksen laki opettaa, ettei luonto mitään tehtyjä rikoksiamme anteeksi anna, ennen, kuin olemme kärsineet tekojemme mukaiset seuraukset. Kai ihmiskunnan karma lievenee, jos ihmiset antavat anteeksi toisilleen rikoksensa? Sitä kai Issa tarkotti?

V a s t. Anteeksianto on hengen työtä: buddhisen (rakkauden) tason voima virtaa ihmisieluun, kun hän sydäimestään antaa anteeksi. Teot ja niiden seuraukset kuuluvat sitä vastoin aineelliseen kolminaismaailmaan, jossa karma vallitsee. Karmaa emme suinkaan pääse pakoon, mutta jos annamme veljillemme anteeksi heidän rikkomuksensa, silloin kehittyvä meissä jumalallinen rakkaus, samalla kun autamme heitä ilolla kärsimään tekojensa luonnollisia seurauksia. Tästä johtuu, että kun itse astumme harha-askeleen, taivaallinen isämme (korkeampi Itsemme) saattaa vuodattaa meihin rauhaansa ja riemuansa, niin että mekin ilolla jaksamme kärsiä tekojemme seuraukset. Kuten kysyjä huomauttaa »lieventyy» täten tavallaan ihmiskunnan karma. 1907:202,

Sovinto ja yhteensulautuminen tapahtuu ainoastaan anteeksiannon kautta. 1907:211, ks. rikos 1907:273,

anteeksiantavaisuuden — — — ihannetta ks. suuttuminen. 1908:29,

anteeksiantavaisia ks. synty 1909:75,

Kristitty on se, joka on aina iloinen sydämessään, joka antaa mielellään anteeksi toisen pahuuden, joka on kaikille hyvä ja kaikkia tahtoo auttaa, ks. lapsi 1909:199,

Rakkauden kaunein kukka on inhimillinen luottamus ja anteeksiantamus, ks. Tietäjä 1914:467,

jos kaikki olisivat valmiit sydäimestään antamaan toisilleen anteeksi, silloin olisi vielä toivoa Suomen suuresta tulevaisuudesta, ks. Suomi. 1918:128,

täydellinen anteeksianto ks. paha 1922:309,

Iloisesti hämmästyin lukiessani »Saarelaisen» käsikirjoituksen »Kalevalan Aino» ja huomauttessani sen käsittelevän samaa psykologista symboliikkaa, jota tämän numeron »Christosphia»-artikkelissakin hieman kosketellaan. Siten asia tulee valaistuksi kahdelta puolelta, Uuden Testamentin ja Kalevalan, ja lukija on

tilaisuudessa vertaamaan toisiinsa kahden »pyhän kirjan» kuvakieltä ja ihailemaan kummankin kauneuksia. Enkä silloin usko monenkaan suomalaisen tarvitsevan hävetä Kalevalaansa. Vertauskuvastona se on yhtä rikas ja syvällinen, yhtä kaunis ja kirkas kuin konsanaan muiden kansojen tarustot ja muinaissuomalaisten runot sisältävät kyllä yhtä paljon salatiettä kuin juutalaisten y.m. okkultiset muistiinpanot. Jeesus Kristus on tietysti ainoa, jonka ihmisyyys kohoaa kaikkien entisten aikain sankarein yläpuolelle, ja Uusi Testamentti myös ainoa, jonka siveellinen näkökanta nostaa päivän valoon kaiken sen, mistä entiset uskonnot ovat ihanteenaan unelmoineet. Tällä en sano, että Uusi Testamentti olisi sanoissaan tai neuvoissaan tuonut esille semmoista, jota ei koskaan ennen olisi sanottu; päinvastoin on kaikuja sen siveellisistä opetuksista tavattavissa useissa vanhemmissakin pyhissä kirjoissa. Väitän ainoastaan — kuten jo ennen olen toistanut, — että Uusi Testamentti kääntää entiset arvot nurin, alkaa siitä, mihin ennen lopetettiin, hylkää heti koston ja oikeuden ja asettaa tilalle anteeksiannon ja rakkauden.

»Mitä on anteeksianto ja miten menettelee anteeksiantanut ihminen?» kysyykin juuri muuan kirjeenvaihtajani. Tähän vastaan, että anteeksianto on yksinkertaisin, mutta samalla ihmeellisin ja suurenmoisin asia maailmassa.

Kristillinen teologia on tehnyt siitä erityisen dogmin, opinkappaleen, johon koko teologinen rakenne perustuu. Sen mukaan Jumala on pyhydessään loukkaantunut siitä, että ihminen on syntinen ja huono; hänen vihansa ihmisen pahuuden johdosta on niin oikeutettu ja niin leppymätön, että se rankaisee ihmistä iankaikisella helvetin tuskalla.

En tiedä, onko enää niin sokeita, niin ajatteluttomia ja niin kovasydämiisiä ihmisiä — niin itsevanhurskaita, niin tekopyhiä, — että he uskovat tuohon keskiaikaiseen keksintöön, tuohon tyranniin ja julmuriin, jota he nimittävät Jumalaksi, mutta joka olisi huonompi kuin huonoin ihminen. Toivon, että se vanha saastainen opinkappale on ainiaaksi heitetty romuläjään.

Elämää, Jumalan kiitos, ei hallitse itsevaltiyas tyranni, vaan syyn ja seurauksen järkähämätön, oikeudenmukainen laki, jota itämaalaisella nimityksellä olemme tottuneet sanomaan Karmaksi. Karma huolehtii siitä, että mikään voimankäyttö ei mene hukkaan. Jokainen ajatus, sana ja teko on voimankäyttöä: sentähden jokaisella on seurauksensa. Siinä luonnon lakisiteisyys. »Sillä Jumala ei anna itseään pettää, vaan minkä ihminen kylvää, sen hän myös niittää.» Sen hän niittää, mutta — ei enempää; ei ikuisia kärsimyksiä ajallisista erehdyksistä ja synneistä, ei ikuista iloa hättätäisen kääntymyksen ja uskon nojalla. Ihmistä odottavat hänen elämänsä ja toimintansa hedelmät; ne ovat hänen omia lapsiaan, joista hän on vastuullinen, ja joita hänen tulee kasvattaa. Sentähden sanotaankin: kosto on Herran; meidän ei tarvitse sekaantua Karman työhön, sillä kuka meistä kykenee olemaan todella

oikeudenmukainen, puolueeton, jumalallinen viisas arvosteluissaan ja tuomioissaan? »Älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi», s.o. ettette tuomiollanne vain lisäksi ja enentäisi Karman työtä kääntämällä sen huomiota itseenne.

Elämä on itsessään oikeudenmukainen.

Mutta mitä on anteeksianto?

»Anna meille velkamme anteeksi, niinkuin mekin anteeksi annamme velallisillemme ...

»Sillä jos annatte ihmisille anteeksi heidän rikkomuksensa, niin taivaallinen Isänne myös antaa teille anteeksi; mutta jos ette anna ihmisille anteeksi heidän rikkomuksiaan, ei Isännekään anna anteeksi teidän rikkomuksianne.» Anteeksianto on Kristuksen suurin ja korkein oppi. Mutta se on todellinen anteeksianto. Se on sitä, että annamme anteeksi. Se on sitä, että luovumme koston ja vihasta ja katkeruudesta ja kaikista pahoista himoista ja muuttumme rakastaviksi, lempeiksi, iloisiksi, kärsivällisiksi, auttaviksi, sanalla sanoen anteeksi antaviksi.

Ei ole kysymys mistään yliluonnollisesta. Ei ole kysymys siitä, että Jumala olisi meihin suuttunut. Minkätähden Hän vihastuisi omiin lapsiinsa? Ei ole kysymys siitä, että meidän tulisi lepyttää Jumalaa, — ei »uskolla» eikä »hyvillä töillä». Jumala ei kaipaa meidän puoleltamme minkäänlaisia temppejuja.

Kysymys on vain siitä, että meidän tulee toisillemme antaa anteeksi. Elämä on taakka ja risti. Alkäämme taakkaa lisätkö toisillemme, vaan kantakaamme iloisina omaa ristiämme! Silloin voitamme Karman. Yksin risti loppuu Karma. Kuka lopettaa syiden ja seurausten ainaista sarjaa, ellemme itse sitä tee? Sehän on annettu meille ihmisille tehtäväksi!

Vasta kun itse annamme anteeksi, ymmärrämme anteeksiannon metafysiillisen ja jumalallisen puolen. Sillä on semmoinen! On kyllä olemassa ihmeellinen totuus, joka paljastuu kärsivälliselle, lempeälle anteeksiantajalle. Mikä se on?

Se on Jeesuksen Kristuksen ilmoittama »taivaallisen Isän anteeksianto».

Kun rakkaudessa annamme itse anteeksi, näkyy meille kuin ilmestyksessä, tuntuu koko olemuksessamme, että Jumala on juuri anteeksianto ja rakkaus. Isä Jumala on rakkauden, armahtavan lempeyden, anteeksiannon ikuinen henki.

Sanat eivät kykene kuvaamaan Jumalan majesteettia. Sentähden tydyimme Kristuksen yksinkertaiseen, nerolliseen määritelmään.

Kristikunta kadotti totuuden tiedon, samalla kun se hylkäsi elämän. Kun uskonto teki liiton valtion kanssa, tullen sen palvelijaksi, silloin se luopui totuudesta ja sai tyytyä maalliseen valtaan ja menestykseen.

Tuleeko aika, jolloin kristikunta uudelleen herää tietoon siitä, mitä kristinusko oikeastaan on? 1923:83—86,

Antakaa viivytykseni minulle anteeksi, niin lisääntyy teidän hyvä karmanne tulevien ruumistuksien varalle, kuten buddhalainen sanoo, ks. P. E. II 1924:125,

vaativat anteeksiantoa ks. itsemurha 1924:206, anteeksiantoa Jumalalta, ks. Kristus 1927:1—4,

Vesimieskauden tuntomerkinä on oleva suurempi suvaitsevaisuus, ymmärtämys ja anteeksiantavaisuus ihmisten kesken ks. Vesimies 1932:169—172.

Antikristus. — Eiköhän häntä kutsuttaisi Antikritukseksi? ks. lapsi 1909:199,

Emmeköhän kutsuisi häntä Antikritukseksi ks. Jeesus Kristus 1909 Joululehti: 3,

Antikrituksen oppia. 1910:26, ks. maailman loppu 1910:133,

Antikrituksen oppia ks. Taanonen 1912:61, mikä on »Antikrituksen» väärä opetus 1929:358,

Antikrituksen edelläkävijäksi ks. H. P. B:n itämaalaisuus. 1931:121, Antikrituksesta 1932:158,

Antimilitaristi. — Jos kutsumme aseiden käyttöä militarismiksi, olen siis antimilitaristi, ks. politiikkaa 1918:224,

Olen siis vuodesta 1896 lähtien ollut ehdoton »antimilitaristi» ja aseettomuuden kannattaja, ks. sota 1920:104,

Jos kuin korkea teosofinen auktoriteetti sanoo olevansa sodan kannalla eikä suinkaan mikään »antimilitaristi» tai ks. sota 1922:163,

Pappien kansainvälinen antimilitaristinen toimikunta perustettiin 1926:304.

Antroposofia, Antroposofinen Seura, lehti ym. ks. myös Steiner.

Saksan Teosofinen Seura. Peräti huolestuttavia uutisia kuuluu nykyään Saksanmaalta. Kauan kytenyt vastahakoisuus T. S. presidentiä ja Seuran yleistä hallintoa kohtaan on alkanut yhä räikeämmin ilmaantua. On hyvin mahdollista, että presidentti, Mrs. Annie Besant on tehnyt erehdyksiä, mutta kun näitä käytetään syyksi eristäytymiseen suuresta Seurasta, on vaara tarjolla. Tuntuu siltä kuin saksalainen seura vain hyvin ohuella langalla olisi kiinni emäseurassa. Se jo valmistele eroa rakastetun ylisihteerinä ympärille ja on tätä varten muodostanut uuden järjestön, joka viime kesänä perustettiin ja otti nimekseen »Antroposophische Gesellschaft», joka sanallisesti merkitseisi »ihmisiisäisyyden seura». On hyvin tuskallista nähdä, ettei veljeyden aate kykene pitämään lippunsa ympärillä niitäkään harvoja, jotka ovat teosofiasta löytäneet elämälleen uuden sisällön. Mutta kaikki tämä vain opettakoon meitä yhä syvemmin tunkeutumaan siihen elämän perussalaisuuteen, jonka Teosofinen Seura on ottanut ohjelmassaan ensimmäiseksi. Sen pitää meille tulla sellaiseksi kallioksi, josta eivät kovimmatkaan myrskyt meitä saa temmatuksi alas. Jos maailma näyttää meitä sormellaan, sanoen: »katsokaa, kuinka huonosti he veljeyttä toteuttavat», niin olkaamme kiitollisia siitä, että kaikesta huolimatta yhä jaksamme ihanteeseemme uskoa ja eksyttämme yhä kiinteämmin siihen turvautua. 1913:51,

Antroposofia. Parooni Walleen [*ks. tätä] useimmiten mainitessaan sanan »teosofia» liitti siihen selitykseksi »eli antroposofia». Sanallisesti nämä tietysti eivät ole aivan yhdenveroisia käsitteitä, koska toinen on »jumalallinen viisaus», toinen »inhimillinen viisaus». Mutta käytännössä sillä tarkotettanee jokseenkin samaa: korkeinta viisautta, mikä on ihmi-

sen saavutettavissa. Jälkimmäisessä sanassa on hieno vivahdus siihen suuntaan, että ihminen itse hankkii viisauden omilla ponnistuksillaan, jotavastoin edellinen nimitys muistuttaa korkeampien voimien myötävaikutuksesta. Uusi nimitys on aina merkinä siitä, että syntyy uusi ilmennys, uusi muoto, ja sentähden oli historiallinen hetki, kun t:ri Steiner viime elokuussa ilmotti Münchenin kongressille, minkä nimen hän oli valinnut uudelle »Bundille» eli »Liitolle». Salissa syntyi pitkäaikainen humina ja kaikki tunsivat, että nyt oli otettu tärkeä askel, pantu alkuun uusi liike. »Taas seisoo siis ihmiskunta uuden vaihteen edessä, ratkaisevassa kohtalonkäänteessä, idun puhkeamistilaisuudessa», sanoo tammikuun saksalaiset Mitteilungen ja kertoo, miten juhlallisesti t:ri Steiner vuodenvaihteessa oli Kölnissä puhunut »uuden Ihmissuyliton vakauudesta ja tärkeystä». Kunpa tulisi tämä teosofisen liikkeen veljesliitto kantamaan hyviä ja siunauksellisia hedelmiä. 1913:101—102,

Muutoksia Teosofisessa Seuras- s a. T:ri Steinerin erottaminen Teosofisesta Seurasta on samalla vienyt mukanaan useita jäseniä myöskin muista maista. Niinpä ovat Suomessa eronneet kaikki Mouna-looshin ja useimmat Ahjon jäsenet. Eronneet aikovat työskennellä niissä »antroposofisissa» yhdistyksissä, joita jo on maassamme muodostettu. 1913:167, ks. Steiner 1913:169—171,

Antroposofinen Seura. Suomenkielinen antroposofinen ryhmä Helsingissä kokoontuu perjantaisin klo 8 i. Bulevardin 7:ssä. Puheenjohtajana toimii herra J. Leino, os. Armfeltinkatu 9, ja sihteerinä herra Rob. Silenius, os. Mikonkatu 11. 1913:214—215,

joukko jäseniä oli mennyt ulos seurasta Antr. Seuran perustamisen vuoksi. Ja ks. teosofia art. Yleiseuropp. 1913:286—292, teosofia 1913:362—365, salatiide 1914:198—199,

Eiköhän tulekin aika, jolloin Teosofisen Seuran seinät ovat niin väljät, että Antroposofinenkin Seura niiden sisälle mahtuu? ks. Hemberg, H. 1915:401—402, ks. tunnustus 1918:166—167,

En tahdo tässä kosketella teosofis-antroposofista eroa, josta ks. Jeesus art. Oliko 1918:231—235, art. Jeesus vaiko Kristus? 1919:15—18, art. Kristus ja Logos 1919:148—151, teosofia 1919:261—262,

Teosofisen liikkeen inspiratsioni etsii itselleen useampia ilmennyksiä, joista yksi on Teosofinen Seura, toinen Antroposofinen Seura j.n.e. Nämä ilmennykset ks. R-R. 1920:241—247,

Kuinka edullista tämä tavallaan poliittinen puuha on antroposofiselle liikkeelle, on toinen kysymys, ks. R-R. 1920:348,

antroposofit — — — puhuivat rosenkreutisiläisyydestä ja ks. R-R. 1921:5, paha 1921:61—62, Walleen, C. A. 1921:129—130,

Niinpä Antroposofinen Seura on vastannut ainoastaan vaihtelollaan, ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:462—463, samoin 1921:514—516, 1922:132—133,

Antroposofinen lehti »Uusi Yhteiskunta» muuttaa nimeänsä ja laajentaa ohjelmaansa ensi vuoden alusta ja tulee nyt olemaan »Antro-

posofia, henkietieteellinen aikakauslehti.» 1922: 320, ks. I. T. J. 1923:7—8,

G o e t h e a n u m, antroposofein kaunis ja taiteellisesti omaperäinen päämaja Dornachissa (Sveitsissä), joka perustettiin pari vuotta ennen sotaa, mutta valmistui vasta muutama vuosi sitten, paloi uuden vuoden yönä perustuksiaan myöten. Tohtori Steiner oli illalla pitänyt esitelmän suuressa luentosalissa, ja yöllä tuli syytyi arvattavasti vihamiehen käden kautta. Otamme sydämestämme osaa tähän antroposofiveljijämme kohdanneeseen onnettomuuteen, joka tietysti vaikeuttaa henkistä työtä joksikin aikaa eteenpäin. Iloitsimme kuitenkin suuresti kuullessamme, että heti päätettiin pystyttää päämaja uudestaan entistä ehompana. Kyllä Saksan paljon kärsinyt kansa on ihailtavan sitkeä ja luja. 1923:37,

A n t r o p o s o f i a, antroposofein suomenkielinen äänenkannattaja on lähettänyt maailmalle marras-joulukuun kaksoisnumeron. Se sisältää 64 sivua samaa kokoa kuin Ruusu-Risti ja on sisällöltään läpeensä arvokas. Lehti ilmestyy 10 kertaa vuodessa 24—32-sivuisena ja maksaa Smk. 50:—, puolelta vuodelta 30:—. 1923:78, ks. R.-R. 1923:323—324, H. P. B. 1925:7—8,

Teosofisista lehdistämme lakkautti ilmestymisensä »Antroposofia» viime vuoden viimeisellä numerollaan. Se oli tehtävänsä suorittanut, ja kunnes ks. vpm. 1925:153—154, Steiner 1925:154—156, Apollonios 1925:189—190, Steiner 1926:11—12, Kristus 1929:137—141, 225, 1930:183,

R.-R. tahtoi ennen kaikkea jatkaa H. P. B:n työtä länsimailla, ja ellen erehdy, luulen, että Antrop. Seuran työ tähtää samaan päämäärään, ks. H. P. B. 1931:38-40,

Tri R. Steiner Saksassa jatkoi H. P. B:n työtä mitä kristikuntaan tuli kristillisen metafysiikan alalla, ja ks. uskonpuhdistus 1933:200.

Anttonen, Hilda 1933:151.

Anu Ea ja Bel ks. kolminaisuus 1912:115.

Anupaadaka-taso ks. monadi 1910:46.

Apina. — nykyinen ihmisapina onkin polveutunut ihmisestä ks. Bölsche, W. Ihmisen polveutuminen 1907:112,

Korkeimmat eläimet, eritoten apinat, saavuttavat inhimillisen kehitysasteen jo ensi (viidennessä) elämän kierroksessa ks. eläinkunta 1907:202.

Apis-härkä 1929:227.

Apollonios Tyanalainen.

Kys. Kuinka monta kertaa Jeesus on ruumistunut sen jälkeen kun oli Jesuksena?

V a s t. Jeesus ruumistui Apollonios Tyanalaisena, joka oli hyvin merkillinen »pakana», viisas ja ihmeellinen opettaja meidän ajanlaskumme alussa. Nyt hänellä on toinen ruumis, mutta ken hän mahdollisesti on välillä ollut, sitä en tiedä. 1909:200,

Kys. Vuoden 1909 Tietäjän siv. 200 kerrotaan, että Jeesus ruumistui Apollonios Tyanalaisena meidän ajanlaskumme alussa. Kuinka tuo oli mahdollista, koska Apollonios Tyanalainen oli vallan samanaikainen Jeesuksen kanssa? Hän nimittäin kuoli noin v. 96—98 korkeassa iässä.

V a s t. Salatieteellisten tutkimusten mukaan Jeesus eli noin sata vuotta ennen meidän ajan-

laskuamme (ks. Kristinuskon salainen puoli, siv. 68). 1910:47,

A. T. aikoinaan 1912:353,

Jehoshua ben Perachja — — — syntyi jälleen A. T.na. ks. Kristus 1913:5,

Kys. Miksi ei vuoden 1910 Tietäjän 47:llä sivulla olleeseen kysymykseen vastattaissa ja vuoden 1909 Tietäjän 200:lla sivulla olleeseen 4:teen lasten kysymykseen vastattaissa ole puuttu mitään kahdesta Jeesuksesta niinkuin tämän vuoden Tietäjän 5:nellä siv.?

Vast. Se Mestari, joka varsinaisesti on tekemisissä kristinuskon kanssa, on entinen opetuslapsi Jeesus ben Perachja, joka eli ennen Kristusta ja syntyi jälleen Apollonios Tyanalaisena. Toinen opetuslapsi Jeesus ben Joseph, joka eli meidän ajanlaskumme alussa, on historiallisesti tärkeä, koska evankeliumit ilmeisesti sisältävät piirteitä hänen elämästään ja puheita hänen suustaan, jotka ihmeellisellä tavalla paljastivat erästä Logoksen olemuspuolta. V:n 1909 ja 1910 kysyjät tarkoittivat tietysti kysymyksellään sitä olentoa, jonka välityksellä kristinuskon varsinaisesti perustettiin ja joka on toiminut kristinuskon Mestarina, vaikkeivät tieneet, että hän eli 100 vuotta ennen Kristusta. Vastaukset olivat sentähden sen mukaiset. 1913:160,

A p o l l o n i o s T y a n a l a i n e n, kirj. G. R. S. Mead, engl. suom. Hugo Valvanne. — Oppineen englantilaisen teosofin kirjottama historiallinen tutkielma, joka saattaa tuon vanhan ajan merkkimiehen, suuren uskonpuhdistajan ja ihmeiden tekijän ilmieläväksi lukijain silmäin eteen! 1914:258,

Kys. Miksei Jeesuksen menneistä ruumistuksista selosteta mitään teosofisissa aikakirjoissa? Sivumennen sanotaan hänen ruumistuneen Apollonios Tyanalaisena, mutta se on ainoa kohta. Ja kuitenkin kristikunnassa jumaloidaan erikoisesti Jeesuksen persoonaa, jota vastoin hänen opistaan ja rakkauden käskystään ei paljoakaan välitetä.

Vast. Kysymys Jeesuksen persoonallisuudesta näyttää olevan vaikeimpia probleemeja salatieteilijöillekin, koska siitä on useampia eri ratkaisuja. Teosofisissa Seurassa puhutaan hänen ruumistuneen uudestaan Apollonios Tyanalaisena ja syyrialaisena mestarina (Jeesus), ja kirjassa »Ihminen, mistä ja miten?» hän esiintyy vanhemmissa ruumistuksissa salanimellä Brihaspati. Antroposofisissa Seurassa taas sanotaan hänen olleen Zarathustrana ennen eikä myöhemmin ollenkaan ruumistuneen. Jokin koulu yhdistää hänen nimensä myöskin kuningas Salomoniin. On huomattava, että on ollut kaksi juutalaista profeettaa nimeltä Jeesus: Jeesus Natsarealainen, joka eli ajanlaskumme alussa, ja Jeesus ben Perakhja, joka eli sata vuotta varhemmin. Apollonios, joka oli Jeesus Natsarealaisen aikalainen, ei voinut olla hänen jälleensyntymänsä, mutta saattoi kylläkin olla Jeesus ben Perakhjan uusi ruumistuma. Kun oikein ymmärrämme Matteuksen evankeliumin kohdat: 22:41—46, 16:13—18 ja 23:8, huomaamme Jeesuksen itse opettaneen näiden asioiden suhteen, että tärkeätä ei ollut tietää

hänen tai kenenkään muun personallisia elämänvaiheita, tärkeä oli yksin Kristuksen tunteminen. (Vrt. Jeesuksen salakoulu, X luku.) 1925:189—190.

Apokalyptinen katkelma juutalaissodan alkua ajoilta, ks. maailman loppu. 1907:182.

Apokryfisissä kirjoituksissa, ks. Paavali 1929:439.

Apologia, kirj. Robert Fludd 1921:16.

Apostoli, apostolinen.

Kys. Kautta apostolien kirjoitusten henki se käsitys, että Kristus vapaasta tahdostaan tuli ja uhrasi itsensä sovinnoksi meidän synteimme edestä ja ettei yhdessäkään toisessa ole autuutta; jos ei ken uskolla omista itselleen Kristuksen valmistamaa pelastusta, hän joutuu ehdottomasti kadotukseen. Teosofia taas todistaa kristinopilla alkuaan olleen oman sisäisen puolensa. Jos niin on — joka kyllä tuntuu uskotavalta — niin olisi luullut apostolien olleen siksi selvännäköisiä, etteivät noin ahdasmielistä oppia olisi opettaneet. Tahni olisiko luultavaa, että he kyllä tiesivät totuuden, mutta opettivat kansalle ikäänkuin vastoin parempaa tietoa?

Vast. Epäilemättä apostolit tiesivät totuuden ja epäilemättä he myöskin sitä opettivat. Heidän kuulijansa joko käsittivät, mitä he opettivat, tai olivat tykkänään käsittämättä. Mutta epäilemättä, ne jotka käsittivät, käsittivät oikein. Vasta myöhemmin, kun salaisesti tietävien luku vähenemistään väheni, peittyi totuus ja aineellistunut opinkappale astui sijaan.

Mikä sitten oli se totuus, minkä apostolit opettivat kansalle? Jokaisella suurella uskonperustajalla on ollut oma tapansa puhutella kansaa ja herättää sitä; jokainen on paljastanut sen totuuden puolen, jonka hän on katsonut heti seuraavalle ajalle ja sivistykselle soveliaaksi ja tarpeelliseksi. Se puoli totuudesta, minkä Jeesus paljasti, oli tämä: kaikki henkinen ja aineellinen elämä perustuu uhrautumisen ja rakkauden lakiin. Jumala on rakkaus. Alempi luonto tottelee pakosta tätä lakia, mutta ihmisessä se on tuleva itsetietoiseksi ja vapaaksi tahdoksi. Tämä on mahdollista sen kautta, että jumalallinen henki on ottanut asuntonsa eläinkunnasta polveutuneeseen ihmiskuntaan — jokaiseen ihmiskunnan yksilöön. Tämä on suuri rakkaus ja uhratuvaisuus jumalan puolelta, joka todella on täten uhrannut itsensä sovinnoksi meidän synteimme edestä. Meidän henkinen kehityksemme riippuu nyt siitä, missä määrin me omistamme itsellemme tätä meissä asuvaa jumalallista henkeä, jossa on ikuinen elämä ja kuolemattomuus. Sillä jos emme usko omassa itsessämme piilevään jumalaan, olemme kadotetut. Meidän persoonallinen minämme häviää silloin vähitellen kuoleman jälkeen alkuosiinsa, s.o. olemattomiin, jota vastoin sama persoonallinen minämme, jos me pyrimme yhteyteen sisällisesti jumalan kanssa, jättää itsestään elävän jäljen varsinaiseen korkeampaan minuuteemme.

Tämä oli nyt totuus, ja miten apostolit sen esittivät? He kutsuivat ihmisessä asuvaa juma-

laa Messiaaksi eli Kristukseksi — kahdesta syystä. Ensiksikin se oli vanha nimitys, joka merkitsi »voideltu» ja jota kansa ymmärsi merkitsevän sitä lohduttajaa, pelastajaa, kuningatusta, joka päästäisi sekä kansan että yksilön vaivoistaan ja vaikeuksistaan ja joka olisi jumalallinen itsessään. Nyt apostolit opettivat totuuden: »se Messias jota te odotatte, on jo tullut; hän on jumala teidän omassa hengessä.» Toiseksi Kristus oli se nimitys, joka kuului ihmiselle Jeesukselle, sentähden, että hän oli kasvanut täyteen itsetietoisuuteen sisällisestä jumalastaan, sentähden että hän oli välikappale, jota jumalan henki, Kristus eli Messias, esteettä saattoi käyttää. Tämä nimitys Kristus eli voideltu oli nimittäin Vihityn Messarin kunnianimi.

Helposti näemme, miten myöhemmin syntyi väärinkäsitys ja kivetetty dogmi. Unohdettiin, mitä sama Kristus merkitsi, sekotettiin yhteen Jeesuksen persoona ja jumalallinen Messias, ja kautta pimeiden vuosisatojen tuli tämä väärinkäsitys ainoaksi henkiseksi valoksi. 1907:273,

Apostoli Pietari — — — Paavali — — — Johannes ks. Tolstoi 1910:400.

(Lisäys P. Eltä: »nimitykset profetta ja apostoli tarkoittavat siis Vihityitä, jotka ovat tekemisissä korkeampien maailmojen kanssa, vaikeivait he välttämättä ole selvänäkijöitä astralis-mentalis-fyysillisessä kolminaismaailmassa».) 1913:358,

Teosofisissa piireissä on viime aikoina ruvettu suurella kunnioituksella puhumaan n.s. apostolisesta suksessionista eli perättäisjärjestyksestä. »Vapaamielinen katolinen kirkko», josta viime Ruusu-Ristissä oli puhetta erään vasta ilmestyneen broshyyrin yhteydessä ja jota teosofisella taholla erikoisesti suositaan, on »laillinen» kristillinen kirkko juuri apostolisen perättäisjärjestyksensä nojalla.

Toiselta puolen tiedämme, että madame Blavatsky, koko teosofisen liikkeen alkuunpanija, piti apostolista suksessionia paljaana petoksena, ja että Mestari K. H. Kirjeissään Sinnettille leimasi kirkot ja papistot uskonkappaleineen ja juhlamenoineen siksi pahan muodoksi, joka kaikista raskaimmin painoi onnetonta ihmiskuntaa ja aiheutti sen suurimmat kärsimykset.

Kumpiko puoli nyt on oikeassa, vai onko olemassa »kultainen keskietä?» Ei ole olemassa mitään kultaista keskietä, sillä totuus ei onnu, se on kokonaan sitä, mitä se on. Meidän ei tarvitse olla huollisamme Mestarein ja H. P. Blavatskyn tietojen pätevydestä ja laajuudesta. Kyllä he arvostelivat asioita oikein. »Apostolinen suksessionia» on ilmi petos. Se sisältää näet uskonnollisen ihmisen kannalta, että uskon voima, opin puhtaus ja armon välikappaleet kulkevat miespolvesta toiseen arvokkaissa käsissä, että piispa vihkiessään toisen piispan on löytänyt arvokkaan seuraajan, joka pyhän hengen täyttämänä jatkaa työtä herran viinimäessä. Mitä sanoo tähän historia? Historialliset tosiseikat osoittavat, että ensimmäiset apostolit, joista perättäisjärjestyksen mukaan rikkomattomassa linjassa pyhyys muka on periytynyt polvesta toiseen, varmaankin monta ker-

taa aikojen kuluessa ovat lyhdyn avulla saaneet etsiä seuraajaan piispoista — löytämättä niitä. Ja jos väitetään, että paavi yksin on heidän varsinainen seuraajansa, täytyy meidän hymyillä muistellamme niitä lukemattomia vakavia kristityitä, jotka aikojen kuluessa ovat täydellä syyllä Lutherin tavalla pitäneet Rooman paavia antikristuksen ruumistumana. Tältä kannalta katsoen on apostolinen suksessioini tuominut itsensä olemattomaksi.

Miltään muulta kannalta eivät Mestarit eikä heidän lähettiläänsä H. P. B. asiaa katselleet. He arvostelivat hengen silmillä, henkistä totuutta silmällä pitäen. Henkinen todellisuus ei ole muodoista riippuvainen eikä sitä voi muotoihin kytkeä. Fransiskus Assisilainen oli epäilemättä todellisempi Kristuksen ja hänen apostoliensa seuraaja kuin yksikään paavi, — eikä hän ollut edes tavallinen pappi. Hän perusti itse uuden järjestön. Leo Tolstoi meidän aikanamme oli tunkenut syvemmälle evankeliumein ja Kristuksen opin henkeen kuin yksikään piispa tai pastori, joka kirkollisen vihkimyksen on vastaanottanut, — eikä hän ollut edes yliopistossa suorittanut mitään teologisia tutkintoja.

Minkätähden sitten pidetään apostolista suksessioina niin suuressa arvossa esim. katolisella taholla?

Silmin nähtävästi perin muodollisista syistä. Ja muodolliselta, viralliselta, yhteiskunnallisen järjestyksen kannalta sillä on merkityksensä. Tätä merkitystä kuvaa sattuvasti sana »laillinen»: laillinen meidän inhimilliseltä, seurakunnalliselta kannaltamme, ei hengen ja totuuden. Mutta Senpätähden tältä alemmalta, muodolliselta kannalta katsoen yhtä tärkeä ja tarpeellinen kuin kaikki muu virallinen ja yhteiskunnallinen järjestys.

Ajatelkaamme toista, samantapaista suhdetta: maallista kuninkuutta. Kuinka monta sotaa onkaan käyty laillisen perintö-oikeuden puolesta! Ihmiset tunsivat selvästi, omassatunnossaan, että heitä piti hallita laillinen kuningas eikä vallanastaja! Ja laillinen perintö-oikeus perustui vereen, se oli puhtaasti fyysillinen asia. Mutta oliko se takeena siitä, että kuningas olisi hyvä, viisas, kansansa todellinen isä? Kaukana siitä! Suku saattoi degeneroitua, kuninkaat tulla yhä huonommiksi, tyhemmiksi, itsekkäämmiksi, — mutta he olivat laillisia, ja se tyydytti muodollista omaatuntoa. Laillisen kuninkuuden taustana oli ennen »Jumalan armo?», nyt on hallitsijan vallan takana »kansan tahto»; ja kansa, tuntien kykenemättömyytensä valitsemaan oikean hallitsijan itselleen, rajoittaa hänen valtaansa mahdollisimman suppeaksi.

Samoin on laita uskonnollisen elämän. Seurakunnan jäsenet eivät halua ketä tahansa kadulta tulijaa sielunpaimenekseen, ja vielä vähemmän uskonnollisen elämän vartijat sitä haluavat. Täytyy jokin edellytys olla papilla ja piispalla. Ja mikä on luonnollisempi edellytys kuin kirkon määräys tai seurakunnan vaali? Kirkko uskoo oppinsa ja armonvälikkapaleensa sen hoitoon, joka on vannonut kirkolle uskollisuutta, ja seurakunta valitsee kirkon vihki-

mistä papeista sen, joka sitä miellyttää. Perittäisjärjestys on tässä uskollisuuden valassa, joka sitoo ymmärrykset ja sielut, samoin kuin perintö-oikeus on veressä, joka sitoo ruumiit. Ja samoin kuin veri ei ole takeena henkisestä kuninkuudesta, samoin uskollisuuden valakaan ei ole takeena siitä, että papiksi vihitty on totuuden pyhän hengen täyttämä apostoli, joka rakastaa seurakuntaansa ja osaa sitä kasvattaa Kristuksen kaltaisessa elämässä.

Sentähden ja yksin sentähden sanoi madame Blavatsky, että apostolinen perittäisjärjestys on silmiinpistävä valhe. Koko hänen herätyksensä muuten oli siinä, että kunkin ihmisen tuli etsiä totuuden jumala itsestään, olla itse oma pappinsa ja piispansa ja tehdä omasta persoonallisuudestaan pyhän hengen temppei, 1924: 244—247,

»Uudenaikaisia apostoleita ja vale-Messioita» art. ks. H. P. B. 1926:97—101,

tulevan maailmanopettajan apostolit ks. teosofia 1926:162—167,

Apostoleissa heräsi äkkiä selvä tietoisuus siitä, että he eivät olleet ruumiillisia eikä persoonallisia olentoja yksinomaan, ks. henki 1934: 178, Paavali 1934:180—182.

Apostolein Teot 7:22 ks. Mooses 1908:250,

Apost. Teoissakin 20:35 on tällainen Jeesuksen sana, jota ei evankeliumeissa löydy. ks. Herran sanoja 1909:203, Ap. T. 26:5 ks. raamattu 1915:442, Ap. T. 4:12 ks. autuus 1917:339,

Apostolein teot ks. Kristus 1927:3,

Kirkko hyväksyi lopullisesti vain »Apostolein Teot», jotka sen mielestä olivat historiallisesti pätevimmat. ks. Paavali 1929:439, Paavali 1932: 203, Pietari 1933:145.

Apportti-ilmiot spiritistisissä istunnoissa.

Spiritistisissä istunnoissa tapahtuu välistä n.k. apporteja, kun tuodaan esineitä muualta, kun kukkia, sormuksia j.n.e. yhtäkkiä ilmestyy kaukaisilta paikoilta, vaikei fyysillisesti ole mitään mahdollisuutta niiden saapumiseen lukitujen ovien kautta. Tämä on mediumistinen ilmio, mutta sekin voi muuttua salatieteelliseksi. Ihminen voi saada nämäkin voimat haltuunsa, niin että hän ilman istuntoja saattaa käskeä elottomia esineitä tulemaan. Ne aivan kuin tottelevat hänen tahtonsa ja hän voi mielin määrin saada aikaan fyysikaalisia spiritistisiä ilmiöitä. 1910:31,

n.s. apporteja eli muualta maan päältä — »neljättä ulottuvaisuutta pitkin» — tuotuja 1922:56,

Kys. Voiko kehittynyt ihminen tunneruumiinsa kuljettaa fyysillisiä esinettä mukanaan kuten kirjan tai jotain muuta?

V a s t. N.s. apportti-ilmioit spiritistisissä istunnoissa perustuvat siihen, että vainajat tai luonnonhenget tuovat istuntoon jonkun fyysillisen esineen, esim. tuoreen kukan. Samaten H. P. Blavatsky maagillisella tahdollaan saattoi käskeä pikku palvelijoitaan haltioiden maailmassa suorittamaan kaikenlaisia apporti- y.m. fyysillisiä ilmiöitä. Teoreettisesti katsoen pitäisi siis astraaliruumiinsa liikkuvan salatieteilijänkin voida niin tehdä; en näe siinä mi-

tään mahdollotonta. Mutta maagillisesti sangen kehittyntä hänen täytynee olla. 1929:314.

Apu, avunanto, ks. myös auttaminen.
apua korkeammalta taholta! 1906:19, Apua a s i a l l e m m e, ks. Elämä-lehti 1906:26, avunannon ja uhrautumisen laki. ks. Bölsche, W. 1907:112, avunannon tarpeellisuuden ks. mielenvikaisuus 1907:184.

Ara, Ture, [*ent. Åberg, Thure] 1923:229, 1925:103, 237, 1926:175, 304, 1927:323.

Arabialaista viisautta.

Lapsuutemme ajoilta muistamme kaikki, millä ihastuksella seurassimme sankarein seikkailuja ja kohtaloita »Tuhannen ja yhden yön» ihmeellisissä saduissa. Tavallisesti niissä esiintyi joku viisas kaliifi, kaadi (tuomari) tai sheikki, joka tiesi neuvon vaikeissa pulmissa, tai joku haltia, joka asetti ylikuonnolliset kykynsä ja valtansa luonnon voimien yli hätään joutuneen sankarin palvelukseen. Satujen henki oli uskonnollinen ja rauhallinen ja paljon viisaita sanoja niissä lausuttiin. Arabialaiset ovatkin tunnetut tuhansista sananlaskuistaan ja mietelauseistaan. Tähtikirkaat yöt erämaassa pitkällä karavaaniretkillä ovat virittäneet heidän sielunsa ylevään mietiskelyyn, Jumalan uskoon ja puolueettomaan ihmiselämän arvosteluun.

Näiden lapsuuden muistojen elvyttämiseksi olen tähän valikoinut ja suomentanut muutamia sananlaskuja tohtori John Wortabet'in englanniksi kääntämästä kokoelmasta. 1925:56—57, 57—59, 114—116, 1926:39.

Ardshuna ks. sota 1917:198—201.

Argonauttien retki 1928:41.

Argos-silmät ks. I. T. J. 1926:241—247.

Ariadne-lanka elämän labyrintissa, ks. juhlat 1905:246.

Aristokraattinen. — Teosofinen Seura on siis ytimeltään niin aristokraattinen eli ylimysvaltainen seura kuin suinkin on mahdollista, ks. totuus 1919:195—196, aristokratinen henki — — — demokraattinen henki ks. auktoriteetti 1922:200.

Aristoteles ks. siveysoppi 1927:5.

Arlick, Mr. Alfred B. 1932:167.

Armeija, ks. myös antimilitarismi, aseet, sota militarismi y.m.s. — Puhumatta siitä, mitä seisovat ja yhä lisäävät armeijat maksavat. ks. epäily 1910:290,

Ihmisruumiin sydäntä taas vastaavat armeijat ja virkakunnat, jotka käyttävät heille uskottua valtaa, katsoen, että oikeus vallitsee kaikkialla, että jokainen saa osansa, ja suojellen kansan ruumista sisäisiä ja ulkonaisia vihollisia vastaan. 1918:62,

Suomen kansa — — ei rakasta seisovia armeijoita eikä pakollista ks. asevelvollisuus. 1918:164,

Posti toi äskettäin seuraavan kiintoisan kirjeen:

»Olen Ruusu-Ristin lämmin ystävä, vaikka askeleeni sen viitoittamalla tiellä ovat hyvin aloittelevan haparoivia ja vaikka henkeni onkin peittyntä syvälle aineen usviin, etten paljonkaan jaksa käsittää korkeamman elämän asioita, enkä edes kyllin palavasti kaivata va-

pautteen omien intohimojeni takomista kahleista.

»Ruusu-Ristin saapuminen on aina kuin kirkas välähdys valoisammista maailmoista arkiiseen harmauteeni, se on lepohtyeni virkistävä ravinto raskaan raadannan lomassa.

»Pidän Ruusu-Rististä ennen kaikkea siksi, että se ajaa rehellisesti ehdottoman aseettomuuden aatetta. Mutta eräässä numerossa ollut kirjoitus, jossa kosketeltiin suojeluskunta-asiaa herätti minussa ihmettelyä ja monia ristiriitaisia tunnelmia siinä ilmenneen mielipiteen takia. Kirjoittaja oli sitä mieltä, että suojeluskunnat ovat askel aseettomuutta kohti, kun minusta päinvastoin kehitytään äärimmäiseen aseistautumiseen, jos eri kansanluokat aseistautuvat toisiaan vastaan. Jos olen ymmärtänyt väärin siinä olleen ajatuksen, niin toivoisin, että arvoisa toimittaja selittäisi sen paremmin jossain Ruusu-Ristin numerossa. Eikö yhtähyvin voisi pitää punakaartiä tai mitä tahansa luokkakaartiä askeleena aseettomuuteen, kun ne vain nimellisesti ovat perustetut vapaaehtoisuuden pohjalle? Tosiasia on kumminkin, että ne väkivallalla pakoittavat riveihinsä rauhan aatteen kannattajatkin, silloin kun tulee kamppailu vallasta. Sen sai kokea monet, kuten minäkin, vuonna 1918. En tosin astunut »riviin», vaan valitsin mieluummin suojeluskunnan tarjoaman epäinhimillisen vankeuden. Toivoisin sydämestäni, että Ruusu-Risti olisi sellainen huutavan ääni, joka rohkeaisi sanoa yhtä koristelemattoman totuuden kaikista murhaaja-järjestöistä, kantakoot ne sitten nimeä suojeluskunta, punakaarti tai mitä tahansa. Eikö olisi syytä saarnata parannusta Suomen suojeluskunnille sen julkean ihmisteurastuksen ja kidutuksen jälkeen, mitä he ovat voitettuaan kohtaan harjoittaneet? Minun mielestäni Ruusu-Risti on siinä suhteessa liiaksi vaiennut. En luule olevani niinkään puoluehengen sokaisema, mutta suojeluskunnista tosiasioitten perusteella omaan mitä huonoimman käsityksen, ja siksi olen usein epäillyt, eikö Ruusu-Risti-seurakaan ole puolueeton totuuden etsijäin seura, kun se ei voi sanoa totuutta suojeluskunnista, jotka ovat mitä räikeimmin ja raaimmin polkeneet ihmisyyttä. Pyydän, rakas toimittaja, päästääkää minut tästä hirveästä epä tietoisuudesta kirjoittamalla asiasta oikein selvästä johonkin Ruusu-Ristin numeroon. Luulen, että Ruusu-Risti saisi enemmän ystäviä yhteiskuntamme kovaosaisista, jos se voisi esiintyä täysin puolueettomana.

»Sitten olisi vielä yksi kysymys, joka vuosikausia on kalvanut omaa tuntoani. Inhoan eläinten kuten ihmistenkin teurastamista enkä kumppakaan voi itse harjoittaa, mutta edelliseen olen itseni tehnyt useasti syylliseksi ainakin välillisesti myömällä elukoita teurastajalle. Tähän on karjatalouden harjoittajat useasti pakotettu, koska eläimet lisääntyvät enemmän, kuin niitä voi pitää. Olemme usein ajatelleet lopettaa karjan hoidon (ja sitäkään ei voi toteuttaa tappamatta), mutta emme ole selvillä, voiko maanviljelys näissä oloissa menestyä ilman karjaa. Eikö Ruusu-Ristiläisissä olisi ketään joka voisi selvittää tämän pulman.

On kyllä helppoa sanoa »älä tapa» ja olla itsekin tappamatta, mutta miten voisi karjanhoitaja olla tapattamatta? Pyydän, että tätä kysymystä perinpohjin Ruusu-Ristissä selostettaisiin! O. R.»

*

Kirje herättää ajatuksia.

Mitä ensiksi kysymykseen armeijasta ja suojeluskunnasta tulee, huomaan, etten ole esittänyt kantaani kyllin selvästi. Olen puhunut aatteista, en tämän maailman todellisuuksista. Päivä-politiikkaan en missään tapauksessa ole tahtonut sekaantua.

Pitkistä puheista ei asia tässä tapauksessa parane. Lyhyesti painostan uudelleen, mitä olen tarkoittanut.

Suojeluskunta-aatteessa miellyttää minua vapaaehtoisuus, samoinkuin asevelvollisuus-aatteessa pakollisuus tympäisee. Jos nykyisessä suojeluskunnassamme vapaaehtoisuutta ei toteuteta ei se ole aatteen syy, vaan ihmisten ja puolueiden. Puolueet ja ryhmittymiset ovat todisteina kansan elinvoimasta, mutta ne vievät kansan perikatoon, jos itsekkäät erikoispyyteet sokaisevat silmiä näkemästä kaikkien yksilöiden ja puolueiden yhteistä hyvää.

Ehkä vapaus-aatetta voitaisiin paremmin toteuttaa valtion armeijalaitoksessa, jos asevelvollisuus olisi vapaaehtoista siinä määrin, että -kukaan ei vasten tahtoaan olisi velvollinen palvelemaan armeijassa.

Tämän lausun vain repliikinä keskustelussa, en pyhänä poliittisena vakaumuksena. Personaalisesti minulle on käsittämätöntä, että ihmiset takovat — ja käyttävät — aseita toisiaan vastaan. Olen tässä suhteessa täydellisesti kirjeenvaihtajani kannalla. Uskon myös, että ihmiskunnan pelastus on yksilön kieltäytymisessä, mutta ihmettelen samalla suuresti, etteivät Europan sivistyneet valtakunnat osaa tehdä keskenään liittoa (Europan Yhdysvallat), joka tekisi sisäiset sodat tarpeettomiksi ja seisovat armeijat turhiksi.

Kirjeen toinen kysymys koskee eläinten teurastusta.

Tässä ehdoton personallinen ratkaisu käy aito buddhalaiseen suuntaan: on kieltäydyttävä kokonaan eläimiä teurastamasta, syömästä, myömästä j.n.e. Mutta tämä ratkaisu kelpaa ainoastaan vapaalle yksilölle, jolla ei ole toisensuuntaisia perhe- eikä muunlaisia sitoumuksia. Nuorukainen, joka vasta on astumaisillaan elämään, saattaa valita itselleen uran, joka ei velvoita häntä mihinkään omantunnon vastaiseen tekoon. Samalla hän kieltäytyy avioliitosta, joka aina tuo mukanaan odottamattomia velvollisuuksia ja konflikteja.

Sitävästoin ihminen, joka on tehtävien ja velvollisuuksien ympäröimä, ei kykene ehdottomaan ratkaisuun. Hän voi lakata syömästä lihaa j.n.e., hänen perheensä vastarinta voi muuttua hyväksymiseksi ja esimerkin noudattamiseksi. Mutta jos hän esim. on maanviljelijä, kuinka hän voi olla käyttämättä karjaa ja aiheuttamatta eläinten tappamista? Miljonääri voisi ehkä elättää lehmiiän ja lampaitaan niiden luonnolliseen kuolinhetkeen saakka, mutta varmasti ei tavallinen suomalainen

maanviljelijä. Ja sydämettömämpää kuin teurastaminen on ajaa vanhat, aikansa palvelleet lehmät metsään, kuten Indiassa tehnevät.

Tässä on todella viisas neuvo tarpeen. Voivatko ihmiset tulla toimeen ilman maitoa, voita, rasvoja, villoja, ja onko todella olemassa karjatonta maanviljelijystä, kuten jotkut väittävät?

Kuka lukija vastaa näihin kysymyksiin? Ruusu-Ristin palstat ovat avoinna. 1924:283—286.

On kysytty minulta, mikä oma suhteeni on armeijaan, suojeluskuntaan, lottiin j.n.e., olenko niiden kannattaja vaiko niiden vastustaja. Ruusu-Risti on antanut tilaa molemmanlaatuisille mielipiteille, niinkuin on luonnollista lehdessä, joka edustaa Ruusu-Ristiä, totuudenetsijän seuraa. Vaikka luullakseni oma kantani on lukijoille vanhastaan tuttu, ei liene vahingoksi, jos sen kerran vielä esitän.

Periaatteellisesti olen sen ihanteen kannattaja, jonka tiedän Kristuksen veljeskunnan työohjelmaksi. Uskon siis »tuhatvuotiseen valtakuntaan», siihen rauhan ja rakkauden yhteiselämään maan päällä, joka tulee, kun me ihmiset olemme siihen valmistuneet. Läheisempänä »poliittisena» päämääränä uskon Europan Yhdysvaltoihin, jotka toteutuvat kohta, kun kristityt kansat huomaavat häpeälliseksi ja itselleen ylen vaaralliseksi ja vahingolliseksi kantaa miekkaa toisiaan vastaan. Olen, kuten olen ennen sanonut, reaalioliittikko enkä usko, että onnen tuhatvuotinen valtakunta on toteutettavissa väkivaltaisilla vallankumouksilla, tulella ja miekalla, vaan ainoastaan Ruusu-Risti eli teosofian merkeissä tapahtuvalla sivistys- ja valistustyöllä. Kun ihmisten sydämet puhdistuvat, silloin murhaajain puukot pistetään tuppeen, varkaiden yölliset askeleet lakkaavat hiipimästä ja juomarein huudot hiljenevät.

Reaalioliittikkona uskon ainoastaan valistustyöhön ja semmoisten lakien laadintaan, jotka ottavat huomioon olevia oloja eivätkä räikeästi sorra yksilöiden vapautta. Yleinen asevelvollisuus laki esim. vaatii ehdottomasti pykälän, joka vapauttaa asetta kantamasta ja osaa ottamasta n.s. puolustustyöhön semmoisen nuorukaisen, joka omantunnon vakaumuksesta ei hyväksy miekkaan tarttumista. Ei niitä kieltäytyjiä koskaan ole niin paljon, että valtion kannattaisi heitä rääkätä tai rangaista.

Reaalioliittikkona teen myös aina — vaisto-omaisesti — eroa aatteen ja ihmisten välillä. Jos itseltäni odotan, että seuraan Kristusta kyykyjeni mukaan, ei minulla ole mitään oikeutta odottaa tai vaatia sitä toisilta. Olenhan Kristuksen seuraajana ihmisten rakastaja ja palvelija; olen kutsuttu heitä auttamaan, mikäli se on minulle mahdollista. Heidän ihanteensa voi olla toinen kuin minun, ja jos näen, että he ovat vilpittömiä vakaumuksessaan, iloitsen ja rakastan enkä sekaannu heidän asioihinsa. Teen vain omaa työtäni siinä tiedossa, että Viisus etsii heitäkin lapsikseen. Sanon »Viisus», sillä heidän oma viisautensa on epäilemättä paras heille ja maailmalle tällä hetkellä.

Ihmiset ovat minulle yksilöitä, heidän aatteensa ja viisautensa jäävät kokonaan arvos-

teluni ulkopuolelle, silloin kuin he tarvitsevat apua. Muistuu mieleeni räikeä esimerkki omasta nuoruudestani.

Oli kevättalvi 1897. Tuskin puoli vuotta oli kulunut »kasteesta», josta kerron kirjassa »Ruusu-Ristin synty sanat Suomessa»; voin kerskaamatta sanoa, että elin sydämessäni ja päässäni niin lähellä Kristustajuntaa kuin koskaan on ollut minulle mahdollista. Silloin tuli eräänä päivänä luokseni ystäväni J. N. kertoakseen minulle surunsa ja huolensa, tuskansa ja toiveensa.

Tämä J. N. oli teosofisia ystäviäni, — eihän minulla muita ystäviä ollutkaan. Hän oli köyhän kodin lapsena joutunut maailmalle 12-vuotiaana ja siitä lähtien ansainnut leipänsä kovalla ruumiillisella työllä. Hänessä paloi sammumaton tiedonhalu. Itse hän oli oppinut kirjoittamaan ja oltuaan päivän raskaassa työssä hän yöllä lueskeli, tutki, laski ja kirjoitti. Hän oli 19 vuotta vanha, kun häneen tutustuin, ja paitsi kielissä ja korkeammassa matematiikassa hänellä oli erinomaiset koulutiedot — historiassa luonnollisesti laajemmat kuin tavallisella ylioppilaalla. Hän oli miltei luonnottoman laiha, mutta koko hänen olemuksensa säihkyi tulta ja voimaa. Hänen temperamentsinsa oli pessimistinen, vaikka hän totuudenetsijänä kallistui teosofiaan ja tolstoilaisuuteen.

»Vereni on täynnä anarkismia», oli hänen tapansa sanoa, »ja usein ajattelen, että jos minulla olisi pommeja, räjäyttäisin tämänkin boulevardikadun ilmaan.»

Uskoin hänen synkkyyteensä, mutta iloitsin samalla, että seurustelu meidän kanssamme nähtävästi vaikutti häneen rauhoittavasti. Kerran kun hän oli erikoisen mustalla mielellä ehdotimme hänelle, että hän lähtisi maalle erään tolstoilaisen kirjailijan luo ja viipyisi siellä jonkun aikaa pelto- ja metsätoissa. Hän tuli hyvillään ehdotuksesta ja laittautui matkaan varustettuna minun suosituskirjeelläni.

Hän se nyt odottamatta ilmestyi luokseni, kertoen terveisiä maalta, jossa oli viettänyt rauhassa useampia kuukausia. Hän oli entistä reippaamman, mutta samalla hieman huolestuneen näköinen.

»Mitenkä nyt on asiat?» kysyin.

»Muuten hyvin», hän vastasi »mutta minulla pyörii päässäni tuuma, jota en pysty täyttämään, ellen saa apua. Tulin nyt kysymään sinulta, tahtoisitko ja voisitko minua auttaa. Kysymys on rahasta, mutta se on samalla periaattellinen kysymys.»

»Annahan kuulla.»

»Kuten tiedät, taistelevat kreikkalaiset par aikaa isänmaansa ja vapautensa puolesta turkilaisia vastaan. He ottavat mielellään vastaan vapaaehtoisia armeijaansa — ja minun tekee mieleni lähteä heitä auttamaan. Sitä varten tarvitsen matkarahaa 200 mk. Voitko lainata ne minulle?»

Olin koko lailla hämmästynyt, mutta ystäväni katseesta näin, että hänen sielunsa oli kovasti kamppailut. Kun en heti virkkanut mitään, kiirehti J. N. sanomaan:

»Ehkä pyyntöni loukkaa sinun periaatteitasi samalla tavalla kuin hänen, jonka luota tulini.

Ymmärrän sen, mutta en voi mitään sisäiseen haluuni.»

»Ei, ei» kiirehdin vastaamaan, »tahdon palvella sinua sillä tavalla kuin sinulle on hyvä, mutta kerro vähän enemmän itsestäsi, että ymmärtäisin paremmin.»

J. N. kertoi:

»Olen ajatellut nyt kuukausimääriä todellista uhrautuvaa elämää, semmoista kuin siellä maallakin olen nähnyt silmiini edessä. Se on minulle korkea totuus ja ihailen niitä ihmisiä, jotka luopuvat yhteiskunnallisesta asemastaan, rikkaudesta tai lupaavasta tulevaisuudestaan palvelukseen ihmiskunnan asiaa. Tekisin samoin, jos minulla olisi mistä luopua. Mutta mistä minä luovun? Köyhydestänikö? Kovasta ruumiillisesta työstäni? Sorronalaisesta asemastani? Eihän minulla ole mistä luopua! Ei elämä voi minulle olla sen raskaampi kuin se on. Ei minulla ole mitään antaa — ei ihmiskunnalle, ei Jumalalle. Sydämeni vuotaa verta alituisen. Nyt minusta tuntuu, että jos sotilaana niittäisin edes vähän kunniaa, olisi minulla jo jotain luovuttamisen arvoista. Ja ennen kaikkea minusta tuntuu, että tämä ikuinen janoni oikeuteen, tämä ikuinen vihani elämän vääryyttä vastaan ei voi sammua muuhun kuin vereen. Kun näen veren vuotavan, omani ja toisten, silloin uskon lauhtuvani.»

Minua vapisutti, mutta sydämessäni ihailin ja rakastin tuota nuorukaista, joka rajusta ja tulisista intohimoistaan huolimatta ei koskaan itse olisi alentunut mitään väärää tekemään. Sotahan sentään oli koko maailman hyväksymä siveellinen toimenpide.

»Ymmärrän sinua», vastasin, »ja tahdon auttaa. Nyt on vain kysymys rahoista. Kassani ei ole kehuttava, kuten tiedät. Vaikea minun myös on lainata rahaa ... Mutta ...»

Ja samalla keksin keikon.

Onnellisena J. N. läksi Kreikkaan, otti osaa vapaussotaan, saavutti kunniaa, sai sodan loputtua kruununprinssin omasta kädestä matkarahat kotiin ja palasi Suomeen kesällä toisena miehenä, iloisena, tyytyväisenä, reippaana. Hän julkaisi lehdissä muistelmiaan sodasta ja havaintojaan matkoiltaan ja hävisi sitten kotiseudulle Pohjanmaalle.

Tolstoilainen ystävämmeni sanoi minulle kerran tavatessamme samana keväänä puoleksi nuhdellen: »Kuinka sinä Buddhan oppilaana annoit J. N:n mennä sotaan?»

Niinhan se oli. Punastuin enkä keksinyt mitä vastata. Kummasti myös hiveli arvonimi »Buddhan oppilas.»

Periaatetta vastaan olin kai rikkonut, — jos minulla yleensä muita periaatteita oli kuin rakkaus ihmisiin. Omatunto ei soimannut ja sydän sanoi, että olin tehnyt parastani.

En tiedä, voiko toinen ottaa oppia muistelmastani. Kerroin sen kuvaavana esimerkkinä nuoruuden aikuisesta reaalipolitiikastani, enkä osaa sanoa, olenko vieläkään sen viisaammaksi käynyt. Ehkä yhä menettelisin samalla tavalla ... 1930:49—52.

Armo. ks. Karadja. Prinsessa 1911:80, 178,

jumalan armosta, ks. P. E. XII: »Teosofia hengen uskontona. 1917:102,

Jumalan »armo» on tosiasia, jota jokainen »uudestisyntyntynyt» saa kokea. ks. Joulun sanoma 1922:297,

Ja sentähden ihmisen kiitollinen sydän on nimittänyt elämän hyvyttä ansaitsemattomaksi armoksi. Jumala on armollinen, kaitseminen on armoa. ks. art. Kohtalo, kaitseminen, vapaus. 1924:264,

etsimme armoa ja anteeksiantoa Jumalalta, ks. Kristus 1927:1, 1929:133.

Arnobius, vanhempi ks. rauha 1910:327, ks. Kristinusko ja maailmanrauha. 1927:392.

Arnold, Dorothy, Miss, ks. I. T. J. 1923:7.

Arnoldson, K. P.: *Seklernas h o p p*, ks. rauha 1910:326.

Arrhenius, Svante: *Världarnas utveckling* (Maailmoiden kehitys) ks. P. E. XII: Enkelein lankeemus. 1907:250.

Arundale, Georg S. tri. 1912:9, 353, 1913:462, 1916:95, 196, 287, 1917:249, 483, 1919:31, 261, 1926:162, 1928:254, 1934:40, 279, 315,

Arundale, Georg S. tri.: *Palvelemisen tie* on nimenä pienen vihkosen, jonka kustannusosakeyhtiö Tietäjä äsken on painosta julkaissut. Sen on kirjoittanut Georg S. Arundale, Benaresin Central Hindu College'n entinen rehtori, Krishnamurtin (Alcyonen) harras ystävä ja Idän Tähti-liikkeen varsinainen alkuunpanija. Kirjanen sisältää joukon ajatelmia eli. kuten tekijä sanoo: »muutamia viittauksia palvelemisen taidossa, jotka viittaukset olen koonnut johtajien! opetuksista ja omasta kokemuksestani». Ajatelmät ovat yksinkertaisia, järkeenmeneviä ja sievästi sommiteltuja, osoittavatpa välistä terävämpäkin huomioimiskykyä, kuten esim. seuraava: »harvimmin tavattuja palvelustekoja on kieltäytyminen arvostelemasta ihmistä häntä itseään kuulematta. Painovirhe ehkä vaivaa seuraavaa: »muista, että kaikki mitä toisesta voit sanoa ja ajatella, luultavasti on jo ennen sanottu ja ajateltu sinusta.» Vai tarkoittaako tekijä todella, että meidän pitäisi olla varovaisia puhuessamme toisistamme hyvää, jottemme näyttäisi liiaksi tietävän, kuinka paljon hyvää meistä itsestämme puhutaan? Semmoinen neuvo tietysti on paikallaan seurassa, joka on perustettu keskinäistä imartelua varten. — Kuten sanottu — kirjasssa on hyviä neuvoja niille, jotka ovat hengessään jo ratkaisseet elämän kysymyksen. 1922:318.

Arundale, Miss 1912:107.

Arundale, Rukhmini 1928:254; 1929:20.

Arvidsson, Anna ks. Masalin—Arvidsson, Anna.

Arvidsson, Hjalmar 1914:510, 512, 1923:277, 1926:272.

Arvidsson, Hjalmar: *V a n h a* ja uusi aika 1916:384, 438.

Arvostelu. — lukijain oikeutta ankaraan arvosteluun ks. Tietäjä 1909:5,

Tämä ei mitenkään estä meitä arvostelemasta toistemme mielipiteitä, ks. vapaamielisyys 1911:184,

arvostelukykyimme riippuu ks. opettaja 1912:308—311,

koskevat arvostelut minua personallisestikin. ks. opettaja 1912:403—414,

Pois ihmisten keskeltä kaikki epäystävällinen arvostelu, uskonnollinen tuomitsevaisuus ja personallinen panettelu! ks. veljeys 1916:435,

Millä tavalla esim. arvostelemme ihmisiä ja kansoja? Muuan arvostelutapamme turvautuu suorastaan sanaan »henki», ks. art. Kalevala — — — 1917:160—163,

Itse asiassa toteutuu vanha sana, ettei osaa arvostella, mitä ei itse ole kokenut, ks. Lehmann, E. 1921:60,

Arvostelette itsenne liian pieniksi totuudenetsijöinä ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:332—334,

tulen aina puolustamaan ja käytännössä toteuttamaan teosofin luonnollista oikeutta ja velvollisuutta asialliseen arvosteluun ja kritiikkiin, kohdatkoon se ketä »auktoriteettia» tahansa, ks. R-R. 1921:394—396,

Jos meidän arvostelumme näkee noissa opeissa vikoja ja puutteellisuuksia, on opettajien karma alistua arvostelumme tai vastata siihen ja puolestaan oikaista meidän erehdyksemme, ks. Mestarit. 1923:208,

»Teosofian Avaimessa» — — — H. P. B. itse asiassa antoi teosofilleen mittapuun, jonka avulla voivat arvostella opettajiensa lausuntoja, neuvoja ja ohjeita, ks. teosofia. 1926:9,

Arvostelu on tällöin tärkeä tekijä. Näennäisesti se repii, mutta todellisuudessa se rakentaa, ks. H. P. B. 1926:100,

Jos se kestää ankaran arvostelun tulta ks. seurakunta 1926:213, 1930:126, 181,

Arvioikaa asioita oikein. Asettakaa henki aineen edelle, ks. R-R. 1932:72.

Arvotus. — Nyt oli suuri arvotus ratkaistu. Ihminen oli kuolematon. 1915:369.

Arya-Somaj ks. P. E. XII: Kadonnut Sana 1925:339—341 ja muist.

Aseet, aseettomuus, asevelvollisuus ks. myös sota, armeija y.m.s.

mutta miltä tuntuisi, jos esim. kristusihminen menisi aseelliseen taisteluun »vihollisia» vastaan? ks. isänmaa 1907:24,

Asestettu rauha on yhtä kamala painajainen kuin sota. ks. epäily 1910:290—293,

Sotalaitos, asevelvollisuus, seisova armeija ja asestettu rauha on Suomen kansan hengelle vieras, ks. Suomi 1917:153—157,

Tietäjä on rauhan ystävä eikä kannata sotaa, ei sotalaitoksia, ei asevelvollisuutta eikä väkivaltaa missään muodossa, ks. Tietäjä 1917:437,

Kuinka on käynyt kaikkien niiden loistavien sivistysten, joiden tukena on ollut aseellinen voima? Ne ovat maan päältä hävinneet. Jällellä niistä ei ole muuta kuin hengen ja tiedon aseilla saavutetut voitot. Jos nyt uutta sivistystä tahdomme luoda, kuinka silloin turvautuisimme keinoon, joka on osottautunut tehotomaksi ajan pitkään? Uusi yhteiskunta on luotava uudelle pohjalle. — — —

Oma periaatteeni on luonnollisesti muuttamaton, uskon yhä vieläkin rauhan voimiin, mutta en enää odota, että Suomen kansa tällä hetkellä toteuttaisi aseettomuuden ihannetta. — — — Ja samalla siirtyy nyt meilläkin se

aseettomuuden periaate, joka on kansallishaltiamme dharmassa, eksoteerisesta taas esoteeriseksi. Se koskee Jeesuksen Kristuksen välitömiä oppilaita, mutta ei vielä toteudu koko kansan elämässä. 1918:66—68,

En puolusta väkivaltaa enkä aseiden käyttöä, koska en niihin koskaan ole uskonut, ks. Suomi. 1918:70,

Jos olisimme pysyneet aseettomina — — — Mutta kun tartuimme aseihin, menetimme ks. Suomi 1918:127,

Kun luen ja kuulen kerrottavan, että sotilaita karkaa kasarmeista ja leiripaikoista, että asevelvollisia kieltäytyy saapumasta kutsuntatilaisuuksiin, en tunne sitä häpeätä, jota monet sanomalehtiin kirjottajat vakuuttavat tuntevansa. En näet luule, että noiden lainrikkojen vaikutin on alhaista laatua; ei se ole suorastaan pelkoa tai uppiskaisuutta tai jotain semmoista. He kukaties eivät kaikki itse ole sellillä motiiveistaan, he vain tuntevat niin tahovansa ja niin täytyvänsä tehdä. Mutta jotkut heistä ymmärtävät varmaankin asiain tilan ja oman tilanteensa tavalla, jota koetan tässä lyhyesti esittää.

Kuten kirjassani »Suomen kansallishaltia» ja muualla olen esiintuonut, ei Suomen kansa ole sotilaskansa. Suomen kansan tehtävä ei ole saavuttaa ulkonaista mahtavuutta vallottamalla toisia valtakuntia ja sortamalla vieraita kansallisuuksia. Suomen kansan historiallinen tehtävä on henkistä laatua. Tämä ei silti merkitse, ettei Suomen kansa olisi sotakuntoinen kansa. Päinvastoin. Suomen kansa kykenee sotiin yhtä hyvin kuin toinenkin kansa — ehkä todistettavasti paremminkin kuin moni muu kansa. Sen historia meille näyttää, ja tuorein esimerkki historiasta on äskeinen kansallissota. Jos vihollinen hyökkää rajoillemme tai jos murhamiehiä esiintyy omassa keskuudessamme, silloin nousee kansamme yksimielisesti vaaraa torjumaan. Ulkonaiset asianhaarat herättävät silloin sen taistelukunnan ja sen oikeutetun vihan. Ja kansamme tuntee, että sotiminen on silloin pyhä velvollisuus. Olemme äsken liikutettuina nähneet, kuinka nuoret alaikäiset pojat lähtevät sankareina kuolemaan sen puolesta, minkä he tuntevat oikeaksi. Kysymys ei ole tästä, kun väitän, että Suomen kansa ei ole sotilaskansa.

Tämä väitteeni merkitsee muuta. Se merkitsee sanasta sanaan sitä, mitä olen lausunut kirjassa »Suomen kansallishaltia»: »kansamme ei ymmärrä järjestettyä sotalaitosta . . . Jos suomalainen tutkii itseään, ihailleeko hän uuden-aikaista sotilaskenraalia enemmän kuin vanhaa Väinämöistä, joka kanteloa soitti, niin uskon, että yksimielisesti kaikki suomalaiset tutkiesaan itseään vastaisivat: me ihaillemme enemmän Väinämöistä.» (Siv. 44—46) Suomen kansa on maata viljelevä ja henkistä sivistystä harrastava kansa. Sen valloukset ovat kulttuuri-valloituksia. Auralla ja kuokalla se valloittaa maata, Väinämöistaidoilla ihmisten sydämiä. Se ei etsi miekalla ja tulella saavutettavaa mahtia. Se ei ymmärrä sotalaitosta. Se ei rakasta seisovia armeijoja eikä pakollista asevelvollisuutta.

Epäilemättä meidän valtiomiehemme tulevat tämän huomaamaan. Kun olomme saadaan järjestetyiksi, kun sotatila lakkaa ja rauha palautuu, silloin uskon ja toivon, että lainlaattiamme kuninkaan suosiollisella avulla ottavat tämän tärkeän seikan huomionsa. Uskon ja toivon, että he laativat uuden »asevelvollisuuslain» kansamme onni silmämääränään. Jos silloin vielä on tarpeen seisova armeija ja siis sotalaitos, uskon ja toivon, että se asetetaan laillisesti vapaaehtoisuuden kannalle. Älköön sotiin ura olko kenellekään pakollinen, vaan jokaiselle vapaaehtoinen. Olkoon armeija kokoonpantu niistä aineksista, jotka omasta halustaan tulevat sotamiehiksi. Noudatettakoon miehistön suhteen samoja periaatteita, joita aina on noudatettu päällystyyntöön nähden: ei kadetti- ja upseerikouluihin ketään pakoteta. Miksikä siis syviin riveihin pakotettaisiin? Upseerin elämä on kuitenkin miellyttävämpi kuin tavallisen sotamiehen kasarmi- ja leirielämä. Olkoon siis sotilaan ammatti läpeensä vapaaehtoinen.

Muuten tekisi mieli kysyä, onko järjestyneissä oloissa varsinainen sotalaitos ollenkaan tarpeellinen. Eikö riittäisi se suojeluskuntalaitos, mikä nyt on alullepantu? Kun joka pitäjässä ja joka kylässä olisi vapaaehtoisuuden pohjalle perustettu suojeluskunta, luulisi sekä sisäisen että ulkonaisen rauhan ja järjestyksen olevan turvattuina. Ovathan suojeluskunnat nykyin jo valtion palveluksessa sen virkavalan kautta, minkä he ovat hallitukselle tehneet.

Jos taas katsotaan, että valtiossa valtion oman arvokkuudenkin takia pitää olla laitos, joka opettaa kansalaisia ymmärtämään ja muistamaan, että heillä on kouraantuntuvia velvollisuuksia yhteiskuntaa kohtaan, olisi varmaan työvelvollisuus onnistuneempi muoto kuin asevelvollisuus. Että maata on viljeltävä, että käsillä on työtä tehtävä, sen ymmärtää jokainen järjellä ihminen; mutta että on opittava äksee-raamaan ja kulutettava aikaa kasarmeissa, se ei mahdu kaikkien päähän. Jos todella tahdotaan nuorista ihmisistä kasvattaa kunnan kansalaisia, on opetettava heitä työhön, vakavaan, hedelmiä kantavaan työhön. Tällainen aate ja ajatus on ollut ilmassa jo vuosikymmeniä — ja tulevaisuus sen kyllä toteuttaa näkyväisessä maailmassa.

Maailmansota on opettanut ihmisiä inhoamaan laiskuutta ja keinottelua, ja samassa määrin on heidän kunnioituksensa tosi työtä kohtaan kasvanut. Maailmansota on myös opettanut ihmisiä inhoamaan järjetöntä tappamista ja hävitystä, ja sentähden he eivät tulevaisuudessa tahdo ylläpitää niitä sotalaitoksia, jotka semmoisen tappamisen ja hävityksen tekevät mahdolliseksi.

En malta olla uudestaan painattamatta vuonna 1907 kirjottamaani artikkelia »Onko veljeysaate toteutettavissa?» En itse muistanut koko kirjotusta, ennenkuin eräs ystävä huomautti siitä. Luin sen mitä suurimmalla mielenkiinnolla ja rohkenen uskoa, että Tietäjän lukijat tekevät samein. Kaikki teosofit, jotka ovat harrastaneet yhteiskunnallisia kysymyk-

siä, saavat siinä aatteellisesti ratkaisevan selityksen koko punaiseen kapinaan. [*ks. veljeys, art. Onko — — —]

1918:163—165,

Vain yksi lausuntoni on ollut profetallista laatua, se, että Suomen kansa oli kutsuttu vaikuttamaan maailman historian kulkuun aseettomuudellaan. Siihen Suomen kansa ei kyennyt ks. politiikka 1918:224,

Olen siis vuodesta 1896 lähtien ollut ehdoton »antimilitaristi» ja aseettomuuden kannattaja, ks. sota 1920:104,

kuvittelin, että Suomen kansa oli kutsuttu ensimmäisenä toteuttamaan aseettomuusihannetta, ks. sota 1920:199,

Ystäväni J. R. Hannula on edelläolevassa kirjeessään kosketellut näkökantaa, jonka kannattajaksi minäkin olen asettunut — — — Aseettomuus on luonnollista, kun veljeys on tullut eläväksi henkiseksi voimaksi ihmisen sielussa, mutta ks. R-R. 1920:246—247,

Duhoboirit uskoivat, että Kristus kielsi sodan ja tappamisen ja miekan kannon. Kristuksen nimessä he kieltäytyivät asevelvollisuudesta. 1920:367,

Kys, Saa kai tarttua aseihin itseään puolustukseen? Sudelle pitää kai ulvoa suden tavalla, jottei saisi aikaan vahinkoa.

V a s t. Totuuden etsijän ojennusnuorana ja kompassina käytännöllisessä elämässä on hänen omatuntonsa. Jos hän osaa menetellä omantuntonsa mukaan, on hän saavuttanut melkoisen asteen henkisessä kehityksessä. Ja ehkä hänen omatuntonsa käskää häntä joskus käyttämään väkivaltaa. Toista taas on sen ihmisen, joka on löytänyt Kristuksen. Hän on opetuslapsen asemassa. Hän ei voi muuta kuin totella Mestariansa, ja hän tietää Mestariinsa, Kristuksen, opettavan hänen sydämessään ja omassatunnossaan: älä ole pahaa vastaan. Älä tartu aseihin. Älä käytä väkivaltaa. 1923:157,

tosi vegetariaani — — — ennen kaikkea kieltäytyy aseiden käytöstä ihmisiä vastaan, ks. vegetarismi 1924:8,

Gandhi — — — oli aseettoman kapinan sielu. ks. Gandhi 1924:50,

»Onko Ruusu-Ristin toimitus sitä mieltä, että esim. Suomessa sotaväki ja suojeluskunta ovat turhia?» kysyi muuan uusi lehtemme lukija — luultavasti muutamien viime numerossa olleiden lausuntojen johdosta. »Edustaako toimitus semmoista pasifistista kantaa, jonka mukaan valtion kerta kaikkiaan pitäisi riisua aseensa?»

Jos aseiden riisuminen kävisi käytännössä päinsä — vastaa toimitus ylläolevaan kysymykseen, — silloin olisi semmoinen ratkaisu epäilemättä onnellisin. Mutta kuinka se olisi edes ajateltavissakaan, niin kauan kuin eivät yksilöt ja kansat kaikki ole siitä yhtä mieltä? Jos ihmiset luottaisivat toisiinsa, jos ei olisi varkaita, ryöväreitä, murhaajia — ei suuressa eikä pienessä mittakaavassa, — jos kukaan ei tahtois tehdä vääryyttä toiselle itse siitä hyötäkseen, silloin rauha vallitsisi maassa ja kaikkien aseellisuus olisi todella turha. Mutta niinkuin nyt on, täytyisi aseettomuuskin ai-

kaansaada pakkokeinoilla, ja mitä siitä seuraisi muu kuin kaikkein sota kaikkia vastaan? Aseettomuus on asia, jota ei voi panna toimeen, keinotekoisena se ei olisi minkään arvoinen, — sen tulee syntyä itsestään. Ja se tulee itsestään, kun ihmiset ovat siihen kypsyneet.

Ruusu-Ristin toimitus ei sekaannu politiikkaan. Jos sen palstoilla lausutaan ajatuksia, lausutaan ne valistustarkoituksessa — yksilöiden »ylösrakennukseksi», ei puoluehengessä. Toimituksen mielestä on totuuden etsijöille välttämätöntä saada ajatella ja lausua ajatuksensa vapaasti. Ja kun lukijat muistavat, että lehtemme ei harjoita minkäänlaista puolueagitaatiota, silloin ei kukaan vapaasti lausutuista mielipiteistä pahene. Ruusu-Risti tahtois kasvatata lukijoitaan itsenäisesti ajatteleviksi ja arvosteleviksi ihmisiksi, ja jos se siihen kykenisi, tuntisi se itsensä onnelliseksi.

Mitä nyt asevelvolliseen sotaväkeen ja suojeluskuntaan tulee, on toimituksen mielestä niiden välillä suuri ero. Edellinen perustuu pakkoon, ja tämä on sen heikko puoli, koska se on ammattia, joka ei ole jokaisen nuoren ihmisen omantunnon mukaista. Pitäisi ainakin lakipykälissä varata mahdollisimman suuri vapaus nuoren ihmisen omalletunnonle ja persoonalliselle vakaumukselle, — ja siihenpäin lainlaadinta jo kulkeneekin. Toisin taas on laita suojeluskuntajärjestön. Se perustuu vapaaehtoisuuden pohjalle, ja se on niin muodoin luonnollinen ylimeno osittaiseen tai täydelliseen aseettomuuteen.

Muuten ei kukaan kieltäne sitä, että sotilaisesta kasvatettu mies useinkin on varsin miellyttävä olento: rehellinen, suora, luotettava, ja itsensä unohtava. Jaloimmat ja parhaimmat ihmiset ovat usein olleet sotamiehiä. Tätä emme koskaan unohda, kun sotalaitosta arvostelemme. Kaikki lausuntomme koskevat luonnollisesti sota-aatetta ja siitä johtuvia seikkoja, ei koskaan yksilöitä, jotka sotamiehen puvussa ovat yhtä lähellä taivaallista Isää kuin muutkin kuolevaiset. Se vain olkoon jokaiselle selvänä, että Jeesus Kristus y.m. suuret viisauden mestarit eivät ole olleet mitään sotapäälliköitä, — ei missään tapauksessa ainakaan ensimmäinattu, vaikka kirkot ovatkin yrittäneet tehdä hänestä sotasankarin, siunatessaan hänen nimessään lippuja ja joukkoja, rukoillessaan hänen nimessään menestystä aseille. Kristus oli — sen kaikki, tietävät omassatunnossaan — rauhan ruhtinas, uhrautumisen ja kärsimyksen kunigas. 1924:81—82,

kirje — — — aseettomuuden aatteesta. — — — asevelvollisuus-aatteesta pakollisuus tym-päisee, ks. armeija 1924:283—285,

Tänä vuonna on — — — entistä vakavammin pohdittu aseitten riisumista, ks. onni 1925:257. asevelvollisuutta koskeva manifesti ks. document 1926:250, 252—253,

kohtalokin tällä alkaneella vuosisadalla oli vienyt sitä aseettomuutta kohti ks. Suomi 1927:294,

kieltäytyi asevelvollisuudesta ks. art. Kristin-usko ja 1927:393,

kristityt valtiot — — — vieläpä aseista riisuutuisivatkin. ks. Europa 1928:10—13,

Ei miesten kunnia ole siinä, että saavat kuolla ase kädessä ks. Suomen tulevaisuus 1928:208,

eivätkä he asevoimilla puolustaneet itseään, ks. bolshevismi 1929:3,

Yleinen asevelvollisuuslaki ks. armeija 1930: 49—52,

Sitä suuremmalla hämmästyksellä täytyy todeta, että pieni Tanska on kulkenut edellä aseistariisuutumisessa. ja jos suuret valtakunnat uskaltaisivat kulkea perässä, tulisi aika, jolloin ei niin paljon aseita tarvittaisi. 1930:217.

Ei ole miekka tuppeen pistetty, ei ole aseet taottu auroiksi ks. Jouluyö 1931:339,

C a n t e r b y r u n arkkipiispa piti jouluk 15 p. suuressa St. Paulin tuomiokirkossa Lontoossa aseistariisumissaaran, jossa hän m.m. lausui: »Sivistynyt maailma on nyt tullut käännekohtaan historiassaan. Aseistariisumiskonferenssi on tärkein kokous, mikä on pidetty maailmansodan rauhanneuvottelujen jälkeen.» Hän puhui vielä laivastokonferenssista ja lausui mielipiteenään, että siellä tehdyistä merivarustuksia koskevista rajoituksista huolimatta yleinen varustustaso on nyt korkeampi kuin koskaan ennen. Aseriisuntakonferenssin epäonnistuminen olisi kauhea asia. 1932:36,

Nuoria ihmisiä voidaan opettaa ruumiilliseen työhön, ja heidän asevelvollisuutensa voi muuttua työvelvollisuudeksi ks. sota 1934:51,

Asketismi, askeetti.

Tämä voitto ei ole asketismin eli itsensäkiduttamisen kuuvaloinen ja usein vain ruumiillinen »puhtaus», vaan ks. art. Sukupuolielämä teosofian valossa. 1906:15,

rakkaus ihmiskuntaan ei synny asketismin kautta, ei siten, että ks. Rakkauden alkemia 1906:224,

Ymmärrys yksin jätettynä oivaltaa ainoastaan asketisen puhtauden. . . mikä on ero asketisen ja ihanteellisen puhtauden välillä? ks. puhtaus 1906:225—228,

Se rauha on todellisen asketismin tulos. Ainoastaan asketi voi sen rauhan saavuttaa. Sillä mitä on asketi ja asketismi? ks. Kaita tie 1907:60,

asketismin, itsensä kiduttamisen kautta, ks. fakiiri 1908:123,

Kys. Jouduttaisiko ihmisen fyysillistä ja henkistä kehitystä, jos rupeaisi asketiksi? Avaruuisiko viisauden ja herämyksen lähde paremmin ihmisjärjelle, jos ylenmäärin kuritaisi ruumistaan?

V a s t. Kuritusta ansaitsee ainoastaan se, joka on liiaksi uppiniskainen. Henkistä valistusta ei voiteta itsekidutuksilla, mutta kyllä muutamia sielullisia kykyjä. 1910:359

Sellaiset ihmiset, jotka nyt ensikerran heräivät näkemään täydellisyyden ihannetta ja silloin tuntevat vetovoimaa järjen tietä kohti, sellaiset yrittävät aina vähän kieltää ja kiduttaa itseään. Heissä on luonnostaan asketisia taipumuksia. Elleivät ole ks. Rakkauden salaisuus 1911:213—219,

Asketismilla voimme kyllä herättää joitakin psyykkisiä kykyjä, mutta — — — aikoinani

olen harjottanut ankaraa asketismia, ks. ruumis 1916:287,

yksinäisessä askeesissa, ks. erakko 1928:323.

Asooka, kuningas, buddhalaisuuden suuri leivittäjä 1932:138.

Asp, ks. Wetterhoff-Asp, S.

Aspektin vaikutukset. 1910:78.

Astala, A. A. 1930:324.

Astraali-maailma, -ruumis, -taso, -nen jne.

K i r j e e n v a i h t o a .

Arv. toimitus!

Mitä ovat monellaiset niin sanotut näyt ja aaveet, joita todella on nähty? Minä esimerkiksi näin oman tyttövainaan jälkeen kuolemansa ihan hereillä, selvänä ollessani. — H:n pitäjässä löydettiin joku vuosi sitte pakanuuden aikainen hautausmaa; kukaan ei voinut aavistaakaan, että siinä mäessä oli se ja kuitenkin sen tienoilla nähtiin kummituksia ja sitä paikkaa kammottiin.

Mitä on niin sanotut kamot, joita myöskin todella on, ensin se tekee aineellista hyvää ja sitte sata sen vertaa pahaa; nähdään milloin missäkin muodossa.

Mitä on taloin haltiat? Vanhempi kansa ihan varmasti uskoo, että ne on ja on niitä nähtykin ja sanovat, että kun haltia katoaa talosta, niin se suku häviää siitä. Selitystä näihin pyytää

Kunnioituksella

A. H. K.

[* Omantunnon] Toim. v a s t a u s. Aaveet, näyt ja senkaltaiset ovat kaikki astralisia ilmiöitä. Ne aiheutuvat joko siitä, että näkijässä tapahtuu sielullinen prosessi, joka antaa hänen hetkeksi kurkistaa näkymättömään maailmaan, tahi siitä, että joku näkymättömän maailman olento aineistuu fyysillisesti, s.o. tekeytyy näkyväksi »elävän», ihmisen fyysilliselle silmälle. Näkymättömän maailman asujaimiin kuuluvat paitsi vainajat (ihmisiä ja eläimiä) suuret joukot kaikenlaatuisia olentoja, jotka eivät laisinkaan ole jäseniä meidän maapallomme luomakunnista, vaikka ne silloin tällöin sekaantuvat inhimillisiin toimenpiteihin. Astralimaailma on niinkään täynnä ajatuskuvia ja inhimillisen mielikuvituksen luomia olentoja, joiden näennäinen elämä kestää niin kauan kunnes se ajatuksen voima, joka kutsui ne eloon, on loppuun kulunut. Lyhyessä vastauksessa on mahdotonta tehdä tarkemmin selkoa näistä psyykkisen tutkimuksen alalle kuuluvista seikoista. Mutta kehotamme arv. kysyjää lukemaan seuraavat suomenkielellä ilmestyneet kirjat, jotka käsittelevät samoja asioita: 1) Toht. Paul Gibier, Avaruuskien ja henkimaailman salaisuudet. Suomennos. 2) Toht. Dupoy, Salatut tietee. Suomennos. 3) Pekka Ervast, Mitä on kuolema? sekä 4) pian ilmestyvä toht. du Prelin kirja: Mistä tulet, minne menet? 1905:54,

astralisen auran eli sielullisen ilmapiirin ks. yliaistillinen maailma 1905:118,

tajuntansa työntyy pois fyysillisistä aivoista, siirtyen astralitasoon e. ja mediumi, kadottaen päivätajuntansa, antaa aivonsa vieraan tajunnan käytettäväksi, ks. Mediumismi 1905:118,

Ihmisen astralitajunta ks. uni 1905:183,

n.k. pysyväinen atomi joka tasolla (s.o. mentali-, astrali- ja fyysillisellä tasolla), ks. ylösnousemus 1905:215,

astralialisia kauhuja ks. näyt 1905:215,

Astralista selvänäköisyyttä. 1906:27,

itsemurhaaja astralisen olotilan alussa ks. itsemurha 1906:63,

astralitasolla ks. vegetarismi 1906:93,

astraliset kärsimykset monen vainajan mielestä tuntuvat ikuisilta, ks. tuomio 1906:166,

astralisen tuonelan puhdistustuli ks. Ihmisen poika 1906:204,

rakkaus — — — astralimaailmaan heijastuu sukupuolihimona ja persoonallisen rakkauden kaipuuna ks. Rakkauden alkemia. 1906:224,

kostonhimossaan voi saada paljon aikaan astralitasolla, ks. murha 1906:247,

Nämä »paholaiset» tosin eivät nouse astralimaailmaa ylemmäksi, mutta ks. salatiede art. Todistuksia etsittäessä. 1907:5,

H. P. B. — — — välittää sangen vähäsen astralitasosta ks. H. P. B. Teos. Avain 1907:22,

Kys. Jos ihminen kärsii tuskia astralitasolla fyysillisellä tasolla tekemiensä pahojen tekojen tähden, niin minkä tähden hänen vielä fyysillisellä tasolla tulee kärsiä karman lain rangaistus edellisen elämän toiminnasta? Miten on mahdollista, että ihminen kaksi kertaa kärsii pahojen tekojensa seuraukset?

V a s t. Lyhyesti sanoen ihminen kärsii pahojen tekojensa seuraukset ainoastaan fyysillisellä tasolla — siis samassa tai seuraavassa elämässä. Tuonelassa hän sitä vastoin kärsii pahojen halujensa ja tunteittensa takia, mikäli nämä estävät hänen persoonallisen tajuntansa yhtymistä korkeampaan minäänsä. Tämä on periaatteena mielessä pidettävä. Juoppo esim. kärsii astralitasolla, sentähden että hän ei voi tyydyttää himoaan, vaan on pakotettu siitä luopumaan; (himosta luopuminen on helpompi fyysillisellä tasolla, jonka värähtelyt ovat kärkeämpiä, niin että himoa vastaan taisteleminen ei tunnu niin vihlovan tuskalliselta kuin astralitasolla). Mutta seuraavassa elämässä juoppo kärsii seuraukset muille aikaansaamistaan kärsimyksistä ja saa samalla fyysillisen ruumiin, johon paheen siemen on kätkeytynä. Samaten murhaaja kärsii tuonelassa verenhimonsa ja pahan tahtonsa takia ja vasta fyysillisessä elämässä tekojensa seurauksista. Mutta eräs kohta on vielä huomattava. Mikäli ihminen on pahoilla teoillaan herättänyt muissa koston ja vihan tunteita ja ajatuksia, sikäli hän myös astralitasolla kärsii näistä tunteista ja ajatuksista, joita muut ovat häntä kohtaan lähettäneet ja jotka häntä hirmuisina pelättävät. Siis tässäkin kohden muistutus meille, että meidän ei pitäisi koston ja vihan ajatuksilla lisätä pahojen ihmisten kuormaa (ja samalla estää omaa henkistä kehitystämme), vaan jättää kaikki karman haltuun, koska »kosto on herran» kuitenkin. 1907:48,

Astralinen elämä on niin lyhyt verrattuna taivastilaan ks. kuolema 1907:49,

Kys. Mistä johtuu, että jo 3—4 vuoden vanha kuoleva lapsi näkee kaikenlaisia kau-

niita näkyjä, kuten »enkeleitä» y.m.? Kai nämä ovat henkisiä ilmiöitä eikä näköhäiriöitä?

V a s t. Epäilemättä. Kuoleva ihminen ylipäänsä näkee astralimaailmaan (vainajia y.m.) joskus taivaalliseenkin maailmaan (»vapahtajan», enkeleitä y.m.). Lapsi, joka muutenkin elää osaksi astralitajunnassaan, näkee vilaukselta taivaallisen autuuden kuollessaan. 1907:140,

Paha teko on fyysillisen tason pahuutta ja sen aiheuttajana on astralinen voima, toisin sanoen sokea himo, kehityksen alkuaikoina myös mentalinen voima, nimittäin tietämättömyys. 1907:155,

astralitasolta tapahtuvasta jälleenruumistumasta. 1907:180,

Kys. »Kuoltuaan» joutuu ihminen astralitasolle. Täällä, kaamalokassa, hänen henkensä tulee puhdistua kaikista persoonallisista pyyteistä ja paheista, ennenkuin voi siirtyä »taivaaseen», devkahaniin. Eikö siis jälleensyntyvän minän pitäisi olla puhdas uudelleen ruumistuuksaan? Mistä johtuu, että hän yhä edelleenkin »synnissä syntyy»?

V a s t. Ihmisen henkinen kehitys on tapahtuva hänen omasta vapaasta tahdostaan ja hänen omien ponnistuksiensa kautta. Astralitason kärsimys on luonnon pakosta tapahtuva puhdistus eikä voi kuolettaa pahan siementä, joka yhä jää ihmisen sieluun ja sopivassa tilaisuudessa herää uudelleen eloon. Kaikki suuret opettajat muistuttavat meitä sentähden alituisen fyysillisen elämän tärkeydestä. »Nyt on otollinen aika», jolloin voimme vapaasti kehittyä, sillä kuoleman jälkeen olemme sidotut, s.o. me emme ole astrali- ja mentalitasolla itsetietoisia niinkuin tällä fyysillisellä. Merkitykseton astralitason kärsimys ei silti ole. Sen muisto jää sieluun ja vaikuttaa meihin oman tunnon varottavana äänenä, kun olemme ai-keessa antautua saman himon valtaan, jonka surullisia seurauksia jo olemme kokeneet. Mutta kaikki emme tottele omantuntonme varottavaa ääntä. Käymme sentähden uudelleen ja uudelleen läpi saman nautintojen ja kärsimysten koulun, kunnes lopulta henkemme totisesti herää ja me alamme vapaasta tahdosta ponnistella eteen- ja ylöspäin. 1907:182,

astralisen selvänäköisyyden ks. sielu 1907:203.

astralitasolta on tehty n.k. l a y a-keskus fyysillisessä avaruudessa ks. P. E. XII: Enkelein lankeemus. 1907:250,

aluksi astralinen ruumis on hänen ulkonaisin verhonsa, ks. kuolema 1907:272,

tuonelan astralinen ks. Tietäjä 1908:9,

Kys. Onko sielun kehittyminen astralitasolla enää mahdollista? Jos niin on, niin eikö jälleensyntyminen olisi silloin tarpeetonta?

V a s t. Astralitasolla samoinkuin taivaissa tapahtuu kyllä jonkunlainen persoonallinen kehitys (katsokaa tästä tarkemmin esim. kirjaa »Mitä on kuolema?»), mutta se kehitys ei vapauta meitä jälleensyntymisestä. Jälleensyntymisestä vapautuminen tapahtuu ainoastaan siten, että ihminen luopuu persoonallisesta minänsä ja yhtyy korkeampaan, kuolemattomaan minäänsä ja että hän suorittaa kaiken sen hy-

vän ja pahan karman, mikä hänellä vielä on entisyydestä jäljellä. Tämä ei ole yhden tason asia, vaan koko alemman kolminaismaailman. Ja koska ihminen ainoastaan fyysillisesti eläessään on yhteydessä koko kolminaismaailman (fyysillisen, astralisen ja mentalisen) kanssa, on »pelastus» myöskin tapahtuva hänen fyysillisesti eläessään. 1908:29,

Saavuin kerran astralisilla retkeilylläni 1908:53, 126,
Astraliruumis esim. ei syö eikä väsy. ks. mestarit 1908:92,

Kys. Näkevätkö salatieteilijät henkisiin maailmoihin fyysillisillä silmillä, vai ainoastaanko »hengensilmillä»? Jos he näkevät ainoastaan henkisesti, niin kuinka voivat nuo tiedot henkisistä maailmoista olla luotettavia? Voipihan kuka hyvänsä, tavallinenkin ihminen, nähdä ajatustensa luomia kuvia henkisillä silmillään ja voipi mielikuvituksellaan luoda kuvia sielunsa silmien eteen vaikkapa tuonelan mailta, vaan nuo kuvat eivät ole muuta kuin mielikuvituksen tuotetta, eikä siis ensinkään luotettavia.

V a s t. Eräitä astralisia asioita saattaa nähdä fyysillisillä silmillään. Tämä tapahtuu siten, että fyysillisessä silmässä oleva eetteri- ja astraliaine elähytetään, niin että silmä voi ottaa vastaan astralisia vaikutuksia ja nähdä astralimaailmaan. Näin on tavallisesti ihmisen laita, joka sattumalta hetkeksi tulee selvänäköiseksi. Mutta semmoinen menettelytapa ei ole ollenkaan luotettava harjaantuneiden näkijän kokemuksen mukaan. Astraliruumiilla on omat aistimensa (niitä kutsutaan sanskritinkielellä t s h a k r a m), ja vasta kun nämä aistimet on tehty eläväksi ja saatettu käyttökuntoon, saattaa ihminen luottaa näkemiinsä ja kuulemiinsa. Nämä astraliset aistimet eivät sinänsä kuulu fyysilliseen ruumiiseen, mutta niillä on fyysillisessä ruumiissa vastine eli välittäjä niin sanoaksemme. 1908:92,
aura on vain astrali- y.m. ruumiissa kuvastuva sieluntila, ks. aura. 1908:92,
astralitasolta mentaliselle. ks. taivaaseenastuminen. 1908:93,
astraliruumista ks. eidolon. 1908:123,

Kys. Mikähän siinä lienee, että muutamien ihmisten läsnäolo — tai olkootpa he vaikka etäällä — on minulle kovin mieluisa, toisten taas en voi sietää? Ja se on aivan yhdellä lailla tuntemattomien kuin tunnettujenkin seurassa.

V a s t. Syy on astrali- eli tunneruumiissa, joka on siksi kehittynyt, että ulkokohtaisia aistimuksia voi senkin välityksellä nousta tajuntaan. Fyysillinen vastaavaisuus: fyysillinen ruumis »pitää» esim. yhdestä ruoasta, toisesta ei. Samaten astraliruumis »pitää» yhden ihmisen tunnemaailmasta, mutta inhoaa toisen. Ihmisen henkinen tehtävä on vapautua kaikenlaisten aistimusten ylivallassa. 1908:184,

Jokaiseen esineeseen painuu ikäänkuin sen käyttäjän astralinen leima. ks. mediumismi 1908:312.

Astralitaso on määrätty piiri, tosin paljon laajempi kuin fyysillinen ilmakehä, mutta kui-

tenkin rajotettu. Sen ulkopuolelle ei pääse astraliruumis, ks. karma art. Mitä on karma? 1908:334—337,

astralitaso puhdistava tuli kestää yhtä kauan kuin maapallon elämä ks. karma 1908:336,
astralis-mentalisessa maailmassa vaeltajan ks. Svedenborg 1908:344,

»kunhan nyt edes itse pääsisin astralitasolle.» ks. sairasvuode 1909:2,

astralimaailman asukkaita ks. ajatus. 1909:36,
astralisella tasolla ks. uskonto 1909:74,

kuolleen ruumista kutsutaan astraliruumiiksi. Tämä astraliruumis on kevyt ja mieluisa lapsilla, ks. lapsi 1909:99,

Kys. Jos teosofit todella haluavat päästä totuuteen, niin miksi etsitään selityksiä asioille niin kaukaa kuin astrali- ja mentaliteorioista, vaikka täydellisen selityksen saa jo fyysillisenkin maailman alalta? Esim. Jeesuksen, Elijaan y.m. ruumiillinen katoaminen saa selityksensä orgaanisen kemian avulla. Kaikki tämä on muuten raamatussa kerrottuna, vaikka tosin kuvaannollisesti, vieläpä lukemattomoin tavoin.

V a s t. Tieteilijä etsii selityksiä, teosofi totuutta. Jos astrali- ja mentalimaailma on olemassa — ja sitä ei epäile se, joka ymmärtää, vielä vähemmän se, joka tietää — minkätähden silloin koettaisimme »selittää» kaikkia asioita materialistisesti? Kai selittäessämme saamme ottaa lukuun myös astraliset ja mentaliset todellisuudet? Mitä yllämainittuun esimerkkiin tulee, ei tietääkseni kukaan teosofi usko, että Jeesus olisi fyysillisessä ruumiissaan astunut taivaaseen. Missä semmoinen taivas olisi ollut? Hänen fyysillinen ruumiinsa hävisi tietysti »kemiaalisesti». Taivaaseenastuminen tarkoittaa ymmärtääkseni sitä, että hän lopetti astralitasolta antamansa opetuksen (kuoleman jälkeen) ja hetkeksi vetäytyi pois, ennenkuin syntyi uudelleen. Sitäpaitsi kertomus on vertauskuva ja tarkoittaa erästä viikimystä. 1909:134—135,

Atlantiksella — — — ihminen oli astralisesti selvänäköinen, ks. selvänäkö 1909:201,

astrali- eli tunneruumista on muovailtava taiteitten avulla puhtaaseen ja epäitsekäaseen tuntemiseen ks. ruumis. 1909:201,

»Astraalitaso» kirj. C. W. L. ks. tätä 1909:210,

astralinen olotilansa ks. Nöjd 1909:262,

C. W. L. on puhunut siitä verrattain harvinaisesta mahdollisuudesta, että astralitasolla oleva ihminen joksikin aikaa saattaa yhtyä eläimeen, käyttää sitä mediuminaan niin sanoaksemme, jos hänen himonsa siihen häntä houkuttelevat tai jos hän on joutunut mustan maagikon pauloihin. 1909:263,

Tässä ajattelen vain astralisia ja eetterisiä ilmiöitä, ks. eetteri 1909:267—269,

Ensimmäinen juurirouta oli astralis-eetterinen ks. pohjoisnapa 1909:309,

Valheen henkiä — — — on astralimaailmassa paljon, ks. Valhe 1909:335,

astralinen ja mentalihen selvänäköisyys, ks. C. W. L. 1910:4,

Naisen koko elimistö on hieman rakennettu, sen on helpompi vastaanottaa astralisia vaikutuksia, ks. Nainen 1910:76,

astraliruumiissaan ks. uni 1910:76,

Se »aine», jota ihminen hillitsee, voi kuulua myös astraliseen ja mentaliseen maailmaan, ks. itsehillintä 1910:129—131, astraliruumiissaan ks. uni 1910:173, astralitasolla on kyllä olentoja, jotka voivat semmoisena jumalana esiintyä ks. raamattu 1911:17,

Kys. Kun eräänä iltana tulen sammutettuani olin käynyt levolle, huomasin yhtäkkiä valon, joka vähän kerrallaan selveni ja samalla huomasin olevani entisessä asuinpaikassani toisessa kaupungissa. Sitä ei kestänyt kuin vähän aikaa, mutta minä en nukkunut, koska saatoen koko näköni ajan puhua samassa huoneessa olevalle toverilleni mitä näin. Mielikuvitusta se ei liioin ollut, koska perästäpäin vaikka koetin, en päässyt niin selvään näkemiseen. Oliko se harhanäkö vai mitä?

V a s t. Harhanäköä nähtävästi ei, vaan pieni »astralinen kokemus», niinkuin sanomme teknillisellä kielellä. Kuudes aisti sen vaikutti. 1911:47,

Toista salia, astralimaailmaa, kutsutaan oppimisen saliksi, ks. tunne 1911:183, kohottaa astralisesta pimeydestä mentaliseen järjen valoon! ks. Joulusymboliikkaa 1911:359, astralitajunnasta fyysilliseen ks. uni 1912:46, astralitasolla ks. C. W. L. 1912:46, Jos katselemme sisästäpäin, näemme, että ihmisielu tällä asteella on innostunut astrali- ja mentali-elämään, mielikuvituksen avariin aloihin: ah, kuinka elämä on runollista astrali- ja älytasolla. Jos siellä osaatte kävellä ja katsella, näette, kuinka ihmisen personallinen fantasia, mielikuvitus voi luoda hänelle mitä onnea tahansa, jos se vain on sellaista puhdasta, kaunista ja ihanaa. Sellaista on elämä astrali- ja älytasolla, ja ihmisielu on Ainon tilalla ollessaan aivankuin nukahtanut tuollaisiin unelmiin. Se ei ole herännyt vielä tuollaisesta näkymättömän maailman unesta, se tahtoo kulkea ja vaeltaa noissa ihanissa unelmissa. 1912:161,

Kys. Mistä johtuu pelko ja kammo astralitan oloja kohtaan ja miten se on voitettava?

V a s t. Kolminaismaailman kaikki synti ja paha, sen kaikki tuskat ja kärsimykset ja kauhut kuvastuvat räikeimmässä muodossaan astralitasolla, joka on tunteiden varsinainen koti. Pelko ja kammo poistuu ihmisestä sitä myöten kuin hän itse voittaa itsekkäät tunteensa, halunsa ja himonsa. Tämä tapahtuu jokapäiväisessä elämässä mietiskelyn ja ajattelun avulla. Säännöllinen meditatiosi nostaa ihmistä alemman itsensä yli ja aukaisee himon, vihan ja pelon kolminkertaisen solmun, joka sitoo hänet astralitan harhoihin. 1913:100, puoliruumiillinen (astraalitaso) ks. Sai. 0:n »Maailmansynty» 1914:57—59,

nimitys »astraalinen» oli etenkin aikaansaanut paljon epäselvyyksiä ja väärinkäsityksiä ks. Sai. 0:n Maailmans. 1914:57 muist..

Vanhat viisaat kutsuvat myös astralitasoa kuuksi ja astraliruumista kuuruumiiksi. 1914:129 muist.,

ks. heraldiikka 1914:149, sama 1934:237,

Ihmisen astralis-mentalinen käyttöväline on hänen tajuntaansa jokseenkin samanlaisessa suhteessa kuin fyysilliset aistit, ks. salatiede 1914:198—199,

pieni lapsi näkee enemmän astraliseen kuin fyysilliseen maailmaan ks. lapsi 1915:42,

Ei astralisten eikä mentalisten ilmiöiden kuvaamisella sinään ole taiteellista arvoa ks. taide 1915:151,

Kys. Miksi tieto korkeammista maailmoista tulee ensin tunteena ja sielun aavistuksena ja sitten näkemyksenä viimeiseksi? Miksi ei se kohta avaudu näkönä?

V a s t. Kysymys koskee astralista maailmaa. Astraliset aistit heräävät (tshakrojen elvyttäminen tapahtuu) vississä järjestyksessä; niistä tunto (haju, maku) ensimmäisenä, sitten näkö ja kuulo; lopulta kaikki nämä aistit sulautuvat yhteen kuudenneksi aistiksi, varsinaiseksi astraliseksi selvänäköisyydeksi, joka siis samalla on selväkuuloisuutta j.n.e, toimiessaan astralitasolla. 1915:190,

Astralimaailman »väreilyt» ovat niin voimakkaat ks. Humu, Martti 1915:314—316,

Ihmisellä on toisenlainenkin ruumis kuin fyysillinen, sanottiin, ja hän elää tässä n.k. astraliruumiissaan kuoleman jälkeen 1915:365,

olin saanut kouriintuntuvan tiedon astralimaailmasta, sen olennoista ja ihmisen astraliruumista. — — — Astralilitassa tiesin itsestäni, että — — — mutta nyt se ihmeellinen tapahtui, että sain muistaa, ks. kuolema 1915:368,

astralinen kokemukseni 1915:412, ennen aikaista heräämistä astralimaailmassa ks. Atra, Kaarlo 1916:53,

Tämä »astraliruumis» ei ole aineellinen niinkuin karkea ruumis. Ero kuvastuu ks. Mysteriot II 1916:112—115,

Kys. Onko Kristukseen uskovilla parempi olo astralimaailmassa kuin uskomattomilla? Onko helvettiä olemassa semmoisena kuin raamatussa sitä kuvaillaan? Tuleeko tuomiopäivää, jossa kaikki sielujen kierto loppuu ja joutuuko toiset hyvään ja toiset pahaan paikkaan silloin? Voisinko puhutella isäni henkeä ja missä sitä saisi puhutella.

V a s t. 1. Ihmisen parempi tai huonompi olotila henkimaailmassa riippuu siitä, millainen hän itse on ihmisenä; »usko» ei sinään merkitse mitään, mutta merkitsee paljonkin, jos se maallisen oloajan aikana on vaikuttanut puhdistavasti ja nostavasti ihmisen persoonalliseen elämään. 2. Helvettijä eli tuskan tiloja, jossa on »itkua ja hammasten kiristystä», on olemassa monenlaisiakin, mutta ei yhdessäkään niistä ihmisielu ole ikuisesti: ne ovat sielun puhdistustiloja; ei raamattukaan puhu iankaikisesta helvetistä, vaan aionisesta, s.o. yhden aikakauden kestävästä. 3. Tuomiopäiviä on monenlaisia: a) kuolemanhetki on tuomiopäivä, b) syntymisen hetki on, ja c) ihmiskunnan kehityksessä tulee hetki jolloin, laiskimmat ja vähemmän kehittyneet sielut »jäävät luokalle» s.o. erotetaan muusta ihmiskunnasta odottamaan vastaisia kehitystilaisuuksia (n.k. viidennen kierroksen kriisi). 4. Isänne henkeä olette epäilemättä puhutelleet astralitasolla

fyysillisen ruumiinne nukkuessa; tässä maailmassa seurustelunne vainajan kanssa kävisi päinsä ainoastaan n.k. mediumin välityksellä. 1917:242—243,

Muistakaamme, että astraalitaso ei olekaan jumalallisen viisauden kotipaikka. 1917:278 muist.,

hyvä esimerkki todellisesta astraalisesta näystä, ks. Turunen, E. 1918:196, astraalista käyttövälinettä ryhdytään nyt muovailemaan, ks. Tietäjä 1918:225,

Ei ole luottamista niihin astraalisiin näkyihin ks. jälleensynt. 1919:295,

Ja päättäen niistä astraalisista pilvistä, jotka leijailivat Europan yli ks. sota 1920:196—199,

astraalis-mentaalinen selvänäköisyys — — — astraaliseksi materialismiksi eli positivismiksi ks. C. W. L. 1923:44—47,

astraaliset harhailunsa eivät olleet harhaa ks. Tucker, Pr. 1923:368,

astraalinen runoilija 1924:89, astraaliruumiissa kulkemiseen ks. Uni ja unennäkö 1924:298, vainaja 1924:314, ruumiinpoltto 1926:25,

Mestarit — — — ilmestyivät astraaliruumiissaan, ks. teosofia 1926:165—169,

paljon viisaampaa olisi kuunnella omantunnon hiljaista ääntä kuin sisäisen astraalisen ihmisen äänekkäitä kuiskeita, ks. horoskooppi 1926:214,

Astraaliaivot: synkkyys ja raivo. ks. Sairas sielu 1926:231,

Noidilla ja velhoilla — — — astraalitasolla, ks. magia 1927:128,

astraalisia pilviä ks. Europa 1928:13,

astraalitaso tulisine voimineen ja salaisuksiineen — — — astraalikäärme sulkee pois hengenmaailman — — — ihmisen tulee läpäistä astraalivalo alhaalta ylöspäin, ks. Messias 1928:170,

ensimmäinen ihminen — — — oli vedessä eli astraalitasolla. 1928:238,

Toisessa nuoruudessa muuttuu tunne-elämä enemmän ajattelevaksi. Silloin ihmisen astraaliruumiissa herää mentaliteetti. 1928:272,

ihmisen tunteita nimitämme astraaliseksi prinsiipiksi ja ovathan ne toki eläviä! 1929:84,

astraaliruumiissaan liikkuvan salatieteilijänkin ks. apportti 1929:314,

alemmalla astraalitasolla jokainen puhuu sitä kieltä, mitä hän osaa. ks. kuolema 1930:131,

' Pekka Ervast piti avajaispuheen. Muutamia katkelmia hänen puheestaan: »Jumala on rakentanut temppelin — luonnon . . . Jokaisen ihmisen sydän, koti ovat hänen temppelinä.

Jokapäiväisten velvollisuuksien toimeenpano on jumalanpalvelusta . . . Elämässä ei ole arkaista hetkeä, jos elämme Kristushengessä . . . Olemme nyt joutuneet kolmanteen prinsiippiin.

Vuosikokouksemme on toimiva astraaliruumiin merkeissä. Astraaliruumis on se, joka synnyttää aatteita, ajatuksia . . . Taiteen kauneus, tieteellisten tutkimusten todenmukaisuus ja uskonnollinen hartaus avaavat meille ikkunoita makrokosmukseen. Muotoina ovat kauneus, totuus, rakkaus välttämättömät astraaliruumiin kehityksessä . . . Vuosikokouksemme on käyvä

veljesrakkauden, nöyryyden, kauneuden merkeissä. Kauneus on avain astraaliseen käyttövälineeseen elämässä». Väinö Lahden soitettua pianolla Bachin C-duuri toccatan, avasi P. E. vuosikokouksen sanoen: »Avaan vuosikokouksemme sen Valkoisen Veljeskunnan lähetin nimessä, jonka kuolema ja ylösnousemus tapahtui pääsiäisenä., 1930:203—204,

Korkeammat tasot käsittääkseni kadottavat sen aineellis-realistisen leiman, mikä vielä on astraalis-mentaalisen tasolla (ruupalooka, kuten vanhat indialaiset sanovat), mutta ks. C. W. L. 1932:73, täydellisyys 1932:242,

rakkaus täyttää koko astraali- ja etteriruumiin, ks. buddhi 1933:173.

Astrologia, ks. myös horoskoopit.

Astrologian järjellinen perusta kirj. A. H. Barley ks. tätä.

Jos käytämme astrologista avainta ks. Herra 1907:139,

S. T. Š:n — — — astrologinen symboli ks. P. E. VII. 1907:235.

astrologia perustuu luonnonlakeihin näkymättömässä maailmassa, ks. Leo, Alan 1908:122, 383, 387, 1909:6, 262, 1910:78, 283, 285, 323, 1914:

95, 146,

Astrologisia kausia, kirj. V. H. V. 1914:186—190,

Sota-horoskooppi, kirj. V. H. V. 1914:347—354,

Tähdet ja sota. 1914:462,

Astrologian opas. kirj. Eemil Kaarna 1915:504,

Astrologisia ohjeita. kirj. Emil Kaarna 1916:192,

Kys. Onko astrologia sopusoinnussa karman herrojen toiminnan kanssa, s.o. antavatko he minän jälleen yhtyä ruumiiseen sinä kuukautena, joka sille kuuluu karmallisten ominaisuuksiensa nojalla?

V a s t. Epäilemättä, eikä ainoastaan kuukautena, vaan päivänä ja hetkenä. 1917:243,

R-R:n Neuvostolla on oma astrologi-jäsenensä. Kun R-R pystytettiin Suomeen marraskuun 14 p:nä 1920, katsoi astrologi kelloa. Kello oli 1,50 j.p.p. Sille hetkelle tehtiin horoskooppi ks. R-R. 1921:4,

Astrologiaa pitävät useimmat sivulliset paljaana taikauksena, ks. horoskooppi 1922:97—99, jalokiviä, [* ks. tätä,] astrologisine vastaavuuksiineen. 1924:163,

Ruusu-Ristin ystävä, joka silloin tällöin on muistanut lehteämme kirjoituksillaan, astrologi herra Nap. Hultin, kirjoitti minulle äsken kirjeen, josta suomennan tähän seuraavan otteen:

»Kuta enemmän tutkin astrologiaa, sitä paremmin ymmärrän, että kaikki — koko elämä — on paljasta lakia. Paljasta lakia, kylmää, kovaa lakia! Syntymähoroskooppi osoittaa, mikä läksy sielun on opittava tässä elämässä. Vähäinen, vapaa tahto oman kohtalonsa ohjaamisessa suhtautuu horoskoopin määräämään läksyyn — karmaan — melkein niinkuin 1 à 2 suhtautuu 9 à 8. Ainoastaan poikkeustapauksissa on suhde hieman suotuisampi, ehkä niinkuin 2½ 7½:een.

»Koska joka vuoden syntymäpäivästä, kun-

han vain on käsillä sen vuoden efemeridit, voi päättää, minkälaiseksi seuraava vuosi suurin piirtein muodostuu, tuleeko siitä onnellinen vaiko onneton vuosi, — on tämä selvä todistus kaiken elämän lakisiteisyydestä. Kaikki riippuu vaan siitä, osaammeko tulkitä näitä lakeja.

»Niinikään sielun kehitysaste käy jokseenkin selväksi horoskoopista. Saturnus näkyy tässä esittävän erittäin tärkeätä osaa, vaikka toisetkin seikat-ja tekijät vaikuttavat ratkaisevasti. Ilman »voimakasta» Saturnusta ei kukaan saata olla täysin kehittynyt ja sielultaan hienostunut gentlemanni tai lady. Tähän suuntaan näyttää vielä olevan paljon tutkimista.

»Uskon, että syksyllä saamme vaikeita aikoja (huonon vuosisadon ja todennäköisesti suuria lakkoja tai työläislevottomuuksia). Olen tehnyt voitavani, jotta hallitus ostaisi suuria määriä viljaa, mutta joka taholla olen kohdannut vastustusta ja tyylyttä. Anomus asiassa jätettiin valtiopäivillekin, mutta sai aika läksytyksen — sangen paljon Tannerinkin puolelta. (Quem deus perdere vult, demetat.) Jos ken, olisivat juuri kansanjoukot hyötynet viljan ostopista! Presidentillekin olen kirjoittanut. Aloitin rynnistykseni jo ennen joulua 1925. Kirjoitin artikkelin Hufvudstadsbladetia varten, mutta sitä ei julkaistu. Mitä siis tehdä?

»Kun puhuu astrologiasta, on ihmisillä heti se käsitys, että astrologia on paljasta haaveilua tai humbugia...

»Monta, monta vuotta täytyy tutkia ja paljon käytäntöä täytyy olla, ennenkuin ehtii syventyä asioihin.» 1926:171,

astrologia on mielestäni perusteiltaan pätevä tiede. ks. horoskooppi 1926:213,

Se on astrologia. Ken siihen tunnolla ja innolla syventyy, hänen silmänsä avautuvat elämän ihmeitä näkemään ja hän joutuu ennen pitkää salatieteen jalkojen juureen. 1928:310,

Foneettis-astrologinen tapa tutkia ihmisen nimi on siinä 1928:310,

ilmar astrologian apua voi määrätä oman planeettansa, kunhan vain tietää syntymätuntinsa. 1929:11—14,

Vanhan ajan nykyään ylönkatsotut astrologit eivät tainneet olla niinkään järjestömiä! 1929:222,

Mikael on toisin sanoen se pyhä planeettahenki, jota astrologiassa merkitään Auringolla. 1929:269,

Kys. Sydän on aurinko sanotaan. Miten löydämme itsestämme planeetat y.m. tähtikuvio?

V a s t. Tämä on n.s. astrologinen kysymys. Ja astrologi voi siihen hyvin vastata. Olenhan minäkin niin paljon astrologiaa lukenut, että muistan, että ihmisen ruumis jaetaan eläinradan mukaan, niin että päästä vastaa Oinas, Härkä kaulaa, Kaksoiset olkapäitä ja käsiä, Krapu rintaa, Leijona sydäntä, Neitsyt munuaisia, Vaaka lonkkaa. Skorpioni sukuelimiä, Jousimies reisiä, Kauris polvia, Vesimies sääriä ja Kalat jalkoja.

Jokaista merkkiä hallitsee planeetta, Leijonaa esim. hallitsee Aurinko, Härkää Venus. Siis sydäntä vastaa aurinko, kurkkua Venus.

Laulajan täytyy täten olla hyvissä väleissä Venuksen kanssa!

Jos tutkittu astrologiaa, saatte tästä parhaiten selvän. 1930:132,

Astrologia ja avioliitto. 1931:28,

Astrologian pätevyys 1931:237,

Astrologia parannustyössä. 1933:30.

Astronomia, tähtitiede ks. myös astrologia, ks. murroskausi 1927:213, 1929:222.

Asuureja, jotka eivät vielä ole olleet tilaisuudessa kehittämään rakkauden periaatteita itsessään ks. paha 1921:62.

Ateismi. — Voidakseen tutkia okkultismia ihminen ei oikeastaan saata olla ateisti tai materialisti, joka ks. salatiede 1928:308, ateismin tyhjyys, vaan 1932:140.

Atkinson, Wm. W.: Ajatuksen laki..

Matti Kurikka suomentaa vapaasti erään amerikkalaisen kirjailijan Atkinsonin kirjoittamaa teosta »ajatuksen voimasta» ja aikonee tarjota suomennoksen meille kustannettavaksi. 1905:178,

Teos. kirjak. ja kustannusliikkeen kustannuksella ilmestyy jouluksi Matti Kurikan vapaasti suomentama W. W. Atkinsonin mainio teos »Ajatuksen laki». 1905:243, 1909 joulul.: 16,

Teos. Kust. liikkeen kustannuksella on ilmestynyt erään intialaisen joogin kirjoittama ja V. Palomaan suomentama kirja Parantaminen sielun voimilla ja hengellä. — Kirja on erinomainen opas niille, jotka tahtovat saada käsityksen niistä moninaisista käytötoivoista, joilla mesmeristit, magnetisoijat y.m. parantavat potilaitaan. 1911:251, 1924:224, Wm. W. Atkinson, joka Ramacharan nimellä on julkaissut useita joogaa käsitteleviä teoksia, kuoli viime marraskuun 22 p:nä. 1933:238.

Atlantis. — ks. Kaita tie 1907:56,

Atlantiksella, neljännessä juurirodussa, oli sitävastoin ihmisellään vaisto-elämä etualalla, itsetietoinen ymmärrys heikko, ks. selvänäköisyys 1909:201,

atlantilaista taikaverta — — — Suomen kansan suonissa, ks. eeteri 1909:266—269,

Kun äärettömän pitkiä aikoja sitten viides juurirotu piti perustettaman Atlantis-mantella ks. juutalainen 1910:47, magia 1912:47, vedenpaisumus 1912:497, A. B. 1913:219, Wetterhoff-Asp, S. 1915:495—498,

Atlantismaalla »valkoiset» ja »mustat» ks. sota 1917:198—201,

atlantilainen rotu kukoisti noin miljoona vuotta sitten, vaikka atlantismaan viimeinen jäännös (Poseidon saari) upposi mereen vasta 11 à 12 tuhatta vuotta sitten, ks. planeetta 1918:192,

atlantisperäistä »mustaa magiaa» ks. taide art. Teosofista taidetta 1919:323,

Atlantilaisena ajalla — — — meillä oli kolmas silmä jällellä 1928:6,

Kiinan keltainen rotu onkin välittömästi atlantilaista alkuperää 1928:79, ks. Jumalan pojat 1929:124, magia 1929:440, tuhatvuotinen valtakunta 1930:138.

Atomi. — n.k. pysyväinen atomi joka tasolla ks. ylösnousemus 1905:215,

Nyt sanotaan — aivan niinkuin salatiede opettaa —, ettei ole sitä avaruuden atomia, jossa ei olisi elämää ks. Bölsche 1907:112,

Ilmatar kuvaa sitä tunnelmaa, rakkautta, sitä halua ja tuskaa, joka ensin aineessa vaikuttaa, mutta vasta silloin kun järki tulee avuksi, kun ajatus alkaa toimia Logoksessa, suuressa jumalallisessa, elävässä olennessa, vasta silloin syntyvät munat, aineelliset atomit, joita on seitsemän. Kuusi on kultaista, loistavaa, mutta seitsemäs on rautainen, tämä pimeä, fyysillinen maailma. Joka tasoa varten luodaan yksi perusatomi. Logos juuri järjestää atomit maailmankaikkeudessa.

Kun nykyään Salatieteellinen selvänäkijä tutkii näitä asioita, huomaa hän, että Pyhä Henki, joka liikkuu vetten päällä, se tuosta suuren Ukko Ylijumalan alkuaineesta muodostaa ja järjestää atomit omaa maailmaansa varten. Sitten ne atomit ikäänkuin putoavat pois hänen polveltaan ja niistä muodostuu maailma. Kun rakkaus eli viisaus liikkuu, silloin taas atomit yhdistyvät ja näin muodostuu maailma. 1912:65,

Jälleensyntyvä minä sidotaan siittämishetkellä tulevaan fyysilliseen ruumiiseen n.k. permanenttisen atomin kautta (kts. Sai. Sanakirjaa), mutta ks. jälleensynt. 1913:258,

Joka atomi ilmestyneessä maailmassa on tajuun, elon ja muodon kolmiyhteys, ks. Sai. 0:n »Maailmansyntyä 1914:56—59,

Atomista logokseen on kaikki järjestetty asetehtain, ja jumalan tahtoa totellaan kaikkialla, ks. Suomi 1918:162,

ihmisaivojen aineosat eli atomit ks. Sairas sielu 1926:228—232,

Kys. Miten fyysillisen ruumiin »permanenttinen atoomi» toimii? Miten se on tekemisissä ihmisen persoonallisuuden kanssa? Eikö se yhdeltä kannalta ole persoonallisuuden kannattaja? Onko se puhtaasti »fyysillinen» vai fyysillisen tason eetteripuolen atoomi? Missä kohdin ruumista se sijaitsee?

V a s t. Permanenttinen atomi, niin, sehan on nimitys ja kyllä sitä voi puolustaa. Sillä on olemassa yksi voimapiste, jota minä yhtä mielelläni nimittäisin »karmalliseksi atoomiksi», joka kulkee ihmisen mukana elämästä elämään ottaen aina asuinsijansa ihmisen sydämeen. Mutta karmallinen atoomi on jumallinen ja luonnon lahja ihmiselle. Se ei ole hänen omansa, eikä ihminen voi sanoa, että se kuuluisi hänelle itselle ihmisenä, ennenkuin hän on sen avulla rakentanut itselleen taivaallisen, kuolemattoman ruumiin. Silloin vasta hän on lunastanut itselleen sen atoomin, jonka Jumala on antanut hänelle lahjaksi.

Karmallinen atoomi väreilee kaikilla tavoilla, joilla persoonallisuus väreilee elämien aikoina. Se on itsessään korkeata eetteriä ja sen ympärille rakentuu kunkin elämän karmallis-fyysillinen ruumis, joka osaa väreillä kukin määrättyssä skaalassa. Yhdessä elämässä ei ilman muuta kaikkia skaaloja opita, mutta joka persoonallisuus kehittää jotain väreilylajia. Lopulta ihminen lunastaa, karmallisen atoomin itselleen. Silloin hän on rakentanut kuolematto-

man ruumiin. Sen työn suoritti esim. Jeesus. Ja silloin voitaneen sanoa, että atoomi on hänen omansa, ja silloin hän sen avulla voi ilmentyä missä muodossa tahansa. Siihen on kätkeyty koko fyysillisen tason voimat ja salaisuudet. Permanenttinen atoomi —, jotkut käyttävät sellaista nimitystä, mutta jos luulevat, että se on ihmisen oma, niin tämä on ajatus, jonka kanssa minä en ole yhtä mieltä. 1930:42.

Atra, Kaarlo: Pyhä Cecilia. Romaani. 220 siv. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsingissä 1915. Hinta 4:25, sid. 5:25.

Tämä romaani ansaitsee mainitsemista Tietäjän palstoilla siitä syystä, että se koskettelee niin sentraalista totuutta kuin on jälleensyntyminen. Kun teosofiset aatteet puikahtavat kaunokirjallisuuteenkin, silloin tosiaan niitä on ilmassa.

Jokapäiväisen lukijan kannalta Kaarlo Ataran kirja on kertomus nuoresta rouvasta ja nuoresta naimattomasta tohtorista, jotka syvästi rakastuvat toisiinsa, mutta eivät toisiaan »saa» eivätkä toisiaan »ota», koska rouva ei voi ajatellakaan avioeroa miehästään, joka tosin on häntä parikymmentä vuotta vanhempi, mutta kaikin puolin kunnioitettava ja hyvä mies ja ennen kaikkea heidän lapsensa isä. Tohtorikin alistuu nurkumatta kohtaloonsa ja kun hän rakastetultaan kysyy, miksi ihmiset niin paljon saavat kärsiä, vastaa tämä hetken kuluttua:

— Ehken . . . oppiaksemme itsemme voittamaan.

Lemmentarinana »Pyhä Cecilia» täten joidenkuiden nykyaikaisten lukijain mielestä on ehkä liian utumainen — yli-inhimillisen vieno ja puhdas. Mutta tekijä vetoaakin idealisteihin ja mainitsee nimenomaan tohtorista, ettei hän ollut materialisti.

Aivan toisen sävyn saa sitä vastoin kertomus, kun sitä lukee jälleensyntymistä uskova ja teosofiseen maailmankatsomukseen perehtynyt lukija. Tällöisen lukijan huomio kiintyy heti seuraavaan lauseeseen, jolla kuvataan Olavi-tohtorin rakkautta rouva Alveniin: Miksi puhua miehestä ja naisesta silloin, kun oli kysymyksessä minä, sisin ja iankaikkinen ihmisessä, ja siinä syntynyt kiintymys toiseen olentoon minänä eikä ainoastaan naisena (siv. 118). Nyt hän — lukija — todella uskoo, että tekijä vakavasti käsittelee jälleensyntymisaatetta, ja taipuu tekijän mukana uskomaan, että tohtori ja hänen rakastamansa nainen olivat olleet ruumistuneina neljänneltoista vuosisadalla Firenzessä Italiassa ja siellä samalla tavalla rakastaneet toisiaan, vaikka silloinen Beatricekin oli toisen miehen vaimo. Beatrice oli silloin ollut Donatellon mallina, kun tämä maalasi Pyhän Ceciliansa, ja rouva Alven oli nykyisessä ruumistuksessaan ihmeellisesti Pyhän Cecilian kuvan näköinen.

»Miten selittää kaikki?» kysyy tohtori itseltään. »Oliko rouva Alven ystäväsielu vuosituhansien takaiselta matkalta? Oliko hän muinainen Donatellon Pyhä Cecilia uudestaan maan päälle tulleen...?» Olavi hymyili ajatuksillaan. Hän ei ollut jälleensyntymisopin ehdoton tunnustaja, vaikka se joskus hänestä

olikin yleisin piirtein katsottuna elämän arvoituksen tyydyttävien selitys (siv. 125).

Mutta samalla tekijä ottaa askelen edemmäs. Hän antaa Olavi-tohtorin näyssä muistaa edellisen ruumistuksensa Italiassa (siv. 126—131).

Kun on puhe tällöisistä henkilöistä romaanissa, on asiantuntijan helppo uskoa heidän kiintymyksensä syvyyteen ja heidän rakkautensa platooniseen ratkaisuun. Utukuvia tavottelevasta haaveesta kertomus tällöin muuttuu realistiseksi tosiasia- kuvailuksi. Ja toivoakamme, että se panee niitäkin lukijoita, jotka eivät heti saa kiinni sen punaisesta langasta, miettimään jälleensyntymisen mahdollisuutta ja ihmistä sielullisena olentona, joka nykyaikaisen elämän viettelyksistä huolimatta voi kieltää itsensä. 1915:252—253,

Tämän vuoden ensimmäinen kotimainen uutuuks Kansallisteatterissa oli Kaarlo Atran kolminäytöksinen kappale »Salaisia syitä». Kun sitä olin katsomassa, en tiennyt edeltäpäin muuta kuin että näytelmän päähenkilöistä yksi olisi selvänäkijä ja jollain tavalla mystillinen; olin jännitetty näkemään, miten tekijä oli psykologisesti sentapaista henkilöä käsittänyt ja kuvannut. Kun esiripun noustua jonkun aikaa olin keskustelua seurannut valtasi minut miltei outo kodikkuuden tunne: tämähän on kuin kevyttä meikäläistä juttelua! Näyttämöllä näet pohdittiin juuri semmoisia kysymyksiä sielun kehityksestä, henkimaailman oloista ja olennoista ja juuri niillä eleillä kuin on tapana seurassa, missä sattuu olemaan läsnä spiritisti tai teosofi. Luonnollisesti kuuntelin replikejä mielenkiinnolla, ja tunnustaa täytyy, että tekijä suurella taitavuudella ja asian tuntemuksella oli niitä sommitellut. Jos ehkä muiden lausunnoista puuttui persoonallista leimaa, oli sitä runsaassa mitassa vanhan everstin tasottelevissa sanoissa ja epäitsekäissä ajatuskannoissa, jotka tekivät hänestä ilmi elävän ja erittäin sympatisen persoonallisuuden.

Tämän everstin tytär Maria oli mystillinen henkilö, jota halusin lähemmin tarkastaa. Hänellä oli luontaiset psyykkiset taipumukset ja niitä oli järkiperaisesti kehitetty jossain sveitsiläisessä kasvatuslaitoksessa. Hänellä oli kyky tuntea ja nähdä voimakkaita astralisia värähtelyjä ja ajatuskuvia, auroja, haamuja j.n.e.

Kappaleen juoni on se, että Maria kiintyy »aijon vanhempaan mieheen, tilanomistaja Falckeriin, joka vuosia aikaisemmin on ollut hänen äitinsä, Linda-rouvan rakastaja ja nyt pyytää Marian kättä. Eversti on naimiskauppaan sangen tyytyväinen, sillä Falcker on talon vanha ystävä, eikä eversti nähtävästi tiedä mitään rouvansa entisestä suhteesta. Lindassa sitä vastoin herää nuoruuden rakkauts uuteen eloon, kun hän katselee tyttärensä tunteita, ja pukeutuu nyt voimakkaan mustasukkaisuuden ja loukatun äidillisyyden muotoon. Intohimiossa kohtauksessa Falckerin kanssa hän vaatii tätä luopumaan Mariasta — »etkö sinä ymmärrä, että avioliittosi minun tyttäreni kanssa olisi kuin sukuruksausta?» — ja olisi itse valmis antautumaan Falckerille kokonaan ja pakenemaan hänen seurassaan. Mutta Falckerin pysyessä kylmänä ja järkähtämättömänä Lin-

dan alempi luonto nousee koko raivossaan ja hän toivoo kuoleman vanhalle rakastajalleen. Kappale loppuukin siihen, että Falcker vahingossa haavottaa itsensä metsästysretkellä ja jonkun aikaa sairastettuaan kuolee. Linda syyttää itseään murhasta, sillä hän oli hautonut koston ja kuoleman ajatuksia koko ajan, vieläpä samana hetkenä, jolloin onnettomuus tapahtui, ampunut maaliin, ajatellen Falckeria.

Maria säilyttää täydellisesti mielenmalttinsa kaikissa suruissa ja koettelemuksissa. Hän on kuin »enkeli». Hän on selvänäkösesti havainnut, kuinka äitinsä on muutamana kartanossa liikkuvan vainajan vaikutuksen alainen, vainajan, josta kerrottiin, että hän tyynyllä tukehdutti sairaan miehensä kuoliaksi. Äidin tunnustuksesta Marialle lopullisesti selviää äidin ja Falckerin suhde, jonka hän muuten jo on aavistanut, ja loppukohtauksessa hän saa isän antamaan anteeksi äidille ja langeten polvilleen kehottaa kaikkia »rukoilemaan».

Juonen pääpaino on nähtävästi Lindan ja Falckerin suhteessa ja tämä vaikuttaa jonkun verran häiritsevästi semmoiseen katsojaan, jonka intressi on kiintynyt Mariaan. »Mitenkä Marian ja hänen nuoren lempensä käy?» ajattelee tällöinen katsoja ja hän pitää Marian sulhasen ja hänen äitinsä vanhaa suhdetta miltei sivuseikkana. Että tämä vanha suhde kuitenkin murtaa Marian onnenunelman, hämmästyttää sitten katsojaa eikä hän oikein pääse selville siitä, mistä syystä Maria oli tuomittu kärsimään äitinsä entisen synnin takia. Karman langat toisin sanoen eivät näyttäydy selvinä kappaleessa, joka muuten vetoaa näkymättömiin tosiseikkoihin.

Jos taas tähän huomautetaan, että Marian kärsimys ei olekaan niin suuri, hän on epäitsekäs ja ylevä olento, jolle kuolema ei ole mikään kammottava vieras, voidaan vastata, että hän ei ole vallan semmoiseksi kuvattu. Marian psykologia siis vähän ontuu. Minä en ainakaan saanut hänestä muuta kuvaa kuin, että hän oli psyykkisesti herkkä olento, joka ei suinkaan ollut yläpuolella persoonallisten tunteiden tasoa. Uskoin hänen rakkauteensa Falckeria kohtaan. Sulhasen kadottaminen täytyi olla hänelle kova isku. Olin valmis napisemaan karmaa vastaan Marian puolesta. Mutta että hän niin rauhallisesti kantoi sanomattoman surunsa, edellytti hänessä henkistä voimaa ja tietoa, jota en paljastaan hänen astralisen herkkyytensä nojalla ollut osannut hänessä aavistaa. »Eikö Maria siis rakastanutkaan?» kysyin itseltäni. Ja jos ei Maria rakastanut Falckeria persoonallisella tunteella, olisi tämä pitänyt tehdä selväksi katsojalle alusta saakka. Nyt Maria ja hänen kohtalonsa jää auttamattoman hämäräksi.

Olisi erittäin mielenkiintoista kuulla, mitä tekijä itse on Marian suhteen ajatellut. Jos herra Atra lukee nämä rivit ja tuntee haluavansa jotakin kirjottaa, ovat Tietäjän palstat hänelle kiitollisina avoinna. Hänen näytelmänsä on herättänyt paljon ajatusta ja keskustelua Helsingissä, onpa siitä käyty oikein kiivasta polemiikkia lehdissäkin, ja tämä vain osottaa, kuinka paljon ja korkeata tekijä on tavotellut,

vaikkei hänen saavuttamansa tulos ole kaikkia vakuuttanut.

»Salaisia syitä» arvostellessaan kaksi arvostelijaa viittasi siihen, että Atran kappale edustaa kirjallista suuntaa, joka on valheelle rakennettu ja jota pitää vastustaa ja hävittää, ennenkuin se pilaa yleisön koko maun. En tiedä, mitä he valheellisuudella tarkottanevat. Ehkä he puhuvat estetiseltä kannalta. Ehkä he tarkottavat valheellisuudella suuria sanoja ja eleitä, joiden tasalle teot ja työt elämässä eivät nouse. Kirjallisuus, joka semmoista esittää, on epäilemättä tuomittu kuolemaan. Arvostelijat ovat oikeassa, leimattessaan ala-arvoisiksi sensuuntaista kirjallisuutta, vaikken oikein ymmärrä, minkätähden he tässä yhteydessä siitä puhuisivat. Jos he taas valheellisuudella tarkottavat kaikkea uskoa yliaistilliseen, kaikkea mystikkaa, kaikkea salatiedettä, silloin he minun ja monen, monen muun kokemuksen ja tiedon nojalla ovat ehdottomasti väärässä.

Kuinka materialistit tahtoisivat selittää esim. seuraavan tosiseikan? Mainitsen sen, koska se tässä johtui mieleeni.

Tunnen erään sivistyneen naisen. Hän ei kertomansa mukaan osaa englannin kieltä eikä ole koskaan sitä lukenut. Mutta hän on automaattisesti kirjottava mediumi, s.o. hän tuntee välistä kutsumusta tarttumaa kynään ja antamaan sen itsestään kirjottaa paperille, ja tässä tilassa hän saattaa kirjottaa puhdasta englannin kieltä eikä itse ymmärrä sanaakaan kirjoittamastaan! Olen lukenut muutamia hänen automaattisia kirjoituksiaan eikä niissä ole kuin ani harvoja kirjoitusvirheitä, vaikka koko teksti on kirjoitettu kynänkäyttäjälle vieraalla kielellä. Kuka siinä on todellisenä tekijänä toiminut?

Tätä naista on muuan lääkärimme parin vuoden aikana tutkinut ja lienee hänen aikomuksensa joskus julkaista tutkimuksistaan kirja.

Muuten on mielestäni lapsellista pelätä yliaistillisten tosiseikkojen mainitsemista tai pohittamista kirjallisuudessa ja taiteessa. Mitä pelättävää niissä on? Ovatko ne »romantiikka», eivätkö ole »realismia»? Mutta mikä on realistisempaa kuin todellisuus? Ja mitä siihen voi, että todellisuus on ihmeellisempi kuin materialistinen mielikuvitus?

Ovathan suurimmat runoilijat vedonneet yliaistilliseen. Shakespeare'n draamoissa esiintyy kummittelevia vainajia, luonnonhenkiä, taikureita; Ibsenin ihana »Peer Gynt» vie meidät peikkojen luolaan ja kuoleman valtakuntaan; Gluckin klassillinen ooppera »Orfeus», avaa nähtäväksemme sekä tuonelat että taivaat puhumattakaan Danten »Jumalaisesta näytelmästä» — mainitakseni muutamia esimerkkejä, jotka mieleeni johtuvat. Miksikä ei niiden yhteydessä puhuta valheellisuudesta ja humbugitaiteesta? Senkö tähden, että okkultiset asiat niissä muka ovat vertauskuvallisia ja tarunomaisia? Ehkä herrojen kriitikkojen mielestä, mutta tuskin tekijöiden ja varmasti semmoisten ihmisten mielestä, joilla on vähän tietoa ja kokemusta asioista. Tietyksi esitykset näyttämöllä ovat symbolistisia: eihän yliaistillisia

asioita saata fyysillisesti kuvata muuta kuin puolittain. Mutta nykyajan tekniikka ja taiteellinen vaisto näkyvät kuitenkin vievän, jos niin saan sanoa, oikeaan suuntaan. On siksi paljon okkultismia ilmassa, että taiteellisesti herkkä ihminen voi esim. järjestää näyttämölephanon kulissien, pukujen, liikkeiden, tanssien, äännähdysten ja huutojen puolesta kutakuinkin sellaiseksi, että se tietävän ihmisen mieleen tuo kuvan eli tunnelman jostain helvetillisestä tilasta vainajien valtakunnassa.

Suurten runoilijain ja tietäjien taito on juuri siinä, että ne pukevat syvimmän viisautensa vertauskuvan muotoon, s.o. muotoon, jota voi käsittää vertauskuvaksi. Kun Peer Gynt esim. joutuu peikkojen luolaan, on lukija tai katsoja täysin oikeutettu käsittämään koko tapahtumaa vertauskuvallisesti: siitä huolimatta hän oppii saman läksyn kuin Peer Gynt, nim. että ihminen ei vielä ole ihminen, niin kauan kuin hän on omien eläimellisten intohimojensa heiteltävänä. Mutta hän voi nähdä paljon syvemmälle, jos hän on henkisesti kokeneempi. Silloin Peer Gynt kuvaa salatieteellistä tutkijaa, nerokasta totuudenetsijää, ja hänen joutumisensa peikkojen luolaan symbolisoi ennenaikaista heräämistä astraalimaailmassa, ennenaikaista sentähden, että Peer Gynt ei silloin vielä osaa säilyttää järjellistä itsetajuntaansa astraalisten voimien pyörteessä.

Niinkauan kuin salaisia asioita kuvataan satuna ja vertauskuvina, niin kauan ne pysyvät taiteellisinä ja saavat kriitikkojen hyväksymisen osakseen. Mutta jos niistä yritetään tehdä jokapäiväistä todellisuutta ja siis esittää teoillisiin tosiseikkoina, silloin luonnollisesti materialistein ja skeptikkojen mielestä ollaan jouduttu luvattomille alueille ja koko taide leimataan valheelliseksi.

Koskahan tulee aika, jolloin aletaan hieman laajentaa käsityksiä jumalaisesta todellisuudesta? 1916:50—53,

Kuten lukijat muistanevat esitin helmikuun Tietäjässä muutamia mietteitä Kaarlo Atran näytelmäkappaleen »Salaisia syitä» johdosta ja lausuin samalla, että Tietäjän palstat ovat hänelle, tekijälle, kiitollisina avoinna, jos hän jotakin tahtois kirjottaa vastaukseksi. Herra Atra on nyt lähettänyt minulle yksityisen kirjeen, jossa hän mainitsee ensin aikoneensa noudattaa kehotustani kirjottaa Tietäjään, mutta sitten aikeesta luopuneensa; minulle yksityisesti hän kuitenkin muutamalla rivillä tahtoi selittää, mitenkä Marian sielunelämää oli perustellut. Olen pyytänyt ja saanut luvan Tietäjässä julkaista näytelmää koskevan otteen Kaarlo Atran ystävällisestä kirjeestä. Ote seuraa tässä.

»Te olette löytänytkin oikeastaan punaisen lankani, sanoessanne: » . . . hän oli psykillisesti herkkä olento, joka ei suinkaan ollut yläpuolella persoonallisten tunteiden tasoa... Aivan oikein. En ole ensinkään tahtonut kuvata häntä mitenkään erityisen pitkälle kehittyneeksi olennoksi. Hänellä on luontaista selvänäköisyyttä, jota sitten on kehitetty. Hänellä on vakava pohja ja suuri kaipaus jäisyysasioita-

ten tuntemiseen (kuten hyvinkin usein työillä hänen ijässään.) Silloin tulee hra Falcker. Hän on nuori mies, jonka onni ja onnettomuus on ollut vuosikausia kestänyt rakkautensa rouva "VValtmaniin, jolle viimeksimainitulle suhde jo vuosikaudet on ollut vain ystävyttä. Rva W. on näet »palannut velvollisuuksiinsa» resigneraantunut avioliitossaan kelpo miehensä kanssa, mutta hra F:n ystävydestä ei hänellä ole voimaa luopua. Hra F. kertoo jonakin heikkona hetkenä Marialle »jotakin peitetyn, sanoin» kärsimyksistään ja taisteluistaan ja näin herää ensin nuoren tytön osanotto ja vihdoin heidän molemminpuolinen rakkautensa. Nyt on minulle teosofiselta taholta huomautettu, että miksei Maria myös näe sulhasensa auraa »hänen likaisia ajatuksiaan y.m.» Mitä likaisia ajatuksia? Minusta Marian on mahdotonta nähdä sulhasessaan muuta kuin rakkautta ja onnetonta alakuloisuutta. Toisin on äidin suhteen. I näytöksen lopulta rouva W. suorastaan raivostuu tyttärellensä monien vuosien syitten ärsyttämänä. No niin, tämä siunneen sanottuna.

»Sitten onnettomuus. Lyhyenä kihlausaikanaan on Maria nähnyt äitinsä kalvavan epätoivon. Hän arvelee, mutta ei ymmärrä. Sitten tapahtuu onnettomuus. Albertin houreista ja äitinsä käytöksestä Maria ymmärtää kaikki. . . Ja minusta hän ei ole tyttö, joka äitinsä kanssa sulhasestansa taistelisi. Hän näkee onnettomuudessa ikäänkuin taivaan ratkaisua: parhaan heille jokaiselle. »Syyt polveutuvat kaukaa.» Ja jos ajatteleme, niin se, että hän tavallaan näin »helposti» luovuttaa sulhasensa kuolemalle, se on itsetiedotonta itsekkäisyyttä. Kuolemalle on useinkin helpompi luovuttaa rakastettu olento kuin luopua hänestä tai toiselle luovuttaa. Mutta teidän arv. huomautuksenne näen, että näytelmäni olisi ollut selvempi, jos III näytös olisi ollut heti onnettomuuden tapahduttua, eikä vasta neljäntenä, eli herra Falckerin kuolinpäivänä. Marian tyyneyden puolustukseksi tekee vielä mieleni sanoa, että kun jotakin järkyttävää ihraiselle tapahtuu, niin usein kestää kauan, ennenkuin tunteemme ikäänkuin sulavat turtuneisuudestaan. Ja kuten sanoin, paljon olen perustanut siihen, että kuolemalle on jo tavallistenkin ihmisten helpompi rakastettu olento luovuttaa kuin muuten kadottaa.

»Sanotte» napissenne karmaa vastaan Marian puolesta.» Mutta kuinka usein saa ensirakkaus ankan iskun! Ja syy . . . syyt. . . ? Ne polveutuvat kaukaa. Mutta me emme näe niitä, emmekä useinkaan ole tilaisuudessa seurata niitä edemmäksi ja siksi helposti napimme.

»Mutta paljon on teillä oikein. Marian taistelun kohtalon kovan iskun ja uskonsa ja oppiensä välillä olisi täytynyt näkyä enemmän. Mutta aihe on kovin arka. Jos Marialla olisi ollut vastassaan joku toinen nainen kuin oma äiti, niin ehkä en olisi pelännyt kaikkia taisteluja ja vastakkain asettamisia.

»Tahdoin sanoa ihmisille, että on paljon ympärillämme, mitä emme tunne, että nyt jo on tunnustettu totuus, että yksi näkee ja kuulee

enemmän kuin toinen, ja myöskin syitten ja seurausten järkähtämätöntä lakia muistuttaa. En voi arvostella, olenko onnistunut vai en, eikä se kuulukaan minulle, mutta iloitsen, että taistelun tohinassa olen saanut niin monta ystävällistä sanaa monilta, jaloimmilta ja parhaimmilla henkilöiltä maassamme.» 1916:149—150,

Tietäjän avustajiksi ensi vuodesta lähtien ovat lupautuneet seuraavat kuuluisain ja tunnettujen nimien kantajat — — — Kaarlo Atra 1919:290.

Atra, Sörnäisten paikallisyhdistys 1909:136.

Auer, Olga 1925:237.

Augustinus, kirkkoisä 1906:281, ks. rauha 1910:327, art. Kristinusko ja maailmanrauha 1927:392—394.

Auktoriteetti, -us.

Kys. Mutta onhan teillä auktoriteetteja, semmoisia opettajia, joiden sanoihin te luotatte?

Vast. Opettajia meillä on — ja voittehan kutsua heitä auktoriteeteiksi, sillä he tietävät enemmän kuin me muut; mutta heidän sanoihinsa me luotamme — eli meidän pitäisi luottaa — ainoastaan siinä määrin kuin meidän oma järkemme ja sisäinen tunteemme myöntää. Mitään paavia meillä ei ole. Mitään erehtymätöntä auktoriteettia meillä ei ole. Ainoa ehdoton auktoriteetti on totuus, 1906:74,

Auktoriteetti usko ja auktoriteetti. Näiden kahden käsitteen välillä on melkoinen ero. Teosofinen Seura ei hyväksy minkäänmoisia auktoriteetti-uskoa, s.o. umpimähkäistä sokeata uskoa jonkun ihmisen tai kirjan sanoihin, mutta toinen asia on, että kyllä löytyy teosofisia auktoriteetteja, s.o. teosofeja, joilla on laajempia tietoja salaisista opeista j.n.e, kuin tavallisilla teosofian harrastajilla.

Edellisestä asiasta lausui Teosofisen Seuran presidentti, eversti Olcott, vuosikokouksessa v. 1901 seuraavat merkillie pantavat sanat: »Minä protesteraan toistamiseen kaikkia yrityksiä vastaan saattaa jäseniämme tai sivullisia luulemaan, että meidän Seurassamme on mitään semmoista olemassa kuin oikeaoppisuus tai Jumalan inspireeraama kirja tai opettaja. Minä pyydän työtovereitani kaikissa maissa pitämään mielessä perussääntöjemme hengen — ja ohjesääntöjemme puustaimen ja yksissä voimin vastustamaan ja ehkäisemään keskuudessamme kaikkea semmoista, joka vivahtaa ahdasmielisyys-teen tai lahkolaisuuteen; Seura voi ainoastaan menestyä ehdottoman ajatus- ja sanavapauden pohjalla — tietysti hyvän maun rajottamana». Ja hän lisää samalla, puhuen toisesta asiasta: »Suurta opettajaa saattaa kunnioittaa tekemättä itsestään orjaa.» O

Sillä »vapaus» ei ole käsitettävä sillä tavalla, että jokainen ajattelee ja sanoo: »minä olen

O General Report of the twenty-sixth Anniversary and Convention of the Theosophical Society at Adyar, India; December 27: th and 28:th. 1901. Siv. 3.

yhtä viisas kuin sinäkin ja minä tiedän yhtä paljon kuin sinäkin.» Vaan vapaus on siinä, että jokainen ihminen tulee omalle sijalleen, sille asemalle, joka hänelle luonnosta on tuleva, ja että kaikki kunnioittavat suurta ja viisasta opettajaa. 1906:87—88,

Alastominta auktoriteetiuskoa olisi, jos ks. salatiede art. Todistuksia 1907:3,

Kys. Mitä on vastattava materialistiseen vaatimukseen, että teosofiset auktoriteetit näyttäisivät toteen jonkun kokeilun avulla henkimaailman olemassa olon?

Vast. Semmoinen toteennäyttäminen ei kuulu teosofisille »auktoiriteeteille». Teosofia on elämänkatsomus, jonka mukaan ihmisen järjelle myönnetään sille tuleva etusija personalisiin tunteihin verraten. Jos jonkun mielestä ei ole järjellistä ajatella henkimaailman olemassa oloa, ei kukaan teosofinen auktoriteetti tahdo häntä uskostaan kääntymään. Ne asiat tulevat parhaiten itsestään ihmisten eteen odottamattomien kokemusten, spiritististen tilaisuuksien y.m. muodossa. 1907:23,

teosofiset auktoriteetit eri mieltä, ks. Kristus 1912:143,

En ollenkaan tarkota, että »Sai. Oppia» olisi pidettävä ehdottomana auktoriteettina ks. H. P. B. Sai. O. 1914:51,

Auktoriteetijä tiedon alalla ks. salatiede 1914:199,

Teosofisia kirjoja oli vähän, teosofisia auktoiriteetijä tuskin muita kuin madame Blavatskyvainaja, teosofisia tuttavai ei yhtään. Joitakuita teosofejä oli Suomessa, mutta niitä en tuntenut. 1915:156,

Mutta kukaan ei ole oikeutettu hankkimaan itsellensä arvovaltaa vetoamalla teosofiaan tai Teosofiseen Seuraan, tai omaansa tai toisten arvovaltaan eli auktoiriteetiin vetoamalla hankkimaan itsellensä kannattajia, ks. teosofia, art. T S. ja veljeysaate 1916:317,

Mutta vaikka näillä periaatteilla on minulle personallisesti auktoiriteetiivinen leima, koska niillä on kahdenkertainen arvokkuus: sisäisen totuuden ja ylhäisen synnyn, en tällä tarkota, että kukaan toinen olisi velvollinen suomaan niille muuta arvoa kuin mitä ne itse hänen järjensä ja sydämensä valossa ansaitsevat. 1918:22,

Totuuden tiedolla yksin on auktoiriteetti, ja meidän tulee aina muistaa, että sillä on auktoiriteetti, ks. totuus 1919:193—196,

Surullista olisi, jos meidän täytyisi pelätä loukkaavamme jotain auktoiriteetteja, kun tahdomme julkituoda henkisten ja yliaistillisten kokemustemme ja pitkän pitkien mietiskelyjemme lopullisia tuloksia, ks. sota 1920:193—199,

Sekö, että soisin jokaisen ihmisen vapaasti etsivän totuutta sitomatta itseään mihinkään auktoiriteettiuskoon? ks. salatiede 1921:324,

onko arvelumme vain lausuttu auktoiriteettiuskon perusteella? ks. teosofia, art. T. S:n tehtävä 1921:331—334,

tulen aina puolustamaan ja käytännössä toteuttamaan teosofin luonnollista oikeutta ja velvollisuutta asialliseen arvosteluun ja kritiik-

kiin, kohdatkoon se ketä »auktoiriteettia» tahansa, ks. R-R. 1921:394—396,

Mutta sokeaan auktoiriteetti-palvelukseen Ruusu-Risti ei antaudu, ks. R-R. 1922:134,

emme hyväksy ehdottomia auktoiriteetteja — — — ainoa todellinen auktoiriteettimme, Jumala meissä, Isän ääni sisässämme ks. sota 1922:162—165,

Niiden [”okkultisten ilmiöiden] kautta madame Blavatsky näet paljasti okkultisen auktoiriteettinsa. Mutta korkeammalta tasolta koitoisin olevan auktoiriteetin paljastus saa aivotajunnassa aikaan reaktionin, joka tulkitsee itsensä kahteen suuntaan: se pukeutuu osaksi käskevään »sinun täytyy totella», osaksi uppiskaiseen »minäkin tahdon hallita». Salaiset järjestöt ovat aina levänneet hierarkisella tai autokratilla pohjalla, mutta auktoiriteetin paljastaminen herättää demokratisen hengen. Sentähden näemme teosofisessa liikkeessä, ja rinnatusten samassa seurassakin, näiden vastakaisten suuntien ikäänkuin kamppailevan keskenään; aristokratilla henki, joka korkeamman tiedon alkuasteilla on totuudelle ominainen, tahtoi kohottaa ja valistaa ihmiskuntaa; demokratilla henki, joka veljeyden alkuasteilla on rakkaudelle ominainen, tahtoi luoda suurempaa onnea maailmaan. Kumpikaan niistä ei yksin vie päämäärään. 1922:200,

Mutta ihmiset heikkoudessaan ja tietämättömydessään luovat itselleen auktoiriteetteja, ks. C. W. L. 1923:46,

älä arkaile kenenkään auktoiriteettia ks. R-R. 1924:1,

— Kuka tai ketkä ovat tämän teosofisen liikkeen auktoiriteettina? Suokaa anteeksi, että näin syrjäisenä teitä vaivaan, mutta tämä on minusta tärkeä kysymys. Olen jonkun verran tutkinut teosofiaa ja myönnän, että se elämänkatsomuksena minua miellyttää. On suurenmoista ajatella elämää jälleensyntymisen ja karman valossa, — veljeyskin käy silloin ymmärrettäväksi tosiseikaksi ja samalla ihanteeksi, jota ihmiskunta lopulta oppii toteuttamaan. Mutta on paljon toisia teosofisia oppeja. On seikka-peräisiä selontekoja kuolemanjälkeisestä y.m. elämästä toisilla tasoilla, on tietoja ihmiskunnan miljoonia vuosia kestäneestä kehityshistoriasta eri roduissa ja eri mantereilla, on esityksiä aurinkokunnan luomisesta ja maapallomme merkillisistä vaiheista y.m. y.m. Teosofisissa kirjoissa väitetään, että näitä tietoja ei ole saatu vainajilta spiritististä tietä, vaan miten on asianlaita? Madame Blavatsky tosin puhui Tiedon Mestareista, mutta eikö hän itse ollut mediumi, ja eivätkö nuo Mestarit olleet henkilötoja? En olisi tästä kysymyksestä niin epä-tietoinen, jos kaikki, jotka sanovat itseään teosofeiksi tai muuten kuuluvat teosofiseen liikkeeseen, olisivat asioista yhtä mieltä; mutta kun teosofinen liike itse on jakautunut useampaan haaraan, joista toinen opettaa toisella tavalla, toinen toisella, — niin mihinkä on uskominen? Saanko mainita esimerkin? Madame Blavatsky sanoo kirjassaan »Teosofian avain», että jälleensyntymisen välillä kuluu keskimäärin 1,500 vuotta; tohtori Steiner opettaa, että

tämä välikausi on 2,000 vuotta pitkä ja että ihminen säännöllisesti vaihtaa sukupuolta; mr. Leadbeater taas väittää, että kuolemantakaisen elämän pituus vaihtelee ihmisen mukaan: toiset viettävät tuonelassa pari, toiset seitsemän sataa, toiset tuhat kaksisataa tai puoleltoista tuhatta vuotta, toiset vielä kauemman ajan; ja mitä sukupuoleen tulee, hän sanoo, että ihminen tavallisesti syntyy seitsemän, mutta vähintään kolme kertaa samansukupuolisena, ennenkuin hän vaihtaa toiseen. Mihinkä väitteeseen on nyt luottamista?

— Teidän ei ole tarvis ensi aluksi luottaa mihinkään erikoisväitteeseen. Pitäkää vain kiinni itse jälleensyntymisen tosiasiaista, josta kaikki ovat yhtä mieltä. Ettekö muista, mikä on ollut teosofisen liikkeen tunnuslause alusta lähtien? Muistatte hyvinkin: s a t j a a n naas-ti par oo d h a r m a h, suomeksi: ei ole uskontoa totuutta korkeampaa, toisin sanoen; totuus on korkein uskonto. Tämä on oleva jokaisen teosofisen totuudenetsijän elämänohjeena hänen tutkimuksissaan ja etsikelyissään. Se ratkaisee kysymyksen teosofisen liikkeen auktoriteetista kuhunkin yksilöön nähden.

— Miten tarkoitatte? Ymmärrän minäkin, että totuus on korkein auktoriteetti joka asiassa, mutta kun esim. edellä mainitsemassani jälleensyntymiskysymyksessä en itse tiedä totuutta, kehenkä inhimilliseen opettajaan silloin luotan?

— Johan sen sanoin: jättäkää erikoisseikat sikseen. Totuus korkeimpana auktoriteettina merkitsee yksityiselle etsijälle, että hänen ei pidä langeta vanhaan erehdykseen: sokeaan uskoon. Mitä on sokea usko? Sokea usko on semmoisen asian totena pitämistä, jota ei itse tiedä tai jota ei voi järkevästi perustella. Tätä ansaa teosofia opettaa meitä välttämään. Teosofinen liike vetoaa tässä kohden Buddhan sanoihin. Buddha opetti, että meidän ei pidä uskoa mihinkään asiaan ainoastaan sen nojalla, että se on sanottu; eikä perintätietoihin sen nojalla, että ne ovat vanhoja; eikä huhuihin semmoisina; eikä viisasten kirjoituksiin vain sen nojalla, että ovat Viisaitten kirjoittamia; eikä mielikuvituksiin, joita luulemme deevan eli enkelin meille ilmoittaneen (s.o. muka henkiseen inspirationsiin); eikä satunnaisesta oletamuksestamme johtuviin johtopäätöksiin; eikä arveluun, joka välttämättä näkyy johtuvan yhdenmukaisuudesta (analogiasta); eikä omien opettajiemme tai mestareimme paljaaseen auktoriteettiin. Ja jos te kysytte, milloin meidän sitten tulee uskoa, vastaan taas Buddhan sanoilla: silloin, kun oma järkemme ja tajuntamme hyväksyy ja vahvistaa kirjoituksen, opin tai sanan. Ettekö huomaa, mikä suuri siveellinen opetus tämä on? Etsijää opetetaan alusta lähtien seisomaan omilla jaloillaan, sillä jollei hän itse tiedä, mitä hän uskoo ja miksi, kuka sitten ajattelee, harkitsee ja miettii hänen puolestaan?

— Eikö tuo ole liian kylmää oppia? Eivätkö ihmiset saisi luottaa toisiinsa? Eikö oppilas saisi uskoa opettajaansa?

— Saa epäilemättä. Miksiä hän ei uskoisi ja luottaisi? Mutta tähän on toinen asia.

— Kuinka niin?

— Jos ken on löytänyt ihmisen, jonka sanoihin luottaa, silloinhan olisi järjetöntä olla luottamatta. Tässähän sekä valintavapaus että järki ovat näyttäneet osansa. Tajunta ja järki hyväksyvät, niinkuin Buddha sanoi. Mutta siinäkään ei pidä mennä yli rajojen. Voihan luotettava opettaja opettaa semmoista, jota en käsitä. Silloin ei minun tule sokeasti uskoa, vaan jättää asia sikseen, kunnes se mahdollisesti selvenee. Tämmöinen on teosofisen liikkeen noudattama periaate.

— Periaate on oivallinen, sen myönnän. Mutta se ei auta minua. Nähkääs, minulla ei ole personallista opettajaa. En tunne ketään suurista teosofeista. Ei ole minulla tietäjää, jonka sanoihin luottaisin. Olen syrjässä elävä etsijä. Kirjat yksin ovat oppainani. Niiltä saan neuvot kysyä ja seurustella saan vain omien ajatusten kanssa. Ymmärrättehän, että minun asemassani kysymys opettajien luotettavuudesta muuttuu kysymykseksi itse teosofisen liikkeen auktoriteetista. Itse en tiedä totuutta, oma järkeni vaikeee, minkä teosofisen opettajan sanoihin on minun siis luottaminen? Sanoitte äsken, etten välittäisi erikoiskysymyksistä, vaan pitäisin kiinni suurista aatteista. Esimerkkini oli otettu jälleensyntymisopin alalta. Jos en siis välitä Blavatskyn enemmän kuin Steinerin tai Leadbeaterin lausunnoista, vaan uskon mielessäni ainoastaan jälleensyntymiseen sinään, niin tulemme seuraavaan johtopäätökseen: jälleensyntymistä on aina uskottu itämailla. — onko siis teosofinen liike itämaista lähetystointia kristittyjen kesken?

— Entä jos niin olisi? En näkisi siinä mitään pahaa. Sanoittehan itse alussa, että veljeysaatte käy järjelle käsitettäväksi jälleensyntymisopin valossa. Itämaat ovat säilyttäneet sen opin, jos taas länsimaista voimme sanoa, että ne ovat koettaneet käsittää veljeysaatetta. Kummallakin pallopuoliskolla on siis oma kallis totuudenhelmensä. Miksiä eivät siis tulisi osalliseksi toistensa helmistä? Jos teosofinen liike aikaansaisi yhteisymmärryksen länsi- ja itämaiden välillä, olisi se suorittanut suuren palveluksen ihmiskunnan asialle.

— Niinkö? Niin . . . epäilemättä . . . mutta sekö on teosofisen liikkeen tarkoitus? Olen ollut ymmärtävinäni, että teosofinen liike ei ole — kuinka sanoisin? — lintapuolisesti itämaalainen enemmän kuin länsimaalainenkään propagandaliike, vaan yleisesti inhimillinen, uskonnollistieteellinen ja filosofinen, totuutta etsivä liike.

— Siinä olette oikeassa. Nyt iskitte asian ytimeen. Teosofisessa liikkeessä on eroitettava eksoteerinen ja esoteerinen puoli. Eksoteerisesti se auttaa itä- ja länsimaita lähestymään toisiaan. Itämaat lahjoittavat länsimaille jälleensyntymis- ja karma-opin, jonka kristikunta unohti saadessaan valta-aseman maailmassa; länsimaat taas lahjoittavat itämaille veljesrakkauden eli toisin sanoen mystillisen Kristuksen toteutuneena Jeesuksessa Kristuksessa, sillä itämaiden käsitys ihmisessä piilevästä Kristuksesta eli Atmaasta. Iishvarasta, Dhyaani-Buddhasta j.n.e, ei ollut ennen saavuttanut

sitä inhimillistä syvyyttä ja korkeutta, jonka natsarealainen mestari teki eläväksi todellisuudeksi. Mutta tämä on kuten sanottu eksoteerista. Esoteerisesti teosofinen liike kääntyy ihmisyksilöiden puoleen ja sen sanoma heille on: nouskaa, ihmiset, totuutta etsimään! Ken tahansa olet, mihin rotuun, kansallisuuteen tai uskontoon kuulutkaan, älä tyydy sokeaan uskoon, älä aateskeluihin äläkä mielikuvituksiin, vaan etsi totuutta! Totuuden etsintä on heränneen ihmisen tunnusmerkki. Ja tiedä, oi sinä unesta herännyt ihminen, tiedä, että totuus on löydettävissä! Esoteerisesti teosofinen liike siis esiintyy tiedon auktoriteetilla: »totuus on löydettävissä, sillä minä tunnen totuuden». Esoteerisesti teosofinen liike siis ottaa saman asenteen kuin esim. Buddha, joka sanoi: minä tiedän totuuden, seuraa minua. Ja mihin perustuu teosofisen liikkeen auktoriteetti, minkä nojalla se tietää totuuden? Sen auktoriteetti on sen alkuperässä. Se on kotoisin samasta tietäjien veljeskunnasta, jonka lähetteinä kaikki tiedon mestarit ovat olleet. Se on jumalsyntyinen, se on ilmoitus. Tämä on sen esoteriinen puoli.

— Olen iloinen sanoistanne. Teosofisen liikkeen auktoriteettina on siis, niinkuin sanoitte, tietäjien veljeskunta? Madame Blavatskyn Mestareita on siis olemassa? Eikö hän siis olutkaan mediumi?

— Mestarit ovat ehdottomasti olemassa, ja he ovat eläviä ihmisiä. Vaikka henkimaailmassa on monenlaisia olentoja, korkealle kehittyneitä jumalia ja entisiä ihmisiä, ovat Mestareiksi sanotut olennot fyysillisesti eläviä ihmisiä. Tietysti he saattavat liikkua sieluruumiissaan ja ilmestyä opetuslapsilleen »yliluonnollisella» tavalla, mutta muistakaamme, että he ovat eläviä ihmisiä, joiden fyysillinen ruumis on joko Tibetissä, Indiassa, Egyptissä tai muualla, — vaikkapa Europassakin. Madame Blavatsky ei ollut tavallinen mediumi. Hän ei ollut missään suhteessa tavallinen ihminenkään. Hän oli korkealle kehittynyt, vihitty opetuslapsi, adepti, jonka erikoistettävänä oli edustaa maailmassa salaista veljeskuntaa. Hän oli sentähden alituudessa yhteydessä Mestarien kanssa ja hänen omituinen mediumistis-psykkinen ruumiillinen rakenteensa teki hänelle mahdolliseksi tarpeen vaatiessa astua itse syrjään sieluruumiissaan ja antaa fyysillisen organimsinsa Mestarin käytettäväksi.

— Teidän sananne tekevät sydämelleni hyvää. Vaikkette suoraan ilmoituo omaa kantaanne, olen kuitenkin ymmärtävinäni, että te pidätte Mestareita (ja madame Blavatskya heidän puhutorvena) teosofisen liikkeen varsinaisina auktoriteetteina. Onko niin?

— Ehdottomasti. Mestareita on olemassa, eikä kukaan ole ollut heitä niin lähellä kuin madame Blavatsky.

— Oletteko siis sitä mieltä, että paraiten voin luottaa madame Blavatskyn sanoihin esim. jälleensyntymiskysymyksessä?

— Epäilemättä. Mutta huomatkaa, mitä hän sanoi: »keskimäärin tuhat viisisataa vuotta». Siis kuolemanjälkeisen ajan pituus voi vaihdella. Se voi välistä olla kaksi tuhatta vuotta,

niinkuin Steiner on tutkimissaan tapauksissa huomannut. Se voi olla paljon lyhempi, kuin Leadbeater sanoo omien havaintojensa nojalla. Omakohtaista ratkaisua on teidän paras odottaa, kunnes jälleensyntymismuistinne herää ja itse näette, minkälainen väliäika on ollut omien ruumistustenne välillä. Eihän tämä ole mikään »autuuden kysymys»!

— Eipä ei. Toistan Vieläkin, että sananne ovat lohduttaneet ja rauhoittaneet mieltäni. Sitä minäkin olen koko ajan tahtonut uskoa, että alkuperäinen sanantuoja on teosofisessakin liikkeessä ollut lähimpänä tiedon arvovaltaa. 1925:145—151,

Meillä on täten totuudenetsijöinä kaksi suurta auktoriteettia siveellisissä elämänsyömyksissä: Buddha ja Kristus. Ja miksemme täällä länsimailla tyytyisi sanomaan: Jeesus Kristus? ks. teosofia 1926:9,

Etsijät jäävät täten vaille todellista tietopohjaa, elleivät ota jotakuta uudempaa profeettaa auktoriteetikseen tai huomaa kääntyä H. P. B:n kirjojen puoleen. Ks. H. P. B. 1926:100,

Olen myös liian paljon kokenut ja oppinut voidakseni pitää auktoriteettinani muita kuin Mestareita, niiden joukossa ennen kaikkea Kristusta ja Buddhaa, ja voisinpa sanoa lopullisena auktoriteettinani ainoastaan Jeesus Kristusta, sillä hän puhuu evankeliumissa samaa kuin mystillinen Kristus omassatunnossani, ks. R-R 1926:218,

ks. älykkyys 1930:328.

Aur. — Ruotsissa ilmestyy pieni aikakauskirja Aur, joka on vanhojen teosofien toimittama. 1815:411.

Aura. — Kys. Onko paikallaan päättää, että paha eli levoton aura olisi aina seuraus ihmisen itsensä lähettämistä, pahoista tai himokkaista ajatuksista? Eikö se voi johtua mistään muusta syystä, kuten liian raskaista kokemukseista tai valtaavista mielenliikutuksista?

V a s t. Epäilemättä levoton aura johtuu levottomasta mielentilasta, sillä aura on vain astrali-y.m. ruumiissa kuvastuva sielutila. Ja levoton mielentila voi johtua eri syistä, joista kysyjä itse mainitsee neljä. Nykyajan ihmiset ovat ylipäänsä levottomia aurassaan. Tämä johtuu yleensä siitä, että nykyisissä yhteiskunnissa elämä on järjestetty tavalla, joka on omiansa tekemään useimpia ihmisiä levottomiksi. 1908:92,

Kys. Miten minun tulee menetellä toisen auran tuntijana, jos näen sen pahaksi? Tuleeko sormella osottaen sanoa: katso, mitä näen ympärilläsi, vai tuleeko neuvomalla auttaa häntä muuttamaan auraansa, vaiko jättää hänet rauhaan?

V a s t. Jos emme rakasta ihmisiä, silloin meillä ei ole oikeutta sekottaa heidän asioihinsa. Vaikka mitä näkisimme, tuomitsee meidät mykiksi meidän oma kylmä sydämemme. Mutta jos me rakastamme ihmisiä, silloin me tahdomme heitä auttaa. Ja jos voimme auttaa, miksemme auttaisi? Rakkaus kyllä neuvoo, kuinka kulloinkin on meneteltävä. 1908:92.

Päämajan [*ks. tätä] aura 1908:254,

Kukin ihminen rakentaa joka hetki ajatuk-
sillaan, sanoillaan ja teoillaan jotakin pysyväis-
tää omaan auraansa, korkeamman minänsä ruu-
miiseen. Tähän soikeaan puolipyöreään ruu-
miiseen painautuu kuvia kaikesta, minkä kansa-
sa olemme tekemisissä, ks. karma 1908:331,

Itsekkäät värit hänen aurassaan ovat painu-
neet alaspäin ja rakkauden epäitsekäs ruusun-
väri hohtaa aurassa hänen rintansa kohdalla,
ks. rakkaus 1909:307,

Ja kun kerran jokin asia toteutuu aurassa
ks. usko 1910:76,

Kys. Miten voi ihminen muodostaa itsel-
leen suojelevan ilmakhän oleskellessaan kar-
kean aineellisessa ilmapiirissä?

V a s t. Voimakkaasti kuvittelemalla, että hän-
nen auransa pinta on läpitunkematon. Mutta
paras suojeleja on aina puhdas sydän. 1910:126,

Kys. Mistä johtuu, että muutamissa huo-
neissa on rauhallinen nukkua, toisissa ylen
rauhatonta? Tämä on matkustavaisen koke-
mus.

V a s t. Kullakin huoneella on oma »auran-
sa», s.o. astralinen ilmakhänsä, joka on täy-
tetty muistoilla eli kuvilla siitä, mitä huoneessa
on tapahtunut, mitä siinä on ajateltu ja tun-
nettu. Herkkä ihminen on altis tämän auran
vaikutuksille. 1910:173,

Teidän aurassanne on tumma pilvi ks. näkijä
1910:365,

Jotta kotimme voisi muodostua todelliseksi
päämajaksi, täytyy tänne auran kokoontua oi-
kein hyviä, pyhiä, jaloja, epäitsekäitä ajatuk-
sia, ja niitä luomassa voivat kaikki olla mu-
kana, ks. Päämaja 1911:31,

kansallinen ja isänmaallinen aura. Tämä kan-
sallisaura on kuin kiehuva kattila. 1918:61,

Auriseen munaan on jokainen ihminen kät-
ketty. Ihminen on myöskin äärettömyyden rajoi-
tus omassa aurassaan. — — — Tavallisen ih-
misen aura — — — aurassa näkyvät hakaris-
tit — — — adeptin eli tietäjän aurassa tshak-
rat 1928:40—43,

Osoittaaksemme myötämielisyyttämme ja saa-
daksemme auraamme hilpeyttä — niinkuin Joh-
taja sanoi — vastaanotimme tervehdykset kä-
sien taputuksella. 1928:209,

kuume esim. nostaa tajuntamme objektiivii-
seen kosketukseen psykologisten voimien kans-
sa, joita ei ole ainoastaan omassa aurassamme,
vaan ks. kuume 1928:285.

Aura 1931:323, 362, Aurojen värien
merkityksestä 1932:24—29,

Rakkaus — — — Se tuo vaalean ja tumman
violettin ja vaalean ruusunpunaiset värit mei-
dän auraamme, ks. buddhi 1933:173,

Manas ja buddhi ovat silloin ikäänkuin hän-
nen aurassaan ks. henki 1934:178.

Aura-looshi, Turku 1907:252, 1910:395—396,
1914:196, 512.

Aurinko, -kunta, -logos.
aurinkokuntamme Logosta ks. Melkisedek
1906:141,

aurinkokuntaamme kuuluu seitsemän eri
»kehitysjärjestelmää» ks. Venus 1906:142,
auringonjuhla talvipäivän seisauksen johdosta
ks. Joulukuu 1906:274,

Mutta astrologisesti aurinko kuvaa elämää,
henkeä ja ihmisen yksilöllistä eli korkeampaa
minää ks. Herra 1907:139,

Se kehitysaste, jolla aurinko-logos on ks.
eläinkunta 1907:202,

aurinkokuntamme todellisen auringon ulko-
nainen peilikuva, ks. P. E. XII: »Enkelein lan-
keemus» 1907:250,

yksi meidän aurinkokuntamme Logoksen ni-
mityksistä ks. Agni 1908:27, luku 13, 1908:62,
karma 1908:332—337,

Natalis Solis Invicti eli »voittamat-
toman auringon syntymäpäivä» ks. Joulusym-
boliikka 1911:356—361,

aurinkokuntamme takana Logos, se olento,
jonka kehityshistoria on kätkeyty aikakausten
yöhön. 1912:63,

meidän kaikkien yhteinen elonantaja, Au-
rinko ks. teosofia 1914:512, ks. Logos 1915:41,

Ja samalla auringon takaa ja joka puolelta
avaruudessa kuului ääni, joka sanoi: »ole hy-
vässä turvassa, minun poikani, sillä minä ra-
kastan sinua.» 1915:159,

Äkkiä silloin silmäni aukeni ja katseeni tun-
ki syvälle aurinkokuntamme sydänmaihin. Sil-
mänräpäyksessä ymmärsin ja tiesin, mitä Lo-
gos oli. Logos oli arvaamattoman korkea
olento, meidän aurinkokuntamme korkein ja
Hänen tajuntansa käsitti ja ikäänkuin syleili
lukemattoman joukon jumalallisia olentoja,
joiden keskipiste ja huippu Hän oli. Mahtavan
mahtava oli henkimaailman kannalta se elä-
mänrata, jota me fyysillisesti nimitimme au-
rinkokunnaksi. Järjelläni myös nyt ymmärsin,
että avaruus oli täynnä näitä aurinkologoksia
ja että niiden takana täytyi olla se erinomaisen
suuri salaisuus, jota madame Blavatsky kutsui
ensimmäiseksi yleiseksi Logokseksi ja joka jäi
yhtä ikuisiksi salaisuudeksi kuin itse avaruus-
den Jumaluuskin. Mutta maailmankaikkeus oli
joukko ilmenneitä olentoja, siinä oli arvo-
tusten ratkaisu, ja minä tunsin, kuinka itsestäni
vyöryi ulos eläviä olentoja ja kuinka me ih-
miskin itse asiassa loimme maailman. 1915:
266,

Kys. Löytyykö aurinkokunnan Logosta kor-
keampia olentoja? Jos aurinkokunnat ovat ato-
meja linnunratajärjestelmissä, niin pitäisi lin-
nunrata järjestelmän haltian olla korkeampi Lo-
gosta, kuten Logos on korkeampi ihmistä, joka
on ruumiinsa mikrokosmoksen ja atomien hal-
tia. Ilmeneekö aurinkokunnan Logos suoraan
salatusta jumaluudesta, jolloin ihmisenkin pi-
täisi ilmetä samalla tavoin, vai ilmeneekö
kaikki itseään korkeammista olennoista?

V a s t. Löytyy tietenkin aurinkokuntain Lo-
goksia korkeampia olentoja, niinkuin kysyjä
sanoi esim.: linnunratajärjestelmän mittaama-
ton Logos. Korkein on n.k. ensimmäinen uni-
versaalinen Logos, joka on yhtä iankaikkisesti
Absoluutin kanssa ja samalla kaiken ilmennyk-
sen perusta. Aurinkokuntain y.m. Logokset sa-
moinkuin ihminen (eli ihmisen monaadi) ovat
kaikki sisimmältään kotoisin tästä Absoluutin
kanssa yhtä olevasta ensimmäisestä yleisestä Lo-
goksesta, vaikkakin heidän ilmenemisensä ta-

pahtuu eri asteissa ja toistensa välityksellä. 1917:290—291,

aurinkokuntamme isä, luoja ja hallitsija, ks. Kristus 1917:440—442,

»Etu päässä ollen Auringon lintu kotka välttämättä on yhteydessä jokaisen Aurinko-jumalan kanssa ja kuvaa jokaista tietäjää, joka katselee astraalivaloa ja siinä näkee menneisyyden, tulevaisuuden ja nykyisyyden varjot yhtä helposti kuin kotka katselee aurinkoa.» [*Ote H. P. B:ltä] 1918:60 muist.

aurinkokuntamme järki on jumalallinen olento, joka edustaa sitä järkitajuntaa, mikä meidän aurinkokosmoksessamme on ilmennyt. Aurinkokuntamme maailmanjärki on aurinkokuntamme jumala. Ja aurinkokuntamme jumala on kuvaamattoman korkea persoonallinen — jos sitä sanaa uskallamme käyttää — olento. Että tämä persoonallinen olento, aurinkokuntamme logos, on puhunut profeettain suun kautta, sen helposti ymmärrämme. Mutta väärinkäsitys on lähellä, kun sanomme, että Jeesus Kristus oli hänen — aurinkokuntamme isän — persoonallinen ilmennys, ks. Jeesus, art. Oliko Jeesus Jumala? 1918:234,

Suuri juhla on todella auringon eli Kristuksen syntyminen kuolevaisen sielussa, ks. joulou 1919:292—294,

vpm:t kunnioittavat ja palvelevat — — — aurinkokunnan logosta ks. vpm. art. Mitä — — —

mystillinen Kristus, joka on kirkkaasti loistava aurinko sielun pimeydessä ks. Joulun sanoma 1922:296—298,

Kun siis esim. meidän aurinkokuntamme »personallinen jumala», Logos ks. sallimus 1924:123, murroskausi 1927:213—218,

Aurinkoa kuvattiin pympyrällä 1928:6,

Suomalaiset puhuivatkin »auringon pyörästä».

— — — Hakaristi on siis auringon symboli useiden tiedemiesten mielestä. — — — Auringonpyörä on psykologisesti katsoen kosmillinen symboli — — — Sampo ei tarkoita niin paljon aurinkoruumista kuin juuri näitä tshakroja. 1928:36, 310,

Sunnuntai on taas auringon päivä 1929:11—14,

Ja koska aurinkopilkut 1929:222, 268, 1930:35,

Me emme saata käsittää muuta kuin oman aurinkokuntamme salaisuuden, jota mainitaan nimellä Adam Kadmon, taivaallinen ihminen eli Makroprosopos, Jumalan kasvot, ks. Kolminaisuus 1930:41,

Aurinkomme on yksi miljoonista auringoista 1932:137,

Taivaallinen Ihminen, tämä kosmillinen Kristus täyttää koko maapallon, koko aurinkokuntan, koko meidän maailmamme, ks. Paavali 1932:205—207,

Aurinkoa en uskalla katsoa suoraan silmiin, hän on liian loistava minun hämärälle katselelenni, tervehdin häntä muuten vain, mutta linuille juttelen. 1934:109.

Aurora-looshi, Turku 1908:188, 1910:396, 1914:196, 512.

Autobiografia, ks. Ervast, Pekka I—XIII.

Sentähden on niin harvoja salatieteilijöiden autobiografioja. ks. Vitus 1912:106,

Sydän täynnä kiittolisuutta tunnustan saaneeni tänä jouluna ja tänä uutena vuotena osakseni niin paljon rakkautta kuin luullakseni harvoim lankeaa yhden ihmisen osalle: Tarkotan sanasta sanaan rakkautta enkä kunnianosotuksia. Mitä onkaan kunnia sille, joka harhojen läpi näkee eikä haihtuvalle voi antaa muuta kuin ohimenevän arvon? Mitä on kunnia sille, jonka sydän on sairas vain yhdestä kaihosta: että näkisi rakkautta maailmassa, armahtavaisuutta, sääliä, ymmärtämystä — rakkautta! Täydelliset voivat ehkä ottaa vastaan kunnianosotuksia, mutta me syntiset, me, jotka omalla heikkoudellamme otamme osaa maailman tuskaan ja omalla viallisuudellamme lisäämme ihmiskunnan taakkaa, me vähävikiset, me kaipaamme synteimme anteeksi antamusta armahtavassa rakkaudessa! Ja kun Jumalan voima tulee meidän luoksemme toisen ihmisen sydämessä, silloin on kuvaamaton se autuus, josta rintamme täyttyy. Ne rakkauden kyneleet, jotka silloin virtaavat sydämistä, vievät samalla mukanaan kaiken tuskan, kaiken epäuskon ja toivottomuuden . . .

Kaikkia niitä, jotka ovat minua muistaneet kirjallisilla tervehdyksillä ja onnetoivotuksilla, kiitän täten, tunnustan, että niidenkin mukana on tullut erityisen voimakkaita rakkausajatuksia. Tekisi mieleni painattaa tähän heidän monia kauniita ja lohduttavia sanojaan, mutta tietysti se ei käy päinsä, koska ne ovat persoonallista laatua. Yhden pienen runon julkaisen kuitenkin, jonka eräs teosofinen luku-piiri joulukuksi lähetti:

»Ken yksin yössäkin uskaltaa

Pää pystyssä pyrkiä valoon päin,

Ken siementä kylvävi totuuden —

Sitä silmä valvovi Korkeimman,

Sitä kädet ohjaavi Mestarien.»

Ja myöskin kiitän kaikkia niitä sydämestäni, jotka minua ovat ajatelleet ja muistaneet salassa, vaikkeivät näkyväisesti ole sitä ilmoittaneet. Tiedän, että niitä on paljon. Tietäkööt hekin, että minä heitä rakastan.

Aivankuin uuden vuoden lahjaksi sain niinkään sen tunnustuksen »Teosofian valolta», jonka olen painattanut tämän numeron »Tien varrelta» osastoon.

Kaiken tämän rakkauden rohkaisemana olen nyt päättänyt julkaista muutamia teosofisia muistiinpanoja omasta elämästäni. Alku seuraa tässä Tietäjän numerossa. Tämä autobiografinen katkelma on tietysti älyllishenkistä laatua eikä mitenkään tyhjentävästi kuvaa P. E:n persoonallisuutta. Vaikka jokainen yksityiskohta siinä on tosi, on se kuitenkin vain yksi puoli minusta, joka siinä näyttäytyy. En tiedä, kuinka suuri kirja syntyisikään, jos tahdoisin itseni esittää! Mutta toistaiseksi semmoinen ei ole tarpeen. Pyydän siis, että lukijat ystävällisesti pitäisivät mielessään, että muistiinpanojani en julkaise kuvatakseni itseäni, vaan siinä tarkoituksessa, että kertomus minun kokemuksestani voisi rohkaista toisia totuudenetsijöitä. 1915:3—4.

Automatisesti kirjottava mediumi ks. Atra, K. 1916:52.

Auttaja, auttaminen, -vaisuus. — Auttakaan minua, te opettajat, jotka olette kulkeneet edellä! ks. teosofia art. Mitä T. S. meille ——— 1906:152,

teosofian sanoma — — — on auttajan ääni ks. uskonto art. Mitä me ——— 1906:236,

Molemmat nämä esteet ovat salapukuisia auttajiä, ks. Naisen kannalta 1906:244,

Tavallisesti on elämässä niin, että jos ihminen kuuntelee omaatuntoaan, niin se häntä käskkee auttamaan ja rakastamaan, ks. karma 1908:334—337,

syntyneet muita henkisesti auttamaan ks. ihanteellisuus 1909:69,

olemme auttajien ja opettajien asemassa muuhun maailmaan nähden ks. looshityö 1909:337—339,

ihmisen tehtävä juuri on auttaa itseään ja muita. ks. Jumala 1910:81,

Sillä siihen kouluun otetaan oppilaiksi ainoastaan ihmisten auttajiä, ks. opettaja 1912:310,

jumalallisia auttajiä ks. Avataarat 1913:103, auttajasielu ks. Ahman Anna 1914:200, 235—237.

»auta tuota sisarta tai tuota veljeä.» ks. Pj-hiinvaellus 1914:314, veljeys, joka käskkee auttamaan, ks. karma 1915:191, jäseniä auttajien liitossa ks. Marjatan rengas 1916:91,

Nyt kun Aleksis Kivi taas kuuluu näkymättömien auttajien joukkoon ks. Kivi, A. 1916:149,

täytyy kaikin puolin kasvattaa itseäni, että kelpaisin maailman auttajaksi ja rakastajaksi. ks. teosofia, art. Veljeyden ——— 916:389—391,

Nämä auttajat ovat muodostaneet kouluja ja seuroja, joissa uusia tulokkaita on sekä lohduttu että opetettu, ks. vainaja 1919:62,

Niinkuin perhe on rakkauden ja auttamisen koulua ks. vpm. art. Mitä ——— 1921:191,

Auttava kätemme on alati ojennettuna ks. itsemurha 1924:209,

Jos ei kaitselmusta olisi, emme voisi ymmärtää mitään auttamista maailmassa, ks. Kohotalo ——— 1924:262—265,

ihmisten ja kaikkien olentojen rakastaja ja auttaja, ks. R-R. 1924:327,

kasvattaisi — — — henkisiä auttajiä ks. looshityö 1925:263—265,

Ruus-Ristin Neuvosto lausuu täten kauttani pienen varoittavan sanan asiassa, jota voimme meille ylevällä huumorilla, mutta josta eversti Olcottkin, Teosofisen Seuran alkuaiikoina varsinkin, oli pakoitettu silloin tällöin huomauttamaan:

Auttakaamme kaikkia ihmisveljiämme niin paljon kuin voimme ja haluamme, mutta olkaamme varovaisia niiden — ennen kaikkia meille persoonallisesti tuntemattomien — suhteen, jotka Ruusu-Risti-jäsenyyteensä tai ruusuristiläisyyteensä vedoten pyytävät meiltä rahaa »lainaksi». Ruusuristiläisyydellään ei kukaan ole oikeutettu keinottelemaan. 1925:343,

Auttaja teosofein kesken on nykyään ks. H. P. B., 1926:100, ks. Sairas sielu 1926:226, Friberg, M. 1927:372,

Minut valtasi suuri kunnioitus tätä väsymätöntä ihmiskunnan auttajiä kohtaan ks. A. B. 1929:181,

todellinen ihmisten auttaja, ks. raha 1929:319,

Auttamisessa on magiaa — samassa määrin kuin siinä on rakkautta.

Ihmiset pyytävät ja saavat apua toisiltaan — sängen ajattele mattomasti usein, varsinkin mitä rahoihin tulee. Semmoinen apu onkin vain kuin pankkivelan ottamista ja antamista — se on maksettava aikoinaan samalla mitalla ja verrattain pienellä korolla.

Mutta toista on, kun apu annetaan rakkaudesta. Silloin apu ei sido, vaan velvoittaa.

Mihin se velvoittaa?

Kuinka rakkauden herra Kristus sanoi, kun hän antoi apua?

»Mene, äläkä enää tee syntiä!»

Rukoilla apua korkeammilta olennoilta, kehittyneemmiltä ihmisiltä on todella velvoittavaa. 1930:226,

Teosofisen sanoman julistaminen, ihmisten auttaminen ks. R-R. 1932:71,

suurempi auttavaisuus ks. Vesimies 1932:169.

Autuas, autuus. — Mutta autuas hän, joka luopuu kaikesta ja palaa henkeen. — — — Hengen elämä on autuus, ja hengen elämä on rakkaus, mutta autuutta ei rajota muoto, eikä oma minuutemme kahlehdi rakkautta — rakkaus on vapaa ja leviää äärettömyyteen... 1906:120,

Autuas olet sinä, joka olet puhdistunut sielutuskan tulessa, sillä sinulle on tapahtuva suuri ilo. 1906:135,

»Autuaat ovat köyhät», art. julk. Jumalan valtakunnan salaisuudet. 1906:171—173, ks. Usko ja teot. art. 1908:129—135,

Autuus on siinä, että näemme Jumalan. Ja se, jolla on puhdas sydän, näkee Jumalan. Se joka ei näe Jumalaa, hän ei ole vielä autuas, ks. lapsi 1909:133,

autuus on elämän perussävel ks. ilo 1909:266.

Sillä rakkaus on autuutta, ja autuus on elämän totuus ja totuus on vapautta, ks. hyöty 1911:52—54,

Rakkaus on autuus. — — — Kuitenkin: autuas se, jonka rakkaus on suuri, vaikka hänen tietonsa ovat vähät, sillä ne tulevat lisääntymään, ks. Viisus 1913:468—471,

Autuaaseen lumoukseen vaipuu viisus, nähdessään Absoluuttia, ks. Sai. O:n Maailmansynty 1914:54—59,

Onnettomimmat ovat ne ihmiset, jotka eivät taakastaan mitään tiedä, autuaat taas ne, jotka siitä ovat tietoisia, ks. Pyhiinvaellus 1914:314,

autuuden ja ikuisen onnen ks. Kaita tie 1916:152—154,

Kys. Miten teosofian kannalta ymmärretään Ap.t. 4:12, jossa Jeesus Natsarealaista sanotaan ainoaksi autuuden tieksi ja nimeksi kuin taivaan alla on ihmisille annettu, ja kumminkin on todettu, että löytyy muitakin teitä autuuteen ja nimiä yhtä arvokkaita, kuten Buddha, Krishna, Zoroaster y.m.?

V a s t. Autuuden teitä on näennäisesti monta, mutta todellisuudessa yksi. Autuuteen vievä tie kulkee meidän itsemme kautta. Autuus on

jumalassa ja jumala on sisin itsemme. Mutta miksi ei sitä ainoastaan tietä kutsuttaisi monella nimellä, eri paikoissa, eri aikoina? Milloin se tie on Kristus, milloin se on Buddha. Mutta todellisuuden kannalta, meidän oman kokemuksemme kannalta, Kristus silloin on sama kuin Buddha — tietä vain on kutsuttu eri nimellä, nimellä, joka on saatu siltä, joka ensinnä näytti meille tien. 1917:339,

Onnea alkaneelle vuodelle!

Korkein onni on »iankaikkinen autuus», ja iankaikkinen autuus on tuntea totuuden jumala ja elää hänessä. Ilman iankaikkista autuutta ei ole ehjää eikä pysyvää maallistakaan onnea olemassa — elämä jumalassa on maallisen onnen ehto ja tausta. Mitä korkeampaa siis saatta isimme toisillemme toivottaa kuin sitä, että oppisimme totuuden elävää jumalaa tuntemaan? Jospa voisi Tietäjä olla oppaana sillä tiellä, joka autuuteen vie, jospa kaikki Tietäjän ystävät ja lukijat, sekä kokeneet että kokemattomat, astuisivat rohkeasti totuuden tielle tai rohkeasti sillä eteneisivät!

Onnea alkaneelle vuodelle! 1918:1,

tieto autuuden asioissa on mahdollinen ks. totuus 1919:194—196,

Ei maailma ollut murheen laakso, vaan autuuden eedeni ja totuuden tiedon pyhä paratiisi, ks. Joulun R-R. 1921:582,

Eihän tämä ole mikään »autuuden kysymys» ks. auktoriteetti 1925:150,

Jeesus sanoi: autuaita ovat hengessään köyhät (s.o. he, joilla ei ole rikkauksien tai vallan himoa), sillä heidän on taivasten valtakunta. 1934:254.

Avaruus. — Kaikkialla sykkii suuri sydän, koko avaruus on täynnä eläviä olentoja, ks. lapsi 1909:100,

Tätä eetteriainetta avaruus on täynnä ks. eetteri 1909:267—269,

näkymättömiä avaruuksia täynnä mitä ihmeellisintä, rikkainta ja monipuolisinta elämää, ks. Teosofinen liike 1909 Joululehti: 13,

Olin itse aivankuin elävä piste, elävä silmä äärettömässä avaruudessa — ja avaruus oli aina silmiäni edessä, ääretön avaruus, joka ulottui rajattomiin ja oli aivan pimeä. Kuitenkin tiesin, että avaruus oli itse elämä, jumalallinen pimeys, jossa minusta lähtevä ja minua ympäröivä valoilmio loisti valkeutena pimeydessä.

— — — Avaruus ulottui useampaan suuntaan, jota vastoin maailma oli ikäänkuin pintana.

— — — Järjelläni myös nyt ymmärsin, että avaruus oli täynnä näitä aurinkologoksia ja että niiden takana täytyi olla se erinomaisen suuri salaisuus, jota madame Blavatsky kutsui ensimmäiseksi yleiseksi Logokseksi ja joka jäi yhtä ikäiseksi salaisuudeksi kuin itse avaruuden Jumaluuskin. — — — Avaruus, joka oli kaiken takana, oli kuin äidinkohtu, joka sisälsi suuria syntymisen salaisuuksia. 1915:263—267.

Avataarat. — Bhagavan Das'in viimeaikaisia kirjoituksia on käännöksissä levitetty ympäri maailman, niinpä meidänkin keskuuteemme. Niitä on yritetty käyttää avuksi siinä taistelussa, jota on käyty T. S. presidenttiä vastaan

tr: Steinerin esittämän Kristusaatteen hyväksi. Mutta itämainen käsitys on auttamattomassa riidassa yhden ainoan persoonan jumaloimisen kanssa. Tämän osottaa Bhagavan Das selvästi siinä artikkelissa Avataaroista, jolla hän lopettaa aikakauslehtensä toimitamisen. Avataara merkitsee »jumalallista vuodatusta» ja tavallaan on jokainen ainehiukkanen, Hengestä lähteneenä, tällainen Avataara. Mutta erikoisessa merkityksessä on Avataara sellainen olento, joka auttaa eristyneitä henkiä jälleen tajuamaan Ikuisen Ykseyden. Näitä jumalallisia auttajia ilmestyy aina maailmaan, milloin paha ja synty saa ylivallan, aivan kuten ruumiissa jokainen kipu heti kutsuu apua hermoston keskuksesta. Avataaroja on erilaisia, riippuen siitä, minkälaisia kulloinkin kaivataan maailmassa. Milloin ilmestyy tiedon opettajia, milloin hartauden herättäjiä, milloin voimakkaita toiminnan henkilöitä. Ne ovat kaikki Jumaluuden ruumistuksia eikä niitä ole koskaan puuttunut ihmiskunnan niitä kaivatta. 1913:103,

Kalki Avataaran aika, 1929:173.

Avidjaa, tietämättömyyttä. 1932:141.

Avioliitto. — Miksi useimmat avioliitot ovat onnettomia? ks. Sukupuoliasia teosofian valossa. 1906:17,

mikä ero on avioliiton periaatteen eli idean ja nykyisen järjestelmän välillä. — — — Onnettomat avioliitot ovat väärrälle pohjalle rakennetut: mutta voi onnetonkin liitto muuttua vastakohtakseen, jos järki saa muuttaa himon rakkaudeksi, ks. Rakkauden alkemia. 1906:224,

Aviollisen ja sukupuolielämän alalla kaivataan muutoksia, ks. Naisen kannalta 1906:244,

Kristitylle on luonnollista ajatella, että kysymys on valmiiksi ratkaistu elinkautisen yksivaiheisuuden kautta, vaikei käytännössä aina noudateta lakia täällä länsimaillakaan, mutta muhamettilaiselle esim. moniavioisuus on yhtä laillinen ratkaisu. Kreikkalaiskatolisessa kirkossa avioero on mahdoton, mutta protestanttisissa maissa p³ritään yhä suurempaan vapautteen siinä suhteessa. 1907:157,

Kys. Kuinka on avioliitto —, erittäin sukupuoli- ja rakkaussasioissa, jos toinen tahtoo toisin kuin toinen? Onko heidän alistuttava toistensa tahdon alle vai onko omantunnon ääntä kuultava?

V a s t. Avioliittoon mennyt on sydämessään luvannut rakastaa ja palvella toista. Jolleivät puoliset, sitä jaksaa tehdä, on avioliitto onneton. Rakkaus muuttuu sorroksi ja orjuudeksi. Mutta sortoon ei kellään ole oikeutta eikä orjuuteen velvollisuutta. Ihminen on aina sisäisesti vapaa ja hänellä on oikeus kieltäytyä olemasta orja. Hän noudattaa silloin omantunnon ääntä ja ottaa päällensä suuremman edesvastuun, mutta kehittyä myös nopeammin. 1908:184,

ks. Palomaa V. 1908:249,

Kys. Koska kerran teidän taholtanne on sanottu, että avioliitto on miehen ja naisen välinen sielullinen sopusointu, niin eikö »vihkiminen» y.m.s. uskonnolliset menot ole sitä vanhaa kirkollista materialismia? Kuitenkin An-

nie Besant puolustaa vihkimistä (kst. Kristinuskon salainen puoli, siv. 195). Hän on niin syventynyt henkiseen elämään, että katsoo asioita omalta, mystilliseltä kannaltaan, enkä voi sanoa, että hän olisi väärässä. Mutta eikö jokapäiväisen yhteiskunnan kannalta esim. siviili-avioliitto olisi parempi ja kehittävämpi kuin kirkolliset kaavat, joissa naisen arvoakin alennetaan?

V a s t. Ymmärrän hyvin kysyjän epäilyksiä, koska asioita voi katsoa monelta kannalta. Ylämainitussa kirjassaan Annie Besant katsoo asioita kristinuskon kannalta. Kun hän kirjoittaa hindulaisille tai buddhalaisille tai muunlaisille »pakanoille» hän taas katsoo asioita heidän kannaltaan ja näyttää heille, mitä hyvää heidän uskonossaan on. Teosofin ja salatieteilijän tehtävä on juuri tällä tavalla kaivaa esille joka uskonnosta alkuperäinen salattu viisus. Nyt tiedämme, että kristikunnassa aina on pidetty ainoana jumalallisena asetuksena elinkautinen avioliitto yhden miehen ja yhden naisen välillä. Kaikki muu on tältä puhtaalta kristilliseltä kannalta »syntiä». Syntiä on prostitutsioni, syntiä on moniavioisuus ja aviorikos. Eikö siis ole luonnollista, että on tahdottu erityisillä juhlamenoilla terottaa ihmisten mieliin, kuinka pyhä ja ylevä on oleva se liitto, johon kaksi lupautuvat? Tältä kannalta katsoen en näe »vihkimisessä» mitään rumaa tai alentavaa. Tosin niitä sanoja, joita käytetään, voisi muuttaa hieman »uudenaikaisemmiksi» ja »vapaammiksi», koska niiden salaista merkitystä ei kuitenkaan enää muisteta eikä ymmärretä. Mutta en silti tahdo tuomita »vääräksi» siviiliavioliittoa, niin, en sitäkään liittoa, jossa ei ole mitään menoja käytetty. Päinvastoin: on mielestäni suotava, että semmoisiakin otetaan käyttöön, että ihmiset ovat tilaisuudessa noudattamaan sisäisiä omantunnon käskyjä. Liiton pyhyys riippuu kuitenkin viime kädessä asianomaisista henkilöistä itsestään. Uskonpa niinkin, että tulevaisuudessa, kun teosofinen uskonto on läpitunkenut kaikkien kansojen henkisen elämän, kohtelemme samalla kunnioituksella ihmistä, joka esim. muhamettilaisten tapaan elää moniavioisuudessa, kuin sitä, joka kristittyjen tapaan elää yksiavioisuudessa. Ainoa mitä ei suvaita, on epärehellisyys, ulkokuultaisuus, petos, sorto. Mies, joka käyttää »huonoja» naisia salaa, on silloin ala-arvoisempi kuin mies, jolla on esim. kaksi vaimoa julkiesti. 1908:345—346.

A. B. avioliitosta ks. A. B. 1910:283,

Tämä on syy, miksi uskonnoissa on pidetty avioliittoa pyhänä. ks. Rakkauden salaisuus 1911:216—219,

Puhutaan aina avioliitoista, hellistä suhteista »miehellen ja naisellisten olentojen välillä, ja niillä tarkotetaan uskonnoissa aivan toisia mysteeriä kuin inhimillisiä lemmensuhteita. Jokainen kristitty tuntee tuon puhutavan, että Kristus on ylkä ja seurakunta, kirkko tai yksityinen ihmissielu hänen morsiamensa. Samaten on myös kristityille tuttu tuo ohimennen Mooseksen kirjoissa (1 Moos. 6:2) esiintyvä lause: »Jumalan pojat näkivät ihmisten tyttä-

ret kauneiksi ja ottivat niitä vaimoikseen». Samanlaisia piirteitä voisimme hyvin paljon löytää jos oppineesti tutkisimme eri kansojen jumaluusoppeja. 1912:118,

Kys. Jos mies ja vaimo ovat vihittynä pariskuntana ja jommallakummalla olisi todellinen halu muovata itseään ja kaiken puolin tulla paremmaksi ja päästä himojen orjuudesta, niin eikö hänellä olisi oikeus asua erillään vaimostaan tai miehestään, kuitenkin huolta pitämällä perheestään, jos hänellä on? Tämä tietysti kyllä on itsekunkin itsensä harkittava ja tehtävä, mitä mieltä te olisitte tässä asiassa?

V a s t. Jos ihminen todella tahtoo voittaa itseään, ei hänen tarvitse turvautua äkkijyrkkiin tekoihin. Voittava löytyy hänessä itsessään eikä ole välttämättä riippuvainen fyysisen ruumiin teoista. »Olkaa maailmassa, muttei maailmasta.» Kun ensin sieluelämä puhdistuu ja kaunistuu, muuttuu itsestään ulkonainen elämä, mikäli se ei ole meistä yksin riippuvainen. Suurin taito on kasvaa näkymättömässä ja tuntemattomana, ainoastaan oman jumalansa kasvojen edessä. 1913:258—259,

Sama on laita avioliitossa, ks. veljeys 1914:192,

Kaksi ihmistä rakastavat toisiaan, menevät esim. naimisiin ks. Mysteriot I 1916:66,

Omia haaveitani rakkaudesta ja avioliitosta ks. kristitty 1917:7,

Mitä nyt avioliittoon ja ks. Sukupuolielämä 1920:147, sallimus 1924:121, armeija 1924:286, nuoren parin aviollinen vihkimys, jonka Johntamme toimitti ihanalla ja ikimuistettavalla tavalla. 1928:215, ks. Vesimies 1932:171.

Aviitshi. — Sanoin kuvaamattomat ovat ne sieluntuskat, jotka ahdistavat häntä siinä »lakkaamattomassa helvetissä», jota buddhalaiset kutsuvat aviitshiksi ja joka on hänen lopullinen kohtalonsa, ennenkuin (astralisen) kuoleman viikate katkaise ainaaksi hänen elämänsä langan. 1907:161,

Kys. Kirjassa »Tidehvarfvens mysterier» sanotaan siv. 80, että joka inhimillinen sielu on kulkeva aviitshi-tilan läpi. Eikö tuon asian ilmaiseminen voi aiheuttaa ahdasmieliselle ihmiselle jonkunlaista helvetinpelkoa?

Vast. Mainittu kirja on joko erehtynyt tai käyttänyt sanaa »aviitshi» toisessa merkityksessä kuin salatieteellisessä kirjallisuudessa. Meillä ei ole käsillämme puheenalaista teosta. Mutta mitä aviitshi on, se luettakoon »salatieteilijän sanakirjasta». Se on mustan maagikon kohtalo ja kohtaa harvoja ihmisiä. 1908:91,

Nyt hän astuu n.s. aviitshi-tilaan ks. magia 1927:126—128.

Avoin kirje Omantunnon lukijoille, ks. Omantunto 1907:117—118,

Avoin kirje kaikille maailman teosofeille, ks. teosofia, art. T. S:n tehtävä 1921:328—334.

Avomieliisyys. — Koetin edelleen olla puheisani avomieliinen, mutta avomieliisyys kävi yhä vaikeammaksi ks. sota 1920:338—348.

Avustajain liitto.

T. S. palveleva veljistö. Tämä presidenttimme äsken perustama järjestö on he-

rättänyt suurta mieltymystä Intian teosofeissa. Useita veljistöön kuuluvia »liittoja» on jo muodostettu ja toisia suunnitellaan. Niillä on tietysti intialainen leima ja ne soveltuvat intialaisiin oloihin, mutta toivottavasti esimerkiksi pian noudatetaan muuallakin. — — — Mitä nyt voimme sanoa Suomesta? Olemme vakuutetut siitä, että ennemmin tai myöhemmin täälläkin tullaan muodostamaan erilaisia liittoja, meidän oloihin sovellettuja. Onpa meillä mielessämme jo joitakuita. Mainitsemme tuumamme tässä, että lukijamme voisivat niitä pohtia ja itse puolestaan keksiä uusia suunnitelmia. Toimitus on kiitollinen kaikista kirjallisista ehdotuksista, jotka tavalla tai toisella vastaavat kysymykseen: mitä teosofit Suomessa voisivat tehdä?

Teosofisia työaloja. Meidän tulevaisuussuunnitelmamme on, että perustettaisiin seuraavia liittoja: 1) Siirtola-liitto, joka rajottuisi T. S:n jäseniin ja jonka tarkoituksena olisi, että kaupunkilaislooshien jäsenet joko vuokraisivat asuntonsa samassa talossa tai rakentaisivat, jos mahdollista, oman talon, tai vielä paremmin asettuivat kaikki asumaan yhdessä yhteisellä maalla lähellä kaupunkia, josta heidän olisi helppo päästä töihinsä kaupunkiin. Näissä maasiirtoloissa olisi joka perheellä oma asuinrakennuksensa ja puutarhansa, mutta ateriat, ainakin päivällinen, syötäisiin yhdessä erityisessä ruokalassa. Looshilla olisi oma koushuone, kirjasto j.n.e. Tällainen tuuma tuntuu monen mielestä mahdottomalta toteuttaa — »eihän päästä minnekkään ilman rahaa». Totta kyllä, mutta vielä varmempi on, että jos ei ole lujaa tahtoa ja halua, niin ei ole rahasta mitään hyötyä, vaikka sitä olisi kuinka paljon. Mutta kun tahto on, kun ihanne on, silloin tulee raha ja kaikki mitä ihanteen toteuttamiseen vaaditaan. 2) Samanlainen A e s c u l a p i u s - l i i t t o kuin edellämainittu intialainen. Tämän tarkoituksena voisi erityisesti olla levittää tietoa fyysillisestä puhtaudesta kodissa, raittiin ilman tärkeystä, lämpimien ja vedosta vapaiden suojien välttämättömyydestä y.m. ja käytännöllisesti auttaa ja ohjata tietämättömiä näissä asioissa. 3) Henkinen A u l l a j a l i i t t o, jonka tarkoituksena olisi ajatuksen voimalla puhdistaa kansamme henkistä ilmapiiriä.

Avustajain liitto. Muuan tuuma on jo valmiina. Vuosikokouksessa maaliskuun 16 p:nä lausuttiin toivomus, että Suomalaisen Osaston hallinto koettaisi taas panna toimeen esitelmiä maaseudulla. Hallinto on asiaa pohtinut, ja koska on suotava, että propagandatyötä teosofisten aatteiden puolesta tehdään niin paljon kuin mahdollista, ja työntekijöitä kyllä on, mutta ei varoja, on hallinto päättänyt turvautua seuraavaan keinoon varojen hankkimiseksi. Perustetaan vapaaehtoinen avustajain liitto. Liiton jäseneksi voi päästä jokainen, joka ennen elokuun 1 päivää ilmottautuu T. S:n ylishteerille. Jäseneksi liitytään vähintään kahdeksitoista kuukaudeksi ja jäsenen tehtävä on rahallisesti avustaa teosofista liikettä. Avustus tapahtuu seuraavasti: jokainen jäsen saa hallinnolta erityisen säästölaatikon, johon hän joka päivä (mikäli mahdollista samaan aikaan) las-

kee rahan — suuremman tai pienemmän, mutta vähintään viiden pennin rahan, samalla ajatellen avustuksen tarkotusta. Jos tähän liittoon tulee sata jäsentä, tekee heidän avustuksensa kuukausittain ainakin 150 markkaa. Ennenkuin 50 jäsentä ilmaantuu, ei liittooa laisinkaan perusteta. Mutta jos ennen elokuun 1 p:nä on riittävä määrä jäseniä ilmaantunut, ryhdytään toimeen syyskuun 1 p:nä ja annetaan tarkempia tietoja aikakauskirjamme elokuun numerossa. Huom! Tähän liittoon voi ken tahansa ruveta jäseneksi, mutta hallinnon kehotus kohtaa etupäässä T. S:n jäseniä. 1908:185—187,

»Avustajain liitto». Tietäjän viime numerossa ilmoitettiin, että T. S:n Suomalaisen Osaston hallinto oli päättänyt perustaa liiton, jonka jäsenet säännöllisillä raha-avustuksilla tekisivät laajemman teosofisen propagandatyön mahdolliseksi; liitto perustettaisiin, jos vähintään 50 jäsentä siihen ilmottautuisi ennen elokuun 1 päivää. Kuinka nyt on käynyt? Ilmoitus tehtiin nähtävästi ajalla ja tavalla,, joka ei saanut joukkoja innostumaan. Tähän saakka on liittoon merkinnyt itsensä ainoastaan 22 jäsentä. Jos tähän tulokseen tyytyisimme, raukeisi siis koko hanke tyhjiin. Mutta me emme tyydy tähän tulokseen. Olemme vakuutetut siitä, että kun teosofilukijamme huomaavat mistä on kysymys, he eivät saata olla rientämättä rintamaan. Eräskin auttajaksi ilmottautunut kirjottaa meille: »T. S. palveleva veljistö on varmaan tervetullut ehdotus monelle sekä Seurassa että sen ulkopuolella olevalle teosofille. Varsinkin on Hallinto mielestäni keksinyt erinomaisen keinon — tarkoitan Avustajain liitto. Toivon mitä laajinta kannatusta tälle liitolle ja monen uuden perustamista!»

Liiton aate ei ole uusi: puolitoista vuotta sitten semmoinen oli meillä käytännössä. Maaliskuussa 1906 alkoi Palomaa teosofisena luennoitsijana kierrellä maita ja mantereita. Teosofinen Kirjakauppa ja Kustannusliike hankki hänelle vuosipiletin Suomen rautateillä ja kolmen kuukauden aikana hänelle maksettiin sadan markan kuukausipalkka T. K. ja K:n puolelta. Sitten huomattiin mahdottomaksi jatkaa yritystä liikkeen kustannuksella, jonka tähden T. K. ja K:n silloisen johtokunnan jäsenet ja erät yksityiset teosofit antoivat kukin kymmenen markkaa kuukaudessa kesän ajalla, että Palomaa taas saattoi jatkaa matkojaan kolme kuukautta eteenpäin. Syyskuussa 1906 perustettiin vihdoin vapaaehtoisten avustajain liitto (»Palomaan lista»). Siihen merkitsi itsensä 52 jäsentä. Kuuden kuukauden ajalla he maksoivat mikä minkin summan kuukaudessa. Kuukaudessa saatiin tällä tavalla kokoon Smk. 102:55. Palomaan esitelmämatkat jatkuivat helmikuun loppuun 1907. Kukaan ei kieltäne, että tällä tavalla tehokkaasti edistettiin teosofian asiaa.

Kun hallinto nyt viime vuosikokouksessa saamansa kehotuksen mukaisesti otti asian puheeksi, ei se vielä varmasti ajatellut määrättyä luennoitsijaa. Mutta selvä on, että se henkilö, joka tällä tavalla uhraisi aikansa Seuran palveluksessa, on saava määrätyn kuukausipalkan,

sillä kuinka hän muuten voisi jättää muun työnsä ja toimensa? Sata markkaa kuukaudessa ei ollut Palomaalle mikään loistava palkka, rakkautensa asiaan sai korvata mitä puuttui. Teosofista työtä ei tehdäkään »palkan vuoksi», vaikkei silti se teosofinen työ, joka vaatii tekijänsä koko ajan ja kaikki voimat, saa olla semmoista, että siihen voivat ryhtyä ainoastaan joutilaat pohatat tai toivottomat nälkätaiteilijat. On sitä kuitenkin yllin kyllin työtä teosofian palveluksessa niille, jotka ovat tilaisuudessa uhraamaan osan ajastaan ja voimistaan ilmaiseksi! Tästä viimeksimainitusta kohdasta kaikki teosofinen työ alkaakin.

Tahdomme vielä erehdyksen välttämiseksi lisätä, että tämmöisenä kiertävänä luennoitsijana ei tulisi toimimaan Suomalaisen Osaston ylisihiteeri. Hänellä on aikaa ainoastaan silloin tällöin käydä Osaston paikallisyhdistyksiä tarkastamassa, ja mitä hänen matkojensa taloudelliseen puoleen tulee, korvataan mahdollisesti syntyvä tappio Seuran varoista, joista tänä vuonna on määrätty 75 markkaa tarkotusta varten. Mutta tilapäisistä luentomatkoista paikkoihin, joissa teosofinen liike jo on löytänyt jansijan, koituukin sangen harvoin tappiota.

Jos nyt teosofilukijamme vielä ottaisivat asiaa harkitakseen, toivomme, etteivät he pidä

tuumaa tyhjänpäiväisenä, vaan liittyvät joukoissa Avustajain liittoon. Senpätähden julistamme vielä kerran:

Avustajain liiton jäseneksi voi päästä jokainen, joka ennen syyskuun 10 päivää ilmoittautuu T. S:n ylisihiteerille, kirjailija Pekka Ervastille, os. Äggelby. Jäseneksi liitytään vähintään kahdeksitoista kuukaudeksi ja jäsenten tehtävänä on rahallisesti avustaa teosofista liikettä. Avustus tapahtuu seuraavasti: jokainen jäsen saa hallinnolta erityisen säästölaatikon, johon joka päivä (mikäli mahdollista samaan aikaan) laskee rahan suuremman tai pienemmän, mutta vähintään viiden pennin rahan, samalla ajatellen avustuksen tarkotusta. Jos ennen syyskuun 10 pv:ää on ilmaantunut ainakin 50 jäsentä, ryhdytään toimeen syyskuun 15 p:nä ja annetaan tarkempia tietoja aikakauskirjamme syyskuun numerossa. 1908:251—252,

Avustajain liitto. Tähän liittoon, josta tarkemmin on puhuttu heinä-elokuun vihossa, on ilmottautunut nyt 37 jäsentä. Emme siis vieläkään ryhdy toimeen. Eikö ole useampia vapaaehtoisia auttajia, jotka soisivat, että teosofian hyvä sanoma leviäisi kautta Suomen? 1908:314.

Aztekit ks. joulou 1906:273, ks. Joulusymtao-liikkaa 1911:357.

B

Babeli. — näinä teosofisina Babeli-aikoina ks. vpm. 1926:105—107.

Backlund, Axel 1927:244.

Backman, Albert 1907:225, 1908:124, 375, 1924:221.

Backman, John 1915:319, 1924:220.

Back to Blavatsky-liike ks. H. P. B.-yhtymiä.

Bakkus ks. joulou 1906:273, Joulusymboliikkaa 1911:357—361.

Balkanin sota ks. ennustuksia 1914:363—367.

Balsamo, Josef, ks. Cagliostro 1916:7—14.

Barker, A. Trevor, ks. Mestarikirjeet 1924:42—45, Mestarikirjeet 1925:97—101, H. P. B. 1925:194—203, 1928:213, 1931:180, H. P. B. 1932:168.

Barker, Elsa, ks. Elävän vainajan kirjeitä 1917:278 muist.

Barley, A. H. *Astrologian järjellinen perusta.* Suom. englanninkielestä. — Astrologian ikivanha tie lukee tähdistä ihmisen luonteen ja kohtalon, kuten tiedämme, ja tavallisesti kutsutaan nykyaikana astrologiaa halvaksi keskiaikaiseksi taikaukoksi. Se, joka tahtoo tietää, miksi astrologia ei ole taikaukkoa ja kuinka on mahdollista, että tähdillä on vaikutus ihmiseen ja elämään, hän lukee tällaisen teoksen. 1906:285,

Nähdessään tämän kirjan nimen moni varmaan kysyy itseltään ihmetellen: »astrologia — keskiaikaista taikaukkoa! Semmoistako teosofit nyt alkavat tarjota meille?» Hänen ihmeteltynsä on luonnollinen, sillä niin hänelle on opetettu. Eikä ole yhtään kirjaa, ei suomen- eikä ruotsinkielellä, joka puhuisi vakavasti tästä aiheesta. Ainoa kirja, joka suomen kielellä ottaa astrologian puheeksi, on Bonsdorffin »Tähtitiede»; kirjan tekijä ei ole voinut sitä välttää, koska vanhan ja keskiaikaisen tähtitieteilijät kaikki samalla olivat astrologeja eli »tähdistäennustajia». Mainittu kirja omistaa astrologialle kokonaisen luvun eli 11 sivua, ja siinä selitetään jotakuinkin tarkkaan, kuinka horoskopi asetetaan. Vieläpä luku alkaa näillä sanoilla: »Muinaiskansat pitivät tähtitiedettä pyhänä tieteenä ja yhdistivät sen läheisesti jumaluusoppiinsa. Kaikissa tempeleissä oli tähtien tarkastusta varten erityisiä uskottuja miehiä, joiden tehtävänä oli tarkkaan merkitä taivaankappalten asennot, jos jotain tärkeämpää oli tapahtumaisillaan» (siv. 281). Kuitenkin kirja tietysti tekee pilkkaa astrologiasta — tosin selittämättä miksi, mutta nykyisen korkean sivistyksen kannalta pilkkaa kai on paikallaan muuttanut mutkitta — ja luku loppuu näihin pontteihin: »täytyy ihmetellä miten näin järjetön oppi ja sen harjoittaminen saattoi pysyttää yllä kahden vuosituhannen aikana. Sillä oli kuitenkin koko kirkko uskollisena ja

voimakkaana suojelijanaan, koska katolisen papiston vahvin tuki oli taikaukko, jonka vireillä pysymistä astrologia suuresti auttoi» (s. 292).

Mutta se, joka jostain asiasta on ajatellut tai ajattelee pahaa, hän on myös velvollinen kuuntelemaan, mitä saman asian puolustajat sanovat sen eduksi. Jokainen innokas totuudenetsijä ostakoon siis itselleen ja lukekoon nyt ilmoitettavanamme olevan teoksen. Se on ensimmäinen laatuaan ei ainoastaan Suomessa, vaan tietääksemme yleensä pohjoismailla. Ulkomaila ovat jo vuosikautia sitten useat uskaliat sieltä ottaneet asian puheeksi ja ruvenneet puolustamaan tuota iänikuista tiedettä ja todistamaan käytännöllisesti, että se ei ole »humbugia». Englannissa, Indiassa, Ranskassa ja Amerikassa ilmestyy aikakauskirjoja, jotka ovat kokonaan omistettuja astrologialle. Kuuluu englantilainen astrologi Alan Leo, »Modern Astrology» nimisen, suuresti levinneen aikakauskirjan päätoimittaja ja monen paksun astrologiaa käsittelevän nidoksen tekijä, lausuu m.m., puhuessaan astrologian hyödystä ja vakuuttaessaan, ettei se suinkaan ensi kädessä ole tähdistä ennustamista: »Ennen kaikkea Astrologia opettaa meitä ymmärtämään ihmistä; toiseksi parantamaan ja uudestansyttämään niitä, joiden siveellinen ja yleinen parannus saisi olla ensimmäisenä huolenamme, nim. meitä itseämme; kolmanneksi oppimaan suvaitsevaisuuden ylevän läksyn, siten että me käytännöllisesti tutkimalla luonnon sisäisiä lakeja huomaamme, kuinka erilaisia kykyjä ja tilaisuuksia on suotu veljillemme. Sillä pintapuolisestikin tutkimalla joitakuuta erilaisia horoskopeja ymmärrämme sen totuuden, että kaikki eivät synny yhdenvertaisina vapaassakaan maassa, että ani harvat ovat saaneet syntymälahjakseen semmoiset kyvyt, että voivat toteuttaa kaikki kunnianhimoonsa pyyteet, jota vastoin monet sielut vielä ovat nuoria viisaudessa, toiset taas »karmansa» painavan taakan raskauttamina — ja karma on seuraus heidän omista teoistaan menneissä ruumistuksissa — ; siten kaikki eivät samalla tavalla »menesty» elämässä eivätkä liioin kaikki samalla tavalla »joudu tappiolle». Mutta astrologian käytöllinen, todella käytöllinen hyöty on siinä, että me sen avulla voimme 1) analyserata ja tutkia ja 2) parantaa ja vapaasti, tieteellisesti koetella omaa luonnettamme. Ja luontemme on kohtalomme...

Mr. Barleyn kirjanen »Astrologian järjellinen perusta», joka nyt on ilmestynyt suomeksi, selittää vielä tarkemmin, mitä astrologia on. Se ei opeta meitä horoskopeja laatimaan; se kyl-

lä antaa meille muutamia viittauksia, joista näemme, kuinka mieltäkiinnittävä tämä tieteen perinpohjainen käytännöllinen tutkimus olisi, mutta sen tarkoitus on ennen kaikkea valaista tuota tärkeätä kysymystä: onko astrologia humbugia vai onko siinä jotain perää? Ja vaikka tekijän tyyli on hiukan raskasta — mikä ehkä paikotellen on suomenoksen vika — lukee kirjan kuitenkin mielihyväkseen; siksi sukkelasti ja elävästi se on kirjoitettu. Epäilemättä lukija loppuun päästyään kaipaa enemmän, kaipaa käytännöllisiä ohjeita miten hänen on meneteltävä asettaakseen horoskopin ja kuinka hänen on sitä tulkitseminen. Sillä vasta käytäntö opettaa meille, missä todella on totuus. Paras todistuskappale astrologian totuudesta on tietenkin horoskopi, joka säännönmukaisesti laadittuna ja tutkittuna osottautuu yhtäpitäväksi asianomaisen henkilön luonteen ja elämänkokemuksien kanssa.¹⁾ Toivomme siis, että pian suomen kielellä ilmestyy kirja, joka antaa käteemme tämän taiteen käytännöllisen avaimen.

Pari vietikkamaista painovirhettä on kirjassa. Siv. 31, riv. 13 ylh. on: a n t i q u a ' s t i s i v e e l l i s i ä sen sijaan, että pitäisi olla: puhtaasti siveellisiä. Siv. 90 alkaa toinen kappale sanalla: Ryhtymällä, joka tietysti on oleva: Ryhtymättä. 1907:45—46, 1913:263, 1917:291, 1924:224, 1931:165.

Barnabas ks. Paavali 1934:181.

Basilier, P. E:n isänäidin nimi, 1916:101.

Beaujont, Jules 1927:4—5.

Bebel, August. Bismarck ja August Bebel. 1914:146—147.

Beethoven. Oliko Beethoven vapaa-muurari? 1929:20—21.

Behai-liike. — Abdul Beha (Abbas Effendi), behalaisliikkeen nykyinen johtaja, on tänä kesänä vierailut Lontoossa ja saarnannut pyynnöstä muutamissa kirkkoissa siellä. Hän on 67-vuotias vanhus, ulkomuodoltaan erittäin arvokkaan ja ystävällisen näköinen, katse eloisa ja läpitunkeva. Hänen vapaamielisyytensä on suurenmoinen. Hän kunnioittaa teosofiaa, vapaamuurariutta ja kaikkia samansuuntaisia liikkeitä, koska ne työskentelevät ihmiskunnan yleisen veljeyden hyväksi. Hänen seuraajiaan on Persiassa kolme miljoonaa, muualla hajallaan ympäri maailmaa kaksitoista miljoonaa. Syyskuun 30 p:nä panivat Mrs. Besant ja Mr. Sinnett toimeen kokouksen Lady Emily Lutens'in luona Abbas Effendin kunniaksi, että teosofit olisivat tilaisuudessa häneen tutustumaan. 1911:316.

Se on erityisesti mieltäkiinnittävä teosofille, sentähden että siinä puhutaan uudesta maailman opettajasta, ks. Islam 1911:290.

Behai-liike, art. kirj. Ethel J. Rosenberg, suom. 1911:290—298.

Kys. Luin äsken »Hufvudstadsbladetista» artikkelin Abdul Baha, en persisk reli-

gions filosof, jossa esitetään Abdul Baha oppia ja elämää mieltä kiinnittävällä tavalla. Onko Tietäjän toimitus kiinnittänyt huomiotaan yllä mainittuun uskonnolliseen liikkeeseen ja erittäin siihen bahaismin oppiin, ettei ihmisen enää jatka kehitystään tällä, vaan henkimmämmällä tasolla?

Vast. Vuoden 1911 Tietäjässä, siv. 290—298, oli kirjoitus nimeltä Behai-liike. Tämä liike on mielestämme tärkein ilmiö tätä nykyä islamilaisessa maailmassa. Abdul Beha, joka viime vuosina on liikkunut Euroopassa ja Amerikassa, on kaikkialla teosofisissa piireissä otettu vastaan suurimmalla kunnioituksella ja ihastuksella. Hänen oppinsa näkyy olevan enemmän eettillistä kuin metafysisillisiä laatuja. En tiedä, miksi hän salaa tietonsa jälleensyntymisestä, jos se tieto hänellä on; mutta mahdollista on myös, ettei Abdul Beha vielä sitä tiedä omasta kokemuksestaan. 1913:257—258.

Muhamettilaisen Bahai-liikkeen kuuluisa johtaja, suurisieluinen Abdul Baha, lausuu yksityiskirjeessä Skotlannin T. S:n ylisiteerille Mr. Graham Polelle, seuraavat sydämelliset sanat Mrs. Annie Besantista, jotka tähän lainaan aikakauskirjasta *Theosophy in Scotland*: » . . . Tahdon sanoa, että Mrs. Besantin ihanne on totisesti hyvin korkea. Hän tekee utterasti ja rohkeasti työtä, ja hänen suurin toivonsa on palvella koko ihmiskuntaa ja olla välineenä, jonka avulla ystävyys ja rakkaus voi syntyä maailman kaikkein yhteiskuntien välille. Aina rukoulen hänen puolestaan, että Valtakunnan vahvistava voima hänet ympäröisi ja hän voisi kylvää palveluksen siemeniä puhtaaseen hedelmälliseen maahan, että hän saisi korjata monta, monta satoa, että taivaallinen siunaus tulisi hänen osakseen, että Pyhästä Hengestä lähtenyt vaikutus toteutuisi ja ikuiset tulokset kruunaisivat hänen palveluksensa, vaivansa ja vaikeutensa. Tätä, minkä olen sanonut, toivon hänelle.» 1914:152, ks. Oomoto-liike 1927:381.

Belgia 1914:364, 1917:201.

Benares 1912:447, 1918:73.

Benediktus XV, [*Rooman paavi,] monessa kirjeessään ja julistuksessaan järkähtämättä asettui pasifismin kannalle, ks. sota 1922:164.

Benn. — Mr. Benn, englantilainen kirjailija ja suurkustantaja, kävi äsken Helsingissä ja lausui m.m. vakaumuksenaan erälle haastattajalleen, että tilanne Euroopassa ei muutu hyväksi, ennenkuin valtakunnat heräten järkiinsä päättävät luopua korvausvaatimuksista maailmansodan johdosta. Sotavelat on ilman muuta kuitattava. 1929:361.

Ben Pandiira, Jeesus. T. S:n auktoriteetit lankesivat Ben Pandiira-ansaan, ks. Kristus 1929:140—141, Poika 1929:416.

Bergman, J. *Giordano Bruno*. V. Kososen kustannuksella. Hyvä kirja, mutta niin surkuteltavan pieni, ettemme saa aineesta edes pintapuolista käsitystä! 1908:182.

Bergson, Henri, Uudenaikainen mystikko ks. Mystiikka. 1914:98—100.

Bergström, Maalin. 1910:287.

Bernardone, Giovanni ks. Fransiskus 1930:369—379.

¹⁾ Horoskopeja voidaan tilata englannin kielellä Alan Leolta (kts. lehtemme ilmoitusta) ja suomenkielellä Uranieliltä (os. Kouvola), jolta voi pyytää tarkempia tietoja.

ANNIE BESANT

Besant, Annie = lyhennettynä **A. B.**

1905:27, 29, 31, 72, ks. teosofia art. Kansainvälinen — — — 1905:91—96. 142—143. 1906:15, 59, 93, 140, 203, 229, 245, 1907:3, 54, 76, 85—89,

Teosofisen Seuran presidentti. Kuka on nykyään T. S:n presidentti? Tammi-kuussa eversti Olcott nimitti Annie Besantin seuraajakseen. Yleinen vaali on kuitenkin tapahtuva, ennenkuin Annie Besant virallisesti voi astua toimeensa. Vaali tapahtuu touku-kuussa. Presidenttinä toimii siihen saakka varapresidentti A. P. Sinnett Lontoossa. 1907:114, ks. teosofia 1907:141—142,

C. W. Leadbeaterin asia. — — — Annie Besantin kanta. — — — Miksi Annie Besant kirjotti artikkelinsa »Teosofisen Seuran perusta!» — — — T. S:n säännöt ja erottamis-oikeus. — — — A. B:n matkat. — — — 1907:166—168,

Teosofisen Seuran presidentti. Valtaavalla äänen enemmistöllä on nyt Mrs Annie Besant valittu Teosofisen Seuran presidentiksi. Koska hän sitä paitsi Madame Blavatskyn kuolemasta saakka v. 1891 on ollut Esoterisen Koulun »ulkonaisena päänä», on täten yhteen käteen uskottu ne molemmat luottamustoimet — julkinen ja salainen, — jotka edustavat maailmassa Teosofisen Seuran työtä ja tehtävää. Annie Besant on syntynyt lokakuun 1 p:nä 1847 ja nykyään siis 60 vuoden ikäinen. Hän liittyi Teosofiseen Seuraan v. 1889. 1907: 184,

Presidentinvaali. Ilahuttava seikka oli, että huolimatta siitä kiihtyneestä mielialasta, joka Olcottin kuoleman jälkeen vallitsi Teosofisessa Seurassa Annie Besantin kuuluisan artikkelin y.m. syitten johdosta, uusi presidenttimme yleisessä äänestyksessä sai niin valtaavan enemmistön puolelleen. Hollanti ja Skandinaavia antoivat kaikki äänensä (100 »/o). Intia, Uusi Seelanti ja Australia 99 <yö, Saksa 97 o/o, Italia 93 »,, Ranska 90 <,, Englanti 82 o/o, Cuba 80 <o ja ainoastaan Pohjois-Amerikka 66 "/o! yhteensä 90 o/o. Yhdeksän kymmenesosa Seuran kaikista jäsenistä valitsivat siis yksimielisesti eversti Olcottin ja Mestarein ehdokkaan. Mrs. Annie Besantin. Erittäin juhla-linen oli hetki, jolloin uusi presidentti suuressa teosofikokouksessa Lontoossa ilmotti ottavansa vastaan vastuunalaisen toimensa. Tämä tapahtui Queen's Hallin suunnattoman isossa salissa johon mahtuu neljä tuhatta henkeä, ja salin ollessa täpö täynnä juhlapukuista yleisöä. Ensimmäisessä presidenttikirjeessään Seuran jäsenille Annie Besant m.m. huomauttaa, että kaikkien jäsenten velvollisuus — ja ennen kaikkea hänen oma velvollisuutensa presidenttinä — on katsoa, että ajatuksen vapaus säilyy T. S:ssä pyhänä ja loukkaamattomana, mikä ei suinkaan merkitse välinpitämättömyyttä totuutta kohtaan; päinvastoin tulee kaikkien vapaasti tuoda esille, mitä he uskovat ja mitä he tietävät, sillä ainoastaan siten T. S:n oma kokemus- ja tietovarasto lisääntymistään lisääntyy. »Kaikille rauhan ja hyvän tahdon ihmisille minä presi-

denttinä sanon: tulkaa, tehkäämme yhdessä työtä uskonnollisen Totuuden, uskonnollisen Rauhan ja uskonnollisen Vapauden valtakunnan puolesta — todellisen taivaan valtakunnan puolesta.» 1907:203,

Presidentin matkat. 1907:220, Ote Annie Besantin presidenttikirjeestä 1907:221—222, 233,

ANNIE BESANT TUKHOLMASSA.

Lähimpinä päivinä ennen Annie Besantin tuloa sisälsivät sanomalehdet sekä elämäkerrallisia tietoja kuulusta puhujasta että ylistäviä kuvauksia hänen teosofisesta toiminnastaan. Kun hän maanantai-aamuna lokakuun 21 p:nä yöjunalla saapui Malmöstä, oli häntä vastassa »Centralbangården»-asemalla joukko T. S:n jäseniä, jotka vilpittömällä ilolla ja kunnioituksella lausuiivat hänet tervetulleeksi neljättä kertaa Ruotsin pääkaupunkiin.

Mrs. Besant ei lainkaan näyttänyt uupuneelta. Sittenkun hän viime kesänä oli valittu presidentiksi eversti Olcottin jälkeen, oli hän syyskuussa ollut Amerikassa ja matkusti nyt pikakyytiä Englannin, Hollannin, Skandinavian, Saksan ja Italian kautta aikoen 6 p:nä marraskuuta lähteä Genuasta Intiaan, missä hänellä on kotinsa talvella, öisin on hän tottunut matkustamaan ja päivät on hän täydessä työssä, pitää julkisia esitelmiä ja kokouksia, yksityisiä kokouksia teosofien ja yksityisten oppilastensa kera, ottaa osaa seuraelämään, suorittaa presidentin tehtäviä, hoitaa kirjenvaihtoaan y.m. On kerrassaan ihme, että 60-vuotias nainen kestää tällaista rasittavaa työtä hetkeäkään kadottamatta mielensä tasapainoa, kärsivällisyyttä tai rajatonta intoaan. Niinkuin sanottu, oli hän kuin ilmi terveys, tumma terve iho vaikeitten kiharien reunustamana ja silmät voimaa ja hyvyttä loistaen.

Hän asui tällä kertaa yksityisperheessä erään Seuran jäsenen luona, ja sydämellisesti turvattuun jokaisen läsnäolevan kättä, lähti hän vaunuissa asuntoonsa.

Kello 12 pidettiin ensimmäinen kokous jäseniä varten Teosofisessa Keskustoimistossa, Engelbrektinkatu 7. Kun Ruotsalaisen Osaston ylisihteeri valitiin sanoin englannin kielellä oli lausunut uuden presidentin tervetulleeksi, puhui Mrs. Besant aineesta: »Mikä tekee ihmisestä teosofin?» Hän selitti, että täydellinen teosofi on ihminen, jolla on jumalallinen viisaus, joka »tuntee Jumalan», ja että teosofi sanan tavallisessa merkityksessä on ihminen, joka pyrkii jumalalliseen viisauteen ja Jumalan tuntoon. Tälle tavalliselle teosofille on teosofian älyllinen tutkiminen sangen tärkeätä, mutta se ei ole kylliksi. Kun ihminen tutkimuksillaan on tullut vakuutetuksi muutamista suurista luonnon tosiasioista, kuten ihmiskunnan henkisestä ykseydestä, jälleensyntymisestä ja karmasta, silloin häneltä kysytään näiden oppien toteuttamista käytännössä. Sillä ainoastaan elämisen kautta voi älyllinen vakaumus muuttua persoonalliseksi henkiseksi tiedoksi. Puhuja antoi sitten esimerkkejä siitä, mikä käytännöllinen merkitys kullakin näistä opeista on. Jäl-

leensyntyemisoppi esim. tuntuu monesta josta-kuinkin teoretiselta otaksumalta, josta muka ei jokapäiväisessä elämässä ole sanottavaa hyötyä, mutta sille, joka tähän oppiin syvemmälle tunkeutuu, on se suureksi hyödyksi juuri arkielämän elämisessä. Sillä kun elämää katselemme jälleensyntyemisen valossa, näyttäytyy kukin maallinen elämä yhdeksi päiväksi siinä pitkässä elämien sarjassa, mikä kunkin ihmissielun on loppuun käytävä, ja tämä opettaa meille kärsivällisyyttä, suvaitsevaisuutta, kestävyyttä, huolellisuutta ja malttia kaikissa vaiheissamme. Ja taaskin karman oppi terottaa mieleemme sitä perustotuutta, ettei mikään paha meitä kohtaa ansaitsemattomasti. Kun joku ihminen meitä vainoo tai loukkaa, on meidän iloittava, sillä kärsimyksemme on tilaisuus vanhan velan suorittamiseen.

Kun Mrs. Besant oli vastannut muutamiin kirjallisesti tehtyihin kysymyksiin, loppui kokous. Kello kolme oli osaston hallinnolla kokous, jossa Mrs. Besant johti puhetta, ja tässä tilaisuudessa hän muun muassa antoi suostumuksensa Suomalaisen Osaston perustamiseen, jonka jälkeen hänelle Suomen teosofien puolesta ojennettiin aistikas, valkoiselle silkille kirjailtu adressi.

Samana iltana piti hän julkisen esitelmän Musikalisen Akatemian suuressa salissa aiheesta: »Christianity in the light of theosophy» — »Kristinuskon teosofian valossa».

Sali johon mahtuu 800 henkeä istumaan, oli miltei täpö täynnä hienoa yleisöä.

Mrs. Besant huomautti aluksi, kuinka likeinen yhteys kaikkina aikoina on ollut olemassa uskonnon ja sivistyksen välillä. Uskonto kulloinkin antoi lemansa sivistykselle, ja kun uskonto kangistui dogmeihin ja kirkonmenoihin, joista henki puuttui, silloin oli kulttuurinkin häviö edessä. Näin tapahtui vanhassa Egyptissä, Kaldeassa, Kreikassa, Roomassa, näin myöskin saattaa tapahtua nykyaikaisessa Euroopassa, jollei uskonto täällä heräjä horroksestaan. Juuri tämä herätystyö on teosofian tehtävänä. Länsimaalainen sivistys on erottamattomasti yhdistynyt kristinuskoon, ja samoin kuin teosofia itämaissa vaikuttaa elähtävästi ja uudistavasti hindulaisuuteen ja buddhanuskoon. samoin on sen tehtävä länsimaissa palauttaa kristinuskoon sen alkuperäinen henki. Usein arvelaan, että teosofia on uusi uskonto, johon kaikki maailman kansat ovat kääntymättävät, mutta tämä on erehdys. Teosofia on ikivanha viisaus, joka on kätkeytynä kussakin uskontojärjestelmässä, eikä kenenkään siis tarvitse luopua entisestä uskostaan tullessaan teosofiksi. Teosofiksi tuleminen merkitsee vain syvempää tietoa oman ja muidenkin uskontojen myste-riöistä.

Teosofian tärkein kutsumus täällä länsimaissa on taas herättää eloon Jeesuksen mysteriot, vakuuttaa ihmisille, että kristinuskollakin on oma salattu puolensa. Kristinuskon on aikojen vieressä alentunut tietämättömien uskonnoksi eikä anna ravintoa ajatteleville ihmisille, filosofeille, joiden äly ei hyväksy sokean uskon miellettömyyksiä. Tämä ei kuitenkaan ole kristinuskon vika, vaan sen syyt ovat ulkonaisissa his-

toriallisissa oloissa. Puhuja teki senjälkeen selkoa kristinuskon historiallisesta kehityksestä pimeänä keskiaikana. Alkuansa oli tälläkin uskonnolla ollut salainen oppinsa, jota ei tietämättömille, epäpyhille ilmaistu vaan ainoastaan niille, jotka sen voivat käsittää. Eikä siinäkään kaikki. Korkeampana tätä salaista oppia oli se henkinen tieto, joka saavutettiin Jeesuksen omista mysteριοissa, missä suuri Mestari oli personallisena opettajana. Näihin mysteριοihin voitiin ainoastaan »täydellisiä» vihkiä. »Täydellinen» oli oppisana, joka merkitsi vissiä korkeata henkisen kehityksen astetta.

Evankeliumit kuvailevat kirjaimellisesti Jeesuksen ulkonaista historiaa. Annie Besant lausui, että tämä ulkonainen kuvaus parhaasta päästä on todenmukainen. Pääpiirteet ovat tosia, ainoastaan jotkut yksityiskohdat ovat epähistoriallisia. Raamatunkritikin tehtävänä on erottaa historiallinen totuus lisäyksistä ja väärennyksistä, ja sentähden olisi jokaisen kristityn iloittava tämän tutkimuksen edistymisestä. Kriitikki ei suinkaan voi vähentää evankeliumien sisäistä, henkistä arvoa vaan ainoastaan oikeaista niiden ulkonaista muotoa.

Ajattelevalle ihmiselle, joka järjellään koettaa tunkeutua pintaa syvemmälle evankeliumeihin, esiintyy aivan uusi puoli kristillistä totuutta. Hänelle pyhät kirjat eivät enää ole vain pyhän ihmisen ulkonaisen elämän historiallinen kuvaus vaan pikemmin suurenmoinen esitys jokaisen ihmissielun sisäisestä kehityksestä täydellisyyteen. Evankeliumit eivät puhu ainoastaan Jeesuksen syntymästä, elämästä ja kuolemasta 2000 vuotta sitten, vaan Kristuksen synnystä, kasvusta ja ylösnousemuksesta jokaisessa yksityisessä ihmisessä. Kristus on nimittäin ihmisen henkisen elämän symbolinen nimitys, ja Jeesuksen elämän eri merkkitaupukset kuvaavat pyhityksen tien eri asteita, jotka ihmisen on läpikäytävä ja joita kutsutaan viideksi suureksi vihkimykseksi. Kristuksen syntymä vastaa siten ensimmäistä vihkimystä, kaste toista, kirkastus kolmatta, viimeinen ateria neljättä ja ylösnousemus viidettä. Ettei tämä tapa lukea pyhiä kirjoja ole vain tuulesta temmattu, osottavat nämä kirjoitukset itse. Selittäähän Paavali esim. vertauskuvallisesti kertomusta Abrahamista, Saarasta, Haagarista ja Ismaelista.

Puhuja ryhtyi sitten tarkastamaan muutamia kristillisiä dogmeja ja pyhiä menoja ja antoi niistä okkultisen selvityksen. Lopuksi terotti hän, että mysteriot henkisinä totuuksina aina ovat olleet ja vielä tänäpäivänä ovat olemassa, odottaen niitä opetuslapsia, jotka ovat valmiit. Jeesus ei ole elänyt vain 2000 vuotta sitten. Hän elää vielä tällä hetkellä ja kutsuu kristityitä seuraamaan häntä ja tulemaan hänen opetuslapsikseen, nyt niinkuin tuonnoin. Aika ja paikka ei esteitä tee. Se Jeesuksen opetuslapsi, joka on astunut kautta vihkimyksen porttien, saa nähdä Herransa ja Mestarinsa kasvoista kasvoin, saa istua hänen jalkainsa juuressa ja kuunnella hänen suustaan virtaavia jumal-lisia sanoja, nyt niinkuin ensimmäisten opetuslasten aikana. Hän kuului adeptien suureen veljeskuntaan, joka on niin sanoaksemme ih-

miskunnan pää ja sydän, ja jonka lähettiläs Annie Besant sanoi olevansa.

Kun mahtava puhuja oli vaiennut, kuului kyllä voimakkaita ja kiitollisia suosionosoituksia, mutta sekä näkyi jotta kuului, että tämä oli vain ohimenevä, tavanmukainen ilmaus sille ihmeelliselle tunnelmalle, joka läsnäolijoiden mielen oli vallannut. Kaikki olivat tunteet seisovansa valtaavan henkisen voiman edessä. Vaikka esitelmän sisällös kaikinpuolin oli mieltäkiinnittävä, vaikka itse esitys oli muodollisesti mestarillista ja puhujan käytös ylevä ja vaikuttava, niin tuo ihmeellisyys ja melkein päyliluonnollisuus ei ollut siinä. Annie Besantin erottaa muista puhujista juuri hänen oma kantansa henkisenä ihmisenä. Hän ei ole ainoastaan oppinut ja tietorikas nainen, ei ainoastaan tulinen sielu, joka vakaumuksella ja innolla kannattaa erityistä maailmankatsomustaan. Hän on jotakin paljon suurempaa. Hän on ihminen, joka tietää. Hänellä on todellista tietoa niistä asioista, joista hän puhuu. Hän ei ole kirjoista ammentanut tietonsa Jeesuksen mysteριοista ja kristinuskon salaisista opeista. Hänen kirjatietonsa sillä alalla ovat tosin rikkaat ja arvokkaat, mutta ne ovat vain ulkonaisena kehyksenä sille tiedon ja viisauden jalokivelle, jonka hän on aivan toiselta taholta hankkinut. Kun hän puhuu Jeesuksen mysteριοista, puhuu hän niistä, sentähden että hän tietää niiden olevan olemassa. Kun hän puhuu Jeesuksesta, puhuu hän jostakin persoonallisesti tuntumastaan.

Tämän vaikutuksen hän tekee (kaikki herkäätuntoiset ja selvänäköiset myöntävät tämän todeksi), ja sentähden hän on puhujana ainoa laatuaan. Hän on todellinen apostoli ja yksi niistä harvoja korkealle kehittyneitä henkiä, jotka meidän ajallamme julkisesti esiintyvät. Onnellinen aikamme ja onnelliset me itse, mikäli ymmärrämme ottaa vaarin siitä, mitä tällä lähettiläällä on ilmoitettavaa.

Pidettyään tiistain aamulla yksityisen kokouksen muutamia opetuslapsiaan varten oli Mrs. Besantilla klo 11 audienssi Ruotsin kuninkaan luona, jolle hän lahjoitti kaksi käännettyä teostaan (Den uråldriga visdomen ja Esoterisk kristendom); audienssilla lienee osaksi ollut tekemistä vapaamuurariasioiden kanssa.

Kello 12 oli taas puoleksi julkinen kokous Lääkäriseuran uudessa talossa. Täällä Mrs. Besant ensin piti tunnin kestäväen loistavan esitelmän aineesta »Teosofian sanoma maailmalle», jolloinka hän teki selkoa siitä, mikä kutsumus teosofialla on sekä uskontoon nähden että taiteeseen, tieteeseen ja yhteiskunnalliseen ja valtiolliseen elämään nähden. Taiteilijalle antaa teosofia ihanteet. Aikamme taide on heikkoa. Tekniikka eli muotopuoli on korkealla, mutta sisällös tyhjänpäiväistä. Ja kuitenkin jumalallisesti lahjakkaan taiteilijan on opetettava meitä näkemään sitä kauneutta, jota emme muuten voi tajuta. Taiteilijan tulee olla näkijä ja tietäjä ja häntä tulee kansansa rakastaa, kunnioittaa ja käsillään kantaa. Onnellinen se kansa, jolla on neroja! Meidän aikamme on opitava kohtelemaan nerojan niinkuin he lahjojensa perustuksella voivat vaatia. Ei minkään

taiteilijan olisi sallittava jättää jumalallista kipinänsä alttiiksi, siten että hän olisi pakotettu kullasta kauppaamaan taidettaan. Mitä taas tulee tieteeseen, osotti teosofia, että lähin suuri askel, mikä tieteen on astuttava, on että se kehittää ihmiselimestöä vielä hienommaksi tutkimusaseeksi kuin taidokkain ihmiskäsin tehty työase. Tämä kehittäminen tapahtuu siten, että ihmisessä uinuvia kykyjä elvytetään eloon, lähinnä n.k. astralista selvänäköisyyttä. Kun tieteen harrastajat alkavat harjottaa näitä sisäisiä aistejaan, silloin he pääsevät sen esiripun taakse, joka nyt heiltä sulkee tien. Ja ne teosofit jotka tässä ovat tienaukaisijoita, voivat näyttää heille suuntaa ja puhua niistä merkillisistä havainnoista, mitä he ovat tehneet. Niinpä mainitsi Mrs. Besant, että ensi vuonna ilmestyy häneltä teos, joka m.m. käsittelee atomien rakennetta sellaisina kuin ne esiintyvät harjaantuneelle selvänäköiselle silmälle. Teos tulee olemaan kuvilla varustettu, ja Mrs. Besant sanoi toivovansa, että se tulisi olemaan hyödyksi kemialliselle tutkimukselle. Kun puhuja tämän esitelmänsä jälkeen oli vastannut muutamiin kysymyksiin, loppui kokous.

Kello 9,46 lähti Teosofisen Seuran väsymätön presidentti yöjunalla matkalle Kristianiaa kohti, ja taas oli häntä asemalla saattamassa suuri joukko ihailijoita. Haihtumattoman muiston jätti hän kaikkien mieleen, joille oli suotu tulla lähemmin tekemisiin hänen kanssaan.

Selvää on, että Annie Besant presidenttinä voi viedä Teosofista Seuraa aavistamattoman suurta ja hyödyllistä tulevaisuutta kohti. Nyt kun sekä ulkonainen että sisällinen, sekä ajallinen että henkinen johto on yksissä käsissä, saattaa liike edistyä tasaisin askelin ja kehittyä sekä henkisessä tiedossa että maallisessa vaikutusvallassa, jos Seura pysyy presidentilleen uskollisena ja suopi hänelle tilaisuutta palvella totuuden asiaa sillä voimalla ja kyvyllä, mikä hänellä on. Ja se näkyy tosiaan olevan melkoista suurempi kuin tavallisen ihmisen. Valkoisen veljeskunnan jäsenenä ja sen lähettiläänä hänellä onkin tehtävä, johon eivät arki-ihmisen kyvyt riittäisi. Jos vain Teosofinen Seura osaa hyväkseen käyttää hänen viisauttaan ja henkistä mahtiaan, on liikkeen merkitys kasvava ihmeteltävästi ja sen työ ihmiskunnan hyväksi tuottava aavistamatonta siunausta.

Mutta keskellä kaikkea suuruuttaan Annie Besant on nöyrän yksinkertainen ja vaatimaton. Hänen olemuksessaan ei ole mitään fari-sealaisuutta tai henkistä ylpeyttä. Silmin nähtävästi hän tuntee itsensä »publikaaniksi» ja »syntiseksi» syntisten joukossa. Hän näkee täydellisuuden kirkaamassa valossa kuin me muut, ja sentähden hän itsessään vain näkee, kuinka kaukana hän on »Isän täydellisyydestä»

Eräs Ruotsin kirkon pappi lausui allekirjottaneelle Annie Besantin julkisen esitelmän johdosta: »Ihmeellisiä asioita hän puhui ja ihmeellistä on, jos se niin on . . . eikä hänen sanois- saan ollut mitään kristinuskoa vastustavaa . . . ja mikä erityisesti vakuuttaa, on, että tuntee olevansa läpeensä puhtaan ja hyvän ihmisen edessä». Tämä pappi ei ollut ennen tutkinut

teosofiaa, mutta hänen arvostelunsa oli kuin parhaan teosofin. 1907:237—241,

Annie Besant vastaamassa kysymyksiin, kirj. V. H. V. 1907:241—244, 252, Annie Besant ja Suomi. Ellei esteitä ilmaannu tulee kuuluisa presidenttimme käymään Suomessa keväällä v. 1909. 1907:275, Presidentin matkat. 1908:30—31, Mrs. Besantin neuvo. 1903:61, Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti [*kuva] 1908:65,

NYKYAIKAINEN TIETÄJÄ.

Minkätähden Annie Besantin maailmankuulu nimi on rakas kaikille teosofeille? Sentähdenkö vain, että hän kahdeksantoista vuotta on uupumatta, horjumatta tehnyt työtä teosofisen maailmankatsomuksen ja teosofisten ihanteitten puolesta? Sentähdenkö vain hän ponnistustensa palkaksi ja kaikkien teosofien kiittollisuuden osotteeksi valittiin Teosofisen Seuran presidentiksi?

Moni muukin on tehnyt väsymätöntä työtä teosofian hyväksi, moni palkatonta työtä, näkymätöntä, kiittämätöntä. Ei sentähden ainoastaan Annie Besantia rakasteta, vaan Annie Besant on rakas, ylen rakas, sentähden että hän on — enemmän vielä kuin uuttera työntekijä, enemmän kuin ihanteen puolesta taistelija.

Mitä hän on? Hän on tietäjä.

Hän on tietäjä, joka sielussaan on noussut kolminaismaailman yläpuolelle, voittanut sen vaarat, sen vastukset ja sen viettelykset, tietäjä, joka on kotonaan sekä fyysisessä maailmassa että tuonelassa ja taivaissa. Kolminaismaailma käsittää kolme osastoa eli tasoa: fyysisillisen, tämän näkyvän maailmamme, jossa kaikki ihmiset ovat ainakin johonkin määrin itsetietoisia, astralisen, jossa kaikki ihmiset (ja eläimet) ovat ainakin johonkin määrin tietoisia fyysisillisen ruumiin nukkuessa ja jossa he täysin tietoisesti viettävät ensimmäisen osan kuolemanjälkeisestä elämästään, ja mentalisen, josta harvalla ihmisellä on tietoisia kokemuksia ruumiissaan eläessään, mutta jossa kaikki ihmiset viettävät tietoisesti suurimman osan kuolemanjälkeisestä elämästään. Tietäjä on kaikissa näissä maailmoissa hereillä jo fyysisillisesti eläessään, hänelle koko aineellinen kolminais-taso on kuin yksi maailma. Hän on voittanut kuoleman, »astunut alas helvettiin» ja »noussut ylös», ja elämä on hänelle tosiaan aineeseen laskeutumista.

Onko hän siis kaikkietäväinen? Kaukana siitä. Hänen tietonsa jumalan salaisuuksista on vasta alkanut. Luonto on hänelle kuin avattu kirja. Hän näkee niitä järkiolentoja, jotka näkymättömyydessä vaikuttavat ja joiden vaikutuksia me nimitämme luonnon lakisitteiksi elämäksi. Hän näkee ihmisen kehityksen syntymästä syntymään, hänen kulkunsa kuolemasta kuolemaan. Hän muistaa oman sielunsa pitkän historian ja voi lukea sen lehdiltä viisautta ja oppia. Mutta hän ei ole kaikkietäväinen. Kaikkietäväinen on ainoastaan maailmamme Herra ja se Mestari, joka niin täydellisesti on Isään yhtynyt, että kaikki salaisuudet

ovat hänelle paljastuneet. Mutta tietäjä on josta se, joka vapauduttuaan kolminaismaailman kahleista, on ottanut ensimmäisen adeptivihkimyksen ja siten tullut Valkoisen Veljeskunnan jäseneksi.

Semmoinen tietäjä oli H. P. Blavatsky, ja onnellinen Teosofinen Seura, jonka johtajana on samanlainen tietäjä nytkin. [*kirj. Tietäjän toimitus.] 1908:66—67, 94, 95, 251—254, 309,

Presidentin matkat 1908:315, A. B. ja astrologia 1908:316, 1909:5, 36, 37. ks. uskonpuhdistus 1909:43, 200—201, 267,

Teosofisen Seuran väsymätön presidentti, Mrs. Annie Besant, on nyt suurella luentomat-kallaan Amerikan Yhdysvalloissa, oltuaan ensin heinäkuun loppuun saakka Englannissa, jossa hän uskomattomalla tarmolla matkusteli, luennoitsi ja johti kokouksia. Hänen ensimmäisestä esiintymisestäään New-Yorkissa kirjottaa veljeni minulle seuraavasti:

» . . . nyt varsinkin tunnen halua vaihtaa ajatuksia kanssasi, sillä minulla on ollut onni kuulla ja nähdä Annie Besantia, ja mieleni on, yhä vielä täynnä hänen esitelmänsä rikkaita vaikutelmia. Eilen iltana (elokuun 4 p:nä) hän — »one of the most interesting of living women» (yksi mieltäkiinnittävimpiä elävien naisten joukossa) kuten muuan The Brooklyn Daily Eagle'n avustaja häntä kutsuu — New-Yorkin Masonic Hall'issa piti esitelmänsä Jälle-syntymisestä. Meitä oli siellä muutamia suomalaisiakin, Vilenius etunenässä, muuan nuori mies, pari rouvaa, eräs neiti, vaimoni ja minä. Tuskin tarvinnee mainita, että kaikki olimme tulta ja liekkiä. Vileniuskin, joka ei ollenkaan ymmärrä englantia, oli vallan »rakastunut» ja hänen loistavasta silmäyksestään näkyi, ettei vieras kieli ollut estänyt häntä hyötymästä harvinaisesta, arvokkaasta tilaisuudesta, sama oli laita vaimoni ja minun ehkä vielä suurem-massa määrässä, sillä me ymmärsimme myös, mitä hän sanoi. Annie Besantin persoonallisuudesta säteili voima, joka vastustamattomasti magnetisoi minua, enkä voinut olla ihailematta sitä ajatuksen terävyyttä ja kaikesta intoilevasta lavertelusta vapaata, sytyttävää innostusta, joka uhkui hänen esityksistään. Yleisö istui koko ajan jännityksessä henkeä pidättäen eikä voinut (aito yankee tavalla) pidettyä silloin tällöin voimakkailla kättentaputuksilla osottamasta hyväksymistään. Kuta kauemmin hän puhui, sitä voimakkaammin kaikui hänen äänensä ja sitä enemmän hän itse aineestaan innostui. Lähetän sinulle muutamia sanomalehtiotteita, jotka antavat sinulle käsityksen hänen puheensa sisällöstä. Loppusanat, joilla hän päätti esitelmänsä, olivat perin vastakkaisia sentapaisille lauseille, joita käännetyshaluiset papit niin mielellään käyttävät; hän varotti kuulijoita ottamasta vastaan vaikutusta hänen »trained tongue»iltaan (harjaantuneelta kieleltään) tai kaikilta siteeraamiltaan auktoriteeteilta; hän huomautti erittäin, että »easy converts» (helposti käännetyt) pikimmin luopuvat, ja sentähden hän toivoi jokaisen ymmärtävän, että hänen esitelmänsä vain oli esiintuotun muutamia ajatussuuntia, joita pitkin itse-kunkin tuli kulkea. »Ready made opinions»

(valmiiksi tehdyt mielipiteet) sopivat yksilölle yhtä huonosti kuin »ready made clothes» (valmiiksi tehdyt vaatteet). Ajattele itse, tutki itse. Kuita enemmän ja monipuolisemmin totuutta tutkitaan ja tarkastetaan, sitä suuremmaksi, kirkkaammaksi ja ihanemmaksi se kasvaa!» 1909:270, 302,

Annie Besantin, Teosofisen Seuran presidentin, syntymäpäivän kunniaksi julaistaan Mr. Leadbeaterin ehdotuksesta kaikkien teosofisten aikakauskirjojen lokakuun numerossa englantilaisen jäsenen miss Elisabeth Seversin tervehdyskirjotus. Se luetaan suomennettuna Tietäjässään. Koska teosofinen kustannusliikemme pian aikonee julaista Annie Besantin elämäkerran, ei minun tässä tarvitse niiden varalle, jotka eivät tunne presidenttimme elämänavaiheita, kuin ohimennen mainita muutamia pääkohtia hänen historiastaan.

Hän on aina ollut tunnettu totuuden rakkautestaan. Hänen pahimmat vihamiehensäkin ovat todistaneet, että hän ei koskaan ole tahallansa valehdellut. Hänen elämänsä ainoa päämäärä onkin ollut totuus. Sitä hän on etsinyt, sitä tavoitellut, sen puolesta kamppailut. Hän kerran itse lausui, että hänen hautakivelleen ei tarvittaisi muuta kirjoitusta kuin: »hän koetti seurata totuutta.»

Annie Wood syntyi lokakuun 1 p:nä 1847. Hän sai huolellisen ja hyvän kasvatuksen, vaikka isä, joka oli lääkäri, kuoli Annien vielä pienenä ollessa ja jätti perheensä niukkiin oloihin. Kahdeksantoista vuotiaana Annie Wood joutui naimisiin pastori Frank Besantin kanssa ja tuli kahden lapsen äidiksi. Hän oli silloin harras kristitty ja uskoi, että avioliitto pappismiehen kanssa olisi kuin porras taivaaseen. Kaikenlaiset surulliset ja raskaat kokemukset naimisissa ollessaan saivat hänen kuitenkin epäilemään ensiksi jumalan hyvyttä, sitten koko kristinoppia ja kirkkoa.

Nyt alkoi Annie Besantille vaikea aika, sisäisten ja ulkonaisten taistelujen aika. Hän tutki raamattua, hän tutki teologiaa, luki itsensä paljon oppineemmaksi tavallista jumaluusoppinutta tutustumalla esim. tarkasti kirkkoisien kirjoituksiin. Hän kävi piispojen ja pappien puheilla etsimässä vastausta sielunsa polttaviin kysymyksiin, ja sitten vasta kun hän huomasi, ettei hänelle ollut apua uskonnolliselta taholta, hän hylkäsi kristinuskon ja tuli materialistiksi. Seuraava askel oli ero miehestä, laillinen ero, joka riisti lapset äidin sylistä. Annie Besant oli naisasian ensimmäisiä marttyreja.

Erottuaan miehestään hän muutti asumaan vanhan äitinsä kanssa ja elätti itseään ja äitiään kirjottamalla lehtiin ja puhumalla. Nyt — seitsemänkymmenluvulla — alkaa Annie Besantin nimi kaikua, ja tulla tunnetuksi. Hän liittyi sosialisteihin ja tuli pian niiden johtajaksi yhdessä jalon Mr. Charles Bradlaugh'n kanssa. Pitkä ja siunauksellinen oli hänen toimintansa sosialistein leirissä. Muutaman lakon hän kerran johti onnelliseen loppupäätökseen. Saipa hän istua vankilassakin aatteittensa takia. Hän tuli niin tunnetuksi ja rakastetuksi Lontoon kurjimmissa kaupunginosissa, että hä-

nen sanottiin voivan aivan turvallisena kulkea keskellä yötä semmoissa paikoissa East End'issa, joihin eivät poliisit uskaltaneet astua päivälläkään.

Mutta hänen totuutta janoava sielunsa ei löytänyt tyydytystä materialismista. Hän sai itsensäkin kokea semmoista, jota oli mahdoton käsitellä aineellisen maailmankatsomuksen kannalta, ja tutkiessaan spiritistisiä ilmiöitä hän tuli vaikutetuksi yliaistillisten voimien olemassaolosta. Kuitenkin hän pysyi etsivällä ja epävarmalla kannalla, kunnes sattui hänen elämänsä suurin käännekohta. Vuonna 1888 sanomalehti Pall Mall Gazette lähetti hänen arvosteltavakseen kaksi paksua nidosta — H. P. Blavatskyn »Salaisen Opin». Kummastellen Annie Besant ryhtyi lukemaan, mutta ennenkuin oli loppuun ehtinyt, tiesi hän sielussaan, että kauan etsitty totuus oli tässä löydetty. Aivan kuin neiti Severs kirjoituksessaan sanoo, oli Annie Besantin puhdas totuuden rakkaus siksi kirkastanut hänen silmänsä, että kun totuus tuli, hän näki sen.

Vuonna 1889 Annie Besant tuli Madame Blavatskyn oppilaaksi, tehden heti niin suuria edistysaskeleita, että H. P. B. sanoi uskotuilleen: »Anniesta tulee minun seuraajani». Kun Madame Blavatsky kuoli v. 1891 oli hän nimitänytkin Annie Besantin sisäiseksi perilliseksi. Vuosi vuodelta ovat sen jälkeen Annie Besantin henkiset voimat kasvaneet, vuosi vuodelta on hänen työalansa laajentunut. Hän on kauan aikaa ollut Teosofisen Seuran tunnustetusti etevin opettaja ja koko teosofisen liikkeen sielu. Kun eversti Olcott, T. S:n perustajapresidentti, kuoli v. 1907, valittiin Annie Besant melkein yksimielisesti Seuran ulkonaiseksikin johtajaksi. Hänen kotinsa on Intiassa, milloin Benaresin kaupungissa, milloin Adyarissa T. S:n päämajassa, mutta joka vuosi hän tekee matkan Eurooppaan tai Amerikkaan.

Mrs. Besant on aikamme suuremmoisista ja kurtatuisista kuuluisista puhujista. Hänen sanansa ovat täynnä voimaa ja viisautta, koko hänen olentonsa ja esiintymisensä vaikuttaa sielullisesti nostavasti ja henkisesti innostavasti.

Hän on kirjottanut hämmästyttävän paljon teosofina ollessaan. Pääteokset ovat »Aikain viisaus», »Kristinuskon salainen puoli», »Tutkimus tajunnasta», »Salatieteellinen kemia» ja »Ajatusmuotoja» (kaksi viimeistä yhdessä Mr. Leadbeaterin kanssa). Hänen esitelmänsä ja puheensa pikakirjotetaan aina ja julkaistaan kirjoina; nekin ovat arvokkaita lisä teosofiseen kirjallisuuteen. Annie Besant on, kuten viime vuonna huomautin, todellinen tietäjä. Hänen sanoillaan on painoa. Hän puhuu ja kirjoittaa mitä hän itse on kokenut, mistä itse on selvillä päässyt, mitä itse on nähnyt ja oppinut tietämään. Kuinka muuten hän saisikaan seuraajia joka maassa? 1909:305—307,

Annie Besant ja Tietäjä. Teosofisen Seuran presidentti on meille kirjottanut, että hän tästä lähtien aikoo lähettää kirjeen Tietäjälle neljä kertaa vuodessa. Ensimmäinen kirje julkaistaan joulukuun numerossa tänä vuonna. 1909:357,

ks. teosofia art. Kolme teosofista tietä j.ä. 1909: joululehti: 14,

Tutkikaa T. S. presidentin merkillisiä ennustuksia lähimmän tulevaisuuden suhteen kirjasta »Uuden ajan — — —» ks. P. E. XII: »Uuden — — —.. 1910:1—2, 80,

A. B. edustaa itämaalaista okkultismia, ks. Steiner 1910:84, salatiede 1910:174, 275, 283, Päämaja 1911:26—32, 88—89, Krishnamurti 1911:91,

Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant, on nyt toukokuun alusta saakka vierailut Englannissa. Hänen vierailunsa ei tietenkään ole mikään huvimatka, vaan niinkuin eräs suomalainen teosofi kirjoittaa minulle Lontoosta: »on aivan ihmeellistä, kuinka paljon A. B. jaksaa tehdä työtä. Yhtä mittaa matkoja, luentoja, kokouksia, vastaanottoja — ja kuinka paljon hän antaa juuri nykyään! On aivan kuin olisi läsnä pyhän hengen vuodatuksessa...» Ja sanomalehtiartovosteluista päättäen hänen kulkunsa taas on kulkua voitosta voittoon. Tuhansille ihmisille hän suuressa Queen's Hallissa pitää omia luentojaan »lähimmästä tulevaisuudesta», kuvaillen lenokkaissa sanoissa niitä muutoksia, jotka ovat odotettavissa fyysisessä maailmassa yhtä hyvin kuin uskonnollisessa, yhteiskunnallisessa, poliittisessa. Viimeisessä luennossa koko suunnaton kuulijakunta yhtenä miehenä nousee seisaalleen sekä luennon alkaessa että sen loputtua tervehtäkseen sitä naista, joka viitenä sunnuntaina peräkkäin puheensa taikavoimalla on nostanut heidän sielunsa näkemään, miksi elämä on elämisen arvoista. Samoihin aikoihin hän myös pitää luentosarjan teosofeille »menneisyyden kehityksestä», esittäen muutamia äsken tekemiään salatiiteellisiä havaintojaan ja tutkimuksiaan ihmiskunnan varhaisimmista kehitysjaksoista. Paitsi omaa teosofista työtään hän ottaa osaa naiskirjailijani vuosipäivällisiin, pitää kutsusta avauspuheen vastikään perustetussa Psychological Research Club (psykkinen tutkimusklubi), kulkee mukana naisten mahtavassa mielenosotuskulkuessa puettuna 33 asteen vaapaamuurarin täysiin juhlatamineisiin ja pitää senpäiväisen kokouksen loistavimman puheen, edustaa Intiaa tämän vuoden merkkikokouksessa, jonka kaltaista ei ennen ole pidetty, suuressa rotukongressissa, johon on saapunut osantottajia maailman kaikilta kulmilta j.n.e. Viikon päivät kestäväällä käynnillään Parisissa hän saa teosofian nimen laajemmalle kaikumaan ja herättää enemmän mielenkiintoa yleisössä kuin konsanaan ennen on Ranskassa tapahtunut. Kuitenkaan hän ei pidä siellä kuin yhden julkisen luennon. Mutta se pidetäänkin Sorbonnen yliopiston juhlasalissa neljälle tuhannelle kuulijalle, ja lehdet kertovat, että sadat ja tuhannet saavat kääntyä ovelta takaisin. Aineena on »Giordano Brunon sanoma nykyiselle ajalle» ja Annie Besant näyttää kohta kohdalta, että ne samat totuudet, joiden puolesta Bruno kuoli polttoroviolla ja jotka eivät vielääkään kaikki ole saavuttaneet yleistä tunnustusta, esitetään meidän aikanamme teosofian nimellä maailman kultaviksi. Ja läsnäolevat teosofit näkevät syvän merkityksen ja kohtalon johdon

siinä, että Giordano Bruno vähän enemmän kuin kolme sataa vuotta sitten itse esitti keran aatteensa samassa Sorbonnen yliopistossa . . .

Syyskuussa Annie Besant johtaa eurooppalaisia teosofista kongressia Genovassa. 1911:181—182,

Teosofisen Seuran jäsenet muistavat, että kun Annie Besant tuli valituksi presidentiksi (v. 1907), luopui Seurasta m.m. Mr. A. P. Sinnett, joka ensimmäisenä kirjoillaan »The Occult World» (Salattu maailma) ja »Esoteric Buddhism» oli tehnyt teosofian tunnetuksi Euroopassa ja toistakymmentä vuotta oli ollut T. S:n varapresidentinä— Seuraava kirjeenvaihto presidentin ja Mr. Sinnetin välillä ilahuttanee suuressi jäseniämme.

82, Drayton Gardens, London, S. W.
Heinäk. 17, 1911.

Rakas Mr. Sinnett.

Katsoen kaikkeen, mitä olette tehnyt teosofian levittämiseksi länsimaissa, tuntuu minusta aiheettomalta, että vielä pysytte erillänne Teosofisen Seuran pääjoukon yhteydestä. Äskeiset keskustelumme ovat osottaneet, kuinka vähän todella on meitä erottamassa, ja olen vakuutettu siitä että työmmme parhaiten tulee menestymään, jos seisomme yhdessä.

Sentähden kirjoitan ja pyydän virallisesti teitä taas ottamaan vastaan Teosofisen Seuran varapresidentin toimen, jotta me kaikissa tärkeissä asioissa saisimme käyttää teidän neuvonanne hyväksemme ja jotta me voisimme teille osottaa sitä kunniaa, mitä voimme.

Vanha ystäväni, Sir Subramania Iyer, yhtyy minuun luopumalla toimestaan, jotta minulla olisi vapaus tarjota se teille, ja toivon vilpittömästi, että suostutte ottamaan sen vastaan.

Jään olemaan vilpittömästi teidän

Annie Besant.

Teosofisen Seuran presidentti.

59, Jermyn Street, S. W.
Heinäk. 19, 1911.

Rakas Mrs. Besant.

Ainoastaan yksi vastaus rakkaaseen kirjeeseen on mahdollinen. Ottaen huomioon kaikki asiat, tunnen, että olisi vähän mietetöntä, jos yhä edelleen pysyisin erilläni Teosofisesta Seurasta, ja todellakaan ei ole meidän välillämme yksilökohtaisesti mitään sellaista erimielisyyttä, joka voisi voittaa paljon voimakkaammat myötätunnon siteet. Kun sitäpaitsi uskon, että Niiden toivomukset, joita syvimmästi kunnioitamme, käyvät yhteen teidän toimintasuunnatanne kanssa, suostun empimättä uudistamaan vanhat suhteeni Seuraan sillä tavalla kuin ehdotatte.

Iloitsen niistä sydämellisistä myötätunnon osotuksista teidän työtänne kohtaan, joita yleisö on antanut nykyisellä käynnillänne Euroopassa.

Olen aina vilpittömästi teidän

A. P. Sinnett.

Eräs Suomen T. S:n jäsen, joka viettää kesänsä Englannin teosofisissa piireissä, kirjoittaa

minulle kirjeen, joka voi huvittaa Tietäjän lukijoitakin.

»Rouva Kamensky (Venäjän T. S:n ylisihetee-ri) lähettää sinulle minun kauttani niin lämpimät terveiset, täynnä sisarellista myötätuntoa. Hän on jo kauan aikonut käydä Suomessa, varsinkin saadakseen puhua sinun kanssasi meikäläisestä työstä. »On hyvä, että me voimme ystävinä kohdata toisiamme teosofian alalla», sanoi hän, »kun politiikka meitä erottaa». Hän tuntui ajattelevan, että te kaksi voisitte olla niin suureksi hyödyksi toisillenne ja saada paljon toisiltanne, sillä kummallakin on jokseenkin samat vaikeudet voitettavina. Jo vuosikokoukseen aikoi hän tulla, mutta ei tiennyt, milloin se oli. Hän tahtoi kirjoittaa sinulle, voidakseen asettaa matkansa niin, että voisi tulla vapaa-päiviksi. Hänen täytyi lähteä Lontoosta Pietariin nyt jo. Hänen on vastattava oikeuden edessä eräästä aikakauskirjansa artikkelista. Se oli ainoastaan käännös, jossa puhuttiin, että Konstantinus ei ole ensinkään mikään pyhimys, vaikka hän siksi on tehty. Saa nyt nähdä, kuinka käy, vapautetaanko hänet vai lähetetäänkö kolmeksi vuodeksi Siperiaan. Sekä hän että neiti Westerlund Göteborgista sanovat, että Annie Besant nyt kokonaan työskentelee ja keskittää kaiken tarmonsä mielten valmistamiseksi suurta maailmanopettajaa vastaanottamaan. Aika tulee meitä yhä lähemmäksi, ja joka kerta kuin hän mainitsee tuosta suuresta tapahtumasta, kuuluu siltä kuin se olisi ihan mitä pikemmin tulossa, ehkä ennen 15 vuotta, ehkä . . . Hänen suurin huomionsa kohdistuu nuorisoon, hän ke-
« hottaa kaikkia koettamaan nuoria ymmärtää ja niitä ohjata niin, että ne ovat valmiina.

»Annie Besant oli täällä viikimässä Blavatsky-instituuttia ja Mr. Dunlop esitti neiti V. S:n ja minut A. B:lle suomalaisina. He tuntuivat iloitsevan siitä, että me olimme täällä. Seuraavana päivänä oli kokous yksinomaan jäsenille Manchesterissä. Siellä Mrs. Besant puhui joka-päiväisen elämän teosofiasta. Ilta-päivällä hän piti julkisen esitelmän, jonka hän aloitti vastalauseella. Se oli ensimmäinen kerta hänen yli 30-vuotisessa toiminnassaan, jolloin häntä kiellettiin ottamasta pääsymaksua, koska oli sunnuntai. Sellaiset ovat vielä lait Englannissa. Kuitenkin täytyi kyllä maksaa sekä junien että raitiotievaunujen pileteistä. Saliin mahtui 4,000 ja 5,000 välillä kuulijoita ja suuri joukko sai tilanpuutteen takia palata ovelta. Puheessa oli sellainen voima, joka silmäimme edessä kohosi, koko hänen persoonallisuutensa oli yhtä asian kanssa, hän seiso siinä elävänä todistuksena siitä, kuinka pitkälle voidaan tulla sen jumalallisen voiman avulla, joka ihmisessä piilee. Me kuulumme häntä Kensington Hallissa Lontoossa, samaten rotukongressissa. Viimemainitussa kokouksessa oli hänen vaikutuksensa merkittävä. Hän työskentelee saadaksesen aikaan keskinäistä ymmärtämystä ja myötätuntoa Intian ja Englannin välillä. Kun hän luetteli useampia omituisia lakimääräyksiä Englannin Intiasta, syntyi levottomuutta salissa. Intialaiset huusivat: »hän on maamme äiti, se on totta.» Englantilaiset pyysivät vahvistusta, jonka antoi muuan asioita teorettisesti tunteva.

Ihmeellistä, että kongressi juuri nyt pidettiin, siellä saimme oppia ajattelevaan, kuinka kaikki olemme veljiä, olimmepa sitten mustia, valkoisia tai punaisia. Me asuimme ihanasti Lontoossa, rauhallisessa puhtaassa kaupunginosassa, Maida Valessa, Hygeia Housessa. Toinen puoli rakennuksesta oli suurta puistoa kohti, jota ainoastaan talon vieraat saivat käyttää. Siellä istuttiin siimeksessä ja syötiin hedelmiä, juotiin iltapäiväteetä tai levättiin rasittavan päivän jälkeen. Mad. Kamensky kokosi meidät yhteen viimeiseksi illaksi, hän soitti ja meillä oli hyvä olla yhdessä. Kaikki vieraat olivat teosofeja, ruoka vegetarinen. Osote: London W. Warrington Crescent, 37—39. Hygeia House.

»Ja sitten Blavatsky-laitoksemme. Mr. Dunlop on ollut Amerikassa, varmaan työansioilla. Hän tuli siellä Judgen oppilaaksi ja huomasi velvollisuutensa olevan työskennellä henkisen kehityksensä hyväksi. Oli kaksi vuotta kuin kuollut perheellensä. Silloin hän näki hengessä, että lapset kärsivät nälkää, hän käsitti unohtaneensa velvollisuutensa heitä ja vaimoaan kohtaan, tuli taas heidän luoksensa ja lupasi itselleen koettaa ansaita niin paljon, että voisi muitakin auttaa. Nyt hän on tullut niin pitkälle. Hän rakastaa kaikkia eikä ole ketään, joka ei häntä rakastaisi. Tämä laitos saattoi syntyä ainoastaan siten, että hän Mr. Lazenbyssä tapasi sen henkilön, joka kokonaan antautui tutkimuksia ohjaamaan. Mr. Lazenby on jättänyt kaikki; hänellä on vain 5 shillinkiä viikossa »tupakkarahaa»; hän on vilpiltön sielu, iloinen kuin lintu, veitikkamainen ja vallaton, kaikkien ystävä, mutta papereistaan selvillä. Kun Annie Besant oli täällä, meni hän hänen luoksensa ja sanoi: »Hyvää päivää, Annie Besant, minä olen omistanut koko elämäni H. P. B:n teosten opettamiseen.» A. B. laski kätensä hänen päälleen ja sanoi: »Jumala siunatkoon sinua, poikani.» Mrs. Besant näki hänen uskolliset silmänsä ja hänen sydämensä sisäisen puhtauden. Siis ymmärrät, että täällä luetaan ainoastaan H. P. B:tä, Isis Unveilediä klo 11 a.p., Salaista oppia klo 3 ja selutiedettä klo 8 i.p. Hän osaa kirjansa ulkoa. Muuan amerikkalainen leskirouva, Mrs. Leisenring, jolla nykyään on suuria afääri-yrityksiä Amerikassa, asuu täällä kolmine lapsineen aivan halvalla. Hänellä on pieni talo lähellä laitosta, hän on sihteeri ja kaiken ylijäämän tuloistaan antaa hän laitokselle. Täällä eletään veljellisesti, kävellen yhdessä luentojen välillä, kaikki käsi kädessä. Minä pidän kaikesta, paitsi siitä vattomasta määrästä runoutta, jota täällä ahmitaan. Minä lähdän tieheni, kun he aloittavat, 15—20 runoa yhtä päätä, toinen tunnelma toisen jälkeen, sitä minä en kestä. Välistä istuvat kello kahteen yöllä runoja lukemassa pikkuisen puron reunalla. Joskus on täällä vain 3 tutkijaa, joskus 10, joskus vain yksi. Tottuneemmat saavat joskus tehtäväkseen pitää V₂ tunnin esitelmän esim. Plaatosta tai jostakin muusta harjoitukseksi. Niiden täytyy silloin olla niin selvillä aiheestaan, että voivat vastata kysymyksiin. Ensi viikolla lähdemme kesäkursseihin, sinne tulee yli 300 henkeä. Viime sunnuntaina olin myös läsnä lapsille pidetyssä Lootusseuran luennossa.

Se oli hyvä. Kaikki luennot pidetään hedelmäpuutarhassa, suuren tammen alla.» 1911:184—188,

ks. päämaja 1911:253,

A. B. keskittää nykyään työnsä ja tarmonsä valmistukseen tietä ks. Maailmanopettaja 1911:254, 282,

A. B. on ruvennut ennustamaan Kristuksen piakkoin tapahtuvaa toista tulemista, ks. Kristus 1911:285—287, 346, 1912:53,

Viime vuoden europalaisesta kongressista Genovassa ei tullut mitään, ja ensi kongressi pidetään v. 1913 Liiton hallinnon päätöksestä Tukholmassa. Tämän johdosta kysyimme Annie Besantilta, eikö hän samaan aikaan — siis kesäkuun alussa 1913 — tahtoisi saapua Suomeen. Tähän antaa vastauksen seuraava kirje Englannin entiseltä yliisiteeriltä, Mrs. S. Maud Sharpe, joka nykyään oleskelee Intiassa; kirje on päivätty tammikuun 10 p:nä Benaresissa, jossa jouluna pidettiin T. S:n 36:s vuosikokous.

»Mrs. Besant on pyytänyt minua kirjottamaan puolestaan teille vastauksen kirjjeeseen joulukuun 6 p:ltä. Hän pyytää minua sanomaan teille, että jos hän on Tukholmassa v. 1913, hän tahtoo koettaa käydä Suomessa. Ilolla lähetän teille tämän sanoman Mrs. Besantilta, sillä samalla voin lähettää teille omankin tervehdyseni. Ottakaa vastaan parhaimmat onnentoivokseni vasta-alkaneelle uudelle vuodelle. Toivon, että kaikki käy hyvin teille ja kaikille ystävillemme Suomessa ja että työ niinikään menestyy hyvin, vaikka olette pakotetut työskentelemään niin suurten vaikeuksien vallitessa. Kirjotan tämän Benaresista, jossa äsken on päättynyt sängen ihmeellinen kokous. Mr. Leadbeater on myös täällä ja Alcione ja hänen veljensä ja Mr. Jinarajadasa, joka kolme vuotta on niin utterasti ja niin loistavasti työskennellyt Amerikassa. Palaamme Adyariin ensi perjantaina — ylihuomenna — ja mikäli tiedän, tulen viipymään Intiassa enemmän kuin vuoden.» 1912:60—61,

Annie Besantin Europanmatka. Käynnillään meidän mannosassamme T. S:n presidentti tulee viivähtämään muutamia päiviä myös Italiassa ja Ranskassa. Lontoossa hän maaliskuun ajalla pitää viisi luentoa aineesta: »Tie vihkimyksen ja ihmisen täydelliseksi tuleminen.» 3 p:nä: Maailman ihminen: hänen ensimmäiset askeleensa. 10 p:nä: Mestarin etsiminen. 17 p:nä: Mestarin löytäminen. 24 p:nä: Kristus-elämä. 31 p:nä: Voittoisa Kristus ja taivaallisen veljeskunnan työ. The Vähän huomauttaa tästä puhuen, että vuonna 1895 Annie Besant luennoitsi jokseenkin samoista asioista (»Esikartanossa» niminen esitelmä-sarja), mutta silloin hän esiintyi Teosofisen Seuran omassa hallissa, johon mahtui noin 125 henkeä istumaan. Nyt sitä vastoin hän on vuokrannut Lontoon hienoimman luentosalin — Large Queen's Hall'in, — jossa noin 4,000 kuulijalla on sijaa. Voi syystäkin sanoa, että ajat ovat muuttuneet. 1912:101, ks. Kristus 1912:143, 149, 150,

olen mieluummin kulkenut »besantilaisen» nimellä kuin »steineriläisen». Nyt näin, että minun luultavasti täytyy kutsua itseäni »ervas-

tilaiseksi», jos ks. Steiner 1912:201, 206, 246, 253, 254, 263—265, 303,

»kumpaanko salakouluun neuvotte, että pyrkisin: Mrs. A. Besantin vaiko toht. Steinerin?» ks. opettaja 1912:307, 353, 401, opettaja 1912:403—414,

olin selvittänyt, etten ole »besantilainen» enemmän kuin »steineriläinenkään» ks. opettaja 1912:405—414, 457, 499,

A. B. väittää — — — että Jeesus eli noin sata vuotta e.Kr. ks. Kristus 1913:2—6, 50—51, 108, 139, 159, Steiner 1913:169—171, 201, 213—214,

Kuulin kerran »Annie Besantin teosofiaa» moitittavan siitä, että se »sopii paremmin» itämaalaisille yksinistujille kuin länsimaalaisille, jotka elävät mukana elämän hyöriinässä. Se on teoretista, muttei käytännöllistä teosofiaa.

Onnistumattomampaa arvostelua olen tuskin kuullut. Mrs. Besant on silminnähävästi karmajoogi, s.o. toiminnan tietä kulkija, ja hänen sanansa ja opetuksensa ovat sen mukaisia. Vanhana sosialistina hän ei voi olla ajattelematta ulkonaista elämää. Parhaansa todistuksena hänen käytännöllisistä harrastuksistaan ovat ne monet liitot ja lisäliikkeet, jotka hänen presidenttinä ollessaan ovat syntyneet teosofien aloitteesta ja usein Mrs. Besantin toimesta: koko Teosofisen Seuran n.k. palveleva järjestö. Mrs. Besant on syntynyt järjestäjäksi ja johtajaksi. Hänen persoonallisuutensa on tyyne ja maltillinen, majesteettillisen arvokas ja samalla luonnollisen ihmisystävällinen — viisas, jalo ja epäitsekäs. Hän on kuningatar pikemmintä kuin papitar. Eikö tämä selvästi näy siitä kirjotuksesta, jonka tässä numerossa julkaisen? Se on naisen kirjottama, joka todella koko sydämellään ajattelee kansansa parasta. Vaikka se koskee Englannin oloja, on se yhtä miellyttävä ja herättävä vieraankin lukea. En voi muuta kuin toivoa, että tuuma pian toteutuisi.

Vaikka Mrs. Besant ennen kaikkea olisikin hallitsijasielu, on hänellä silti loistavat opettajakyvvytkin. Sen todistavat hänen etevimmät teoksensa: Aikain viisus, Kristinuskon salainen puoli, A. Studyin Consciousness y.m. ja nyt viimeksi Man, whence, how and where? (Ihminen: mistä, miten ja minne?)

Tämä kauan odotettu laaja kirja ilmestyi huhtikuulla. Se on tulos Mrs. Besantin ja Mr. Leadbeaterin yhdessä tekemistä selvänäköisistä tutkimuksista. Se kertoo nykyisen ihmiskuntamme vaiheita siitä saakka, kun ensimmäisessä planetaketjussa nykyinen ylpeä ihmiskuntamme oli kivikuntana. Kirja on mieltäkiinnittävämpi kuin romaani ja yhtä jännittävä, ja kuitenkin lukija koko ajan tuntee, että kertomus on vilpittöntä, ei tekaistua, vaan todella nähtyä. Taasen siis toteutuu vanha väite, että todellisuus on mielikuvitusta ihmeellisempi. Elävinä astuvat eteemme ikimuinaiset ajat. Kun kertomus tuo meidät omalle maapallollemme. Lemurian ja Atlantiksen ikimuistettavat sivistykset, viidennen juurirotumme monimutkaiset alkuaiheet ja sen myöhemmät kulttuurit — kaikki kiitävät lumottuun silmäimme ohi. Kertojat ovat itse olleet mukana ja kirjottavat nyt historiaa ennen kuulumatolla tavalla.

Aikomuksemme on saada tämä kirja suomeksi juhannukseksi. Jätämme viimeisen osan siitä pois, sen, joka sisältää Leadbeaterin kertomuksen kuudennen juurirodun alkuvaiheista ja joka jo on ollut julkaistuna Tietäjässä 1910—1911. Kirjan suomalaisena nimenä tulee olemaan Ihminen, mistä ja miten? Englantilaisen painoksen hinta on Smk. 18:—, mutta suomalaisessa asussaan teos tulee maksamaan Smk. 7:50. 1913:218,

Me teosofit elämme nykyään juhlien aatto-päivänä. Kesäkuun puolivälissä pidetään eu-roppalainen kongressi Tukholmassa ja juhannuksena Mrs. Besant saapuu Suomeen. 1913: 219—220, 259,

Suomalaisia teosofejia kohtasi oikeastaan ikävä pettymys juhannuksena, sillä Mrs. Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, ei saapunutkaan Suomeen. Sama pettymys kohtasi myös norjalaisia, tanskalaisia ja yleensä kaikkia niitä, jotka olivat häntä luoksensa odottaneet. Ainoastaan Lontoo ja Tukholma saivat ilon tervehtiä häntä luonaan. Mrs. Besant saapui Eurooppaan melkein yksinomaan Tukholman eu-roppalaisia kongressia varten. Hänen oikeusjuttunsa Intiassa ei päästänyt häntä lähtemään Adyarista ennenkuin toukokuussa ja vaati taas hänen läsnäoloaan heinäkuun 7 p:nä. Tukholmasta hänen sentähden täytyi suoraa päätä kiiruhtaa Brindisin kautta Intiaan.

Tästä pettymyksestä huolimatta oli kuitenkin suomalainen vuosikokous, joka vietettiin Tuonenkylässä, läpeensä onnistunut ja henkisesti voimakas. Monet suomalaiset jäsenet olivatkin olleet Tukholman mieliä kohottavassa juhlassa ja toivat sieltä mukanaan teosofista inspiraationia. Sitä paitsi vieraili kokouksessamme kaksi ruotsalaista, yksi norjalainen ja kolme venäläistä teosofia, joista varsinkin venäläinen, herra C. Latinin, parilla sydämellisellä puheellaan kohotti tunnelmaa.

Ihanaa oli viettää vuosikokous omassa tempelissä. Lintu, joka oli tehnyt pesänsä huoneen sisälle, liiteli aaltoilevissa kaarissa ilmassa kuulijakunnan yläpuolella ja osotti myötätuntoaan puhujien sanoille ja soiton sävelille pienellä viserryksellä silloin tällöin. Ulkona hymyili aurinko ja paistoi tempelin akkunoista sisään korkeiden ja tuuheiden koivujen loमितse. Ne, joiden sisäiset silmät edes hetkeksi aukenivat, näkivät loistavia valo-olentoja, deo-voja ja henkimaailman ihmisiä, jotka läsnäolol- laan ja ajatuksillaan puhdistivat ja voimisti- vat tempelimme auraa. Ja fyysilliset kokouk- sen osanottajat tunsivat sydämässään pyhää ja kiitollista riemua siitä, että nyt silminnähtä- västi Suomenkin teosofinen liike on siunattu liike. 1913:267—268,

Ja moni huomasi, että Annie Besantin silmät erikoisen lämpimästi lepäsivät »meidän Pe- kassamme», kun hän palavalla innostuksella seisoi puhumassa. [*V. H. V.] 1913:277,

ks. teosofia art. Yleiseuroppalainen teosofinen kongressi pidetty Tukhol- massa 15—18 p:nä kesäkuuta 1913. (Selonteko S. T. S. vuosikokouksessa) 1913:285—292,

Oikeudenkäynti Mrs. Besantia

vastaan — — — Lasten kohtalo. — — — Times-lehti — — — Mr. Leadbeaterin kanta. — — — 1913:307—309. 311,

Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant, täytti lokakuun 1 p:nä 66 vuotta. Rak- kaudella häntä ajattelevat monet sydämet maan päällä, monet vainajat tuonelassa, monet enke- lit taivaissa.

Kaksikymmentäneljä vuotta hän on kuulunut Teosofiseen Seuraan ja koko ajan ollut sen ahkerimpia ja etevimpiä työntekijöitä. Lukemat- tomat ovat hänen esitelmänsä ja puheensa, hä- nen kirjoituksensa ja artikkelinsa, monilukui- set hänen kirjansa teosofisen maailmankatso- muksen puolesta. Seitsemän vuotta hän kohta on ollut Teosofisen Seuran presidenttinä, ja vaikka suuret ja tuhoiset myrskyt hänen presi- denttiaikanaan ovat Seuraa tärisyttäneet, on T. S. niistä huolimatta — tai ehkäpä niidenkin johdosta — yhä vain vahvistunut ja kasvanut. Näinä seitsemänä vuotena on kansallisseurojen (Seksionein) luku kasvanut 11:sta 23:een, siis enemmän kuin kaksinkertaiseksi! Loosheja on nykyään Seurassa yli tuhat ja jäseniä 24,000. Pieni tämä lauma on verrattuna sivistyneen ih- miskunnan satoihin miljoneihin, mutta alkääm- me unohtako, että maan päällä on toisiakin seuroja, jotka kannattavat teosofista maailman- katsomusta: paitsi Yleistä Veljeyttä, Antroposo- fista Seuraa ja Judge-seuroja y.m. suorastaan teosofisia seuroja on lukuisia okkultisia ja psyykkisiä liittoja, joiden ohjelmalla on — tie- ten tai tietämättään — valmistaa uuden ajan ja uuden sivistyksen tuloa.

Teosofinen Seura, jonka suhde Valkoiseen Veljeskuntaan on tarkotettu olemaan erikoista laatua, kulkee lipunkantajana ja tienviittaajana näiden lukuisain liikkeiden keskellä. Suuri on kulloinkin T. S:n presidentin vastuunalaisuus ja vaikea hänen tehtävänsä. Sitä ei helpota muu kuin Seuran jäsenten teosofinen itsetie- toisuus. Mikäli jäsenet näkevin silmin ottavat osaa Seuran työhön ja tehtävään, sikäli he aut- tavat presidenttiä kantamaan kuninkaallista viittaansa.

Eläköön vielä kauan Mrs. Annie Besant, säilyk- köön hänen terveytensä ja tarmonsä. Toivo- kaamme, että hän yksimielisesti tulee ensi vuonna valituksi uudelleen presidentiksi jatka- maan siunauksellista työtään maailman hy- väksi. 1913:361—362,

A. B:n ensimmäisiä toimenpiteitä presidentiksi tultuaan oli antaa perustuskirja S. T. S:lle. Ks. teosofia 1913:362—365,

Annie Besant kirjottaa lokakuun Theoso- phistissa:

»Taas aikakauskirjamme on päässyt vuotensa päähän — hyvin myrskyisen vuoden. Minulle se on ollut elämäni tuskallisin vuosi, on ollut miltei keskeytymätöntä kärsimystä ja vain jat- koa kymmenelle sen edellä käyneelle tuskalli- selle kuukaudelle. Tammikuusta lokakuuhun 1912 levitettiin mitä julmimpia panetteluja vanhemmasta holhotistani kaikkialle yli maail- man. Lokakuussa 1912 alkoi oikeusjuttu, joka toistaiseksi on temmannut rakkaat poikani mi-

nun suojeluksestani ja pakottanut heitä etsimään turvaa muiden luona — siunatkoon meidän kaikkien Isämme niitä, jotka ovat antaneet heille suojaa. Taistelu on ollut hyödyllinen, sillä Alcyonen nimi on puhdistunut, Teosofinen Seura on tunnustettu moitteettomaksi, ja herjaus on nyt kaikaksi onneksi kääntynyt kokonaan minua vastaan. Sen nuorukaisen maine, jota olen suojellut, on tahraton, Seura ei ole kärsinyt vaurioita, ja loka, joka minua vastaan viskataan, ei merkitse mitään. Loka tarttuu ainoastaan siihen, missä ennestään on lokaa, johon se voi takertua, ja kaikki minua vastaan tehdyt rumat syytökset eivät minua vahingoita muiden kuin hyvin harvojen silmissä. Eikä minulla, jonka Mestarit ovat määränneet sanansaattajakseen, ole mitään syytä valittaa. Kärsimys on kaikkien niiden tunnusmerkki, jotka tuovat maailmaan suuria sanomia ja ennustuksia tulevasta ajasta. Eikö Kristus sanonut halveksittujen seuraajiensa pienelle joukolle: »Samoin on vainottu profeettoja, jotka ovat olleet ennen teitä; iloitkaa siis ja riemuitkaa?» Eikö ruonilija ole laulanut:

Oikeus aina käy mestauslavalle,
vääryyden paikka on kuningasistuin.

»Maailma on aina naurulla vastaanottanut ja ristiinnaulinnut Vapahtajansa, ja jos kärsimys ei kohtaisi apostoleita, eivät he saisi täydellisyiden sinettiään. Tätä kirjottaessani ei valitusta oikeuden päätöksestä vielä ole ratkaistu, mutta kaikki mahdollinen paha on jo tehty, ja pahin on jo ohitse. Tuleva vuosi ei voi poiveensa kätkeä mitään niin pahaa, kuin mennyt vuosi on meille antanut, sillä ei voi enää sanoa mitään niin julmaa ja niin ansaitsematonta, kuin jo on sanottu.

»Mikä on tuloksena kaikesta tästä hÄlinÄstä ja melkseestä? Teosofisessa Seurassa vallitsee voima ja yhteistunto, jolla ei ole vertoja sen menneisyydessä. Vihdoinkin se on armeija eikä hajalauama, ja sen eturivit marssivat väistyttä eteenpäin uutta aikaa kohti luottaen johtajiinsa ja itseensä ja takanaan suuri joukko, kaikki yhtä iloisina ja luottavaisina. Tämä järjestö voi tehdä paljon enemmän työtä kuin mikä menneisyydessä on ollut mahdollista. Olemme keskuudessamme lopettaneet taistelun järjestyksen ja vapauden välillä kihlaamalla ne toisiinsa täydellisen suvaitsevaisuuden kihlasormuksella. Täydellinen yksilöllisen mielihiteen vapaus; täydellinen luottamus johtajiin, joiden merkinÄ on tiedon sofitopa ja kärsimyksen kruunu — vanha voitollisen ristin merkki. Niille, jotka eivät suostu seuraamaan, on yllinkyllin muuta työtä, joka vain odottaa heidän käsiÄän, tunnustettua, kunnioitettua ja hyödyllistä työtä. Mutta suuri joukko astuu eteenpäin. Jokaisessa maassa näemme tämän palvelevien veljien joukon, joka on järjestynyt palvelusta tekemÄän.»

»Missionstidning för Finland» nimisen Suomen LÄhetyslehden ruotsalaisen painoksen lokakuun numerossa oli »FrÄn när och fjÄrran» (LÄheltÄ ja kaukaa) otsakkeen alla m.m. seuraava uutinen:

»Rouva Annie Besant, teosofian tunnettu esi-taistelija, on viime vuonna nähnyt hyväksi pitemmÄksi aikaa muuttaa Intiasta Englantiin, koska hänen hartaimmat kannattajansa siellä ovat häneen loukkaantuneet eivÄtkÄ enÄ tunne täyttä luottamusta häneen. Hän oli nimittÄin julistanut, ettÄ erÄs mahatma (suuri henki) Himalajan seuduilla oli ilmottanut hänelle, ettÄ toinen Kristus on oikeessa tulla maailmaan nuoren brahmiinin muodossa. Tämä ih-mepoika ilmestyy näet maan päälle aina 30,000 vuoden kuluttua. VähÄn aikaa tämän jÄlkeen hän julkisesti esiintyi nuoren brahmiini-nuorukaisen seurassa, kutsuen tätÄ »IdÄn tähdeksi». Hän tuumi samanimisen seuran perustamista. Tämä oli kuitenkin liikaa hänen kannattajien-sakin mielestä, ja hän oli pakotettu vetÄyty-mÄän pois. Nytemmin on tämän nuorukaisen isÄ haastanut hänet (Mrs. Besantin) oikeuteen siitä, ettÄ hän oli houkutellut nuorukaisen luok-sensa ja estÄnyt häntÄ lähtemÄstä pois. Askar-rellestaan tÄmmöisissÄ salaisissa asioissa ihmisen helposti taivaita tavottelevista ylevistÄ aatoksista joutuu semmoiseen, joka herättÄÄ halveksivan hymyn. Kun ei tahdo alistua to-tuutta kuuntelemaan, joutuu uskomaan ilmeistÄ valhetta.»

Koska hyväntuulinen uutinen »Missionstidningin» kanssa levisi laajoihin piireihin, arvelimme sopivaksi siihen vastata, jonka tähden kirjoitin seuraavan oikaisun, jonka suomen-nettuna julkaisen:

»Suomen LÄhetysanomien» Toimitukselle.

Saatuahan tietÄÄ uutisesta, joka koskee Mrs. Annie Besantia ja teosofista liikettÄ ja joka otsakkeella »LÄheltÄ ja kaukaa» (FrÄn när och fjÄrran) on otettu arv. lehtenne lokakuun numeroon, allekirjottanut vakuutettuna siitä, ettÄ »Suomen LÄhetysanomiam» ei tietensÄ tahdo le-vittÄÄ erehdyttÄviä tietoja eikä herättÄÄ lukui-sissa lukijoissaan vÄÄriÄ käsityksiÄ, rohkenee tÄten lähettÄÄ oikaisun mainittuun uutiseen ja pyytÄÄ kohteliaimmin, ettÄ arv. Toimitus ottaa tämän oikaisun »LÄhetysanomien» ensi nume-roon.

Kun jokainen uutisen lause sisältÄÄ useam-piakin erehdyttÄviä tietoja, vaatisi seikkaperÄi-nen vastine enemmän tilaa lehtenne palstoilla kuin minÄ rohkeneen pyytÄÄ, jonkavuoksi toi-voon saavani ainoastaan lyhyesti esiintuoda tosi-asioita.

Ensimmäinen lause. Mrs. Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, ei suinkaan ole luopunut tavastaan viettÄÄ talvensa Intiassa ja lämpimÄn vuodenajan Europassa: ainoastaan tänÄ vuonna hän oli estetty viippymÄstä Euro-passa kauemman aikaa kuin kolme viikkoa.

Toinen lause. Vuodesta 1909 lähtien Mrs. Besant on julkisesti lausunut sekä Intiassa ettÄ Europassa ja Amerikassa, ettÄ suuria muu-toksia on tulossa ihmiskunnan historiassa, syystä ettÄ se Maailmanopettaja, jota länsi-mailla nimitetään Kristukseksi, aikoo jÄlleen esiintyä maan päällä. Tässä ei siis ole kysy-mys »toisesta» Kristuksesta, ja lienee syytä vii-tata siihen, ettÄ monet sekä lahkot ettÄ yksi-tyiset ihmiset, kristikunnan piirissä samaten uskovat Kristuksen läheiseen tulemiseen. Mrs.

Besant on myöskin saanut tehtäväkseen sopivan kasvatuksen ja harjoituksen kautta valmistaa eräitä nuorukaisia, joista Kristus sitten voisi valita välikappaleensa. Sillä samoin kuin Hän Palestiinassa käytti hyväkseen Jeesus nazaretilaisen ruumista, johon Hän astui Jeesuksen kasteessa, pitäisi Hänen nytkin menetellä samalla tavalla.

K o l m a s lause. Suurimmat toiveet tässä suhteessa Mrs. Besantilla on nuoresta hindulaisesta, Mr. Krishnamurtista, jonka vaatimaton, epäitsekkäs ja puhdassydäminen olemus on tehnyt valtavan vaikutuksen kaikkiin, jotka ovat joutuneet tekemisiin hänen kanssaan. Jo 14-vuotiaana hän kirjotti kirjasen »Mestarin jalkojen juuressa», joka on levinnyt laajalle mitä useimmilla kielillä. Puhe siitä, että hän muka ilmestyy maan päälle »aina 30,000 vuoden perästä», on kokonaan tuulesta temmattu. Sitävastoin teosofit itämaalaisten tavoin uskovat, että jokainen ihminen itsessään on henkiolento, joka monta kertaa syntyy maan päälle.

N e l j ä s lause. Mrs. Besant ei laisinkaan peittele niitä toiveita, joita hänellä on Krishnamurtista, ja itse asiassa se on vaikeimpia niistä kokeista, jotka nuoren hindulaisen täytyy läpikäydä — se nim., että monien katseet ovat häneen suunnatut. Mutta häntä ei milloinkaan ole sanottu »Idän tähdeksi».

V i i d e s lause. Sitävastoin Mrs. Besant on vahvistanut »Idän tähti» nimisen järjestön perustamisen, jonka järjestön jäsenet uskovat Kristuksen palaamiseen maan päälle ja vakavasti ajatuksissaan, mielessään ja sydämessään valmistuvat Häntä vastaanottamaan. Tämän järjestön ulkonainen pää on Krishnamurti. Järjestö on levinnyt yli koko maailman.

K u u d e s lause. Mrs. Besant ei ole »vetäytynyt syrjään», sillä siihen hänellä ei olisi ollut minkäänlaista syytä, vaan hän on yhä Teosofisen Seuran presidenttinä ja »Idän tähden» järjestön suojelijana.

S e i t s e m ä s lause. Muutamia vuosia sitten Krishnamurtin varaton isä kirjallisen sopimuksen kautta jätti sekä hänet että hänen nuoremman veljensä Nityanandan kokonaan Mrs. Besantin huostaan, mutta on tosin nyt teosofisen liikkeen vihollisten yllyttämänä pannut viereille oikeusjutun Mrs. Besantia vastaan saadakseen pois poikansa. Se ei kuitenkaan ole hänelle onnistunut ja tulee tuskin onnistumaankaan, sillä pojat, jotka Mrs. Besantin kustannuksella saavat ruhtinaallisen kasvatuksen Englannissa, ovat selittäneet, että he eivät aio jättää kesken opintojaan, vaan tulevat pahimassa tapauksessa vetoamaan englantilaiseen lakiin, ja ovat samalla valittaneet, että heidän isänsä on joutunut pahansuopien panettelijoiden uhriksi.

Rohkenen vielä ristisiteessä lähettää arv. Toimitukselle muutamia suomenkielisiä kirjasia . . . (Idän Tähtien kirjaset ja »Mestarin jalkojen juuressa») 1913:417—421, 462,

Korkeampi oikeus, johon kuten muistamme Mrs. Besant oli vedonnut, ei muuttanut tuomarin päätöstä Naranyah-asiassa, kertovat meille sanomalehdet. Päätös vahvistettiin ja määrät-

tiin, että Mrs. Besantin kuuden viikon sisässä tulisi toimittaa pojat isälle.

Saa nähdä, kuinka nyt käynee. Mrs. Besant ei tietenkään peräydy askeltakaan siitä, mikä hänen mielestään on oikein. Ja me tiedämme, että hänen mielestään olisi väärin, että Alcylene ja Mizar jätettäisiin isän huostaan, joka tuomarin oman päätöksen mukaan on valheellinen ja heikko luonteeltaan. Tiedämme myös, että pojat itse eivät tahdo palata takaisin Intiaan. Heillä on ystäviä ympäri maapalloa, jotka ovat kiitollisia saadessaan tarjota heille suojaa ja kotia ja tilaisuutta opintojen jatkamiseksi. Varmaan oikeuden päätöstä ei tulla noudattamaan. Saa sentähden nähdä, tuleeko Mrs. Besant tavalla tai toisella vainonalaiseksi. Vielä on olemassa korkein oikeus, n.k. Privy Council, johon hän saattaa vedota. Kuinka tahansa käynee, Teosofisen Seuran jalo presidentti on epäilemättä valmis kärsimään mitä tahansa sen nuorukaisen puolesta, jonka Mestari on uskonut hänen holhokikseen ja jonka tulevaisuudesta hän toivoo niin suurta. 1913:472,

»Halcyon» nimisessä amerikkalaisessa Idän Tähdelle omistetussa aikakauskirjassa on julkaistu seuraava runo, jonka J. S. on suomen-
tantu Tietäjää varten:

Annie Besantille.

Niin ylen ylhäinen oot keskellämme,
niin alas kasvot armaat alennat:
kaikille, ymmärtävä ystäväme,
suot sanan hellän, kätes tarjoat.

Oi, Kristussielu, meidän on nyt vuoro
sua kunnioittamalla kumartaa,
sun luokses tulla; saakoon lemmen kuoro
vapaana kaunihina kajahtaa.

Oot tähti kirkas, me vain kipinöitä:
mit taitaisimme sulle toivottaa?

— Ei sulle mitään. Me vain tahtos töitä,
sun suuntaas seuraamme kuin sumusta.

Menestys niille! Kaunein kirkkahin
tää vuotes olkoon, runsassatoisin!

Maitra. 1914:5,

Annie Besantin tähtiasennot. 1914: 95,

Uusi k ä ä n n e oikeudenkulussa.
Annie Besant on korkeamman tuomioistuimen päätöksestä vedonnut Englannin »valtioneuvoston» (Privy Council), joka on korkein ratkaisija. Päivälehdet kertovat hänen valituksenensa saaneen huomiota osakseen:

»Tammik. 27 p:nä tehtiin valtioneuvostoon anomus Mrs. Besantin puolesta, missä pyydetiin lykkäystä Madrasin ylemmän oikeusistuimen päätökselle, jossa oli häntä käsketty palauttamaan Mr. NaraniahTLle hänen kaksi poikaansa . . . Oikeusministeri sanoi, että asia oli pidettävä kiireellisenä ja että oli koetettava saada se otetuksi esille maaliskuussa. Näinollen myönnettiin lykkäys, sillä ehdolla, että pojat eivät sillä aikaa siirtyisi pois englantilaisten tuomioistuinten valtapiiristä.»

Tämä oli suosiollinen päätös, koska muuten saattaa kestää kaksikin vuotta, ennenkuin valtioneuvostossa tulee asia ratkaistuksi ja lykkäystä ei näin pitkäksi aikaa saatettaisi myöntää. 1914:96,

Parastaikaa tapahtuu Teosofisessa Seurassa presidentinvaali. Mrs. Besantin toiminta-aika loppuu näet heinäkuun 6 p:nä tänä vuonna, jolloin uuden vaalin tulokset j uraistään. Ei tarvitse olla profetta voidakseen ennustaa, että Mrs. Besant tulee uudelleen valituksi. Seuran Pääneuvosto, johon m.m. ylisitteerit kuuluvat, on nimittänyt hänet presidenttiehdokkaaksi. Mrs. Besant on sen johdosta lähettänyt seuraavan kirjelmän T. S:n jäsenille:

»Ystävät: Velvollisuuteni on esittää teille lyhyt kertomus niiden puolenseitsemättä vuoden aikana suoritetusta työstä, jotka ovat kullekin siitä, kun te valitsitte minut presidentinvirkaan v. 1907.»

»Ensin aineellisesta edistyksestä. Kun virka-aikani alkoi meillä oli 11 kansallista seura, 567 looshia ja 14,863 toimivaa jäsentä; nyt kun se on loppumassa, meillä on 23 kansallista seura, 952 looshia ja 22,744 toimivaa jäsentä. Päämajamme tulot olivat v. 1907 18,715 rupiita¹⁾ v. 1913 68,331 rupiita. V. 1908 luovuimme päämajalle sisäänkirjotusmaksuista tulleesta 25 prosentin osuudesta ja vähensimme vuosisiveron 8 penny'ksi.²⁾ Tulojen suuri lisääntyminen on tapahtunut tästä uhrauksesta huolimatta. V. 1907 meillä oli maata Adyarissa 27 acre'a,³⁾ v. 1913 273 acre'a. Päämajan omaisuuden kokonaisarvo oli v. 1907 227,760 rupiita ja v. 1913 696,998 rupiita. Ootacamundissa on ostettu maata, johon kuuluu toista sataa acre'a hyvää maata ja suuri bungalow. Päämajan tiluksilla on tehty suunnattoman paljon istutustöitä ja rakennettu sähkölaitos, höyrypesulaitos, leipomo ja meijeri. Hyvästi toimiva kirjapaino luovutetaan T. S:lle, kun se vapautuu veloista. Kustannusliike on nyt hyvin suuri. Päämaja sai v- 1913 vuokrina, korkoina ja puutarhatuotteissa 25,431 rupiita.

»Kaikesta tästä en minä henkilöisesti ansaitse mitään kiitosta. Minulla on vain se hyvä onni, että saan olla välineenä, jonka kautta vedetään yhteen ja pidetään koossa T. S:aan liittyvät valitut sielut.

»Ainoat tapaukset, jolloin jäseniä huomattava määrä on eronnut, olivat aivan alussa brittiläisessä osastossa, jonka jäsenistä noin 500 heti alussa ei hyväksynyt minun valitsemistani, ja saksalaisessa osastossa, jossa tapahtui seuraava, niinkuin vuoden 1913 presidenttipuheessani olen kertonut (seuraa lyhyt kertomus viimevuotisesta erosta).

»Joka maassa teosofia leviää, ja jäsenten tarvo, yhteishenki ja hyvä työ puhuu omasta puolestaan. Se, että saan olla tämän inspiraation tienhenä, on minulle paljon suurempiarvoinen asia kuin mikään muu.

»Te tiedätte kaikki, mitä hyökkäyksiä minua vastaan on tehty. Nyt on teidän lausuttava tuomionne.

»Te tiedätte, että yhä en hyväksy neuvoa, jonka Mr. Leadbeater vuosien 1900—1904 kuluessa antoi kolmelle pojalle, ja olen ottanut häneltä lupauksen — jonka hän on rehellisesti

pitänyt — että hän ei sitä koskaan enää toista. Ja samalla kuitenkin kunnioitan häntä ihmisenä ja olen kiitollinen hänen suunnattomista palveluksistaan T. S:lle enkä tule muuttamaan kantaani hänen nykyisten mitä ansaitsemattomien hyökkäysten vaikutuksesta. Toivoisin, että hänen pärjääjensä koettaisivat noudattaa hänen puhdasta elämäänsä ja rajatonta ihmisrakkauttaan.

»Jos tahdotte, että poistun, jatkan työtäni T. S:n puolesta presidentinviran ulkopuolella. Jos tahdotte, että pysyn virassa, otan yhtä mielelläni vastaan päätöksenne ja jatkan työtäni presidentinvirassa. Jos tiedätte ketään, miestä tai naista, joka luullaksenne palvelee teitä paremmin kuin minä voin, silloin pyydän: hyljätäkää minut ja pidättäkää itsellenne mahdollisuus tehdä parempi valinta. Siinä tapauksessa minä tahdon parhaani mukaan auttaa uutta ehdokasta. Voitte löytää monta, jotka herättävät vähemmän vastustusta, kuin mitä minua kohtaan osotetaan, mutta ette voi löytää ketään, joka enemmän rakastaa Teosofista Seuraa.

»Johtakoot mestarit teitä oikeaan päätökseen ja lähettäkööt meille kaikille rauhan siunauksen.

Annie Besant,

Teosofisen Seuran presidentti.» 1914:100—102,

Mrs. Besant saapuu Intiasta Eurooppaan toukokuun alussa, mutta valitettavasti kyllä ei ehdi kauan viipymään Euroopassa. Hänen täytyy olla kotona Intiassa ennen heinäkuun 13 päivää, joten hänen käynnistään Suomessa ei tälläkään kertaa mitään voi tulla. 1914:152,

ks. salatiede 1914:198,

T. S:n presidentti Mrs. Annie Besant jätti Intian huhtik. 18 p:nä ja saapui Lontooseen toukok. 1:senä. Hänen julkiset sunnuntaiiluntonsa Lontoossa käsittelevät ainetta *M y s t i k k a* ja jakautuvat seuraaviin alaosastoihin: *M y s t i k a n t a r k o t u s* ja *m e n e t t e l y*, *J u m a l i d e a*, *K r i s t u s - i d e a*, *I h m i s - i d e a*. *S e l i t y k s i ä*. Koska Mrs. Besantin täytyy olla takaisin Intiassa ennen heinäk. 13 p:ää, ei hän ole tilaisuudessa käymään muualla Euroopassa tänä kesänä. 1914:201,

Teosofinen Seura on taas tuntuvalta tavalla osottanut luottamuksensa Mrs. Besantia kohtaan. Miltei yksimielisesti on hänet valittu uudestaan presidentiksi seitsemäksi vuodeksi. Suurilla kunnianosotuksilla hänet otettiin vastaan Intiassa, kun hän palasi sinne heinäkuun alussa.

Toinenkin voitto lankesi hänen osakseen, ennenkuin hän jätti Europan. Alcyone-juttu, josta toista vuotta oli käyty oikeutta Intiassa, ratkaistiin aivan uudella tavalla Englannin yli-oikeudessa, johon Mrs. Besant oli vedonnut, kun Madrasin oikeus tuomitsi hänet hankkimaan kasvattinsa takaisin isän luo Intiaan. Englannin lordit päättelivät, että juttua oli käyty perin väärällä tavalla Intiassa. Kysymys oli heidän mielestään nuorukaisten Krishna-murtin ja Nityanandan paraasta eikä mistään muusta. He ihmettelivät, ettei poikien omaa mieltä asiassa oltu kysytty. Kun he nyt olivat saaneet tietää, että veljillä itsellään ei ollut mi-

¹⁾ rupii = Smk. 2:38. ²⁾ penny on noin 10 Suomen penniä. ³⁾ 1 acre = 0,405 hehtaaria.

tään halua palata Intiaan, vaan päinvastoin tahtoivat kaikista sydämestään jatkaa opintojaan Englannissa, sanoivat he jyrkästi, että Mrs. Besant olisi menetellyt rikollisesti ja loukannut Englannin pyhää habeas corpus-lakia, jos hän väkivallalla tai muulla keinoin olisi hommannut nuorukaisia Intiaan. Mrs. Besant oli näiden korkeiden lakimiesten mielestä käytäytynyt aivan oikein, ja he ratkaisivat asian niin, että Mrs. Besantin vastustajain oli maksettava kaikki oikeuskulungit pitkin matkaa.

Olen ihmeekseni nähnyt, että meidän sanomalehtemme eivät ole puhuneet mitään tästä asiankäännteestä, vaikka ennen niin halukkaasti seurasivat Mrs. Besantin tappioita. 1914:256,

T. S:n presidentti. Mrs. Annie Besantilta on Adyarista saapunut seuraava vastaus Suomen T. S:n ylisiteerin kesälliseen kirjeeseen, jossa hän kertoi meidän vuosikokouksemme terveiset presidentille: »Lokak. 29 p:nä 1914 . . . Paljon kiitoksia kirjeestänne. Niin, minulla on nyt käytettävänäni toiset 7 vuotta. Olen iloinen, että teidät valittiin uudestaan. Olkaa hyvä ja kiittäkää kokousta sen ystävällisestä tervehdyksestä. Alati teidän Annie Besant.» 1914:509,

Annie Besantin sanoma teosofeille. Ote kirjeestä: »Pitäkää kaikki politiikka poissa seurasta. Koettakaa olla ajatukssissanne rakastavia kaikkia kansakuntia kohtaan ja tehdä hyvää työtä toisella puolella (näkyttömässä maailmassa).» 1914:512,

Annie Besant sodasta. T. S. presidentti kirjottaa Adgar Bulletiniin »Teosofian Valon» mukaan m.m. seuraavaa: »Joka puolelta kuuluvat sodan kauhutkaan eivät voi häiritä asian sydämessä asuvaa rauhaa. Me, jotka olemme Suuren Suunnitelman tutkijoita, emme tarvitse sallia sydämemme huolestua nykyisistä myrskyistä. Koettakaamme silmäillä tuloksia pikemmin kuin ohimenevää myrskyä ja ymmärtää, että sodan buumius kypsyttää nopeasti hedelmät, joita kansojen ilman sitä olisi pitänyt odottaa vuosia ja nähdä ponnistuksensa raukeavan tyhjiin ja toiveensa jäävän toteuttamatta.» 1915:96, 99,

Olen ennen maininnut, että Mrs. Besantin ja Mr. Judge'in välisessä erimielisyydessä kallistuin tunteisani viimemainitun puoleen. — — — Tahdon tässä samalla mainita, että ensimmäinen kokemukseni persoonallisesta Mrs. Besantista ei ollut yhtä ihastuttava silloisessa mielentilassani kuin edellä kertamani uni. 1915:411—415, 462, 1916:63, 95, 287,

ks. panettelu 1916:381, 483, 1917:6, I. T. J. 1917:105, Mestari 1917:241, India 1917:249,

Teosofisen Seuran kunniakas presidentti, kaikille teosofeille rakas Mrs. Besant viettäneen nyt 70:nneen syntymäpäivänsä lokakuun 1 p:nä käytännöllisesti katsoen vankeudessa, vaikka hän asuikin omalla maatilallaan Nilghirivuoristossa. Kuten elokuun Tietäjässä kerroimme, hän on kielletty puhumasta, kirjottamasta, painattamasta mitään ja olemasta kenenkään kanssa kirjeenvaihdossa. Tätä ei voi kutsua

muuksi kuin vankeudeksi. Sekä Englannin että Amerikan T. S:n hallinnot ovatkin kääntyneet hallitustensa puoleen anomuksilla, mutta nähtävästi toistaiseksi tuloksetta.

Mitä sitten Mrs. Besant on tehnyt? Hän on taistellut ja työskennellyt Indian itsehallinnon puolesta. Hän on korkealle kohottanut Indiassa juuri sitä kansojen vapauden ja itsemäärämisoikeuden lippua, jonka puolesta Englanti ja liittolaisvallat sanovat käyvän sota! Indian englantilaiselle hallitukselle ei ole kunniaksi tämä menettelynsä Mrs. Besantia kohtaan. Eikä se edes ole viisasta, sillä India tulee kuitenkin ennen pitkää saavuttamaan itsehallinnon. Mutta Mrs. Besantille on kunniaa, katoamatonta kunniaa, sekä hänen jalosta työstään että siitä palkasta, jonka hän nyt sai kiitokseksi työstään.

Niin haikeata kuin on ajatellakin, että vanhaa, viisasta ja työkykyistä ihmistä sorretaan ja kielletään epäitsekkästä toimintaansa jatkamasta — ainakin toistaiseksi, — niin iloista on samalla todeta, että Teosofisen Seuran henkevä pää ei ole poliittisessa toiminnassaan kulkenut maailman mahtavien laveata tietä, vaan sitä veljeyden ja vapauden kaitaa polkua, joka niin usein saa maailman vainon osakseen. Ja sentähden me teosofit ympäri maailman iloitsimme hänen syntymäpäivänään ja toivomme hänen vielä monta vuotta saavan jatkaa siunauksellista työtään — jollei ennen, niin ainakin sitten, kun rauhan ja onnen aurinko taas hymyilee tälle ristiriitaisuuksien tähdelle. 1917:341—342,

Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant, on päästetty vapaaksi, sähkötetään Indiasta syyskuun 25 p:nä. Hän on saanut palata työhönsä ja on siis viettänyt syntymäpäiväänsä Adyarissa teosofien kesken. Ilo ympäri maailman on suuri, sitäkin suurempi, koska tämä askel Indian hallituksen puolelta samalla osoittaa, että päämäärä, jonka puolesta Mrs. Besant taisteli — Indian itsehallinto — ei enää ole luettava mahdottomien saavutusten joukkoon. Mrs. Besantin interneeraus olikin aiheuttanut, että suuret määrät vaikutusvaltaisia henkilöitä Indiassa, jotka ennen olivat olleet Mrs. Besantin vastustajia, heti liittyivät hänen perustamaansa Home Rule League'iin (itsehallintoliittoon). 1917:387,

En ole paljoakaan tiennyt Mrs Besantin työstä Indiassa enkä ks. India 1917:392—394, 481, 482,

Mrs. Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, joka internoimisensa (vankilaolonsa) aikana heikontui ja huononi terveydeltään, saavutti heti takaisin entiset voimansa tultuaan vapautetuksi. Mutta hänen ja hänen toveriensa, Mr. George Arundalen ja Mr. B. P. Wadian, kolmekuukautinen pakollinen työttömyys kantoi kauniin hedelmän; se päämäärä vihdoin saavutettiin, jonka puolesta Mrs. Besant y.m. vuosikautia olivat puheillaan ja kirjoituksillaan taistelleet ja työskennelleet. Englannin hallitus määräsi Indialle uuden valtiosihteerin, joka syksyksi matkusti sinne neuvotellakseen kaik-

kien asianomaisten kanssa Indian tulevasta itsehallintomuodosta. Varmasti hän ensimmäisenä kääntyy Mrs. Besantin puoleen, arvelee The Herald of the Star lokakuun numerossa. Indianlaiset itse ovat osottaneet kiitollisuutensa Mrs. Besantille valitsemalla hänet ensi tulevan kansalliskongressin presidentiksi. Tämä on korkein poliittinen asema, mikä naisella meidän ajallamme on ollut. Itse asiassa Mrs. Besant siinä johtaa 300 miljoonan ihmisen edustajia. Norjan T. S:n ylisihteeri neiti Eva Blytt huomauttaa tästä, että Mrs. Besant on työllään ja saavuttamallaan voitollaan todistanut, että kansojen vapauden puolesta voidaan taistella ja tullaan vastedes taistelemaan yksinomaan laillisin keinoin, ei väkivallalla eikä miekalla... Omasta puolestamme saatamme lisätä, että sillä tavalla mekin Suomessa olemme taistelleet vapautemme puolesta — ja sen saavuttaneet. 1917:483.

Mrs. Annie Besant, on lausunut, että maailmanrauha ei voi tulla, ennenkuin ks. rauha 1918:1—2,

Sydämeni lämpenee lukiessani, kuinka väsymättömästi Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant, työskentelee Indian vapauttamisen puolesta. Kotivankeudesta päästyään hänestä on tullut epäilemättä huomatuin poliittinen henkilö Indiassa tätä nykyä. Jouluna hän johti suurta kansalliskongressia Kalkutassa, johon oli saapunut 10,000 edustajaa eri osista maata. Hänen rinnallaan kongressissa esiintyi Indian maailmankuulu runoilija Rabindranath Tagore. Kaikkialla missä Mrs. Besant liikkuu, häntä tervehditään ja juhliitaan Indian suurena äitinä ja auttajana. Hänen saapuessaan Kalkuttaan kongressiin oli 300,000 ihmistä häntä vastaanottamassa ja kuusitoista hevosta veti hänen vaunujaan. Samansuuntainen vastaanotto hänellä on ollut Benaresissa, Bombayssa ja Madrasissa. Saa nähdä, osaako Englanti ottaa vaarin tilaisuudesta vai siirtääkö kohtalo Indiankin vapauttamisen Saksan osalle. 1918:72—73,

Silloin olen pikemmin »besantilainen», sillä rakkaudestani Mrs. Besantiin en tunne pienintäkään halua luopua, ks. tunnustus 1918:165—167, 192, 1919:30, 31, 164,

Mrs. Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, joka koko maailmansodan aikana työskenteli yksin Indiassa, saapui kesäkuussa Eurooppaan. Kauvan häntä oli Englannissa kaitvattu ja odotettu, ja juhlallinen ja veljellinen oli vastaanotto, minkä teosofit hänelle valmisivat. Hän otti osaa Englannin Teosofisen Seuran vuosikokoukseen helluntaina ja on sittemmin esitelmöinyt julkisesti useissa kaupungeissa, herättäen kaikkialla entistä suunnatonta innostusta ja ihailua. Hän on ruumiillisesti vanhentunut, mutta hänen sielullinen ja henkinen voimansa on sama kuin ennen. Hänen käynnillään Englannissa arvellaan olevan tekemistä myös Indian poliittisen aseman kanssa. Suokoon karma, että tämän väsymättömän ja jalon ihmiskunnan palvelijan hankkeet saavuttavat ansaitsemansa menestyksen. 1919:224,

Mrs. Besant tulee luultavasti viipymään Englannissa yli talven. Hän on heittäytynyt keskelle poliittisen elämän pyörteitä ja huhuiltaan hänen pyrkivän parlamenttiin. On todella suurenmoista ajatella, että nainen, joka äsken täytti 73 vuotta, yhä suunnittelee uutta työtä, yhä ottaa hartioilleen uusia velvollisuuksia. Mutta rakkaus ihmiskuntaa kohtaan antaa voimaa. 1919:288, 299, 330—336.

Totuus oli todella kirkastunut minulle toisella tavalla kuin Mrs. Besantille, enkä minä voinut totuutta kieltää Mrs. Besantin takia, vaikka kuinka olisin häntä rakastanut, ks. sota 1920:102—105,

Toimittaja oli kahden vaiheella, mainitako vaiko ei Mrs. Besantin nimeä sotakysymyksen yhteydessä, mutta päätti lopulta julkaista »pätkänsä» sellaisenaan, koska oli asiasta kirjoittanut Mrs. Besantille itselleenkin. 1920:144,

Maaliskuun Tietäjässä esitin vieretysten Mrs. Besantin kannan ja omani sotakysymyksestä. ks. sota 1920:193—199,

olen erinäisissä kysymyksissä ollut toista mieltä kuin T. S:n nykyinen presidentti, Mrs. Annie Besant, ks. R-R. 1920:241—247,

Mrs. Besant T. S:n presidenttinä lausui ks. R-R. 1920:342—348,

Ensimmäinen päätös, mikä tehtiin, koski T. S:n presidentin Mrs. A. B:n kutsumista R-R:n ensimmäiseksi kunniajäseneksi ks. R-R. 1920:383,

Minulla ei ole enää mitään syytä salata niitä sanoja, jotka Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant, lausui viime jouluna T. S:n vuosikokouksessa Adyarissa; en julkaissut niitä viime kuussa, koska yhä odotin vastausta viime lokakuussa lähettämäni kirjeeseen. Koska tätä vastausta ei vielä ole kuulunut ja koska Suomen T. S:n äänenkannattaja »Teosofi» on huhutakuun numerossaan painattanut Mrs. Besantin sanat, toistan minäkin ne nyt tässä:

»Suomessa Mr. Pekka Ervast toivoi, että seura jaettaisiin kahteen autonomiseen osastoon, toinen okkultista tutkimusta varten, jonka päänä hän olisi, ja toinen poliittista ja yhteiskunnallista toimintaa varten. Tämä oli mahdotonta, mutta minä kirjoitin hänelle, että hän oli täysin vapaa muodostamaan ryhmän kansallisen seuran rajojen sisäpuolella omaa tutkimuslinjaansa varten, kansallisen seuran jäädessä entiselleen ja T. S. tiedonantojen käydessä sen virkailijoiden kautta; jäsenet, jotka eivät halunneet häntä opettajakseen, eivät halunneet tulla luokitetuksi ainoastaan poliittisen ja yhteiskunnallisen työn tekijöiksi eikä heitä voitu pakottaa kantamaan määrättyä nimeä. Tämä ei ole häntä tyydyttänyt vaan on hän lopulta muodostanut »Ruusu-Ristin, Suomen salatieteellisen tutkimusseuran», joka on avoinna T. S. jäsenille ja toisille. Tämä on tietysti itsenäinen seura, jolle toivon kaikkea menestystä, jos se tekee hyödyllistä työtä, mutta minä en voi tunnustaa mitään »Suomen T. S:n okkultista osastoa». Se on ulkopuolella minun lainsäädäntövaltaani T. S:n presidenttinä enkä minä ole missään tekemisissä sen kanssa. Mr. Pekka Ervast on oppinut mies ja on tehnyt suurta palvelusta T. S:lle.»

Turha on varustaa näitä sanoja minkäänlaisilla kommentaarioilla. On aivan kuin äkkiä olisi tehty suurta numeroa nimestä («Okkultinen osasto»), joka vain oli ehdotus ja jonka muuttaminen esim. paljastaa A- tai B-osastoksi oli kyseessä meikälaisten puolella. Ihan toinen asia sitävastoin on, että Mrs. Besant, joka jouluna puhui ylläolevalla tavalla, puolen vuotta aikaisemmin kirjoitti päinvastaiseen suuntaan, kuten näkyy hänen ennen julkaisemastani kirjeestä, josta nyt toistan otteen tähän kaikkien lukijain tutkittavaksi rinnakkain edellisen kanssa:

»On mahdotonta pitää kahta Teosofista Seuraa yhdessä maassa muuttamatta konstitusioita. Mutta teillä voisi aivan hyvin samassa Kansallisessa Seurassa olla kaksi Teosofista Liittoa, jotka työskentelisivät eri suuntiin. Te voisitte johtaa toista näistä ja suunnitelmanne mukaan itse nimittää auttajanne, ja ne, jotka pitävät tästä tavasta, mikä on sangen sopiva tutkimista varten, tulisivat jäseniksi teidän puolellemme ja työskentelisivät teidän suunta-voivojanne pitkin. Näiden liittojen ei tarvitse olla maantieteellisesti rajoitettuja, niin että ketään ei voisi sulkea ulos kumpaisestakaan. Tai, jos niin pidätte parempana, voisitte muodostaa oman opetuspiirinne, joka tutkisi niitä aloja, jotka teitä ja monia muita viehättävät. Tämä jälkimäinen suunnitelma ei voisi käsittää E. S.-tutkijoita, jos teillä nim. olisi erikoinen harjoitusjärjestelmä — sillä heidän täytyy noudattaa määrättyjä sääntöjään eikä harjoitella millään muulla tavalla. E. S:n jäsenet voisivat kyllä aivan hyvin tutkia johdollanne, mutta ei heittäisi mietiskelyään eikä lukujaan eikä ryhtyä mihinkään harjoitusmenettelyyn.

»Teillä pitäisi olla yksi ylishteeri kirjeenvaihtoa varten Adyarin kanssa, looshi- ja jäsenkirjoja y.m. ulkonaista työtä varten. Mutta luukunnottamatta tätä muodollista järjestelyä te voisitte organisoitua omalla tavallanne. Luulen tämän suovan teille kaipaamanne vapauden, ilman että uusi konstitusio niu tarpeen. Te olisitte kaikki »Suomen Teosofisena Seuran», mutta tämä olisi kokoonpantu kahdesta haarautumasta, osastosta, liitosta tai millä nimellä tahdotte sitä nimittää.»

Kuinka vanhat latinalaiset sanoivat? *Quandoque bonus dormitat Homerus.* 1921:196—198, 256,

Kys. Ruusu-Ristissä siv. 138 sanotaan Mrs. Annie Besantin syntyneen Oinaan merkissä, siis keväällä, Tietäjässä v. 1909 siv. 302 ja 305 lokakuun 1 p:nä. Milloinka on hän syntynyt?

Vast. Lokakuun 1 p:nä eli Vaa'an merkissä. Hänen horoskooppinsa on suuressa määrin Oinas-horoskooppi, sillä Oinaan merkki on hänellä nousevana merkinä ja Mars hallitsevana planeettana, kuten Ruusu-Ristissä siv. 138 nimenomaan sanotaankin. 1921:318, 322, Mrs. Besant — — kuuluu — — kirjoitaneen — — eikä Teosofinen Seura saata vastata siitä salatieteestä, jota P. E. edustaa. — — kenen salatieteestä Teosofinen Seura siis vastaa? Mrs. Besantinko? ks. salatiede 1921:323—324,

niin hyvin Mrs. Besant kuin tohtori Steiner ja monet muut heidän kerallaan ovat päteviä (okkultisia opettajia kukin omalla tiellään ja että kukin heistä tunnetaan hedelmistään, ks. teosofia T. S:n tehtävä 1921:330—334,

Mrs. Besantin oikeana kätenä, ks. Wadia 1921:384,

Mrs. Annie Besant — — sanoo — — »Back to H. P. B.»-liikkeestä ----- Tätä Mrs. Besantin väitettä on meillä kuitenkin täysi syy pohtia ja arvostella. Se sotii näet kaikkea sitä vastaan, mitä me yleensä olemme teosofiasta oppineet. — — Mrs. Besant myöskin määrittelee, kuten mainitsimme, millä tavalla Teosofisen Seuran korkein johto suhtautuu kansallisissa seuroissa ilmeneviin eripuraisuuksiin. — — Nyt sanon aivan suoraan, että yllä oleva kritiikkini on asiallinen eikä personalinen. Älköön kukaan lukijoistani ajatelko, että olen tahtonut »hyökätä Mrs. Besantin kimppeen» tai vähimmänsäkään määrässä »halventaa» häntä. Semmoinen ei koskaan voisi olla tarkoitukseni, koska se olisi kerrassaan vastoin sekä periaatteitani että tapojani. Vaikka ks. R-R. 1921:387—396,

Ajatukseni palautuvat säännöllisesti tuohon Mrs. Besantin merkilliseen lausuntoon, että — — — — — Mutta otaksutaanpa, että minulla todella on kunnia edustaa jotain salatiedettä, kuten Mrs. Besant sanoo, tai — — — — — Olenko minä hylännyt Teosofisen Seuran? Minkätähden ks. salatiede 1921:452—456,

Mrs. Besant ohimennen mainitsee, että kaksi kertaa keskusteltiin »Teosofisen Seuran tehtävästä maailmassa». — — — — — Toistan tähän lopuksi muutamia sanoja, mitkä Mrs. Besant lausui ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:458—463,

Besant-koulu Adyarissa ei tähän mennessä ole julkaissut mitään protestia tuota rauhan-sopimusta vastaan, ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:514—516, 1922:35,

Ne, jotka luulevat, että minä en riittävästi kunnioita ja rakasta Mrs. Besantia, eheivät usko, että iloitsen, että sanomattomasti ja vilpittömästi iloitsen joka kunnianosoituksesta, mikä tulee Mrs. Besantin osalle. Asia on kuitenkin niin. Sydämeni suli onnesta, kun äsken luin »Theosophistista», että Hindu University (Benaresin hindulainen yliopisto) viime joulukuun 13 p:nä antoi kunniaohtorin arvonimen Walesin prinsille ja 14 p:nä Mrs. Annie Besantille ja erälle hindulaiselle ruhtinaalle.

Mrs. Besant on siis nyt tohtori Annie Besant. 1922:36,

Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant kirjoittaa kertomuksessaan Seuran toiminnasta vuonna 1921 Suomesta seuraavaa:

Kauan kestäneet vaikeudet Suomessa veivät, niinkuin viime vuonna kerroimme, eroon veljemme Pekka Ervastian johdon alla; alkusyy oli siinä kansallisessa puoluehengessä, joka panee vähemmän painoa yleismaailmalliselle teosofialle kuin sille lisälle, minkä suomalaisuus voi antaa mystiikalle. Yksityiskohdat koskevat ainoastaan Suomea; mutta läksynä tuosta kaikesta on: »älkää spesialisoiko itseänne siihen

määrään, että kadotatte näkyvistä yleismaailmallisen ja siten eroitatte itsenne siitä.»

Lukiessani mrs. Besantin sanat tunsin itseni spesialisoiduksi täydelliseksi kysymysmerkiksi. 1922:70, 78, 123,

ks. R-R. 1922:132—134, 196—206,

Mrs. Annie Besant, art. sarja »Muistoja — — — 1922:215—217, 229—239, 239 muist, 240 muist., 241 muist.,

että minä arvostelen ja moitin Teosofista Seuraa ja Mrs. Besantia, kun — — — Ilman madame Blavatskya eivät Annie Besant — — — jos rakastamme Mrs. Besantin oppia tai — — — enemmän kuin teosofiaa ks. Mea culpa 1922: 258—264, C. W. L. 1923:45—47, Sinnett 1923:126,

Mrs. Besant tunnustaa omistavansa Madame Blavatskylle kuolematonta kiittolisuutta ja sanoo ks. Sinnett 1923:165—166,

Tohtori Annie Besant kirjoitti — — — Mutta eivätkö kaikki ne, jotka uskovat »maailmanopettajan» pikaiseen tuloon, olisi kaivanneet jotain selvitystä toht. Besantilta? — — — Ei merkitse ihmiskunnan kehitykselle vähääkään, mitä persoonallisia hyveitä ja vikoja on ollut H. P. Blavatskylle, Annie Besantilla, C. W. Leadbeaterilla y.m., mutta ks. Mestarit 1923: 204—208, Tingley 1923:244,

»Sanokaa Mr. Ervastille», oli Mrs. Besant pyytänyt, »että pidän hänestä niinkuin ennenkin.» ks. Jinarajadasa 1923:285,

Tohtori Annie Besant, Teosofisen Seuran kuuluisa presidentti, täytti t.k. p:nä 76 vuotta. Hän sairastui keväällä verenmyrkytykseen, jonka aiheutti hyönteisen pisto, mutta kärsittyään verrattain kauvan kovia tuskia, hän parantui ja saattoi taas terveenä ja elinvoimaisena astua uuteen ikävuoteensa.

Ihmetellä täytyy hänen väsymätöntä tarmoan, sillä jos kenen, on Annie Besantin elämä ollut katkeamaton, pitkä työpäivä. Nuorena papin rouvana hän joutui alttiiksi uskon epäilyksille, ja kun hän sitten erosi miehestään ja samalla kristillisestä kirkosta hän tuli innokkaaksi materialistiksi ja sosialistiksi. Mrs. Besant on luonnostaan toimiva ja uhrautuva tulisielu, jonka väsymättä täytyy työskennellä ihanteensa puolesta, ja sentähden hän usean vuoden aikana oli kuin sosialismin ja materialismin ylipapitar Englannissa, joka uskonsa puolesta kärsi vankeuttakin.

Vuonna 1888 hän sai »Review of Reviews»-lehden toimitukselta arvosteltavakseen madame Blavatskyn vastikään ilmestyneen suurteoksen »The Secret Doctrine» (Salainen Oppi), ja siihen kirjaan tutustuminen muodosti käännekohdan Mrs. Besantin elämässä. Hän, joka aina oli etsinyt totuutta ja rakastanut totuutta yli kaiken, hän sai nyt vastauksen sielunsa polttaviin kysymyksiin; pimeyden usvat hälvenivät ja totuuden kirkas aurinko loi valonsa hänen elämänsä tielle. Empimättä Mrs. Besant etsi ystävän, joka saattoi esittää hänet madame Blavatskylle. Ja kun Annie Besant oli tutustunut Helene Blavatskyyen, silloin uudistuivat muinaiset suhteet ja siteet, silloin heräsi jälleen eloon muinainen rakkaus, ja molemmat tunsivat löytäneensä ystävän, johon

saattoivat luottaa. Mrs. Besantista tuli madame Blavatskyn oppilas, eikä oppilas hetkeäkään ole horjunut uskollisuudessaan kuollutta opettajaa kohtaan, joskin voi olla eri mieltä siitä, onko hän täydellisesti käsittänyt suuren opettajansa alkuperäisiä ihanteita.

Teosofisella työvainiolla on Mrs. Besant nyt herkeämättä tehnyt työtä kohta viisineljättä vuotta. Madame Blavatskyn kuoleman jälkeen (1891) Mrs. Besant heti oli lahjakkain ja loistavin teosofien puhuja ja kirjailija ja samalla vaikuttavin henkinen voima teosofisessa liikkeessä. Kuusitoista vuotta hänen asemansa Teosofisessa Seurassa oli epävirallinen — joskin hän oli sisäisen, n.s. esoteerisen osaston ulkonaisena päänä, — mutta presidentti-perustajan, eversti Henry S. Olcottin kuoleman jälkeen (1907) Mrs. Besant miltei yksimielisesti valittiin Teosofisen Seuran presidentiksi, jossa korkeassa virassa hän siitä saakka on pysynyt, tullen kolmannen kerran valituksi seitsemäksi vuodeksi v. 1921.

Mrs. Besant on puhujana tunnettu ympäri maailman. Lukemattomat ovat ne loistavat esitelmät, joiden kautta hän on tehnyt teosofian sanoman tutuksi ihmisjoukoille. Hänen kirjallinen tuotantonsa teosofina hämmästyttää laajuudellaan. Hänen yhteiskunnallinen ja poliittinen työnsä Indiassa Indian vanhan sivistyskansan nostattamiseksi uuteen kulttuuriin ja vapautteen on ollut käänteentekevä Indian nykyisessä historiassa.

Katsellessaan sivulta Mrs. Besantin elämäntyötä ei syrjäinen voi muuta kuin ajatella: semmoinen elämä ei ole turhaan eletty. 1923:286—287, 325,

Tri Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, saapuu Indiasta Eurooppaan toukokuun loppupuolella ja pitää kesäkuun viitenä sunnuntaina Lontoossa esitelmäsarjan nykyajan sivistyksestä. 1924:159, 230,

Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant täytti lokakuussa 77 vuotta. Viime kesänä oli kulunut 50 vuotta siitä, kun hän alkoi julkisen toimintansa puhujana ja kirjailijana — ja niistä on 35 vuotta ollut omistettuna teosofialle ja Teosofiselle Seuralle; tämän johdosta vietettiin erikoinen julkinen juhlatilaisuus Lontoossa, jossa Mrs. Besant itse oli mukana ja johon ottivat osaa monet huomattavat henkilöt ministereistä lähtien. 1924:359, ks. Mestarikirjeet 1925:97—101,

Ruusu-Ristin — — — toimittaja ei jätä tohtori Besantia y.m. suuria teosofeja rauhaan ks. oppi 1925:223,

H. P. Blavatskyn aikana eivät Mestarit — kuten ylläolevasta kirjeestä näkyy — vielä aavistaneet, että Englannin maailmanvalta kuului »suureen jumalalliseen suunnitelmaan», kuten viime vuosina olemme Teosofisen Seuran taholta saaneet kuulla; ei liioin Mrs. Besant lähiaikoina madame Blavatskyn kuoleman jälkeen siitä uneksinut, yhtä vähän kuin hän uskoi, että politiikka yleensä kuului teosofisen

¹][*ks. H. P. B. 1925:225—230.]

työntekijän ohjelmaan. Siitä oli selvänä todistuksena Mrs. Besantin artikkeli indialaisessa päivälehdessä *Amrita Bazar Patrika*, josta suomennan tähän seuraavan otteen »The Theosophistista» (maaliskuun mosta 1894):

Minun työni politiikan alalla on ohi, enkä koskaan ryhdy siihen uudestaan ...

Minä sanon tämän vastaukseksi teidän ehdotuksellenne, että minut pitäisi herättää harrastamaan Indian »asioita». Jos kykenen Indian hyväksi tekemään jonkunkaan palveluksen, on tämä minulle täysi korvaus myrskyisen elämäni monista kärsimyksistä, joiden kautta palvelemisen kyky on saavutettu. Mutta minun rakastamani ja kunnioittamani India, jonka halusta näkisin elävän kansojen kesken, ei ole länsimaalaistettu India, valtiollisten puoluetaitelujen rikkirepimä, poliittisten intohimojen tulistuttama India, jonka kansa on tietämätön ja häväisty, samalla kun ne, jotka olisivat voineet sitä alennustilastaan kohottaa, kilpailevat poliittisten voittojen aineellisista palkinnoista. Olen nähnyt tätä liian paljon Lännessä »edistyneiden ja sivistyneiden kansojen» kesken, jotta lainkaan haluaisin nähdä semmoisen sivistyksen leviävän muinaisen Aryavartan yli. India, jolle minä kuulun uskossani ja sydämessäni, on ... sivistys, jossa henkistä tietoa pidettiin suurimpana oikeutuksena kunniaan, ja jossa koko kansa kunnioitti ja etsi henkistä totuutta. Olla mukana muuttamassa Indiaa toiseksi Suur-Britanniaksi tai toiseksi Saksaksi on tehtävä, jonka kunnia ei minua hokuttele; se India, jonka luomista auttaakseni antaisin elämäni, on muinaisessa filosofiassa oppinut, muinaista uskontoa sykkivä India, — India, johon kaikki muut maat kääntäisivät katseensa henkistä valoa etsiessään, — jossa kaikkien elämä olisi aineellisesti yksinkertainen, mutta älyllisesti jalo ja henkisesti ylevä.

Koko elämäni ja kaikki voimani ovat annetut Teosofiselle Seuralle, sillä Seuran tarkoituksena on työskennellä kaikissa kansoissa tämän henkisen ihanteen toteuttamiseksi; tämän takia se vartavasten välttää kaikkea politiikkaa, avaa rivinsä ihmisille kaikista puolueista, lausuu tervetulleiksi ihmisiä kaikista uskonmuodoista, kieltäytyy julistamasta pannaan ketään ihmistä, mitään puoluetta tai mitään uskoa. Minä en voi sekaantua poliittiseen kiistaan, joka saisi toisen hetkellisen puolueen katsomaan minua vihamielisesti; sillä henkisen elämän sanoma kuuluu yhtä hyvin molemmille, eikä sitä saa tehdä mauttomaksi sen kautta, että sen tuoja kantaa poliittista väriä, joka on omiansa härsyttämään niitä, jotka pukeutuvat toisiin poliittisiin väreihin. Poliitikon täytyy aina olla sotajalalla; minun tehtäväni on rauhallinen. Sentähden en astu poliittiselle näyttämölle; ja uskonnon alalla koetan näyttää ihmisille kaikenuskoisille, että heillä on yhteinen henkinen perintö ja että heidän pitäisi eriävien muotojen läpi katsoa siihen henkeen, joka heitä kaikkia yhdistää. Tämän tosiseikan oivaltaminen, se se tekee ainiaksi hinduismista uskonnon, joka ei halua ketään käännettää ...

Selitin näin pitkässä kirjoituksessa, miksi ehdottomasti kieltäydyn olemasta missään te-

kemisissä politiikan kanssa, sentähden että jokainen indialaisten taholta tuleva rakkauden ja luottamuksen osoitus löytää tiensä suoraan sydämeeni, . . . koska vilpittömästi uskon, että Indian tulevaisuutta, Indian suuruutta ja sen kansan onnea ei koskaan voida saavuttaa poliittisin keinoin, vaan yksinomaan Indian filosofian ja uskonnon uudestaan elvyttämällä. Tähän tarkoitukseen minun niin ollen täytyy antaa kaikki tarmoni, ja minun täytyy kieltäytyä hajoittamasta voimiani toisille aloille. Annie Besant.

Haikealla mielellä lukee nämä Mrs. Besantin jalot ja sydäntä lämmittävät sanat, sillä ne todistavat, että Mrs. Besant nyt — kolmekymmentä vuotta myöhemmin — on suuresti muuttunut. Kuitenkin noista yllä toistetuista sanoista huokuu viisautta, ikuista, muuttumattomia viisautta, ja sentähden tuntuu niin käsittelemättömältä, että viisaus parissa kymmenessä vuodessa on läpeensä muuttunut — niinkuin sen on täytynyt tehdä Teosofisen Seuran ja johdon kannalta. 1925:230—232,

olin ehdottanut Mrs. Besantille, että perustettaisiin teosofinen yliopisto, mutta ks. looshityö 1925:262—265,

Tohtori Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, täytti lokakuun 1 p:nä 77 vuotta. Ihmeteltävä ja ihailtava on hänen elinvoimansa ja työkykynsä. 1925:335,

Annie Besantin, T. S:n presidentin, suulla julistanut, että Kristuksen toinen tuleminen fyysisessä ruumiissa on tapahtuva näinä päivinä. — — — Mrs. Besantin julistus Krishnamurtin suhteen ei — — — Mrs. Besantin sanomassa — — — Kristuksen kahdestatoista apostolista ks. I. T. J. 1926:33—37,

Eversti Olcott oli Mrs. Besantin presidenttikandidatuurista vastaan. — — — Tunnustettava on, että Mrs. Besant on pitkin matkaa teroittanut tätä esoteerista näkökantaa. — — — selitti Mrs. Besant — — — vastasi Mrs. Besant ks. teosofia 1926:161—169,

Mrs. Besantin sormessa on sinettisormus, jota ks. H. P. B. 1926:214,

Muistakaamme: Annie Besant oli kuulijoiden joukossa. P. E. ks. Krishnamurti 1926:274 muist., 332,

Uudesta sivistyksestä kirjoittaa Annie Besant *The Messenger*'in Amerikan T. S:n äänenkannattajan maaliskuun numerossa uskoa ja intoa uhkuvan artikkelin, jossa hän ilmoittaa, että uuden sivistyksen kehdoiksi Amerikassa on valittu Ojai Laakso Californiassa. Samanlainen kehto on jo vanhassa maailmassa Eerden linna niminen maatila Hollannissa. Uudesta keskuksesta on tuleva malliyhteiskunta kouluineen, kirjastoineen, temppelieineen, teattereineen j.n.e. Opettaja (Krishnamurti) tulee siellä viettämään kolme kuukautta vuodessa ja Mrs. Besant lupaa tehdä vuosittaisia matkoja Amerikkaan. Kaikkea tätä varten tarvitaan suunnattomia rahamääriä, ja Mrs. Besantin kirjoitus onkin kuin voimakas, itsetietoinen avunpyyntö, jossa hän ei vetoa ainoastaan Idän Tähtien jäseniin, vaan ensimmäistä kertaa koko Amerikan kansaan yleensä. Kaunis,

rohkea ja innostuttava kirjoitus sai sydämemme sulamaan. Meidän täytyy ihailla 80-vuotiaista sankaritarta, joka yhä väsymättömästi ajattelee maailman ja ihmiskunnan eteenpäinmenoa. 1927:163,

Annie Besant ja Mussolini. Teosofisen Seuran presidentti kirjoittaa seuraavat huomiota ansaitsevat sanat Italian diktaattorista viime huhtikuun »Theosophist»-lehdessä: »Mies, joka kieltää uskonnollisen tutkimuksen yksityisiltä ryhmitä ja sulkee hallitsemansa maan ovet vapaamuurariudelta, hän tuskin herättää ihailua salatieteinjässä ja vapaamuurarissa... 1927:212,

Annie Besant ja Krishnamurti. Annie Besant kirjoittaa »Uudesta Sanomasta» huhtikuun »Theosophistissa» m.m.: ..Jumalallinen henki on kerran vielä astunut ihmiseen, Krishnamurtiin, joka elämässään on kirjaimellisesti täydellinen, niinkuin ne, jotka tuntevat häntä läheisesti voivat todistaa... Maailmanopettaja on täällä ... ja Hänen sanomansa on, että taivaan valtakunta on onnen valtakunta täällä maan päällä ja on, niinkuin Kristus sanoi, »teissä». Sen täytyy päästä ulos näkyviin». Uusi sanoma on siis se, että onnen valtakunta on toteutettava maan • päällä. Niinpä niin, ja onhan se ikivanhakin sanoma. Kesän lopulla tai syksyn alussa on toivoa, että Annie Besant ja ehkä Krishnamurtikin käyvät Suomessa. 1927:212,

Tohtori Annie Besant saapuu Helsinkiin ilmalaivalla Tukholmasta t.k. 26 p:nä ja pitää samana iltana julkisen esitelmän Työväentalolla (lippujen hinta 10:— ja 20:—) aiheesta »Maailman opettaja ja uusi sivistys», sekä 27 p:nä klo 10,30 e.p.p. Capitolissa esitelmän »Uudesta rodusta» T. S:n ja sen sukuisien yhdistysten jäsenille (lipun hinta 10:—). Lippuja on saatavana Mysticasta. 1927:243,

Annie Besantin vierailu oli elokuun merkkitapaus Helsingin historiassa ei ainoastaan teosofisen aatteen kannattajille, vaan nähtävästi monelle muullekin. Oli mieltä virkistävää seurata pääkaupungin lehtiä ja todeta, millä kunnioittavalla kohteliaisuudella, jopa myötätunnolla vastaanotettiin ja tervehdittiin tätä henkisten työntekijäin arvokasta veteraania. Saattoi suomalaisena ylpeillä siitä, että vapaassa maassamme osaamme antaa arvoa ja suoda kunniaa sille, kenelle kunnia tulee. Sanottakoon Mrs. Besantin ajamista aatteista mitä tahansa, kukaan ei kiellä hänen lumoavaa persoonallisuuttaan, hänen väsymätöntä työtään, hänen suurenmoisia saavutuksiaan. Kun 80-vuotias valkohapsinen ja valkopukuinen nainen — lennettyään Tukholmasta, annettuaan sanomalehtimiesten haastatella hotellissa itseään ja pidettyään suljetun kokouksen jäsenille Teosofisen Seuran huoneustossa — saapuu illalla Kansan talolle, kuuntelee laulua ja lausuntoa ja nousee sitten itse puhumaan, vaieten aina muutamien lauseiden jälkeen, sillaikaa kun hänen sanansa tulkitaan suomeksi, ja seisten koko ajan liikkumatonna, täytyy tunnustaa, että moni puolet nuorempi ihminen tuskin kykenisi suoritta-

maan muuten kuin tilapäisesti tällaisista ohjelmaa, joka hänen matkoistaan päättäen kuuluu Mrs. Besantin jokapäiväiseen työhön. Mutta, kuten Mrs. Besant itse haastattelijoilleen selvitti, uskollisesti noudatettu hindulainen jooga on tässä kohteen auttanut hänen luonnostaan tervettä ruumistaan paljojakin kestämaan. 1927:291—292,

Mrs. Besantin käynti Helsingissä viime elokuussa oli omiansa suuresti selventämään tilannetta. — — — hän — — — paljasti — — — Krishnamurti-historian kulussientakaisen salaisuuden — — — Emme siis parhaimmalla tahdolla löydä mitään muuta kuin vanhaa taikauksia Mrs. Besantin opetuksesta maailmanopettajasta. Kaikki ks. maailmanopettaja 1927:327—329,

Tohtori Annie Besant sanoi — — —.Sodan vaara piili Trianonin rauhansopimuksen ks. Eurooppa 1928:11—12, 43,

Teosofisen Seuran presidentin vaali on taas tänä vuonna, ja varmana pidetään, että Annie Besant tulee valituksi neljännen kerran. 1928:103,

Teosofisen Seuran presidentin, Mrs. Annie Besantin vuosikertomuksesta käy selville, että T. S:n jäsenluku viime vuoden loppupuolella oli 44,217. Suomen T. S:n jäseniä oli 618, paikallisyhdistyksiä 23; vuoden aikana oli uusia jäseniä liittynyt 43. 1928:217,

Mrs. Annie Besant sairastui saavuttuaan Englantiin, joten hän ei voinutkaan pitää tavallisia sunnuntailuentojaan Lontoossa, kertoo The Canadian Theosophist.

Teosofisen Seuran presidentiksi on seitsemäksi vuodeksi uudestaan valittu tohtori Annie Besant. Vaali oli itse asiassa yksimielinen, muutamia ääniä lukuunottamatta, mutta huomattava ja hämmästyttävä seikka on, että ainoastaan puolet jäsenistä otti osaa äänestykseen (49,36 o/o koko jäsenluvusta). Tuntuu siltä, kuin T. S:n jäsenet eivät kaikki harrastaisi uusia suuntia ja menetelmiä, vaikka kunnioituksesta vanhaa, ansiokasta ja kuuluisaa presidenttiään kohtaan eivät tahdo sekaantua asiain menoon. 1928:252,

Mrs. Besant tutustui viime keväänä uuteen jumalpersoonaan. Mr. Leadbeater vakuuttaa kyllä, että ainakin hän tiesi nuo asiat jo aikoja sitten, mutta oudolta tuntuu, ettei kumpikaan noista teosofisista tietäjistä hiiskunut ennen sanaakaan asiasta. Tämä uusi jumalpersoonaa on Neitsyt Maaria. Mrs. Besant sai onnen keskustella tämän taivaallisen olennon kanssa ja sai häneltä käskyn aloittaa työtä naisen ja äidin aseman ja käsitteen kohottamiseksi. Mrs. Besant sai samalla tietää, että neitsyt Maaria oli valinnut nuoren hindulaisen naisen maalliseksi edustajakseen. Tämä on tohtori G. S. Arundalen kaunis rouva Rukhmini Arundale, joka pari vuotta sitten miehensä kanssa kävi Helsingissä. Rouva Arundale tunnetaan nyt Rukhmini Devi-nimellä (D e e v i merkitsee jumalatar.) On perustettu aikakauskirja nimeltä The W o r l d-M o t h e r (Maailman äiti), ja Mrs. Besant kertoo kesäkuun Teosofistissa sen ensimmäisen numeron kuvista ja

kirjoituksista. Seuraava rukous Maailman äidille on otettu käytäntöön: »Kumarramme kunnioittaen ja palvoen mahtavalle ja kunnia-kaalle hierarkialle, maailman sisäiselle hallitukselle; ja sen erinomaiselle jalokivelle, meidän tähdelle, maailman äidille.» 1928:254,

•Annie Besantin Krishnamurti-Kristus» ks. Steinerin eron syy 1928:287,

Sydämellisellä ilolla saattaa todeta, että Mrs. Besant on muuttumaton rakkaudessaan ja ihailussaan Krishnamurtia kohtaan, vaikka tämä jo tärkeimmissä opinkappaleissa on asettunut jyrkästi toiselle kannalle kuin se, joka hänet on maailmalle esittänyt. Muistamme, kuinka Annie Besant Ommenissa 1925 mainitsi seitsemän kahdestatoista opetuslapsista, jotka Maailmanopettaja oli valinnut; samassa Ommenissa selitti Krishnamurti viime vuonna, ettei hän tiedä opetuslapsista eikä apostoleista mitään; hän ei halua opetuslapsia ollenkaan, ei seuraajia yhtään; kaikki semmoinen puhe on tuulesta temmattua. Muistamme myös, kuinka Annie Besant viime keväänä pani alulle Maailmanäiti-palvonnan, Rukhmini Arundale tämän Neitsyt Maarian edustajana maan päällä. Kun Krishnamurtilta Ommenissa 1928 tiedusteltiin, mitä hän tästä ajatteli, oli hänen vastauksensa yhtä jyrkkä kuin apostolikysymyksessä. Ei hän sanonut tietävänsä Maailmanäidistä mitään, ja hänestä koko kysymys on turha, sillä totuudessa ei ole miestä eikä naista. — kuinka voisikaan olla? Mutta Mrs. Besantin äidillinen sydän ei käsitä väärin. Liikuttavalla ihastuksella hän joulukuun Theosophistissa puhuu Krishnamurtin saapumisesta Adyariin ja hänen erinomaisista jokapäiväisistä puheistaan ja opetuksistaan . . . Rakkaus kaiken voittaa. 1929:20, 48,

ks. Kristus 1929:140, 173 muist.

Äsken Englannista saamassani lähetyksessä oli m.m. painettu ohjelma Mrs. Besantin sunnuntai-esitelmistä Lontoossa ensi kesäkuun aikana. Vilkaisin paperiin ja näin, että T. S:n kuuluisa presidentti tulee puhumaan »kuolemanjälkeisestä elämästä». Samassa tunsin oudon liikituksen sydämessäni, ja kerronkin koko asiasta juuri tämän sisäisen kokemuksen takia.

Minusta tuntui äkkiä ja voimakkaasti, ikäänkuin olisin voittanut takaisin vanhan ystävän. Aihe »kuolemanjälkeinen elämä» miellytti minua sanomattomasti. Luentojen lähempi sisällys oli seuraava: 1. »En aio kokonaan kuolla» — miten voimme tietää. 2. Välimailman tosiseikat — menneisyyden hedelmät. 3. Taivasmaailman tosiseikat — tulevaisuuden rakentaminen. 4. Paluu elämän kouluun — edessä odottava rajaton loisto. Ensimmäisen esitelmän nimenä oli rosenkreuziläinen lausetapa non omnis moriar.

Puhelin itsekseni: oi rakas Mrs. Besant, nyt Sinä taas opetat asioista, jotka Simulle okkultistina kuuluvat ja joista Sinulla on kokemusperäisiä tietoja. Olet jättänyt taaksesi poliitikat ja maailmanopettaja-puuhut ja lähdet taas kulkemaan teosofian turvallisia polkuja H. P. B:n jäljissä. Tervehdän sinua.

Minut valtasi suuri kunnioitus tätä väsymättömää ihmiskunnan auttajaa kohtaan, muistel-

lessani, että hän tänä vuonna täyttää 82 ikävuotta. 1929:181,

Teosofinen Seura pitää n.s. maailmankongressin Chicagon kaupungissa Yhdysvalloissa kuluvan elokuun loppupuolella. Kokouksesta odotetaan paljon ja siihen saapuu osanottajia maailman kaikilta ääriiltä. T. S:n presidentti Mrs. Annie Besant tulee olemaan läsnä, samoin seuran varapresidentti Mr. Jinarajadasa rouvineen. Suomesta matkustaa kongressiin Suomen T. S:n ylisiihteri, tohtori John Sonck, joka kokouksen jälkeen lähtee esitelmämatkalle, kiertäen monessa valtiossa. 1929:273,

Chicagon teosofinen maailmankongressi viime elokuulla oli selonteosta päättäen suurenmoinen ja juhlallinen. Useimmat kysymykset jätettiin T. S:n pääneuvoston ratkaistaviksi Seuran vuosikokouksen aikana joulukuussa Indiassa mutta kongressissa jo päätettiin, ettei T. S:n ohjelmapykäläiä muuteta. Presidentti Mrs. Annie Besant, joka johti kongressia, ilmoitti, että Seuran pää-äänenkannattaja »The Theosophist», joka perustamisestaan saakka on toimitettu Adyariissa, tulee ensi vuoden alussa siirrettäväksi Amerikkaan, jossa Mr. Hotchner ja Mrs. Russak-Hotchner ottavat sitä toimittamaan. 1929:361,

Kun Mrs. Besantilta tiedusteltiin Krishnamurtin suhdetta vapaaseen katoliseen kirkkoon ks. vapaa kat.kirkko 1929:396,

Kun eivät kaikki uskollisesti ja itsetietoisesti pitäneet kiinni mestarien alkuperäisestä sanomasta, ruvettiin riitelemään Judgen, Besantin y.m. teosofiasta, niinkuin kristinuskon alkuaikoina riideltiin Paavalin, Pietarin y.m. kristinuskosta. 1930:37, 222,

Nobelien rauhanpalkinnon ovat muutamat Englannin parlamentin jäsenet ehdottaneet annettavaksi tohtori Annie Besantille. 1930:224,

T. S:n — — — Eurooppalaisen Liiton kymmenes konferenssi — — — johti — — — Annie Besant ks. teosofia 1930:265—267,

Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, on ollut vaikeasti sairaana joitakuuta kuukausia, mutta on nyt paranemaan päin ja on jo ollut vähän liikkeelläkin. Itse hän sanoo odottavansa minä hetkenä tahansa ja kiitollisin mielin Mestarinsa kutsua kotiin. 1932:36,

Sydäntäni kirveli, kun luin, mitä tohtori Stokes — — — kirjoitti Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin okkultismista ks. C. W. L. 1932:72—74,

Tohtori Annie Besantin, T. S:n presidentin, terveydentila on entisellään, s.o. hän ei jaksa työtä tehdä, mutta liikkuu joskus ulkona autossa. Mr. Jinarajadasa hoitaa juoksevia asioita. T. S:n varapresidentti Mr. A. P. Warrington asuu rouvineen Adyariissa. 1932:168.

Annie Besant, Teosofinen Seura ja Intian itsenäisyystaistelu. 1933:28,

emmekö puolestamme voisi tehdä mitään, jotta esim. Suomessa T. S. ja R. R. jälkeen yhtyisivät. — — — me ruusuristiläiset vapaehetimit jätimme T. S:n — — — tämä kuitenkin tapahtui jonkinlaisesta moraalista painostuk-

sesta, jonka T. S:n presidentti Mrs. Besant toi ilmi lausueessaan, että T. S. ei vastaa P. E:n okkultismista. — — —P. E. oli monessa ydinkysymyksessä aivan toisella kannalla kuin T. S:n arvossa pidetty ja ansiokas presidentti, ks. R-R. 1933:39,

Rva Besantin terveyden tila ilmoitetaan heikonlaiseksi. Hänen johtamansa lehti New India lakkasi ilmestymästä viime vuoden lopussa. Se oli elänyt 18 vuotta. Kunnianarvoisan presidentin iäkkydestä johtuneen, ettei häntä, niinkuin C. Jinarajadasa sanoo, enää tunnusteta poliitikassa johtajaksi, mutta kaikesta päättäen hän entisellä innolla seuraa rakastamansa Indian vaiheita, koskapa hänen kerrotaan luvanneen syntyä seuraavalla kerralla miehisessä ruumiissa Indiaan sen asiaa ajamaan. 1933:185,

Annie Besant, Adyarin Teosofisen Seuran presidenttivanhus, kuoli syyskuun 20 p:nä 86 vuoden ikäisenä.

Annie Besant jätti jälkeensä muiston, joka ansaitsee kaikkea kunnioitusta. Niihin neljäänkymmeneenviiteen vuoteen, jotka tämä tulisieluinen idealisti omisti teosofialle, sisältyi elämäntyö, joka monipuolisuudessa ja tuloksellisuudessa etsii vertaistaan. Hän oli puhujana kuuluisuus, ja hänen kirjallinen tuotantonsa käsitti yli 60 teosta lukuunottamatta aikakauskirjoissa ja sanomalehdissä vuosien kuluessa ilmestyneitä kirjoitelmia. Hänen teoksistaan on useita käännetty suomeksi; »Aikain viisaudesta» (»The Ancient Wisdom») ilmestyi v. 1923 toinen painos. Hänen elämäkertojaan on suomeksi ilmestynyt kaksi. Henny Diderichsenin »Annie Besant» (Suomen Teosofisen Seura 1923) ja Lilly Heberin »Annie Besant» (Kirja 1927).

Adyarin Teosofinen Seura on kokenut monet tuulet Annie Besantin johtajakautena. Se on sisäisessä kehityksessään kärsinyt useita vaikeita tappioita; viimeisin niistä on Annie Besantin kuolema. Teosofinen maailma odottaa jännityksellä, kuka tulee hänen seuraajakseen. Presidenttiehdokkaiksi on jo mainittu vapaan katolisen kirkon johtomies, moniharrastuksinen Georg Arundale, ja vakavahenkinen C. Jinarajadasa. [*kirj. J. Ptn.] 1933:264—265.

Annie Besantin kuoleman jälkeen on Adyarin T. S:n 1933:308,

Annie Besantin kuoleman aiheuttamat muistokirjoitukset ovat olleet yleensä täynnä kunnioitusta ja arvonantoa tämän idealistin ja taistelijan muistoa kohtaan. Aivan 1934:146—147.

[*P. E:n huomautuksia A. B:n artikkeleista ja teoksista aakkosellisessa järjestyksessä, ks. myös Liite.]

Aikain Viisaus 1906:141, 1910:80, 1912:150, 206, 254, 457, Aikain Viisaus on hänen paraimpia kirjojaan, sisältörikas, monipuolinen ja kuitenkin helposti luettu. Vaikka suomenoksessa on 336 suurta sivua, olemme voineet asettaa hinnan niin alhaiseksi (Smk. 3:—) Joensuun teosofisen looshin kauniin lahjoituksen kautta. 1913:6, 218, 1917:428,

Döden — och sedan? 1915:99,
Elämän arvoitus teosofiselta kannalta valaistuna. Viroksi 1922:224,

»H. P. Blavatsky ja Viisauden Mestariit», art. sarja ks. myös Liite 1909:5, 140, 401, 1922:198.

»Henkisen elämän kehitys» ja »Perheenisännän elämä», art. 1907:220,

Ihminen ja hänen ruumiinsa, suom. Veikko Palomaa 1907:142, 203,

Ihminen ja hänen ruumiinsa. Tämä kirja on vielä liian vähän tunnettu teosofisissa y.m. piireissä. Se on kuitenkin teos, joka on aivan välttämätön sille, joka tahtoo nousta teoriasta käytäntöön, — selväpiirteinen kirja, joka on yhtä miellyttävä lukea kuin se on sisältörikas sille, jonka halu on totuuteen. Usein kuu-lee teosofein kysyvän: mistä meidän pitää alottaa, kun tahdomme henkisesti kehittyä, mitä meidän on tehtävä, että pääsisimme tietoon? Ja välistä joku on valittanut, ettei ole yhtään kirjaa, joka antaisi suoranaisia neuvoja ja ohjeita alotteleville pyrkijöille. Näihin kysymyksiin ja huomautuksiin saatamme vastata: lukekaa presidenttimme kirja »Ihminen ja hänen ruumiinsa». Siinä kirjassa ei puhuta yksinomaan fyysisillisestä ruumiista, vaikka kirjan suomalainen nimi ei selvästi ilmaise, että tekijä kertoo kaikista ihmisen eri käyttövälineistä ja niiden käyttämisestä. Siinä kirjassa puhutaan sekä millä tavalla meidän on puhdistettava fyysillistä ruumistamme että myös miten meidän on harjotettava astralista ja mentalista käyttövälinettä. Se on siis kirja, joka mainiosti sopii oppaaksi vasta-alkavalle salatieteilijälle, ja kuinka yksikään teosofi voi luulla, että kukaan opettaja antaisi hänelle syvempää salatieteellistä opetusta, ennenkuin hän juurta jaksain tietää, mitä julkisesti on opetettu? 1908:309, 1909:200, 267, 1924:225,

Ihminen, mistä ja miten? 1912:303, 1913:219,

Juhannukseksi ilmestyi painosta Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin uusi merkillinen teos Ihminen, mistä ja miten? Se oli todella rekordi nopean käännös- ja painatus-työn suorittamisessa, sillä englanninkielinen alkuteos saapui käsiimme huhtikuun puolivälissä. Ei yhdenkään teosofin pitäisi jäädä ilman sitä kirjaa. Sen sisällön ymmärtäminen ja omaksuminen on välttämätön niille, jotka tahtovat saada selvän käsityksen siitä, millä kannalla Teosofisessa Seurassa harjotettu Salatieteellinen tutkimus nykyään on ihmisen synty- ja kehityshistoriaan nähden. Se on myös välttämätön niille, jotka tahtovat seurata vastedes annettavia uusia paljastuksia salatieteellisten tutkimusten mieltäkiinnittäviltä aloilta. Kirjan hinta on Smk. 6:—, sid. 7:50. Kirjassa on 262 + XVI suurta, tiheästi painettua sivua, yksi värillinen ja kolme muuta valaisevaa kuvaa.

Salaisen Opin neljäs nide ei ole vielä valmistunut painosta, mutta lienee odotettavissa syksyn alkupuolella. 1913:268, 464 muist., ks. V H. V. 1919:101, 1922:240 muist., 1923:45.

Johdantoa teosofiaan. 1905:27, 1924:221.

Jälleensyntyminen. 1905:31, 1909 joululehti: 16, 1924:224.

Kristinuskon salainen puoli, suom. V. H. V. 1907:252, 1908:95, 254, Tämä on laaja teos ja vaikka sen hinta on pantu mahdollisimman alhaiseksi. . . voi se köyhän lukijan mielestä tuntua kalliilta. Kuitenkaan hän ei kadu, jos hän kirjan ostaa, ja etupäässä jokaisen teosofin pitäisi tutustua siihen. Ken tämän esoterista kristinuskoa selvittävän kirjan tarkalleen lukee, hän todella ymmärtää enemmän ja tietää enemmän kuin yksikään yliopistokursin suorittanut teologi tai pappi. Yliopistoluvut ovat kirjatietoja, ja raamattua lukuunottamatta (jota sangen vähän luetaan), ovat ne kirjat, jotka pappien ja teologein tutkintoja varten päähän pöntätään, enimmäkseen tavallisten ihmisten kirjottamia, jotka eivät jumalallisista asioista ole tienneet sen enemmän kuin heidän lukijansakaan. Siinä juuri on ero teologian ja teosofian välillä. Toinen on puustain-aaeskeleä, toinen salaisiin kokemuksiin perustuvaa viisautta. Semmoiset teosofiset kirjat kuin H. P. Blavatskyn, Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin kirjottamat kertovat todella siitä mitä tekijät itse tietävät, ei siitä mitä he »uskovat». Annie Besantin yllämainittu kirja on niinmuodoin verraton aarre sille, joka ymmärtää, että se ei sisällä »tyhjää puhetta», vaan todella muutamia viittauksia siitä, mitä kristinuskko oikeastaan on. Tietysti kirjan lukija ei silti ole kokenut samaa eikä ole yhtä viisas kuin sen tekijä, mutta eikö ole parempi tutustua tieteellisiin, tässä kohden salatieteellisiin tosiasioihin kuin »jumaluusoppineiden» sokeihin spekulatioihin? 1908:309, 1910:47,

Kys. Teoksessaan »Kristinuskon salainen puoli» sanoo Annie Besant sivulla 195 avioliitosta puhuessaan: »Tässä mies edustaa henkeä, elämän Kolminaisuutta, ja vaimo edustaa ainetta, muotoaineksen Kolminaisuutta». Veikko Palomaa sanoo teoksessaan »Elämäkysymys teosofian valossa» sivulla 81 »fyysillinen aine (Aatami) ja sielu (Eeva)». Onko tässä ristiriita olemassa? Tarkottaako Besant, että mies todella on henkisempi kuin nainen?

V a s t. A. B. ei tarkoita, että mies olisi henkisempi naista, vaan että avioliitossa — siinä liitossa, jossa mies ja nainen yhdessä muodostavat kokonaisen ihmisen — mies edustaa henkeä, nainen ainetta. Tämä ei ole mitään naisen arvoa halventavaa, sillä todellisuudessa henki ja aine ovat yhtä ja ilmiömaailmassa aina kulkevat käsi kädessä: ei ole henkeä ilman ainetta, ei ainetta ilman henkeä. Aineeton henki on tajuuttomuutta, hengetön aine muodottomuutta (kuolemaa). Tämä suhde on edustettuna symbolisesti avioliitossa, mutta ei koske miehen ja naisen persoonallisuutta. Että teosofiset kirjailijat puhuvat eri tavalla näennäisesti samoista asioista, riippuu siitä, että he puhuvat asioista eri näkökannoilta. 1910:283,

A. B. väittää kirjassaan »Kristinuskon salainen puoli», että Jeesus eli noin sata vuotta e.Kr. ks. Kristus 1913:2, evankeliumi 1913:57, 218, Kr. s. p:n toisena nimenä on »Vähemmät mystერიot», 1916:63, 1917:6, 481, 1918:167, 1919:101, 1934:254.

»Luottamus» art. 1912:447,

Människans sju prinsipier 1915:99, Mrs. B:nneuvo, art. 1908:61,

B e s a n t - L e a d b e a t e r : » O k k u l t e C h e m i e » ks. salatiiede 1910:174,

Suomennan tähän T. S:n presidentin A. B:n — — — kirjoituksen. Valaisin sitä oikaisuille ja selityksillä, ks. P. E. VII. art. Muutamia — — — 1924:226 muist.,

Sydämen oppi, otteita intialaisista kirjeistä, julkaissut ja esipuheella varustanut Annie Besant, suomentanut J. S. 1912:254,

Tajunta 1919:299,

»Teosofi», 1913:311,

»Teosofia ja kristinuskko» 1922:239 muist.

Teosofisen Seuran perusta, art. 1907:85—89, 114, 141, 166,

B e s a n t - E r v a s t : U u d e n a j a n a a m u n k o i t t e e s s a , ks. P. E. XII.

Yhteiskunnallisia kysymyksiä 1919:164.

»B e s a n t i l a i n e n » ks. Steiner 1912:201—202, opettaja 1912:405—414, tunnustus 1918:165—167, besantilainen hieman suurempi enemmistö ja allekirjoittanut ystävineen, ks. R-R. 1926:70, (muistakaa: silloin ei puhuttu Besant—Leadbeaterin teosofisesta kannasta.) ks. Kristus 1929:140.

B e t l e h e m ks. Tietäjä 1908:7—9,

Kun tähti ihmisen sydämessä loistaa rakkautesta ja puhtaudesta, silloin se on Betlehemin tähti, joka ohjaa ihmistä Jumalan luo. ks. lapsi 1909:199,

ks. Tietäjät itäiseltä maalta art. 1909 Joululehti 4—6,

Betlehemin lapset ks. Historia uudistuu 1910:79,

»Jos vapahtaja syntyi vaikka tuhat kertaa Betlehemissä, mutta ei vielä sinun sielussasi, ihminen, niin et ole sinä pelastettu.» ks. Joului 1919:292. ks. Joulun R-R. 1921:581, sama 1934:317—319.

B e t t s , K. M. 1914:360.

B h a g a v a d G i t a eli Herran laulu, suom. Martti Humu 1905:26, 148, 1908:123, 125, ks. Kehitys 1909:106,

B h a g a v a d G i t a ruotsin kielellä. Tunnettu runoilija teosofi Nino Runeberg on kääntänyt ihanan intialaisen viisauksikirjan ruotsin kielelle runomitalla. Käännös on erinomaisesti tehty, sujuva, selvän asiallinen ja kaunis. Se on nähtävästi yhtä paljon teosofisen mietiskelyn kuin taitavan kääntäjäkyvyn tuote. 1910:431, 1923:157, 1924:224, 1927:248, 1929:412, 1930:301, 1932:138.

B h a g a v a n D a s 1910:80, 1912:447,

B h a g a v a n D a s. Suuren intialaisen osaston ylishteeri, oppinut ja nerokas Bhagavan Das, eroaa virastaan tämän vuoden alussa. Viime kesällä hän aikakauslehdessään lausui voimakkaita ja painavia sanoja niitä uusia virtauksia, etupäässä »Idän tähteä» vastaan, joiden hän pelkäsi uhkaavan Seuran puolueetonta to-tuudentutkimista. Kuinka mielivertävää ja elähtyttävää oli lukea tätä mielipiteiden vaihtoa, verraten siihen kiistaan, jota pidettiin Annie Besantia presidentiksi valittaessa. Bhagavan

Das on väitellessäänkin täydellinen filosofi ja gentlemanni. Tavatessaan sitten Annie Besantin hän tämän kanssa tuli yhtä mieltä itse periaatteista. Teosofisen Seuran ja Idän Tähtien suhde toisiinsa ratkaistiin tyydyttävästi presidentin selityksellä, että jälkimäinen yhdistys on Teosofisesta Seurasta riippumaton, vaikka siihen kuuluukin suuri joukko T. S. jäseniä, kuten Arya Samadshiin tai Brahmo Samadshiin. Ainoastaan »Idän Tähtien» arvosta ja merkityksestä oli Bhagavan Das edelleenkin eri mieltä kuin presidentti ja nämä lausuiivat yhteisessä kirjoituksessaan: »Kumpikaan meistä ei ole halukas muuttamaan mielipidettään esillä olevista kohdista (»Tähti»-kysymyksestä) vaan me sovimme edelleenkin pitämään omat ajatuksemme ja olemme sydämellisesti yhtä siinä toivomuksessa ja päätöksessä, että erimielisyytemme ei saa estää keskinäistä ystävyyttämme ja rakkauttamme eikä yhteistä työtämme siinä kohdin, missä pidämme yhtä.»

Ollen eri mieltä osastonsa enemmistön kanssa Bhagavan Das olisi ollut halukas heti eroamaan toimestaan mutta suostui siinä pysymään vielä viime vuoden loppuun asti.

Neiti Blytt kertoo Bhagavan Das'in olevan kenties ihanimman miehen, minkä hän oli nähnyt. Apollon kaltaisena nuorukaisena hän valkoisessa puvussaan veti kaikkien silmät puoleensa, missä hän liikkui. Tällaisia rohkeita sieluja kaipaa seuramme, jottei se laimennu ja veltostu. 1913:102—103,

ks. Avataarat 1913:103, Krishna ja Kristus. 1913:103, I. T. J. 1913:160.

Bhakti Jooga ks. jooga.

Bhikku (munkki) ks. Buddha 1908:253.

Bibby, Joseph 1915:96.

Bickerton, professori 1911:256.

Bildt, Harald 1912:499.

Bille Brahe-Selby, Ellen, kreivitär. Tanskan ja Islannin Teosofinen Seuran kansallispresidenttikseen valinnut kreivitär Ellen Bille Brahe-Selby'n. 1919:96, on yhteisvpm:n korkein edustaja Pohjoismaissa, ks. vpm. 1920:335.

Bille, Wilhelm. P. E:n »Framtidens religion» ilmestyi W. B:n kustannuksella 1922:107.

Biologia. — Kys. Biologian mukaan käypi muodostumassa oleva ihmisruumis varhaisemilla sikiö-asteillaan läpi erinäisten eläinmuotojen, kuten polyypin, kalan, matelijan, koiran ja apinan. Näissä muunnoksissa selitetään lyhyesti ja pääpiirteissään kertautuvan sen pitkän kehityksen, joka on käynyt ennen ihmisen esiintymistä. Voidaanko johtopäätöstä sovittaa salatieteelliseen kantaan »ihmisen sukupuusta», toisin sanoen, voidaanko ajatella, että ne muodot, joihinkä nykyistä ihmiskuntaamme elähyttävät monaadit olivat pukeutuneina esim. kuumavantarassa, jollakin tapaa heijastuisivat monadien nykyisen muodon kehityksessä sen sikiöasteella?

V a s t. Sitä tuskin luulen, sillä eri monadit ovat kulkeneet eri eläinmuotojen läpi, jotavastoin jokainen ihmisembryo ontogenetisesti toistaa saman lajikehityksen. Biogenetinen peruslaki perustuu siihen tosiseikkaan, että ihmisen

fyysillistä syntyperää ei tarvitse sekottaa monadiseen eikä manasiseen sukuperään. Fyysillinen ihmismuoto on fyysillisen luomisen tulos, toisin sanoen jumalien avustamien alempain luonnonhaltiain muodostama. 1915:42.

Birgitta, pyhä 1930:302.

Bismarck ja August Bebel 1914:146, 1925:289.

Bjerre, Poul, psykoanalytikko ks. Sairas sielu 1926:227, 1934:315.

Björklund, John, nimimerkki J. B. ks. ennustuksia 1912:450, 1923:277, 327, 1925:260, 1927:123, 244, 1930:134, 1931:71—72.

Björnram, Gustaf, suomalainen mystikko 1927:6, 19—28.

Blatchford, Robert: Kolme avointa kirjettä eräälle piispalle sosialismista. Joku piispa on saarnassaan lausunut muutamia loukkaavia sanoja sosialismista ja häntä vastaan pauhaa sosialisti hehkuvalta vimmallalla. Piispa muka »puolustaa ryöväreitä, viettelijöitä ja valehtelijoita», hänen sanansa ovat »mitä epäsiiveellisimpiä viisasteluja, jotka johtuvat mitä syvimmistä ihmisluonnon ja nykyaikaisen elämän yksinkertaisimpain tosiasiaintuntemattomuudesta». Epäilemättä on tietämättömyyttä paljon puolella ja toisella, mutta ne kolme piispan lausuntoa, joita vastaan kirjottaja hyökkää, sisältävät siltäkin aivan yksinkertaisen totuuden, jota ei kumota kaunopuheliilla huudahduksilla ja vakuutuksilla.

Piispa lausuu: »Otaksutaan että kaikille ihmisille hankittaisiin yhtä suuri osa tämän maailman hyvyttä: kuinka voisi tämä seikka tehdä heidät onnellisiksi, jos he edelleenkin olisivat itsekkäitä, kateellisia ja hekumallisia? Jos heillä edelleenkin olisi jälellä eläimelliset sielunsa, ei voisi ravinnon yhtäläinen jako vapauttaa heitä eläimellisen elämän rajoituksista ja vastenmielisyyksistä, yhtä vähän kuin samantapainen ruuan jako voisi parantaa koirien asemaa yhteisessä koiratarhassa. Mutta toiselta puolen, jos ihmiset kerran pääsisivät nauttimaan sitä rauhaa, jonka kautta Kristus tekee ihmiset vapaiksi, jos he oppisivat rakastamaan Jumalaa kaikesta sydämestänsä ja lähimmäistensä niinkuin itseänsä, niin ei mikään maailmassa voisi estää heitä olemasta yhtä onnelliset kuin enkelit taivaassa — huolimatta siitä, onko heillä vähä tai paljon tämän maailman hyvyttä».

Piispan sanat eivät tosin sisällä ulkonaista ratkaisua sosiaaliselle pulmalle, mutta ne ilmaisevat yhden totuuden, jonka sosialistit kiivaudessaan useinkin unohtavat — vieläpä monet suorastaan kieltävät. Blatchfordilla ei ole mitään asiallista tähän vastattavaa, vaan hän ainoastaan osottaa, kuinka törkeätä on piispan verrata köyhälistöä koiratarhaan. Mutta onko piispa tätä tehnyt? Lukekaamme hieman tarkemmin sitaattia, niin ei voi olla epäilystäkään, että »koiratarha» juuri tarkoittaa »heikumallisia» ja »nälkäisiä kadehtivia», kaikkia, joiden sisällä vallitsevat himot eikä rauha, rikkaita yhtä hyvin kuin köyhiä. Eihän muuten voisi olla puhettakaan »ravinnon yhtäläisestä jaosta».

Sosialisti arvelee, että kaikkein paheitten syytä on »ympäristö ja epäterveelliset (fyysil-

liset) olosuhteet». Niitä voidaan sentähden vastustaa »yhtä varmasti kuin koleraa ja lavantautia». Kenties ulkonaisesti: jos esim. kaikki väkijuomat poistettaisiin, ei olisi juopumusta. Mutta millään ulkonaisella keinolla ei kuitenkaan tehdä ihmiskuntaa siveelliseksi ja sen kautta onnelliseksi. Kateutta ei tekijän mielestä ole työväestön kesken, sillä eihän voi »kutsua kateudeksi sitä, että joku ihminen halua saada sen, mikä on hänen omaisuutensa». Rikkaat ovat kaiken hädän ja kurjuuden ainoa syy, he ovat anastaneet köyhiltä heidän työnsä saaliin. Mutta eiköhän ole meidän kaikkien ihmisten kerran tultava siihen, ettemme pidä mitään maallista »omanamme», vaan käytämme sitä, minkä karma meille lyhyeksi ajaksi suo, niin hyvin ja epäitsekäästi kuin suinkin voimme. Mutta kuinka me kylmäverisesti voimme kutsua suurta osaa veljistämme ryöväreiksi, sentähden että he ovat syntyneet parempaan ulkonaiseen asemaan kuin me: he ovat heikkoja — niinkuin mekin; he ovat enemmän tai vähemmän itsekkäitä — niinkuin mekin. Mutta se, joka tahtoo tehdä jotakin todellista työtä paremman yhteiskunnan puolesta, hän ajatuksellaan enempi kuin puheellaan valmistakoon maaperää sille. »Me kiihottajat pyydämme vain, että köyhät saisivat nauttia oman työnsä hedelmät», sanoo tekijä. Epäilemättä hän tarkoittaa, että varattomien on saatava enemmän työstään korvausta, sillä mihinkä me joutuisimme, jos kukin olisi pakotettu tyytymään vain oman työnsä hedelmään eli tuotteeseen, jakamatta sitä muille niinkuin hän itse joka hetki turvautuu muiden työn tuotteisiin. Emmehän me kaikki voi olla räätäleitä, suutareita, rakennustyöläisiä, maalareita, runoilijoita j.n.e. Nykyinen yhteiskunta ei ole muutettu yhdessä elämän-iässä. Koetta-kaamme ajatella käytännöllisiä toimenpiteitä nyt elävien onneksi ja kehitykseksi, sillä muuten taistelemme tuulimyllyjä vastaan. Jos kymmenentuhatta kansalaista käyttäisi neljännestunnin joka aamu tarmokkaasti ajattelukseen tämän maan kaikkien asuvaisten parasta, erottamatta köyhiä ja rikkaita, oppineita ja ymmärtämättömiä, pahoja ja hyviä ihmisiä — silloin kuka tietää, mitä onnen kukkia voisi puhjeta tällekin karulle maankamaralle. 1908:310—311.

H. P. BLAVATSKY

Blavatsky, Helena Petrovna = lyhennettynä H. P. B.

»Ei ketään täysin rehellistä ja vakavaa totuudenetsijää ole koskaan ollut niiden joukossa, jotka sokeasti uskovat n.k. »jumalan saanaan», olkoon se muka sitte joko Allahin, Brahman tai Jehovan ilmoittama, kutsuttakoon sitä koraaniksi, puraanaksi tai raamatuksi. Sillä

Usko on järjen uinailua, ei sen valvontaa.» H. P. B. 1905:2,

ks. Sokea usko ja rehellisyys art. 1905:15—16,

Toukokuun 8:ttä päivää, madame Blavatskyn kuolinpäivää (1891), jota vuosittain on vietetty

H. P. B:n muistoksi »valkoisen lootuskukan päivän» nimellä, ristittiin viime vuonna presidentin ehdotuksesta »Muiston päiväksi» ja vietetään nyt kaikkien kuolleitten teosofisten työntekijäin muistoksi. H. P. B. oli liikkeemme äiti, mutta jokainen työntekijä ansaitsee paikan meidän sydämessämme — ja meidän muistissamme, kun hän on siirtynyt näkymättömään maailmaan. 1905:29, 72,

Marraskuun numero. Ensi kuukauden 17 p:nä on kulunut 30 vuotta Teosofisen Seuran perustamisesta. Tämän merkkitapauksen muistoksi on »Omantunnon» marraskuun numero sisältävä selonteon Madame H. P. Blavatskyn elämäntyöstä ja jonkun hänen kynästään lähteneen kirjoituksen suomennoksen. Kehotamme myös kaikkia asiaan perehtyneitä lukijoitamme ja avustajiamme kirjottamaan meille lehteä varten, mitä he ajattelevat ja arvelevat teosofiasta ja teosofisten oppien ensimmäisestä julistajasta, H. P. Blavatskysta. 1905:178,

H. P. B. monta kertaa todistajain nähdessä kahdisti sormuksen tai muun jalokivikoristeen. ks. raamattu 1905:183,

H. P. B:n muotokuva 1905:187, H.P.Blavatsky, kirj. Martti Humu 1905:194—200,

H. P. B:n muistoksi.

H. P. Blavatskyn kuoltua julkaistiin hänen muistokseen kirja (H. P. B. In memory of Helena Petrovna Blavatsky. By some of her pupils), jossa muutamat hänen kiitollisista oppilaistaan esittivät mielipiteensä vainajasta ja hänen elämäntyöstään.

Suomennamme tähän muutamia otteita heidän lausunnoistaan. P. E. 1905:200—205, 205—207,

P. E. lausui muutamia sanoja H. P. B:stä vainajana ks. P. E. VII 1905:243, ks. sukupuoliasia 1906:16—17,

H. P. Blavatsky oli heidän [*Mestarein] ensimmäinen vihitty opetuslapsensa, nyt on ehkä toisiakin. 1906:20,

Ettekö muista, että teosofian kolmas perusoppi H. P. Blavatskyn mukaan on ihmisten vastuunyyhteys? 1906:72, 90, 93,

H. P. B., jolla oli jättäiläistyö suoritettavana maailman hyväksi, joka ks. opetuslapsi 1906: 181, P. E. VII art. T. S:n suom. sekt. 1906:251—255, salatiede 1907:3—5,

H. P. B. ei luonut mitään järjestelmää, ks. kristitty 1907:75—77, adepti 1907:204, hypnotismi 1908:93, Tietäjä 1908:355—357,

H. P. B. kirjotti — — — ainoastaan teosofia oikein ymmärrettynä voipi pelastaa maailman ks. uskonpuhdistus 1909:41—43,

Ken tahtoo silminnähtävän todistuksen siitä, että H. P. B. ei »keksinyt» Mestareita ja Salaista Veljeskuntaa, lukekoon Zanonin ks. kirjallisuus 1909:44—45,

aikamme suurin Okkultinen opettaja ks. Kalevala 1909:76,

Kys. K. af Geijerstam sanoo kirjassaan »Den afslöjade Isis», että madame Blavatskyn mies kenraali Blavatsky eli H. P. B:n kuoltua, että siis mad. B. ei ollut »leski», kuten teosofisissa kirjoissa väitetään. Venäläinen Solovyoff väittää ja todistaa, että H. P. B. oli petturi. Onko hänen sanoihinsa luottamista?

V a s t. Kenraali Blavatsky oli vanha mies — ukko —, kun Helena von Hahn joutui naimisiin hänen kanssaan (kuinka hän muuten olisi voinut olla kenraali ja Erivanin kuvernööri?). Mad. Blavatsky oli silloin tuskin 18 vuotta. Kuollessaan H. P. B. oli 60 ikäinen. Hänen miehensä olisi siis pitänyt olla silloin ainakin 100 vuotta. Todistus: virallinen kirje, joka luetaan Tietäjän tammikuun numerossa siv. 7 tänä vuonna. Ikäväkseni minun täytyy tunnustaa, etten voi pitää Solovyoffia muuna kuin valehtelijana ja petturina, ja kuta vähemmän hänestä puhutaan, sitä parempi. 1909:134,

»Täten todistan, että Madame Helena Petrovna Blavatsky, joka nyt asuu Simlassa (engl. Intiassa), on isän puolelta eversti Peterin tytär ja kenraaliluutnantti Alexis Hahn de Rottenstein-Hahnin) pojantytär, ja äitinsä puolelta Helena Fadeeffin tytär ja salaneuvos Andre Fadeeffin ja prinsessa Helena Dolgorukin tytärtäntytär, ja että hän on valtioneuvos Nikefor Blavatsky-vainajan, Erivanin (Kaukasuksen) maakunnan varakuvernöörin leski.

Kenraalimajuri Rotislav Fadeeff,
Sisäministerin apulainen,
Kreivi Ignatieff,

sotaministerin esikuntamajuurin apulainen.

Pietari, 18/30 p:nä syysk. 1881.» [*Ote 1909:7]

Sattuvasti on sanottu vertauksena, että kun heitetään likaa kadulta ihmisen päälle, niin aina jotakin häneen tarttuu. Kun jostakin henkilöstä puhutaan pahaa, jää aina pieni epäily muutamiin ihmisten mieliin. Tämä totuus pitää erittäin paikkansa H. P. Blavatskyn suhteen. Yhä vielä on ihmisiä, jotka kaikessa viatomuudessa ovat vakuutettuja siitä, että H. P. B. oli petturi ja kavaltaja ja ties mitä. »Ovathan hänen omat palvelijansa todistaneet, että hänen n.k. okkultiset ilmiönsä olivat heidän avulleen toimeenpantuja taikatemppeuja!» Vallan äskettäin kirjotti eräs teosofian arvostelija: »Madame B. on paljastettu teoksissa »A modern priestess of Isis» ja »Madame B. and her Theosophy, a study by Arthur Lillie». Edellinen sisältää madamen omat tunnustukset.» Voisimme lisätä: miksei myös K. af Geijerstamin kirjassa *Den afslöjade Isis*?

Tämä nyt kuuluu sängen vakavalta, jos ei tiedä, mistä on kysymys, enkä ollenkaan ihmettele, että henkilöt, jotka eivät tunne vetoa teosofiaan, puolustavat sillä perusteella omaa antipatiaansa. Ne taas, joille teosofia on tullut elämän valoksi, ymmärtävät itsestään, ettei valontuoja ole ollut petturi.

Mitä nyt »palvelijain todistukseen» tulee, tarkotetaan sillä n.k. Coulomb-juttua ja Lontoon Psykyllisen Seuran selontekoa Adyarissa tapahtuneista ilmiöistä sen seinäkaapin yhteydessä, josta puhutaan Annie Besantin kirjoituksessa »H. P. Blavatsky ja Viisauden Mestarit». Koko »selonteko» on aikoja sitten näytetty vääräksi, ja kaikessa yksinkertaisuudessaan juttu oli semmoinen, että H. P. B:n matkustettua Eu-

rooppaan pariskunta Coulomb antoi kristittyjen lähetyssaarnaajien lahjoja itseään ja herra C, joka oli puuseppä, aikoi tehdä aukon kaksoiseinään, missä kaappi riippui, ja itse kaappiin taka-ovet, jotta näyttäisi siltä kuin esineet olisivat luonnollisella tavalla hävinneet kaapissa. Työ jäi kuitenkin kesken. Kun teosofit »paljastusten» ilmestyttyä riensivät tarkastamaan asiaa, löysivät he viereisestä huoneesta ovilaitoksen, mutta itse kaapin takaseinä ja se seinä, missä se riippui, olivat vielä aivan eheät!

Mitä taas kirjaan »A modern priestess of Isis» (Nykyaikainen Isispapitar) tulee, sanotaan sen sisältävän H. P. B:n omat »tunnustukset». Kirja on venäläisen romanikirjailijan V. S. Solovyoffin sepittämä. Hän kertoo siinä tuttavuudestaan Mad. Blavatskyn kanssa ja kuinka hän muka ensi hetkestä saakka — toukokuussa 1884 — oli ymmärtänyt ja nähnyt, että H. P. B. oli kavaltaja. Elokuussa 1885 oli hän sitten muka yllättänyt H. P. B:n ja saanut hänen omasta suustaan tunnustuksen hänen petollisista tempuistaan.

Mutta kuinka yksikään rehellinen ihminen voi luottaa Solovyoffin kertomuksiin? Madame Blavatskyn sisar, madame Vera Shelihovskaja, julkaisi heti Solovyoffin kirjan jälkeen kirjan nimeltä »H. P. Blavatsky and a modern priest of Truth» (H. P. B. ja nykyaikainen totuudenpappi), jossa hän puolustaa sisartaan sillä yksinkertaisella tavalla, että painattaa Solovyoffin kirjeet H. P. B:lle. Solovyoff oli nimittäin ollut ahkerassa kirjeenvaihdossa H. P. B:n kanssa, sillä hän oli ollut innokas H. P. B:n opetuslapsi ja teosofian kannattaja. Hänen intoa ja uskoa uhkuvat kirjeensä ovat samalta ajalta ja myöhemmin kuin H. P. B:n oma tunnustus muka! Elokuussa 1885 oli muka tunnustus tehty ja lokakuun 8 p:nä 1885 kirjottaa Solovyoff kirjeen, joka alkaa »Rakas Helena Petrovna» ja jossa hän kertoo kuinka hän oli H. P. B:tä Parisissa puolustanut. M.m. hän sanoo: »Tänään vietin aamupäivän (professori) Richefn luona; sielläkin puhuttiin paljon teistä Myersin ja psykyllisen seuran yhteydessä. Minä voin suoraan sanoa, että sain Richefn vakuutetuksi teidän persoonallisen kykyne ja teistä lähtevien ilmiöiden todellisuudesta.» Samassa kirjeessä hän mainitsee toisenkin tunnetun henkilön, La nouvelle revue'n toimittajan, Mad. Adamin, joka niin innostui keskustellessaan Solovyoffin kanssa, että lupasi sijaan aikaukirjassaan sekä teosofisille että H. P. B:ta puolustaville artikkeleille.

Solovyoff on siis kaikissa tapauksissa ollut yhtä petollinen kuin hän väittää H. P. B:n oleen — ja vielä enemmän. Sillä Solovyoff ei ole pettänyt ainoastaan yleisöä ja tunnetuita henkilöitä, vaan myös H. P. B:ta!

Mutta kuka on Vsevolod Solovyoff? Mitä hän on maailmassa saanut aikaan? Kaikkien unohtamana hän kuoli yksin eräässä Moskovan sairaalassa. Ainoa ihminen, joka laski kukan hänen haudalleen, oli teosofi, joka täten voittaen itsensä osotti myötätuntoa langennutta veljeä kohti, koska hän sisässään tunsii, että siten H. P. B. olisi menetelty.

1) Ylhäinen suku, joka Mecklenburgista oli siirtynyt Venäjälle.

Ja kuka on H. P. B.? Ihminen, jonka suuruutta enemmän ja enemmän aletaan oivaltaa, jonka työ totuuden puolesta voittaa yhä enemmän ja enemmän tunnustusta.

Ei ole epäilystäkään siitä, kenen puoleen vaaka kallistuu. Vuosi vuodelta lisääntyvä niiden lukumäärä, jotka teosofiasta löytävät ratkaisun polttaville kysymyksilleen, niiden, jotka kaikesta sydäimestään ovat valmiit allekirjoittamaan seuraavat sanat, mitkä äskettäin eräs amerikkalainen toveri minulle kirjotti:

»Hän, jota en tunne ruumiissani, on tehnyt sielussani ikuista työtä, näyttänyt elämäni tarkoituksen. Olen saanut selityksiä iäisiin kysymyksiin, ja ne selitykset ovat vaikuttaneet paljon fyysilliseen elämään. Nämä opit ovat keskeäneet vähääkään horjumatta epäuskon ja murheen aikoina, kun sitävastoin monta jaloa opetusta, joita olen saanut fyysisessä elämässä, on luhistunut.»

Paras todistus teosofisten oppien totuudesta ja siis samalla H. P. Blavatskyn rehellisyydestä ja vilpittömyydestä on se, minkä jokainen totuudenetsijä vähitellen saavuttaa oman elämänsä kokemuksista. Kun tutkija itse tekee esim. yliaistillisen kokemuksen tai huomaa itsessään jonkun uinuvan salaisen kyvyn, silloin hän ymmärtää, että se joka niistä on osannut ensimmäisenä puhua, on myös jotakin niistä tienynyt. Aivan tähän henkeen kirjottaa eräs arvoisa kirjeenvaihtaja: »Niin paljon kuin ihminen voi omata perusteellista totuutta, on se personoitunut hänen ruumiikseen, ja jokainen, joka on itse hakenut totuutta syvältä, tuntee kokemuseräisen totuuden. Se tuottaa hänelle hengen ihastusta ja hän tuntee sen ihanteellisen syvyyden. Eikä sitä kukaan ole voinut saavuttaa ilman työtä ja kärsimystä, eikä kukaan, joka ei ole sitä saavuttanut, voi käyttää totuuden terävää ottaa, jossa totuus itse ilmottaa voimansa.» 1909:139—142,

H. P. B. sanoi uskotuilleen: »Anniesta tulee minun seuraajani», ks. A. B. 1909:306,

ks. Geijerstam 1909:400—401,

Helena Blavatsky oli teosofisen liikkeen varsinainen alkuunpanija. Hänen tietonsa elämän salaisuuksista olivat suuret ja syvät; sen todistavat hänen nerokkaat kirjansa, joista »Salainen Oppi» on tärkein ja laajin [*kuva] 1909 Joululehti: 14,

»oppikoon lukemaan historiansa», kuten H. P. Blavatsky sanoi, ks. P. E. XII: Uuden ajan ——— 1910:1—2, 5,

H. P. Blavatsky ——— väitti, että ihminen voi hallita ja muuttaa okkultisiksi mediumistisia kykyjä. Hän oli itse suorittanut sen työn ja hän oli ottanut tehtäväkseen todistaa maailmalle, että ihminen kykeni tahdollaan hallitsemaan luontoa. 1910:32,

H. P. B:n muistoksi. Venäläiset toverimme ovat ripeitä toiminnassaan. Nyt ovat julkaisseet 244 sivua paksun teoksen H. P. Blavatskyn muistoksi ja sen johdosta, että Salaista Oppia aletaan hommata venäjän kielelle. Siinä on näyte S. O:sta, H. P. B:n elämäkerta, autografinen ote muutamasta hänen kirjeestään, pari hänen kirjoittamaansa artikkelia y.m. Kirjan

hinta on 2 ruplaa. Venäläiset teosofit ennättivät tässä kohden ennen meitä. Meidänkin pääsämme on kauan pyörinyt julkaista H. P. Blavatskyn muistolle omistettu, vaihtelevasisältöinen ja mieltäkiinnittävä kirja — nyt varsinkin kun Salainen Oppi alkaa ilmestyä suomeksi, — mutta me suomalaiset olemme hitaita toimisamme, sanotaan, ja siltä se vähän näyttää. Ehkä sekin vaikuttaa, ettei meillä ole maailman mammona niin nöyrästi palveluksessamme kuin ulkomaalaisilla yleensä näyttää olevan. Onhan sitä toki meilläkin yhtä ja toista pystyttyn pantu! Ken tietää, vaikkapa piankin saisimme nähdä tuon uneksimamme kirjan todellisenä oliona näkyväisessä maailmassa. 1910:176,

ks. fakirismi 1910:222,

H. P. B. varotti aina teosofeja muodostamasta teosofisista opeista valmiiksi valettua »järjestelmää», ks. salatiede 1910:247,

ks. P. E. XII: »Teosofia ja H. P. B.» 1910:366,

H. P. B:n likeinen opetuslapsi ja ystävä, ks. Wachtmeister, Constance 1910:368—369,

H. S. O. ja H. P. B. ostivat maan ja panivat siihen viimeiset rahansa ks. Päämaja 1911:30—32,

Mad. Blavatsky sanoo jossakin, että selvollisuutemme on paljastaa kaikkia yhteiskunnallisia vääryyksiä ja epäkohtia, kun se voi tapahtua periaatteellisesti ja yleisesti, mutta me emme ole kutsutut julkisesti syyttämään ja tuomitsemaan yksityisiä henkilöitä, ks. Geijerstam 1911:82, 249,

Kys. Onko H. P. Blavatsky jälleen syntynyt maan päälle?

V a s t. C. W. Leadbeaterin sanojen mukaan hän niin on; katso esim. Tietäjä 1909, siv. 14. Mrs. Annie Besant on myös lausunut saman. 1911:282,

Artikkelissa »Kaksi Mestari K. H:n kirjettä» Tietäjän viime numerossa toistettiin muutamia C. W. Leadbeaterin muistiinpanoja ensimmäisiltä teosofisilta ajoiltaan. Nämä muistiinpanot olivat otetut hänen äsken ilmestyneestä kirjastaan The Inner Life, toinen osa, ja koska hän siinä kirjassaan vielä parilla sanalla jatkaa muistojaan Mad. Blavatskysta, otan nyt jatkon tähän, koska luulen senkin voivan huvittaa lukijoitamme:

»Kairossa me asetuimme asumaan Hotel d'Orientiin. Täällä minä ensimmäisen kerran näin yhden Veljeskunnan jäsenistä. Istuessani lattialla Madame Blavatskyn jaloissa, lajitellen joitakin papereita hänelle, hämmästyin nähdesäni meidän välillämme miehen, joka ei ollut ovesta tullut sisään. Se oli sama, joka nyt on Mestari D. K., vaikka hän siihen aikaan ei ollut vielä tullut täydellisen adeptin asteelle.

»Egyptissä olo Madame Blavatskyn seurassa oli monessa suhteessa sangen merkillinen kokemus, koska hän alinomaa puhui meille niin paljon kaiken sen sisäisestä puolesta, minkä näimme. Hän oli ennen käynyt Egyptissä ja tunsu hyvin monet virkamiehistä, kuten pääministerin Nubar pashan, venäläisen konsulin Monsieur Hitrovon, ja varsinkin museon esimiehen, Monsieur Masperon. Muistan erittäinkin, kuinka me viimeainitun seurassa kävim-

me läpi museon ja kuinka Madame Blavatsky osasi antaa hänelle mitä mieltäkiinnittävimpiä tietoja niistä erilaisista merkkiesineistä, jotka olivat hänen huostassaan.

»Madame Blavatsky ymmärsi arapiaa ja hänen tapansa oli huvittaa meitä kääntämällä meille niitä huomautuksia, joita vakavat ja arvokkaat arapialaiset kauppiat saattoivat lausua, istuessaan basaarissa toistensa kanssa keskustellen. Kun he olivat meitä jonkun aikaa kutsuneet kristityiksi koiriksi ja puhuneet halveksivasti naispuolisista sukulaisistamme monissa sukupolvissa, kysyi hän heidän omalla kielellään, tälläkö tavalla oikean profetan pojan tulee puhua niistä, joilta hän toivoo saavansa liikkeelleen ansiota. Miehet aina joutuivat peräti hämille, kun eivät olleet odottaneet, että kukaan europalainen heidän kieltään ymmärtäisi.

»Arapiankieli näyttää kuitenkin olleen ainoa itämainen kieli, minkä H. P. B. tuns. Hän ei osannut sanskritia ja monet teosofisen sanaston vaikeuksista johtuvat siitä, että hän noina aikoina saattoi kuvailla, mitä hän näki ja tiesi, ja sitten kysyä joltakin intialaiselta, joka sattui olemaan hänen läheisyydessään, mikä oli sen sanskritinkielinen nimitys. Hyvin usein tuo henkilö, joka hänelle kertoi sanan, ei ollut selvästi ymmärtänyt, mitä hän tarkoitti; ja vaikka hän olisikin ymmärtänyt, täytyy meidän muistaa, että H. P. B. teki kysymyksensä eri filosofikoulujen jäsenille ja että jokainen näistä vastasi sen erityisen vivahduksen mukaan, mikä tuolla sanalla oli hänen kouluunsa.

»Monta merkittäviä ilmiötä tapahtui tuon tuostakin hänen ympärillään tähän aikaan. Ensimmäinen näin hän itse oli kaikista ilmiöistä ihmeellisin, sillä hänessä oli kaikenlaisia muutoksia, kuten Proteuksessa. Joskus itse mestarit käyttivät hänen ruumistaan ja kirjottivat tai puhuivat suorastaan hänen kauttansa. Toisin ajoin, kun hänen minänsä oli muualla toimesta, saattoi jompikumpi kahdesta häntä itseään alemmista oppilaista ottaa hänen ruumiinsa haltuunsa, ja sattui sellaisiakin tilaisuuksia, jolloin eräs nainen hallitsi tätä ruumista. Olen itse usein nähnyt kaikkien näiden muutosten tapahtuvan ja olen nähnyt sen uuden ihmisen, joka tuli ruumiiseen, katsellevan ympärilleen nähdäkseen, minkälaiseen asemaan hän oli tullut — ja koettavan esim. saada kiinni keskustelun langasta. Mutta sittenkään hän ei suinkaan ollut mikään tavallinen mediumi, sillä ruumiin todellisena omistajana hän oli kaiken aikaa täydessä tajussaan taustalla, ja ymmärsi kauttaaltaan, mitä tapahtui.

»Toisinaan tapahtui kuitenkin aivan erinomaisia asioita. Kun me kuljimme erämaan yli junalla Ismailiasta Kairoon, putosi junan vauunsa eteemme kirje, joka koski parhaallaan käyvän keskustelun ainetta ja antoi jokaiselle läsnäolevalle nimeltä mainiten lempeän rohkaisun. Minä ja eräs toinen seurueen jäsen sautuimme juuri katsamaan ylös kirjeen tullessa ja molemmat näimme sen ilmestyvän ilmassa, aivan siinä pyöreässä sokkelossa vaunun katossa, missä yöllä pidetään lamppua palamassa. Kirje tuli niinkuin edellinkin kirje

valkoisena sumuna, joka kiteytyi paperipalaksi ja liiteli alas keskellemme.

»Muistan toisen tilaisuuden, jolloin hän Kairossa hajuvesikaupasta osti Adyarin pullon ruususe-tajria, käytettäväksi Adyarin pyhäkköhuonetta varten, maksaen siitä kaksi puntaa (Smk. 50). Kun me puolta tuntia myöhemmin istuimme hotellissa suuruksella, pienen pöydän ääressä, joka seurueellemme oli katettu eräseen alkoviin, putosi ilmasta pöydälle kaksi englantilaista kultarahaa ja Madame Blavatsky selitti itselleen sanottavan, ettei hänen pitäisi enää tällä tavalla tuhlaata rahoja Mestarien takia, koska me tulisimme tarvitsemaan joka kolikko, mikä meillä oli, ennenkuin saapuisimme Adyariin — joka todella niin toteutuikin.

»Milloin toisella, milloin toisella kerralla olen nähnyt hyvin monet niistä ilmiöistä, jotka läheisimmin liittyivät Madame Blavatskyyin. Olen nähnyt hänen »äkkituotannolla» hankkivan piirroksia ja kirjoitusta, ja olen myös nähnyt hänen löytävän kadonneen esineen salaisilla kyvyillään. Useina kertoina olen nähnyt hänen läsnäollessaan kirjeitä putoovan ilmasta ja täytyy minun myöskin tunnustaa, että olen nähnyt sellaisen kirjeen putoovan tässä huoneessa Adyarissa, silloin kun hän oli 6,000 peninkulman päässä Englannissa, ja että itsekin useita kertoja olen ollut Mestarin käytettävänä tällaisten kirjeiden lähettämisessä sen jälkeen kuin H. P. B. lähti fyysilliseltä tasolta.

»Noina aikaisempina Seuran aikoina tuli Mestareilta usein sanomia ja neuvoja ja me elimme sellaisen valtaavan innon tasolla, jota tuskin voivat kuvitellakaan Madame Blavatskyn kuoleman jälkeen Seuraan liittyneet jäsenet. Ne meistä, joilla on ollut arvaamattomana etuoikeutena päästä suoranaisen kosketukseen Mestarien kanssa, ovat tietysti itse säilyttäneet tuon innon, mutta me emme ole epäsuotuisissa oloissa kyetneet samaa intoa ylläpitämään jäsentemme laajassa piirissä. Ehkä rae nyt taas pian saamme kokea sen tunteen uudelleen elpymistä. Jospa kaikki ansaitisimme ottaa osaa niihin ihmeellisiin aikoihin, jotka ovat tulossa.» 1911:317—319,

H. P. B. kutsui välistä nykyistä fyysillistä elämäämme »ainoaksi helvetiksi», ks. helvetti 1912:192,

H. P. B:n ystävä ks. Hartmann 1912:355, Sinnett 1913:110, epäjumala 1913:217

Valkoisen lootuskukan päivän illaksi oli Helsingin Kalevala-looshi toimeenpannut puolijulkisen juhlatilaisuuden Bulevardin 7:ssä. Taiteilija Laurila soitti alkuosoiton viululla, jonka jälkeen ylishteeri piti esitelmän ihmiskunnan tulevasta kehityksestä, viitaten niihin laajoihin näköaloihin, joita yksin H. P. Blavatsky Mestarein lähettämällä oli kyetnyt meille avaamaan, silloin kun tieteellinen tutkimus jäi mykäksi. Erittäin valaisvasti puhuja m.m. vertasi astralista selvänäköisyyttä taiteelliseen aistiin ja mentalista klärvoajansia musikaaliseen aistiin. Ohjelmassa seurasi sitten rouva Hilda Pihlajamäen lausunto »Hiljaisuuden äänestä» ja rouva Tyyne Vuorenjuuren esittämä kertomus. 1913:263,

H. P. B. ei ollut mikään tieteellisesti sivistynyt yliopistonainen ks. Sai. O:n Maailmansynty 1914:52—59, 95,

Ensin ajattelin madame Blavatskya, koska muistin sanomalehdistä lukeneeni, että huhuiliin hänen kuolemansa jälkeen näyttäneen Lontoossa muutamille teosofeille, mutta heitin ajatuksen kohta, sillä äskän näkemäni »munkki» ei ollut vähääkään madame Blavatskyn näköinen. 1915:100,

Vähää ennen kuolemaansa (toukokuussa 1891) oli madame Blavatsky jättänyt Mrs. Annie Besantin huostaan kaikki esoteeriset paperinsa ja lahj ottanut hänelle sinettisormuksensa, josta H. P. B. ennen oli maininnut kreivitär Wachtmeisterille, että »ken sitä kantaa sormessaan minun kuoltuani, hän on minun seuraajani». 1915:152—162,

Eläkää teosofiaa, oli madame Blavatskyn tapana sanoa, niin saatte kokea sen totuutta, ks. kirjallisuus 1915:356,

ks. Cagliostro 1916:7—14,

Ei H. P. B. ole teosofisia oppeja keksinyt, ks. teosofia 1916:301—302, ks. panettelu 1916:381—382,

H. P. B. ja H. S. O. kehottivat aina T. S:aa pysymään erillään politiikasta, ks. teosofia art. Veljeyden ——— 1916:391,

Kys. Kirjassa »Elementär teosofi» sanotaan, että H. P. Blavatsky määräsi seuraajakseen William Q. Judgen ja tämä taas Katherine Tingley. Tähän asti olen luullut perustajan valinneen presidentiksi H. S. Olcottin. Kuinka on asianlaita?

V a s t. Mainitsemanne kirja on nähtävästi »Yleisen Veljeyden» julkaisema ja tarkoittaa, että H. P. Blavatsky valitsi esoteeriseksi seuraajakseen W. Q. Judgen; semmoinen on näet Y. V:n kanta. Teosofisen Seuran presidenttiä H. P. Blavatskyn ei suinkaan tarvinnut määrätä. T. S:n presidenttinä sen perustamisesta saakka oli H. S. Olcott, »perustajapresidentti». Hän kuoli vuonna 1907 ja silloin valitsi Teosofinen Seura hänen seuraajakseen Mrs. Annie Besantin. Madame Blavatsky ei koskaan ollut T. S:n presidenttinä. Mutta Madame Blavatsky oli perustanut n.k. esoteerisen koulun, jonka ulkonainen pää hän itse oli kuolemaansa saakka. Edustajakseen Amerikassa hän oli nimittänyt W. Q. Judgen, ja kuollessaan hän jätti kaikki esoteeriset paperinsa Mrs. Besantille samoin kuin sen okkultisen sormuksensa, josta hän muutamille oppilailleen oli sanonut, että hän antaisi sen esoteeriselle seuraajalleen. 1917:145—146,

H. P. B:llä ei kuitenkaan ollut tapana kutsua Kristusta Jumalaksi. ——— Hän puhui ———

»Kristus-prinsiipistä» ks. Kristus 1917:440—442,

H. P. B. on oikeassa ks. tunnustus 1918:167,

H. P. B. ei yleensä tahtonut antaa tarkkoja vuosilukuja, ks. planeetta 1918:192,

Kansoilla on näet merkillinen halu unohtaa, että ihmiskunta, kuten H. P. B:n oli tapana sanoa, on »suuri orpo», ja että ihmisten veljeys sentähden on oleva veljeyttä ilman isää ja hollhoojaa, ks. veljeys 1918:227—228,

nimet Jeesus ja Kristus merkitsevät eri

asioita, niinkuin H. P. B. aikoinaan koetti trotttaa mieliin. ——— H. P. B. puhui vielä »Kristusprinsiipistä» ks. art. Jeesus vaiko Kristus 1919:16—18, art. Kristus ja Logos 1919:150—151,

Marraskuun 17 p:nä tänä vuonna oli kulunut 44 vuotta siitä, kun Teosofinen Seura perustettiin New-Yorkin kaupungissa Amerikan Yhdysvalloissa. Sen perustajina oli parisenkymmentä henkilöä, ja näistä tulivat sittemmin teosofeina tunnetuiksi H. P. Blavatsky, H. S. Olcott ja W. Q. Judge. Jos viimeksimainitun, amerikalaisen lakimiehen Mr. W. Q. Judgen, merkitys ja kuuluisuus rajottui parhaasta päästä Amerikkaan, saavuttivat sitä vastoin eversti Henry Steel Olcott ja kenraalin rouva Helena Petrovna Blavatskaja maailman maineen teosofisen liikkeen alkuunpanijoina. Eversti Olcott valittiin heti perustettaessa Teosofisen Seuran presidentiksi, ja sinä hän pysyi kuolemaansa saakka helmikuun 17 p:nä 1907. T. S. oli silloin levinnyt yli koko maapallon ja sert päämaja oli Indiassa, Madrasin esikaupungissa Adyarissa.

Teosofian, aikojen viisauden ja salaisen tiedon, eloonherättäjä oli kuitenkin madame Blavatsky yksin. Eversti Olcott oli liikkeen ulkonainen organisoiija, teosofisen maailmankatsoimuksen ensimmäinen kansantajuiseksi tekijä; hän oli madame Blavatskyn ystävä, auttaja ja työtoveri. Mutta ainoa tietäjä oli alussa H. P. Blavatsky. Madame Blavatsky oli ylhäältäpäin — salaiselta veljekkunnalta — saanut tehtäväkseen julistaa maailmalle unhotetun viisauden sanomaa, hän se oli mysterioihin vihitty, hän se tiesi, mikä teosofinen sanoma oli.

Kun hän — syntynyt venakko — Mestarinsa käskystä asettui Yhdysvaltoihin alkamaan ihmeellistä ja vastuunalaista työtään, oli hän 42 vuotta täyttänyt ja hänen elämänsä oli siihen saakka ollut yhtä ainoata seikkailua. Hän oli kierrellyt maasta maahan, etsien kaikkialla sammumattomassa totuudenjanossaan salaisen tiedon tietäjiä, joita maailma ei tuntenut, joiden olemassaoloa se ei edes aavistanut. Kaikkialla hän niitä oli tavannut, tietäjiä ja velhoja, milloin »mustia», milloin »harmaita», milloin »valkoisia», nähnyt todistuksia heidän tiedoistaan ja taidoistaan ja päässyt heidän salaisuksiensa perille. Hänen ei ollut vaikea saavuttaa semmoisten ihmisten suosiota, sillä hän oli itse synnynäisesti voimakas mediumi ja hänen psyykkiset kykynsä olivat harvinaisen monipuolisia. Rauhan sielulleen hän kuitenkin saavutti vasta Mestarinsa opetuksista, vasta silloin, kun hänet vihittiin Salaisen Veljekkunnan jäseneksi ja määrättiin sen lähettäjäksi maailmaan. Hän, joka ei koskaan ollut kirjottanut mitään julkisuutta varten, sai äkkiä käskyn esiintyä kirjailijana, opettajana, oppineena, vieläpä vieraalla kielellä!

Madame Blavatskyn leijonasydän ei siitä säikähtänyt. Hän tiesi, että Mestari ja Salainen Veljekkunta häntä auttaisi. Ja jollei hän itse sitä aavistanut, sai maailma pian todeta, että tässä oli nainen, jonka älyn terävyyden ja nerokkuuden kanssa tuskin yksikään mies kykeni kilpailemaan. Ei hän siis huonoilla edellytyk-

sillä alottanut uutta ja vaikeata uraansa. Hänen salaperäiset, laajat tietonsa, hänen yliluonnollisilta näyttävät kykynsä hankkivat hänelle pian kunnianimen »yhdeksänentoista vuosisadan sfinksi».

Hänen teosofinen työuransa alkoi Isis Unveiled kirjan kirjottamisella, tuon 1500 suurta sivua käsittävän teoksen, joka mestariavaimella paljasti hämmästyneelle lukijalle vanhanajan mysterioiden ja jumaluusoppien salaisuudet ja osotti, kuinka paljon enemmän muinaiset viisaat vihityt tiesivät Jumalasta ja ihmisestä, näkyväisestä ja näkymättömästä luonnosta, kuin nykyajan materialistiset tiedemiehet. Teos herätti mitä suurinta huomiota ja ilmestyi parin vuoden sisällä viidessä painoksessa. Madame Blavatsky on itse kertonut tästä kirjailijauransa alkustartista hausassa kirjoituksessa, jonka ensi vuonna aion julkaista Tietäjässä.

Liitän tähän kuvan teosofisen liikkeen ensimmäisestä tietäjästä, kuvan, jota tuskin kukaan Tietäjän lukijoista tuntee. Se on omiansa tuomaan mieleemme teosofisen liikkeen alkuaikojia, sillä se esittää madame Blavatskya sellaisena kuin hän oli Isis Unveilediä kirjoittaessaan. 1919:296—298, 310,

Ja koska esoteristit muodostavat T. S:n sielun, koska he H. P. B:n sanoja käyttäen toteuttavat T. S:n alkuperäistä tarkoitusta, on luonnollista, että ks. R-R. 1920:246—247,

sain tutustua H. P. B:n aikuiseen ja häneltä perittyyn esoteeriseen itsekasvatusjärjestelmään, ks. R-R. 1920:341—347,

H. P. B:n y.m. teosofia katselee asioita enemmän filosofiselta, abstraktiselta, aatteelliselta kannalta ks. paha 1921:62,

Niinkauankuin H. P. B. eli, oli luonnollista, että hän oli mielestämme pätevä neuvonantaja, ks. teosofia 1921:261—262,

H. P. B:n välityksellä Mr. Sinnett myös pääsi kirjeenvaihtoon Mestari Kuthumin kanssa, ks. Sinnett 1921:321.

olen H. P. B:n kannalla siinä, että panettelu on teosofein ja varsinkin esoteristein ensimmäinen kompastuskivi ks. salatiede 1921:324,

Uneksin, että Mestarit ja H. P. B. olivat niin tarkoitaneet, ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:332—334,

H. P. B:n henkisiä perillisiä, ks. R-R. 1921:387—396,

huolestuttaa kaikki poikkeamiset H. P. B:n (ja siis Mestarein) alkuperäisestä ohjelmasta. ks. salatiede 1921:452—456,

Tibetiläisten Mestarein tuttavallisia tiedonantaja.

Seuraavat alkuperäiset kirjeet tibetiläisten adeptien piireistä saapuivat »okkultisella tavalla» H. P. Blavatskyn välityksellä vuosina 1883 ja 1884 Adyariin siellä silloin vieraillevalle tohtori Frans Hartman n'ille. Tohtori Hartmann-vainaja julkaisi ne aikakauskirjassaan Neue Lotusbliiten vv. 1908—1909, josta ne suomennan. 1921:549,

Totuuden tunnustaminen ei vielä ole sen toteuttamista; ja mitä kauniimmalta ja ylevämmältä se kuuluu, mitä äänekkäämmin hyveestä

tai velvollisuudesta puhutaan, ilman että sen mukaan toimitaan, sitä elävämmiin se muistuttaa Kuolleen meren hedelmää. [*sanoo H.P.B.] 1921:626,

H. P. B. varoitti spiritismistä 1922:71—80,

On todella kuin Blavatskyn aura seuraisi Olcottia 1922:109—115,

Kerrotaanhan madame Blavatskynkin aikoihin käyneen Karjalassa. 1922:114, ks. R-R. 1922:133,

Muistakoot silloin teosofit, että kääntävät kasvonsa Pohjolaa kohti, sillä Suomesta tulee valo». Niin sanoi madame Blavatsky. 1922:155, sama ks. ennustus 1933:157,

Merkillinen kirjailija oli H. P. B. — — — oli Salaisen Viisauden Vartijain nöyrä lähetti 1922:168—179,

— Omasta puolestani olen tullut siihen vakaukseen, vastasi Mrs. Besant, — että madame Blavatskyltä oli arvaamattoman laajat ja korkeat tiedot okkultisista asioista. Jos hän väittää jotakin, jota en ymmärrä, lykkään arvosteluni toistaiseksi. Niin menetellen olen aina myöhemmin huomannut, että H. P. B. tiesi sekä enemmän että paremmin kuin minä. 1922:217,

»Politiikka on henkisten liikkeiden kuolema», ajatteli ja sanoi madame Blavatsky. 1922:236, 241 ja muist., 242 ja muist.,

Kaikesta saamme kiittää madame Blavatskya, ks. Mea culpa 1922:259—264, ks. yhteiskunta 1922:291—292,

Madame H. P. Blavatsky, art. kuuluu sarjaan Muistoja menneiltä vuosilta. 1922:302—311,

H. P. B:llä oli puhtaasti epäitsekää ja jalot vaikuttimet tullessaan maailmaa auttamaan, ks. Sinnett 1923:126,

Ei kenenkään tutkijan tarvitse pienimmässäkään määrässä epäillä H. P. B:ksi tunnetun persoonallisuuden sankaruutta, kuvailihan häntä v. 1875 Mestari S. »siveäksi ja puhtaaksi sieluksi, helmeksi kätkeytyneenä ulkonaisesti kärkeään luontoon...», ks. Sinnett 1923:165—166, Mestarit 1923:205—208, 243, A. B. 1923:286—287,

Kys. Mistä kirjoista saa selvän käsityksen H. P. Blavatskyn kannasta Kristuskysymyksessä ja mikä on madame Blavatskyn kanta?

V a s t. Siihen aikaan, jolloin madame Blavatsky esiintyi maailmassa, uskoivat kaikki kristityt, että Jeesus oli ainoa, totinen Jumala, joka oli lihassa ilmestynyt. Madame Blavatsky otti opettaakseen, että oli tehtävä ero Jeesuksen ja Kristuksen välillä. Jeesus oli ihminen niinkuin me muut, tosin kehittyneempi, viisaampi, jalompi, koska hän monen elämän aikana oli ponnistanut täydellisyyttä kohti ja tehnyt työtä ihmiskunnan hyväksi; Kristus taas oli jumalallinen elämä, joka siemenenä piilee jokaisen ihmisen hengessä, mutta joka Jeesuksessa oli puhjennut täyteen kukkaansa ja täten tehnyt hänestä ihmisten esiköisen, täydellisen Jumalanpojan. Madame Blavatskyn koko teosofinen sanoma oli tavallaan uusi oppi Kristuksesta emmekä sentähden saata puhua erityisestä kirjasta, jossa Kristuskysymystä selvitetäisiin. Kaikki madame Blavatskyn kirjat ja

kirjoitukset »Salainen Oppi», »Paljastettu Isis», »Teosofian avain», »Hiljaisuuden ääni» y.m. selvittävät ja valaisevat Kristuskysymystä. Ja jos ajattelemme, millä tavalla kristittykin maailma tänä päivänä lähestyy tätä suurta ydin-kysymystä Jeesuksen jumaluudesta, huomaamme heti, mitä jälkiä teosofinen työ on tehnyt. Teologisissa piireissä on ulkomailla, esim. Englannissa, varsin tavallista, että tehdään ero Jeesuksen ja Kristuksen välillä. 1923:315—316,

ks. Cross 1923:325, tehtäväsi on sen työn edistäminen, jota Viisauden Mestarit H. P. B:n välityksellä panivat alulle ks. R-R. 1924:1,

»kyllä madame Blavatskyn työ oli suuremoinen ja siunauksellinen ks. P. E. III syntymäp. 1924:4—6,

madame Blavatsky kuuluu olleen sitä mieltä, että se keksijä tekisi palveluksen luonnolle, joka keksisi keinon, millä karpäsiä y.m. voitaisiin hävittää sukupuuttoon. 1924:155,

Tässä yhteydessä sopinee mainita, että kun madame Blavatskylta kerran esoteerisessa piirissä kysyttiin, mitkä planeetat hallitsevat jalokiviä, vastasi hän: »timantti ja rubiini ovat auringon alaisia, niinkuin safiiri on kuun, — mutta mitä se teitä liikuttaa?» ks. jalokivi 1924:163,

samana vuonna kuin Mad. Blavatsky muutti manalle, teosofinen aalto pyyhkäisi yli Suomen ks. P. E. VII art. Muutamia 1924:219—230,

H. P. Blavatsky kirjoitti kohta 40 vuotta siten:

»Minä olin Yhdysvalloissa ensimmäinen, joka toin julkisuuteen Mestarein olemassaolon ja ilmaisni kahden Veljeskunnan jäsenen nimet, Veljeskunnan, joka tähän saakka oli tunnetun Euroopalle ja Amerikalle (lukuunottamatta muutamia harvoja mystikoita ja vihittyjä kaikkina aikoina), mutta pyhä ja kunnioitettu kaikkialla idässä ja etenkin Indiassa. Alkoon kuitenkin kukaan ajatelko, että minä esiinnyin taistellakseni heidän puolustajanaan, sillä he totisesti eivät tarvitse mitään puolustusta.

»Meidän Mestarimme. . . ovat yhtäkaikki vain pyhiä kuolevaisia, joskin yläpuolella kaikkia muita tässä maailmassa sekä siveellisesti ja älyllisesti että henkisesti katsoen. Mutta kuinka pyhiä ja edistyneitä Mysterioiden tie-teessä ovatkaan, ovat he silti ihmisiä ja Veljeskunnan jäseninä alistuvat ensimmäisinä noudattamaan sen kahdesti-kunnioitettuja lakeja ja sääntöjä.

»Seura (s.o. Teosofinen) perustettiin heidän tahdostaan ja käskystään.

»Tiedän, että minulla on, kaikista vioistani huolimatta, ylläni Mestarin suojelus, ja jos minulla se on, on syy yksinkertaisesti seuraava: enemmän kuin 35 vuoden aikana, aina siitä lähtien kun v. 1851 näin Mestarin ruumiillisesti ja persoonallisesti ensimmäisen kerran, e n o l e k e r t a a k a a n h ä n t ä k i e l t ä n y t t a i e p ä i l l y t , e n a j a t u k s i s s a n i k a a n . . . S a i n k u a l l a , e t t ä n i i n p i a n k u i n i h m i n e n a s t u u s i l l e t i e l l e , j o k a v i e s i u n a t t a j u e n M e s t a r i e n a a s h r a m a a n (t e m p e l i i n) , j o k a M e s t a r i t o v a t a l k u p e r ä i s e n v i i s a u d e n j a t o t u u d e n v i i m e i s e t j a a i -

noat vartijat, niin hänen karmansa — sen sijaan, että se olisi paloiteltava koko hänen pitkän elämänsä varalle — putoaa hänen päälensä yhtenä möhkäleenä, sortaan häntä koko painollaan . . . Tunsin varmasti, että Mestari ei sallisi minun hukkuvan; että hän aina ilmes-tyisi y h d e n t e n ä t o i s t a h e t k e n ä — j a n i i n h ä n t e k i k i n . K o l m e k e r t a a h ä n p e l a s t i m i n u t k u o l e m a s t a , v i i m e i s e n k e r r a n m e l k e i n v a s t o i n t a h t o a n i , k u n p a l a s i n t a k a i s i n k y l m ä ä n , p a h a a n m a a i l m a a n r a k k a u d e s t a h ä n e e n , j o k a o n o p e t t a n u t m i n u l l e m i t ä t i e d ä n j a t e h n y t m i n u s t a s e n m i k ä o l e n . S e n t ä h d e n t e e n h ä n e n t y ö t ä n s ä j a t o t t e l e n h ä n e n k ä s k y j ä ä n . A i n o a a n s i o n i o n h o r j u m a t o n a n t a a u m u s h ä n e l l e , j a u s k o t u o n s u u r e n , s a l a p e r ä i s e n , m u t t a y h t ä k a i k k i t o d e l l i s e n p y h i e n i h m i s t e n V e l j e s k u n n a n y h t e i s e e n v i i s a u t e e n .

»Ja nyt toistan Paraguru'n — Mestariini Mestarin — mukaan en sanat, jotka hän oli lähettänyt tiedonantona niille, jotka tahtoivat tehdä Seurasta »ihmeklubin» sen sijaan, että se olisi rauhan, rakkauten ja keskinäisen avunannon veljesliitto: 'Kukistukoon mieluummin T. S. ja sen onnettomat perustajat!'

(Amerikkalaisesta teosofisesta aikakauskirjasta The Path, jouluk. 1886).

Huhtikuun 3 p:nä 1886 H. P. B. kirjoitti tohtori Franz Hartmannille:

»Minut lähetettiin vartavasten Amerikkaan ja Eddy'en luo. Siellä tapasin Olcottin rakastuneena henkiin, kuten hän myöhemmin rakastui Mestareihin. Minut käskettiin ilmoittamaan hänelle, että spiritistiset ilmiöt ilman salatietien filosofiaa olivat vaarallisia ja harhaanviepiä. Todistin hänelle, että kaikki mitä mediumit osasivat tehdä henkien avulla, saattoivat toiset tehdä milloin halusivat ilman minkäänlaisia henkiä; että kellon soittoa ja ajatusten lukemista, koputuksia ja fysikaalisia ilmiöitä saattoi aikaansaada ken tahansa, joka vain kykeni toimimaan fyysisessä ruumiissaan astraaliruumiinsa elimillä; ja minulla on ollut tuo kyky nelivuotiaasta saakka, kuten kaikki perheessäni tietävät. Minä sain huonekalut liikkumaan ja esineet lentämään näennäisesti, ja astraaliset käteni, jotka työn suorittivat, pysyivät näkymättöminä; tämä kaikki tapahtui ennenkuin Mestareista mitään tiesinkään. No niin, kerroin hänelle koko totuuden. Sanoin hänelle, että olin tuntenut adepteja, »Veljiä», en ainoastaan Indiassa ja Ladakhin tuolla puolen, vaan Egyptissä ja Syyriassa — sillä näissä maissa on »Veljiä» tänä päivänä. Nimi mahaatma ei edes ollut tunnettu siihen aikaan, koska heitä nimitetään sillä tavalla ainoastaan Indiassa. Mutta nimitettäköön heitä rosenkreutsiläisiksi, kabbalisteiksi tai joogeiksi, adeptit ovat kaikkialla adepteja, hiljaisia, salaisia, varovaisia, jotka eivät koskaan paljasta itseään kokonaan kenellekään, jollei hän tee, niinkuin minä tein, — vietä seitsemän ja kymmenen koetusvuotta, anna todistuksia ehdottomasta antaumuksestaan ja pysy äänettömänä kuolemankin uhatessa. Minä täytin vaatimukset, ja olen mitä olen; eikä sitä minulta ota yksikään Hodgson, Coulomb tai Sellin. Ainoa, minkä minun oli lupa sanoa, oli

— totuus. Himaalajan tuolla puolen on ydinjoukko adepteja eri kansallisuutta; Teshu-Laama tuntee heidät, ja he toimivat yhdessä, ja muutamat heistä ovat hänen luonaan, pysyen kuitenkin todellisen luontonsa puolesta tunteuttomina tavallisillekin laamoille, jotka enimmäkseen ovat tietämättömiä houkkioita. Minun Mestarini ja K. H. ja useat toiset, joita tunnen persoonallisesti, ovat siellä, tulevat ja menevät, ja kaikki he ovat vuorovaikutuksessa adeptien kanssa Egyptissä ja Syyriassa, vieläpä Europassakin. Minä sanoin ja todistin, että he osasivat suorittaa ihmeellisiä ilmiöitä; mutta sanoin myös, että he harvoin alistuisivat siihen etsijöitä tyydyttääkseen . . . Saapuessamme (Indiaan) Mestari tuli Bombayhin ruumiillisesti, kävi luonamme Girgaumissa, ja monet henkilöt näkivät hänet, Wimbridge m.m. . . . Kenenkään päähän ei juolahtanut, että Mestarit olivat kuolevaisia ihmisiä, rajoitettuja hekin suurten voimiensa puolesta, vaikka he itse kirjoittivat tästä ehtimiten. Ajateltiin vain, että se oli vaatimattomuutta ja salaperäisyyttä. 'Kuinka olisi mahdollista', päättelivät nämä tyhmiiniit, 'etteivät mahaatmat tietäisi kaikkea, mitä oli jokaisen teosofin mielessä, ja kuulisi joka sanaa, minkä kukin jäsen lausuu?'

»Näiden hartaitten kannattajien järkeen ei mahtunut, että sitä tehdäkseen — ottaakseen selvää, mitä ihmiset ajattelivat, ja kuullakseen, mitä he sanoivat — Mestarien pitäisi käyttää erikoisia psykologisia keinoja, jotka kysyisivät suurta vaivaa ja vaatisivat työtä ja aikaa.» 1924:241—244,

H. P. B. koko teosofisen liikkeen alkuunpanija, piti apostolista suksektionia paljaana petoksena ks. apostolit 1924:244—247,

He unohtivat ja yhä unohtavat H. P. B:n itse selittäneen, että olisi parempi heittää Seura hiiteen kuin hävittää veljeys ks. teosofia 1924:282,

Suomennan tähän muutamia pikku poimintoja H. P. Blavatskyn esoteerisista kirjoituksista, jotka kirjoitukset osaksi (mutta ei kokonaan) ovat julkaistut Salaisen Opin kolmannessa osassa, joka ilmestyi Madame Blavatskyn kuoleman jälkeen.

»Niiden palkka, jotka vilpittömästi uskovat (nim. H. P. B:n esoteerisiin opetuksiin), on oleva se, että näkevät uskonsa muuttuvan tiedoksi. Todellinen tieto on yksin hengestä ja hengessä, eikä sitä voida saavuttaa mitenkään muuten kuin korkeamman älytason kautta, ainoa taso, josta voimme tunkea kaikkea läpäisevän Ehdottoman syvyyksiin. Joka vain täyttää ihmisjärjen asettamia lakeja, joka elää sitä elämää, minkä kuolevaisten säännöt ja heidän erehtyvät lakisääöksensä määräävät, hän valitsee johtotähdäkseen majakan, joka loistaa maajaan eli ajallisten harhojen valtamerellä ja kestää vain yhden ruumistuksen ajan. Nämä lait ovat välttämättömät ainoastaan fyysillisen ihmisen elämälle ja menestykselle. Hän on valinnut luotsin, joka kuljettaa hänet vain yhden elämän matalikkojen kautta, mestarin, joka jättää hänet kuoleman kynnyksellä.

Kuinka paljon onnellisempi onkaan se ihminen, joka tarkasti täyttäessään ajallisella, objektiivisella tasolla jokapäiväisen elämän velvollisuudet, noudattaessaan maansa kaikkia lakeja ja lyhyesti sanoen antaessaan keisarille mitä keisarin on, todellisuudessa viettää henkistä ja jatkuvaa elämää, yhtenäistä elämää vailla keskeytyksiä, vailla aukkoja ja välikohtauksia edes niidenkään aikojen kestäessä, jotka ovat henkisen elämän pitkän toivioletken lepohtia. Kaikki alemman inhimillisen älyn ilmentykset häviävät kuin näyttämön verho ja antavat hänen elää tuonpuoleisessa piirissä puhtaan olion, ainoan todellisuuden tasolla. Kun nyt ihminen hillitsemällä, jollei hävittämällä, itsekkyytensä ja persoonallisuutensa oppii tuntemaan itsensä semmoisena kuin hän on fyysillisen maajaan peitteen takana, on hän pian vapautuva kaikesta tuskasta, kaikesta kurjuudesta, eikä häntä enää kuluta vaihtelu, joka on tuskan varsinainen aiheuttaja. Sellainen ihminen on ruumiillisesti aineesta kokoonpantu ja liikkuu aineellisessa ympäristössä, mutta elää kuitenkin aineen tuolla puolen ja siitä vapaana. Hänen ruumiinsa on vaihtelun alainen, mutta hän itse on siitä vapaa ja kokee alati jatkuvaa elämää, silloinkin kun hän asustaa lyhytikäisissä ajallisissa ruumiissa. Kaikki tämä on saavutettavissa kehittämällä itsetöntä yleistä rakkautta ihmiskuntaan ja tukahduttamalla persoonallisuutta eli itsekkyyttä, joka on kaiken synnin ja sen kautta kaiken inhimillisen surun alkusyy.»

»Onko hyvä harjoittaa ajatuksen keskittämistä? Niin kuuluu kysymys, joka usein tehdään. Minä vastaan: oikea konsentratsioni ja meditatsioni, tietoinen ja varovainen, jossa mietiskellään omaa alemmaa itseä sisäisen jumalallisen ihmisen ja paaramitaiden (korkeimpien hyveiden) valossa, on erinomainen asia. Mutta jos on vain pintapuolista, saatikka vääristettyä tietoa oikeasta harjoitustavasta, on »jooga-istunta» miltei poikkeuksetta tuhoa tuottava; sillä kymmenessä tapauksessa yhtä vastaan opiskelija joko kehittää itsessään mediumistisia kykyjä tai kadottaa aikansa ja saa kyläkseen sekä käytöstä että teoriasta. Ennenkuin kukaan heittäytyy niin vaaralliseen kokeiluun, yrittäen jättää syrjään alemman itsensä yksityiskohtaisen tutkimisen ja olla välittämättä sen elämänvaelluksesta ja siitä, jota meidän sanonnassamme nimetään »tšeelan (oppilaan) jokapäiväisen elämän pääkirjaksi», tekisi hän hyvin, jos edes oppisi tuntemaan eron »magian» kahden olemuspuolen välillä, valkoisen eli jumalallisen ja mustan eli pirullisen, ollakseen varma siitä, ettei yhtämittaa astu jumalallisen rajojen yli ja syöksy saatanallisen magian valtoihin, kun hän »istuu joogaa varten» ilman kokemusta ja ilman ohjausta, joka vaarat näyttää. Yhtäkaikki on hyvin helppo oppia tuntemaan ero; on vain muistettava, ettei koskaan julkisessa painossa, ei kirjoissa eikä lehdissä, anneta ulos mitään täysin paljastettuja esoteerisia totuuksia.»

»Koska tiedän, että jotkut opiskelijat koettavat noudattaa omantapaista ja -mieleistä joogajärjestelmää, jossa ottavat oppia vain niistä harvoista viittauksista, joita tapaavat teosofisissa kirjoissa ja lehdissä, mainitsen tässä yhden paraimmista vanhojen okkultisten teoksien esityksistä, nim. Rämä Prasadin *N a t u r e's F i n e r F o r c e s* (Luonnon hienommat voimat), osoittaakseni, kuinka helposti joutuu harhaan sen peitettyjen puhetapojen kautta.

»Tekijä itse näkyy joutuneen harhaan. Tantrat (s.o. eräät mystilliset ja maagilliset hindulaiset tekstit) ovat esoteerisesti luettuina yhtä täynnä viisautta kuin jaloimmat salatieteelliset teokset. Tutkittuina ilman opastajia ja käytännössä noudatettuina voivat ne aikaansaada erilaisia ilmituloksia moraalisella ja fysiologisella tasolla. Mutta jos ken noudattaa niiden kuolleiden puustavinsääntöjä ja käyttöohjeita ja yrittää toimeenpanna niissä määrättyjä menoja silmälläpitäen toista tai toista itsekästä tarkoituksesta, niin hän on — kadotettu. Jos niitä noudatetaan puhtaalla sydämellä ja epäitsekäällä antamuksella ainoastaan kokeilun tarkoituksessa, silloin joko ei synny mitään tuloksia tai syntyy semmoisia, jotka vain ovat omiansa työntämään harjoittelijaa luotaan. Mutta voi sitä itsekästä ihmistä, joka koettaa kehittää salaisia kykyjä ainoastaan sitä varten, että niiden avulla saavuttaisi maallisia etuja tai kostoja tai tyydyttäisi kunnianhimoaan; pian seuraa silloin korkeampien prinssiippien erkautuminen alemmista: buddhi-manas eroaa tantrikon persoonallisuudesta, sillä semmoiset ovat kauheat karmalliset seuraukset magian hutiluksille.»

*

»Tämä aste (nim. H. P. B:n esoteerinen koulu) on valmistava, ja sen yleinen tarkoitus on tehdä opiskelija kykeneväksi tutkimaan käytöllisiä okkultismia eli raadsha joogaa. Sentähden tässä asteessa — lukuunottamatta poikkeuksellisia tapauksia — ei opeteta opiskelijalle fyysillisten ilmiöiden aikaansaamista eikä anneta minkäänlaisten maagillisten kykyjen kehittyä hänessä; ja jos hän luonnostaan omaa semmoisia kykyjä, ei anneta hänen niitä käyttäen, ennenkuin hän on saavuttanut täydellisen tiedon itsestä ja yleensä ihmisruumiin psyko-fysiologisista prosesseista (jotka tapahtuvat okkultisella tasolla) sekä täydellisen vallan kaikkien alempien intohimojensa ja persoonallisen itsensä yli.»

»Jokainen henkilö saa niin paljon valistusta ja apua osakseen kuin hän ansaitsee, eikä enemmän; ja on selvästi käsitettävä, että tässä (esoteerisessa) osastossa ja näissä olosuhteissa ei tunneta mitään erikoissuosiota — kaikki riippuu jäsenen omista ansioista — eikä yhdenkään jäsenenä ole oikeutta tai tietoa päättää, mitä hänelle olisi tuleva. Tämä täytyy olla yksistään niiden huolena, jotka tietävät. Näennäinen suosio osoitettu muutamille ja näiden siitä johtuva näennäinen edistyminen on tuloksena siitä työstä, minkä he itse paraimman kykynsä mukaan suorittavat yleisen veljeyden ja rodun kohottamisen puolesta.»

»Pettymys tulee varmasti niiden osalle, jotka liittyvät tähän osastoon oppiakseen »maagillisia taitoja» tai saavuttaakseen »okkultista tree-nausta» omaksi hyväkseen, kokonaan välittämättä toisten, vähemmin päättäväisten ihmisten paraasta. Tavallisuudesta poikkeavat ja keinotekoisesti kehitetyt hyveet — paitsi ne, jotka kruunaavat mustan maagikon ponnistuksia — tulevat ainoastaan huippusaavutuksena ja palkkana sille, joka epäitsekäästi on työskennellyt ihmiskunnan hyväksi, kaikkien ihmisten, niin hyvien kuin pahojenkin puolesta. *P e r s o n a l l i s e n* itsen hoitaminen ja vilpittön altruismi on ensimmäinen ehdoton vaatimus niiden itekasvatuksessa, jotka aikovat tulla »valkoiseksi adepteiksi» tässä tai jossain tulevassa ruumistuksessa.»

»Tietäköön kuitenkin jokainen jäsen, että aika on rajoitettu; tämän kirjoittaja on vanha, hänen elämänsä on m. e. l. kein loppuun kulunut ja hänet voidaan kutsua »kotiin» minä päivänä ja miltei minä hetkenä tahansa. Ja vaikka hänen paikalleen tulisikin toinen, ehkä joku arvokkaampi ja oppineempi kuin hän, on kuitenkin jällellä vain *m u u t a m i a* vuosia, ennenkuin määräaika on lopussa, nim. joulukuun 31 p. ään 1899. Ne, jotka eivät siihen päivään mennessä ole osanneet käyttää hyväkseen tilaisuutta (mikä annetaan maailmalle joka vuosisadan viime neljänneksellä), jotka eivät ole saavuttaneet määrättyä kohtaa psykisessä ja henkisessä kehityksessään, sitä kohtaa, josta alkaa adeptiuden jakso, — he eivät edisty pitemmälle tiedossa kuin mitä jo ovat saavuttaneet. Ei kukaan Viisauden Mestari idästä tule itse esiintymään eikä lähettämään ketään Eurooppaan tai Amerikkaan sen määräjän perästä, ja vitkastelijoiden täytyy luopua kaikesta edistymisen mahdollisuudesta nykyisessä ruumistuksessaan — aina vuoteen 1975. Semmoinen on laki, sillä me elämme kalijugassa — mustassa aikakaudessa — ja rajoitukset tässä ajanjaksossa, jonka ensimmäiset viisi tuhatta vuotta loppuvat v. 1897, ovat suuret ja miltei voittamattomat.» 1924:321—326,

Ruusu-Ristin esoteerinen työ kulkee H. P. B:n viitoittamaan suuntaan, ks. R-R. 1924:328,

H. P. B:n työn merkitys tulee kirkastumaan vähitellen kaikille teosofeille ks. R-R. 1924:361,

Pian on kulunut ensimmäinen neljännes tätä uutta vuosisataa, sen aamu, sen lapsuus, ja saamme vähitellen alkaa odottaa maailman tunnustavan aikain viisauden, Kristuksen todellisen sanoman ja madame Blavatskyn teosofisen työn merkityksen. Näin sanoi H. P. Blavatsky Salaisessa Opissa v. 1888: »Sentähden saattaa hyvällä syyllä jo edeltäpäin odottaa, että nämä opit kielletään ja hylätään. Ei kukaan, joka itseään sanoo »oppineeksi» millään eksaktisen tieteen alalla, julkenisi näitä oppeja vakavasti tutkia. Niille tullaan nauramaan ja ne tulevat muutta mutkitta hylätyiksi tällä vuosisadalla, mutta ainoastaan tällä. Sillä ajanlaskumme 20:nneellä vuosisadalla alkavat tiedemiehet tunnustaa, että Salainen Oppi ei ole keksitty eikä liioiteltu, vaan on päinvastoin vain

ulkopiirteiltään ilmoitettu, ja viimein, että sen opit ovat V e e d a-kirjoja aikaisemmat. Ei ole tämä mikään rohkea ennustus, vaan se on lausuttu tosiasioiden tiedon perusteella. Kullakin vuosisadalla tehdään yritys näyttää maailmalle, että salatiede ei ole mikään turha taikausko. Kun kerran ovi saa jäädä vähän raolleen, niin sitä tullaan avaamaan yhä enemmän kunakin uutena vuosisatana. Aika on kypsytynyt paljon totisempaan tietoon kuin tähän asti on suotu, vaikka se tieto vieläkin on hyvin rajoitettu.» Keksintöjä on tehty, havaintoja, löytöjä, jotka vahvistavat Salaisen Opin oppeja ja teorioja, mutta vielä ei tieteellinen maailma ole tunnustanut madame Blavatskyn henkistä asemaa suurena aikamme tietäjänä, vielä se ei ymmärrä, että aikojen aamusta on tällä tähdellä ollut Salainen Veljeskunta viisauden ja tiedon vartijana. Kuitenkin aika tulee, jolloin tämäkin tunnustetaan. Tulee aika, jolloin totuutta tieteellisessäkin maailmassa etsitään niin puhtaalla mielellä, niin vilpittömällä sydämellä, että viisauden aurinko nousee hämmästyneen etsijän sielussa.

*

Australialaisen teosofisen aikakauskirjan Dawn'in tämän marraskuun numerossa lausuu toimitus johtavassa artikkelissaan m.m. seuraavaa: »Vielä lyhyt vuosi — ja saamme viettää 50:tä vuosijuhlaa Teosofisen Seuran perustamisesta ja teosofisen liikkeen alkamisesta 19:nnellä vuosisadalla. Viisikymmentä vuotta sitten ja varhemmin ei ollut lihan maailmassa, kuin yksi henkilö, joka täydellisesti käsitti, mihin ajan materialismi johtaisi; esiripun takana oli Niitä, jotka liiankin hyvin tiesivät, mitä kohtalokkaita seurauksia siitä olisi. Niinpä he lähettivät länsimaihin sanansaattajan, äänen. Sanoma annettiin kokonaisena ja ehjänä, mutta ne, jotka sen kuulivat, välittivät usein enemmän persoonallisista asioista kuin ikuisista, ja tuloksena on ollut sarja katkeria ja usein sydäntäsärkeviä kriisejä, jotka aika ajoittain ovat tuhonneet liikettä.

»Silmäilemällä mahdollisimman läheltä teosofisen liikkeen historiaa huomaa selvästi näkyvänä piirteenä, kuinka yhtenäinen ja johdonmukainen H. P. Blavatskyn tuoma sanoma oli. Tutkimalla tarkasti hänen kirjoituksiaan »Paljastetun Isiksen» esipuheesta lähtien aina viimeiseen aikakauskirja »Luciferia» varten kirjoitettuun artikkeliin oivaltaa sen tosiseikan, että tässä on ihminen, jolla on elävä sanoma ja selvä käsitys ajan ja tulevien aikojen tärkeimmistä kysymyksistä, ja että hän lausueksaan julki sanomansa — huolimatta siitä, mitä ken tahansa ja hänelle kuinka läheinen tahansa väittäisi — ei koskaan käsittänyt väärin sitä oppia sen kokonaisuudessa ja eheydessä, jolle nimi Teosofia oli annettu.

»H. P. B:n eläessä ja uskomattoman laajalti hänen kuoltuaan kasvoi muutamien hänen seuraajaisensa mielissä se ajatus, pelko tai kauhu, että hän ei ollut joka tavalla selvä, johdonmukainen ja rehellinen. H. P. B:ksi tunnetun persoonallisuuden arvoituksellista mysteriota ei koskaan ole täydelleen ymmärretty; hänen hen-

kinen suuruutensa ja hänen läheisyytensä Mes-tareihin olivat olleet omiansa herättämään pahimmat luonteen puolet monissa, jotka alitajunnassaan kadehtivat hänen henkisiä varojaan käsittämättä, että hekin saisivat omistaa aivan yhtä paljon, jos he vain olisivat yhtä uskollisia, yhtä luotettavia, yhtä kokonaisia sydämel-tään kuin hän. Tänäpäivänä, jolloin hän yhä enemmän peittyi niihin imartelun pilviin, joita uhraillaan hänen n.s. »seuraajilleen», tänäpäivänä, jolloin niin harvat ymmärtävät, kuinka ehdottoman ainutlaatuinen oli hänen tehtävänsä ja sanomansa, on hyvä muistuttaa mieleen, että hän oli Valkoisen Looshin yhdeksännentoista vuosisadan sanansaattaja. Sentähden hänellä ei voinut olla seuraajaa eikä hänen sanomaansa voinut mitään lisätä eikä siitä mitään poistaa. Kun herännyt tutkija vaivaantuu vertaamaan toisiinsa sitä suunnatonta määrää painototteita ilman pysyvistä arvoa, jota sen aiheuttajat nimittävät »teosofiseksi kirjallisuudeksi», ja toiselta puolen »Isistä» tai Salaista Oppia, hän huomaa epäjohdonmukaisuuksia joka sivulla — johdonmukaisuuden puutetta ei ainoastaan Blavatskyn kirjoituksiin verraten, mutta ominaista näille pienemmille kirjoituksille itsessään.»

D a w n on australialaisen Teosofisen Seuran »Loyalty League» nimisen liiton virallinen julkaisu. Olen suomentanut tähän ylläolevan otteen, koska ilahduttaa nähdä, että teosofisessa maailmassa aletaan vähitellen ymmärtää madame Blavatskyn suurta merkitystä — teosofisellekin liikkeelle. En kuitenkaan olisi yhtä jyrkkä kuin kirjoittaja toisten teosofisten kirjailijain arvostelemisessa. Onhan heidänkin työnsä hyvä, mikäli se perustuu omakohtaiseen, avomieliseen totuuden etsintään. Ainoastaan jos se poikkeaa teosofisen sanoman alkuperäisistä suuntaviivoista, vähenee sen arvo teosofisena työnä. Jos ainoastaan kääntäisimme madame Blavatskyn kirjoja eri kielelle, mutta kukaan ei yksilönä mitään itse yrittäisi, lankeaisimme kuolettavaan »puustavillisuuteen» ja henki katoaisi teosofisesta liikkeestä. Tässä kuten kaikkialla on löydettävä kultainen keskitie, joka pysyttää hengen elävänä muotojen vaihdellellä.

Suomalainen Ruusu-Risti-seuramme on oleellinen osa teosofisesta liikkeestä. Se on teosofisen liikkeen synnyttämä ja kuuluu sen haarautumiin, ollen samalla täysin itsenäinen seura, josta mikään muu seura ei ole vähimmässäkään määrässä vastuunalainen.

Sen nimi viittaa siihen, että se on sukulaisuus-suhteissa toiseenkin liikkeeseen, nim. vanhaan länsimaalaiseen rosenkreutsilaiseen liikkeeseen. Tämä on totta, — sitä enemmän, koska madame Blavatskyn työkin oli rosenkreutsiläistä sanan varsinaisessa merkityksessä, vaikka nimi »teosofia» valittiin tarkoitusta vastaavampana uuden yrityksen tunnussanaksi. Eksoteerisesti oli näet rosenkreutsiläisyys länsimailla tullut merkitsemään joko samaa kuin alkemia (kullanteko) taikka sitten kristillistä salatietoa, — jota kaikkea se oli vain okkultisessa puoles-

saan, — ja vain esoteerisesti se oli yleismaailmallista totuuden etsimistä, jolle mikään uskonto tai filosofia ei ollut vierasta. »Teosofia» sitä vastoin ilmaisi jo paljaana sanana, että se oli »tietoa jumalasta, tai »jumalallista viisautta», kuten H. P. Blavatsky sen käänsi, joka viisaus ei tietenkään saattanut olla minkään uskonnon tai kirkon yksityisomaisuutta, vaan ainoastaan tosi tietäjien vartioima ja säilyttämä. Suomen Ruusu-Risti valitsi täten itselleen julkisesti sen nimen, jota madame Blavatsky piti esoteerisena. Siinä emme kuitenkaan olleet tienraivaajina, sillä onhan länsimailla — Euroopassa ja Amerikassa — useampia seuroja, jotka nimittävät itseään rosenkreutsiläisiksi. Tavallisesti ne — erinäisten todistuskirjain nojalla — sanovat polveutuvansa jostain vanhasta rosenkreutsiläisestä yhtymästä; semmoisia ovat esim. *Societas Rosicruciana* Englannissa ja Amerikassa, *L'Ordre kabbalistique de la Rose-Croix* Ranskassa (jos lienee enää elossa), *Ordo sanctissimus rubeae crucis* Amerikassa ja yleensä n.s. *Ruusu-Risti-ritarin* aste vapaamuurariudessa. Toisia seuroja taas on, jotka eivät vetoa papereihin ja sinetteihin, vaan elävään yhteyteensä todellisten Ruusu-Risti-veljien, s.o. tietäjien eli mestarien, Salaisen Veljeskunnan kanssa. Semmoisia ovat *Antroposofinen Seura* Saksassa y.m., *The Rosicrucian Fellowship* Amerikassa y.m. ja *Ruusu-Risti* Suomessa (jäseniä muuallakin). Nämä kuuluvatkin varsinaisesti teosofiseen liikkeeseen¹⁾, vaikka Ruusu-Risti lienee ainoa, joka sen avoimesti tunnustaa.

Amerikkalaisen Rosicrucian Fellowship'in villaisen äänenkannattajan *Rays from the Rose Cross* joulukuun numerossa vastaa toimittaja Augusta Foss Heindel (Mrs. Max Heindel) kysymyksen, miksi Rosicrucian Fellowship'illä ei ole mitään näkyvää yhdysidettä toisten amerikkalaisten rosenkreutsiläisten seurojen kanssa, seuraavasti:

»The Rosicrucian Fellowship on vanhan rosenkreutsiläisen järjestön, jonka päänä on Christian Rosenkreuz, jälleensyntymä. Toisin sanoen, tämä on uudestaan ruumistunut aivan uuteen paikkaan, Yhdysvaltoihin, tuodakseen länsimaalaisen viisauden opetukset länsimaalaisille kansoille, ennenkaikkea Yhdysvaltain kansoille. Sillä ei ole mitään suoranaista yhteyttä yhdenkään rosenkreutsiläisen looshin kanssa missään maailmassa. Se edustaa rosenkreutsiläisen järjestön työssä ihan uutta aloitetta, jota näkymättömiltä tasoilta päin ohjaavat tämän järjestön vanhemmat veljet Christian Rosenkreuzin johdon alla. Toiset rosenkreutsiläiset seurat Yhdysvalloissa väittävät luullaksemme suoraan polveutuvansa nykyään olevista rosenkreutsiläisistä loosheista Englannissa, Ranskassa tai muualla. Ne edustavat, mikäli ovat autentisia, rosenkreutsiläisen järjestön varhem-

pina aikoina alulle panemien toimintojen nykyisiä ilmennysmuotoja.

»The Rosicrucian Fellowship on suoranaissessa yhteydessä rosenkreutsiläisen järjestön eetterisen temppelin kanssa, koska se on tämän järjestön auktorisoima kanava eli väline tälle ajalle. Max Heindel, joka perusti Fellowship'in, oli välittömässä yhteydessä järjestön vanhempien veljien kanssa ja otti osaa järjestön kokouksiin eetterisessä temppelissä niinä öinä, jotka kuuluivat hänen ottamiinsa mysteeriövihkimyksiinsä. Vanhempien veljien kautta hän sai välitöntä opastusta Fellowship'in johon nähden, jotta sen esittämä kristillinen filosofia tulisi länsimaiden ja lopulta koko maailman yleiseksi tulevaisuuden uskonnoksi. Mrs. Heindel jatkaa työtä hänen aloittamaansa suuntaan.»

Miellyttävän selviä sanoja, jotka *mutatis mutandis* soveltuvat muuallekin! 1925:3—8,

H. P. B. kirjoitti kristillisen kirkon pääopin-kappaleesta ja »veeren kastamisesta» seuraavasti ks. veri 1925:50—52,

H. P. B. ei ollut tavallinen mediumi. — — — oli korkealle kehittyneet, vihitty opetuslapsi, adepti, jonka erikoistehtävänä ks. auktoriteetti 1925:150—151,

H. P. B:n sanat, että vpm. on kuollutta ilman sitä henkeä, mikä teosofia voi sille antaa ks. vpm. 1925:153,

Teosofinen liike täyttää, kuten tiedämme, tänä vuonna 50 vuotta, joten tämä on liikkeemme »riemuvuosi». Vanhan lain mukaan kaikki asetetaan riemuvuotena jälleen oikeuksiinsa ja entisille paikoilleen, ja jos tämän nojalla saamme *ex analogia* päätellä jotakin teosofisen liikkeen suhteen, sanoisimme siis, että Mestarit, H. P. Blavatsky, H. S. Olcott, W. Q. Judge ja (T. S:n) alkuperäinen ohjelma saavuttavat takaisin kunniasijansa teosofisessa liikkeessä tästä vuodesta 1925 alkaen.

Merkit ainakin siihen viittaavat, huolimatta siitä, että Teosofinen Seura, Adyar, joka lähinnä sai tehtäväkseen säilyttää pyhänä ja levittää Mestarein sanomaa, kulkee omia okkultisia teitään, iloisesti tietämättömänä Perustajainsa varoittavista sanoista. Merkkien joukkoon on luettava se voimakas herämys alkuperäisten tehtävien uudestaan älyämiseen, joka sai alkunsa Amerikassa ja levisi Austraaliaan ja Eurooppaan muutamia vuosia sitten ja jonka toisista riippumaton rinnakkaisilmio oli Suomen Ruusu-Ristin synty, mutta merkeistä huomattavin ja kauaskantavin oli epäilemättä Sinnettille lähetettyjen Mahaatmakirjeiden julkaiseminen painosta jouluna 1923. Näistä kirjeistä sai näet tuo teosofisen hengen elpyminen itselleen elävän taustan ja voittamattoman puolustusaseen. Onkin luonnollista, että kansalliset teosofiset seurat johdon esimerkkiä noudattaen enimmäkseen ovat sivuuttaneet vaihtelolla tuon monumentaalisen kirjateoksen ilmestymisen; poikkeuksen lienee vain tehnyt Canadian T. S., jonka ylishteeri ja jäsenenemmistö on harras alkuperäisen teosofisen ohjelman kannattaja.

Mutta merkkien riviin on Karma viisaudessaan taas liittänyt uuden, joka sekin puhuu voimakkaasti herämyksen ja uudestasytymi-

¹⁾ Samaa saattaa sanoa edellämainituistakin rosenkreutsiläisistä seuroista; ne ovat saaneet herätyksensä teosofiselta liikkeeltä ja elpyneet sen kautta uuteen eloon, mikä kyllä näkyy niiden julkaisemasta kirjallisuudesta.

sen puolesta. Tämä viimeinen merkki on vastikään Lontoossa ilmestynyt kirja: »The Letters of H. P. Blavatsky to A. P. Sinnett and other miscellaneous letters transcribed, compiled, and with an Introduction by A. T. Barker.. (H. P. Blavatskyn kirjeet A. P. Sinnettille y.m. sekalaisia kirjeitä, kopioitunut, kerännyt ja esipuheella varustanut A. T. Barker).

Samalla tavalla kuin Mahaatmakirjeet saa lukijan vakuutetuksi Mestarein olemassaolosta, heidän viisaudestaan, oikeamielisyydestään, hyvydestään ja inhimillisyydestään, samalla tavalla nämä Blavatskykirjeet päivänselvästi todistavat H. P. B:n vilpittömyyden ja rehellisyyden, hänen suhteensa Mestareihin ja hänen suuren tehtävänsä maailmassa. Ne ovat läpeensä inhimilliset nämä kirjeet, koskevat suureksi osaksi toisia, aivan jokapäiväisiä asioita, eivätkä lainkaan ole kirjoitetut suurta yleisöä varten. Mutta niiden henkinen sävel on sitä laatua, että niitä ei voinut kirjoittaa kukaan muu kuin se H. P. Blavatsky, joka oli Totuuden Mestarein värinymmärretty, pilkattu ja vainottu Sanansaattaja 19:nnellä vuosisadalla. Ne puhuvat eläviä sanoja madame Blavatskyn kärsimyksistä ja sielutuskista ja liikkuvat enimmäkseen personallisissa asioissa, mutta sisältävät silloin tällöin jonkun viittauksen tai tiedonannon kirjoittajansa rikkaista viisaudenlähteistä.

Näytteeksi tahdon suomentaa tähän kokonaisuudessaan kirjeen n:o 45, jonka madame Blavatsky kirjoitti rouva Sinnettille heinäkuun 23 p:nä (1885) Torre del Greco:ta. Torre del Greco on pieni paikka Italiassa lähellä Napolin kaupunkia. Tähän madame Blavatsky oli joutunut lähdettyään Indiasta huhtikuussa 1885, jolloin hän oli niin huono terveydeltään, että hänet kantamalla tuotiin laivaan. Italiassa madame Blavatsky vietti muutamia kuukausia kirjeen alussa mainittujen matkakumppaniensa ja seuralaistensa parissa, kunnes hän kesän lopulla muutti Saksaan Wiirzburgin kaupunkiin.

Vuosi 1885 on huomattava siitä, että madame Blavatsky silloin aloitti Salaisen Opin kirjoittamista, — ja vielä enemmän siitä, että se oli suurten »paljastusten» vuosi, Coulomb-skandaalin ja Psykkisen Seuran Raportin järkyttävä vuosi.

Seuraa nyt kirjeen teksti.

Rakas Mrs. Sinnettini.

Älkää vapisko nähdessänne tämän pöytäliinan. Näköni on viime aikoina tullut sängen heikoksi ja käteni niin epävakaaksi, että jotenkuten kuvittelen voivani kirjoittaa helpommin isolle paperille.

Toivon teidän suovan minulle anteeksi, että vastaukseni on viipynyt yli viikon; mutta oli työtä valmistettava lehtiä varten¹⁾, ja minun

täytyi se tehdä paljaan rahan ja tulon takia, koska Mary Flynn- ja Babajee-raukkojen taakka on nyt myös harteillani, ja minun täytyy tehdä työtä elääkseni eli pikemmin elääkseni m. e. Ja kirjoitukseni käy niin hitaasti nyt. Kynä kädessä tunnin aikana, sitten kaksi tuntia vuoteessa, koska näköni sumenee, sydän heikkenee (fyysillisesti) ja sormet jäykistyvät. No niin, se on Karmani, eikä minulla ole mitään sanottavana. Ei, rakkaani, en ole — Karmanista puhuttaessa — nähnyt miehenne uutta kirjaa¹⁾, en nykyään näe mitään, mutta käskin Bowajeen tilaamaan sen Lontoosta.

Hämmästyin koko lailla kuullessani teidän sanovan, että kirjeeni teki semmoisen vaikutuksen teihin ja setäänne, ja yllätykseni oli lisäksi mieluisa; yhtäkaikki se oli todellista yllätystä; sillä vaikka en muista sanaakaan kirjeeni sisällöstä, en tietenkään voinut kirjoittaa teille mitään sen enempää tai vähempää kuin mitä olin kirjoittanut tusinoittain kertoja toisille ja sanonut yhtä monin sanoin — satoja kertoja. Mutta minkä te sanotte, se vain lisää alakuloisuuttani. Älkää taistelko puolestani, hyvä, rakas rouva Sinnettini, älkää puolustako minua; aikanne menee hukkaan ja teitä tullaan vain nimitämään salaliittolaiseksi, jollei pahemmaksi. Te tekisitte pahaa itsellenne, ehkäpä Asialle, ettekä auttais minua yhtään. Loka on syöpinnyt liian syvälle H. P. B:ksi tunnettuun onnettomaan yksilöön, panettelun maaliseokseen käytetyt väriainekset olivat tai pikemmin ovat liian väkevät, ja pelkään, ettei itse kuolemakaan koskaan pysty niiden silmissä, jotka eivät minua tunne, pesemään »rakasta vanhaa rouvaa» puhtaaksi siitä liasta, jota on heitetty hänen persoonallisuuteensa ja siihen jäänyt. Totta tosiaan: »vanha rouva» on nyt puhdas kappale katseltavaksi; kunnia ystävilleen ja koristus Seuralle, jos mitään. »Salaisella Maailmalla» yksin on tilanteen ja totuuden avain. Mutta Salainen Maailma on huonossa arvossa nyt, itse Päämajassakin. Eversti-rukka-) pitää sitä tällä hetkellä turvallisesti suljettuna kolminkertaisen lukon taakse heikon sydänraukkinsa pohjukkaan eikä uskalla toistaiseksi kantaa sitä kielellään. Vaikutus ja vastavaikutus hänessä, kuten tavallisesti. Hän on ladellut S. P. R:lle²⁾ kertomuksia, jotka enemmistön silmissä eivät voineet olla muuta kuin ikäviä ja järjettömiä juttuja, ja hän riiteli minun kanssani, kun pyysin, ettei hän ottaisi heitä sovintotuomareiksi eikä olisi missään tekemisissä niiden oppineiden kanssa; ja nyt kun heidän tuomionsa päättyi niin loistavalla tavalla meille, hän pelästyi pahan päiväisesti ja on tullut umpimielisyydessä aito brahmiiniksi, todelliseksi Subba Row'ksi. Hän unohtaa lauseen »ne jotka

¹⁾ H. P. B:n oli tapana kirjoittaa venäläisiin lehtiin, jotka maksoivat hänelle hyvin. Siten hänen matkakirjeistään esim. syntyi kiintoisia ja herokas teos »Indian viidakoista ja luolista», joka ilmestyy suomeksi läheisessä tulevaisuudessa. P. E.

¹⁾ Mr. Sinnett oli kirjoittanut Karma-nimisen romaanin, jota arvatenkin tässä tarkoitetaan. P. E.

²⁾ Eversti H. S. Olcott, Teosofisen Seuran presidentti. P. E.

³⁾ Lontoon Psykkinen Seura. P. E.

kieltävät minut ihmisten edessä, ne minä kiellän (tibettiläisen) isäni edessä.» Hän ei tietysti kiellä Mestareita, mutta heidän nimiensä lausumista muuten kuin suurimmassa salaisuudessa hän pelkää kuin kuolemaa. Ah! Jospa hänellä olisi ollut edes puoleksi tuota pidättyväisyyttä ja varovaisuutta, silloin kun hän viskasi pyörillä kulkevan Herra Buddhan Psykkisen Seuran kokouksen intuitsionikykyisen joukon katseltavaksi¹⁾ Mutta on liian myöhästä. Consummatum est.

No niin, todellisuudessa en olisi rahtuakaan välittänyt omasta persoonallisesta maineistani, jollei jokainen lokapanos minuun ammuttuna ja lävitseni kulkiessaan räiskyttäisi hyvänhajuisia aineksiaan onnettomaan Teosofiseen Seuraan.

Te »ette osaa kuvitella, kuinka yksikään ihminen, joka teidät (minut) tuntee, voi uskoa teitä (minua) syylliseksi» — syylliseksi niihin aasimaisiin tekoihin, joista minua syytetään? En osannut minäkään — puoli vuotaa sitten, mutta nyt osaan. Milloinkaan on totuus otettu vastaan ja muistettu, tai milloinkaan valheet ja panettelu olisivat jääneet vastaanottamatta ja säilyttämättä ihmisten aivoissa? Maailma on jakaantunut niihin miljooniin, jotka eivät minua tunne, jotka eivät koskaan ole nähneet tai kuulleet minua, mutta jotka ovat kuulleet minusta puhuttavan; ja minkä he kuulivat, teosofian onnenkin päivinä, silloin kun teosofia melkein tuli muotiasiaksi, ei ikinä voinut saattaa heitä ennakolta suosimaan minua; ja noiden miljoonien joukossa — niihin muutama satoihin — tai tuhansiin, — jotka ovat nähneet minua henkilökohtaisesti, s.o. tätä sangen hiomatonta ja karkeapuheista persoonallisuutta hänen »mustassa säkissään». Niitä, jotka todella tuntevat minua ja joilla on ollut välähdyksisiä sisäisestä olennosta, — on muutama tusina. Mutta jos jaatte nämä niihin, jotka uskovat, mutta pelkäävät kadottavansa kastinsa; niihin, jotka tietävät, mutta joiden etu on esiintyä epävarmoina; ja taas niihin, joita meidän ilmiömme syöksivät satulastaan — kuten spiriteille kävi — ja joiden höpsötyksiltä pää vietiin, — niin mitä jää jällelle? Pari tusina yksilöitä, joilla teidän tavallanne on rohkeus olla rehellisiä itselleen ja vielä suurempi rohkeus näyttää, että heillä se on, nän edessä ja vasten naamaa aikamme idiooteille ja itsekkäille ihmisille! Tietysti te kaikki, jotka uskotte ja kunnioitate Mestareita, ette saata ajatella minua syylliseksi kadottamatta kaiken uskonne Heihin. Ne jotka eivät tunne mitään ristiriitaa (ja Hume oli semmoinen) ajatellessaan saastaista valehlemistä, vieläpä petostakin asian hyväksi — kun se on liittynyt työhön, jota tehdään Mestarein puolesta.

— he ovat synnyttäisiä jesuiittoja. Jotka saattavat uskoa, että semmoiset puhtaat ja pyhät kädet inhoa tuntematta voisivat kosketella

ja käsitellä niin likaista välikappaletta kuin esitetään minun nyt olevan, — he ovat luonnostaan syntyneet tyhmeliineiksi tai sitten he itse kykenevät työskentelemään sen periaatteen mukaan, että »tarkoitus pyhittää keinoja». Sentähden, samalla kun kiitän teitä ja annan täydellisen arvon sydämenne hyvyydelle, joka sai teidät kirjoittamaan seuraavanlaisetkin sanat: »jos huomenna tulisin vakuuteksi siitä, että olitte kirjoittanut nuo kirje-pahukset, minä kuitenkin rakastaisin teitä», — samalla vastaan: toivon, etette rakastaisi, vieläpä itsenne takia¹⁾. Jos olisin kirjoittanut ainoakaan noista idioottisista ja pohjaltaan hävyttömistä väli-lauseista, jotka nyt on lisätty mainittuihin kirjehin, jos kertaakaan olisin tehnyt itseni syylliseksi tahalliseen, varta vasten kokoonkylhäytyyn petokseen, etenkin kun petettyinä olisivat parimmat, totisimmat ystäväni, — ei mitään »rakkautta» minun kaltaiselleni olen-nolle! Parimmassa tapauksessa — sääliä tai ikuista ylenkatsetta. Sääliä, jos tulisi todistetuksi, että olin edesvastuuton mielipuoli, harhoja näkevä mediumi houkuteltona petkutuksiin »henkijohtajieni» puolelta, joita minä esitin Mahaatmoiksi; ylenkatsetta taas, jos olin tietoinen petkuttaja, — mutta missä silloin olisivat Mestarit? Ah, te vanhan sydämeni rakas lapsi, minä olin, minä todella olin syyllinen, mutta vain yhteen rikokseen inhimillisen käsityksen luonnolliselta näkökannalta. Monta asiaa minun näet on täytnyt salata hillitsemällä kieltäni; monta — joskaan ei niin monta — asiaa olen antanut jäädä oikaisematta maailman arvostelun ja ystäväni uskon edessä; mutta nämä eivät olleet mitään meidän ilmiöitämme, mutta ainoastaan toisten ja aivan vilpittömäin ihmisten erehdyksiä, harhanäköjä ja liioitteluja. Ja jos niin tein, tein sen ainoastaan sentähden, että aina pelkäsin vahingoittaa Asiaa; ja jos olisin »läpikäynyt ja korjannut» noita ensimmäisiä painoksia, olisi voitu velvoittaa minua selittämään jälleläoleviakin, jota en koskaan voinut tehdä paljastamatta asioita, joita minun ei ollut lupa ilmoittaa. Ette koskaan, koskaan ymmärrä ettekä voikaan ymmärtää — huolimatta kaikesta vakavuudestanne ja myötätun-nostanne minua kohtaan ja terävästä luonnol-lisesta älystänne, — mitä minun on täytnyt

¹⁾ Everstin Olcott oli Indiassa saanut käsiinsä pienen metallisen Buddhan kuvan, joka kulki pyörillä ja joka everstin mielestä kuvasi eri-koista buddhanuskon opinkappaletta. P. E.

¹⁾ Coulombin pariskunta oli myynyt erälle kristilliselle lehdelle Indiassa — joka ne julkaisi — joukon H. P. Blavatskyn muka heille kirjoittamia kirjeitä. Nämä kirjeet, joissa pyydetään Coulombein myötävaikutusta erinäisiin temppeihin ja petkutuksiin, muodostivat tärkeän osan Psykkisen Seuran Raportinkin syytöksistä. Madame Blavatsky ei koskaan saanut itse nähdä alkutekstejä eikä hän voinut muuta ymmärtää kuin että herra Coulomb, joka oli taitava käsialojen jäljentäjä, oli todellisista kirjeistä poiminut lauseita ja yksissä neuvoin rouvansa kanssa sepittänyt ja väärentänyt loput.

kärsiä viimeisenä kymmenenä vuotena! Mitä ihmiset saattoivat minusta tuntea? Ulkonaisen raadon sisäisen onnettoman vangin elinveren lihoittamana, — ja ihmiset näkivät ainoastaan edellisen aavistamatta koskaan toisen olemassaoloakaan. Ja tuota »ensimmäistä» syytettiin kunnianhimesta, rakkaudesta halpaan maineeseen, kaupustelutarkoituksista; petoksesta ja petkutuksesta, viekkaudesta ja tunnottomuudesta, valheesta ja väärennyksestä — tavallisen syrjäisen puolelta; vilpillisyydestä ja epärehellisyydestä — paraimpien, rakkaimpien ystävieni puolelta, jotka lisäksi epäilivät, että olin tahallani antanut h u m b u g i-ilmioiden käydä täydestä. Sidottu kuin olin kiireestä kantapähän lupaukseni kautta, valani kautta, joka ulottui tulevaan elämäni — niin, jopa elämiinikin, — mitä osasin tehdä, kielletty kun olin kaikkea selittämästä, muuta kuin väittää todeksi sitä vähäistä, mitä olin oikeutettu ilmaisemaan, ja yksinkertaisesti torjua väärät syytökset? Mutta niin totta kuin toivon hyvitystä tulevassa elämässäni, kun tämä kauhea Karmen aika kuluu ohii; niin totta kuin kunnioitan Mestareita ja palvon omaa Mestariäni — sisäisen Itseni ainoata luoja, joka Itseni ei olisi koskaan — ainakaan tässä elämässä — päässyt tietoiseen olemiseen, ellei Hän olisi kutsunut sitä esille ja herättänyt sitä unestaan; niin totta kuin tätä kaikkea arvostan, — vannon, etten koskaan ollut syyppää yhteenkään kunniaattomaan tekoon. Olen usein voinut näyttää sydämettömältä antaessani tilapäisesti joidenkuiden uhrata itsensä samalla tavalla kuin minä, vaikka tiesin, ettei heillä tässä nykyisessä elämässään ollut samoja mahdollisuuksia kuin minulla kovin pitkälle edistykseen; mutta silloinkin se oli heidän omaksi hyväkseen eikä minun. Edistyivät tai olivat edistymättä, — palkinto hyvästä tarkoituksesta oli heidän Karmansa hyvässä säästössä; jota vastoin, mitä minuun tulee, kuta enemmän edistyin okkultisissa asioissa, sitä vähemmän jäi minulle mitään onnen mahdollisuuksia tämän elämän varalle, sillä yhä enemmän ja enemmän tuli velvollisuudekseni uhrata itseni toisten hyväksi ja omaksi persoonalliseksi turmiokseni. Semmoinen on laki. Ah, jospa vain tietäisivät, jotkut »ystäväni», jotka nousematta julkisesti minua vastustamaan kuitenkin sangen vakavasti epäilevät vilpittömyyttäni, — jospa vain tietäisivät nyt, minkä varmasti kerran tulevat tietämään — kun minä olen kuollut ja poistunut, muistoni saastutettuna kiireestä kantapähän, — minkä todellisen hyvän minä olen heille tehnyt! En tahdo väittää, että olisin sen tehnyt heidän itsensä takia, sillä yleensä en edes ajatellut heitä itseään persoonallisesti. Mutta koska he nyt kerran ovat joutuneet siihen piiriin, jossa vanhan pelikaaniraukan verta vuodatettiin, ja koska ovat puolestaan saaneet osansa sen tuottamasta hedelmästä, miksi pitää muutamien heistä osoittautua niin julmiksi, jollei kiittämättömiksi?

Rakkahin Mrs. Sinnettini — sydämeni on murtunut — fyysillisesti ja moraalisesti. Edellisestä en välitä; Mestari pitää

huolen siitä, ettei se halkea, niinkauan kuin minua tarvitaan; jälkimäisen seikan suhteen ei ole apua. Mestari ei osaa eikä aio estää karmaa.

Sydämeni on murtunut, ei sen johdosta, mitä todelliset, julkiset vihamieheni ovat tehneet, — heitä minä halveksin; mutta puolustajieni itsekkyyden ja arkuuden takia, ja sen takia, että alati ovat valmiit vastaanottamaan minulta, vieläpä pakoittamaan minua kaikenlaisiin uhrauksiin, — kun Mestarit ovat todistajinani siitä, että olin valmis vuodattamaan viimeisen elonpisarani, heittämiän kaiken toivoni viimeisestä — en sano onnen — vaan levon ja mukavuuden rahtusestakin tässä kidutuksen elämässä — sen asian hyväksi, jota palvelen, ja samoin jokaisen tosi teosofin puolelta. Petollisuus — tuo pehmeiden ja myötätuntoisten sanojen ilmapiiri, sanojen, jotka pohjaltaan puhuivat mitä äärimmäisimmistä itsekkyydestä, aiheutuen joko heikkoudesta tai kunnianhimesta — oli jotakin kauheata. En tahdo mainita nimiä. Muutamien kanssa, useimpien kanssa tulen pysymään hyvissä väleissä kuolinpäivääni saakka. En liioin anna heidän arvata, että näin heidän läpitsensä alusta lähtien. Mutta en koskaan unohda — en osaisi, jos tahtoisinkin — sitä ikimuistettavaa yötä sairauteni murrosaikana, jolloin Mestari, ennenkuin hän vaati minulta erään lupauksen, paljasti minulle asioita, joita Hän piti hyvänä minun tietää, ennenkuin annoin Hänelle sanani siitä työtä varten, jota hän pyysi (ei käskeny, vaikka hänellä olisi ollut siihen oikeutta) minua tekemään. Sinä yönä, jolloin Mrs. Oakley ja Hartmann ja kaikki lukuunottamatta Bowajeeä (D. N.) odottivat minun vetävän viimeisen hengenvetoni, — sain kaiken tietää. Minulle näytettiin, kuka oli oikeassa ja kuka väärässä (tietämättään) ja kuka oli kerrassaan petollinen; ja yleisin piirtein minulle näytettiin, mitä minulla oli odotettavissa. Niin, sen sanon teille, sinä yönä sain tietää asioita, jotka ainoaasi löivät leimansa Sieluuni; mustaa petollisuutta, teeskenneltyä ystävyyttä itsekkäissä tarkoituksissa, uskoa syyllisyyteeni, ja kuitenkin päätöstä valehdella puolustuksekseni, koska olin sopiva porras, jolta nousta, ja mitä kaikkea! Ihmisluonnon näin koko rumuudessaan sinä lyhyenä tuntina, jolloin tunsin Mestarin toisen käden sydämelläni, kieltäen sitä lakkaamasta lyömästä, ja näin toisen kutsuvan esille suloisen tulevaisuuden silmiäni eteen. Ja kaiken tämän päälle, kun Hän oli näyttänyt minulle kaiken, kaiken ja kysyi: »tahdotko?», vastasin: »tahdon» ja allekirjoitin täten onnettoman tuomioni niiden harvojen hyväksi, jotka olivat oikeutetut Hänen kiitokseen-sa. Uskotteko minua, jos sanon, että noiden harvojen joukossa teidän molemmat nimenne olivat etuallalla? Ehkette usko, ehkä epäilette, — kuitenkin oli niin.

Kuolema oli niin tervetullut sinä hetkenä, lepo niin tarpeellinen, niin ikävöity; elämä, semmoisena kuin se tuijotti silmiini silloin ja jommoiseksi se nyt on muodostunut, — niin

kurja; mutta kuinka minä olisin voinut sanoa en tahdo Hänelle, joka toivoi minun elävän! Mutta tämä kaikki on ehkä käsittämätöntä teille, vaikka toivon, ettei ole aivan niin,

.....¹⁾ häntä, ja minä olen jo
 Würzburg — noin 4 tai 5 tuntia Miinchenistä. En halua asua yhdessäkään Europan suurista keskuksista. Mutta minulla täytyy olla kuiva ja lämmin huone, vaikka olisi kuinka kylmä ulkona, sillä en koskaan jätä huoneitani, ja täällä terveetkin ihmiset kylmettyvät ja saavat reumatismia, ellei heillä ole palatseja. Pidän Würzburgista. Se on lähellä Heidelbergiä ja Nürnbergiä ja kaikkia niitä keskuksia, joissa eräs Mestareista asui, ja Hän neuvoi Mestariäni lähettämään minut sinne. Onneksi olen saanut Venäjältä muutamia tuhansia frangeja, ja jotkut hyväntekijät »lähettivät minulle 500 ja 400 rupiita Indiasta.» Tunnen itseni kyllin rikkaaksi ja varakkaaksi voidakseni elää hiljaisessa saksalaisessa paikassa, ja vanha täti-raukani tulee sinne vierailemaan luonani. Aion vuokrata pienen huoneuston, ja onnellinen on se päivä oleva, jolloin näen teidät samoväärini ääressä, jos todella aiotte tulla alas (vaiko ylös?) minua tervehtimään. Elberfeldistä matka ei ole pitkä, luullakseni siihen ei kulu päivääkään. Sitten tahdon elää, Mestariäni pyynnöstä ja halusta, tai pikemmin olla olemassa päivisin ja elää ainoastaan öisin ja kirjoittaa muun osan luonnollista (s.o. luonnotonta) elämäni. Coulombit ovat kuulemma jättäneet Indian ja tulevat Lontooseen, jossa otaksun että he tai paremmin rouva käy teitä tervehtimässä. He eivät jätä kiveä kääntämättä, niin kauan kuin on maailmassa jäljellä yksikään ihminen, joka minuun uskoo, lähetyssaarnaajat ovat luvanneet heille 5000 rupiita vuosittain, jos väsymättä jatkavat työtään H. P. B:n hävittämiseksi. Saavat minun puolestani tehdä ja sanoa, mitä haluavat.

Sydämelliset ja rakkaat terveiseni kaikille. Kuinka jaksaa rakas pikku Dennie?

Aina teidän sama-²⁾) 1925:193—203,

Tulin jo nuorena etsijänä siihen, että H. P. Blavatskyn julistama teosofia oli totuus; siihen teosofiaan m.m. mahtui Jeesuksen ja Buddhan käytännöllinen elämänoppi. Olen ks. oppi 1925:223,

Toukokuun Ruusu-Ristissä julkaisemani ja suomentamani H. P. Blavatskyn kirje Mrs. Sinnettille on herättänyt siksi paljon mielenkiintoa, että tahdon yhä jatkaa muutamilla oteilla samasta kokoomasta. Jo julkaistu kirje oli sävyiltään ja sisällöltään kauttaaltaan personalinen, seuraava kirje n:o 104 sitä vastoin koskee erilaisia asioita. Se on kirjoitettu herra Sinnettille Ostenden kaupungista Hollannissa tammikuun 10 p:nä 1887 ja kuuluu:

Rakas Mr. Sinnettini,

Te haluatte tietää, mitä minä paraikaa teen? Sovitan syntejäni, kun lähetin teille A r c h a i c

D o c t-kirjani¹⁾, ennenkuin se oli valmis. Kirjoitan sitä uudestaan, lisäksi, liimailen, raavin pois ja panen tilalle muistutuksia Auktoriteeteiltäni. Minut käskettiin lähettämään teille käsikirjoitukseni — mutta ei sanottu koska. Kreivitär-), jolla aina on silmät auki käytännöllisille asioille, tahtoi, että käyttäisimme hyväksemme Hamiltonin paluuta Lontooseen, ja sai minut lähettämään käsikirjoituksen tämän kanssa. Kaksi päivää myöhemmin kysyivät³⁾ sitä minulta, ja kun sanoin sen menneen, vastasivat: »sen pahempi teille» — kiitos. Näyttää siltä, että se valmistumattomassa tilassa ei saanut Mr. Crookesia⁴⁾ pyörtymään ihastuksesta, ja hän on varmaan sanonut sitä täysipitoiseksi hullutukseksi. Ainakin niin päätelen ja edellytän, kun ajattelen siinä aikaansaatuja kemiallisia muutoksia⁵⁾, joista en ole ymmärtänyt enkä nytkään ymmärrä rahtuakaan. Enkä välitä.

Vuosi 1887 ja te 47? No se on hyvä. Teillä on edessänne kaksi tietä, sen näen, ja onnenne tai onnettomuutenne riippuu siitä, kummanko valitsette. Meillä on kaikilla kokonainen laivalasti huonoa karmaa ympärillämme, joten meidän ei tarvitse valittaa. Mutta teillä on terveytenne, — sitä minulla ei koskaan tule olemaan, — ja se on siunattua teille.

Olette väärässä laskeessanne minun I a j m i n l y ö n t i n i syyksi »United»-kirjanne⁶⁾ arvostelua. Kaksi kolmasosaa on valmiina siitä saakka kun te läksitte, mutta minä halusin tehdä sen hyvin, tai jättää tekemättä. Kaksi sivua saneltiin minulle — muu osa jäi oman säkenöivän kynäni huoleksi. Sentähden sopivat yhteen kuin tähden valo ja talikynttilän tuli. Kuitenkin se on minulla taas työn alla, ja tällä kertaa aion lopettaa sen. Voi veikkoseni, te olette nuori, hyvin, hyvin nuori okkultisissa asioissa; ja hyvin taipuvainen tuomitsemaan kaikkea ja jokaista väärältä puolelta omien maallisten kantsantokantojenne mukaan. Siinä on vaikeutenne. Tuomitkaa minua niin paljon kuin haluatte; mutta älkää tuomitko samalta kannalta noita toisia, jotka ovat tuhatta kertaa suurempia kuin miksi minä koskaan tulen kymmenessä manvantarassa; sillä vuosi 1887 voisi silloin tulla pahemmaksi kuin kallis manalle mennyt 1886.

Fawcett tulee minua tervehtimään 21 p:nä. Hän on ensimmäinen inhimillinen olento, jota minä tulen puhuttelemaan sen[^] jälkeen kun kreivitär läksi; sillä lääkärimikin on sairas enkä ole häntä nähnyt kuin kerran tässä kuussa. Kolme viikkoa olen nyt harjoitellut pytagoralaista »vaitiolo-lupausta» ja tavannut ainoastaan a s t r a a l i - o l e n t o j a aamusta iltaan. Te tie-

¹⁾ Salainen Oppi. P. E.

²⁾ Constance Wachmeister. P. E.

³⁾ Nim. Mestari. P. E.

⁴⁾ Professori Crookes, kuuluisa kemisti, T. S:n jäsen. P. E.

⁵⁾ Salaisen Opin edellisessä osassa puhutaan kemiasta ja Mr. Crookesista. P. E.

⁶⁾ Mr. Sinnett oli kirjoittanut toisen romaanin nimellä »United» (Yhdessä).

¹⁾ Kirje on tässä kohden vahingoittunut, ja kahdesta rivistä puolet puuttuu. A. T. B.

²⁾ Loppuosa kirjeestä on leikattu pois, allekirjoitus mukana. A. T. B.

dätte, että nuori Fawcett on nyt suuresti minun ystäväni. Muutamien kokeiden onnistuttua hän näkee minussa »maagikon»! Vain sen takia että parina iltana näin, mitä hän ajatteli, ja kuvailin sitä hänelle. Olkoon! Toivon, ettei hänen innostuksensa haihdu tuuleen kuten toisten entisten oppilaitteni.

A p r o p o s. Venäläiset lehdet ovat taasen täynnä minua. Niistä päättäen »käteni» pelasti kuolemanvaarasta erään herrasmiehen, joka paraikaa panetteli minua ja sanoi kaikkia kirjoituksiani v a l h e i k s i. Sitä nimitetään »Salaperäiseksi Kädeksi» — Madame Blavatskyn h o i k k a materialisoitu muoto nähtiin ja tunnettiin, niin myös käsi ja samaten ääni. Täntini on tuskassa ja jumalisessa vavistuksessa tapauksen johdosta. Kirjoittaa minulle tiedustellakseen, minäkö sen tein vaiko H o z j a i n (Mestari). Koko mystillinen Pietari on kuumeessa; ja Pyhä S y n o o d i pohtii, pitäisiköhän heidän lähettää minulle Ostendeen vähän siunattua vettä. Muuan tibetiläinen, joka Przhevolskin retkikunnan palatessa kotiin seurasi mukana (tai saapui vähän myöhemmin), — »yrttitohtoriksi» häntä nimittävät, koska hän saa aikaan salaperäisiä parannuksia lääkekavien avulla, — näkyy sanoneen Solovjoffille ja toisille, että he kaikki olivat tyhmeliinejä ja S. P. R.) joukko aaseja ja hupsuja, sillä koko s i v i s t y n y t Tibetin ja Kiina tietää, että on olemassa se »Lumiharjanteen Veljeskunta», jonka keksijäksi minua syytetään; ja että hän itse tuntee useampia »Mestareita» persoonallisesti. Ja kun kenraali Lvoff kysyi häneltä, mitä hän tiesi Lontoon Psykkisestä Seurasta, kun hän ei koskaan ennen ollut käynyt Euroopassa, hän nauroi ja sanoi kenraalille, »katsoen häntä suoraan kulmakarvojen keskelle», ettei yksikään vähänkään tärkeämpi kirja, joka oli kirjoitettu Tibetin ja sen viisaiden miesten puolesta tai niitä vastaan, jäänyt tuntemattomaksi T s h i g a t s e s s a. Kun kenraali »sangen ällistyneenä» kysyi häneltä, eikö Veljeskunta tahtois auttaa Venäjää Englantia vastaan, — »tohtori» taasen nauroi. Hän sanoi, että »Viisaat Miehet» välittivät yhtä vähän Englannista kuin Venäjästä; he jättävät molemmat maat niiden k a r m a n haltuun (tämän sanan kenraali Lvoff kuuli väärin k ä r p ä k s i, »karpikalaksi»!) Mutta että »englantilaiset näköjään auttoivat omaa (karmaansa) i k ä n k u i n v a r t a v a s t e n s y ö s t ä k s e e n p e r i k a t o o n; koska he politiikassaan tekivät yksinomaan aina vain semmoista, mikä oli kohtalokasta heille itselleen nyt». Ja sitten seuraa kokonainen paragraafi, jonka sisältö on se, minkä Mestari kirjoitti erälle toiselle kenraalille Pietarissa ja minä minä kerroin teille, kun olitte täällä.

Rakas Mr. Sinnett, puhun teille vakavasti, koska ette ole noita houkkioita, jotka erehtyivät luulemaan m i n u a venäläiseksi vakoilijaksi. Te olette yhtä sokea vanhoillisen poliitikkanne hartaassa ihailussanne kuin aviomies rakkautessaan vaimoonsa, joka panee hänet r a k a s t a m a a n. Te ette näe sen vikoja,

mutta Mestarit näkevät; ja vaikka he eivät välitä rahtuakaan enemmän teistä englantilaisista kuin Venäjästä, Turkista tai Bulgariasta, he välittävät T. S:sta Indiassa. Ja jos te jatkatte (nim. teidän Salisburyenne, tuo vanha idiotti > nykyiseen suuntaan tukkimalla Bulgarian suuta Venäjän nenän edessä, niin Venäjä, sanon minä, tulee tekemään teille ilkeän kepposen Indiassa ja Afghanistanin kautta. Tiedän Mestarein kautta mitä te ette tiedä. Ja jos eivät he teidän mielestänne ymmärrä paljoakaan politiikasta, niin ehkä myönnätte erään brittiläisen upseerin Indiassa tietävän jotakin. Ja tämän hän kirjoittaa minulle. Toistan: . . . »En saata ymmärtää tätä englantilaisen sanomalehdistön järjetöntä vesikauhua Venäjää vastaan! Varmasti Venäjällä on yhtä suuri oikeus sekaantua asioihin Bulgarian puolesta kuin meillä on Egyptissä. Lisäksi se on niin tyhmää; sillä jos ryhdymme sotaan, josta Jumala estäköön, me j o u d u m m e k o k o n a n h ä v i ö l l e. Jollemme osaa voittaa Birmaa, kuinka voimme odottaa voittavamme Venäjän?» (Tämä on yksityistä ja uskottua. H. P. B.)

Ja se on totta. Ja jos te joudutte häviölle Indiassa, silloin T. S:kin on ainiaksi hävitetty. Amen. Toivon saavani kuolla, ennenkuin joudun niin toivottomaan asemaan, että minun täytyisi toivoa pahaa omalle maalle ja heimolenni niiden takia, jotka vihaavat minua ja ovat vieneet minulta kaiken tässä elämässä iäksi, ainoastaan sen nojalla, että T. S. on Madrasissa ja paraimmat teosofini ovat hindulaisia niiden vallan alla, jotka niin julmasti ovat sortaneet minua ja yhä sortavat. Voi veikko veliseni! Jos ei olisi Seuraa ja Mestareita, joille päivitän uhraan elonvereni ja kunniani, jos ei englantilaisten joukossa olisi muutamia senkaltaisia kuin te, joita olen oppinut rakastamaan kuin omaa lihaani ja luutani (kuvaannollisesti puhuen, sillä omaa lihaani ja vertani minä vihaan) — jos ei tätä kaikkea olisi, kuinka kuninkaallisesti olisikinkaan vihannut teitä englantilaisia! Totta tosiaan, teidän nykyisen ministeristöenne käytös ja valtiotaito on samalla kertaa suurenmoisesti h ä p e ä l l i n e n, halveksittava, Juudas-moinen ja tyhmä!

Churchill yksin menettelee kuin järkevä ihminen ainakin ja hämmästyttää minua. Hän ei ole näköjään tyhmeliini, hän on tarkkavainuinen. Se seikka, että hän jätti Salisburyenne pulaan, on ehkä pelastanut Englannin, rakkaani, äkinäisestä Venäjän hyökkäyksestä liittolaisineen kimppuunne — ja semmoisine liittolaisineen, joista teidän diplomaattinne eivät koskaan ole uneksineetkaan — eikä liioin laho Turkinne. Varokaa, jos voitte olla varovainen kirjoituksissanne, olkaa, maanne takia, jollette osaa T. S:n takia. Ja sillä välin minä olen tässä: kutsuttuna takaisin Indiaan ja k y k e n e m ä t ö n l ä h t e m ä ä n.

Halusin vastata kaikkiin kysymyksiinne, mutta en muista, mihin lienen pannut kirjeenne — en saa sitä käsiini. Vaan riittäköön tämä. Me olemme täällä paraikaa hommissa ostaa »luostari» teosofeja varten, jossa halvalla voisivat elää. Se on Hartmannin tuuma.

¹⁾ Lontoon Psykkinen Seura. P. E.

Monet kauniit terveiset rakkaalle Mrs. Sinnettille.

H. P. B. 1925:225—230,

H. P. Blavatskyn aikana eivät Mestarit — kuten ylläolevasta kirjeestä näkyy — vielä aavistaneet, että Englannin maailmanvalta kuului »suureen jumalalliseen suunnitelmaan», kuten viime vuosina olemme Teosofisen Seuran taholta saaneet kuulla; ei liioin Mrs. Besant lähiainakoina madame Blavatskyn kuoleman jälkeen siitä uneksinut, yhtä vähän kuin hän uskoi, että politiikka yleensä kuului teosofisen työntekijän ohjelmaan. Siitä oli selvänä todistuksena ks. A. B. 1925:230—232,

Suomennan tähän nyt, niinkuin syyskuussa lupasin, H. P. Blavatskyn Mr. Sinnettille kirjoittamien kirjeiden kokoelmasta otteen kirjjeestä n:o 106, joka puhuu jesuiitoista ja niiden yhteydestä politiikan y.m. kanssa.

Yksityinen ja salainen.

Olisi ehkä hyvä, jos jesuiitat tyytyisivät pitämään vapaamuureita pilanaan sekä vastustamaan teosofejia ja salatieteilijöitä käyttämällä protestanttista papistoa »kätyrinään». Mutta heidän vehkeilyillään on paljon laajempi tarkoitus ja niitä hoidetaan semmoisella huolella pienimpiä yksityiskohtia myöten, ettei maailmalla yleensä ole siitä aavistustakaan. Kaiken he tekevät saattaakseen ihmiskunnan kokonaisuudessaan takaisin siihen passiivisen tietämättömyyden tilaan, jonka he hyvin tietävät ainoaksi ehdoksi, minkä avulla pystyvät saavuttamaan päämääränsä: yleismaailmallisen despotismin.

Vanha sivu, joka valtiomiesten sokeuden takia hylättiin Englannin historiasta yhdeksännelätoista vuosisadalla, tulee liitettäväksi siihen kahdennelälakymmenennellä, jolloin on liian myöhäistä.

Europan suurin valtiomies, ruhtinas Bismarck, on ainoa, joka tarkasti tuntee kaikki heidän salaiset vehkeilynsä oman yksityisen Schwarzwaldissa asuvan adeptin sä kautta. Hän tietää, että Jesuiittain pappisviekkaiden pyrkimyksenä aina on ollut herättää tyytymättömyyttä ja kapinallista mieltä kaikissa maissa edistääkseen omia tarkoituksiaan. Siitä johtuu näennäinen ystävyys paavin kanssa. Pitäkää silmällä »kunniallisten asiameisten» toimenpiteitä ja oppikaa näkemään selvästi. Tuo mitä suurin ja kaukonäköisin mies sanoi puheessaan Saksan valtiopäiville joulukuun 5 p:nä 1874, että Wurtembergin lähettilään ja paavin nuntсион välisessä keskustelussa jälkimäinen röyhkeästi ja ylpeästi huudahti: »Rooman kirkon oli pakko turvautua vallankumoukseen ainoana keinona ylläpitääkseen oikeutettua asemaansa» (Times, jouluk. 7 p:nä 1874). Tämän kyynillisesti avomielisen tunnustuksen jälkeen olemme täysin oikeutetut päättämään, että vallankumoushankkeet kapinoiden ja väkijoukkojen mielten kuohuttamisen muodossa yltympäri Europpaa ja muualla tapahtuvat Jesuiittain hyväksymisellä ja heidän salaisella avullaan. Niinpä tarjoaa meille brittiläinen valtakunta esimerkin: v a n h a Englanti on kuolemaisil-

laan, hänen hetkensä ovat luetut. Times -otesi elokuun 11 p:nä 1885, että »melkein kaikki (room. kat.) prelaatit olivat antaneet kannatuksensa irlantilaiselle kansallisliigalle». Seuraavan syyskuun 9 p:nä Times kertoi, että »riikosten ja väkivallan tekojen järjestely edistyi Irlannissa nopein askelin kansallisliigan turvissa ja kansan hengellisten johtajien siunaamana».

Menneinä aikoina ei ainakaan mikään maa ole paremmin ja menestyksellisemmin kuin Englanti pitänyt puoliaan paavilaisuuden sekaantumista ja kavalia yrityksiä vastaan. Senpätähden ei ole ainoatakaan maata, jota jesuiitat mieluummin paloittelisivat ja hävittäisivät. Yllä mainittujen tunnustusten nojalla voimme täydellä syyllä päättää, että jesuiitat ovat organisoineet sekä välillisesti ohjanneet ja neuvoneet koko feeniläistä salaliittoa ja kaikkia sen yhteiskunnallisia toimenpiteitä. Että niin oli, myöntävät ne, jotka seuraavat heitä läheltä.

Ennen muinoin Englannilla oli valtiomiehiä sellaisia kuin Pitt ja Castlereagh, jotka olivat maalleen uskollisia ja helposti tekivät tyhjiksi Jesuiittain salaliittohankkeet Irlannissa. Huomattuaan tämän jesuiitat siitä lähtien ovat, tavallisella maallisella viekkauksellaan ja kärsivällisyydellään, miettineet keinoja, millä tavalla pystyisivät taistelemaan englantilaisten valtiomiesten uskollisuutta vastaan. He ovat julkisesti tunnustaneet aikovansa lopettaa, ainakin pysäyttää englantilaisen poliittisen koneiston pyörinnän k ä ä n n y t t ä m ä l l ä maan johtomiehet katolinuskoon. Koko maailma tietää heidän voittaneen puolelleen muutamia rikkaimpia, aatelismiehiä y.m.---

Niinkuin jo sanoimme, jesuiitat ovat myöntäneet aikovansa lietsoa vallankumouksia voittoaikseen mitä pitävät oikeutenaan. Englannissa on nykyään julkisia puhujia, jotka yllyttävät kapinaan. Eikö ole tästä tehtävä se johtopäätös, että nuo ovat Jesuiittain lähettejä? Nämä tiedot annetaan sitä varten, etteivät ainoastaan salatieteilijät, vaan myöskin kansat, yhdyskunnat ja yksilöt ymmärtäisivät olla edeltäkäsien varoitettuina varuillaan niitä vastaan, joita emme lainkaan epäile sanoa ihmisoron vihollisiksi. Yleisesti tunnettua on, että Jesuiittain kollegio on Roomassa. Ei ole yhtä hyvin tunnettu, että muutamana vuoden aikana heidän päämajansa itse asiassa on ollut Lontoossa ja oli jo, ennenkuin heidät karkoitettiin tasavaltalaisesta Ranskasta. Sitten heitä kerääntyi joukottain Englantiin, ja he saivat tulla, englantilaisten osoittaessa tavallista välinpitämättömyyttään.

Salatieteen tutkijat tietäkööt, että vaikka jesuiitat vehkeillään ovat saaneet maailman yleensä ja englantilaiset erikoisesti uskomaan, ettei ole olemassa mitään semmoista kuin magia, ja nauramaan mustalle magialle, nämä samat viekkaat ja kavalat vehkeilijät itse pitävät magneettisia istuntoja ja muodostavat magneettisia ketjuja keskittämällä joukko- tahtoaan, kun heillä on jokin erikoinen asia ajettavanaan tai kun tahtovat vaikuttaa johonkuhun tärkeään henkilöön. Myöskin he

käyttävät rikkauksiaan tuhlaavasti, kun tahtovat auttaa jotakin suunnitelmaa. Heidän varallisuutensa on suunnaton. Kun äskettäin heidät karkoitettiin Ranskasta, toivat he mukanaan niin paljon rahaa, ostaen osalla rahoistaan englantilaisia valtio-obligatsioneja, että nämä heti nousivat tasa-arvoon, kuten Daily Telegraph silloin huomautti. Saattaa koitua aika, jolloin heidän rikkautensa väkivallalla otetaan heiltä ja annetaan köyhille ja heidät itse jätetään armottomasti tuhotaviksi kaikkien kansojen ja väkijoukkojen yleisesti kiroomina. On olemassa jumalallinen oikeus, jota nimitetään Karmaksi, vaikka se usein antaa pahantekijäin jatkuvasti menestyä vuosisatojen aikana. Mutta sillävälän — kellä on korvat, »hän kuulkoon».

Ylläoleva kirje ei ole tavallinen kirje. Madame Blavatskyn käyttämä monikkomuoto »me» osoittaa selvästi, että hän kirjoitti toisenkin — ehkä Mestarinsa — nimessä tai että tämä toinen kirjoitti hänen kauttansa. Kirjeen sävykin poikkeaa H. P. B:n tutunomaisesta eloisasta tyylistä. Mutta sisältö on tärkeä ja valaiseva.

Suomennan nyt vielä toisen kirjeen — koelman n:o 88, — josta taas tunnemme Madame Blavatskyn kirjoitustavan:

Maanantaina.

Rakas Mr. Sinnettini, Teidän kirjeenne liitteineen saapunut. Niin, mitä voin sanoa Mr. Sergeantin ennustuksesta muuta kuin — hän on oikeassa. Jos hän tietää sen astrologisesti ja intuitiivisesti, tiedän minä sen aurasta joka kerta kun ajattelen Indiaa, Egyptiä ja toisia maita. Kaikki keskipiirien kirotut peikot; kaikki myrskyn haltiat, kaikki pyörretuulen, veden, tulen ja ilman kummitukset valmistautuvat rinnatusten ja tahdissa maan päällisten asujainten valmistelujen kanssa. Mutta mitä hyötyä on siitä, että kertoisin teille, mitä näen ja tunnen ja kuulen ja tiedän? Te olette vanhoillinen, syvän veden tory, ja minun maamieheni ovat tyhmiä, narreja ja pässinpäitä. Ei heillä ole arvokkuuden tuntoa eikä tunnetta siitä, että suuri vääryys on tehty. Ajatelkaa nyt: teidän Lady Isabella Stuart (eli Stewart), Salisburyn tytär, otetaan vastaan Moskovassa kuin kuningatar, syö päivällistä kenraalikuvernöörin, ruhtinas Dolgoroukin (tuon vanhan yömyssyn!) seurassa ja liehitelee keisarillisen henkivartioston kanssa, ja Katkoff kirjoittaa, että hänet otettiin vastaan sitä paremmin ja sitä suuremmilla kunnianosoituksilla, jotta selvemmin näkyisi ero sivistymättömien venäläisten karhujen ja hänen sivistyneen »pappansa» välillä — joka julkisesti soimasi Venäjää »petolliseksi huijariksi» ja vararikontekijäksi. Niin, ystäväiseni, totta on, eikä hyödytä salata sitä, surukseni ja huolekseni: Venäjä on musta hillitystä vihasta ja paisuu kuin — no, en tahdo sanoa niinkuin sammakko härän edessä — vaan niinkuin tulivuori, joka on purkautumaisillaan; ja minut saa merkittä hupsujen kirjoihin, jollette käsitä sitä ennemmin tai myöhemmin. Ja kuka sillä välin saa maksaa sakot? Tietysti H. P. B.,

»O. L.» (vanha rouva), yhtä paljon mustatun ja parjatun »O. G.»ni) luonnollinen kohtalotoveri — sillä tässä minä istun, epäilytynä osallisuudesta »miljoona frangin» rautatievarkaudestakin, enkä pääse kotiin. Voi kuinka katkerasti vihaan teitä molempia, Englantia ja Venäjää! Jospa purisitte toisianne kuonoon ja häntään niinkuin Kilkenny kissat ja antaisitte kunnan ihmisten elää rauhassa ja kuolla kotona! Niin, ettepä te kauvan liehittele Lady Isabellan »Papan» kanssa — hän jo kierii alas-päin, ja te saatte vielä kerran selkäänne vanhan Gladstone-luopionne. En voi sitä auttaa. Olen yksinäni, ja yksinäisyyteni johdosta päästä melkein sekaisin. (Pidän nuorta Fawcettia matkan päässä ja puhun hänen kanssaan ainoastaan viisi minuuttia iltaisin — koko muu aika on oveni lukossa. Vain kasvattaakseni häntä pois siitä luulosta, että, koska hän on englantilainen ja minä venakko, minä olisin hänen edessään nelinkontin) — ja minä olen lukenut enemmän sanomalehtiä muutaman nyt kuluneen kuukauden aikana kuin ennen koko iässäni. Uskon, että aion heittäytyä politiikkaan nyt, kun olen lähellä auringonlaskuani; ja kostaa okkultisesti hieman teidän kansallenne, joka on ristiinnaulinnut ja yhä ristiinnaulitsee minua joka päivä. Aion; en laske leikkiä. Mutta teistä pidän huolta, sillä mitä vahinkoa te olette minulle tehnyt, se ei ollut tahallisesti tehty, ja te olette ollut minulle melkein katkeamatta mitä parhain ystävä. Vaan enpä koskaan ajattelekaan teitä englantilaisena, vaan — no niin, semmoisena kuin olitte kaksi tuhatta vuotta sitten. Olitte siivo poika; vain liian ahneesti epäpuhtaan sukupuolen kantapäillä.

Oletteko lukenut viimeisestä (helmikuun) Theosophista Subba Row'n esitelmän Bhagavad Gitasta? Jollette, niin lukekaa — sivu 301 alusta loppuun. Olen juuri vastannut eräeseen kirjoitukseen, joka ilmestyy samalla kertaa — paitsi jos Cooper Oakley*), Subba Row'n ä m e d a m n e e, kähmii sen pois. Mutta Judge ei sitä tee²⁾, ja olen varma siitä, että te tulette iloitsemaan vanhoillisessa sydämessänne, niinkuin ette koskaan vielä ole iloinneet mistään niin teosofisesta. Fav/cett sanoo, että se on mitä musertavin vastaus; artikkeli, joka on yhdellä kertaa harkittua kohteliaisuutta ja »ystävällistä ihailua» — ja että olen pannut hänen syömään omat sanansa. Hän varmasti saa ruoansulatushäiriöitä ja vatsapuruja.

Te pyydätte neuvoani L. L. (Lontoon Looshi) asiassa. No, koska kysytte minulta, huvittaa teitä ehkä kuulla, mitä Mestari kerran toisensa perästä on huomauttanut L. L.:sta. En voi toistaa teille hänen sanojaan, mutta niiden hengen löydätte Ilmestyskirjan tekstistä, 111:15

¹⁾ Arvatenkin »Old Goose», s.o. »vanha hanhi (pässinpää)», toisin sanoen eversti Olcott. P. E.

²⁾ Toimitti Theosophia eversti Olcottin ollessa matkoilla. P. E.

³⁾ W. Q. Judge toimitti Amerikassa omaa lehteä The Path. P. E.

ja 16. Arvostelkaa itse, ja minä jätän teidät tekemään omia johtopäätöksiänne. Näin ollen on mikä tahansa, joka yllyttää uuteen aloitukseen, parempi kuin toimettomuus. Jos vielä jäätte hetkeksikään nykyiseen letargia-tilaanne, niin teidän L. L:nne on vuoden päästä oleva sammalen ja mudan peitossa ja itse läkähdytte omiin tuotteihinne (m oraalisiiin, tarkoitan). Mitä hyödyttää kysyminen? Teidän täytyy tietää, että Mestari ei saata olla tyydytetty. Kukaan ei voi »istua nenällenne» eikä teitä voida murskata, koska Don Juan on mennyt ja Pyhä Theresa¹⁾ on nyt yhtämittaa uskonnollisissa haltioitiloissa, sillä minä saisin hyvin pian tietää kaikki tämän kauhean salaliiton vehkeet muutamien teosofien kautta — koska he eivät salaa mitään minulta, ja sitten minä tekisin tyhjäksi kaikki nämä ranskalaiset suunnitelmat. Tahdon, että Seura jatkaa työtään yhä edistyen ja ettei sitä häiritä minkäänlaisilla poliittisilla selkkauksilla. Olen valmis tulemaan kunniantomaksi ilmi antajaksi englantilaiselle hallituksellenne, jota vihaan, heidän tähtensä, minun Seurani ja rakastamieni hindulaisten takia; — niin, rakastamieni, vaikka kaksi heistä, M. ja B. valheillaan joka päivä tallaa kunniani, nimeni ja maineeni lokaan. Mutta en minä näiden kahden epäonnistuman takia lakkaa rakastamasta Mestarini kansaa. Ah, jospa Mestari vain näyttäisi minulle tien! Jospa Hän vain suvaitsi sanoa, mitä minun on tekeminen pelastaakseni Indian uudesta venruvoodatuksesta, siitä, että satoja ja kukaties tuhansia syyttömiä uhreja hirtetään muutamien rikollisten takia. Sillä tunnen, että oli tehty vahinko kuinka suuri tahansa, englantilaiset ne kuitenkin lopulta vievät voiton; Mestari sanoo, että hetki, jolloin teidän englantilaisten täytyy vetäytyä pois, ei ole vielä lyönyt eikä se lyö — ennenkuin ensi vuosisadalla ja niin myöhään, että »Denniekin on vanha, vanha mies», kuten K. H. sanoi joku aika sitten. Sentähden se merkitsee vain hetkellistä häiriötä, omaisuuden hävittämistä, ihmisten hirttämistä — jotka ovat syyttömiä, ja toisten ylistämistä, jotka ovat olleet aiheuttajina. Tiedän sen. Ja ajatella, että tässä minä olen, Indian ovet suljettuina nenäni edessä! Että todella teidän hallituksenne on niin tyhmän lyhytnäköinen, ettei se näe, että en ainoastaan en ole enkä koskaan ole ollut venäläinen vakoilija — vaan että T. S:n koko menestys, edistys ja hyvinvointi riippuu siitä, että Indiassa kaikki on rauhallista vuosikausia eteenpäin.

Mitä nyt hyödyttää kirjoittaa teille tämä kirje, jolllette usko? Kirjoitan, koska pyysin lupaa niin tehdä, ja sain luvan, jota seurasi kuvaava olkapäiden kohautus, minkä tulkitaisin merkitsevän: »ei siitä ole hyötyä eikä vahinkoa — hän ei usko teitä». Mutta kaksi kuukautta sitten Mestari sanoi minulle, että asia oli vakava. Venäjä nyt ei onneksi tiedä siitä mitään. Niin ainakin kirjeenvaihtajani selittä-

vät minulle. Mutta jos se tietäisi, — minä totta tosiaankin olisin hindulaisten puolella Venäjääkin vastaan. Rakastan maamiehiäni ja maatani sydämellisesti — mutta rakastan Indiaa ja Mestaria vielä enemmän, eikä ylenkatseeni venäläisen hallituksen ja diplomatian tyhmyyttä kohtaan tunne rajoja. Semmoinen on tilanne todellisuudessa ja kristallin kirkkaana.

Ah, Mr. Sinnett parka, te olette isänmaan ystävä epäilemättä, mutta vielä suuremmissa mitassa olette vanhoillinen, jos ymmärrätte, mitä tarkoitan. Niin täytyy olla, jos ette näe, että semmoiset yhtämittaiset julkiset läjähdykset vastoin Venäjän kasvoja — »vararikkojuuri» ja »valehteleva kerjäläinen», joksi teidän Salisburynne nimitti Venäjää julkisesti; ja semmoiset toiset Ranskalle osoitetut kohteliaisuudet teidän lehdessanne voivat ainoastaan synnyttää hirmumyrskyn ja yleisen eurooppalaisen sadekuuron ylitseenne jonakin kauniina päivänä. Voin vakuuttaa teille, rakas Mr. Sinnett, että jos Venäjää vihataan sentähden että sitä pelätään — vihataan taas Englantia periaatteessa yleensä. Mutta tällä ei ole mitään tekemistä minun kanssani, ja minun puolestani saatte purra hännät ja nenät toisiltanne Europassa, kunhan vain ette saa häiriötä aikaan Indiassa.

Kaksi tietä on nyt edessänne. Toinen on: polttakaa tämä kirje alkääkä ajatelko sitä sen koommin; toinen: käyttäkää sitä, mutta ainoastaan siinä tapauksessa, että olette varma siitä, ettei asiasta hiiskuta lehdissä ja että minun nimeni jää tuntemattomaksi kaikille paitsi yhdelle, jolla on auktoriteettia ja joka voi huomauttaa Lord Dufferinille olemaan varuillaan, lyhyesti sanoen ainoastaan semmoiselle, joka voi ryhtyä toimenpiteisiin suunnitellun asian vastustamiseksi. Mutta pyydän teitä, ja luotan teihin gentlemanina, kunnian miehenä ja ystävänä, etette turhan takia saata minulle ikävyyksiä. Ei sentähden, että pelkäisin joutua jonkun ranskalaisen murhattavaksi — kuten eräs teosofimme on minulle varoitukseksi ilmoittanut — sillä semmoisella teolla murhaaja vain saattaisi minut kiittolisuuden velkaan, — mutta sentähden että minua silloin totisesti pidettäisiin kunniantomana m o u c h a r d ' i n a , i l m i a n t a v a n a v a k o i l i j a n a , ja tämä häpeä on pahempi kuolemaa.

Mitä siis neuvotte minua tekemään? Tarvitseen vastaustanne, enkä ryhdy mihinkään, ennenkuin vastaatte. Pitääkö minun neuvua Mr. — varoittamaan Olcottia vai eikö? Pelkään, että Olcott-raukka joutuu kauheaan hätään» jos hän saa kuulla asiasta — yhtä kaikki — kirjoittakaa ja vastatkaa.

Oletteko nähnyt selonteon viime vuosikokouksesta tammikuun Theosophistissa? Näyttää kuin kohtalo tahtoisit ettei Seura voi laillistua. Mutta kokous meni mainiosti. Terveiset rouva Sinnetille.

Uskollisesti ja vilpittömästi aina teidän

H. P. Blavatsky.

Kuten huomaamme, on tässä jälkimäisessä kirjeessä ennustus, jonka Madame Blavatsky

¹⁾ »Don Juan» ja »Pyhä Theresa», kaksi Lontoon Looshiin jäsentä. P. E.

kertoo Mestari Koot Hoomin lausuneen. Ennustuksen mukaan pitäisi englantilaisten — tämän vuosisadan keskivaiheilla ehkä — joutua pois Indiasta tai ainakin luopua vallastaan siellä (sana retirement voi tarkoittaa kumpaakin mahdollisuutta). Joka tapauksessa näkyy tästäkin kirjeestä, että Madame Blavatskylle ja hänen Mestareillaan ei ollut tietoa siitä Englannin maailmanvallasta, joka myöhempien ilmoitusten mukaan kuuluisi »jumalalliseen suunnitelmaan». 1925:289—293.

H. P. Blavatsky kääntyi teosofisella sanomalaan erikoisesti vapaamuurarienkin puoleen. — — — itse oli vapaamuurari — — — Isis U n v e i l e d-kirjan ilmestyttyä — — — kunniajäseneksi — — — Tämä merkittävä historiallinen dokumentti kuuluu ks. P. E. XII Kad. Sana 1925:337—341.

ks. Teosofian joulusanoma 1925:369—374, H. P. B:n kuva 1925:375.

H. P. B:n suuren työn kannattajia, ehkäpä ks. teosofia 1926:1—10, I. T. J. 1926:34—37, Ourroussow, L. 1926:67.

H. P. B:n — kaltaisensa lähettiläs esiintyisi vasta vuonna 1975. — — — Teosofisen Seuran peruskiven on laskenut madame Blavatsky, — ja muuta perustusta ei ole Teosofisella Seuralla. Madame Blavatsky oli Mestarein välitön asiamies — our direct agent, kuten Mestari itse sanoi kirjeessä Olcottille, — ja hän sentähden välittömästi tiesi, mikä T. S:n tehtävä ja tarkoitus oli, hän paraiten kykeni sitä määrittelemään, ks. R-R. 1926:68—71.

Ja ken on meidän ajallamme selvemmin kuin H. P. Blavatsky viitannut kaikkien uskontojen alkuperäisiin pyhiin oppeihin? Ken on voimakkaammin kuin hän kehottanut meitä tutkimaan Jeesuksen omaa oppia, joka on puhdasta teosofiaa? Hän, H. P. B., oli meidän aikamme »järjestäjä», ks. Messias 1926:74.

H. P. Blavatsky kirjoitti aikakauskirjassaan Lucifer heinäkuun numerossa 1890 olevassa artikkelissa nimeltä »Uudenaikaisia apostoleita ja vale-Messioita» m. m. seuraavasti:

»Yhdysvalloissa elää tunnustettu Buddhan jälleensyntyä ja myös tunnustettu Kristuksen jälleensyntyä. Molemmilla on seuraajansa; molempia on haastateltu ja molemmat ovat sanoneet parastaan. Heillä — ja toisilla heidän kaltaisillaan — on ollut tavallisuudesta poikkeavat merkkinsä, valaistuksensa, tietonsa ja tapahtumansa, jotka huomattavasti ovat viitanneet tähän heidän lopulliseen kohtaloonsa. Onpa siellä täällä kuiskailtu ylikuonnollisesta syntymästäkin. Mutta heiltä puuttui kirkasnäköinen silmä, joka kykeni asettamaan tosiseikat oikeille paikoilleen ja tulkitsemaan niitä oikein. Kuninkaita ja mahtavia herroja ilmestyy ja unien uneksijoita, mutta koskaan ei heidän keskellään ole profeettaa eli Danielia. Ja tulos on surullinen katsella, sillä jokainen näkyy asettavan kruunun omaan päähänsä.

»Teosofia näytti, mikä oli totta, mikä valhetta näissä psyykkisissä kokemuksissa, saavutuksissa tai harhoissa, ja vaikkei se muuta tekisi, ansaitsisi se kiitollisuuttamme. Teosofia osoitti — ja todisti epämittomasti muutamille, — että oli olemassa ihmisyytensä yläpuolella

kaikkia niitä kykyjä ja voimia, joiden nojalla inspiroitu psyykkikko saattoi uskoa olevansa erikoisesti maailmaan lähetetty. Se osoitti... että personallinen puhtaus, joka oli korkealla yläpuolella kaikkea kansanomaisista puhtauden ihannetta, oli henkisen tiedon ja saavutuksen ehdoton ja oleellinen perusta. Se pyyhkäisi maan niiden surkulteltavien miesten ja naisten jalkojen alta, jotka n.s. enkelein sanomia kuunnellen luulivat olevansa taivaan ja maan valittuja ja kutsuttuja suorittamaan yleismaailmallisia tehtäviä. Niiden hartaiden uudistajien katseelle paljastettiin jotakin, joka oli kuuluisuutta korkeampi: nimittäin totuus; jotakin, joka oli korkeampi yhden miehen ja yhden naisen henkisten sympatiojen puhtaimpaakin yhteyttä: nimittäin ihmisieluun kuolematon yhteys Jumalan kanssa. Minne tahansa teosofia leviää, siellä on petettyjen mahdoton johtaa toisia harhaan, siellä pettyneiden mahdoton toisia seurata. . . . Hypnoottiset ja astraliset vaikutukset haihtuvat tieltä, ja taivas selkenee kyllin kirkkaaksi, jotta korkeampi valo loistaisi. Se vaientaa tutut huudot »kas tässä! ja kas tuossa!» ja selittää, että Kristus, samoin kuin taivasten valtakunta, on sisällä meissä. . . . Sentähden se on kaikella tavalla meidän aikamme todellisin pelastaja ja vapahtaja.

»Eri »Messioiden» sekä niiden uskonoppien ja tekojen luetteleminen täyttäisi niteitä. Se on turha. Kun väitteet ovat ristiriidassa, eivät kaikki ilmeisesti saata olla oikeassa. Toiset ovat opettaneet vähemmän erehdyksiä kuin toiset. Siinäpä miltei koko eroavaisuus. Ja muutamien omistamia hienoja kykyjä ovat vahingoittaneet ja lamauttaneet johdatukset, joita he eivät ymmärtäneet.

»Erästä seikasta järkevämieliset ihmiset, teosofeja lukuunottamatta, voivat olla varmat, nim. siitä, että ihmiskunnalle tehty palvelus on täysin riittävä alkka itessään, ja että tyhjä tynnyrit äänekkäimmin kumisevat. . . . Paraimmat käytännölliset uudistajat — semmoiset kuin orjuuden lakkauttajat, naisten oikeudettoman aseman parantajat, laillisen mielivallan ja köyhäin sarron poistajat — eivät uneksineetkaan esiintyä Messiaina. Kunnia, niin arvoton kuin se onkin, seurasi heitä etsimättä, sillä puu tunnetaan hedelmistään ja tähän päivään saakka »heidän tekonsa heitä seuraavat».

»Teosofian tultua Messias-houreella todella on ollut aikansa ja näkee nyt tuomionsa. Sillä jos mitään on se selvästi opettanut ja opettaa, että »ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi.» Teosofi kasvaa todellisessa henkisessä voimassa ja valaistuksessa ainoastaan auttaakseen tosi ystävänä kansaihmissiään, samalla kun hän itse tulee mitä nöyryimmäksi, hiljaisimmaksi, puheessaan varovaisimmaksi ihmiseksi.

»Ihmisiä, jotka eräissä merkityksessä ovat olleet vapahtajia rodulleen, on elänyt ja tulee elämään. Harvoin ketään on tunnettu. Harvoin on ollut tarpeen tai mahdollinenkaan semmoinen tunteminen. Senpätähden houkkiot yksin hyökkäävät sinne, minne enkelit pelkäävät astua.»

Madame Blavatskyn elässä oli todella teosofia sitä, mitä se oli. Ken tahtoi teosofiasta tietoa tai varmuutta, hän tutki H. P. B:n kirjoja ja kirjoituksia, ja jos mikään seikka jäi hänelle epäselväksi, hän kääntyi H. P. B:n puoleen persoonallisesti, vakuutettuna siitä, että H. P. B. kykeni paraiten ratkaisemaan hänen pulmansa.

Kuinka toista on nyt, 35 vuotta madame Blavatskyn poislähdön jälkeen! Harva teosofian tutkija enää välittömästi tutustuu H. P. Blavatskyn teoksiin. On niin paljon toisia suuruuksia, niin paljon helpotajuisempia kirjailijoita, joiden teoksia tarjoillaan yleisölle teosofian nimellä, että totuudenetsijä meidän päivinäme puoleksi pakosta saa ensimmäiset teosofiset käsitteensä niistä.

Epäilemättä joukossa on paljon arvokasta, joka innostuttaa tutkijaa pyrkimään tiedon lähteellekin, s.o. H. P. Blavatskyn omien teosten ääreen. Mutta varmasti myös on paljon turhaa, joka hidastuttaa etsijää ja estää häntä heti luomasta itselleen oikeata kuvaa teosofiasta. Pahinta vielä on, että nämä myöhemmät suuruudet ovat keskenään eri mieltä teosofisista peruskysymyksistä ja että he miltei karttavat madame Blavatskya riidan mahdollisena ratkaisijana, tyytyen kukin väittämään, että H. P. B. »tietysti olisi ajatellut näin kuin minä, jos hän olisi elänyt». Etsijät jäävät täten vaille todellista tietopohjaa, elleivät ota jotakuta uudemmaa profettaa auktoriteetiksi tai huomaa kääntyä H. P. B:n kirjojen puoleen.

Joka tapauksessa tämä »puolueihin jakautuminen» on omiansa pinnallistuttamaan teosofista liikettä. Eletään pinnalla ja käännetään katse ympyrän kehään, sen sijaan että etsittäisiin keskustaa. Viisaus ei kuitenkaan ole kirjavuudessa, vaan syvällä sen peitossa.

Arvostelu on tällöin tärkeä tekijä. Näennäisesti se repii, mutta todellisuudessa se rakentaa. Tuulentupia kaadettakoon, jotta voitaisiin totuuden temppeli pystyttää. Auttaja teosofien kesken on nykyään se, joka viitaten ja vedoten madame Blavatskyn ja Mestarein alkuperäisiin oppeihin repii harsot etsijäin silmiltä ja paljastaa harhaanjoutuneiden hullut käsitteet.

*

Mutta kuinka toisin saattaisi olla! Jos me teosofit kaikkialla yksimielisesti olisimme tahoneet oppia rakkauden, suvaitsevaisuuden ja ihmisyyden suurta läksyä, silloin olisimme ennen kaikkea rakastaneet toisiamme niin, että maailma olisi heltyvin sydämin katsellut meitä niinkuin alkuperäisiä kristittyitä ennen. Silloin olisimme uskoneet veljeyteen, ja maailmansodan aikana olisimme kieltäytyneet aseita kantamasta ja veljiä tappamasta. Silloin olisimme ratkaisseet yhteiskunnallisen pulman omassa piirissämme niin, että meidän keskuudessamme ei olisi ollut köyhyyttä eikä kurjuutta. Silloin olisimme myös saavuttaneet vallan mammonan yli niin, että kultaa ei koskaan olisi puuttunut, kun hyvää ja kaunista olisimme yrittäneet. Niin, se olisi ollut käytännöllistä teosofiaa ja käytännöllistä salatiedettä.

Vaan — mikä ei ole ollut, toivokaamme sen tulevan. 1926:97—101,

Madame Blavatskyn hyvä ystävä, tohtori Wynn Westcott julkaisee ks. Saint-Germain 1926:101—103,

H. P. B. sanoo ks. vpm. 1926:103—105,

H. P. Blavatsky lähetti neljänä viimeisenä elinvuotenaan (1888—1891) kirjallisen tervehdyssanoman Lontoosta Amerikan Teosofisen Seuran vuosikokoukselle, joka säännöllisesti pidettiin huhtikuussa. Näissä kirjeissään hän antoi monta hyvää neuvoa ja puhui aina kiittävästi William Quan Judgen suuresta ja jalosta työstä teosofian hyväksi. Koska hänen teosofista työtä koskevilla sanoillaan ja ajatuksillaan on yhtä suuri kantavuus tänäpäivänä kuin silloin, suomennan tähän muutamia otteita hänen ensimmäisestä kirjeestään.

Näin kirjoitti H. P. B. huhtikuun 3 p:nä 1888:

»Yhä uusien paikalliskeskusten perustaminen anastakoon ajatuksissanne ja harrastuksissanne etusijan, ja pyrkiköön jokainen työnsä kustaksi itsessään. Kun hänen sisäinen kehityksensä on saavuttanut määrätyn kohdan, vetää hän luonnostaan samaan vaikutuspiiriin niitä, joiden kanssa hän on tekemisissä; syntyy ydin, jonka ympärille toisia kerääntyy, ja täten muodostuu keskus, josta leviää tietoa ja henkistä vaikutusta ja johon korkeampia vaikutuksia suuntautuu.

»Mutta älköön kukaan perustako paaviutta teosofian asemasta, sillä semmoinen olisi itsemurhan tapaista ja on aina päättynyt kohtalokkaasti. Olemme kaikki enemmän tai vähemmän kehittyneitä tutkijatovereita; mutta ei yksikään T. S:n jäsen pitäkö itseään muuna kuin — parhaimmasta tapauksessa — oppilana-opettajana, jolla ei ole oikeutta dogmatisoida.

»Seuran perustamisesta lähtien on selvä muutos tapahtunut ajan hengessä (nim. filosofiseen suuntaan) . . . Heikkouskoiset ovat kaikkina aikoina pyytäneet tunnusmerkkejä ja ihmeitä, ja kun näitä heille ei annettu, kieltäytyivät he uskomasta. Semmoiset eivät koskaan ymmärrä puhdasta ja yksinkertaista teosofiaa. Mutta on joukossamme toisia, jotka intuitiivisesti käsittävät, että puhtaan teosofian ymmärtäminen, — ei siis oppien, vaan sen filosofisen näkökannan, että asioita on järjellisesti selitettävä, — on Seuran tärkeimpiä tehtäviä, koska se yksin pystyttää majakan, jonka valo voi ohjata ihmiskuntaa todelliselle tielleen.

»Tätä ei koskaan pidä unohtaa, eikä seuravakaan seikka ole mielestä syrjäytettävä. Vasta sinä päivänä, jolloin teosofia on suorittanut pyhimmän ja tärkeimmän tehtävänsä, — s.o. lujasti liittänyt yhteen veljellisellä rakkaudella joukon ihmisiä kaikista kansoista, puhdas, ihmisystävällinen työ silmämääräänään, ei itsekäihin vaikuttimiin perustuva pyrkimys, — vasta silloin teosofia on noussut korkeammalle kaikkea nimellistä ihmisveljeyttä. Tämä on todella oleva ihme ja kumma, sillä ihmiskunta on turhaan odottanut sen toteuttamista viimeisenä kahdeksanatoista vuosisatana eikä mikään yhtymä ole tähän saakka kyennyt sitä aikaansaamaan.

»Oikeaoppisuus ei ole teosofiassa mahdollinen eikä suotava. Mielipiteitten eroavaisuus,

määrättyjen rajojen sisällä, pitää Teosofista Seuraa elävänä ja terveenä ruumiina, huolimatta sen monista toisista rumista piirteistä. Ja jollei teosofian tutkijain mielissä olisi olemassa sangen paljon epätietoisuutta, olisivat tuommoiset terveet erimielisyydet mahdottomia, ja Seura huononisi lahkoksi, jossa ahdasmielinen ja valmiiksi laadittu usko astuisi eloa huokuvan totuuden hengen ja alati kasvavan tiedon tilalle ...

»Nykyinen sivistys osoittaa taipumuksia eläimellisyyttä kohti, kohti niiden ominaisuuksien kehittämistä, jotka ovat omiansa johtamaan ihmistä eläimenä, eläimellisessä olemassaolon taistelussa, menestyksen elämässä. Teosofia koettaa kehittää ihmisessä inhimillistä luontoa eläimellisen rinnalle, vieläpä sen liiallisen eläimellisyyden kustannuksella, jota nykyajan elämä materialistisine oppeineen on kasvattanut tällä kehitystasteella olevalle ihmiselle luonnottomaan määrään.

»Ihmiset eivät kaikki kelpaa salatieteilijöiksi, mutta kaikki voivat olla teosofeja. Monet, jotka eivät koskaan ole kuulleet Seurasta, ovat teosofeja itse tietämättään; sillä teosofian ydin on siinä, että täydellinen sopusointu aikaansaadaan ihmisessä hänen jumalallisen ja inhimillisen luontonsa välillä, että hänen jumalankaltaiset ominaisuutensa ja pyrintönsä saateetaan oikeuksiinsa ja että ne pääsevät hallitsemaan hänen maallisia ja eläimellisiä intohimojaan. Sen päätunnusmerkkeinä ovat hyvyys, kaiken pahansuomuksen tai itsekkyuden puute, ihmisrakkautta, hyvä tahto kaikkia olentoja kohtaan ja täydellinen oikeus sekä toisia että itseään kohtaan. Teosofian opettaja saarnaa hyvän tahdon evankeliumia; ja totta on myös toisaalta, että se, joka saarnaa hyvän tahdon evankeliumia, hän opettaa teosofiaa ...

»Olen vakuutettu siitä, että kun ymmärrettään teosofian oikea luonto, haihtuvat olemattomiin ne ennakkoluulot, jotka ikävä kyllä nyt ovat niin vallalla. Teosofit ovat pakosta kaikkien semmoisten liikkeiden ystäviä, jotka joko älyllisesti tai puhtaasti käytännöllisesti työskentelevät maailmassa ihmiskunnan tilan parantamiseksi. Olemme kaikkien niiden ystäviä, jotka taistelevat juoppoutta vastaan, eläimille osoitettua julmuutta vastaan, naisia kohtaavaa vääryyttä vastaan, yhteiskunnan tai hallituksen turmelusta vastaan, — vaikka emme sekaannu politiikkaan. Olemme niiden ystäviä, jotka harjoittavat käytännöllistä hyväntekeväisyyttä, jotka koettavat hiukankin kohottaa sitä kauheata kurjuuden taakkaa, mikä köyhiä painaa alas. Mutta teosofeina emme voi antautua erikoisesti näihin suuriin tehtäviin. Yksilöinä voimme sen tehdä, mutta teosofeina meillä on paljon laajempi, tärkeämpi ja vaikeampi tehtävä suoritettavana. Teosofein tehtävä on avata ihmisten sydämiä ymmärtämään ihmisrakkautta, oikeutta ja jalomielistä anteliaisuutta, koska nämä ominaisuudet erikoisesti kuuluvat ihmiskunnalle ja ovat luonnollisia ihmiselle hänen kehitettyään itsessään inhimillisen olennon ominaisuudet. Teosofia opettaa eläinimistä olemaan inhimillinen ihminen; ja kun ihmiset ovat oppineet ajattelemaan ja tun-

temaan, niinkuin todella inhimillisten olentojen tulisi ajatella ja tuntea, silloin he menettelevät inhimillisesti ja kaikki suorittavat vapaaehtoisesti rakkauden, oikeuden ja anteliaisuuden tekoja.» 1926:129—132,

Teosofia on hyvän tahdon evankeliumi, sanoo H. P. B. kauniisti ylläolevassa kirjeessään, ja ks. lootuskoulut 1926:132—135,

H. P. B. on kuollut, hän, joka oli Mestarein lähettiläs — — — kuka siis nyt ks. Valk. Veljesk. 1926:136—138,

Olen — — — ymmärtänyt, että Teosofisen Seuran sisäinen — — — tehtävä oli madame Blavatskyn henkistä valistustyötä kannattaen ja jatkaen olla Valkoisen Veljeskunnan palvelijana ja — — — »hävitköön mieluummin koko T. S. kuin että se osoittaisi kiittämättömyyttä H. P. Blavatskylle.» — — — perusti H. P. B.

n.s. Esoteerisen osaston — — — näen suunnattoman eron T. S:n alkuperäisen ohjelman, H. P. B:n Mestarein sille antamien suuntaviivojen, ja sen nykyisten menettelytapojen ja opetusten välillä. — — — Madame Blavatsky oli valtavan psyykkisen pyörteen keskuksena ja kaikki, jotka — — — jälkimaailman silmissä madame Blavatsky ehdottomasti jää voiton puolelle ja vihamiehiltäänkin ansaitsee tunnustuksen »XIX:n vuosisadan sfinksi». Samaten ks. teosofia 1926:163—169,

Mrs. Besantin sormessa on sinettisormus, jota sanotaan H. P. Blavatskyn taikasormukseksi. Kerrotaan H. P. B:n lahjoittaneen sen Mrs. Besantille, vähän ennen kuolemaansa. Kreivitär Wachtmeister kirjoitti Judge-riitojen aikana, että H. P. B. oli sanonut hänelle: »Kellä näet minun sormukseni, hän on seuraajani» (nim. esoteerisessa koulussa). Tätä seikkaa pidettiin silloin painavana todistuksena Mrs. Besantin hyväksi.

Nyt kertoo eräs äsken Lontoossa ilmestynyt elämäkerrallinen teos Madame Blavatsky, kirj. Baseden Butt, omituisen jatkan tämän sormuksen historiaan: »Tohtori Annie Besantin nykyään kantaman sormuksen, jonka sinettinä on tummanvihreä verikivi, materialisoi Madame Blavatsky New-Yorkissa pitämällä kädessään sormusta, joka kuului eversti Olcottille. Olcottin sormus oli kuitenkin toista mallia, ja siihen oli juotettu kivenä punainen karneoli. Alkuperäinen verikivi, jonka Madame Blavatsky materialisoi, on myös sittemmin hukkunut, ja kivi, jota toht. Besant nyt kantaa, on kultasepän asettama». (Ss. 191—192).

Tätä lukiessani en osannut olla ajattelematta, että taikaesine ei huku syyttä. Eversti Olcott antoi minulle kerran amuletin, joka oli yhteydessä hänen maallisen persoonallisuutensa kanssa. Kun hän oli kuollut helmikuussa 1907, ei kestänyt kauan, ennenkuin amuletti hävisi taskustani teille tiettyimmätömille, sillä minähän en osannu jatkaa eversti Olcottin persoonallisia väreilyjä. Oliko verikiven hukkuminen Mrs. Besantin sormuksesta johtunut analogisista syistä?

Joka tapauksessa kertoo aikakauskirja The Canadian Theosophist (Canadian T. S:n virallinen äänenkannattaja) tämänvuotisessa

elokuun numerossaan saman sormuksen kohtalonnvaiheista perin toisenlaisella tavalla.

Mr. Claude Falls Wright, joka oli Madame Blavatskyn sihteerinä hänen viimeisinä kuu-kausinaan ja joka oli H. P. B:n luona hänen kuollessaan, kertoi, muutamia viikkoja ennen omaa tapaturmaista kuolemaansa viime vuonna, erälle teosofiryhmälle Torontossa H. P. Blavatskyn taikasormuksesta seuraavaa (toistan mainitsemani aikakauskirjan sanat):

»Hän — C. F. Wright — otti silloin sormuksen hänen — H. P. B:n — sormesta ja antoi sen Judgelle, jonka Sisäinen Neuvosto Madame Blavatskyn ohjeiden mukaisesti oli määrännyt E. S:n pääksi, samalla kun Mrs. Besant oli määrätty opetusten säilyttäjäksi. Mrs. Besant, sanoi Mr. Wright, oli saanut oman sormuksensa Madame Blavatskylta sen johdosta, että hän useampia kertoja oli pyytänyt semmoista suosionsoitusta. Madame Blavatsky oli lopulta vaivaantuneena käsenyt Claude Wrightin mennä kultasepälle ja teettää sillä kaksoiskappale sormuksesta. Tämän hän tekikin ja kävi erään kultasepän työpajassa Cornhillissa Lontoossa. Sormus annettiin sitten lahjaksi ja kannetaan asianomaisesti tänä päivänä. Toinen sormus, joka joutui Mr. Judgen käsiin, on nyt Mrs. Tingleyn hallussa, joka peri sen yhdessä toisten talismanein ja kaiken muun rikkaman kanssa, mikä seurasi New-Yorkin päämajaa».

Tämän kertomuksen mukaan olisi siis H. P. Blavatskyn todellinen taikasormus joutunut Mr. Judgelle, ja Mrs. Besant olisi saanut vain arvottoman kaksoistekelen. Kumpi nyt on sormuksen oikea historia? Se on vaikea tietää, mutta suotakoon minun sanoa, että Mr. C. F. Wrightin kertomuksessa on mielestäni heikko kohta: Mrs. Besantin alati uudistuva pyyteleminen. Lienenkö saanut väärän käsityksen Mrs. Besantin jalon ylpeästä luonteesta, mutta ylen vaikea minun on uskoa, että Mrs. Besant niin perin lapsellisella tavalla olisi alistanut rukoilemaan H. P. B:n sormusta itselleen. Claude Falls Wright oli muuten Judgen ystävä ja innokas kannattaja, vaikkei hän seurannut Mrs. Tingleyä. 1926:214—216,

H. P. B:n elämänvaiheista ks. teosofia 1926:216—217,

H. P. B:n »uskontunnuksesta» ks. Kristus 1927:41—42,

Hollannissa ovat muutamat T. S:n kansallisen hallinnon jäsenet muodostaneet »järjestön teosofian ja T. S:n puolustamiseksi». Järjestön tarkoituksena on levittää tietoa H. P. Blavatskyn alkuperäisestä teosofiasta. Idän Tähtien ja uuskatolisen kirkon propagandan kautta on näet yleisössä syntynyt monenlaisia väärinkäsityksiä teosofisesta liikkeestä, joita järjestö aikoo oikaista silti vastustamatta kyseessä olevia teosofisia haaraliikkeitä. 1927:81, tavoitteli sitä persoonatonta puolueettomuutta, mikä nykyään näkyy olevan ihanteena Teosofisessa Seurassa, niin etäällä kuin se onkin Madame Blavatskyn intensiivisen persoonallisesta totuudenvaativuksesta. ks. vuorisaarna 1927:85—88,

H. P. B. oli tietoinen vuorisaarnan asemasta

kristinuskon kulkakivenä, kuten Teosofian Avaimesta näkyy. ks. R-R. 1927:160, maailmanopettaja 1927:328—329,

Puolen vuosisataa sitten tuli maailmaan profetta naisen haahmossa. Hän oli niiden Veljien lähettäjä, jotka alituisesti rukoilevat maailman rauhan puolesta ja koettavat herättää ja kasvattaa ihmisissä hyvää tahtoa. — — — Kun maailmansota syttyi, oli alkuperäinen valo jo niin himmentynyt, että — — — Siten tuli pilkatuksi H. P. B:n rauhantyö. Pilkatuksi ja pilatuksi, ks. Joulukuu 1927:377—379,

Madame Blavatskyn teosofia käsitettiin väärin alusta lähtien, ks. Ruusu-Risti-teosofia 1928:1—2,

Muistelmia H. P. Blavatskysta, kirj. A. L. Cleather ks. tätä 1928:43—48, 253,

H. P. Blavatskyn elässä Mestarit välistä itsetietoisesti projisoivat kirjeitään ks. projisointi 1928:217,

H. P. B. sanoikin, että Tashi Lama on aina läheisessä yhteydessä Mestarein kanssa, ks. Cleather 1928:253,

Mestarit aloittivat teosofisen työnsä H. P. Blavatskyn välityksellä julistamalla ks. R-R. 1928:286,

Sentähden onkin tunnuslauseenamme H. P. Blavatskyn T. S:lle antama motto ks. R-R. 1929:1,

Mehän kuulumme teosofiseen liikkeeseen, jonka H. P. B. pani alkuun! — — — Näen Krishnamurtissa nuoren ihmisen, joka — — — missä kiitollisuuden velassa hän on — — — H. P. Blavatskylle — — — tämä oli ehdottomasti H. P. Blavatskyn oppi. — — — H. P. B:n kirjoituksen evankeliumeista — — — Hänen tehtävänsä oli teroittaa ero Jeesuksen ja kosmillisen Kristuksen välillä ja siten ks. Kristus 1929:137—141,

Me kuulumme H. P. B:n alkuunpanemaan teosofiseen liikkeeseen ks. Inri 1929:145—146,

Madame Blavatsky itse oli Valkoisen Veljekkunnan lähetti meidän ajallamme, ja XX:n vuosisadan loppupuolella tulee uusi opettaja. 1929:173—177,

teosofian turvallisia polkuja H. P. B:n jäljissä, ks. A. B. 1929:181,

Toukokuun »Theosophist» julkaisee vanhan psykomeetrisen lausunnon, jonka eräs rouva Weston Brooklynistä antoi maaliskuun 13 p:nä 1878 madame H. P. Blavatskysta. Tohtori Bloede, myös Brooklynistä, ojensi hänelle H. P. B:lta saamansa kirjeen, ja pidettyään kirjettä hetken aikaa vasemmassa kädessään rouva Weston kuvasi seuraavaan tapaan kirjeen kirjoittajaa, joka oli hänelle täysin tuntematon:

Ensinnäkin hän sai vaikutelman »vahvasta, tulisesta magnetismista», joka pani koko hänen elimistönsä väreilemään. Otsan kohdalla tuntui ensimmäinen voimakas vaikutus, etenkin keskiviivalla, jonka läpi se »virtasi alas salaman tavalla», osoittaen yhtä kiihkeätä älyllisten kykyjen toimintaa. Moraaliset kyvyt, joskin hyvin kehittyneet, olivat melkein suhteettoman rauhallisia. Psykometrisoi] an erikoiset huomautukset kuuluivat:

»Älylliset kyvyt kaikki eläviä. Temperamentti sangen hieno, äly tasapainon säilyttäjä.

»Intuitsioni, vertailu, syysuhteen käsittely ja kieli äärettömän toimivia. Erinomainen keskustelija ja kirjoittaja. Ihmeellinen muisti.

»Kiihoittuvaisuus hyvin suuri, korkealaatuinen hermokas temperamentti. Arvosteleva kieliniekkä.

»Ihanteellisuus laaja. Hienostuneisuus. Rakkaus kauniiseen luonnossa ja taiteessa.

»Ylevämielisyys laaja. Ylevät, laajat näkökannat asioista. Hyvin ylöspäin pyrkivä. Yleistyttäminen yhtä helppo kuin erikoistuttaminen. Erittelykyky vahva.

»Hyväntahtoisuus antaa mukavan vaihtelun. Toisin ajoin hän saattaa suorittaa ihmeellisiä tekoja, toisin ajoin olla sangen ankara. Hyväntahtoisuus ei ole yleinen; ei mikään ihmisten yleinen rakastaja, mutta taipuvainen jumaloimaan muutamia ihmisiä.

»Tunnollisuus suuri. Täydellisen oikeamielinen. Pitää oikeutta suuremmassa arvossa kuin jalomielisyyttä. On sangen arvosteleva, epäileväinen monessa tapauksessa. Ei ole yleistä »ihmisrakkautta».

»Toivo näyttää sangen omituiselta. Odottaa odottamatonta. Yrittää saavuttaa ääretöntä. Hänen sankarinsa ovat jumalia.

»Itsekunnioitus riittävän hyvä. Arvostelee itseään. Taipuvainen kuuntelemaan selviä suosikkejaan; toisille hän sanoisi: »mitä hyötyä olisi kysyä teiltä?»

»Levoton kuin aaltoileva meri, mutta säilyttää tyynen ja rohkean ulkomuodon.

»Lujuus suuri. Sangen itsenäinen, liian paljon ollakseen kaikille mieliksi. Ei halua vetää puoleensa kaikkia, mutta tahtoo voittaa puolelleen muutamia. Häneltä puuttuu yleinen naisellinen vetovoima, paitsi joillekuille valituille.

»Eriskummainen moraalinen pää. Vissi määrä henkevyyttä, sitten taas täydellinen epäilijä. Ei saata luottaa itseensä; olisi välistä valmis heittäämään kaiken yli laidan. Tekee kaiken ihanteelliseksi, henkeväksi, runolliseksi.

»Kunnioitus laaja. Näkee Jumalan kaikessa, luonnossa ja ihmisessäkin. Tässäkin taas kahtia jaettu toiminta, mutta todellisen kunnioituksen ohjaama.

»Hyväksymishalu laaja. Moite loukkaa, mutta ei hän sitä pelkää. Hyväksyminen niiden puolelta, joita hän rakastaa, on erittäin mieluista hänelle, mutta sen täytyy tulla korkealta taholta.

»Rakastaa rikkainta pukua sekä suurellisia ja erikoisia tyylejä. Mutta jos ei sitä voi olla, ei hän välitä koko asiasta yhtään.

»On erinomaisesti isänmaallinen, mutta enemmän periaatteiden kuin maan puolesta. Radikaalinen kiireestä kantapäähän mitä tulee hallitukseen yleensä. On kuitenkin demokratiasiaan huolimatta synnynäinen aristokraatti.

»Pään alemmassa osassa on yleinen täyteläisyys, mutta toiminnassa takapuoli on hyvin voitolla.

»Rakkaus. Ei rakasta lapsia yleensä, mutta rakastaisi kyllä omiaan; sillä kyky ei puutu.

»Ystävyyys, enemmän ihanteellinen kuin todellisuus pohjalla oleva. Korkea ystävyyden mittapu. Päästää vain harvoja luokseen. Ei ole ystävä kenen kanssa tahansa.

»Altis voimakkaalle aviolliselle rakkaudelle. Uskollisuutta siinä. Taipuvainen idealisoimaan. Tämä kyky on vailla kiihoitusta.

»Vastustuskyky, taistelunhalu terävä ja nopea. Hävittämishalu liian terävä mukavuudelle. Ei kostonhaluinen, mutta hyvin närkästyväinen.

»Vaiteliaisuus suuri. Pitää asioita mielellään salassa.

»Varovaisuus. Ei rakasta viekkautta, mutta on äärettömän varovainen. Tuskissaan, ettei tulisi petetyksi».

Ylläoleva psykomeetrinen lausunto kuvaa mielestäni sattuvasti muutamia piirteitä madame Blavatskyn persoonallisesta luonteesta. Kuitenkin tekisi mieleni kysyä: onko loppupuoli todella kirjeen avulla saatu psykomeetrinen kuvaus? Luvalla sanoen minusta näyttää, niinkuin tämä olisi n.s. frenologinen luontokuvaus. On aivan kuin rouva Weston — tai joku toinen — pitelisi ja käsittelisi madame Blavatskyn päätä ja sen nystyröiden ja mukuloiden nojalla lukisi hänen luonnettaan. Magnetismia koskevat alkusanat tulivat psykometrisoijan suusta, mutta koko pitkä ominaisuuksien luettelo oli frenologista laatua. Ehkä kuitenkin rouva VWeston oli samalla etevä frenologi, joka kirjeen nojalla osasi visualisoida H. P. B:n pään... 1929:275—277,

H. P. B. maagillisella tahdollaan ks. apporttilmiöt 1929:314,

H. P. Blavatskyn kirjoitustavasta on mielestäni paljon oppimista. Se on asiallista, mutta silti elävän persoonallista, ks. R-R. 1929:367—368,

Madame Blavatsky, ehkä yksin Mestari-kirjeenvaihtajatin, jättivät ks. Poika 1929:416,

Mestarit ja H. P. B. puhuivat erikoisesti lapsiavioliittoja vastaan 1930:54,

H. P. B. (»vanha rouva») ks. Valk. Veljesk. 1930:80, parjaus 1930:131, tuhatvuotinen valtakunta 1930:138,

H. P. Blavatskyn alkuperäinen teosofia ja hänen painostamansa Matteuksen evankeliumin vuorisäärä, ks. R-R. 1930:187, 219—222,

Elokuun 12 p:nä (31. VII vanhaa lukua) ensi vuonna on kulunut 100 vuotta H. P. Blavatskyn syntymästä. Ruusu-Risti päätti jo vuosikokouksessaan huhtikuun alussa, että vuosi 1931 omistetaan H. P. B:n muistolle. Nyt on saapunut luokseni Point Loman Teosofisen Seuran jäsenlehti The Theosophical Forum kesäkuun 15 p:ltä, jossa seuran johtaja tohtori G. de Purueker ilmoittaa, että elokuun 11 p:nä — koska se on sunnuntai — ensi vuonna pidetään Point Lomassa juhla kokous H. P. Blavatskyn muistoksi. Siihen kokoukseen kutsuu toht. de Purueker edustajia kaikista maailman teosofisista seuroista, olivat ne minkä nimisiä tahansa. Hän toivoo, että ko-

kous samalla olisi suuri veljistymiskokous, jossa kaikennimiset teosofit voisivat tunnustaa kuuluvansa samaan rintamaan, H. P. B:n alkuunpanemaan teosofiseen liikkeeseen.

Meillä Ruusu-Ristissä ei ole muuta kuin hyvää sanottavana semmoisesta yrityksestä, ja vaikka me itse lienemme liian kaukana, voidaksemme Suomesta käsin tulla edustetuksi, löytyy ehkä Amerikassa joku meikaläinen, joka voi kokoukseen lähteä. Kokoukselle toivotamme kaikkea menestystä, mutta samalla olemme uteliaat näkemään, mitkä kaikki teosofiset y.m. seurat tulevat kutsua noudattamaan.

On joka tapauksessa ollut lohdullista nähdä, että toht. de Puruckerin lähentelemisyritys, josta kerroin viime Ruusu-Ristissä, on herättänyt vastakaikua Adyarinkin Teosofisen Seuran piireissä. En ole vielä nähnyt mitään lausuntoa itse Presidentin taholta, mutta Yhdysvaltojen T. S:n ylisiihteeri Mr. Rogers ja Canadian T. S:n ylisiihteeri Mr. Smythe ovat molemmat julkituoneet ilonsa ja hyväksymisensä. Samoin on tehnyt eräs vaikutusvaltainen T. S:n jäsen Amerikassa, Mrs. Marie Russak-Hotchner, joka tämän vuoden alusta toimittaa Mrs. Besantin kansainvälistä aikakauskirjaa *The Theosophist*. Hän sanoo nimenomaan, ettei hän koskaan ole käsittänyt teosofisten seurojen riitaa siitä, mikä on oikea seura, s.o. millä on alkuperäiset paperit ja diplomaat j.n.e.; hänen mielestään »se henkinen perustuskirja, joka riippuu Suuren Valkoisen Looshin seinällä, on ainoa, joka meitä kaikkia velvoittaa».

Adyarin Teosofinen Seura läpikäy nykyään kriisin, jonka on aiheuttanut Krishnamurtin nuorekas kannanote opillisissa kysymyksissä ja Besant—Leadbeaterin häntä koskevien ennustusten täydellinen romahdus. Muistuu melkein mieleen H. P. Blavatskyn sanat Constance Wachtmeisterille: tulee vielä niin vaikea aika Euroopassa ja koko maailmassa, että teosofitkin tuntevat maan horjuvan jalkojensa alla... Ehkemme kuitenkin vielä ole siinä. Ehkä tässä vielä on valmistusaikaa...

Joka tapauksessa olisi suotavaa, että maailman kaikki teosofit ja teosofismieliset henkilöt ottaisivat toisiaan kädestä ja seisoisivat kultaisena ketjuna rauhan nimessä ja rauhan puolesta ympäri maapallon. 1930:225—226,

Sokeri pohjassa. Molemmat T. S:t, Adyar ja Point Loma, ovat päättäneet yhdessä julkaista ensi vuonna H. P. Blavatskyn kaikki kootut teokset suurena muistopainoksena. 1930:302,

Jotkut lukijat ainakin muistanevat, että neljätoista vuotta sitten käytiin tässä aikakauskirjassa vilkasta sananvaihtoa Teosofisen Seuran eli liikkeen tehtävästä. Polemiikki alkoi kirjoituksella »Mihin suuntaan?», jonka oli lähettänyt »Ääni maaseudulta». Kaikki mystiikka ja okkultismi oli tämän kirjoittajan mielestä turha, jos Teosofinen Seura tahtoi olla hyödyksi maailmassa, oli sen ensimmäisen ja varsinaisen ohjelmapykälänsä nimessä antauduttava kokonaan palvelemaan yleisen veljeyden aatetta ja tultava käytännölliseksi, yhteiskunnalliseksi liikkeeksi, joka koko voimallaan ottaisi osaa

nykyajan sosiaalipoliittiseen elämään, sitä elähdyttäen ja inspiroiden. »Ääni maaseudulta» sai älykkäitä kannattajia. Mutta kannattajia sain minäkin, joka omilla kirjoituksissani edustin vastakkaista kantaa. Koetin selittää, että veljeydspykälä oli vain ehto — *conditio sine qua non*, — joka avasi seuran jäsenyyden sille, joka tahtoi, tavalla tai toisella, ottaa osaa seuran työhön; ja seuran työ ja tehtävä oli ilmaistu toisessa ja kolmannessa ohjelmapykälässä. Käytin huomiota herättävää nimeä »passiivinen» ja »negatiivinen» ensimmäisestä pykälästä, mutta selitin niiden tarkoittavan, että veljeydellä oli toteutettava seuran omassa piirissä — ja todella aktiivisesti toteutettava. Yhteiskuntaa emme osanneet muuttaa, mutta itse meidän oli teosofeina näytettävä esimerkkiä veljesrakkauksessa. Eihän tehtävämme ollut luoda ihmiskunnan yleistä veljeyttä maailmaan, tehtävämme oli vain olla yleisen veljeyden ytimenä.

No niin. Syy, miksi tämä polemiikki muistui mieleeni, oli, että silmiini sattui seuraavat sanat, jotka H. P. Blavatsky kerran lausui Judgelle ja jotka Judge julkaisi v. 1891 muistosanoissaan H. P. B:lle:

»Emme tee työtä vain sitä varten, että ihmiset sanoisivat itseään teosofeiksi, vaan sitä varten, että harrastamamme opit vaikuttaisivat hapatuksen tavoin tämän vuosisadan koko tajuntaan. Ja tämän voi saada aikaan vain pieni, vakava joukko työskentelijöitä, jotka eivät työskentele inhimillisen palkinnon eikä maallisen tunnustuksen toivossa, vaan joita elähdyttää ja ylläpitää usko siihen yleiseen veljeyteen, josta Mestariimme ovat osana, ja jotka sentähden lakkaamatta ja uskollisesti tekevät työtä itse ymmärtääkseen ja toisten arvosteltavaksi esittääkseen niitä elämän ja velvollisuuden oppeja, jotka ovat periytyneet meille aikojen aamusta. Alkää horjuko, niinkauan kuin jotkut hartaat sielut ponnistelevat pitääkseen ydintä elossa. Teitä ei käsketty perustamaan ja toteuttamaan yleistä veljeyttä, vaan olemaan sen ytimenä, sillä vasta kun ydin on muodostunut voivat syntyä ne lisämuodostumat, jotka tulevat vuosina — olkoot nämä kuinka kaukaisia tahansa — päättyvät sen elimistön muodostumiseen, mikä meillä on nyt mielessämme.»

Jos edellä olevat sanat olisin julkaissut 1916, olisi ehkä asia ollut ratkaistu — ainakin niiden mielestä, joille H. P. B:llä oli auktoriteettia. Sillä vaikka »sattumalta» edustinkin H. P. B:n kantaa, tuntui useiden mielestä, että siitä poikkesin, kun käytin nimityksiä »negatiivinen» ja »passiivinen». Ainoastaan ne, joiden mielestä kantani oli järkevä ja luonnollinen, yhtyivät siihen ja seurasivat minua. Ja tämä on muuten H. P. B:nkin mielestä ainoa teosofisesti oikea menettelytapa.

H. P. B:n edellä toistetut sanat ovat samalla profetia, jota kannattaa pohtia. 1930:326—327,

Vuosi 1931 on H. P. Blavatskyn muistovuosi. Sata vuotta on kulunut hänen syntymästään. H. P. B. syntyi elokuun 12 p:nä (vanhaa lukua heinäkuun 31 p:nä) vuonna 1831.

Tänä vuonna tulee Ruusu-Risti kunnioittamaan hänen muistoaan erikoisella Blavatsky-numerolla, arvatenkin toukokuussa, joka on

H. P. B:n kuolinkuukausi. Toukokuun 8 p:nä vietetään aina »valkoisen lootuskukan» päivää H. P. B:n muistoksi, sillä silloin H. P. Blavatsky siirtyi näkyväisestä maailmasta v. 1891. Mutta tänä vuonna kunnioittaa tietysti Ruusu-Risti teosofisen liikkeen alkuunpanijan muistoa samalla tavalla kuin ennenkin julkaisemalla hänen kirjoituksiaan mikäli mahdollista joka numerossa.

H. P. Blavatskylle oli sanoma julistettavana ihmiskunnalle. Hän valitsi tälle sanomalle nimen *teosofia*.

Oliko nimi hyvin valittu? Siitä saattaa olla kahta mieltä, mutta vanha, sisältörikas nimi se oli, älykäs ja syvälinen. Paavalikin jo oli sitä käyttänyt puhuessaan »siitä salatusta teosofiasta (Jumalan viisaudesta), joka maailman alusta oli ollut...»

Maailma kuunteli hämmästyneenä H. P. Blavatskyn sanomaa, ja oppineet tarrautuivat niemeen.

»Teosofia!» he huudahtivat. »Teosofia on vanha arvokas nimi, mutta ei Blavatsky näy tietävän, mitä teosofia on. Me yksin osaamme sen asian selittää, — käsite teosofia on puhdistettava H. P. Blavatskyn humbugista.»

»En pidä Blavatskyn n.s. teosofiasta», lausui minulle nuoruudessani eräs oppinut professori. »Jos tahdotte tietää mitä teosofia on, tutkikaa Böhmeä.»

Olin jo tutkinut Böhmeä — en sentähden että saisin tietää, mitä teosofia on, sillä nimet eivät minua huvittaneet, vaan sentähden, että olin totuudenetsijä.

Sentä minä Blavatskyakin tutkin. Hän sanoi tietävänsä totuuden, ja minä etsin totuutta.

*

H. P. Blavatskyn oma asema oli tämä.

Hän oli käynyt opissa viisaiden luona, semmoisten ihmisten luona, jotka tiesivät.

Hänen piti kertoa ihmiskunnalle mitä hän oli oppinut.

Ei hänen tietonsa koskenut jokapäiväisiä asioita, ei se tähännytt rahan hankkimiseen eikä se auttanut kunnian tavoittelussa. Maailma ei juuri ymmärrä muuta kuin rahaa ja kunniaa — valtaa ja lemмен onnea, — ja H. P. B:n tieto koski yksinomaan elämän ja kuoleman kysymyksiä.

Mutta olihan ihmisiä, jotka olivat niistäkin kysymyksistä huvitetut! Spiritistit uskoivat yhtämittaa seurustelevansa vainajien kanssa ja saavansa näiltä tietää, miten oli laita kuoleman kesämaassa.

H. P. B. kääntyi heidän puoleensa. Mutta hänellä oli itsellään tietoa ihmisten ja henkimaailman salaisista voimista, ja hän osoitti, että todellisia vainajia sangen harvoin esiintyi n.s. istunnoissa. Tämä oli silloisille spiritisteille karvas pala, ja he eivät välittäneet H. P. B:n sanomasta.

H. P. Blavatsky kirjoitti ensimmäisen suurteoksensa »*Isis Unveiled*» ja toivoi ehkä, että vapaa-muurarit, jotka sanoivat uskovansa kaikkeen jaloon ja inhimilliseen, kallistaisivat korvansa hänen sanoilleen. Hän pettyi, sillä vapaamu-

rarit eivät voineet kuunnella, mitä naisella oli sanottavana.

H. P. Blavatsky jäi siten suuren yleisön varaan — ja niiden ennakkoluulottomien totuudenetsijäin, jotka tulivat hänen ystävikseen. Onneksi näitä rohkeita sieluja sentään oli, — ja niin syntyi teosofinen liike.

Mikä sitten H. P. B:n sanoma oli?

Ennen kaikkea se tietysti koski inhimillisen tiedon mahdollisuutta. Kirkot tämän kielsivät, samoin materialistiset tiedemiehet. Elämän korkeimmissa kysymyksissä piti sokeasti uskoa raamattuun, joka oli Jumalan oma pyhä sana — sen ristiriitaisista opetuksista huolimatta. Näin sanoi uskonto, ja materialismin kallistuva tiede lisäsi: me tiedämme jo mitä tietää voi; metafyyillisistä asioista ei koskaan voida mitään tietää.

Asia on päinvastoin, sanoi H. P. Blavatsky. Järjellisenä olentona ihminen kohoaa eläinten yli ja sisäisen henkiolemuksensa puolesta hän nousee jumalten tasalle. Totuuden tieto on hänen elämänkehityksensä hedelmä. Mutta totuus on etsittävä.

Tiedon taival on pitkä ja vaivaloinen. Harvat sille astuvat. Mutta ihmiskunnan historian kuluessa on aina ollut niitä harvoja, jotka ovat kolkuttaneet totuuden valtakunnan ovelle. Heille on ovi avattu ja he ovat astuneet tiedon autuuteen.

Niinkuin tietämättömyys vie kuolemaan, niin jumalallisen totuuden tieto vie elämään. Jotka totuuden ovat saavuttaneet, he eivät kuole, vaan elävät iankaikkisesti.

Niin on meidän maapallollamme olemassa ihmisiä, jotka tuntevat Jumalan ja tietävät, mitä totuus on. He elävät osaksi näkyväisessä, osaksi näkymättömässä maailmassa, muodostaen salaisen veljeskunnan, joka ohjaa ihmiskuntamme henkistä kasvua ja kehitystä.

Tämä veljeskunta on silloin tällöin aikojen kuluessa lähettänyt jonkun edustajansa muistuttamaan ihmisille tiedon tiestä ja valon valtakunnasta. Niin ovat suuret uskonnot syntyneet, ja vaikka uskonnoissa on myöhemmin unohdettu alkuperäinen sanoma ja peitetty se kaikenlaisiin opinkappaleihin ja palvontamuotoihin, on se kuitenkin etsijän löydettävissä.

Ken totuutta vilpittömästi etsii, hän kyllä uskontojen monenlaatuisten ja kirjaviiden teologisten oppien takaa löytää sen alkuperäisen teosofisen sanoman, joka oli salaisen veljeskunnan oma sanoma. Teosofia on kaikkien teologien yhteinen ydin.

H. P. Blavatsky oli saman salaisen veljeskunnan lähetti, ja hänen tehtävänsä oli viitata siihen yhteiseen teosofiseen ytimeen, joka kalliina helmenä oli kätkeytyä teologisten oppien karuun peltomaahan.

Mitä H. P. B. siis teosofiassa opetti?

Tiedämme sen.

Ihmisen sisin itse on jumalsyntyinen, hänen personallinen sieluelämänsä on vain se maailma, jonka päivätajuinen minä luulee omaksi itsekseen. Mutta vaikka ihminen sisimmältä olemukseltaan on jumalallinen, on hän heikko,

kokematon ja kykenemätön toimimaan niin-
kuin pieni lapsi.

Mitä olemassaolo on muuta kuin koulu, jossa ihminen oppii käyttämään ja kehittämään synnynnäisiä, jumalallisia kykyjään — toisin sanoen: oppii tuntemaan itsensä?

Sillä ihmisen olemisella on päämäärä: hänen on tultava hyväksi voimaksi maailmankaikkeudessa.

Hän on jumalalliselta luonnoltaan hyvä, mutta se hyvyys nukkuu tietämättömyyden unta. Mitä hyötyä on kynttilästä, joka ei ole sytytetty? Niin täytyy hyvän nähdä paha, ennenkuin se erottaa oikean väärästä.

Ja voimaksi kasvaa hyvyys vasta viisauden koulussa, jossa kiusaukset ja koettelemukset vapaasti voitetaan. Hyvä on itsensä tähden rakastettava.

Onko ihmisen siis opittava rakastamaan itseään? Ei itseään, vaan Itseään. Alussa ihminen rakasti itseään, koska hän etsii hyvää ulkopuolelta Itseään. Hyvässä on onni, harmonia ja Jumala. Ja missä on ihminen, joka ei etsisi onnea, s.o. Jumalaa? Mutta vähitellen ihminen oppii etsimään Itseä eikä enää itseä, sillä hän ymmärtää, että tie onneen ja hyvään käy Itsen kautta.

Miksikä Itsen kautta? Siksi että Itse yhdistää kaikki ihmiset ja kaikki elävät olennot toisiinsa. Itse on kaikissa yhtä. Itse on Logos, Sana, Jumalan Poika ja Itsen takana on Jumala.

Kuinka lyhyt on taival Jumalan luo, jonka henki asuu meissä — ja kuinka pitkä! Me ihmiset elämme minämme harhoissa emmekä näe, —että yksi Minä on meidän kaikkien takanamme.

Kiirohdamme kohti kuolemaa sen sijaan, että etsisimme elämää. Kuinka meidän kävisikään, ellei elämä meitä armahtaisi? Mutta viisaus suurempi kuin meidän johtaa maailmaa. Sentähden kuolemakin on meille voitoksi.

Me kuolemme — ja synnymme jälleen. Henkiminämme ponnistaa lakkaamatta ja vaikka persoonallinen minämme tuottaa hänelle tuskaa kasvaa hän vuosituhansien vieressä yhä tietoisemmaksi tehtävästään eikä hellitä otettaan.

Lopulta hän meissä voittaa ja nostaa meidät kirkastuksen vuorelle. Ja silloin hänestä — ja meistä — on tullut hyvä voima maailmankaikkeudessa, hyvä voima, palveleva voima, sen lain mukaan, joka sanoo: Ken teistä suurin on, hän olkoon kaikkien palvelija.

Semmoinen on H. P. B:n teosofinen elämän-
oppi pääpiirteissään. Lukemattomat ovat ne detaljitiedot, jotka tätä pääväitöstä selventävät.

Niitä on tutkittava H. P. Blavatskyn monista teoksista, joista heti suositan suomeksi ilmentynyttä kirjaa »Teosofian Avain». 1931:1—5,

»Jos Ruusu-Risti on H. P. Blavatskyn teosofisen työn uskollinen jatkaja, kuten joskus olen kuullut väitettävän, mitä siis Ruusu-Risti on tehnyt ja tekee? Onko se esim. julkaisut suomen kielellä Blavatskyn teoksia?»

Näin kysyi eräs myötätuntoinen asianharrastaja, joka ei vielä ollut selvillä asioista. Mitä siihen vastasin?

Vanhimmat Ruusu-Risti-järjestön jäsenet ovat entisiä Teosofisen Seuran jäseniä, ja minun ollessani T. S:n ja teosofisen kustannusliikkeen johdossa julkaisimme suomeksi sekä »Hiljaisuuden ääni» ja »Teosofian avain» että osaksi myös »Salainen Oppi» nimiset H. P. B:n teokset. Ruusu-Ristin aikana olemme saattaneet julkisuuteen uuden, alkuperäisen laitoksen mukaisen »Teosofian avaimen» painoksen, samaten »Hiljaisuuden äänen» uuden painoksen, lisäksi ennen julkaisemattoman kirjan »Kirkon ja vapaamuurariuden perusta» sekä aikauslehdessämme painetun novellikokoelman »Painajaistarinoita», artikkelisarjan »Evanke-liumein esoteerinen sisältö» y.m. lyhyempiä kirjoituksia. Mutta valitettavasti emme ole kyenneet saattamaan loppuun »Salaisen opin» suomentamista ja painattamista, sillä siihen ei ole riittänyt varoja.

Kuitenkin saisitte meistä väärän ja vaillinaisen kuvan, jos nyt ajattelisitte Ruusu-Ristin olevan olemassa sitä varten, että H. P. Blavatskyn kirjat saataisiin suomenkielelle. Me emme ole kustannusliike, vaikka toimestamme kirjojakin koko verran on julkaistu. Olemme joukko eläviä ihmisiä, jotka emme vain muodollisesti, vaan hengessä ja totuudessa jatkamme H. P. B:n työtä.

»Mutta sitä kai Teosofinen Seurakin tekee, ja mikäli ymmärrän, lukusait teosofiset seurat?»

Epäilemättä, eikä suinkaan siinä ole mitään pahaa. On olemassa maailmassa kolmattakymmentä erinimistä teosofista seuraa, jotka kaikki parhaimman taitonsa mukaan jatkavat H. P. Blavatskyn työtä. Meidän tehtävämme on vain tunnustaa ja kunnioittaa toisiamme, sillä jokainen seura on suhteessa tai toisessa omaperäisen ja toisista poikkeava.

»Niin olen asian käsittänyt, mutta olen samalla ollut huomaavinani, että eri seurat katsovat toisiaan hieman epäillen, ja ainakin kolme niistä väittävät olevansa ainoa oikea ja alkupe-
räinen seura.»

Tuo kuulunee jo menneisyyteen. Uusi aika on tulossa, ja teosofiset seurät muuttavat menettelytapojaan. Vaikkei meidän Ruusu-Ristimme veljeyshdotos saanut paljoakaan kannatusta kymmenen vuotta sitten, on Point Loma T. S:n johtajan, tohtori G. de Puruckerin viime vuonna tekemä samansuuntainen ehdotus herättänyt sitä laajempaa huomiota. Nyt saattaa varmasti toivoa ja uskoa, että teosofinen liike vielä tulee yhtenäiseksi, s.o. että eri seurat omine ohjelmineen ja omine työmuotoineen tunnustavat seisovansa samassa rintamassa H. P. Blavatskyn taistelun jatkajina maailman sekä teoreettista että käytännöllistä materialismia vastaan.

»Se olisi ilahduttava ilmiö, sillä yhteistyössä on enemmän voimaa ja se herättää suurempaa luottamusta. Mutta minua haluttaisi kuulla, mikä Ruusu-Ristin erikoinen teosofinen tehtävä teidän mielestänne on?»

Ruusu-Risti tahtois ennen kaikkea jatkaa H. P. Blavatskyn työtä länsimailla, ja ellen erehdy, luulen, että Antroposofisen Seuran työ tähtää samaan päämäärään. Tämähän ei estä työn tunkeutumista itämaillekin, jos niin on

sallittu. Mutta täällä länsimailla kaipaamme suuresti teosofian tuomaa valoa. Meidän kristillinen teologiamme tuntee liian vähän oppia Kristuksesta — todellista kristologiaa eli kristosofiaa, — ja meidän kristilliset kirkkomme tuntevat niinkään liian vähän oman vapahtajansa, Jeesus Kristuksen, personaa ja oppia. Teosofia näyttää meille, mikä Jumalan Poika, maailmansielu, Logos eli niinkuin sanomme kosmillinen Kristus oikeastaan on, ja Ruusu-Risti saatuaan tämän valon tahtoo jakaa sitä toisillekin. Teosofinen totuudenetsimiseni vei myöskin minut, jolla on kunnia olla Ruusu-Ristin johtajana, jo nuoruudessani lähelle Jeesuksen persoonallisuutta ja oppia — ja siinä etsimisessäni minulla oli sanomattoman paljon apua H. P. Blavatskyn suurelta maamieheltä Leo Toistoilta, — ja siten löytämäni Jeesuksen siveellinen elämänoppi on tullut kulmakiveksi Ruusu-Ristin teosofiassa. H. P. Blavatsky puhuu »Teosofian Avaimessa» Jeesuksen siveyskäskyistä ja vuorisaarnasta ja sanoo, että jos »kristityt» todella olisivat kristityitä, he noudattaisivat vuorisaarnan käskyjä, mutta H. P. B., jonka tehtävänä oli osoittaa kaikkien uskontojen yhteinen alkuperä ja näyttää, että niiden siveysopitkin pitivät yhtä, ei kiinnittänyt niin paljon huomiota vuorisaarnaan, kuin me nyt soisimme, että länsimailla tehtäisiin. Sentähden voimme sanoa, että Ruusu-Ristissä tällä omalla tavallamme jatkamme ja viemme eteenpäin H. P. B:n työtä. Me puhumme kosmisesta Kristuksesta — s.o. todellisesta kristillisestä teologiasta — ja Jeesuksen elämänopista — s.o. todellisesta kristillisestä etiikasta. Niin vähäpätöistä kuin työemme onkin, tiedämme, että siinä piilee suuren tulevan uskonpuhdistuksen siemen, uskonpuhdistuksen, joka nimenomaan tulee koskemaan kristikuntaa ja kristillisiä kirkkoja. Voisimme sanoa olevamme kristikunnan ja kirkkojen parhaimpia ystäviä, vaikka kirkko sitä tuskin vielä edes osaa aavistaa. Kaikessa hiljaisuudessa olemme panneet tämmöisen työn alulle Suomessa.

»Onhan teillä ohjelma, ja minusta se näyttää miltei laajemmalta kuin H. P. Blavatskyn teosofinen ohjelma!»

Älkää sanoko niin. Päinvastoin H. P. B:n ohjelma ja ainakin unelma oli vielä laajempi. Hän haaveili uskonpuhdistusta kaikissa maailman kirkoissa ja uskonnoissa. Mutta meidän, jotka askel askelelta tahdomme yrittää toteuttaa hänen unelmaansa, on aloitettava kotikynnykseltä. Emme unohda toisia uskontoja, vaikka teemme työtä sen puolesta, että oma kristinuskomme ensin puhdistuisi. Emme liioin unohda toisia kansoja ja maita, vaikka aloitamme työme omassa maassa ja oman kansan keskuudessa. Tämä ei ole mitään erikoista, se on vanha yleinen sääntö. Kaikki palvelu alkaa kodissa. Joka mestariksi tahtoo tulla, sanoi eräs teosofisen liikkeen adepteista, hän alkaa palvelijana lähimmässä ympäristössään, kodin piirissä. Minusta tuntuukin, että kun seuraava Valkoisen Veljeskunnan lähettiläs saapuu maailmaan, mikä H. P. Blavatskyn ennustuksen mukaan tapahtuu v. 1975, hän saa ymmärtämystä osakseen siinä määrin kuin eri teosofi-

set seuravat osoittavat toisilleen ymmärtämystä ja kunnioitusta. Kukaan ei voi edeltäkäsintietää, mitä erikoista puolta totuuden sanomasta hän tulee painostamaan — sen yleismaailmallisuutta ja kansainvälisyyttä vaiko sen syventämistä erikoisiin älyllisiin ja eettisiin suuntiin, — ja sentähden on hyvä valmistus, jos teosofiset seuravat eri maanosissa kaivavat päivänvaloon uskontojen kalliit helmet, samalla yhtämittaa vahvistaen ja elävöittäen sitä suvaitsevaisuutta, joka on niin tärkeä meille ihmisille, kun meidän järkemme vielä on niin ahdas ja meidän tietopiirimme vielä niin rajoitettu! Suvaitsevaisuus lähtee sydämeistä, ja inhimillinen sydämemme on useissa tapauksissa parempi ja kehittyneempi kuin järkemme. Suvaitsevaisuus oli sentähden teosofisen liikkeen tunnussana alusta lähtien, ja H. P. Blavatsky teroitti aina, että totuus oli korkeampi kaikkia uskontoja, s.o. kaikkia joukkouskomuksia ja persoonallisia näkökantoja, joskin totuus sinään piili maailman suurten uskontojen alkuperäisissä opeissa, jotka aina myöhemmin olivat n.s. tunnustajilta unohtuneet. 1931:37—40,

HELENA PETROVNA BLAVATSKY.

Muutamia vuosilukuja hänen elämänhistoriaansa.

1831. Elokuun 12 p:nä (31. VII vanhaa lukua) syntyi Helena Hahn Jekaterinoslavin kaupungissa Venäjällä. Hänen isänsä oli eversti kreivi Peter Hahn von Rottenstern Hahn (Mecklenburgilaista aatelissukua) ja hänen äitinsä oli syntynään Fadejeff. Äidinisä oli salaneuvos Andrej Fadejeff ja äidinäiti ruhtinatar Helena Dolgoruki.

1842. Pieni Helena joutui isoäitinsä luo Saratoviin kasvatettavaksi.

1845. Helena matkusti isänsä kanssa Lontoon saadakseen opetusta pianon soitossa.

1848. Heinäkuun 7 p:nä Helena naitiin kenraali Blavatskylle.

1848. Lokakuussa hän pakeni miehensä luota ja rupesi kiertämään maailmaa etsien tietoa ja totuutta.

1851. Elokuun 12 p:nä hän tapasi Mestari M:n Lontoossa.

1851—1870. Matkoja ristiin rastiin Amerikassa, Aasiassa ja Euroopassa. M.m. hän ainakin v. 1856 pääsi Tibettiin. Samoin vv. 1867—1870.

1870. Vuoden lopulla hän palasi Indiasta Euroopan ja kärsi haaksirikon Alexandrian ulkopuolella.

1871. Oleskelua Kairossa. Perusti »spiritistisen seuran».

1873. Matkusti Pariisiin ja sai Mestariitaan käskyn mennä New Yorkiin, johon saapui heinäkuun 7 p:nä.

1874. Tapasi eversti H. S. Olcottin Chittendensissä.

1875. Marraskuun 17 p:nä Teosofinen Seura perustettiin New Yorkissa.

1877. Isis Unveiled julkaistiin painosta.

1878. Matkusti Amerikasta H. S. Olcottin seurassa joulukuun 17 p:nä ja saapui Lontoon.

1879. Matkusti Lontoosta tammikuun 17 p:nä

ja saapui Bombayhin Indiaan helmikuun 16 p:nä.

1879. Lokakuussa julkaistiin *The Theosophist* aikakauskirjan ensimmäinen numero. Joulukuussa H. P. B. ja H. S. O. kävivät ensimmäisen kerran Sinnettien luona Allahabadissa.

1880. H. P. B. ja H. S. O. matkustivat Ceyloniin ja ottivat »pansiiin» toukokuun 25 p:nä. Syyskuussa uusi vierailu Sinnettien luona, tällä kertaa Simlassa. Joulukuussa muutto päämajaan Bombayssa.

1881. Uusi käynti Sinnettien luona Allahabadissa ja A. O. Humen vieraina Simlassa.

1882. Matkoja Indiassa Olcottin kanssa. Vakava sairaus lokakuussa. Matkusti Sikkimiin ja Tibettiin, jossa Mestari hänet paransi. Joulukuun 17 p:nä Teosofisen Seuran päämaja muutettiin Bombaysta Adyariin Madrasin ulkopuolella.

1884. Matkusti helmikuussa Olcottin y.m. seurassa Marseillesiin, Pariisiin, Lontooseen ja Elberfeldiin ja palasi joulukuussa Adyariin.

1885. Maaliskuun 31 p:nä H. P. B. jätti Indian eikä enää palannut. Huhtikuussa hän asetui Torre del Grecoon Italiassa ja elokuussa hän muutti Wiirzburgiin. Lokakuussa kreivitär Wachtmeister liittyi häneen Wiirzburgissa. »Salainen Oppi» työn alla.

1886. Toukokuun 15 p:nä H. P. B. matkusti Elberfeldin kautta Ostendeen, jonne saapui elokuussa.

1887. Keväällä H. P. B. sairastui ja oli kuoleman partaalla, mutta Mestari jälleen paransi hänet. Toukokuussa hän muutti Lontooseen.

1888. »Salaisen Opin» I ja II osa julkaistiin painosta. Lokakuussa perustettiin Esoteerinen Koulu ja aikakauskirja »Lucifer».

1889. »Teosofian avain» ja »Hiljaisuuden ääni» ilmestyivät painosta.

1891. Toukokuun 8 p:nä H. P. B. jätti maallisen ruumiinsa. Päivää on sittemmin vietetty hänen y.m. teosofisten vainajain muistoksi »Valkoisen Lootuskukan päivän» nimellä. 1931: 106—107,

RUUSU-RISTIN XI:S VUOSIKOKOUS.

H. P. B:n l o o v u o t i s m u i s t o j u h l a . art. kirj. A. R. [*Annikki Reijonen] 1931:107—114,

H. P. BLAVATSKYN ITÄMAALAISUUS.

P. E:n esitelmä toisena pääsiäispäivänä.

Helena Petrovna Blavatskya, jonka satavuotista syntymä-muistojuhlaa vietämme tänä vuonna ylfympäri teosofista maailmaa, emme voi paremmin kunnioittaa, kuin koettamalla ymmärtää häntä asiallisesti selvän ja yksinkertaisen totuuden valossa. Emme saa peittää itseltämme mitään, vaan katsoa asioita suoraan silmiin ja käsittää, että ne tosiasiat, jotka voivat näyttää salaperäisiltä, ehkä käsittämättömillä, on juuri annettu meille sitävarten, että niitä tyystin harkittuamme, tutkittuamme ja punnittuamme pääsisimme selvään käsitykseen H. P. Blavatskyn suuresta työstä ja teosofian todellisesta sisällöstä.

Aina kun mainitaan madame Blavatskyn nimi, muistuu ihmisten mieliin se luulo, joka oli yleinen hänen elässään, että hän ei ollut kristitty, ei tuntenut Kristusta, eikä meidän Jumalaamme — niinkuin me täällä länsimailla Jumalaa käsitämme —, vaan että hän oli niin itämaalainen, niin buddhalainen, että yhtä hyvin voisi sanoa, ettei hän erikoisesti Jumalaan uskonutkaan. Kirkolliset ihmiset olivat alusta lähtien Blavatskyn vastustajia ja epäilijöitä ja sanoivat häntä Kristuksen kieltäjäksi ja Antikristuksen edelläkävijäksi, joka tahtoi tuoda itämaalaista pakanautta tänne länsimaalle.

Oliko tässä arvelussa perää? Oli ainakin siinä määrin, ettei buddhalaiseksi voitu sanoa ihmistä, joka ei olisi antanut mitään aihetta siihen. Tiedämmekin, että madame Blavatsky ulkonaiselta uskontunnustukseltaan oli buddhalainen. Yhdessä Olcottin kanssa hän oli ottanut buddhalaisessa temppelissä niinkuin sanotaan, »pansiiin» ja siten tullut tunnustetuksi buddhalaiseksi papin edessä. Samalla hän kuitenkin aina painosti, että hän ei ollut buddhalainen siinä merkityksessä, että hän pitäisi toisia uskontoja väärinä, vaan hän oli buddhalainen ulkonaiselta uskontunnustukseltaan, mutta sisäisesti kaikkien uskontojen salaisten oppien kannattaja, sillä esoteerinen viisus eli teosofia oli löydettävissä kaikissa uskonnoissa, ei ainoastaan vanhoissa n.s. pakanauskonnoissa, vaan myös todellisessa kristinuskossa. Näin Blavatsky väitti, mutta maailma ei kallistanut siihen niin paljoa huomiotaan kuin siihen, että hän oli buddhalainen. Tämä käsitys johtui suuressa määrässä siitä, että Mr. Sinnett, joka ensimmäisenä kirjoitti teosofiasta täällä Euroopassa, antoi kirjalleen nimen »Esoteerinen Buddhanusko». Blavatsky koetti turhaan oikaista asiaa, — teosofia jäi yleisön silmissä buddhalaiseksi yritykseksi käännäyttää kristityitä pakanauteen.

Toiselta puolen H. P. Blavatsky itse kirjoitti sisarelleen kirjeessä, että vaikka hän yleensä ei voinut sietää kristittyjä »sielunpaimenia», ei roomalaiskatolisia eikä protestantisia pappeja ja jesuiittoja, hän sittenkin oman sielunsa sisäisestä pakosta hyväksyi venäläisiä pooppeja. Niistä hän piti; niitä hän ei voinut katsella samalla vastenmielisyydellä kuin roomalaiskatolisia pappeja. Venäläinen pooppi oli hänelle lapsuuden ajoilta mieluisa. Venäläinen pappi oli erinomainen kaikella tavalla. »Minä en ole kristitty, olen oikeastaan buddhalainen. Mutta siitä sinä näet, kuinka ristiriitainen on ihmisen sielu. En voi olla rakastamatta omaa venäläistä uskontoani ja sen pappeja!»

Muistakaamme, että H. P. B. — Helena von Hahn, niinkuin hänen tyttönimensä oli — jo lapsena oli todellinen totuudenetsijä. Hän katsoi elämää ja sen ilmiöitä ja näki niissä enemmän kuin muut ihmiset. Pienestä pitäen hän oli erikoislaatuinen muiden ihmisten joukossa. Hänellä oli näkyjä, unia; henkimaailma oli yhtämittaa hänen ympärillään. Hän ei elänyt samaa elämää kuin toiset, hän alituisesti kysyi, mikä se elämä oli, joka häntä niin salaperäisenä ympäröi, ja meidän täytyy myöntää, että oli sanomaton köyhyden tunnus kristillisen

kirjon puolelta, kun ei se voinut näyttää hänelle, missä totuus oli. Se ei kyennyt selittämään hänelle hänen näkyjään ja hänen kykyjään. Kukaan ei voinut häntä neuvoa, ei auttaa. Ylpeä kristikunta ei millään tavalla voinut opettaa nuorta Helenaa. Hän tunsi itsensä vieraaksi, muukalaiseksi. Hänen täytyi lähteä maailmalle etsimään totuutta. Kristikunta hylkäsi hänet jo lapsena, koska sillä ei ollut hänelle mitään antaa; se ei voinut ottaa lasta vastaan, joka tahtoi totuuden tietää.

Kaksikymmenvuotiaana, syntymäpäivänään hän tapasi Lontoossa mestari Moorjan, ja hänelle selvisi, että jos hän tahtoo päästä selville elämänsymyksistä, on hänen mentävä Indiaan. Itämaiden viisaat avasivat hänen silmänsä, sanoen: tule meidän luoksemme; me olemme säilyttäneet totuudentiedon läpi vuosituhansien.

Emme saata ihmetellä, että Helena Blavatsky matkusti itämaalle, — että hän itsekin tuli itämaalaiseksi ja buddhalaiseksi. Emme saata ihmetellä, että hän nimitti Buddhaksi korkeinta persoonallisuutta, mitä hänen mielestään maan päällä oli ollut. Emme saata sitä ihmetellä, mutta kysymme samalla: eikö hänen totuudentietonsa ulottunut kaikkialle, eikö hän saanut tietää, kuka Jeesus Kristus oli?

Minun täytyy sanoa, että olen vuosikymmeniä tätä kysymystä pohtinut ja tutkinut ja tullut semmoiseen johtopäätökseen, että madame Blavatsky sekä tiesi että oli tietämättä. Voin ehkä muutamain sanoin selittää, mitenkä tämän asian ymmärrän ja miksi se minusta on ollut — ei ainoastaan mahdollinen, vaan suorastaan välttämätön.

On otettava huomioon eräs seikka, mistä minäkään en ollut täysin selvillä ennenkuin viime vuonna, jolloin sattumalta tuli käsiini eräs H. P. B:n kirjoitus, jonka hän oli julkaissut vuonna 1888 ranskalaisessa aikakauskirjassa *Le Lotus rouge*. Tässä kirjoituksessa madame Blavatsky sanoo suoraan ja nimenomaan, että evankeliumit ovat esityksiä vihkimyksen suuresta draamasta. Ne esittävät ihmishengen salaista kehitystä täydellisyyden huippuun. Ne on kirjoitettu silmälläpitäen tätä yleispätevää psykologista merkitystä.

Sitä ei kukaan meistä kiellä; olemme ymmärtäneet alusta alkaen, että evankeliumit esittävät ihmishengen salaisen kehityksen. Onhan niissä kuvattu »Via Dolorosa», tie Golgatalle, jota jokaisen ihmisen täytyy kulkea. Evankeliumit ovat epäilemättä vihkimysdraamoja; jokainen ihmisolento, joka alkaa kulkea tiellä täydellisyyttä kohti, kyllä näkee oman sisäisen ja korkean kehityksensä evankeliumeissa kuvattuna. Se on kyllä totta. Mutta sitten H. P. Blavatsky samassa kirjoituksessa lisää: Mitään Kristusta ei tietysti persoonallisuutena ole ollut maan päällä. Eivät evankeliumit kerro mistään historiallisesta henkilöstä, Jeesus Natsa-realistesta, joka olisi elänyt maan päällä ja kuollut ristinpuulla. Kertomuksen puitteet on saatu erään juutalaisen adeptin elämästä, joka eli Lyddassa noin satakaksikymmentä vuotta ennen Kristusta. Tämä lyddalainen adepti Jehoshua syytettiin vallankumoushankkeesta ja

kitettiin Lyddan ulkopuolella, kärsien sillä tavalla marttyyrikuoleman. Siihen tapaan kirjoittaa madame Blavatsky artikkelissaan.

Jos nyt ajattelisimme, että tämä on hänen ainoa lausuntonsa, että hän on tuonut siinä ilmi koko tietonsa, niin todella suuresti hämmästyisimme. Minäkin ällistyin kovasti ensin lukiessani; en aavistanut, että H. P. Blavatsky itse olisi sillä tavalla kirjoittanut. Olin kuullut erään teosofisen luennoitsijan viittaavan siihen, että madame Blavatsky esoteerisesti opetti, että Jeesus oli elänyt enemmän kuin sata vuotta ennen Kristusta, mutta en ollut kiinnittänyt siihen mitään huomiota, koska sanottiin, että se kuului hänen esoteerisiin opetuksiinsa. Siitä oli siis kirjoitettu muka joissain papereissa, joista minulla ei ollut tietoa, vaikka luulin lukeneeni H. P. B:n esoteerisetkin kirjoitukset. Mutta kun sain H. P. B:n oman kirjoituksen lukea, hämmästyin ja kysyin itseltäni: eikö H. P. B. tiennyt?

Otin käsiini hänen teoksensa »Salainen Oppi» ja »Isis Unveiled» ja selaisin niitä. Huomasin taasen kuten ennenkin, ettei hän näissä kirjoissaan ollut yhtä jyrkkä kuin tuossa pienessä aikakauskirja-artikkelissaan. Hän puhuu esim. Philo Judaeuksesta ja sanoo, että hän oli Jeesuksen aikalainen; mutta Philo ei elänyt sata vuotta e.Kr.! Tuo juutalainen filosofi-historioitsija, joka antoi essealaisista ja terapeuteista erittäin intresantteja tietoja, eli meidän ajantalaskumme alussa ja oli siis sen Jeesuksen aikalainen, johon kristikunta aina on uskonut. Tiesikö siis madame Blavatsky, että Jeesus Kristus eli samaan aikaan kuin Philo, s.o. ajantalaskumme alussa, vai eikö hänellä itsellään ollut mitään varmaa tietoa? Mutta eräissä esoteerisissa papereissa, jotka julkaistiin hänen kuolemansa jälkeen Salaisen Opin kolmantena osana H. P. Blavatsky viittaa seikkaan, joka todistaa, että hänellä oli tietoa Kristusta koskevissa asioissa. Hän sanoo, että Buddha reinkarnoitui Shankaraatshaarjaan. Tämä on yleinen usko Tibetissä ja Indiassa. Shankara oli suuri filosofi, joka tahtoi puhdistaa Indian vanhaa uskontoa, sillä India ei ollut omaksunut Buddhanoppia, vaan oli säilyttänyt oman vanhan brahmalaisuutensa. Jo 32-vuotiaana Shankaraatshaarja poistui maailmasta, vetäytyi luolaan yksinäisyyteen ja kuoli vapaaehtoisesti elettyään ilman ruokaa ja juomaa. Nyt H. P. B. sanoo, että tällä tavalla Shankara tietysti valmisti itselleen karman; hänen täytyi jossain seuraavassa ruumistuksessaan suorittaa tuo karmansa, sillä koska hän oli ottanut hengen itseltään, täytyi hänen toinen kerta kuolla väkivaltaisesti samassa iässä. Kirjoituksessaan H. P. B. selvästi viittaa Jeesukseen. Mitä taas aikamäärään tulee, sanoo tekijämme samassa Salaisen Opin kolmannen osan kirjoitusarjassa, että Jeesus eli 600 vuotta Buddhan jälkeen. Tällöin ei voi olla kysymys lyddalaisesta Jehoshuasta, joka eli korkeintaan 500 vuotta Buddhan jälkeen.

Tämmöiset seikat viittaavat siihen, että H. P. B., joskin hän saattoi väittää semmoisia hämmästyttäviä asioita kuin mainitsemassamme ranskalaisessa artikkelissa evankeliumien

dramaattisuudesta, hän toiselta puolen osoitti joko että hänellä ei ollut selvää tietoa asioista, tai että hänellä oli, mutta että hän sai ainoastaan viitata eikä sanoa suoraan, kuinka asia oli.

Minun täytyy sanoa omana mielipiteenäni, että H. P. B. ei osannut eikä saanut sanoa suoraan, kuinka asia oli; hänen täytyi jättää se myöhempien totuudenetsijain selvitettäväksi. Hänen tehtävänsä oli niin vaikea, että jos hän ei olisi kulkenut juuri semmoista tietä, kuin hän mestarinsa johdolla kulki, hän luultavasti olisi saanut paljasta hämmennystä aikaan.

Kuvitelkaamme, että H. P. B. olisi tullut länsimaille ja sanonut suoraan: Jeesus Kristus on todella Vapahtaja, tämän maapallon sisäinen henki, Kristus jokaisessa, mystillinen Kristus jokaisessa, kosmillinen Kristus, joka meidät pelastaa! Hän ei olisi saanut silloin mitään aikaan. Kirkot olisivat heti iskeneet siihen ja ihastuneet: tietysti kosmillinen Kristus on meidän vapahtajamme ja mystillisestä Kristuksesta olemme aina puhuneet! Semmoinen sanoma ei olisi herättänyt ihmisiä. Kaikki olisivat nukkuneet rauhassa: meidän Kristuksemmehan se on, ja voi vanhoja uskontoja, minkälaisessa pimeydessä ihmiset niissä vielä elävät! Eikä kukaan ihminen olisi etsinyt Kristusta. Kaikki olisivat ajatelleet: »Ei siinä ole mitään etsimistä. Kristus on meidän oma Vapahtajamme, jonka Jumala on meille ilmoittanut. Mystillinen Kristus on kaunis lauseparsi. Harva pyhimys jouuu Unio Mystieaan; meitä jokapäiväisiä ihmisiä ei liikuta mystillinen Kristus. Meidän täytyy vain uhrata rahaa pakanalähettykseen, että saamme kaikki ihmiset polvistumaan ristin juurelle». Sillä tavalla meidän kristillinen ylpeytemme vain olisi paisunut ja sokeutemme tullut yhtä suuremmaksi.

Ei sillä tavalla länsimaalaisille saattanut puhaa.

Kun Mestarit suunnittelivat teosofista työtä, — se tapahtui kohta pari vuosisataa sitten, — olivat he yleensä epäilevällä kannalla, varsinkin eurooppalaiset mestarit. Erikoisesti eräs englantilainen mestari oli jyrkästi kaikkea sitä vastaan, että pantaisiin toimeen liike länsimaalaisten pelastamiseksi, sillä »kristityt eivät ymmärrä mitään eivätkä ota kosmills-mystillistä Kristusta vastaan. Kristus on aina heidän huulillaan, ja sentähden hän on kaukana heidän sydämistään». Mutta kaksi itämaalaista mestaria — Moorja ja hänen sielunsa ystävä (»minun sieluni valo», niinkuin hän itse sanoo), Moorjan uskollinen työtoveri Kuthuumi — sanoi: »jos sittenkin koettaisimme auttaa länsimaita». Silloin mestarein veljeskunnassa sovittiin siitä, että ainoa mahdollinen tapa oli alusta lähtien tuoda vanhojen uskontojen salaiset opit kokonaisuutena ilmi, jotta ihmiset tutustuttuaan niihin voisivat tulla Kristuksen luo. »Länsimaalaiset eivät voi ymmärtää kosmillista Kristusta, elleivät ensin syvenny vanhoihin uskontoihin, jotka vievät Kristuksen luo. Ihmiset eivät ymmärrä etsiä Kristusta, niin kauan kuin luulevat, että Kristus on kuin tarjottimella». Näin mestarit sopivat neuvotteluissa, ja itämaalaiset Moorja ja Kuthuumi ottivat vastuun päällensä

yhdeksännentoista vuosisadan teosofisesta yrityksestä. Olihan Buddha neljännellä toista vuosisadalla Tsongkhapana käskenyt, että joka vuosisadan viimeisellä neljänneksellä oli tehtävä yritys länsimaalaisten henkiseksi auttamiseksi, ja sentähden olikin lähetetty adepteja Eurooppaan, mutta menneinä vuosisatoina oli menetelty sillä tavalla, että mentiin vain joidenkuiden ihmisten ja seurojen luo. Kun esim. 18:nella vuosisadalla lähettiläät Saint-Germain, Cagliostro ja Mesmer tulivat, kääntyivät he siisäisillä opetuksillaan ainoastaan suljettujen seurojen puoleen. Mutta nyt 19:nnellä vuosisadalla suunniteltiin julkista toimintaa. Nyt pitäisi auttaa kaikkia ihmisiä, jokaista, jolla olisi korvat kuulla totuuden ääntä. Sitä vastuuta eivät uskaltaneet länsimaalaiset mestarit ottaa päälleen, vaan sanoivat: »jos te uskallatte, te itämaalaiset, aloittaa työtä länsimaille, niin me kyllä myöhemmin tulemme mukaan ja tahdomme erikoisesti vuodesta 1925 tuoda mukaan sitä, mitä voisi nimittää todelliseksi kristinuskoksi, selvästi näyttäen, missä on länsimaalainen okkultismi ja millä tavalla kosmillinen Kristus Jeesuksen Kristuksen kautta sai lähimmän ja korkeimman ilmauksensa. Mutta sitä ennen me vain seuraamme asioita».

Mestarein sydämet heltyivät, kun he näkivät, että Moorja ja Kuthuumi löysivät sata vuotta etsittyään sopivan sielun, joka tuli heidän aseekseen maailmassa. Hän oli Moorjan vanha opetuslapsi, ja Moorja, joka kyllä katsele monenlaisia opetuslapsiaan, ei löytänyt toista niin hyvää, luotettavaa, kyvykästä, etevää, rakastettavaa ja epäitsekästä, kuin oli se sielu, joka sitten syntyi Helena Hahnina. Ja tietysti Helenan täytyi kasvaa siinä vanhassa tuntemuksessa, joka aina on vienyt Kristuksen luo itämaille, ja tietysti hän sai kiellon olla puhumatta suoraan Jeesus Kristuksesta. Se asia oli jätettävä avonaiseksi, jotta se herättäisi totuudenetsijän intoa löytämään totuutta!

Jos ajattelen omaa elämäni, olin verrattain nuoresta harras uskovainen jossain merkityksessä. En sitä niin paljon näyttänyt, mutta sisässäni uskoin ja pidin luonnollisena, että asiat olivat niin, kuin koulussa oli opetettu; mutta samalla tiesin sisässäni, että mikään uskonto ei ollut mitään, jollei se ollut Jeesuksen Kristuksen jäljissä kulkemista. Sen tiesin erään kokemuksen nojalla. Olin luonnostani kiivas. Kerran olin taas vähällä raivostua. Silloin kuulin äänen vieressäni sanovan: »ei sinun tarvitse koskaan suuttua, se on turhaa». Ääni oli lempeä ja käskävä. Olin heti voitettu ja vakuutettu ja sieluni täytyi sanomattomalla rauhalla. Jouduin siten tekemisiin Jeesuksen ensimmäisen käskyn kanssa ja olin silloin 14-vuotias. Vasta ylemmillä luokilla koulussa rupesin vähän ajattelemaan ja arvostelemaan uskonnollisia opetuksia ja ihmettelin, että lahkoissa yleensä puhuttiin järkevämmin kuin kirkon oppissa vastaavista kysymyksistä. Tulin kuitenkin ylioppilaaksi, ennenkuin todenteolla rupesin etsimään totuutta, ja silloin jouduin samalla teosofiksi ja tunsin kuin ilmestyksessä, että niin oli asiat kuin teosofiassa esitettiin.

Äärettömällä innolla tutkin kaikkia teosofia kirjoja mitä sain käsiini. Blavatskyn »Salainen Oppi» alkoi silloin ilmestyä ruotsiksi. Muutamia vuosia kului kiihkeässä lukemisessa, järkeilemisessä ja punnitsemisessä; ne olivat tuskaallisia vuosia. Silloin ei ollut teosofista kirjallisuutta kuin nimeksi. Uudestaan ja uudestaan luin Sinnettin kirjat, Blavatskyn »Teosofian avaimen» ja »Salaista Oppia» ja mitä vain sain käsiini vanhan- ja keskiajan teosofifilosofisia kirjoja. Luin Platonia, Böhmeä, Paracelsusta, Agrippaa, Svedenborgia y.m. Järkeilin ja ihmettelin ja tulin lopulta siihen, ettei kirjoista löydä elävää totuutta. Jumalasta ihmisen täytyy saada tietoa toisella tavalla.

Sitten minä löysin Kristuksen, elävän Kristuksen. Tämä kokemus oli niin voimakas, niin valtava, että kirjoitin v. 1896 tohtori Gustaf Zanderille, joka oli Ruotsin Teosofisen Seuran presidentti, ja sanoin: »teosofia on johtanut minut Kristuksen luo». Tietämättäni lausuin sen tunnuslauseen, joka on aikamme oikea tunnuslause, sillä teosofian tehtävänä on viedä meidät Kristuksen luo. H. P. Blavatsky tuli sitä varten, että hän näyttäisi tien Kristuksen luo, mutta häänen täytyi kulkea omissa personassaan tuo itämaalainen polku, jotta me ymmärtäisimme, että Kristuksen luo on kuljettava; Kristusta piti etsiä sielunsa kaikella tuskalla, voimalla ja halulla, sillä ken totuutta etsi, hän etsi tietämättään Kristusta. Samalla tuli tie avonaiseksi kaikkien uskontojen kautta Kristuksen luo, sillä jokainen uskonto vei lähelle Kristusta sitä, joka vilpittömästi seurasi oman uskontonsa alkuperäisen perustajan käskyjä ja siveellisiä neuvoja.

Kun näin perästä päin ajattelen omaa nuoruuttani, ymmärrän, että saatoin tulla niin nopeasti teosofian kautta Kristuksen luo, koska neljätoistavuotiaana opin noudattamaan Jeesuksen ensimmäistä käskyä, vaikken sitä siksi tiennyt. Eihän meidän kristikuntamme tiedä mitään Kristuksen käskyistä. Ei kristikunnan ihminen tiedä, että jos tahtoo oppia tuntemaan kosmista Kristusta ja herättää mystillisen Kristuksen itsessään, on ensimmäinen askel seurata Jeesuksen käskyjä, joista ensimmäinen on: »Älä suutu». Koulussa opimme kyllä, että kristilliseen siveyteen kuuluu kunnollinen elämä. Nimenomaan opetetaan, että viha on Jumalan tahtoa vastaan, mutta — olihan olemassa esim. teologinen viha — odium theologicum — oman uskon puolesta! Se on suorastaan Jumalan vaatima. Papeilla ja piispoilla on täysi oikeus suuttua meihin, jos uskallamme loukata dogmien pyhyyttä esimerkiksi! Siihen opimme. Kun minä yksityisesti — selväkuuloisesti, kenenkään toisen näkemättä tai kuulematta mitään — sain toisenlaisen opetuksen, uskoin siihen heti ja noudatin neuvoa pienimmästäkin, mutta en uskaltanut kenellekään siitä puhua, sillä enhän tiennyt mitä se oli. Vasta myöhemmin sain tietää, että se oli Jeesuksen, oman vapahtajamme, nimenomainen käsky.

Elämme luonottomassa tilassa täällä kristikunnassa. Meillä ei ole mitään opettajaa. Itämailla on aina ollut omat selvät vapahtajalolentonsa, joiden käskyjä tuli noudattaa ja joi-

den jäljissä tuli kulkea. Jokainen buddhalainen tietää, että hän ei ole mikään buddhalainen, jollei hän tunnusta Buddhaa oppaakseen ja tiedä, mitä Buddha on opettanut. Samalla tavalla tiedetään Intiassa, että maallinen elämä on sitä varten, että opittaisiin kulkemaan suurten rishien jäljessä. Itämailla on aina ollut henkinen elämä ihmisten tiedossa. Mutta länsimailla ei ole opettajaa, ei neuvoojaa elämän asioissa — ei mitään. Kristuksesta, josta sanotaan, että hän oli meidän vapahtajamme, on tehty semmoinen jumalolento, jonka jäljissä on mahdoton kulkea, ja hänen opetuksistaan ei tiedetä mitään. Vuorisaarna on sunnuntaina kaunis lukea, mutta sillä ei ole mitään tekemistä jokapäiväisen elämämme kanssa. Kristus vapahtaa sillä tavalla, että uskomme hänen verikuolemaansa. Ei mitään opastajaa ole meillä täällä kristikunnassa. Kaikki ovat täällä tietämättömiä; ei kukaan voi mitään neuvoa.

Eikä kukaan aavista, että Jeesus Kristus on meidän neuvojamme. On aivan kuin sattuma, jos joku löytää Uudesta Testamentista Kristuksen elävänä ihmisenä ja opettajana! Ja hän on kuitenkin kristikunnan turva. Oi, missä kurjassa tilassa me elämme!

H. P. Blavatsky tuli meille itämaalaisena ja toi meille vanhan itämaalaisen viisauden, jotta sen kautta pääsisimme tietoon Jeesuksen Kristuksen opeista ja siitä, että meidän on niitä seurattava, jos tahdomme pelastua. Se oli ainoa mahdollinen tapa auttaa länsimaita. Niin uskon, kun nyt kokoneempana ajattelen näitä asioita. Kyllä madame Blavatsky tiesi, miten asia oli. Hän sanoo »Teosofian avaimessa», että »jos te olisitte kristittyjä, niin te noudattaisitte vuorisaarnan sanoja», ja toisessa paikassa, että kosmellinen Kristus on Aalaja, maailman sielu, johon meidän kaikkien tulee yhtyä. H. P. B. puhui »Kristusprinsiipistä» meissä ja Kristuksesta personallisuutena vain ohimennen. Buddhasta hän sitä vastoin sanoi, että hän oli ihmisistä ensimmäinen ja korkein. Ja miksemme myöntäisi, että sekin on totta. Jollemme osaa koko olemuksellamme tuntea, aistita ja vaistota, kuinka suuri ja taivaallinen olento on semmoinen kuin Buddha, joka vielä tänäpäivänä on useimpien ihmissielujen vapahtaja, satojen miljoonien kannattajiensa ainoa tie ja turva, — jos me kristillisessä ylpeydesämme katselemme sivusta ja syrjäkulmin semmoista ihmistä kuin Buddha oli, emme voi koskaan nähdä Jeesus Kristusta! Emme voi nähdä, missä Jeesus Kristus on korkeampi, jollemme näe Buddhan korkeutta.

Sentähden minä en osaa sanoa muuta kuin, että siunattu oli se länsimaalainen H. P. B., joka uskalsi tulla itämaalaisen sanansaattajana ja opastaa meitä turhanpäiväisiä, sokeita länsimaalaisia kulkemaan askel askeleelta sillä tiellä, joka vie Kristuksen luo. 1931:120—129.

H. P. Blavatskyn satavuotispäivänä elokuussa pitivät kaikki teosofiset seurukset, Adyar, Point Loma ja Ruusu-Risti, yhteisen jäsenkokouksen Helsingissä Adyar-seuran talossa, Kansakouluk. 8. 1931:205.

H. P. Blavatskyn satavuotispäivää viettivät teosofiset seurukset, Adyar ja Point

Loma, sekä Ruusu-Risti yhdessä Adyar-seuran talossa, Kansakouluk. 8, elokuun 11 p:nä klo 8 illalla. Juhlasali oli täynnä yleisöä, joka hartaana kuunteli pitkää, sisältörikasta ohjelmaa, jossa musiikin y.m. ohella oli kolme esitelmää, kaksi suomeksi ja yksi ruotsiksi. 1931:247,

H. P. Blavatsky puhui Aalajasta ja Kristus-prinsiipistä ks. R-R. 1931:333—334,

H. P. Blavatsky mainitsee »Salaisessa Opissaan» monta kertaa ks. Goethe 1932:71,

H. P. Blavatsky yhteen aikaan kärsi suoranaista puutetta. Mutta leipää hänellä sittenkin riitti loppuun saakka, ks. R-R. 1932:71—72,

H. P. B. on ensimmäinen ja todellinen auktoriteetti teosofisissa kysymyksissä. — — — H. P.

Blavatskyn, joka »okkultisten ilmiöittensä» johdosta leimattiin petturiksi ja kavaltajaksi, ks. C. W. L. 1932:72—74,

Erikoislaatuinen on H. P. B:n toiminta, joka ks. ristiretki 1932:154—160,

H. P. B:kin sanoi, että meidän pitäisi pyrkiä siihen, että maailma voisi sanoa meistä kuten ensimmäisistä kristityistä: katso kuinka he rakastavat toisiaan! ks. Vesimies 1932:171,

H. P. B:n sanoja: »Parjaus on uutisten joukossa mitä mustekala on kalojen: se imeytyy mieleemme, takertuu muistiimme, joka siitä saa ravintoa ja kuoliaaksi iskettynäkin se vielä jättää jälkeensä häviämättömät muistomerkit», ks. parjaus 1932:232,

H. P. Blavatsky sanoi, että mestariksi ihminen voi tulla vaikkapa yhdessä minuutissa, mutta että se ei kuitenkaan todellisuudessa tapahdu, ks. täydellisyys. 1932:241—243,

H. P. Blavatskysta on viime vuoden alusta lähtien kirjoitettu paljon hyvää ympäri teosofista maailmaa. Vastapainoksi tälle hyvälle on siellä täällä teosofisten piirien ulkopuolella kirjoitettu yhtä ja toista H. P. B:tä vastaan, herätetty eloon vanhoja panetteluja y.m. Heinä—elokuun numerossaan arvokas »Finsk Tidskrift» pahaa tarkoittamatta joutui palvelemaan teosofille vihamielisten voimien asiaa julkaisemalla Christian Svanljungin kirjoituksen »Helena Blavatskaja. Teosofins stiftarinna». Toivottavasti kuitenkin kyseessä oleva artikkeli herätti sivistyneessä ja arvostelukykyisessä yleisössä enemmän ihmettelyä ja indignationia kuin vastenmielisyyttä teosofiaa kohtaan. 1932:246—247,

mistä oli kotoisin tuo muka H. P. Blavatskyn lausuma ennustus, että »Suomesta tulisi valo», ks. ennustus 1933:157—158,

H. P. B:n mukaan Kristus käsittää atmaa-buddhi-manaksen, ks. buddhi 1933:172—173,

Uuden uskonpuhdistuksen — — — H. P. Blavatsky pani alulle, ks. uskonpuhdistus 1933:200,

H. P. B. on viittänyt Suomeen. Se voi merkitä sitä, että H. P. B. on päättänyt: »Minäpä synnyin Suomeen», ks. Paavali 1934:181—182,

Hyvällä syyllä sanoikin H. P. B. maalaisestaan [*Tolstoista] 1934:329—336,

H. P. Blavatskyn kaikki teokset ja kirjoitukset tullaan julkaisemaan englanninkielisenä satavuotispainoksena lontoolaisen kustannusliikkeen Rider & Co:n toimesta. Mr. A. Trevor Barker, joka toimitti Mestarikirjeet pai-

noon, suorittaa tämänkin suuren toimitustyön. Kustantaja tahtoo kääntää kaikkien englanninkieltä taitavien asianharrastajien huomion tähän suureen yritykseen, jonka valmistuksiin Mr. Barker, y.m. jo ovat omistaneet seitsemän vuotta. Satavuotispainos tulee olemaan täysin puolueeton: H. P. B:n kirjoitukset julkaistaan sinään ilman muistutuksia tai kommentaarioita, varustettuna vain toimittajan alkusanalla. Sanomalehtiartikkelit, jotka ensin julkaistaan, tulevat käsittelemään seitsemän tai kahdeksan niteitä. Ensimmäinen nide on käsikirjoituksena valmis ja sisältää H. P. B:n kaikki englannin-, ranskan- ja venäjänkielillä julkaisemat sanomalehtiartikkelit vuosilta 1874—1879. 1932:168.

H. P. B:n koottu teokset. H. P. B:n satavuotis-muistojuhlan johdosta tullaan hänen kirjoituksensa julkaisemaan yhtenäisenä teoksena. Se tulee käsittelemään neljätoista nidosta, joista kukin on 350-sivuinen ja täydellisellä sisällysluettelolla varustettu. Kahdeksaan ensimmäiseen osaan sisältyvät H. P. B:n sekalaiset kirjoitukset, m.m. The Theosophistissa ja Luciferissa ilmestyneet artikkelit. Ne ovat aikajärjestyksessä ja alkuperäisessä muodossaan ilmeisiä typografisia virheitä lukuunottamatta.

Tämä laitos on tulos yli seitsemän vuoden työstä ja tutkimuksista Euroopan, Intian ja Amerikan kirjastoissa ja on ollut mahdollinen vain erilaisiin teosofisiin järjestöihin kuuluvien epäitsekkään yhteistyön turvin. Kirjoitukset esiintyvät sellaisinaan ilman viittauksia ja täydennyksiä. Toimitustyöstä huolehtii A. Trevor Barker, »Mestarien kirjeiden» tunnettu julkaisija. Teos on ostettavissa myöskin nidoksittain. Ensimmäinen osa, joka piakkoin lasketaan kauppaan, käsittää H. P. B:n artikkelit vv. 1874—1879. Teoksen kustantaa lontoolainen Rider & Co.

Ilahduttavaksi ajanmerkiksi on todettava, että myöskin Adyarin T. S. ottaa osaa H. P. B:n koottujen teosten julkaisuun. Toista vuotta siten kirjoitti Point Loman taholta aineiston keruuseen määrätty komitea Adyariin pyytään jäljennöksiä kaikista sikäläisistä arkistossa olevista H. P. B:n kirjoituksista. Mr. Jinarajadasan vastauksen mukaan Adyarissa oltiin valmiit luovuttamaan arkisto komitean käytettäväksi, jos tämä lähettäisi sinne jonkun kopioimistyöhön. Käsikirjoitukset olivat liian arvokkaita ja lisäksi liian hauraita lähetettäväksi Point Lomaan, ja jäljennöstyö liian suuri Adyarin osalle. Myöhemmin on Mr. Jinarajadasa ilmoittanut yllämainitulle komitealle olevansa apulaisineen kopioimassa H. P. B:n kirjoituksia vuosilta 1874—1879, jotka siis tulevat täydentämään koottujen teosten ensimmäistä osaa. — (O. E. L. C.) 1933:29,

[*P. E:n huomautuksia H. P. B:n artikkeleista ja teoksista aakkosellisessa järjestyksessä ks. myös Liite.]

H. P. B:n artikkeli »Ajan merkit», puhuu m.m. suggestionin vaaroista uuden ajanjakson alkaessa. Vastuuttomien ilmiöiden aika on ohi, ja ihmiset tulevat väärinkäyttämään psyykkisiä kykyjä, etenkin hypnotismin ja suggestionin voimaa. Paljon rikoksia tullaan tekemään suggestionin avulla, jolloin todelli-

nen syyllinen jää vapaaksi ja hänen syytön välikappaleensa mestataan. Myös kirjallisuus tulee kulkemaan okkultismin merkeissä ja paljon erikoisesti inspiroituja teoksia tullaan julkaisemaan ... H. P. B:n ennustus oli todella sattuva. 1929:189 muist.

Elonneste, tsheelan päiväkirjasta, kirj. G. M. — — — kirjoitettiin jo H. P. Blavatskyn aikana ja osaksi hänen avullaan; sen sisältö hämmästyttää teosofistakin lukijaa, ja paljon on sen sanoihin kätketty. 1911:321, Lukekaa — — — Elonneste ks. Panacea 1927:79.

Evankeliumein esoteerinen luonne, ks. Kristus 1929:139—141, 234, 272, H. P. B. 1931:37—40, H. P. B:n itämaalaisuus 1931:123—129, 1933:307.

Indian luolista ja tiheiköistä. 1925:96.

H. P. B:n oli tapana kirjoittaa venäläisiin lehtiin, jotka maksoivat hänelle hyvin. Siten hänen matkakirjeistään esim. syntyi kiintoisa ja nerokas teos »Indian viidakoista ja luolista», joka ilmestyy suomeksi läheisessä tulevaisuudessa. 1925:195 muist.

Kirkko ja vapaamuurarius. 1924:38, 1926:103.

Käytännöllinen salatiede, art. 1907:25—29.

Muisti kuoleman hetkellä. Näistä asioista julkaisen tässä numerossa valaisevan kirjoituksen H. P. Blavatskylta. Kirjoitus on vuodelta 1889, jolloin ei vielä puhuttu mitään psykoanalyysistä. 1924:90, 93—101.

OKKULTISIA ILMIOITÄ.

Kuten tunnettu, yritti madame Blavatsky teosofisen esiintymisensä alkuvuosina kääntää materialistisen maailman ja varsinkin tiedemiesten huomion yliaistillisiin tosiseikkoihin tekemällä joukon maagillisia taikatemppuja eli »okkultisia ilmiöitä», kuten hänen itsensä oli tapana niitä nimittää. Varsinkin A. P. Sinnett on niistä kertonut kirjassaan *The Occult World* (»Salainen maailma»). Myöhemmin Madame Blavatsky luopui tästä menettelytavasta. Muuan kirjeenvaihtaja lähetti silloin Luciferin, madame Blavatskyn teosofisen aikakauskirjan, toimitukselle kysymyksen, oliko Teosofisessa Seurassa »ihmeitten aika» ohi, koska ei enää kuultu puhuttavan semmoista merkeistä ja ihmeistä, jotka seurasivat uuden teosofian ensimmäistä esiintymistä. Tähän kysymykseen vastasi madame Blavatsky seuraavasti Luciferin helmikuun numerossa 1888: — — — 1919:310—314.

Painajaistarinoita 1931:37.

Suomen kansallisepos, art. suom. P. E. 1909:76, 77—81, 1913:463, 1935:56—70.

Teosofia ja kirkot. Tätä »kirjettä» levitettiin ylipainoksena 15,000 kappaletta; »Lucifer» (Madame Blavatskyn teosofinen aikakauslehti) sai vastaanottaa suuren joukon onnittelevia kirjeitä kaikilta maailman ääriiltä ja vain pari kolme ilkeämielistä, nimetöntä pikkukirjettä sekä yhden pitemmän epistolan, johon H. P. B. kirjotti vastauksen seuraavan vuoden maaliskuun numeroon; mutta Englannin kirkon

arkkipiispa ei vastannut »Luciferin» kirjeeseen sanaakaan. 1905:224 muist.

H. P. BLAVATSKYN
»TEOSOFINEN SANAKIRJA».

Poimintoja.

Toisten kirjallisten töittensä lomassa madame Blavatsky oli valmistanut teosofisen sanakirjankin. Käsikirjoitus vietiin painoon, mutta tekijä ei ehtinyt lukea korjausvedosta kuin kahdesta ensimmäisestä arkista, ennenkuin kuolema tuli ja siirsi hänet toiseen maailmaan. Mr. G. R. S. Mead, joka oli toiminut H. P. B:n yksityissihteerinä, sai hoitaa teoksen korjausluvun ja valitkaa alkulauseessa opettajansa poislähtöä kesken työtä, sillä H. P. B:llä oli kuten tunnettu tapana tehdä lisäyksiä tekstiin vielä viimeisessä korehtuurissa, — ja »kirja olisi varmaan painunut paljon suuremmaksi nykyistä kokoaan».

Suomennan tähän ainoastaan poimintoja, en läheskään jokaista selitettyä sanaa. H. P. B. on sijoittanut sanakirjaansa suuren joukon sanskritin- y.m. kielisiä sanoja, joita harvoin tapaa teosofisessa kirjallisuudessa ja jotka hän vain lyhyesti kääntää; niiden tärkeys on vähempiarvoinen. Kirjan varsinainen kiintoisuus on niissä nimi- ja sanaselityksissä, joita H. P. B. valaisee okkultisilla tiedoillaan. Ne ovat tärkeitä ja muodostavat arvokkaan lisän hänen kirjalliseen tuotantoonsa. Tähän suomennokseen valikoin ne selitykset, jotka mielestäni ovat opettavaisia ja valaisevia kaikille etsijöille. Valikoima tulee siten sisältämään koelman pieniä artikkeleita H. P. B:n kädestä, joihin jokainen mielenkiinnolla saattaa tutustua, kokonaan unohtaan oikeastaan lukevansa »kuivaa sanakirjaa». *The Theosophical Glossary* ilmestyi painosta v. 1892 ja uusi painos otettiin v. 1918. Suomenoksessa kirjoitetaan vieraskieliset sanat mikäli mahdollista niinkuin ne äännetään; en siis noudata joka paikassa H. P. B:n käyttämää transskriptiosia, mutta asetan tämän kuitenkin sulkumerkien väliin. Tarvittaessa liitän joskus ääntämistä koskevan neuvon. 1925:37—38. ks. Liite.

Uudenaikaisia apostoleita ja vale-Messioita. ks. H. P. B. 1926:97—101.

Uusi aikakausi. 1911:396, 1912:13—26.

H. P. B:n kirjeistä ks. H. P. B. 1922:241 muist, 242 muist., H. P. B. 1925:194, 195—203, 225—230, 265, 289—298, P. E. XII Kadonnut 1925:338—341.

Eksoteerinen ja esoteerinen työ. Vanha kirje, kirj. H. P. B. ja H. S. O. 1925:378—379.

Julkaisen tässä numerossa H. P. B:n ensimmäisen kirjelmän esoteerisen osastonsa jäsenille. 1932:75, 76—84.

H. P. B:n teoksista:

»Hiljaisuuden ääni», jonka mahtavia sanoja esimies Martti Humu suomentaa ruotsalaisesta tekstistä. 1907:275,

Ennen pitkää ilmestyy myös H. P. B:n »Hiljaisuuden ääni», teosofisen kirjallisuuden ehkä kallein helmi. 1908:187, 349,

Hiljaisuuden ääni. Otteita »Kultaisten Oh-

jeitten Kirjasta», kääntänyt H. P. B. Suom. V. H. V. 1908:385, 1911:91, 183, 1913:258,

Hiljaisuuden ääntä, teosofisen kirjallisuutemme tärkeintä pikkuteosta, ks. P. E. XII: Hilj. ääni. 1913:416, Mysteriot II 1916:113—115, Kaita tie 1916:153—154, V. H. V. 1919:101, 1923:316,

Hiljaisuuden ääni on täten tunnustettu oikeaksi pohjoisbuddhalaisen sydämenopin esitykseksi ks. Cleather 1928:253, 1929:264, 1931:37, 107.

Isis Unveiled 1907:180, 1910:431, 1913:360, ks. Sal. O:n Maailmansynty 1914:52—59, 1919:155,

I. U., joka mestariavaimella paljasti ks. H. P. B. 1919:296—298, 1922:242 muist., 243 muist., ks. H. P. B. 1923:316, 325, ks. Mestarikirjeet 1924:43, H. P. B. 1925:5—6,

Oli kuitenkin — — — vpm:ta siksi intuitiivisia, että I. U.-kirjan ilmestyttyä nimittivät madame Balavatskyn kunniajäseneksi ja ks. P. E. XII: Kadonnut Sana 1925:337—342,

I. U. kirjassaan lausuu useita purevia sanoja ks. vpm. 1926:103—107, H. P. B. 1931:2—5, 106, 123—129, 1933:307.

SALAINEN OPPI.

ks. Venus 1906:142, 1907:22, Bölsche, W. 1907:112, P. E. XII: Enkelein 1907:250, kiertotähti 1907:250, pohjoisnapa 1909:301, 309, A. B. 1909:306—307,

H. P. B. puhuu S. O:ssa (III osa, siv. 488) myöskin pienemmästä mustasta ajasta ks. Merkit taivaalla 1910:78,

Kun Mad. Blavatsky, joka oli teosofian ensimmäinen julistaja, kirjotti suurteoksensa Salaisen Opin, niin hän ensimmäisen osan alkuun motoksi pani otteen Veeda-kirjoista, mutta toisen osan alkuun pani otteen Kalevalasta. Hän puhuu Salaisessa Opissaan Kalevalasta ja lukee sen maailman pyhien kirjojen joukkoon. 1912:28,

Madame Blavatsky sanoo Salaisessa Opissaan, että jokaista pyhää kirjaa voi avata seitsemällä avaimella, riippuen siitä, minkä tason kannalta kirjaa tahtoo lukea. 1912:119, ks. pii 1912:498, 1913:360, 464, ks. Salaisen Opin »Maailmansynty» 1914:52—59,

Kys. Kun Salaisessa Opissa mainitaan, että ihmisessä on sisäinen väri ja ulkonainen väri ja että sisäinen värimuoto kuvaa ihmisen pohjaväriä, niin onko sisäinen aura sitten syntymäplaneetan kanssa samanvärisen vai kuinka se on käsitettävä? Ja minkä planeetan pohjaväri on esimerkiksi kauniin sininen?

V a s t. Luulen kysyjän käsittäneen asiat oikein. Veenuksen pohjaväri on tummansininen ja Jupiterin vaaleansininen. 1915:41,

Salaisesta Opista minulla oli samanlainen kokemus kuin luultavasti useimmilla lukijoilla: kirja tuntui vaikeatajuiselta. Pian kuitenkin siihen perehdyin, niin että syksyllä 1896 kirjoitin ruotsiksi lyhyen selostuksen sen sisällöstä (kts. »Salainen Oppi» ja muita kirjoituksia). Opin näet sen ääressä mietiskelemään. Sen sijaan, että olisin lykännyt kirjan »ikäväenä» luotani, luin kerralla vain lyhyen pätkän ja jänin sitä, kirja polvellani, mielessäni hautamaan.

Monta kertaa aukeni silloin parikymmenvuotiaan sisäinen intuitiioni, niin että katselin kuin näyssä esitystä selvitteleviä yksityiskohdita, joista kirja ei puhunut. »Salainen Oppi» muodostui minulle täten kirjaksi, jota piti lukea »rivien välistä», ja sydämessäni syttyi palava rakkaus sitä tietäjää kohtaan, joka oli luonut moisen maagillisen teoksen. 1915:55—59, 267, 319, 410,

1921:20, ks. Lévi, E. 1921:194, 1922:103 muist., 150—155,

Sai. O. on ja jää voittamattomaksi. Mitä kaikkien toisten kirjailijain kirjat ovat S. O:iin verraten? Puron lirinää verrattuna valtameren pauhuun, ks. Sinnett 1923:125—127,

H. P. B. sanoo Salaisessa Opissa äänen voimasta puhuessaan: »Se on sellainen mahti, jota ei miljoonan Niagaran synnyttämä sähkö voisi edes pieneltä osaltaan vastustaa, jos se ohjataan salaisella tiedolla. Ääni sellainen voidaan aikaansaada, että Keopsin pyramiidi sillä kohotettaisiin ilmaan tai että kuolemaisillaan oleva ihminen sillä voitaisiin palauttaa eloon ja täyttää uudella elolla ja tarmolla.» 1923:229, ks. A. B. 1923:286—287, 316, Tämän kohtalokkaan erehdyksen H. P. B. oikaisi m.m. S. O:ssaan, ks. Mestarikirjeet 1924:43—45,

Ja ovathan teosofit lukeneet madame Blavatskystä, että S. O:n käsikirjoitusta joskus kasaantui kirjoituspöydälle tekijän nukkuessaan, ks. Somnambulismi 1924:90,

S. O:n ikuista rauhaa uhkuva metafysiikka, ks. Sallimus 1924:122—123,

Suomennan tähän muutamia pikku poimintoja H. P. Blavatskyn esoteerisista kirjoituksista, jotka kirjoitukset osaksi (mutta ei kokonaan) ovat julkaistut Salaisen Opin kolmannessa osassa, joka ilmestyi Madame Blavatskyn kuoleman jälkeen, ks. H. P. B. 1924:321—328,

H. P. Blavatsky sanoo Salaisessa Opissa: »Eivät Karman tiet olisi tutkimattomat, jos ihmiset toimoisivat keskinäisessä sopusoinnussa eikä riidassa ja kiistassa ... Jos meillä olisi oikea tieto tai ainakin tarpeeksi vakaumusta siitä, että lähimmäisemme yhtä vähän ponnistavat meitä vahingoittaakseen kuin me ajattemme heidän loukkaamistaan, niin kaksi kolmatta osaa maailman pahasta haihtuisi selkeään ilmaan. Jollei kukaan ihminen loukkaisi veljeänsä, niin Karma-Nemesiksellä ei olisi mitään syytä toimia, ei mitään aseita käytettävänä. Se että alati esiintyy keskellämme kaikenlaista kiistaa ja taistelua ja että eri rodut, kansat, heimokunnat, yhteisöt ja yksilöt ovat jakautuneet toisiaan vastaan niinkuin Kain ja Abel, sudet ja lampaat — siinä on »Kaitselmuksen teiden» pääsyy... Totisesti ei ole sitä tapahtumaa elämässämme, ei sitä epäonnistunutta päivää tai sitä vastoinkäymistä ja tapaturmaa, jonka jälkiä ei voitaisi seurata omiin tekoihimme tässä tai jossakin entisessä elämässä... »Tämä asianlaita kestää, siksi kun ihmisen henkinen näkemys on täysin herännyt, eikä tämä tapahdu, ennenkuin me heitämme päältäme tiiviimmät aineverhot; ennenkuin alamme toimia sisältä eikä vain seurata ulkoa tulleita vaikutteita, joita saamme fyysisillä

aistimilla tai karkean itsekkään ruumiin kautta. Siihen asti ovat ainoat pahan lievityskeinot elämässä ykseys ja sopusointu. — Veljeys, mutta teossa, ja ihmISRakkaus, joka ei ole vain nimellistä. Yhden ainoan pahan syyn hävittäminen lopettaa ei ainoastaan yhden vaan monta pahaa vaikutusta. Ja jos joku Veljeskunta tai joukko veljeskuntia ei onnistuisikaan estämään kansoja tuon tuostakin käymästä toistensa kurkkuun, niin kuitenkin ajatuksen ja toiminnan ykseys ja filosofinen tutkimus olemassaolon mysteRioista tulee estämään edes muutamia henkilöitä luomasta pahan lisäsyitä maailmaan, joka jo on niin täynnä tuskaa ja kurjuutta.»

Viimeiset sanat olen alleviivannut, koska ne erinomaisesti kuvaavat teosofisen liikkeen tehtävää ja sitä päämäärää, työtä ja ohjelmaa, minkä Ruusu-Risti-seura on omaksunut. Eikä lukijan pidä vähäksyä madame Blavatskyn käyttämää sanontatapaa »filosofinen tutkimus». Madame Blavatsky ei sillä tarkoittanut mitään haaveellista aateskelua tai ponnetonta tuulen pieksimistä. Hän käytti sanaa sen alkuperäisessä, pytagoralaisessa merkityksessä: filosofia oli »rakkautta viisauteen», ja «filosofinen tutkimus olemassaolon mysteRioista» oli madame Blavatskyn suussa samaa kuin totuutta etsivä, ennakkoluuloton tutkimus, jossa ihmisen ajattelu notkisti polvensa elämän totuuden ja tosi-seikkojen edessä eikä pyrkinyt niitä yksipuolisesti rajoittamaan tai esim. materialistisesti määrittelemään. 1924:362—363,

Näin sanoi H. P. B. Sai. O:ssa ks. H. P. B. 1925:3—4,

Vuosi 1885 on huomattava siitä, että ks. H. P. B. 1925:195, 225 muist.,

Salaisen Opin edellisessä osassa puhutaan kemiasta ja Mr. Crookesista. P. E. 1925:226 muist.,

madame Blavatsky sanoikin, että vasta XX:s vuosisata todistaisi keksinnöillään ja löydöillään Salaisen Opin opetusten totuuden, ks. teosofia 1926:167, elinvoima 1926:269—270, helvetti 1926:330, selvänäköisyys 1927:39, 324, 420, Jumalan pojat 1929:124,

Salainen Oppi on viime aikoina ollut ulkomaiden teosofisissa piireissä erikoisen huomion esineenä. Suunnan muutos, joka jo H. P. B:n kuoleman jälkeen oli huomattavissa Teosofisen Seuran toiminnassa ja joka viime vuosina on ollut yhä hämmästyttävämpi, sekä lukuisat parannukset ja muutokset, joita seuran johtohenkilöt ovat omalla vastuullaan tehneet H. P. B:n opetukseen yleensä, ovat pakoittaneet vakavat teosofiset tutkijat vertaamaan H. P. B:n kuoleman jälkeen julkaistuja Salaisen Opin painoksia alkuperäiseen laitokseen, ja vertailujen tulos on ollut kaikkea muuta kuin ilahduttava.

Salainen Oppi ilmestyi ensi kerran Lontoossa v. 1888. Se oli suunniteltu neliosaiseksi, mutta vain kaksi ensimmäistä osaa ilmestyi. Miksi? »Theosophie», Ranskan riippumattomien teosofien äänenkannattaja, viittaa H. P. B:n sanoihin alkuperäislaitoksen toisen osan lopussa:

»Nämä kaksi osaa ovat vain uranuurtajan työtä, jonka on raivattava itselleen polku melkein koskemattomiin okkultismin aarniometsiin. On tehty ensimmäinen yritys lyödä maahan ja kiskoa juurinen irti taikauskon, ennakkoluulojen ja omahyväisen tietämättömyyden vahingolliset puut, »upasit», ja näiden kahden osan on siis oltava tutkijalle johdantona kolmanteen ja neljänteen osaan. Niin kauan kuin kaikkien aikojen mielettömyydet eivät ole laikaistut teosofien sielunelämästä, joille nämä nidokset omistetaan, on mahdotonta, että he ymmärtäisivät käytännöllisempiä opetuksia, jotka sisältyvät kolmanteen osaan. Sentähden näiden kahden viimeisen osan julkaisu, jos se kuitenkin joskus tapahtuu, riippuu kokonaan siitä, kuinka teosofit ja mystikot vastaanottavat ensimmäisen ja toisen osan, ja kuitenkin nämä kaksi jälkimmäistä osaa ovat jo melkein valmiit!» (ss. 797—798)

H. P. B. kuoli v. 1891. Kaksi vuotta myöhemmin ilmestyi Lontoossa kolmas tarkastettu painos, Sen julkaisijat lausuvat alkulausesaan m.m. seuraavaa: »Valmistaessamme tätä painosta, olemme koettaneet oikaista kirjallisen muodon pienempiä yksityiskohtia, koskemma lainkaan tärkeimpiin seikkoihin. Jos H. P. Blavatsky olisi elänyt julkaistakseen uuden painoksen, hän olisi epäilemättä sitä hyvin huomattavasti korjannut ja laajentanut.» Ja kuitenkin tämä kolmas painos sisältää yli 40,000 muutosta, joista suuri osa kuuluu olevan alkuperäisen tekstin vääristelyä, joten ne, jotka tahtovat tutustua H. P. B:n opetukseen, eivät voi siihen täysin luottaa. Vertailu on käynyt mahdolliseksi siten, että »Theosophy Co»:n kustannuksella on aivan äskettäin ilmestynyt valokuvajäljennös Salaisen Opin alkuperäisestä painoksesta vita 1888, laitos, joka siis sananmukaisesti on yhtäpitävä ensimmäisen kanssa. Tästä on luonnollisesti poissa kolmas osa, joka julkaistiin vasta v. 1897 ja joka ei siis kuulu H. P. B:n julkaisemaan Salaiseen Oppiin.

Tässä yhteydessä voinee esittää otteen kirjeestä, jonka mestari K. H. lähetti elokuussa 1888 eversti Olcottille:

»Olen myöskin havainnut ajatuksenne Salaisesta Opista. Olkaa varma siitä, että mitä hän ei ole saanut tieteellisistä ja muista teoksista, sen me olemme hänelle antaneet tahi johdattaneet hänen mieleensä (suggested): jokainen virhe tai erehdys, jonka hän on muiden teosofien teoksista korjannut ja selittänyt, on minun korjaamani taikka korjattun minun määräykseni mukaisesti. Tämä teos on edellistä arvokkaampi, se on salitieteellisten totuuksien yleiskatsaus, jotka tekevät siitä vakavalle tutkijalle tiedon ja opetuksen lähteen moniksi vuosiksi.»

Me suomalaiset teosofit voimme tutkia H. P. B:n seuraajien toimittamien »korjausten» laatua vertaamalla toisiinsa v. 1906 ilmestynyttä »kolmannen, korjatun» painoksen mukaan toimitettua Teosofian Avaimen ensimmäistä suomennosta ja tämän toista painosta, joka v. 1925 ilmestyi H. P. B:n alkuperäisen teoksen mu-

kaan tarkistettuna. [*J. E. P. osastossa Mitä muualla tiedetään.] 1929:165—166, 173,

H. P. B:n Sai. 0:n mukaan ks. Neptunus 1929:355, kolminaisuus 1930:41, H. P. B:n itämaalaisuus 1931:123—129, Goethe 1932:71, 1933:191.

»Salainen Oppi» suomeksi. Usealta taholta on kysytty koska ruvetaan suomentamaan H. P. Blavatskyn »Salaista Oppia». Koska tämä on työ, joka kysyy sekä rohkyä ja voimia että myös varoja, emme ole rohjenneet ajatella sen meille kaikille rakkaan tuuman toteuttamista. Nyt olemme kuitenkin aikoneet tehdä seuraavan yrityksen. »Salaista Oppia» ruvetaan v. 1910 julkaisemaan Tietäjän liitteenä, 16 sivua kuukausittain. Tällä tavalla kirjan ensimmäisen osan ensimmäinen kolmannes, joka käsittää noin 400 suurta sivua, valmistuisi kahdessa vuodessa. Sitten seuraisi toinen ja vihdoin kolmas osa. Kaikkiaan »Salainen Oppi» käsittää 2,400 suurta sivua. Sen julkaisemiseen suomen kielellä kuluisi täten useampia vuosia, mutta jättiläistyötä ei suoriteta yhdessä päivässä. Suomennos tapahtuisi Pekka Ervastian vastuulla ja kaikki vieraskieliset sanat ja oudot käsitteet saisivat tarkan selityksen suomenkielellä. Toivomme on, että tämän suomennoksen julkaiseminen Tietäjän liitteenä tekisi yrityksen taloudellisesti mahdolliseksi. »Salaisen Opin» kanssa Tietäjä maksaisi 10 markkaa (Tietäjä yksin tietysti 5:—). »Salainen Oppi» taas yksin tilattuna 6 markkaa vuodessa. Varakkaat teosofit ovat nyt tilaisuudessa avustamaan. Pidetään erityinen konto »Salaisen Opin rahasto», johon lahjotukset ovat tervetulleita. Tuumasta enemmän ensi numerossa. 1909:335.

Kun nyt aikomuksemme on ensi vuoden alusta ruveta julkaisemaan »Salaista Oppia» suomen kielellä, toivomme ja uskomme, että meidänkin maamme yleisö on jo kuullut siksi paljon teosofiasta ja teosofisesta liikkeestä, että sen tekee mieli tutustua tämän maailmankatsoimuksen ja tämän liikkeen tärkeimpään julkiseen tiedonlähteeseen, sen alkuunpanijan, Madame H. P. Blavatskyn jättiläisteokseen. Samalla toivomme ja uskomme, että Suomen teosofit katsovat velvollisuudekseen auttaa ja edistää omaa asiaansa ainakin sillä tavalla, että rientävät mieskohtaisesti tilaamaan »Salaista Oppia» Tietäjän yhteydessä. Tämän numeron mukana jaetaan Tietäjän lukijoille tilausilmoitus, jonka muuan Seuramme looshi on omalla kustannuksellaan ja omasta aloitteestaan painattanut. Siitä tarkemmin näkyy, miten »Salaisen Opin» itselleen hankkiminen saattaa tapahtua. 1909:341—342, 369, joulul:14, 16,

Kustannusliike alottaa puolestaan uutta jaksoa, hankkien itselleen aivan uuden fyysisen muodon »Salaisen Opin» merkissä, ks. P. E. XII Uuden ajan 1910:1—2,

»Salaisen Opin» ilmestyminen suomeksi on monelta taholta ilolla tervehditty. Epäilemättä se on ajan merkki. Epäilemättä se osoittaa, että teosofian alkuperäistä opettajaa, kaikkien meidän suurta hyväntekijää, H. P. Blavatskyä, aletaan meilläkin kunnioittaa ja arvossa pitää.

»Salainen Oppi» on nyt saanut yli 200 tilaajaa. Tämä luku ei läheskään riitä korvaamaan tämänvuotisia menoja, mutta uskon varmasti, että se vielä melkoisesti kasvaa. Meidän — työntekijäin — intoa ja rohkeutta lisää suuresti se seikka, että jotkut ystävät ovat muistaneet »Salaisen Opin rahastoa» lahjoilla. Niinpä yksin Amerikasta on saapunut rahalahja. Enkä malta olla mainitsematta, että eräs ystävä, jaloa esimerkkiä näyttäen, on jo kaksi kertaa lähettänyt Salaiselle Opille sata markkaa. Sydämellinen ja vilpittön kiitos hänelle ja muille teosofian tosi ystäville!

Tämän numeron mukana lähetetään jokaiselle tilaajalle »Salaisen Opin» näytelehti, ja voi jokainen Tietäjän tilaaja vielä ennen huhtikuun 1 päivää tilata itselleen »Salaisen Opin» viidellä markalla (Smk. 5:—), jälkivaatimuksella 5:25.

Olemme tehneet pienen muutoksen suunnitelmaan, josta toivon, ettei kukaan ole pahoillaan, vaan päinvastoin jokainen hyvillään. Sen sijaan, että kuukausittain jakaisimme 16 sivua, annamme koko tämänvuotisen »Salaisen Opin» yhtenä niteenä a 20 0 sivua jo huhtikuussa. Tämän niteen hinta tulee olemaan ainakin 6 markkaa ja huhtikuun 1 päivän jälkeen sillä on oma hintansa Tietäjänkin tilaajille.

Niille, jotka ovat tilanneet »Salaisen Opin» yksinään, lähetämme tämän Tietäjän numeron lahjaksi, että he näkisivät syyn, mikseivät saa 16-sivuista vihkoaan tammikuussa. 1910:5.

Saatan ilolla kertoa, että Salainen Oppi on saanut siksi paljon tilaajia (noin 500), että jos jokainen tilaaja pysyy siveelliselle velvollisuudelleen uskollisena ja säännöllisesti maksaa vuosimaksunsa, saatamme vuosi vuodelta julkaista määrätyn osan ja siten toimittaa tuon merkillisen teoksen suomen kielelle. Nämä tulot tosin eivät riitä kaikkiin menoihin, mutta Salaisen Opin rahastoa on nyt jo muistettu ja yhä edelleen luvattu muistaa siksi runsailla lahjoilla, ettei tappiotakaan synny. Sitä paitsi tulee tietysti kirja menemään kaupaksi sitä myöten kuin siitä kokonaisia osia valmistuu. Sallittakoon minun siis tässä lämpimästi kiittää kaikkia tilaajia ja lahjottajia, jotka ovat tehneet alullepanon mahdolliseksi ja samalla herättäneet hyvää toivoa tulevaisuuden suhteen!

Salaisen Opin suomentaminen samoin kuin sen latominen on aikaa ja tarkkuutta kysyvää työtä. Mahdollisesti emme saa ensimmäistä niteettä ulos vielä huhtikuussa. Suomennos on kyllä suoritettu ja osa jo ladottu ja painettu, mutta siltä varalta ettei kirja valmistuisi ennenkuin toukokuussa, pyydän tilaajia hyväntahtoisesti pidentämään odotusaikaansa muutamilla viikoilla. 1910:131,

nyt varsinkin kun Salainen Oppi alkaa ilmentyä suomeksi — — Ken tietää, vaikkapa piankin saisimme nähdä tuon uneksimmamme kirjan todellisena oliona näkyväisessä maailmassa, ks. H. P. B. 1910:176,

Salaisen Opin ensimmäisen osan ensimmäinen nide on nyt valmistunut ja lähetetty kai-

kille tilaajille. Se käsittää 192 + 12 sivua suurta 8:voa ja maksaa Smk. 7.—. 1910:224,

Salaisen Opin tilaajille huomautan, että pitkällisen kirj alta jalakon takia emme osaa tarkoin määrätä, mihin aikaan kesällä Salaisen Opin toinen nide ilmestyy painosta. Koetamme saada sen mitä pikemmin valmiiksi, mutta voi hyvinkin viipyä elokuuhun, ennenkuin meillä on ilo lähettää tilaajille tämä toinen nide, joka epäilemättä monen mielestä on oleva vielä mieltäkiinnittävämpi ja ennen kaikkea helppotajuisempi kuin ensimmäinen. 1911:90—91,

Salainen Oppi. Toinen nide ilmestyi — sängen myöhästyneenä — marraskuussa ja lähetettiin kaikille tilaajille. Ne jotka ovat hankineet itselleen ensimmäisen niteen, mutta eivät vielä toista, rientäkööt nyt lunastamaan itselleen toisenkin niteen, jonka he saavat 5 markalla, jos ovat Tietäjän tilaajia. Toivokaamme, että kolmas nide ilmestyy jo kesällä ensi vuonna. 1911:396,

Tietäjä ja Salainen Oppi. Salaisen Opin kolmas nide ilmestyy toivottavasti jo kesällä. Niille S. 0:n tilaajille, jotka eivät sitä ennen ole lähettäneet meille kolmannen niteen maksua (5:—), lähetämme niteen jälkivaatimuksella (Smk. 5:30). 1912:54, 353,

Uudet kirjamme. Salainen Oppi, kolmas nide, on valmistunut ja jaettu tilaajille. Tässä niteessä alkaa ensimmäisen osan kolmas kirja »muutamia vertailuja salaisen ja nykyisen tieteen opinkappalten välillä». Tämä kirja on helppotajuisin ja ihastuttaa tieteellisyyteen taipuvaa teosofia. Ensi vuonna saadaan valmiiksi koko laaja ensimmäinen osa, joka tulee käsittämään yli 700 suurta sivua ja jonka kirjakauppahinta tulee olemaan vähintään Smk. 25:—, sidottuna 28:— (Tietäjän tilaajille se tulee maksaneeksi vain Smk. 20:—) 1912:402,

Salaisen Opin kolmannen niteen, joka loka-kuun alussa lähetettiin maksaneille tilaajille, olin aikonut lähettää maksamattomille tilaajille postietuannilla, mutta kun huomasin niiden luvun nousevan 200:een, katsoin paremmaksi huomauttaa kiertokirjeessä. On näet ollut ikäviä kokemuksia etuaneista; kylmäverisesti kirjoitetaan päälle »ei lunasteta» ja pyörytetään takaisin. S. 0:n etuanti maksaa meille 67 penniä, joten postirahoihin olisi mennyt Smk. 134:—. Tietysti monet olisivat lunastaneet, mutta tappiotakin olisi voinut tulla. Toivon, että kaikki, jotka rehellisesti olisivat etuannin lunastaneet, suovat minulle anteeksi viivytyksen ja vaivan, joka täten heille aiheutui. Ensi vuonna järjestetään Salaisen Opin tilaus selvemmin. 1912:416,

Salaisen Opin tilaajat, jotka kykenevät yhtäaikaan suorittamaan sekä Tietäjän että Salaisen Opin tilaushinnan (Smk. 10:—), tehköt hyväntahtoisesti niin. Mutta koska nyt Salaisen Opin lista käsittää ainoastaan luotettavat ja varmat tilaajat, lähetämme kyllä jälkivaatimuksella Salaisen Opin, kohta kun se ilmestyy, niille, jotka eivät ole tilausmaksua ennen sitä suorittaneet. Salaisen Opin ensimmäinen osa valmistuu kokonaan v. 1913 ja tulee sen kirjakauppahinnaksi Smk. 25:—. Kansia valmistetaan myös I osaa varten

ja ilmoitetaan niiden tilauksesta myöhemmin. 1912:451—452,

Salaisen Opin neljäs nide ilmestyy kesällä ja lähetetään postietuannilla niille tilaajille, jotka eivät vielä ole sitä maksaneet. Ensimmäinen osa Mad. Blavatskyn suurteosta on silloin valmis ja olemme sitä varten erityisesti valmistaneet alkuteoksen kaltaiset, tummansiniset, vahvat kangaskannet, nimet ja symbolit kullalla painetut. Niiden hinta on Smk. 3:— ja kehotamme kaikkia Salaisen Opin tilaajia hankkimaan niitä itselleen. Tilatkaa postiosotuksella tai ilmotakaa, että lähetämme postietuannilla neljännen niteen kanssa! 1913:221,

Salaisen Opin neljäs nide ei ole vielä valmistunut painosta mutta lienee odotettavissa syksyn alkupuolella. 1913:268,

Salaisen Opin toinen osa, »Ihmisen synty», alkaa ilmestyä suomeksi ensi vuonna. Sekin jakautuu neljään niteeseen ja neljään vuoteen, joten emme voine odottaa sen valmistumista ennenkuin v. 1917. Samoin kolmas osa valmistunee v. 1921. Vaikka kestää kauan, pidämme ehdottomana teosofisena velvollisuutena saada H. P. Blavatskyn ja koko teosofisen liikkeen tärkein teos suomenkielelle. Toinen ja kolmas osa ovat muuten kokonaisuudessaan helppotajuisempia, mieltäkiinnittävämpiä ja hämmästyttävämpiä kuin ensimmäinen. Toivomme runsaasti tilaajia vanhojen lisäksi näille uusille osille! 1913:464,

Nyt kun »Salaisen Opin» ensimmäinen osa on ilmestynyt suomeksi, on varmaan moni suomalainen teosofi sitä lukiessaan tai selaillessaan kysynyt itseltään, kuinka on mahdollista tuota kirjaa ymmärtää. Niin vaikeatajuiselta, hajanaiselta ja oppineelta se ensi lukemalta tuntuu. Olkoon siis heille lohdutuksena sanottu, että kuta enemmän siihen syvennyy, sen rakkaammaksi se tulee. Huvikirjana sitä kyllä ei voi lukea; siihen se on liian raskas. Mutta se on mainio tiedon lähde. Kun jokin pulmallinen oppikysymys esiintyy, on miltei varmaa, että »Salainen Oppi» siitä puhuu tai sitä koskettelee. Ja jos on tottunut käsittelemään »Salaista Oppia» tietosanakirjan tapaan, löytää pian asianomaisen vastauksen tai viittauksen, joka antaa aihetta pohtimiseen. En ollenkaan tarkoita, että »Salaista Oppia» olisi pidettävä ehdottomana auktoriteettina, ajattelen vain, että yhdellekään totuutta etsivälle teosofille ei saata olla haitaksi tietää, mitä H. P. Blavatsky — teosofisen liikkeen alkuunpanija ja ensimmäinen opettaja — pääteoksessaan kysymyksen alaisesta asiasta sanoo. Kun kaikki kolme osaa ovat ilmestyneet, voidaan laatia ja julkaista indeksi eli rekisteri, jossa aakkosellisessa järjestyksessä on mainittu kaikki asiat, opit, nimet j.n.e., mitkä »Salaisessa Omissa» saavat selityksensä ja valaistuksensa.

Lähes kahdeksantoista vuotta sitten kirjoitin lyhyen esityksen »Salaisen Opin» maailmankatsomuksesta. Maattuuan kauan käsikirj otuksesta tämä esitys (joka muuten oli suomennettu alkuperäisestä ruotsinkielisestä käsikirj otuksesta) painettiin kymmenkunta vuotta sitten (»Salainen Oppi» ynnä muita kirjoituksia, Helsingissä 1904). Koska tämä kirjanen jo aikoja

sitten on ollut loppuunmyyty, vaikka sitä silloin tällöin on kysytty, rohkenen tässä Tietäjän numerossa uudestaan julkaista kirjoitukseni edellisen osan, sen, joka koskee nyt ilmestynyttä »Salaisen Opin» ensimmäistä osaa. Ehkä kirjoitukseni, joka monen tuskan ja ponnistuksen perästä syntyi nuoren teosofin aivoissa, saattaa edes joitakin toisia »Salaisen Opin» lukijoita auttaa heidän yrityksissään luoda yhteistä kokonaiskuvaa kirjan sisällyksestä. 1914:51,

ks. Salaisen Opin »Maailmansynty» art. 1914:52—59,

Salaisen Opin tilaajille. Ikävä keskeytys sattui painatustyössä, kun säännöllinen juhakulku elokuun alussa lakkasi ja senjälkeen, varsinkin sensuurin alettua, postinkulku on ollut ylen hidasta. Teos, jota painetaan Joensuussa, kuten alusta pitäin, ehti valmistua vasta joulukuussa ja pyydetään tilaajia suomaan anteeksi tämä valitettava viivytys.

Ensi vuoden nide tulee toivottavasti ilmestymään jo kesän kuluessa. 1914:511,

Salaisen Opin toisen osan toinen nide (viimevuotinen nide) lähetetään niin pian kuin se valmistuu kaikille tilaajille, postietuannilla niille, jotka eivät vielä ole sitä maksaneet. Vaikka V. H. V:n sairauden takia Salaisen Opin säännöllinen ilmestyminen keskeytyi, on kuitenkin nyt toivoa, että se taas alkaa jatkuva entiseen tapansa, jonka tähden tilaajat, kuten ennenkin, voivat lähettää maksunsa etukäteen toisen osan kolmannelta j.n.e. niteistä. 1916:429—430,

Salaista Oppia v:lle 1917 (toisen osan kolmatta nidettä) voidaan myös tilata Tietäjän yhteydessä 5 Smk. 5:— yksin 6 Smk. 6:— (Kirjakauppahinta Smk. 7:—). Ilmestyytään se lähetetään etuannilla niille vanhoille tilaajille, jotka sitä eivät siihen mennessä ole maksaneet. 1916:442,

Salaisen Opin tilaajille. Niille, jotka ovat odottaneet 6:n niteen valmistumista, huomautetaan, ettei käännös suinkaan leväperäisyydestä ole myöhästynyt, vaan että sittekin painatus v. 1915 keskeytyi kääntäjän sairauden takia, jatkettiin sitä heti seuraavana vuonna ja on käsikirjotus ollut painossa syyskuusta asti v. 1916. Kääntäjä sanoo ryhtyneensä siihen ensimmäiseksi työksi heti kun hän kykeni istumaan kirjoituskoneen ääressä. Nykyisten olojen takia on painatus tapahtunut niin hitaasti, että vasta lähimpinä kuukausina ilmestyy odotettu nide.

Tilaajien puolestaan tulisi uudistamalla tilauksensa katsoa, ettei teos jää kesken, vaikka siinä on välillä tapahtunut näin ikävä pysähdys. 1917:1010,

Salainen Oppi. Toisen osan toinen nide, jonka piti ilmestyä v. 1915, valmistui painosta viime heinäkuussa ja lähetettiin tilaajille. Irtovihkon hinta on Smk. 7:—. 1917:292,

Salaisen Opin luovutan sitä vastoin uudelle osakeyhtiölle. Ehkä sentähden on parasta, ettei sitä nyt tilata Tietäjän yhteydessä ensi vuodeksi; kun uusi vihko ilmestyy, se kyllä lähetetään etuannilla vanhoille tilaajille, ja ne, jotka sen jo ovat maksaneet, saavat sen tie-

tenkin muitta mutkitta. Salaista Oppia on nyt painosta julkaistu kaksi nidettä toista osaa. Suomennos on siis puolivaliässä. Kaksi nidettä vielä puuttuu toisesta osasta ja sitten koko kolmas osa, jaettuun sekin neljään niteeseen. Alkuaan olin laskenut, että Salainen Oppi olisi ollut valmiina suomeksi vuonna 1920, mutta siihen mennessä se tuskin ehtii valmistua. Ken elää, se näkee. 1917:395,

Teos, jonka arvo teosofisissa piireissä on kaatoamaton, on madame Blavatskyn Salainen Oppi, joka ilmestyy suomeksi kolmessa noin 800 suurta sivua käsittävässä osassa. Ensimmäinen osa, joka puhuu maailmansynnystä, on valmis ja maksaa sidottuna Smk. 27:— Toisesta osasta, joka puhuu ihmisen alkuperästä, on kaksi vihkoa 6 Smk. 6:— ilmestynyt; kaksi vielä tulee. Koko teos käsittää kuten sanottu noin 2,400 sivua ja on epäilemättä maailman kirjallisuuden merkillisimpiä tuotteita. Salainen Oppi on arvokkain joululahja teosofi-ystävälle! 1917:482—483,

Salainen Oppi. Meidän on pakko toistaiseksi keskeyttää Salaisen Opin julkaisemista, koska ajan kalleuden takia suomentaja on estetty työtään jatkamasta. Mutta vaikka tulevaisuudessa niteiden hinta tulisikin korotetuksi, pysyvät kuitenkin voimassa kaikki tähän saakka etukäteen maksetut tilaukset. 1918:160,

Suurin kaikista hänen suomennoksistaan oli Salainen Oppi (yhdessä allekirjottaneen kanssa), joka kuitenkin nyt sairauden ja kuoleman kautta jäi kesken, ks. V. H. V. 1919:101—102,

Salainen Oppi. Silloin tällöin kysytään Madame Blavatskyn Salaista Oppia. Ensimmäinen osa on ilmestynyt kokonaisuudessaan, toista osaa puolet eli kaksi nidettä, ja teos on saatavissa Kustannusosakeyhtiö Tietäjän kautta (postiosoite: Viipuri). Jatkoa ei ole vielä suomeksi ilmestynyt, osaksi varojen, osaksi pätevän suomentajan puutteesta. Salaisen Opin entiset tilaajat ovat täten samassa asemassa kuin maailma yleensä on kaiken hyvän suhteen: saamme odottaa. 1921:320,

Nyt täytyy minun puhua pari sanaa kirjoista. Ei kirjoista ylimalkaan, mutta neljästä määrätystä teoksesta, joista vain osa tähän mennessä on olemassa fyysisissä maailmassa.

Aloitin siitä teoksesta, jolle kiistämättä kunniatila on tuleva. Tämä on H. P. Blavatskyn Salainen Oppi. Kuten tiedämme, on siitä olemassa suomeksi ensimmäinen osa »Maailman luominen» kokonaan, toinen osa »Ihmisen luominen» täsmälleen puoleksi. Nämä kaksi osaa ilmestyivät englanniksi Madame Blavatskyn eläessä v. 1888, ja hänen kuoltuaan ilmestyi v. 1893 lisäksi kolmas osa, yhtä laaja kuin edelliset, sisältäen kaikenlaisia tietoja erinäisten adeptien okkultisesta elämästä y.m., H. P. B:n esoteeriset kirjoitukset ja joitakuuta hänen suullisia opetuksiaan. Kun v. 1908 ryhdyin V. H. Valvanteen kanssa suomentamaan »Salaista Oppia», oli tarkoitus julkaista suomeksi kaikki kolme osaa kahdentoista vuoden aikana, yksi nide vuodessa. Kuusi nidettä ilmestyi (tilaajille 5 Smk. 5:—), toisin sanoen puolet koko teoksesta, ennenkuin tie nousi pystyyn.

Työn keskeytys aiheutui aluksi V. H. V:n sairaudesta, sittemmin siitä, etten tavannut kyvykästä suomentajaa, joka minun kanssani olisi ryhtynyt yhteistyöhön, — yksin oli minun mahdotonta siihen antautua, — ja vihdoin siitä, että kirjojen kustantamisesta aiheutuvat menot kasvoivat seuraavina vuosina kahdenkymmenkertaisiksi entisestään.

Olen aina ollut pahoillani siitä, että »Salainen Oppi» ei ole jatkuvasti ilmestynyt. Silloin tällöin on entisten tilaajien y.m. taholta kysytty, miksi teos ei kokonaisuudessaan ilmesty. En ole osannut muuta kuin viitata niihin toiseikkoihin, jotka ovat tehneet sen julkaisemisen mahdottomaksi.

Tällä hetkellä en ole enää yhtä toivoton suomentamisen suhteen. Uskon varmasti, että löytyisi suomentaja (voisin mainita parikin), joka olisi valmis minun valvontani alla ja yhteistyössä minun kanssani suorittamaan onnelliseen loppuun tuon teosofisen suurteoksen suomentamisen. Paljon epätietoisempää on, mistä tähän laajaan työhön tarvittavat varat saataisiin. Mutta mielessäni välkkyvä kysymys ja ehdotus: eikö olisi ajateltavissa yhteinen voiman ponnistus kaikkien suomalaisten teosofisten seurain ja kustannusliikkeiden puolelta, jotta tämä teosofisen liikkeen kallis helmi ja kaikille teosofeille ehdottomasti välttämätön ja rakas tiedonlähde saataisiin arvoonsa vastaavaan suomenkieliseen asuun? Tämän kysymyksen ja ehdotuksen lasken kaikkien totuudentiesijäin sydämille siinä toivossa, että yhteinen hyvä tahto loisi keinot tuuman toteuttamiseksi. 1922:225—226, 227,

ks. P. E. VII art. Muutamia 1924:226—230,

»Salaisen Opin rahasto» 1909:335, 368, 404. 1910:5, 48, 79, 128, 176, 224, 288.

S a l a i n e n O p p i venäjäksi. Venäläiset teosofit ovat nyt ruvenneet puuhaamaan Salaisen Opin kääntämistä ja julkaisemista venäjänkin kielellä. Aivan kuin meillä Suomessa aiotaan sielläkin kerran vuodessa julkaista nide. »Tainaja doktriina», kuten S. O:n venäläinen nimi kuuluu, julkaistaan seitsemässä osassa 5 ruplaa; kaikkien hinta yhdellä kertaa maksettuna 30 ruplaa. »Tainaja doktriinan» kääntäjinä toimivat rouva E. F. Pisareff ja neiti Anna Kamenski. Huomattava on, että tuuma saada S. O. Venäjänkielille herätti teosofian ystäväissä niin suurta innostusta että muuan varakas rouva heti lahjotti venäläiseen »S. O:n rahastoon» **s e i t s e m ä n t u h a t t a r u p l a a** (noin 18,600 markkaa). Huolista vapaina saattavat siellä ryhtyä työhön! 1910:127—128,

Venäläiset toverimme — — — ovat julkaisseet 244 sivua paksun teoksen — — — S. O:sta ks. H. P. B. 1910:176.

TEOSOFIAN AVAIN.

Toivottavaa olisi, että pian saataisiin jonkun H. P. Blavatskykin kirjan suomenos, esim. »The Key to Theosophy» (Teosofian avain). 1905:148,

Madame Blavatsky sanoo kirjassaan »Teosofian avain», että teosofiset periaatteet ovat luvultaan neljä: 1) koko ihmiskunnan yhteinen henkinen alkuperä; 2) kaikkein ihmisten soli-

darisuus eli vastuunyhdeys; 3) karmanlaki; ja 4) jälleensyntyminen. 1906:40, 115,

Uudet kirjamme. Painosta — — — on odotettavissa — — — H. P. Blavatskyin »Teosofian avain». Viimeksimainittu suomenos julkaistaan kolmessa tai neljässä osassa, josta ensimmäinen piakkoin valmistuu. Tämä H. P. Blavatskyin tärkeä teos on epäilemättä herättävä mitä suurinta huomiota. 1906:203,

Madame Blavatskyin mainio teos »Teosofian avain» ilmestyy kokonaisuudessaan luultavasti jo jouluna, eikä siis osissa, kuten viime Omasatunnossa sanottiin. 1906:229, ks. mediumismi 1906:231,

E d u l l i n e n t a r j o u s. Madame Blavatskyin tunnettu teos *The Key to Theosophy* (Teosofian avain) ilmestyy suomennettuna joulukuksi. Se sisältää noin 320 sivua ja tulee maksamaan 4 mk. Omantunnon lukijat, jotka postikortilla tilaavat tämän kirjan ennen joulua suoraan meiltä saavat sen rahdittomasti luoksansa postitietuutta vastaan (4.—), niin pian kuin se ilmestyy. Tämä on edullinen tarjous kaikille niille maaseutulaisille, jotka eivät ole tilaisuudessa heti ostamaan sitä kirjakaupasta. 1906:266,

T e o s o f i a n A v a i n. Meidän, suomenkielisten teosofian harrastajain, täytyy todella onnitella itseämme, kun nyt saamme omalla kielellämme lukea tämän H. P. Blavatskyin merkittävän teoksen, ja olemme vakuutetut siitä, että jokainen Omantunnon lukija rientää ostamaan sen kirjan itselleen. Se on toistaiseksi laajin teosofinen kirja, mitä suomenkielillä on ilmestynyt, ja sisältönsä nähden se epäilemättä myös on rikkain ja perusteellisin. Madame Blavatskyin teokset ovat tyhjentyttömää kultakaivoksia, ei ainoastaan monipuolisen aineensa käsittelyn kautta, vaan myös hämmästyttävien detaljitietojensa ja nerollisten aateilmaustensa puolesta. »Teosofian avain» aineistonsa mukaan puhuu teosofiasta ja Teosofisesta Seurasta, julkisesta ja salatusta teosofiasta, Teosofisen Seuran työtavasta, Teosofisen Seuran suhteesta teosofiaan, teosofian perusopeista, teosofian opeista luonnosta ja ihmisestä, kuolemanjälkeisistä tiloista, jälleensyntymisestä, tuonelaista ja taivaasta, ajattelevan perinnettämme luonteesta, karman mysteeriosta, käytännöllisestä teosofiasta, väärinkäsityksistä Teosofisen Seuran suhteen, teosofisista mestareista ja Teosofisen Seuran tulevaisuudesta, mutta itse asiassa näin kuuluvat luvut puhuvat kaikenmoisista muistakin kysymyksistä, mikä heti näkyy, kun luo silmäksen sisällysluetteloon. Tämä kirja on niin muodoin oikea teosofinen katkismus ja samalla kuin teosofinen hakemisto, josta voi saada vastauksen miltei joka kysymykseen. Varsinkin viimeiset luvut ovat erityistä huomiota herättäviä. Meillä ei ole vielä suomen kielellä kirjaa, joka laajemmin puhuisi teosofisesta siveysopista; tietysti teosofinen siveysoppi on sama kuin suurten uskontojen ja kaikkien jalojen ihmiskunnan opettajien. Mutta koska H. P. B. juuri oli tämmöinen jalo opettaja, oli hänellä itselläänkin yhtä ja toista sanottavaa, joka erityisesti sopi meidän ajallemme. Näitä hänen omia neuvojaan sisä-

tää »Teosofian avain» runsaassa määrin, ja niistä totuudenetsijä voi oppia, mille kannalle hänen on paras asettua kaikenmoisten asioiden suhteen, politiikan, sosialismin, asketismin, kasvatuksen, avioliiton, kasvisyömisin, hyväntekeväisyyden, uhrautumisen j.n.e. suhteen. Eivätkä H. P. B:n neuvot ole semmoisia, ettei sydämemme ja järkemme heti niitä hyväksyisi. Päinvastoin hänen sanansa ikäänkuin syyttävät tuleen siveellisen intomme, jonka tulen valosta järkemme ja sydämemme riemuitsevat. Kaikin puolin siis kirja, joka ei saa puuttua kenenkään teosofian harrastajan kirjahyllyltä.

Suomennoksen hinta on vain 4 markkaa, sidottuna korukansiin 5:50 (alkuteksti maksaa 9 mk.) Ne jotka ennen joulua tilaavat teoksen Teosofisesta Kirjakaupasta ja Kustannusliikkeestä, saavat sen, heti kun se ilmestyy, posti-etuuntia vastaan rahtivapaasti luoksensa lähetyksi. 1906:284—285,

Tämä merkillinen kirja, joka ilmestyi painosta jouluksi, on tietysti jokaisen luettava. Olemme jo ennen puhuneet sen suurista ansioista, sen sisältörikkaudesta, monipuolisuudesta ja lennokkaasta tyylistä. Nyt tahdomme vain huomauttaa, että tämä kirja on toistaiseksi paras ase niitten suomalaisten teosofien käsissä, jotka tahtovat torjua syyttöksiä madame Blavatskyn henkilöä vastaan. Kun H. P. Blavatskya moititaan epärehelliseksi, epä-siveelliseksi, petkuttajaksi, antikristukseksi y.m., silloin on parasta ja viisainta tarjota syyttäjälle »Teosofian Avain» ja kehottaa häntä sitä lukemaan. Siitä ilmenee täydellisesti madame Blavatskyn oma temperamentti eli luonnonlaatu; siitä näkyy selvästi, oliko hän kaikkea tuota, josta häntä on syytetty. Ei kukaan ajatteleva ihminen, jonka sydän sykki oikealla paikalla, voi muuta kuin kunnioittaa ja rakastaa sitä ihmistä, joka on »Teosofian Avaimen» kirjottanut. Tällä emme suinkaan tahdo sanoa, että se kirja, enemmän kuin mikään muukaan H. P. B:n kynästä lähtenyt teos, olisi erehtymätön, virheetön tai puutteeton. Lausuuhan tekijä siinä sanoja spiritisteistä ja heidän vihamielisyydestään teosofiaa kohtaan, jotka sanat tuskin enää ollenkaan ovat paikallaan. Puhuuhan hän materialistien kuolemantakaisesta elämästä tavalla, joka tietäksemme on liioiteltua, kun hän väittää, että heillä ei ole mitään itse-tietoista elämää haudan tuolla puolen (siv. 150 y.m.); tämä voi olla totta, mikäli koskee tavallista olotilaa, mutta ei ole paikallaan astraliseen elämään nähden. Ylipäänsä H. P. B. katsoo elämää korkeammalta kannalta ja väli-tää sangen vähäsen astralitasosta, ja siihen hänellä varmaankin oli omat syynsä, joiden joukkoon epäilemättä kuului se, että hänellä itsellään oli liiaksi laajat tiedot astralitasoin salaisuuksista tahtoakseen paljastaa niitä turhan uteliaille korville. Jos siis ensi lukemasta päätellen voisi tuntua ikäänkuin »Teosofian Avain» puhuisi toisella tavalla kuin myöhemmät teosofiset kirjat, saattaa tarkemmin mietittyään huomata, että tämä näennäinen ristiriitaisuus ei riipu tiedon, vaan arvostelukannan erilaisuudesta. Ja silloin voi syystä kysyä, mikä arvostelukanta on viisaampi. Annie Besant lau-

sui v. 1904 Tukholmassa, että tutkittuaan, keikeltuaan ja mietittyään hän aina palaa takaisin H. P. B:n ja Salaisen Opin mielipiteihin, jotka hänen nähdäkseen sittenkin ovat edistyneimmät. Ja jos toinen katsookin asioita toiselta kannalta — onhan teosofian periaatteiden mukaan kunkin oikeus ja velvollisuus luottaa omaan järkeensä ja kokemuksiinsa — ei tämä muuta itse tosiasioita eikä vähennä H. P. Blavatskyn kynätuotteiden arvoa, jotka kieltämättä ovat viime vuosisadan merkillisimpiä. »Teosofian Avaimen» suomennos on varsin taidokkaasti tehty ja noudattaa tarkasti kolmatta englanninkielistä painosta. Kahdeksannen luvun alusta on jätetty kääntämättä kolme sivua (Mitä on muisti teosofisen opin kannalta?), jotka selittävät erotuksen kolmen englantilaisen sanan (remembrance, recollection ja reminiscence) välillä. Tekijä terottaa niillä sivuilla mieleen, että vaikka fyysillinen aivo-muisti (e m o r y) käsittää ainoastaan maallisen elämän tapahtumat, on miltei jokaisella ihmisellä sielumuisti (reminiscence), joka hänen ymmärtämättäänkin vakuuttaa hänelle, että hän on ennen elänyt ja tulee vastedeskin elämään. 1907:22,

ks. kuolema 1907:48—49, rukous 1907:113, 1908:123, 124,

»Teosofian avain». Tästä H. P. Blavatskyn mainiosta kirjasta kirjotti meille äskettäin aatetoverimme M-o K. seuraavat huomioon pantavat sanat: »Mitä enemmän luen »Teosofian avainta», sitä suurempia elämän aarteita siitä löydän. Minusta mainittu kirja on loppumaton aarrekokooma, jota ei voi kultaan eikä jalokiviin vaihtaa. Luulen, että maailmassa on paljon sellaisia ihmisiä, jotka eivät henkisille anna mitään arvoa, he iloitsevat fyysisillisistä elämän nautinnoista, he ajattelevat, miten voisivat koota itselleen maallista rikkautta ja saada valtaa. Surkutella täytyy sellaisia ihmisiä.» 1908:125—126, 251, 1910:222,

Kys. Mistä yläluokkalainen, joka on kuulut puhuttavan teosofiasta ja tahtois aineeseen vähän syvemmin perehtyä, mutta jolla ei ole aikaa monien niteitten lukemiseen, paraiten saa jotenkin selvän käsitteen teosofisesta opista ja hengestä?

V a s t. Hänellä on kuitenkin ehkä aikaa yhden »niteen» lukemiseen. Valitkoon esim. »Teosofian avaimen», lukekoon siitä ptkän päivässä ja miettiköön sitä. 1910:359,

Omasta puolestani uskon, kuten H. P. Blavatsky »Teosofian avaimessa» sanoo, että uusi sanansaattaja tälläkin vuosisadalla ilmestyy, mutta kuka hän on, se on minusta toisarvoinen kysymys, ks. Kristus 1912:143, 354,

Yhdeksänkymmenluvun alkupuolisella oli vielä sangen vähän teosofista kirjallisuutta tarjolla. Paitsi edellämäinittua kahta kirjaa en saanut käsiini kuin kaksi muuta ruotsinnosta: Teosofian Avain ja Sinnetin Salattu Maailma, joka puhui Mad. Blavatskyn okkultisista ilmiöistä Intiassa. Jokseenkin samaan aikaan alkoi myös ilmestyä ruotsinkielellä Salainen Oppi vihkottain.

Luonnollista oli, että minä ensin ahmimalla ahmin, sitten tarkasti luin ja vihdoin uudestaan ja uudestaan luin näitä harvoja kirjoja. 1915:55—59,

Ja jos me teosofit pysymme tehtävällemme uskollisina ja edelleenkin olemme uusien aatteiden ja uuden elämänymmärryksen lipunkantajina, silloin voimme madame Blavatskyn kanssa sanoa, että »maa on oleva taivas ensimmäisellä kolmatta vuosisadalla verrattuna siihen millainen se nyt on» (Teosofian Avaimen loppusanat), ks. vallankumous 1915:149,

Olihan Madame Blavatsky »Teosofian avaimessa» maininnut, että seuraava henkinen syysä annettaisiin v. 1975 jälkeen. Silloin siis ehkä ilmestyisi uusi opettaja, ks. I. T. J. 1917: 105, 482,

Riemuiten olen lukenut »Teosofian avainta», riemuiten ks. tunnustus 1918:167,

Suoritettuaan ensin minun opastuksellani H. P. Blavatskyn »Teosofian avain» kirjan suomennoksen (1906) hän sittemmin jatkoi suomennostyötä ks. V. H. V. 1919:101—102,

Kuinka hyvin minä ymmärsin, mitä madame Blavatsky kirjotti »Avaimessaan» niistä kysymyksistä! Niin juuri itsekin ajattelin, ja sen tähden toistan tähän muutamia hänen lauseistaan ks. yhteiskunta 1919:228—229,

Sanoohan H. P. Blavatskykin nimenomaan »Teosofian avaimessa» tehneensä työtä — »ei omaksi huviksemme, vaan ainoastaan koska toivomme saavamme kasvattaa muutamia yksilöitä toteuttamaan työtämme ihmiskunnan puolesta alkuperäisen ohjelman mukaan.» ks. R-R. 1921:390—396,

Näin esim. sanoo madame Blavatsky Teosofisen Seuran jäsenyydestä: » — — — » (Teosofian avain, ss. 19, 20.)----- vastaan H. P. B:n sanoilla — — — (Teosofian avain, ss. 25, 26.)

— — — (Teosofian avain, s. 47.) ks. salatiede 1921:452—456, H. P. B. 1923:316, 1924:224,

Odotettavia kirjoja. H. P. Blavatskyn tärkeä teos »Teosofian avain» ilmestyy tänä vuonna uutena painoksena Tietäjän kustannuksella; suomennoksen läpikäy ja korjaa H. P. B:n elässä ilmestyneen ensimmäisen englantilaisen painoksen alkutekstin mukaiseksi Pekka Ervast, joka yhdessä V. H. Vaivannevainajan kanssa suoritti ensimmäisenkin suomennoksen. Tänä vuonna on myös odotettavissa toinen H. P. Blavatskyn nerokkaista kirjoista suomeksi, nim. hänen erinomaisen kiintoisa matkakertomuksensa »Indian luolista ja tiheiköistä». Sen H. P. B. kirjoitti äidinkielenään ja suomennos suoritetaan venäjänkielisestä alkutekstistä. 1925:96. ks. auktoriteetti 1925:146,

Olen valmistanut uuden suomennoksen H. P. Blavatskyn »Teosofian Avaimesta», jonka ensimmäisestä suomalaisesta laitoksesta oli jäänyt paljon tekstiä pois, suomennos kun oli tehty H. P. B:n kuoleman jälkeen ilmestyneen kolmannen englantilaisen painoksen mukaan. »Uusi suomennos on nyt laadittu alkuperäisen H. P. B:n elässä julkaistun painoksen nojalla. Tämä kirja ilmestyy syksyllä, ks. P. E. XII: Kadonnut Sana 1925:234—235, 288,

»Teosofian Avaimessa» — — — H. P. Blavatsky itse asiassa antoi teosofeilleen mitta-

puun, jonka ks. teosofia 1926:9—10, 329, 1927: 39, 41, 160,

The United Lodge of Theosophists, toisin sanoen se teosofinen seura, johon Mr. Wadia kuuluu ja joka jatkaa Q. W. Judge'n työtä Amerikassa, m.m. julkaisten uudestaan H. P. Blavatskyn teoksia niiden alkuperäisessä muodossa, on lausunut meille kirjeessä ilonsa siitä, että siksi paljon H. P. B:n kirjoja ja artikkeleita on suomeksikin painettu, ja erikoisesti siitä, että Teosofian avain uudessa painoksessaan on toimitettu alkuperäisen ensimmäisen painoksen mukaan. »Ihmiset niin usein unohtavat», he lausuvat kirjeessään, »mikä arvokas opin ja tiedon aitta H. P. B:n kirjoitukset ovat». 1927:323,

Tutkikaa esim. »Teosofian Avainta». Yleensä Blavatskyn kirjoja tunnetaan liian vähän. Viime vuosina on niitä kuitenkin ruvettu entistä enemmän kysymään, varsinkin ulkomailla. H. P. B. nousee vähitellen kunniaansa, ks. Kristus 1929:139—141, 166, 173, 264, 1930:290, 1931:5, 37—40, 107, 127—129, 1933:191, 1934:252.

Blavatsky-yhtymiä ja seuroja y.m.

Back to Blavatsky-liike. — Mikäli lyhyestä uutisesta selviää, on siellä olemassa vähemmistö, jota nimitetään »Back to H. P. B.»-liikkeeksi ja joka pyrkii herättämään jälleen eloon madame Blavatskyn aikuisen teosofisen hengen; tämän vähemmistön mielestä on arvatavasti Teosofisen Seuran nykyinen henki ja työsuunta poikennut alkuperäisestä, perustajien sille antamasta ohjelmasta. Ilmiö on muuten siksi mielenkiintoinen, että tahtoissimme kaikin mokomin tarkempaa selontekoa »Back to H. P. B.»-liikkeen ohjelmasta ja päämääristä, ks. R-R. 1921:387—396,

kriisissä, joka sattui v. 1920—1921 ja jota Amerikassa nimitetään »Back to Blavatsky»-virtaukseksi ja — Suomessa Ruusu-Ristiksi. Miksi? 1922:235,

»Uskollisuusliitto» on samansuuntainen nykyinen yhtymä Teosofisessa Seurassa kuin »Back to Blavatsky»-liike. Suom. muist. 1922:243 muist.,

Lokakuun 2 p:nä viime vuonna kirjoitin Mr. B. P. Wadialle m.m. pyytäen tietoja amerikkalaisen »Back to Blavatsky» liikkeen synnystä ja tarkoituksesta. Marraskuun 23 p:nä päivättyssä kirjeessään Mr. Wadia kertoo seuraavaa: »Back to Blavatsky» liikkeen historia on sangen yksinkertainen ja lyhyt. Ollessani Amerikassa v. 1919 päätin — erinäisistä syistä, tehtyäni muutamia havaintoja ja rauhassa harkittuani niitä tapahtumia, jotka ovat sattuneet Teosofisessa Seurassa yltympäri maailman — ryhtyä kehoittamaan Seuran jäseniä palaamaan takaisin H. P. B:n antamille oikeille opinsuunnille, jotka olivat joutuneet unohtuksiin koko järjestössä. Siihen tarkoitukseen valitsin sen opin, joka silloin oli kaikista tarpeellisimmin T. S:ssä, opin ihmisen sydämessä olevasta Jumalasta, jonka arvovalta on korkein ja lopullinen, opin siitä, että sisäisen Ohjaajan käskyt ovat minkä tahansa ulkonaisen johtajan käskyjä ylempänä. Saarnatessani tätä erikoista oppia saarnasin tietysti samalla niistä vaaroista,

jotka uhkasivat järjestöä. Vakavassa toiveessa tein vilpittömän yrityksen saattaa seura takaisin H. P. B:n viitoittamille alkuperäisille suuntaviivoille saattaa se yhdenmukaiseksi sen alkuperäisen syyäksen kanssa, jolla hän aloitti työnsä, näyttää sille sitä alkuperäistä menettelytapaa, jonka hän oli alulle pannut. En itse keksinyt lausetta »Back to Blavatsky» (Takaisin Blavatskyyn), vaan luulen Mr. Smythen sitä käyttäneen. Tähän yritykseen tehdä H. P. B:n opetukset ja hänen asemansa laajalti tunnetuiksi ryhdyin ja niistä asioista saarnasin yltäpäri maailmaa vuosina 1920—21—22. Tämä liike ei ole millään tavalla organisoitunut eikä siltä alalta sentähden ole mitään kirjallisuutta». 1923:8—9,

Amerikassa on Back to Blavatsky-liike ks. »Blavatsky Association» 1924:47,

Hän on liittynyt »Takaisin Blavatskyyn» -liikkeen ja ks. Cleather, A. L. 1928:43,

Onhan kutsu »takaisin Blavatskyyn» kuuluu ks. R-R. 1930:267—268, Toht. Stokes — — — herätti Amerikassa »Back to Blavatsky»-liikkeen, joka nyt ks. C. W. L. 1932:72—74,

»Blavatsky Association».

Toinen huomattava teosofinen tapahtuma on erään liiton perustaminen. Siitä kerron parhaiten liiton sihteerin sanoilla, jonka kirje *Occult Review* n toimittajalle on julkaistu mainitun aikakauslehden helmikuun numerossa tänä vuonna. Sihteerä, Mrs. Iona Davey kirjoittaa:

»Arvoisa toimittaja. Monet lukijoistanne kuulevat epäilemättä mielenkiinnolla, että Lontoossa on äskettäin pantu alulle uusi liike madame H. P. Blavatskyn muiston ja elämäntyön ylläpitämiseksi ja jatkamiseksi; liikkeen nimenä on *The Blavatsky Association* (Blavatsky-yhtymä eli liitto).

Minun ei tarvitse tässä kosketella Teosofisen Seuran onnetonta tilaa, joka on antanut aiheen tälle uudelle liikkeelle ja toisille samankaltaisille muualla maailmassa. Kuinka kauas Seura on poikennut perustajiensa alkuperäisistä opeista ja ihanteista, on nyttemmin jokseenkin yleisesti tunnettu. Itse sana teosofia on tullut liitettyksi niin paljon semmoiseen, mikä on sen alkuperäisen merkityksen ja tarkoituksen suoranaisten vastakohtana, että näyttää välttämättömältä luopua tuon sanan käytöstä kyseessä olevan liikkeen yhteydessä. Näissä olosuhteissa on Blavatsky-liitto perustettu yksinomaan alkuperäisten opetusten ja ihanteiden käsittelyä varten. Liittoon kuuluvat joukko H. P. Blavatskyn alkuperäisiä oppilaita ja työtovereita sekä monet Teosofisen Seuran entiset jäsenet, joiden on ollut pakko erota siitä edellämäinuituista syistä. Tämä on takeena siitä, että Liitto on oleva hyvän johdon alaisena ja että sen perussäännöistä poistetaan mikäli mahdollista kaikki, minkä kokemus on osoittanut tule olemaan mitään presidenttiä, johtokunnan muodostavat vain sihteerä, rahastonhoitaja ja viiden neuvosto. On hyväksytty muutamia yksinkertaisia sääntöjä. Ei ole määrätty jäsenmaksua. Liitto riippuu toimintansa puolesta

vapaaehtoisista jäsenmaksuista ja avustuksista. Päämajan paikka on 22, Craven Hill, Bayswater, ja melkoinen haku- ja lainakirjasto on jo olemassa.

Liitto paheksuu, ettei se voi vastaanottaa jäsenikseen Teosofisen Seuran jäseniä, niin kauan kuin nämä edelleen pysyvät mainitun seuran jäseninä; koska ensinnäkin täytyy otaksua näiden jo saavan mitä haluavat, ja koska toiseksi heidän jäseniksiotonsa mahdollisesti olisi omiaan aikaansaamaan häiriötä. Luonnollisesti tämä ei pidä paikkaansa jokaisen T. S:n jäsenen suhteen, mutta mahdollotonta on tehdä eroa yksityistapauksissa.

Aikaa myöten harrastus H. P. Blavatskyn teoksiin on yhä kasvamassa ja niiden kysyntä lisääntyy; Liitto on koettava tyydyttää tätä kysyntää ja antaa apua kaikin mahdollisin tavoin Guptaa Vidja a'n tutkijoille, sen Aikain Viisauden, jonka lahjakas esittäjä tämä huomattava nainen oli. Kunnioittaen teidän Iona Davey.»

Jotakin tämänkaltaista saattoi odottaa Englannissakin. Amerikassa on Back to Blavatsky-liike, Australiassa Loyalty League ja nyt Englannissa Blavatsky-Association. Ajan merkkejä kaikki, niinkuin Suomessa Ruusu-Risti.

Mutta Ruusu-Ristissä emme ole huomanneet mitään haittaa koituvan siitä, että ovat vapaaasti auki Teosofisenkin Seuran jäsenille. Päinvastoin tuntuu meistä, että T. S:n teosofit ovat luonnollisimpia ystäviämme. 1924:46—47.

Blavatsky-liitos Englannissa ks. A. B. 1911:187.

Blech, Charles 1921:325, 1930:266.

Blixt on nuori ruotsinmaalainen merikapteeni, joka sai henkisen herätyksensä Viiksen, [*ks. tätä] tunnetun ruotsalaisen okkultistisen kirjailijattaren Lucie Lagerbielken kirjoista (kirjasta »Själens lif» on aikoinaan puhuttu Tietäjässä). Hän on nykyään oleskellut Lontoossa erään sikäläisen sielullisia ja henkisiä parannustapoja harrastavan lääkärin apulaisena ja oppilaana. Hän kirjoittaa säännölliseksi kirjeitä Vituksen julkaisemaan kaks kertaa kuukaudessa ilmestyvään sanomalehteen *Framtidens Folk*, ja ovat hänen kirjeensä sekä arvokkaan sisältönsä että pirteän tyylinsä nojalla huomiota herättäviä. Olen valinnut seuraavat mieltäkiinnittävät kokemukset muutamista Blixtin viimeisistä kirjeistä. 1921:613.

Bloede, tohtori 1929:275.

Blue Star (sininen tähti) »Blue Star Memorial Temple» ks. Tempeliseura 1924:364—366.

Blytt, Eva. Helsingissä vieraili tammikuun lopulla toinenkin ulkomaalainen innokas teosofi, neiti Eva Blytt Kristianiasta. Neiti Blytt on oleskellut kokonaisen vuoden Teosofisen Seuran päämajassa Adyarissa, ja hänen eloisat kuvauksensa Adyarin elämästä kantoivat meidät hengessä kauas pois Pohjolan talvesta kesäiseen ihmeelliseen Intiaan. Hän piti viisi luentoa Bulevardin 7:ssä seuraavista aineista: 1) Valinnan laki. 2) Koti, ruoka ja uni tulevaisuuden sivistyksessä. 3) Adyarin mysteriokoulu,

4) Herra Buddha ja Herra Kristus, 5) Mikä vaikutus Kristuksen tulemisella on ollut nykyiseen elämään.

Neiti Blytt on Itäisen Tähtien Järjestön innokas jäsen ja hänen esitelmänsä koskettelevat kaikki suoranaisia päivän kysymyksiä. Olin tilaisuudessa kuulemaan neljä luentoa, ja vaikka neiti Blytt puhujana on hiljainen ja hillitty, olen harvoin kuullut niin sisältörikkaita ja mieltäkiinnittäviä esitelmiä. Hänen puheensa olivat täynnä uusia ajatuksia ja näkökohtia; näkyi, ettei hän ollut kuluttanut turhaan opintoaikaansa Adyarissa. Koska hän pian aikoo julkaista luentonsa norjan kielellä, koetan heti perästä toimittaa ne suomeksikin. Johtavana aatteena hänen maailmankatsomukseensa oli, että tunteet ovat epätodellisia ja että ihmisen tulee kasvattaa itsensä pois tunteitten yliherruudesta; ainoastaan sillä tavalla hänessä herää todellinen ihmisrakkaus ja veljeys, joka ei ole sentimentalisuutta, vaan läpeensä ayllistä. Kun neiti Blytt lopuksi kiitti kuulijoitaan heidän lukuisasta ja säännöllisestä osanotastaan, hän m.m. sanoi: »ja nyt toivon Suomelle ja suomalaisille parasta, mitä osaan toivoa: että te kehittäisitte itsessänne ajatuskykyä. Kasvakaat ajattelijoiksi! tunteet pitävät teitä kiinni itsessänne. Kun ajattelemalla voitatte itsenne, olette vapaat. Se kansa, joka oppii ajattelemaan, se tulee vapaaksi.»

Tästä edustajasta päättäen ainakin Itäisen Tähtien Järjestön työ on peräti käytännöllistä ja ajanmukaista laatua. 1913:60—61, 103, 220, 286,

Teosofisella Kirjakaupalla on myytävänä Det Teosofiske Samfunds Norske Forlag'in kustannuksella ilmestynyt neiti Eva Blyttin kirja *Lotus Breve*, joka m.m. sisältää ytimen ja pääkohdat hänen viime talvena Helsingissä pitämistään luennoista. Nämä luennot herättivät suurta mielenkiintoa kuulijoissaan, ja ne, jotka norjaa ymmärtävät, rientäkööt nyt ostamaan neiti Blyttin kirjan, jonka hinta on Smk. 3:— . Kirja on omistettu nuorille, jotka »tulevat olemaan Herra Kristuksen aikalaisia. Hänen pian ilmestyessään maan päälle», ja kirjoitettu kirjeiden muotoon. Kirjahan puhuukin tulevista ajoista. 1913:424, 1915:256,

Neiti Eva Blytt, Norjan T. S:n meidänkin tunnettu ylisihteeri tuli taas valituksi uudelleen toimeensa ja on toukokuussa matkustanut Amerikkaan tehdäkseen tutkimuksia sikäläisessä päämajassa Krotanassa, Californiassa. 1916:287, 1917:483,

Tässä tahdon kertoa pienen episodin v.lta 1913. Norjan Teosofisen Seuran ylisihteeri neiti Eva Blytt kävi tammikuulla Helsingissä. Kun yhdessä ajoimme hänen ensimmäiseen luentoonsa hän nähtyään äkkiä puoleeni ja kysyi 1918:21—22, 1924:118.

Bobrikoff, kenraalikuvernööri ks. murha 1906:247,

pari päivää ennen kuolemaansa oli allekirjottanut kieltävän vastauksien aikauskirjanomukseen, ks. ennustus 1914:418—422,

Toimituksen mielestä edellä kerrottu tapaus oli selvästi spiritististä laatua. Henki-maailmassa kyllä nähtiin edeltäkäsän, mitä tu-

lisi tapahtumaan. Mutta olisikohan se voinut tarkoittaa Bobrikoff in murhaa? 1918:191,

»Uutta Valoa»-lehdelle antaa epäyksen kenraalikuvernööri Bobrikoff vähää ennen kuolemaansa, ks. P. E. VII art. Muutamia 1924:223,

Bodier, Paul: La Villa du Silence (Hiljaisuuden huvila) on nimeltään eräs äskän ilmestynyt ranskalainen spiritistin — — — kirjoittama romaani (?). Kirja on olevinaan (?) lääkäri-vainajan muistiinpanot merkillisestä jälleensyntymistapauksesta, jonka todistajaksi hän joutui. Asiat on kerrottu siksi taidokkaasti ja realistisesti ja niin suurella asiantuntemuksella, että lukija jää hämilleen eikä tiedä, onko kertomus sinään totta vai mielikuvitusta. Nuori lääkäri joutuu v. 1855 käymään autiossa huvilassa ja kohtaa siellä »kummituksena» huvilan entisen omistajan herttua de L:n, joka kertoo hänelle elämänsähistoriansa: syntyneenä 1730 hän aatelismiehenä näytteli onnenonkijan kurjaa osaa Ranskan suurissa tapahtumissa vuosisadan loppupuolella liittymällä vallankumouksellisten puolelle. Hän oli aikoinaan kuulunut Louis XV:n iloiseen, huolettomaan ja elämäntavoiltaan turmeltuneeseen hoviin, mutta Louis XVI:n noustessa valtaistuimelle hän oli pakotettu vetäytymään maatiloiheen Tourainessa ja jonkun aikaa yksin elettyään johtui hänen mieleensä mennä naimisiin. Hän iski silmänsä naapurinsa, toisen mahtavan aatelismiehen tyttäreeseen, mutta kosijana esiintyessään hänet häpeällisesti ajettiin ulos talosta. Tämä koski häneen kovasti, sillä hänen ennen lemmentekijänsä tottunut sydämensä oli vakavasti kiintynyt nuoreen markiisittareen. Tästä hetkestä lähtien hän hautoi kosta, ja kumma kyllä hänen vihansa kohdistui sekä tyttäreeseen että isään. Suuri vallankumous toi vihdoinkin mukanaan kauvan ikävöidyn tilaisuuden. Hänen yllyttämään rahvas poltti markiisin linnan, ja isä tyttäreeseen pakeni uskollisten palvelijain seurassa. Mutta herttua de L. ajoi joukkoineen heitä takaa, saavutti heidät yöllisestä leiripaikasta läheisessä metsässä ja ammutti joka ainoan kuoliaaksi. Kun tytär näki isänsä kaatuvan, hän heittäytyi huutaen ruumiin yli. Silloin lähestyi herttua ja laukaisi piikallisesti nauraen pistoolinsa markiisittareen. Mutta ponistaen viimeiset voimansa tämä nousi pystyyn ja siepaten maassa olevan kaatuneen palvelijan pistoolin ampui äkkiä herttuaa suoraan sydämeen. »Siten molemmat kuolimme tuona toukokuun iltana 1795», lisäsi haamu, »ja nyt tulemme molemmat syntymään uudestaan maan päälle sovittaaksemme rikoksemme — tai paremmin sanoen minun rikokseni. Kolmenkymmenen viiden vuoden perästä, siis vuonna 1890, tulette tapaamaan meidät molemmat ja tunteamaan meidät. Saatte käsin koskettavan todistuksen ihmisen jälleensyntymisestä.» Niin tapahtuikin. Kirjan toinen osa on omistettu niille oudoille ja traagillisille tapahtumille, jotka satuivat v. 1890. Lääkäri tapasi molemmat henkilöt, jotka olivat syntyneet takaisin kumpikin omaan entiseen sukuunsa. Yksityiskohtaisesti kerrotaan, miten lääkäri tuli vakuutetuksi siitä, että nykyinen nuori herttua de L. oli isänsä jälleensyntymä, ja samaten, miten hä-

nelle tuli todistetuksi, että nykyinen nuori nainen oli entinen markiisitar. Itse he eivät väitajunnassaan olleet siitä tietoisia. He rakastuivat toisiinsa ja menivät avioliittoon, mutta lyhyen kuherruskuukauden perästä nuorta rouvaa alkoi vaivata kummallinen tauti. Hän vaipui tavan takaa uuvuttavaan transiin ja horrostilassaan kammoi miestänsä, nimittäen tätä murhaajaksi. Lääkäri sai hypnotismin avulla painajaiskohtaukset lakkaamaan, mutta kuuli samalla potilaansa astraaliselta minältä, joka tunsii koko menneisyyden, ettei kohtalolle mahdantanut mitään. Aviopari asui »Hiljaisuuden huvilassa», jonka nuori herttua oli korjauttanut entiseen kuntoon, ja kerran kun mies oli matkalla läheiseen kaupunkiin, syntyi ankara ukonilma. Salama poltti huvilan poroksi ja herttuatar sai surmansa liekissä. Kuultuaan tästä onnettomuudesta herttua de L. sairastui aivokuumeeseen ja heitti henkensä hänkin, päästyään sitä ennen selvytyteen omasta edellisestä ruumistuksestaan ja karman oikeudenmukaisesta laista. Kuolemansa jälkeen ilmestyi nuori aviopari lääkärille, ja molemmat vakuuttivat onnellisen näköisinä, että synti oli sovitettu ja että he nyt saivat siirtyä korkeampiin piireihin. 1929:75—77.

Bogren, E. tri 1922:123.

Boldt, Jean. — Silloin luin erään Järnefelin artikkelin aikakauskirjassa *Humanitas* ja päätin siitä, että Jean Boldt — Humanitaksen toimittaja — tiesi J:n osoitteen. Kun vielä kuulin isältäni, että Boldtin perhe oli meille vähän sukua, menin Jean Boldtin luo. 1915:264—267,

Jean Boldt, tunnettu tulisielu, on muuttanut manan majoille. Hänen aloitteestaan syntyi v. 1901 viikkolehti *Uusi Aika*, joka ensimmäisenä palveli teosofian sanomaa Suomessa. Teosofeilla on syytä kiitollisuudella muistaa Boldtin ristiriitaista, mutta pohjaltaan jaloa persoonallisuutta. 1920:240,

1901 — — — Tammikuusta toukokuuhun ilmestyy Jean Boldtin ja Pekka Ervastian viikkolehti »*Uusi Aika*», joka sisältää »teosofisia kirjoituksia». P. E:ltä. ks P, E. VII art. Muutamia 1924:222,

Hän sai herätyksensä v. 1901 *Uusi Aika*-lehden kautta. Tuossa Jean Boldtin ja minun toimittamassa viikkolehdessä julkaistiin m.m. alkupuoli Valoa kohti-kirjasta »teosofisten kirjoitusten» muodossa, ks. Palomaa, V. 1924:368—369.

Bolshevismi ks. sota 1920:199, 367—376, Karjala 1921:195—196, 1923:246—247, 1925:53—54,

Joulupäivänä kuulin radiossa, kuinka Pietarissa pidettiin suomenkielellä lyhyitä puheita — vai luettiin ääneen lyhyitä artikkeleita — joulun merkityksestä, kansojen rauhasta ja maailman nykyisestä tilanteesta. Sanoja en osaa toistaa, mutta muistan varmasti, että kristikunta sai siinä kuulla kunniansa. Joulu on suuren petkutuksen juhla, rauha on mahdoton saavutusta niinkuin kuin uskonto kavaluudellaan ylläpitää näennäistä sopua eri yhteiskunta luokien kesken; rauha saavutetaan vasta sitten, kun itsetietoinen luokkataistelu leimahtaa ilmi tuleen, saaden aikaan maailmanvallankumouksen; kristillinen sivistys on vienyt ihmiskun-

nan perikadon partaalle: elämä lepää petoksen, ilkeyden ja juonittelun pohjalla. Pelastusta ei ole muualla kuin bolshevismin aatteissa.

Ajatuksia ja sanoja kiillotettiin totuuden ver-nissalla, mutta valhe pisti pukinsarvensa näkyviin joka lauseessa. En tiennyt, pitkö itkeä vai nauraa, sillä en osannut ottaa puhujia vakavaltakaan kannalta. Itse he ehkä kuitenkin tarkoittivat täyttä totta, ja ehkä oli Suomen puolella kuuntelijoita, jotka jumalansana imivät itseensä heidän leikinlaskujaan. Minulle se oli lyönti vasten kasvoja, sillä olin uskonut parempaa heidän radikalismistaan.

Lyhyiden puheiden välillä oli soittoa — pau-seja ei ollut nimeksikään, — joten kuunteleminen ei käynyt raskaaksi. Ohjelma oli taitavasti sommiteltu ja suoritus oli mallikelpoista.

Muuan kysymys jäi mieltäni vaivaamaan:

Jos kristillinen sivistys on niin mitätön, että se on tyystin hävitettävä; jos tiede, taide ja teollisuus, jonka yläluokka on luonut, on paljasta petkutusta ja pahaa; jos Neuvosto-Venäjä on kyennyt panemaan alulle onnellisen yhteiskunnan ja uuden kulttuurin, — miksi Venäjän bolshevistinen hallitus käyttää hyväkseen kaikkia vanhan mädänneen kulttuurin tieteellisiä, taiteellisia ja teknillisiä saavutuksia? Miksi se aatteita levittääkseen ja kansaa sivistyttääkseen rakentaa radioita, miksi se soittaa Beethovenia ja Schubertia, miksi se ajaa rautateilla ja lentää koneella ilmassa? Ei se ole radiota keksinyt, ei lentokoneita, ei rautateitä, eivät suuret länsimaalaiset säveltäjät olleet bolshevejä. Sehän menettelee kuin mies, joka tappoi keksijän, mutta ryösti keksinnön itselleen. Luokoon oman kulttuurinsa, mutta luokoon rehellisyyden pohjalle ja jättäkön vanhan sivistyksen rauhaan jatkamaan omaan suuntaansa, kunnes sen silmät aukenevat. Muuten on ajattelevan ihmisen mahdoton uskoa, että onnen valtakunta alkaa Raja-joen tuolla puolen.

*

Kaikki uneksimme onnellisemmasta yhteiselämästä, vieläpä uudesta yhteiskunnasta ja korkeammasta kulttuurista. Tämä johtuu siitä, että olemme ihmisiä ja ihmisinä henkiolentoja, jotka kammomme riitaa, vääryyttä, vihaa ja rakastamme oikeutta, sopusointua ja kauneutta. Kysymys ei ole tästä, vaan siitä, millä keinoin pyrimme ihanteitamme toteuttamaan.

Kommunisteja olivat ensimmäiset kristitytkin. Mutta eivät he väkivallalla toimeenpanneet uutta yhteiskuntaelämänsä eivätkä he asevoimalla puolustaneet itseään. Vainoille he joutuivat alttiiksi ja nöyrinä kärsivät maailman vihan. He siunasivat vihamihiään ja rukoilivat niiden puolesta, ja he todella rakastivat ja auttoivat toisiaan, niin että pakanatkin ihmettelivät. Jotakin heidän henkeään on jäänyt kristikuntaan, niin kauas kuin kristikunta muuten on poikennutkin alkuperäisestä Jeesuksen seuraamisesta. Paraimmissa kristityissä elää tänä päivänä syvä vakamus siitä, että hyvää ei saavuteta pahalla, rauhaa ei väkivallalla, totuutta ei valheella, — vaan jos oikeutta tahdotaan, täytyy keinojen olla puhtaita. Jeesuksen taivaallinen Isä ei ollut sama kuin juutalaisten

Jehova, joka yllytti miestappoon ja sotaan, ryöstöön ja hävitykseen, petokseen ja vihaan. 1929:2—3, 18, 1930:128—129, 289, 1934:287.

Bombay 1918:73.

Bonsdorff: »Tähtitiede» ks. Barley 1907:45.

Boodhisattva. Buddha syntyessä taivaiten deevat lauloivat: »tänään Boodhisattva on syntynyt maan päälle tuodakseen iloa ja rauhaa ihmisille ja jumalille, luodakseen valoa pimeihin paikkoihin ja antaakseen näön sokeille», ks. Joulu 1906:274—275,

mutta Kristus on kaikkien Mestarien pää. Hän on se, jota hindulaiset kutsuvat Dshagatguru'ksi eli maailman opettajaksi ja buddhalaiset B o o d h i s a t t v a'ksi eli viisautuudeksi. Hänen toimensa on ks. Kristus 1911:286—287,

Edellisen kautta vaikutti se Mestarein Mestari, jota itämailla kutsutaan Boodhisattvaksi ja josta ks. Kristus 1913:5—6, opettaja 1913:161,

Kun Buddhojen ja Boodhisattvojen oppeja sivuuttamalla kansat ovat keskenään mitä verisimmässä taistelussa, silloin ks. veljeys 1917:342—343, Mestari 1925:100—101.

Booth, William. — O d o t t a m a t t o m a l t a t a h o l t a . Pelastusarmeijan tunnettu päällikkö, kenraali Booth kerrotaan sanoneen: »Tahdon elää ja kuolla taistellen, ja jos voin tulla takaisin maan päälle, tahdon taistella uudelleen. Ja ellen voi palata ruumiillisesti, olen tuleva kummittelijana.» Kenralin mielestä on täten jälleensyntyminen avoin kysymys ja hän pitää ruumiiseenpalaamista mahdollisena. Tämä on epäilemättä todistusta odottamattomalta taholta, sanoo Theos. Review. 1905:163,

Äskettäin vieraili Helsingissä kenraali Booth — — — ks. opettaja 1909:108—109.

Borgäbladet 1913:166—167.

Bosco, Dom, portugalilainen pappi ks. ennustus 1914:365—367.

Boston Sunday Post 1927:82.

Bracke, Wilhelm. Sosialismi selvästi esitettyinä. Meille on lähetetty ilmoitettavaksi kirjanen: »Alas sosialidemokratit!» Kirjottanut Wilhelm Bracke. Suomentanut H. A. A—p. Kustantaja Martin & Mäkelä, Helsinki 1906. Kirja maksaa 35 p:ää, käsittää 28 sivua ja sopii kaikkien luettavaksi, jotka tahtovat tietää, mitä sosialismi pääpönsissään opettaa. Se on kirjoitettu hengessä, jonka ei pitäisi loukata vanhoillisintakaan kapitalismin ihailijaa. 1906:246.

Bradlaugh, Charles ks. A. B. 1909:306.

Brahmaa ks. Tao-te-king 1907:10, Eikö Tao ole Jumalan nimi samoin kuin Allah ja Jahveh ja Brahma? ks. veljeys 1909:208, Logos eli Brahmaa 1912:64,

Intiassa — — — Brahmaasta, Vishnusta ja Shivasta ks. kolminaisuus 1912:115 ,

Kys. Kirjassa »Valoa kohti» sanotaan: » . . . äärettömyys on siinä, että se on itsessään ajan ja paikan suhteen äärellisten maailman ääretön summa ja ikuinen peräkkäisyys.» Vaan eikö tässä ole vastakohta, jos kerran Brahmaan yö peittää koko ilmenneen maailman?

Vast. »Valoa kohti» kirjassa esitetyn katsantokannan mukaisesti brahman yö ei koskaan peitä koko ilmennyt maailmankaikkeutta, vaan aina jonkun rajotetun alan äärettömässä avaruudessa. 1912:301,

Järki, Logos (Sana), Jumalan Poika, Brahmaa ks. art. Sai. O:n Maailmans. 1914:56—57,

Brahmaa, Vishnu ja Shiva ks. kolminaisuus: 1929:174, 1930:220—222.

on vain yksi ainoa totuus, yksi ainoa todellisuus — Brahma eli Jumala, määrittelemätön, joka on »neeti, neeti», ei niin eikä näin. Kaikki muu, koko ääretön maailmankaikkeus kaikkein siinä olevineen, — on maajaa, harhaa, sokaisua. — — — Aatma on = Brahma. »Aham brahmaasmi = olen Brahma». »Minä ja Isä olemme yksi.» 1932:140—143,

Ihmine — — — on — — — Brahmaan eli Jumalan jumalallinen kaupunki ks. teosofia ja sosialismi 1934:248—257.

Brahmaatma. — Madame Blavatsky puhui jo Salaisessa Opissaan n.s. Brahmaatmasta, joka on kaikkien mahaattojen eli mestarien korkein pää ja ks. Ossendowsky 1925:54.

Brahmiineilla on taas oma ajanlaskunsa; sen mukaan on tänä vuonna ks. kalijuga 1913:358.

Brander, E. 1910:175,

Brander, Minna 1915:46.

Branford, Mr. 1930:222.

Brasilia, pohjoisimpana se [*hakaristi] on Islannissa ja Lapissa ja eteläisimpänä Brasiliassa. 1928:34—43.

Briand, Aristide ks. Europa 1929:231—233.

Briem, Efraim. Teosofiaa arvostellaan. Asken ilmestyneessä ruotsalaisessa kirjassa (M o d e r n a r e l i g i o n s s u r r o g a t, kirj. Efraim Briem) arvostellaan spiritismiä, teosofiaa ja kristillistä tiedettä »uskonnolliseksi vaaraksi». Mitä erikoisesti teosofiaan tulee, voisi tekijän arvostelu olla oikea, jos hänen käsityksensä teosofiasta olisi oikea. Mutta nyt, niinkuin aina, hämmästyäsi asiantuntija arvostelijan sokeutta, joka taistelee tuulimyllyjä vastaan; teosofi ei tunne omakseen herra Briemin teosofiaa! 1926:332.

Browning, Kate ks. Historia uudistuu 1910:79.

Brumalia-juhlallisuksiensa Bakkuksen kunniaksi ja ks. joulukuu 1906:273—275, Brumalian eli talvipäiväseisauksen aikana ks. Joulusymboliikkaa 1911:356—361.

Brummert, Laina 1923:231, 1924:38.

Bruno, Giordano, 1906:242, ks. A. B. 1911:182, 249, 1915:366.

Buck, J. D. tri 1924:365.

Budapestin kongressi 1909:37, 135, 202, Euroopan Teosofisten Seurojen Liittokokous 30 p. toukok. — 2 p. kesäk. 1909 kirj. E. Selander 1909:246—247, 262, 302, 1913:286.

Buddha, -lainen. Gautama Siddharta Buddha. 1905:144,

Kristityt palvelevat Jesusta Jumalanaan ja vapahtajanaan, buddhalaiset Buddhaa, hindulaiset Krishnaa, parsilaiset Zoroasteria — ja te kysytte elävätkö he! 1906:19, 39

suuret ihmiskunnan opettajat kuin Buddha kuin Jeesus kuin Krishna ks. teosofia art. Mitä T. S. 1906:151—152,

Buddhista kerrotaan, että hänenkin äitinsä Maya oli neitsyt. Buddhan syntyessä taivaitten deevat lauloivat ks. Joulukuu 1906:274—275,

Buddhalainen katkismus, kirj. H. S. Olcott, ks. tätä, P. E:n arv. 1906:283, 1907:3, 75—77, 165,

Buddhanopin tie. ks. Dhammapada 1908:40—41,

Kys. Miksi Jeesuksen julkinen elämä oli kärsimystä, Gautama Buddhan ei? Sanoohan teosofia Jeesuksesta, että hän oli Viisauden Mestari ja Jumalan Poika. (kts. Annie Besantin kirjaa Esoteric Kristendom). Kuitenkin Annie Besant samassa kirjassa puhuu Jeesuksen kärsimyksistä, hänen taisteluistaan ja kiusauksistaan korvessa, Getsemanessa ja Golgatalla. Tätä en oikein ymmärrä. Eikö hän jo ollut päättänyt kehitystään ja jo ennen kärsinyt kaikki nämä tuskat? Vai tapahtuiko tämä vain esimerkiksi ihmisille, oliko kärsimys vain näennäinen? Vai oliko se todella korkealle kehittyneen hengen viimeinen askel täydellisyyttä kohti? Gautaman elämä, kun hän Buddhaksi oli tullut, oli korkeata täydellisyyttä, ilman kärsimyksiä ja taisteluja, samoin kuin hänen kuolemansa. Kun esim. Devadatta tahtoi hänet surmata, niin hänen kaikki yrityksensä kääntyivät häntä itseään vastaan ja hän sai kauhian lopun. Olisi hyvin mieltäkiinnittävää saada tähän — epäilemättä näennäiseen — ristiriitaan selitys. Tästä on tosin annettu sellainen selitys, että Intiassa on hurskauden opettajia kaikkina aikoina pidetty suuressa arvossa, jonka vuoksi samanlainen kohtalo ei ollut mahdollinen Buddhalle kuin Jeesukselle, (kts. Omatunto marrask. 1907 s. 243). Mutta tämä selitys tuskin pitää paikkansa, sillä Buddha suojeli ilmeisesti joku Suuri Tahto (esim. Devadattan vehkeiltä). Miksi se ei suojellut Jeesusta?

V a s t. Näennäinen ristiriita on helposti ymmärrettävissä, jos kysyjä pitää kiinni lausumastaan ajatuksesta, että Jeesus oli korkealle kehittynyt henki, joka otti viimeiset askeleensa täydellisyyttä kohti. Jeesus otti siinä elämänsään viimeisen vihkimyksensä, käyden samalla nopeasti läpi niiden vihkimysten, jotka hän jo ennen oli ottanut. Hän oli siis yksilö, jolla vielä oli karmaa; se kului nyt loppuun hänen julkisen opettajatoimensa aikana, jolloin hän erinomaisen puhtautensa ja epäitsekkyytensä takia sai palvella Logoksemme (jumalamme) välikappaleena ja ilmottajana. Buddhan laita oli toisin. Hän oli jo ennen ottanut kaikki vihkimykset ja toistettuaan ne lyhyesti sielussaan hän »herämyksensä» jälkeen bodhipuun alla vaelsi ympäri täydellisesti vapautettuna ihmisenä. 1908:59,

Ceylonin buddhalaiset koulut 1908:61,

Kys. Nauttiiko buddhalainen kirkko mitään aineellista apua valtion puolelta?

V a s t. Ei. H. S. Olcottin »Buddhalainen katkismus» kertoo tarkemmin näistä asioista. 1908:91,

Buddhanoppi Euroopassa. Lontoossa on perustettu Buddhalainen Seura, jonka presidentti on tunnettu orientalisti professori

Rhys-Davids. Varsinaisesti buddhanuskoa opettamaan on Ceylonista tullut Lontooseen bhikku (munkki) A n a n d a M a t t e y a, joka on syntynyt englantilainen, mutta jo 18-vuotiaana luettuaan Edwin Arnoldin kuuluisan runoteoksen »The Light of Asia» (Aasian valo) kääntyi mielessään buddhalaiseksi. Myöhemmin hän matkusti Ceyloniin tutkiakseen buddhalaisia alkukirjoituksia sanskritin ja Palinkielellä. Joulukuussa 1901 hän 29-vuotiaana hylkäsi maailman ja pukeutui keltavaippaan. Toukuu-kuussa 1902 hänet juhlallisesti vihittiin bhikkuksi eli munkiksi, jolloin hän asetti tehtäväkseen sanghan (veljistön) ulottamisen länsimaaan. Samalla hän luopui vanhasta nimestään (Allan Mac Gregor) ja omisti uuden buddhalaisen nimensä. Piakkoin pystytettiin buddhalainen temppeli Lontooseen.

Saksassa Leipzigiä on myös perustettu buddhalainen yhdistys, joka ilmottaa aikovansa kohta perustaa luostarin Ticinon Sveitsissä. Itämaalaista lähetystyötä aletaan siis tehdä Euroopassa ja tämä on varmaankin lähentävä itä- ja länsimaiden kansoja toisiinsa, ennen kaikkea herättämään kunnioitusta kristityissä, sillä kuten tiedämme buddhanuskon periaatteihin kuuluu, ettei saa panetella eikä vääristää toisten ihmisten uskoa ja uskonnollisia käsitteitä. Totuuden valo on vain syytettävä. Silloin ne näkevät, joilla on silmät nähdä. 1908:253, ks. Tietäjä 1908:354—357,

Jos taas tunnette sydämellistä vetovoimaa esim. Buddhaan, otatte ks. esoterismi 1909:4, uskonpuhdistus 1909:42,

Jumala ei ole ilmestynyt vain Jeesuksessa, vaan ennen häntä Buddhassa, Zoroasterissa, Krishnassa ja hänen jälkeensä Muhammedissa, Frans Assisilaisessa ja nyt taas teosofiassa. Kaikkien näiden ilmestysten välillä on 600 vuotta, ks. Jumala 1909:107, sama 1915:9,

Buddha esim. on niin nimenomaan kieltänyt kaiken verenvuodatuksen, ettei Buddhanuskoa ole miekalla levitetty ks. lapsi 1909:199, 335,

Tietäjässä julkaistaan pieniä kertomuksia Buddhan elämästä, puhtaalla ja yksinkertaisella suuruudellaan liikuttavia legendoja, joita poimitaan vanhasta kiinalaisesta kirjasta Fa-kheu-pi-u, s.o. »Dhammapada kertomuksilla valaistuna». 1910:3, ks. Liite Fa-kheu-pi-u.

Buddha ei ole pessimisti, vaan optimisti. Ei hän sano olemassaoloa ks. Tietosanakirja 1910:86, Kristus 1911:286—287, Opettaja 1912:410—414, 1915:148,

Ei itse Buddhakaan tahtonut vastata mitään kysymykseen ihmisen sielusta. Kun häneltä kysyttiin onko ihmisellä sielu, joka ei kuole, ei hän antanut suoraa vastausta, vaan sanoi: »jos Buddha sanoisi, että ihmisellä on sielu, niin rakentaisitte opinkappaleen siitä ja ymmärtäisitte sanani väärin. Jos Buddha taas sanoisi, että ihmissielu on kuolevainen, eikä ole mitään, joka pysyy, niin käsittäisitte sanani väärin ja asettaisitte siitäkin opinkappaleen. Sentähden Buddha ei sano mitään.» 1915:364,

korkeat joogit semmoiset kuin Jeesus ja Buddha ks. jooga 1916:436,

Mitä jumalallisella viisaudella on tekemistä

buddhanopin enemmän kuin kristinopin kanssa? ks. »kristitty» 1917:4—6,

ihmiskunnan suurimmat vapahtajat, Kristus ja Buddha, ovat olleet kaikkea verenvuodatusta ja väkivaltaa vastaan ks. Suomi 1917:153—157,

Kristus silloin on sama kuin Buddha ks. au-tuus 1917:339,

Kun Buddhojen ja Boodhisattvojen oppeja sivuuttamalla ks. veljeys 1917:342,

Ainoa todella henkinen suhde sotaan ja ve-renvuodatukseen on nähdäkseni Buddhan ja Kristuksen kanta: älkää ollenkaan tappako, älkää ollenkaan sotiko. Ja kyllä ihminen sellai-senkin ihanteen puolesta voi olla tilaisuudessa kuolemaan! ks. sota 1917:347,

Ennen Jeesusta Kristusta logos eli maailman-järki ilmeni Buddhassa, Zarathustrassa, Laot-sessa — — — y.m. y.m. täydellisemmin kuin toisissa ihmisissä. — — — Buddha oli myös

logoksen ilmennys ja Krishna ja muut. Budd-halta niinikään Jumala sai häviämättömän in-himillisen ilmennysmuodon. — — — Buddha ei enää ruumistu, Kristus ei liioin. Molemmat olivat jo täysiä hedelmiä. Sitä vastoin saattaa syntyä ihminen, joka ilmentää jumalan tavalla, jolla hän ei vielä ole ilmennyt, ks. Jeesus art. Oliko Jeesus Jumala? 1918:233—235, ks. art. Jeesus vaiko Kristus? 1919:15—18,

Kys. Eikö niissä uskonnoissa, joissa kielle-tään eläinten tappaminen ja lihan syöminen, ole koskaan toimitettu verisiä eläinuhreja? Eikö niissä maissa kotieläimiä pidetäkään n.k. maidon, villan y.m. talouden tarpeeksi? Käy-tetäänkö hevosia y.m. ajo juhtia? Onko ole-massa verrannollista tilastoa niiden maiden terveys- ja kuolevaisuussuhteista muihin mai-hin verraten?

V a s t. Tietääkseni buddhanusko on ainoa eksoteerinen, julkinen uskonto, joka kieltää eläinten tappamisen yleisesti ja poikkeuksetta. Todellinen buddhalainen on ehdoton kasvis-syöjä. Buddhalaiset eivät liioin uhraa eläimiä, kukkia vain »uhraavat» Buddhan muistoksi. Se joka matkustaa itämailla, saa kyllä nähdä monenlaisia eläimiäkin uhrattavan, mutta on huomattava, että Indiassa esim. ei ole mitään valtionuskontoa. Siellä henkevät joogit harjot-tavat mietiskelyä yhtä vapaasti kuin Kali-jumalattaren pimeä palvelus saa vaatia ihmis-uhreja. Buddhalaisia ei varsinaisesti olekaan Indiassa enää, ainoastaan Ceylonin saarella. Tibetissä, Kiinassa ja Japanissa sitävästoin on buddhanoppi suuresti levinnyt alkuperäisem-pien uskontojen rinnalla. Kotieläimiä kyllä pi-detään maidon vuoksi esim. ja työjuhtina, mutta buddhalaiset välttävät niiden teurastamisen, usein sangenkin farisealaisella tavalla (esim. metsään ajamalla tai myymällä). Tilastoja epä-ilemättä on — englantilaisten laatimina Indian oloista, — mutta en niitä tunne. 1919:215,

Miksi Buddha tiesi kertoa monen monista ruumistuksistaan? ks. jälleensyntyminen 1919: 295,

Sir Edwin Arnoldin maailmankuulu ihana ru-noelma Aasian Valo (The Light of Asia), joka kertoo Buddhan elämästä ja opista 1919:299,

Buddha niinikään kielsi tappamisen, kielsi miekkaan tarttumisen, kielsi sodan. Ken Buddhan jäljissä tahtoi kulkea, hänen piti olla rauhan ihminen, ks. marttyyri 1920:3—6,

Uskoin ennen, että Teosofisessa Seurassa olisi ollut vain yksi kanta — se, jota edustivat Kris-tus ja Buddha, ks. sota 1920:105,

Minustakin henkisen elämän ehtoihin kuuluu aseettomuus, ja ovathan sitä henkistä elämää edustaneet sekä Kristus että Buddha, ks. R-R. 1920:246,

»Buddhalainen pappi», sanoo nyky-aikainen saksalainen filosofi, kreivi H e r m a n n Keyserling äsken julkaisemassaan matkai-ljapäiväkirjassaan, »on hämmästyttänyt minua saavuttamallaan korkealla kehitystasolla: ei älyllisellä vaan inhimillisellä kehityksellään. Hänen tyyppinsä on korkeampi kristillistä tyyppiä. Hän on sävyisä, ymmärtäväinen, hy-väntahtoinen ja paljon suuremmassa määrässä korotettuna maallisten asiain yläpuolelle kuin kukaan ennakkoluuloton henkilö väittäisi kris-tillisen papin olevan.» Kreivi arvelee tämän johtuvan siitä buddhalaisesta suvaitsevaisuu-desta, joka pitää kaikkia elämän ja ajatuksen muotoja sopivina — jokaista omalla kohdal-laan — kehityksessä. 1921:256,

tunsimme olevamme Kristusten ja Buddhojen seurassa. — — — Uneksin, että — — — kaikki T. S:n jäsenet olisivat Kristuksen ja Buddhan seuraajia ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921: 331—334,

Mutta buddhalaiselle voivat Buddhan elä-mänohjeet ks. salatiede 1921:453—456,

Kristus samoinkuin Buddha kieltää seuraajiltaan väkivallan, tappamisen ja sodan käyn-nin, sen jokainen totuudenetsijä myöntää; se joka tarttuu miekkaan tai edistää ja puolustaa sodankäyntiä yleisesti tai määrätysssä tapauk-sessa, hän ei seuraa Kristusta eikä Buddhaa, vaan rikkoo heidän elämänoppiansa vastaan, ks. sota 1922:162—165, 170, 304,

kansallishaltiamme on Kristuksen (ja Budd-han) seuraaja, joten hän esim. ei hyväksy väki-valtaa eikä sotaa ks. Jinarajadasa 1923:284—285,

Minustakin tuntui Buddhan kanta niin luon-nolliselta: älä vuodata mitään verta, ei eläi-menkään, ks. vegetarismi 1923:326—327,

M a i t r e e j a B u d d h a, art. kirj. H. P. B. 1924:41, [*huom. ks. R-R. 1926:68,] ks. Mestari-kirjeet 1924:43—45, veri 1925:52,

»Kristus» on arvonimi, laatutana samoin kuin Buddha; Kristus merkitsee »voideltu», niinkuin Buddha merkitsee »valistunut», ks. Mestarikirjeet 1925:99—101, auktoriteetti 1925: 146—151,

Buddhakin oli indialainen, vaikka nykyisessä Indiassa on sangen vähän buddhalaisia. Sitä-vastoin buddhanoppi on levinnyt Tibettiin, Kiinaan, Birmaan ja Japaniin, ks. juutalaiset 1925:190,

Buddhan käytännöllinen elämänoppi ks. oppi 1925:223,

Meillä on täten totuudenetsijöinä kaksi suur-ta auktoriteettia siveellisissä elämänkysymyk-sissä: Buddha ja Kristus, ks. teosofia 1926:9—10,

Ei maailma pidä Buddhaa suurena, sentähden että ks. I. T. J. 1926:34—37, eksoteerinen ennustus Maitreeja Buddhasta, jonka mukaan hänen piti tulla maailmaan viisi tuhatta vuotta Buddhan jälkeen (siis noin vuonna 4500 j.Kr.) esoteerisesti merkiksi, että ks. R-R. 1926:68—71, [*huom. H. P. B:n art. »Maitreeja Buddha» 1924:41] Jeesus ja Buddha ks. Messias 1926:73—74, auktoriteetinani muita kuin Mestareita, niiden joukossa ennen kaikkea Kristusta ja Buddhaa ks. R-R. 1926:218—219,

Buddhan rauhanevankeliumia ks. I. T. J. 1926:244—247,

teosofia kyllä useimmiten sekoitettiin buddhanuskoon, mutta H. P. B. alituisesti ja väsymättä selitti, ettei teosofia ollut buddhalaisuutta, ks. Kristus 1927:41—42,

Buddha sai vaeltaa ympäri Indiassa ja opettaa kansaa 45 vuoden kuluessa ks. Kristus 1927:78, vuorisäärnä 1927:86—88,

Buddha, voimme sanoa, oli laskenut pohjan ja perustan sille temppeleille, jonka Jeesus Kristus lopullisesti pystytti, ks. vuorisäärnä 1927:245—246,

kaikki ihmiskunnan vapahtajat — — — Gautama Buddha ja Jeesus Kristus ks. poliitiikka 1929:94—95, 229, 356,

»Kuinka sinä Buddhan oppilaana annoit J. N:n mennä sotaan?» ks. armeija 1930:52,

Kuuluvathan Buddha ja Jeesus heidän joukkoonsa, ks. Valk. Veljesk. 1930:80,

Buddha ja Kristus nousivat olevia lakipykäliä vastaan, mutta ei lakia hävittääkseen, vaan sitä täyttääkseen, ks. älykkyys 1930:328, 1931:77,

H. P. B. — — — sanoo, että Buddha reinkarnoitui Shankaraatshaarjaan. — — — Emme voi nähdä, missä Jeesus Kristus on korkeampi, jollemme näe Buddhan korkeutta, ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:124—129,

buddhalaisuuden suuri levittäjä, kuningas Asooka 1932:138,

Buddha, art. 1932:261—266, Buddhalainen ristiretki. 1934:188—189,

Niinkuin Buddha sanoo: silkkiin ja kultaan puettu kuningas voi yhtä hyvin herätä totuuden tietoon kuin rääsyyhin puettu kerjäläinen. 1934:249, 297.

Buddhi, ks. myös Aatmaa, Manas, rakkaus on itsessään kotoisin buddhiselta tasolta, mutta ks. Rakkauten alkemia 1906:224,

Aatmaa, Buddhi, Manas, — — — buddhi on intuitiivinen eli henkinen ymmärrys, joka näkee totuuden ja kauneuden ja rakastaa kaikkia ks. Kaita tie 1907:59 muist.—61,

tulee kuudes juuriroitu kehittämään buddhia (rakkautta) ks. tahto art. Mitä on 1907:196—197,

buddhisen (rakkauten) tason voima virtaa ihmissieluun, kun ks. anteeksianto 1907:202, karma 1908:334—337, kehitys 1909:106,

Se on buddhimanas, joka on korkeampi kaamamanasta. ks. looshityö 1909:338—340, usko 1910:76,

psykyllinen eli puoli jumallinen (buddhin taso) ks. S. O:n Maailmansynty 1914:57—59, Tämä kausalis-buddhis-nirvaaninen maailma

on siis varsinainen henkinen eli hengen maailma, ks. salatiehe 1914:198—199,

Sanskritinkielinen sana buddhi merkitsee »äly», ja buddhi nähtävästi tässä kohden pyörii H. P. B:n mielessä. P. E. 1927:336 muist,

Hänessä on silloin jo kehityksessä ehkä sielun korkeimmat kyvyt: jumalallinen rakkaus (buddhi) ja henkinen mahti (aatmaa), ks. vanhuus 1928:274,

Kolmetoista on kabbalistisesti kuoleman luku, mutta siihen sisältyy myös Uudestasynnyminen. Nyt olemme keskellä luonnon uudestasyntymistä ja samalla kolmannesatoista vuosikokouksessamme. Toivon, että se kulkee kaiken turhan kuoleman merkeissä.

Helluntaina perustettiin ensimmäinen kristillinen seurakunta hengessä ja totuudessa. Se eli hengen ja totuuden merkeissä. Sen syy ei ole, jos me kristikuntana olemme unohtaneet tuon ajan, jolloin elettiin Jeesusta Kristusta seuraten.

Luku 13 saattaa olla kohtalokas — jos ihmiset sen sallivat — kaikessa todessa, hyvässä ja kauniissa. Jos tutkimme sitä hieman tarkemmin, huomaamme, että siihen sisältyy ensimmäinen 7-vuotiskausi ja kuusi vuotta. Olemme nyt toisen seitsensarjan kuudennessa vuodessa.

Olemme aina asettaneet analogian jonkun periaatteen ja vuosikokouksemme järjestysnumeron välille. V. 1933 elämme kuudennen periaatteen merkeissä. Toivon, että tämän periaatteen elonvoima värittäisi kokouksemme ja elvyttäisi meitä tänä vuonna.

Kuudes periaatti on buddhi. Sanakirjojen mukaan tämä sana merkitsee älyä eli intelligenssia. Se merkitsee muutakin — onhan meissä manas varsinaisesti ajattelun periaatti — nimittäin heräämistä todelliseen ajatteluun, älyä, joka ei poikkea totuudesta, intuitiota, totuuden välitöntä näkemistä, viisautta. Vielä tarkemmin määriteltynä se on rakkautta, ihmis- ja veljesrakkautta, sillä totuuden ensimmäinen näkemys on sitä, että näemme, kuinka kaikki on yhtä. Buddhi on kristusperiaatti,

— H. P. B:n mukaan Kristus käsittää atmaa-buddhi-manaksen kolminaisuuden; buddhi ei voi ihmisessä herätä rakkauden, viisauden, järjen merkityksessä, ellei meissä ole herännyt totuutta etsivä manas, ellei tämä ole niin pitkällä, että se on saanut totuuden pyhän hengen. Meidän on täytynyt olla totuudenetsijöitä, meidän on täytynyt puhdistaa järkäämme, ennenkuin Kristus voi meissä syntyä. Kun se on täydellisesti kehittynyt, silloin voimme rakastaa jokaista elävää olentoa, kaikkea luonnossa, sillä luonnossa ei ole mitään kuollutta.

Tämä ei kuitenkaan ole silmänräpäyksen tai katapahtuma. Kristus ensin syntyy, kasvaa sitten täyteen mittaan. Pienetkin välähdykset Kristuksen toiminnasta meissä ovat jo varmoja lupauksia siitä, että Kristus on kerran elähtävä meidät kokonaan. Kristuksen syntyminen ja kasvaminen on pitkäallinen prosessi. Nyt, tässä vuosikokouksessa, elämme taas Kristuksen merkeissä. Näin ihmeekseni tänne tullessani, että salimme oli koristettu kuvilla vanhoista kristillisistä katakombimaalauksista.

Kun puhumme rakkaudesta, emme suinkaan halveksi sitä, mitä tavallisesti sanotaan rakkaudeksi. Siihenhän sisältyy suuria ajatuksia, palvelemis- ja uhrautumishalua, sikäli kuin siinä näitä on, sikäli siinä on buddhia. Älkäämme unohtako, että noissa tunteissa on myös astraaliruumis voimakkaana mukana, alkäämme unohtako, että persoonallisessa rakkaudessa on mukana eetteriruumiin magneettinen voima, eettereistä toinen järjestyksessä, niin että rakkaus täyttää koko astraali- ja eetteriruumiin. Kun katselemme kristusrakkautta, huomaamme, että kuudes periaate on siinä mukana. Tämä ei merkitse, että se ilmenee voimakkaana astraaliruumiin välityksellä. Kun se herää, merkitsee se sitä, että meillä on suuri halu tehdä hyvää, palvella, unohtaa itsemme, kieltäytyä. Se tuo vaalean ja tumman violetit ja vaalean ruusunpunaiset värit meidän auraamme. Entä kuinka se vaikuttaa meidän eetteriruumiiseemme? Se elvyttää siinä kuudetta periaatetta eli eettereistä kolmatta, valoeetteriä. Se tekee eetteriruumiin eläväksi ja valoisaksi. Mahdollisesti voimme itse nähdä, tai muut näkevät, kuinka eetteriruumis alkaa loistaa valoa. Voimme vertauskuvallisesti sanoa, että se valo pyrkii antamaan itsensä muille, tekemään hyvää muille, saattamaan muita onnellisiksi.

Buddhi ihmisessä heränneenä tekee hänestä elävän ihmisen. Se ilmenee enemmän teoissa kuin sanoissa. Persoonallinen rakkaus pukeutuu luonteensa nojalla helposti sanoihin — niinpä Don Juan luonteet rakastavatkin ensi sijassa sanoin. Kristusrakkaus on mykkä, mitä sanoihin tulee. Se ilmenee aina mieluimmin teoissa. Niin paljon kuin persoonallisessa rakkaudessa on toisen hyväksi toimimishalua, niin paljon siinä on Kristuksen rakkautta.

Toivon, että meille tämän vuosikokouksen aikana monissa yksityiskohdissa selvenee kuinka meidän tulee rakastaa. 1933:172—173,

Samoin on, kun buddhi hänessä herää; hänestä tuntuu kuin hänen persoonallisuutensa rakastaisi. Mutta ks. henki 1934:178.

Bulgaria. Teosofia Bulgariassa. Turkissa ja muissa muhamettilaisissa maissa on teosofia yleensä vain vähän voittanut alaa. Balkanilla ei muutenkaan ole teosofista toimintaa muualla kuin Bulgariassa, missä jo pitemmän aikaa on ollut kaksi teosofista looshia, jäseniä yhteensä n. 70. Tässä maassa niinkuin Suomessakin on kaikki luotava aivan alusta, koska kieli on omaperäinen. Sentähden kirjallisuutta on vain vähän vielä voitu julkaista. Teosofit sanovat, että kirkollisuus ei paljoakaan tuota haittaa heidän toiminnalleen, mutta enemmän sosialistis-materialistinen ajatuskanta, joka on sivistyneillä yleinen. 1912:448.

Bulwer-Lytton, Edward: Zanoni.

Teosofinen Kustannusliike on ottanut huomionsa »Tietäjän» viime numerossa lausumamme ehdotuksen kaunokirjallisuuden suhteen ja aikoo painosta julkaista aluksi »Valkoisen lootuskukan tarinan» ja »Zanonin». Viimemainittu Bulwer Lyttonin ihmeellinen romaani, joka kirj otettiin v. 1842, mutta on peräti teosofis-salatieteellinen kertomus valko-

sen maagikon eli tietäjähämisen elämän vaiheista, alkaa ilmestyä kaksoisvihkoissa, joista ensimmäinen kesäkuussa. Kaksoisvihkon hinta on 50 p:ää, ja tämä Teosofisen Kustannusliikkeen uusi hanke on varmaan saavuttava suuren menestyksen. Kaksoisvihkoja tulee yhteensä noin 12. 1908:187,

Näinä päivinä myös ilmestyy Bulwer Lyttonin Zanoni nimisen romaanin ensimmäinen 48 suurta sivua käsittävä kaksoisvihko. Sen hinta on ainoastaan 50 p:ää (ilman postikulunkeja) ja on määrätty näin tavattoman alhaiseksi, jotta tuo ihmeellinen kirja loppuunmyytäisiin vähässä ajassa. Kirja on tosiaan sitä laatua, että se joka tilaa ensimmäisen vihkon ei voi olla jatkoa hankkimatta. Johdatuksessa tekijä jo puhuu salaisesta veljeskunnasta, jonka hallussa on korkeita tietoja, ja tämä kirja on kirjoitettu vuonna 1842! 1908:254,

Zanoni, yli-ihmisen elämäntarina. 1—2 vihko. Zanoni niminen romaani on kuuluisan englantilaisen kaunokirjailijan Bulwerin, lordi Lyttonin (1803—1873) kirjottama. Siinä kerrotaan tuon henkevän ja sivistyneen kirjailijan mestarillisella kyvyllä ihmeellisiä tapahtumia erään miehen elämästä, jota syystä nykyaikaisella nimityksellä saattamme kutsua yli-ihmiseksi tämän sanan Jaloimmassa merkityksessä. Zanoni on epäilemättä muihin ihmisiin verraten kuin henkinen jättiläinen kääpiöiden kesken, olematta silti romaanisankari, jolta puuttuu elävän ihmisen liha ja veri.

Tätä Bulwerin kertomusta ei ole tähän saakka täysin ymmärretty. Milloin sitä on pidetty historiallisena, milloin symbolistisena romaanina. Kertomuksen taustana on Ranskan valtakumouksen kiihkeä aika, ja on arveltu Zanonin tarkottavan joko Cagliostroa tai kreivi de Saint-Germainia, kaksi sen ajan*-merkillistä henkilöä, joita »historia» kunnioittaa peturin nimellä ja joita Bulwer kirjassaan olisi puolustanut. Toiset taas arvelevat, että Zanoni on läpeensä vertauskuvallinen kertomus, joka sisältää kokonaisen selutieteen niille, jotka lukea osaavat. Olkoon miten tahansa — kirja saattaa olla samalla sekä todellisuutta kuvaava että vertauskuvallinen — ne lukijat yksin ymmärtävät kertomuksen, jotka uskovat ihmisielun henkiseen kehitysmahdollisuuteen, jotka uskovat, että niitä »yli-ihmisiä» on olemassa, jotka jo ovat päässeet melkoisen pitkälle henkisen kehityksen kaidalla tiellä. Ainoastaan se lukija, joka on perehtynyt teosofiseen maailmankatsomukseen, tajuaa täysin, mitä Zanoni sisältää, ainoastaan hän voi täysin siemauksin nauttia kirjan rivienvälisestä salatieteellisestä viisaudesta.

Mutta ken tahansa lukee kirjan mielihyvääseen. Kertomuksena se on erinomaisen jännittävä ja nuorisolle esim. se on erittäin sopivaa lukemista ylevän tyylinsä ja jalon sisältönsä takia.

Zanoni ilmestyy kahdeksassa kaksoisvihkossa, joiden hinta on ainoastaan 50 p:niä. Suomennos tulee käsittämään 400 suurta sivua 8:o ja tilaajat saavat täten ison romaanin 4 markalla. Kirjakauppahinta tulee kalliimmaksi. Koko teos valmistuu jouluksi. Ken lä-

hettää koko hinnan — 4 mk. — tilatessaan suoraan Teosofisesta Kustannusliikkeestä, Bulevardink. 17, Helsinki, saa vihot sitä myöten kun ne ilmestyvät rahtivapaasti luoksensa. 1908:311,

Zanoni. 5—6 vihko ilmestyy tammikuussa. Emme ole voineet jouduttaa tämän teoksen painattamista, koska se tulee ylen kalliiksi eikä tilaaja ole vielä kuin pieni joukko. 1908:385,

ken tahtoo opetuslapsiksi, lukekoon Zanonin. Ken tahtoo tietää, miten vihityt elävät, lukekoon Zanonin. ks. kirjallisuus 1909:44, 202,

»Zanoni, yli-ihmisen elämäntarina» on hurmannut jokaisen, joka on tutustunut jo ilmestyneihin vihkoihin (1—10). Missä on sen ylevämpi romaani kirjoitettu? Kuka muu on niin paljon viisautta ja oppia osannut kätkeä mitä jännittä vimman kertomuksen puitteisiin? Kun »Zanoni» syksyllä ilmestyy kokonaisena, toivon, että se leviää sadoissa ja tuhansissa kapaleissa, sillä sen se ehdottomasti ansaitsee. 1909:211,

Kys. Voiko joku muu yksilö kuolevaisista kuin Zanoni kehittyä niin viisaaksi ja jaloksi tiedossa ja totuudessa ja yli-ihmisyydessä vai onko Zanoni mielikuvituksen tuote eli kaunis ihannekuva ihmisestä?

V a s t. Bulwerin kertomus saattaa kyllä olla mielikuvituksen tuotetta, mutta päivänselvä tosiasia on, että Bulwerilla oli enemmän tietoa ihmisen todellisesta kehityksestä kuin hänen aikalaisillaan yleensä (romaanin on kirjoitettu v. 1848). Otaksuttavaa on myös, että Bulwer kirjotti kirjansa perustuen tosiseikkoihin jonkun tuntemansa adeptin elämästä. Zanoni ja Mejnour ovat molemmat peruskuvia siitä, mitä jokainen meistä voi aikojen kuluessa saavuttaa. Kirjassa puhutaan, että ne molemmat olivat ainoat Veljeskunnan jäsenet. Tämä tietysti on runollinen Hiottelu. Tänä päivänä on olemassa monta ihmistä, jotka ovat Zanonin asteella, ja monta mestaria yhtä korkeita kuin Mejnour. 1909:261—262,

Zanoni ja Saint-Germain, art. kirj. V. H. V. 1909:374—382,

Kys. Koska »Zanoni» on kirjoitettu ja painettu? Viime vuoden Tietäjässä on näet kolme vuosilukua: 1842, 1848, ja 1852.

Vast. 48 ja 52 ovat painovirheitä. Buhverin alkulause on allekirjotettu v. 1842, kuten kirjasta »Zanoni» näkyy. 1910:47,

Bulwer Lytton salatieteilijänä art. suom. 1911:165—168, 1917:481, 1919:101,

Tähän rosenkreuttilaiseen seuraan kuului m.m. tunnettu kaunokirjailija Edward Lytton Bulwer, jonka suomalaiselle yleisölle tuttu romaani Zanoni on sepitetty puhtaasti rosenkreuttilaiselle aiheelle, ks. R-R. 1921:20—22.

Bund für Dreigliederung des sozialen Organismus. Tämä liike tähtää Saksan uudestisyntymiseen henkisesti ja aineellisesti, sillä on jo omat äänenkannattajansa, koulunsa j.n.e. Näette siis, että esittämäni suunnitelma ei ole mikään minun päähänpistoni. 1920:373—376.

Busch, Oscar. Uusi kirja: »Mistä ja mihin» ilmestyy näinä päivinä aikakauslehti

»Spiritistin» kustannuksella. Teoksen kirjoittaja on ruotsalainen majuri Oscar Busch, joka on mediumistinen kirjailija. Sisällysluettelo on seuraava — — — 1911:316,

Mistä ja mihin. Suomennos. Painettu Tampereella 1911. Nykyään Hj. Arvidssonin oma. Hinta Smk. 2:50. Saatavana myös Teosofisesta Kirjakaupasta.

Kaikille »Suuret ihmeet» kirjan lukijoille on ruotsinmaalainen spiritisti- ja teosofivanhus Oscar Busch niin rakas tekijänimi, että kirja »Mistä ja mihin?» ei kaipaakaan suosituksia. Kirjaa on paljon kysytty, mutta ei ole ollut vuosikausiin saatavissa. Käyttäköön nyt jokainen tilaisuutta hyväkseen ja hankkikoon kirjan itselleen! 1915:308,

Majuri Oscar Busch, »Suuret ihmeet» kirjan tekijä, kertoo spiritistisen aikakauskirjan E f t e r ä fin marraskuun vihossa seuraavaa:

»Muutamia päiviä sitten, kun Carl Söderling (tunnettu tukholmalainen mediumi) ja minä istuimme kahden kesken juttelemassa, lankesi hän loveen (transsiin), ja muuan vanha ystäväni, joka siirtyi toiselle puolelle noin 20 vuotta sitten, tuli ja lausui m.m.:

» — Tiedätkö, missä spiritismi meidän päivinäme viettää suurimmat voittonsa? — Kun en heti ilmituonut mitään arvelua, jatkoi hän: — Taistelulentillä. Meidän puolelta on ilo nähdä, kuinka monet, monet, jotka makaavat haavottuneina taistelulentillä, saavat silmänsä auki ja havaitsevat niitä valo-olentoja, jotka tulevat heitä lohduttamaan ja auttamaan. He tuntevat äitinsä tai isänsä, vaimonsa tai lapsensa, rakkaan ystävän tai läheisen sukulaisen, ja tämä auttaa heitä suuressa määrin kantamaan tuskaa. Jos haavoissaan kuolevat, tuntevat sanomatonta iloa kohdatessaan omaisiaan. Jos parantuvat, jääpi heidän mieleensä muisto kokemuksesta, joka tekee, että heistä tulee vakuutettuja spiritistejä.

»— Sota on kirousta, mutta ei voi kieltää, että se on omiansa monessa tapauksessa herättämään eloon ihmisten jaloimpia ominaisuuksia: uhrautuvaisuutta, avuliaisuutta, isänmaallista innostusta. Rauha on siunausta, mutta ei voi olla näkemättä, kuinka sen verukseen alla ihmisen alhaisimmat ominaisuudet rehottavat: pikkumaisuus, itsekkyyys, riidanhalu ja haluttomuus kaikkeen uhrautumiseen.» 1914:501—502, Viime vuoden loppupuolella siirtyi manan majoille kaksi huomattavaa psyykkisen ja okkultisen tutkimuksen veteraania: majuri Oscar Busch Ruotsissa ja tohtori Papus Ranskassa. Oscar Buschin nimi on suomalaisellekin yleisölle tuttu, sillä häneltä on suomeksi kolme kirjaa: »Suuret ihmeet», »Mistä ja mihin?» sekä »Himojen tulet». Hän oli kotimaassaan suuressa arvossa pidetty ja suurta luottamusta nauttiva kansalainen, Saltsjöbadenin rautatieyhtiön monivuotinen tirehtööri, kuningas Oscar II:sen vainajan henkilöinen ystävä j.n.e. Minäkin tunsin häntä jonkun 15 vuotta ja olen viettänyt monta mielenkiintoista hetkeä herttaisen vanhan getlemanin seurassa. Opettavaista oli kuunnella hänen kertovan lukemattomista spiritistisistä kokeiluistaan ja istunnoista, joissa hän oli ollut

läsnä. Busch itse kehittyi selväkuuloiseksi mediumiksi loppuikänsä, ja hänen monet kertomuksensa kuolemantakaisista oloista, jälleensyntymisistä y.m. ovat kaikki syntyneet tuon psykikkisen kyvyn nojalla: hän kuuli »henkien kuiskeen» ja kertomukset kirjoitettiin äänettömän sanelun mukaan. [*ks. edelleen Pappus] — — — Rauha olkoon näiden molempain työntekijäin kanssa! 1917:9.

Himojen tulet 1917:481,

Himojen tulet. V. H. V:n arv. 1916:285,

Painossa on kustannusliikkeellämme tällä hetkellä suomennos ruotsalaisen spiritisti- ja teosofi-kirjailijan, majuri Oscar Buschin suurta huomiota ja menestystä saavuttaneesta kirjasta »De stora undren» (Suuret ihmeet). 1914:258, Suom. Hugo Vaivanne 1914:369,

Painosta ilmestyy myös pian toinen painos tunnetun ruotsalaisen spiritistin ja teosofin, Oscar Busch-vainajan suosittu kirja *Suuret ihmeet*. Tämä sydämellisesti ja nuoria varten kirjoitettu kirja esittää teosofisia oppeja mitä luontevimmalla ja välittömimmällä tavalla ja on alkukielellä saavuttanut tavattoman laajan lukijakunnan. Uusi suomenkielinen painos ilmestyy pienemmässä koossa kuin edellinen, ja toivottavaa on, että siitä muodostuu suomenkielisellekin nuorisolle todellinen teosofinen taskukirja. 1919:256, Tämä suosittu kirja ilmestyy toisessa painoksessaan. 1919:299,

»Suuret ihmeet», majuri Oscar Buschin mainio, lämminhenkinen ja helppotajuinen esitys teosofisesta maailmankatsomuksesta, joka kirja jo jonkun aikaa on ollut loppunmyytyä, mutta jota yhä kysytään, ilmestyy joulukuussa kolmannessa painoksessaan Ruusu-Risti-kirjaston 20 n:ona. 1924:359,

1500 vuotta elämästäni, kirj. Oscar Busch, on ilmestynyt suomennoksena *Mystican* kustannuksella. »Suuret ihmeet»-kirjan tunnettu ja arvossa pidetty tekijä kertoo tässä henkiselun mukaan erään ihmiselun vaiheista ja vaikeuksista maanpäällisissä jälleensyntymisissä ja kuolemanjälkeisissä tuonelatiloissa. Hinta 15:—, 1928:22.

Butler, Hiram Erastus. — Utta kirjallisuutta. Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen kustannuksella on äsken ilmestynyt kirja, joka varmaan on oleva monelle tervetullut. Se on professori Hiram Erastus Butlerin kirjottama »*Kaita tie voittoon*», jonka on suomentanut Veikko Palomaa. Kirja näet sisältää paljon kokeneen miehen neuvoja henkiseen elämään pyrkijöille. Tekijä puhuu ruumiin hoidosta, syömisestä ja paastoamisesta, ajatuksen keskittämisestä ja mietiskelystä, salaisen kykyjen herättämisestä y.m. Tärkein asia kaikessa pyrkimisessä on hänen mukaansa sukuvietin oikea hillitseminen. Sille hän sentähden omistaakin suurimman huomionsa. Kirjan hinta on Smk. 1:—, postivapaasti 1:10, sidotuna 2:—, postivapaasti 2:20. 1910:78.

Butt, G. Baseden: *Madame Blavatsky*, ks. H. P. B. 1926:214—216.

Buxton, kirjailijatar 1911:256.

Böhme, Jakob 1910:180—181, 1915:366, 1924:281—283, 1931:1, 127.

Bölsche, W: Ihmisen polveutuminen. Suom. U. B.

Saksalainen Wilhelm Bölsche on vallan oikean periaatteen ohjaamana ottanut tehtäväkseen esittää suurelle kansantajuudessa muodossa luonnontieteellisen tutkimuksen tuoreimpia tuloksia. Hänen kynänsä on sujuva ja hänen tyylinsä helposti luettava. Hänen kantansa ei ole jyrkästi materialistinen; perustuen Darwinin kehitysoppiin ja turvautuen yksityiskohdissaan Haeckelin ja Klaatschchin teorioihin se on sitä uudenaikaista monismia, joka meidän päivinämmme on voittanut paljon suosiota maallikkopiireissä. Menaepä iBölsche niinkin pitkälle, että hän iloiitsee siitä että »evankeliumin yksinkertainen oppi, että jokainen ihmisolento poikkeuksetta on veljeni, on levinnyt koko maanpiirin yli» (siv. 5), ja siitä, että hänen sielunsa syvyydestä kaikuu toinenkin ääni, joka »ilmaisee vanhojen intialaisten viisautta», ja joka »sanoo, että yhteinen veljeyden side yhdistää, ei ainoastaan ihmisen ihmiseen, vaan kaikki mitä maapallon piirissä on, koko luomakunnan, joka ikuisten luonnonlakien ja aurinگون vaikutuksesta on olemassa, versoo ja kehityy kukoistukseensa» (siv. 6). Mutta vaikka Bölschen kanta uskonnon suhteen on suvaitsevampi kuin Haeckelin (vrt. kirjan viimeiset sivut), on se kuitenkin nykytieteellisesti eikä teosofisesti monistinen, sillä näkymättömiä olemassaolon tasoja Bölsche ei ollenkaan otu lukuun — vaikka hän kyllä silti on voinut ottaa vaikutuksia vastaan teosofialta.

Itse asiassa on huvittava nähdä, kuinka tieteelliset teoriat vähitellen lähenevät teosofisia opetuksia. Tässä kirjassa on kolme kohtaa, jotka ansaitsevat huomiotamme.

1. Suurimman tilan kirjasta ottaa mieltäkiinnittävä selonteko ihmisen polveutumisesta. Mennen ajassa taaksepäin tekijä kertoo, kuinka nykyinen ihminen on kehittynyt alkuapinasta, tämä kärsäeläimestä, tämä salamanteristä, tämä haista, tämä amfioxuksesta, tämä gastraeasta ja vihdoin monisoluihen gastraea yhdestä ainoasta solusta, sillä »kaiken elimellisen elämän voi johtaa solusta, joka on kaiken elämän alhaisin raja» (siv. 76). Ja silloin nousee kysymys: mistä on tullut solu? Onko se ihmeen kautta luotu vai onko sekin kehityksen tulos? Niin — »tässä ei ole vähintäkään todistuksen oiretta tarjolla, tällä alalla on kaikki mahdollista» tunnustaa tekijä (siv. 77). Mutta tieteellinen ajattelu kieltää häntä uskomasta ihmeihin. »Luonnollisista syistä» on elämä syntynyt, sen »tiedämme varmasti», vaikkamme vielä kykene saamaan siitä selville» (siv. 87). Ja Bölscheä tyydyttää Haeckelin ja Fechnerin teoria, jonka mukaan kaiken materian (myös epäelimellisen) perusominaisuus on tunne (tunteisuus) semmoisenaan (siv. 86). Jonkunmoisen alkukehityksen kautta on sitten elimellinen elämä »luonnollisella tavalla» syntynyt elimetömästä, kun maapallo ei enää ollut hehkuvassa tilassa, vaan kun sen lämpösuhteet olivat tulleet siedettäviksi, (siv. 86)

Vaikei tämä otaksuminen mitään selvitä, on se huomattavaa salatieteellisten opetusten lähentelemistä. Ennen oli elimellinen luonto niin

yrkästi erotettu organittomasta, että jälkimäistä kutsuttiin elottomaksi ja puhuttiin »kuolleesta materiasta». Nyt sanotaan — aivan niinkuin salatiiede opettaa —, ettei ole sitä avaruuden atomia, jossa ei olisi elämää; mennäänpä niin pitkälle, että myönnetään tietoisuudenkin piilevän joka aineen hiukkasessa! Ennen tajunta, järki, henki oli aineen tulosta, nyt se on ainakin aineen perusominaisuutta, siis yhtä vanhaa kun materia. Pitkähkö askel on tästä siihen salatieteelliseen lauseeseen, että aine onkin vain hengen, tajunnan, järjen ilmennystä — itsessään harhaa, määää!

2. Seuraava kohta on vielä merkillisempi. Yleinen käsitys Darwinin opista on ollut ja on se, että ihminen on polveutunut apinasta; onhan »puuttuvaa rengasta» ihmisen ja apinan välillä uutterasti etsitty. Kun Madame Blavatsky »Salaisessa Opissaan» väitti, että nykyinen apina onkin polveutunut ihmisestä, herätti hänen väitteensä yhtä paljon hämmästystä kuin naurua. Nyt sanoo Wilhelm Bölsche nimenomaan näin: »Darwinin mielipide oli seuraava: Joskus kaukaisina aikoina on maapallolla elänyt imettävä eläin, jonka haamussa piili ei ainoastaan silloinen »ihminen», vaan myöskin gorilla, simpanssi, orang-utang ja gibbon. Kaikilla viidellä lajilla on siis ollut sama, yhteinen kantaisä eli alkumuoto; ja aikojen kuluessa on siitä kehittynyt nämä eri eläinlajit, ikäänkuin samasta isästä voi syntyä hyvin erinäköisiä ja -luontoisia poikia. Ja tämä olento oli epäilemättä enemmän nykyisen ihmisapinan kuin nykyisen ihmisen kaltainen — se muistutti enimmäin nykyistä gibbonia, vaikka sillä oli enemmän inhimillisiä tuntomerkkejä kuin täyskasvuisella gibbonilla. Ja jos tahdomme nimittää »ihmiseksi» tätä merkillistä olentoa, josta nykyinen ihminen polveutuu ja joka muutenkin on ollut hyvin ihmisen näköinen, niin voisimme täydellä syyllä lausua väitteen, että nykyinen ihmisapina on polveutunut ihmisestä, eikä niinkuin tavallisesti väitetään, että ihminen polveutuisi gorillasta tahi urang-utangista! Eihän Darwin ikinä ole lausunut, että »ihmisen kantaisä oli apina», vaan että ihmisellä ja apinalla oli yhteinen alkujuuri.» (Siv. 30, 31).

Madame Blavatsky puolusti siis totuutta silloisia tiedemiehiä vastaan! Onko nyt Bölsche kaikessa tieteellisyydessään ammentanut viisautensa teosofiasta? Olkoon miten oli, »Salaisen Opin» arvo on tällä vuosisadalla suuresti koHoava maailman silmissä, kuten ennustettu on!

3. Darwinin materialistisen opin mukaan ihmisen henkinen elämä, hänen itsetietoisuutensa on aineellisen kehityksen tulos. Darwinin työtoveri A. R. Wallace, jonka luonne ei taipunut materialistiseen ajatteluun, ei saattanut ymmärtää, kuinka itsetietoisuus olisi kehittynyt ai-

neesta; hän sentähden otaksui jonkinmoisen »toisen luomisen», jolloin inhimillinen olento näkymättömän maailman puolelta varustettiin älyllä ja itsetietoisuudella. Monismin mukaan, jota Bölsche kannattaa, ei minkäänlaista ihmettä ole tarpeen, koska aineen perusominaisuus jo alusta saakka on tajunta. »Jokainen yksinkertainen tunneilmiöhän on jo itsetietoisuutta ja epäilemättä oli jo alkuaikojen elävällä solulla tällainen yksinkertainen tunnekyky». (Siv. 80, 81.)

Tässä kohden uudenaikainen tieteellinen käsitys ei vielä ole noussut salatieteen tasalle. Salatiiede myöntää kyllä monistisen teorian periaatteellisesti oikeaksi, mutta samalla se tunnustaa, että Wallace on aavistanut kehityksen käytännöllisen juoksun.

Salatiiede opettaa nimittäin, että ihmiskunta ei meidän maapallollamme ole kehittynyt eläinkunnasta ihmiskunnaksi. Tämä kehitys tapahtui »kuuketjussa» aikoja ennen maapallomme elinaikaa. Ja ihmiskunnan syntyminen merkitsee aina, että kuolevaisista yksilöistä (eläimistä) syntyy kuolemattomia yksilöitä (ihmissieluja). Meidän ihmiskuntamme kuuketjussa syntyneet sielut jäivät taivaalliseen tilaan odottamaan tilaisuutta kehityksensä jatkamiseen. Tämä tilaisuus annettiin heille maan päällä, ja he ruumistuiivat tänne niin pian kuin sopivat asunnot oli heille valmistettu. Tämä on se »toinen luominen», josta »Salainen Oppi» puhuu ja jonka Wallace aavisti.

Sitäpaitsi on olemassa kehityksen laki, jota nykyajan tiedemiehet eivät vielä ole »keksineet». Se on avunannon ja uhrautumisen laki. Sen mukaan ei aineellinen eikä henkinen kehitys koskaan tapahdu ilman apua semmoisten olentojen puolelta, jotka itse jo ovat pitimällä kehityksessä. Mitä erityisesti ihmiskuntamme kehitykseen tulee, on pidettävä historiallisena tosiseikkana, että ihmisten keskuuteen on silloin tällöin ilmestynyt ihmeellisen täydellisiä ihmisiä johtajiksi ja opettajiksi. Mistä he äkkiä ovat tulleet? Tiede ei osaa katojata näihin asioihin, ennenkuin se myöntää näkymättömän maailman olemassaolon ja ihmisen kuolemattomuuden.

Mutta kuka tietää, mitä tämä 20 vuosisata on tuova mukanaan? Jo on alettu tieteellisesti tutkia kaikenlaisia yliaistillisia ilmiöitä, jotka ovat omiansa luomaan vallan uutta valoa ihmissielun salaisuuksiin. Varmaankin saatamme huoletta odottaa sitä päivää, jolloin tiede tässäkin kysymyksessä ihmisen sielullisesta kehityksestä on tunnustava »Salaisen Opin» ja salatieteellisen tutkimuksen osuneen oikeaan. 1907:111—113.

Böök, Hilja 1912:56.

Böök, V. 1909:71.

C

Caesar, josta C. W. L. puhui? ks. rauha 1919:5.
Cairncross ks. Cross.

Cagliostro, kreivi Alessandro de
ks. Bulwer 1908:311, ennustus 1914:420—422,

CAGLIOSTRO.

H. P. Blavatsky on sanonut, että 20:s vuosisata tulee puhdistamaan kolmen miehen nimet, jotka 18:s vuosisata on vetänyt lokaan. Ne ovat kreivi de St. Germain, kreivi de Cagliostro ja Mesmer.

Nyt tahdomme viivähtää kreivi Cagliostron elämässä, ja käsittelemme sitä aivan historiallistieteellisesti. Kun luemme tavallista historiaa ja suuria tietosanakirjoja, saamme sen yksimielisen kuvan, että Alessandro Cagliostro oli suuri veijari, petkuttaja ja temppujen tekijä, joka kulki ympäri Europari 18:nen vuosisadan loppupuoliskolla. Erittäinkin on hänen maineensa saanut tämän värytyksen siitä, että hänen nimensä on sekoitettu erääseen juttuun, mikä tunnetaan »kuningattaren kaulakoriste»-nimellä, sekä siitä, että häntä pidetään samana kuin erästä samanaikaista veijaria nimeltä Giuseppe eli Josef Balsamo. Onhan kuuluisa kirjailija Alexandre Dumas vanhempi ikuistuttanut nämä nimet romaanisarjassaan *Memoires d'un medecin* (Lääkäriin muistelmia.)

Eräänä helmikuun aamuna 1785 suvaitsi Hanskan kuningas Louis XVI vastaanottaa kultaseppä Böhmerin (firmasta Böhmer & Bassange), joka tärkeän asian vuoksi oli anonut kuninkaalta audiensin. Herra Böhmer kertoi hämmästyneelle kuninkaalle, kuinka hänen liikkeensä oli joutunut vaikeaan pulaan sen johdosta, että kuningatar Marie Antoinette oli tilannut ja saanut kaulakoristeen, jonka hinta oli 1,600,000 livreä; mutta kun ensimmäinen erä — 400,000 livreä — oli maksettava, oli hänen liikkeensä saanut ainoastaan 300,000 livreä.

Tämä uutinen oli kuninkaalle ylen vastenmielinen, ja hän heti kutsutti kuningattaren luoksensa, jolle uutinen oli myös yhtä hämmästyttävä. Kuningatar selitti, ettei hän kaulakoristetta ole tilannut eikä saanut eikä siitä huollikaan. Silloin herra Böhmer arveli, että asiassa luonnollisesti oli tapahtunut jokin erehdys. Hän kertoi kuningasparille, että eräs kreivitär de la Motte oli kuningattaren nimessä kaulakoristeen ostanut ja että Ranskan kirkon korkein pää, kardinaali de Rohan oli mennyt takuuseen sen hinnasta. »Tämä on mitä julkeinta petosta», huudahti silloin ylpeä Marie Antoinette ja unohtaen kuninkaallisen arvokkuutensa, muistaen vain, että häntä naisena oli loukattu, hän vaati kuninkaan määräystä sekä

kardinaali de Rohanin että kreivitär de la Motten vangitsemiseen.

Nyt sattui, että kardinaali samaan aikaan oli hovissa. Kerran vuodessa vietettiin näet hovissa jokin kirkollinen juhla, jossa Ranskan kirkon pää toimitti juhla jumalanpalveluksen. Täydessä papillisessa puvussa kardinaali odotti juhlan alkamista, kun kuninkaan käskystä hänet vangittiin ja vietiin bastiljiin. Kohta perästä tuotiin bastiljiin kreivitär de la Motte ja tämän ilmiannon johdosta kreivi de Cagliostro.

Kuningaspari vaati ankaraa oikeudentutkintoa, ja tuomariksi tuli Parlamentti.

Tämä oli poliittisesti epäviisasta, sillä vallankumouksen aatteet olivat ilmassa ja myötätunneisuus vanhanaikuisen ylpeätä ja loisteliasta kuningatarta kohtaan ei ollut suuri. Seurauksena olikin, että Maria Antoinetten nimi hänen syyttömyydestään huolimatta tuli lokaan vedetyksi.

Oikeudenkäynti oli perinpohjainen. Kävi ilmi, että kardinaali tosin oli mennyt takuuseen, mutta siinä luulossa, että kaulakoriste todella tulisi kuningattarelle. Kardinaali oli näet aina pyrkinyt hovin suosioon, niin lähelle valtaistuinta kuin mahdollista, mutta ei ollut siinä onnistunut, koska kuningatar ei hänestä oikein pitänyt. Tätä de Rohanin turhamaisuutta oli kreivitär de la Motte käyttänyt hyväkseen. Hän uskotteli kardinaalille, että kuningatar nyt aikoi päästää tämän lähemmäksi hovia ja itseään, vieläpä antaisi kardinaalin uskollisuutensa osotteeksi tehdä pienen salaisen palveluksen kuningattarelle. Täten de Rohan, joka oli rikas, mutta samalla velallinen mies, tuli houkutetuksi takaamaan muka kuningattaren velkaa tämän »tilapäisessä rahapulassa».

Tutkittaessa kreivitär de la Motte myönsi, että hän kardinaalin takuulla oli koristeen saanut, mutta että häneltä sen edes varkein vienyttä kreivi Cagliostro, joka muka oli myynyt jalokivet Englantiin. Näin tuli Cagliostron nimi vedetyksi juttuun, ja kuulusteluissa tuli paljon ilmi hänen elämästään. Perinpohjainen tutkinto vei kuitenkin siihen lopputulokseen, että kardinaali de Rohan ja kreivi de Cagliostro huomattiin täydellisesti syyttömiksi kaulakoristeasiassa: Cagliostro ei ollut edes Parisissaan, silloin kun kauppa hierottiin, vaan Lyonissa ja hän oli aikaisemmin varottanut kardinaalia juonikkaan rouva de la Motten vehkeilyistä. Kardinaali oli kunnan mies, ja mitä hän kuulusteluissa kertoi Cagliostrosta oli kaikki tälle eduksi, ellei viaksi lueta sitä, että Cagliostro oli kardinaalille näyttänyt alkemistista kulan-

tekotaitoaan. Molemmat vapautettiin, ja ai-
noaksi syylliseksi jäi kreivitar de la Motte.

Tämä yhtä älykäs kuin kavala nainen oli kuitenkin itsepuolustuksissaan pannut alulle häväistysjutun kreivi Cagliostroa vastaan, joka ei sitten unohtanutkaan, vaan kokonaan vallotti yleisen mielipiteen. Vankilassa olonsa aikana hän nimittäin kuuli puhuttavan eräästä seikkailijasta, Josef Balsamosta, joka muutamia vuosia aikaisemmin (1777) oli ollut Parisissa vaimonsa Lorenzan kanssa ja ollut oikeudenkin kanssa tekemisissä. Tätä tietoa kreivitar nyt sukkelalla tavalla käytti hyväkseen, väittäessään, että Cagliostro, jonka menneisyys oli hämäryyteen verhottu, olikin sama henkilö kuin Giuseppe Balsamo Palermosta. Myöhemmin tätä samaa olettamusta kehitti ja todisteli tunnettu skandaalikirjottaja ja kiristäjä Theveneau de Morande, joka Lontoossa toimitti *L e courrier de L'E u r o p e* nimistä sanomalehteä ja lehdessään julkaisi pitkän kirjoitus-sarjan Cagliostro—Balsamosta. Tunnollinen

historiallinen tutkimus meidän päivinämme näyttää kuitenkin selvästi, miten mahdotonta on todistaa, että rikas ja ylhäinen Cagliostro ja hänen jalo puolisonpa Seraphina olisivat samoja henkilöitä kuin maankiertäjä- ja seikkailija Balsamo ja tämän vaimo Lorenza, jonka aistillinen kauneus tavallisesti sai palvella kunnon parin toimeentulolähteenä.

Kun Cagliostro astui ulos bastiljista, oli kymmenentuhanteen nouseva ihmisjoukko häntä vastassa ja saattoi hänet kuin riemukulkuudessa kotiin. Mutta vaikka hänet oikeudessa oli vapautettu, sai hän kohta salaisen käskyn kuninkaalta poistua Parisista viikon sisällä. Puolionsa seurassa hän pian lähtikin Lontooseen. Sieltä hän kirjotti kuuluisan kirjeen Ranskan kansalle, jota pidetään yhtenä vallankumouksen dokumenttina, ja jossa hän m.m. aivankuini ennustaa sanoo, että bastilji vielä hävitetään ja vankilan paikka muutetaan puistoksi (kuten todella sittemmin tapahtui), että Ranska on saava ruhtinaan, joka kutsuu kokoon sen kaikki säädty j.n.e.

Oikeudenkäynnissä tuli kuten sanottu paljon ilmi Cagliostron elämästä, ja hänestä ovat hänen omat aikalaisensa sepittäneet kokonaisen kirjallisuuden.

Millainen sitten oli tämä mies? Hän kutsuu itseään »jaloksi vaeltajaksi» ja sitä hän todella olikin. Hän kulki kreivittärensä kanssa ympäri Europan, matkusteli Ranskassa, Saksassa, Italiassa, Englannissa ja Venäjällä ja esiintyi kaikkialla minne hän tuli ihmiskunnan hyväntekijänä. Ylhäiset ja jalosukuiset olivat hänen ystäviään ja suosijoitaan yhtä suuressa määrin kuin köyhät ja kärsivät. Kaikki hätääntyneet tulivat hänen luokseen apua saamaan. Hän antoi aineellista apua ja mikä parempi: hän antoi terveyttä. Ihmeellinen parantaja hän oli. Joskus hän kirjotti reseptin, jolla sairas sai ottaa rohtoja, mutta usein hän paransi ilman lääkkeitä, kätten päälle panemisella. Joskus hän tuli käyttäneeksi kaukoparannustakin, niinkuin Jeesus, joka sanoi sadanpäämiehelle: »sinun palvelijasi on jo terve». Eräässä kaupungissa

hän näin kertoman mukaan paransi viisitoistatuhatta ihmistä.

Hän oli ihmiskunnan hyväntekijä mutta sitä paitsi hän oli profettaa ja ihmeidentekijä. Eräällä kabbalistisella tavalla saattoi hän ottaa selvää tulevista asioista. Lontoossa tuli hän kerran sanoneeksi, että hänellä oli vanha paperi, jonka avulla voi laskea millä numerolla päävoitto lankeaa arpajaisissa. Kun hän tahtoi auttaa erästä köyhää »lady Scottia» rahasummalla, jota hänellä sillä kertaa ei ollut, laski hän, mille numerolle voitto lankeisi arpajaisissa, ja pyysi rouvaa hankkimaan itselleen tämän arpanumeron ranskalaisista arpajaisista. Arpa hankittiin, ja sillä tuli voitto. Ahneuden himo heräsi nyt tässä autetussa »jalosukuisessa rouvassa», joka olikin seikkailijatar, ja hän ahdisti sitten monta kertaa Cagliostroa, pyytään voitonnumeroita. Cagliostro suostui pari kertaa hänen pyyntöönsä, mutta kieltäytyi sitten jyrkästi enää auttamasta. Ja seurauksena oli, että tämä ihana rouva ja hänen häpeättömät kumppaninsa kaikella tavalla — poliisienkin avulla — vehkeilivät Cagliostroa vastaan, saadakseen käsiinsä taikapaperin. Cagliostro ei itse koskaan tällä tavalla hankkinut itselleen rahaa. Hän oli itse nähtävästi rikas eikä ottanut rahaa vastaan niiltäkään, joita hän paransi. Jos joku antoi hänelle lahjan, hän ei kieltäytynyt sitä vastaanottamasta, mutta antoi heti kalliimman lahjan takaisin. Cagliostro itse oli yläpuolella kaikkea ahneutta.

Hän oli myös tunnettu selvänäkijänä ja näissä kokeissaan hän tavallisesti käytti lasta apunaan. Kerrotaanpa esimerkki näytteeksi. Kuurinmaalle tullessaan oli hänellä suosituskirje arvokkaaseen ja ylhäiseen kreivi von Medemin perheeseen, joka otti Cagliostron ystävällisesti vastaan. Heti pantiinkin toimeen pieni seansi. Perheen jäsenet olivat koolla ja muiden muassa perheen vanhin tytär Elisa, sittemmin paronitar von der Recke. Tämä hurskas katolilainen nainen on kirjottanut Cagliostrosta kirjan, jossa hän ei ole liikaa ystävällinen Cagliostrolle (Cagliostro kun ei ollut oikea kristitty), mutta hänen muistiinpanonsa Cagliostron vierailusta Mitauussa ovat sitä luotettavampia. Hän kertoo tästä ensimmäisestä illasta, miten Cagliostro heti voitti kaikkien myötätunnon. Cagliostro valitsi perheen nuorimman jäsenen, pienen pojan, asetti hänet polvilleen tuolille pöydän eteen ja käski katsomaan pöydällä olevaa kristalliaastiaa, joka oli täytetty puhtaalla vedellä. Cagliostro laski kätensä pojan pään päälle ja mumisi jotain tehden merkkejä. Sitten hän sanoi pojalle: »nyt sinä voit nähdä», ja läsnäolijat saivat tehdä kysymyksiä, joihin poika heti näki vastaukset kristalliaastiasta. M.m. kysyttiin: »mitä tekee tällä hetkellä vanhempi sisaresi, joka oleskelee kotona maatilallamme?» Pikku poika vastasi: »hän on eteisessä ja tervehtii toista veljeämme ja syleilee häntä.» Läsnäolijat arvelivat, että tuo oli väärä näky, sillä veli palveli upseerina rykmentissään monen peninkulman päässä, mutta Cagliostro sanoi: »eikö voisi lähettää kuriiria maatilalle kysymään, miten asiat ovat? Ei ole syytä epäillä näkyä.» Kuriiri lähetet-

tiin ja asiat olivat niinkuin näyssä oli nähty. Veli oli saanut sotapalveluksesta tilapäisesti lomaa ja lähtenyt maatilalle. On luonnollista, että Medemin perhe ihastui Cagliostroon. Ja Kuurinmaalla ihastuttiin yleensä häneen niin, että häntä suorastaan pyydettiin jäämään heidän ruhtinaakseen — he olisivat syösseet silloisen ruhtinaansa pois vallasta. Mutta Cagliostro luonnollisesti ei suostunut. Yleensä hänen matkansa Euroopassa olivat kuin juhla-kulkua. Tuskin on kuninkaille osotettu sen suurempaa kunnioitusta kuin Cagliostrolle.

Syystä voimme kysyä: mikä oli hänen tarkoituksensa oikeastaan, mitä hän itse tahtoi? Tahtoiko hän vain ihmeolentona kulkea ympäri? Ja historia vastaa meille: Cagliostrolla oli selvä tarkoitus. Hän tahtoi herättää uuteen eloon vanhaa vapaamuurariutta ja antaa sille uutta sisältöä. Vapaamuurarit olivat salainen seurakunta ja heillä oli salaisia menoja, mutta tähän aikaan tuntui kuin henki olisi niistä kadonnut. Cagliostro oli korkea vapaamuurari ja pääsi siis esteettä heidän piireihinsä. Hän sanoi edustavansa egyptiläistä vapaamuurariutta, jota hän oli pyramideissa oppinut, ja myöhemmin sanoi hän itse' olevansa »Suur-Koita» eli hierofantti ja vihkiä.

Paul Christian mainitsee erään manuskriptin, jonka Cagliostron aikalainen, tunnettu Court de Gebelin on kirjottanut. Tässä manuskriptissä kerrotaan, miten Parisin etevimmät vapaamuurarit, joiden joukossa oli tunnettuja ylimyksiä, lääkäreitä, luonnontutkijoita, kirjailijoita y.m. monta kertaa olivat keskustelleet siitä, että vapaamuurarius oli vain tyhjää puhetta, ettei ollut mitään todellista tietoa, vaan että kaikki oli pintapuolista seremoniaa vain. He saivat nyt kuulla huhuja Cagliostrosta, että hän tahtoi elähyttää vapaamuurariutta. Kun Cagliostro saapui Pariisiin, kutsuivat nämä miehet puoleksi uteliaina, puoleksi epäuskoisina hänet kokoukseensa ja esittivät hänelle asiansa. Cagliostro vastasi, että on totta että hänen tehtävänsä on antaa ja vuodattaa henkeä kuolleeseen vapaamuurariuteen. »Tässä teidän hebrealaisessa vapaamuurariudessa ei ole enää henkeä, ja te ette tunne sitä henkeä, jota siinä on ollut ennen. Kun minä vihkin teitä egyptiläisen riituksen mukaan, niin näette miten asiat muuttuvat.» Häneltä kysyttiin, voiko hän millään tavalla todistaa omistavansa suurempia tietoja ja kykyjä. Hän vastasi: »näytän teille vanhan kabbalistisen ennustustaidon. Kirjotetaan paperille esim. henkilön koko nimi ja ne piirteet, jotka häntä karakterisoi. Kaikki lauseessa olevat kirjaimet asetetaan nyt ympyrän muotoon ja vaivutaan kirjaimia tähystellessä pieneen mystilliseen meditatiioniin. Kun näin osataan mietiskellä, niin kirjaimet muodostuvat silmiin edessä uudeksi lauseeksi, joka sisältää ennustuksen. Käyttämättä jääneet »mykät» kirjaimet alkavat latinalaisen oraakkelilauseen. Voimme ottaa esimerkiksi historiasta, siis sellaisia joiden kohtalon tiedämme ennestään ja sitten esimerkkejä tulevaisuudesta.»

Tarkkaavalle kuulijakunnalleen Cagliostro kabbalistista sääntöä noudattaen ennusti ensin tunnetuista historiallisista henkilöistä asioita,

jotka jo olivat toteutuneet. Läsnaolevien ihmeeksi kirjaimista muodostui aina uusia lauseita, jotka sisälsivät toteen käyneen ennustuksen. Sitten hän ryhtyi ennustamaan tulevia asioita, tulevaa vallankumousta ja sen surinäytelmää. M.m. näytettiin, kuinka sekä kuningas että kuningatar tulisivat menettämään päänsä giljotiinissa, kuinka prinsessa Lamballe tulisi revytyksi aivan kappaleiksi juuri kun hän olisi pelastumaisillaan j.n.e.

Nämä ennustukset ovat historiassa toteutuneet, mutta silloiset läsnäolevat vapaamuurarit peljästyivät näistä kamalista asioista niin, että he eivät ollenkaan uskaltaneet ottaa Cagliostroa opettajakseen. He pitivät tällaisia ennustuksia jo valtiollisestikin vaarallisina, joten olisi parasta olla hiljaa koko asiasta. Silloin Cagliostro sanoi: »no, minä tietysti olen puhunut gentlemanneille, ja te ette saata minua pulaan». Ja sitäpaitsi hän oli kaikilta läsnäolevilta ottanut vaitiololupauksen, ennenkuin ryhtyi salaista kykyään näyttämäänkaan.

Alessandro Cagliostron varhemmasta elämästä ei tiedetä muuta kuin mitä hän itse on ker-tonut oikeuden edessä. Hänen lapsuutensa kului itämailla. Hän kasvoi Medinan hovissa. Hänellä oli opettajana vanha viisas Altotas, alkemisti ja salatieteilijä, jonka seurassa hän vietti koko nuoruutensa. Hän oli matkustellut paljon ja pyramideissa tutkinut Egyptin viisautta.

Kaulakoristejutun jälkeen Cagliostrolla ei enää ollut sama menestys kuin ennen. Hänen maineensa oli tahrattu eikä hän oikein tahtonut päästä jaloilleen. Lontoossa hän ei saanut rauhaa edellä mainitun Theveneau de Morande'in kirj. otuksilta ja pian hän lähti sieltä pois. Harhailtuaan vähän mannermaalla hän vihdoin suuntasi kulkunsa Roomaan, mutta siinä hän menetteli todella varomattomasti. Paavi oli erikoisen vihamielinen vapaamuurareille. »Ken tahansa ottaa osaa vapaamuurariuteen, menettää henkensä», oli säädetty eräässä bullassa. Rooman katolinen kirkko oli pitkin matkaa katsellut karsain silmin Cagliostroa, mutta kun hän oli ylhäisten suosiossa, ei se voinut mitään hänelle. Mutta kun kaulakoristejutun kautta tuli tietyksi, että Cagliostro oli vapaamuurari päätti kirkko, että se ensi tilaisuudessa ottaa hänet kiinni.

Kun Cagliostro tuli Roomaan, etsi hän tapansa mukaan vapaamuurarioloon ja ilmotti olevansa halukas johtamaan ja opettamaan sen jäseniä. Mutta hänet annettiin ilmi inkvisitionille, joka nyt sai kauvan odottamansa tilaisuuden. Cagliostro vangittiin. Häntä syytettiin vapaamuurariudesta, josta olisi seurannut kuoleman rangaistus, mutta käsittämättömästä syystä (»jotta katuisi») hänet määrättiin vain elinkautiseen vankeuteen, jossa hänen sanotaan kuolleen v. 1795.

Tämä kuolema on kuitenkin epävarma. Luultavaa on, että Cagliostron oli onnistunut paeta vankilastaan. Kun Ranskan sotajoukot vallankumouksen jälkeen saapuivat Italiaan, tahtoivat he vapauttaa Cagliostron San Leon lin-nasta, sillä Napoleon ja ranskalaiset ihailivat

Cagliostroa, erittäinkin tuon tunnetun vallankumouskirjelmän johdosta Ranskan kansalle.

Silloin Italian viranomaiset eivät voineet sulttaa sitä häpeää, että Cagliostro olisi päässyt karkaamaan, joten he sanoivat: »ikävä kyllä, me emme voi luovuttaa Cagliostroa takaisin, sillä hän on juuri äskettäin kuollut.» Ja he näyttivät vankilan päiväkirjan.

Näin on Cagliostron virallinen kuolema. Mutta H. P. Blavatsky kertoo, että Cagliostron onneton karma oli loppunut ja että hän oli paennut. Muun muassa olisi hän oleskellut 30—40 luvulla Venäjällä, madame Blavatskyn isän kodissa, jolloin Cagliostro jo oli vanha mies. Muuten yleisesti uskottiin, että Cagliostro oli paennut ja eli jossain. Viime vuosisadan aikana liikkui silloin tällöin huhuja, että Cagliostro oli elossa ja että häntä oli nähty. Vaikka tätä väitettä on vaikea näyttää toteen, emme saata sitä perättömäksiään todistaa. Okkultisesti katsoen Cagliostro oli merkillinen olento, Salaisen Veljeskunnan lähetti, samanlainen kuin kreivi de St. Germain. Näiden lähettien tehtävänä oli osaksi valmistaa valankumousta ja osaksi jos mahdollista estää sitä. Uusien aatteiden oli päästävä valtaan valtiollisella ja yhteiskunnallisella alalla, olojen tuli muuttua, mutta mikäli mahdollista tämä oli saatava aikaan rauhallisoin keinoin.

St. Germain matkusti hovista hoviin, puhuen keisareille, kuninkaille ja ruhtinaille. Cagliostro taas matkusti paikasta toiseen, kutsuen kokoon vapaamuurareita ja puhuen heille uudesta Euroopasta. Salaisen Veljeskunnan silmissä on kaksi pyhää tahtoa: kansantahto ja kruunatun hallitsijan. Jos tulee ristiriita näiden kahden tahdon välillä, niin Salainen Veljeskunta tahoo suojella kansaa, mutta myöskin kruunattua hallitsijaa.

Kun Cagliostrolta Parisin oikeudessa kysyttiin, kuka hän oli, hän vastasi: »minä olen osa absolutisesta hengestä. Minä olen osa juma-luudesta. Minä olen se mikä minä olen. Minulla ei ole paikkaa eikä aikaa. Minä tulen kuin auringon valo ja tuon mukanani valoa ja elämää. Joka paikkaan jätän osan itsestäni, joka toisille jää valoksi ja elämäksi.»

Olisiko hän turhaan näitä sanoja julkisesti lausunut? Hän tiesi, kuka hän oli, ja tiesi ko-koovansa päälleen kärsimystä. Mutta siksi hän pää pystyssä kärsi. Hän oli yksi niitä salape-räisiä olentoja, jotka joskus ilmestyvät ihmis-ten keskelle. 1916:7—14,

Valk. Veljeskunnan lähetti — — — oli kreivi de Saint Germain ja hänen apunaan Cagliostro ja Mesmer, ks. Valk. Veljesk. 1926:136—138,

Kun esim. 18:nella vuosisadalla lähettiläät Saint-Germain, Cagliostro ja Mesmer tulivat ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:126,

Goethe — — — erehtyi luullessaan sillä pal-jastavansa Cagliostron, jota hän ei personalli-sesti tuntenut, ks. Goethe 1932:70,

Mielessäni pyöri myös ranskalaisen kirjai-lijan Constantin Photiades'in teos Les vies du comte de Cagliostro, joka on tie-teellisen tarkka ja pätevä, puolueeton, mutta silti historiallisten tosiseikkojen pakotuksesta myötätuntointen kahdeksannentoista vuosisa-

dan kuuluisalle n.s. seikkailijalle, joka samalla kuitenkin oli suuri ihmisystävä. 1933:3.

Cajander, Daniel.

Kivistä leipää ja kultaa! on nimenä eräällä merkillisellä broshyyrilla, jonka on kirjottanut Daniel Cajander. Siinä puhutaan tekijän mullistavasta keksinnöstä, jonka avulla Suomen kivistä, varsinkin rapakivestä, valmistetaan mitä parhainta apulantaa. Monenlai-sista todistuskirjelmistä päättäen tässä on ky-symys todellisesta keksinnöstä, joka käytän-töön otettuna tulee vaikuttamaan mullistavasti Suomen koko maanviljelykseen. Emme tietysti osaa arvostella asiaa ammattimiehen tiedolla ja tuntemuksella, mutta keksijän-tekijän vilpi-tön usko — jonka puolesta hän jo on saanut kärsiä paljon vainoa — tekee lukijaan sympati-sen vaikutuksen. Kun nyt vain päästäisiin toden-teolla kokeilemaan suuressa mittakaavassa, että nähtäisiin, mitä hyötyä keksinnöstä on! Herra Cajander itse on suuri ja jalo uneksija — hän näkee Suomen paratiisiksi muuttuneena ja Suo-men kansan Herran valittuna kansana. Hän on myös vapaamielinen ja valistunut, vaikka sy-västi uskonnollinen, — kehottaa maanviljeli-jöitä käyttämään hyväkseen astrologiaan pe-rustuvia huomioita ja lähenee täten ajattelusaan teosofiaa. Emme saata muuta kuin toi-voa, että kaikki, mitä herra Cajander uneksii, kerran toteutuu käytännössä. 1919:64,

Painosta on ilmestynyt toinen osa herra Daniel Cajanderin kirjoittamasta kirjasta »Ki-vistä leipää ja kultaa, tärkeimmän yhe-teiskunnallisien kysymyksen ratkaisu», jonka ensi osasta puhuin muutamia sanoja Tietäjän viime vuoden helmikuun numerossa.

Oikeastaan voisin vain toistaa, mitä silloin jo sanoin. En ole ammattimies maanviljelyk-sen alalla enkä niinmuodoin osaa arvostella kirjaa tietojeni ja kokemuksieni nojalla. Olen vain myötätuntoinen syrjästäkatsoja, joka saa luottaa terveeseen järkeensä ja intuitsioniinsa. Ja siihen nojaten sanon, että uskon tekijän vil-pittömyyteen: herra Cajander on epäilemättä vakuutettu oman asiansa totuudesta.

Kuten useat lukijat tietänevät, on herra Cajander keksinyt tavan ja koneen, millä Suo-men kivistä, varsinkin rapakivestä, voidaan val-mistaa erinomaista apulantaa. Hän on konees-taan saanut patentinkin monen esteen ja vas-tuksen jälestä. Siinä taistelussa, mitä hän on käynyt viranomaisten kanssa, on hän m.m. ka-dottanut omaisuutensa. Varojen puute on teh-nyt hänelle mahdottomaksi suorittaa varsinais-ia kokeiluja keksintönsä avulla. Viralliset teknikat selittävät taas hänen keksintönsä humbugiksi, koska hän ei voi esittää tieteelli-siä tuloksia tehdyistä kokeiluista. Herra Cajander on täten kuin umpikujassa, koska hän Suomen kansan ystävänä ei tahtoisii turvautua ulkomaalaiseen pääomaan, jota hänelle nähtä-västi on tarjottu.

Tämän johdosta tekee todella mieli kysyä: kun nyt tuossa on ihminen, joka varmasti us-koo tehneensä maailmaa mullistavan keksin-nön, eikö valtio voisi, antamalla hänen käytet-täväkseen tarpeellisia varoja tai muulla ta-valla, asettaa keksijää tilaisuuteen käytännöl-

lisesti kokeilemaan? Tulisikohan tämä niin mahdollisia maksamaan? Hoidetaanko yleensä valtiovaroja niin äärettömällä varovaisuudella ja viisaudella, ettei koskaan penniäkään turhaan uhrattaisi, koska ei nyt ole varoja ottaa selvää siitä, onko perää keksinnössä, joka onnistuneena tuottaisi miljoonia ja taasen miljoonia? Kyllä minä uskon, että monen tavallisen kansalaisen mielestä pitäisi valtiolla olla varoja!

Herra Cajanderin kirja on muuten merkillinen toisestakin syystä. Melkein puolet kirjaa on omistettu aivan toisille asioille kuin »kivistä leipää ja kultaa». Siinä on astrologiaa ja ohjeita ihmisten tuntemiseen, neuvoja lasten kasvattamisesta y.m. Tekijän kannalta katsoen nämä kaikki kuuluvat yhteen, sillä hän on käsitellyt, mikä suuri käytännöllinen hyöty maanviljelijöillä ja puutarhureilla esim. on astrologiasta. Astrologiset ohjesäännöt ovat muinaisen viisauden ja pitkäaikaisten kokemusten tuloksia, ja hyvä on tietää, minkälaisissa merkeissä mitkin siementä on kylvettävä y.m., jotta paras sato saataisiin. Tekijä sanoo itse kokeilleensa ja huomanneensa vanhat neuvot päteviksi, vaikka ensin oli niille nauranut.

Kannattaa siis semmoisten hankkia ja lukea herra Cajanderin kirja, jotka eivät ole suorastaan ammattimiehiä. Ja että maanviljelijät ja puutarhurit siihen tahtovat tutustua, pidän luonnollisena. 1920:54—55,

jos esim. pitävät paikkansa (jota en kyllä epäile) herra D. Cajanderin ihmeelliset keksinnöt maan- ja puutarhaviljelyksen alalla, on siinä selvä viittaus siitä, että ks. Suomi 1921:7.

Cajander, Paavo ks. runoilija 1913:317.

California 1915:411, 1921:20, 1933:268.

Calvin ks. Chambers, A. 1906:281—282.

Canada, C. n T. S. 1923:10, 1925:194, 203, 256, 1926:69, 162, 215, 1927:80, 81, 122, 1928:103, 1929:46, 136, 1931:179—180.

Canossanmatka ks. Suomi 1918:128.

Canterburyn arkkipiispa ks. aseet 1932:36.

Carpenter-Smith, J. ks. Panacea 1925:205, 298.

Carrington, Hereward 1910:29.

Carus, Paul 1932:262 muist.

Casson, H. N.: Taikausko vastaan. Engl. suom. Elof Kristianson. Suom. Sos. Kust.-Yht. Kustannuksella, Fitchburg, Mass. Materialistinen kirjottama kirja teosofiaa y.m. vastaan, josta puhumme enemmän ensi numerossa. 1908:16, V. H. V:n arv. 1908:88—90.

Castren, M. A. 1913:463—464, ks. Suomi 1914:97—98.

Castren, Zach. tri 1908:316.

Cellini, Benvenuto 1933:311.

Cervantes

Don Quijote, maailman kuuluisin romaani ilmestyy suomeksi tohtori J. Hollon kääntämänä Werner Söderström Osakeyhtiön kustannuksella. Vastikään on valmistunut painosta edellinen osa, käsittäen 2 nidosta (yhteensä 780 sivua) ä Smk. 25:—, kangaskansissa 35:—. Don Quijote oli Aleksis Kiven lempikirjoja, mutta »surullisen haahmon ritarin» ja hänen kömpelön -aseenkantajansa surullinen lystilliset seikkailut ovat kyllä piirtäneet jäl-

kiä meidän kaikkien sieluihimme, sillä ken ei nuoruudessaan niihin tutustunut? Cervantesin romaani on yhtäkaikki niitä kirjoja, joita voi lukea nautinnokseen ja hyödykseen missä iässä tahansa. 1927:324.

Ceylonin buddhalaiset koulut. 1908:61, 63, 94.

Chambers, Arthur: Ihminen ja henkimaailma. Tekijä on englantilainen pappismies, ja kun papit rupeavat raamatun kannalta ja raamatun sanoilla esittämään spiritistisiä ja teosofisia tosiasioita, silloin saatamme toivoa, että kristitty maailma vihdoin herää näkemään, kuinka vaillinainen ja itse asiassa epäamatullinen sen kanta kuoleman kysymyksessä on ollut ja yhä vielä on. Tämmöiset kirjat ovat tervetulleet, sillä ne raivaavat tietä teosofisen liikkeen julistamille suurille elämäntotuuksille. Tekijä lausuu kerrassaan ankaria sanoja helvetinopista ja sen keksijöistä. Calvinista ja Augustinuksesta hän nimenomaan sanoo toivovansa, että »Jumala henkimaailmassa on armahtanut ja valaissut näitä kova sydämisä ja julmia miehiä» Teosofi, jolle kirjan esittämät asiat ovat vanhastaan tuttuja, lukee Chambersin teoksen suurella mielihyvällä sen sujuvan, helpotajuuden ja mehkkaan esitystavan takia. Ainoa mikä häntä välistä tympäisee, on tekijän paikatellen ahdasmielinen kristillisuus. Hän näyttää uskovan, että teosofia on kristinuskon vihollinen, ja kuitenkin hän epäilemättä itse on päässyt totuutensa perille juuri spiritismin ja teosofian avulla, mikä näkyy siitäkin, että tekijä tuo esiin taidolla etsimänsä raamatunlauseet tukeakseen uudenaikaisia yliaistillisia tutkimuksia, ei uutta opettaakseen. Lapselliselta tuntuu myös hänen väitteensä, että vasta Kristus toi koko totuuden maailmaan ja että se ainoastaan raamatussa on ilmoitettu täydellisesti, mutta että »ennen Kristusta ilmoitus oli vain osittainen». Joka vähänkin tuntee itämaalaisia uskontoja ja ajatusjärjestelmiä ja niiden pyhiä kirjoituksia, tietää, että ne puhuvat samoista yliaistillisista ja kuolemantakaisista seikoista selvemmin ja täydellisemmin kuin raamattu. 1906:281—282.

Champollion, ranskalainen tutkija 1928:83.

Chauvinistejä ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:332—334.

Cheiro

Kuinka k ä d e s t ä k a t s o j a Cheiro tuli okkultistiksi.

»Cheiro» on Englannin kuuluisin kiromantti eli kädestäkatsoja. Hänen oikea nimensä on kreivi Hamon, mutta tuota salanimeänsä hän käyttää kirjailijana. Hän on niitä ihmisiä, jotka kohtalo lapsuudesta lähtien valitsee ja leimaa »salatieteilijöiksi», totuuden etsijöiksi, joita läheinen ympäristö sangen vähän ymmärtää, mutta jotka myöhemmin voivat maailmassa saavuttaa menestystä ja mainetta, jos heidän elämäntyönsä on omiansa herättämään huomiota. Itse hän on kertonut elämänvaiheistaan kirjassaan »Cheiro's Memoirs», joissa muistelmissa esiintyvät ajan, varsinkin Englannin, suurimmat kuuluisuudet kuningas Edvard VII:nneestä lähtien. Toukokuun 10 p:nä 1912 kreivi Hamon piti esitelmän Lontoon Psykkisessä Seurassa tämän kirjoituksen ot-

sakkeessa mainitusta aiheesta, ja julkaisemme tässä Ludvig Deinhardin mukaan selostuksen Cheiron mielenkiintoisesta esitelmästä. Toim. 1923:111—117.

Chicago 1911:316, Chicagon teosofinen maailmankongressi 1929:361, 396, 1932:154.

Chimalma ks. Joulukuu 1906:274—275.

Christensen, kommandööri 1922:6.

Christian, Paul 1916:11.

Christian Rosenkreutz ks. Rosenkreutz, Christian

Christian Science eli »kristillinen tiede» ks. teosofia 1913:292.

Christnas Antikviteter ks. tiede 1913:104.

Christosophia art. sarja kirj. P. E. ilmestynyt saman nimisessä teoksessa, ks. P. E. XII ja myös ks. kristosofia.

Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreutz anno 1459, ks. R-R. 1921:16.

Cleather, Alice Leighton

Muistelmia H. P. Blavatskysta.

Näiden muistelmien kirjoittaja, everstin leskirouva Alice Leighton Cleather on vanhimpia elossa olevia teosofeja; tapasin hänet Tukholman teosofisessa kongressissa kesällä 1897. Hän kuului silloin — samoinkuin minäkin — Judgen kannattajiin Mrs. Besantin johtaman puolueen syytöshyökkäyksissä Mr. Judgea vastaan, mutta myöhemmin hän jätti kaikki seurat, vetäytyen yksinäisyyteen tutkimaan. Hän asuu nyt Kumaon Himaalajassa pohjois-Indiassa ja on viime vuosina korkeasta iästään huolimatta tuntenut asiakseen kirjoittaa muutamia teoksia teosofiasta ja H. P. B:sta. Hän on liittynyt »Takaisin Blavatskyyin» liikkeeseen ja on englantilaisen »Blavatsky-Unionin» jäsen. Suomennan Ruusu-Ristiin hänen broshyyrinsa »H. P. Blavatsky as I knew her», koska ensikätiset persoonalliset muistelmat aina ovat arvokkaita ja opettavaisia. Kirja ilmestyi 1923. — 1928:43.

Mrs. Alice Cleather, jonka muistelmia H. P. Blavatskystä tässä aikakauskirjassa julkaistaan, asuu nykyään Pekingissä Kiinassa. Hän on ottanut pansiiin, s.o. tullut buddhalaiseksi, kuten H. P. Blavatsky aikoinaan, ja Pekingissä joutunut kosketukseen Tashi Laaman ja hänen seurueensa kanssa. Tashi Laama on, kuten tunnettu, pohjois-buddhalaisen uskontokunnan sisäinen eli henkinen pää, — toisin sanoen miltei koko Aasian uskonnollinen johtaja. Hänen varsinainen kotipaikkansa on Tibetissä, mutta v. 1924 hän »pakeni» Kiinaan. Ruotsalainen tutkimusretkeilijä Sven Hedin pääsi aikoinaan Tibetinmatkallaan Tashi Laaman puheille ja kertoi matkakirjassaan, minkä unohdettoman, syvällisen ja jalon vaikutuksen tuo tibettiläinen pyhimys häneen teki. Kun nyt Mrs. Cleather Pekingissä julkaisi uuden, alkuperäisen kanssa yhtäpitävän painoksen H. P. Blavatskyn »Hiljaisuuden Äänestä» oli hänen onni saada omakätinen alkusana tibetinkielellä Tashi Laamalta tähän kirjaseen. »Hiljaisuuden Ääni» on täten tunnustettu oikeaksi pohjoisbuddhalaisen sydämenopin esitykseksi, ja saatamme odottaa, että buddhalainen Aasia vähitellen tutustuu madame

Blavatskyn teosofiseen sanomaan. H. P. B. sanoiinkin, että Tashi Laama on aina läheisessä yhteydessä Mestarein kanssa. 1928:253, ks. ristiretki 1932:157—160.

Clemens Aleksandrialainen, Roomalainen »apostolinen isä» ks. Herran sanoja 1909:203, ks. rauha 1910:326—328, ks. kristinusko 1927:391—394, 1929:189 muist.

Clermontin kirkolliskokous 1095 ks. ristiretki 1932:157—160.

Collan. Kaunis ääni kuului minulla olleen ja lempilauluni — ennenkuin sanojakaan osasin selvästi ääntää — oli Collanin sävel Runebergin sanoihin: »Otaliga vägor vandra på hafvets glänsande ban.» 1915:158.

Colley, T. Englannin tunnetuimpia spiritistejä on arkkirovasti (archdeacon) T. Colley 1907:168.

Collins, Mabel: Valoa tielle 1909:303,

Valkoisen lootuskukan tarina. — — — puolestaan nostaa meidät todellisen henkisen pyrkimyksen puhtaaseen ja ylevään ilmapiiriin; ei sitä voi lukea tuntematta itseään paremmaksi ihmiseksi. Se on kertomus erään nykyisen mestarin elämänvaiheista vanhassa Egyptissä. 1911:321—322,

Herääminen, joka kertoo millä tavalla »Valoa tielle» kirjoitettiin ja muuten puhuu monesta lohduttavasta ja mieltä kohottavasta henkimaailman asiasta. 1912:54, 151,

Mabel Collinsin syviin ajatuksiin inspiroiva teos Kulthaisten porttien läpi 1912; 457, Mabel Collins on myös saavuttanut suurta suosiota meikäläisten kesken »Valoa tielle» y.m. kirjallisten helmiensä kautta. Hänen äsken ilmestynyt Kulthaisten porttien läpi kuuluu sekin puolestaan tosi inspiraationin tuotteihin ja nousee tässä suhteessa yläpuolelle esim. »Herääminen» kirjaansa. 1913:6,

Kajastuksia kaukomailta 1913:316, 360,

Kun aurinko kiertää pohjoiseen-pain. 1917:9, Teosofisen Kustannusliikkeen kustannuksella on ilmestynyt suomennoksena uusi kirja Mabel Collinsilta: Kun aurinko kiertää Pohjoiseen-pain (152 siv., hinta 1:50). Tämä englantilainen okkultisti on voittanut siksi monta ystävää Suomessakin, että uusi kirja häneltä varmaan taas ilolla tervehditään. 1917:105, 148, 481,

Patandshalin Jooga-aforismien valaisevat ja sattuvat selitykset. 1921:64, 41, 85, 160, 303, 369, 444, 556, 630.

Compton-Rickett, L. A. art. Vaikutelmia kirjasta »Mestariin alkuaikaiset opetukset» ks. Mestari-kirjeet 1925: 97—101.

Concordia res parvae crescunt eli yhteistyöllä saadaan suuria aikaan, ks. esoterismi 1912:312, Teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:334, R-R. 1931: 74.

Confessio Fraternalitatis 1921:16.

Constant, Alphonse Louis ks. Levi, Eliphaz.

Cook, tri. ks. pohjoisnapa 1909:301.

Cooper, Irving S. piispa 1910:324, I. T. J. 1912:

108—109,

Suuri heräyminen 1917:388, 1934:79.

Cooper-Oakley, Isabel. Manan majoille on taas siirtynyt uuttera teosofinen työtekijä, rouva Cooper-Oakley, madame Blavatskyn oppilas ja Annie Besantin uskollinen ystävä. Hän työskenteli teosofian puolesta Italiassa ja etenkin Unkarissa, jossa kuolikin. Hän oli innokas keski- ja uuden ajan mystillisten liikkeiden ja veljeskuntien tutkija ja on julkaissut teoksia tutkimustensa tuloksista. Hänen tärkein teoksensa lienee kreivi de Saint-Germainin elämäkerta, jonka Mestarin suuri ihailija rouva C. -O. oli. 1914:194.

Cordes, Mr. 1913:359.

Corelli, Marie, kuuluisa englantilainen kirjailijatar, jonka maailmankatsomus suuresti lähennee teosofiaa, sanoo ajan merkeistä Nash's *Magazinessa*: »ei tarvitse profetallista kykyä eikä erityistä intuitsionia nähdäkseen, että lähestymme mahtavaa muutosta ihmisrodun kohtaloissa. Kaikki siihen viittaa — hapuilevat uskontunnustuksemme, vaihtelevat siveyskäsitteemme ja tapamme. Ei kukaan yritä kuvitella, mitä se on ja mitä se voi olla. Ihmiset vaistomaisesti tuntevat, että he mieluummin eivät ajattele mitään liian paljon eivätkä liian tarkasti tutki sitä tilaa, jossa ovat.» 1912:402, 1924:296.

Cornelius ks. Agrippa.

Cortes ks. Jouluk. 1906:274—275.

Coudenhove-Kalergi, Richard ks. »Tulenkantajat» 1929:180, ks. Europa 1929:230—233,

Ken saksaa osaa lukea, hänelle suositan Coudenhove-Kalergin kirjan *Pan Europa*. 1929:233,

kuuluisa kirja on nyt ilmestynyt suomeksiin. 1930:264.

Coulomb-juttu ks. H. P. B. 1909:140—142, Geijerstam 1909:401, Hartmann 1912:355—357, H. P. B. 1925:195—203, 198 muist.

Courmes, D. A.

Lahja Suomen T. S:l i e. Ranskalaisen teosofisen aikakauskirjan (*Revue Theosophique Française*) toimittaja, komendöri D. A. Courmes, lähetti äsken lahjaksi »Suomen T. S:n kirjastolle» tekemänsä Bhagavad-gitan ranskalaisen käännöksen. Koska seurallamme ei ole omaa kirjastoa päätti hallinto lahjottaa kirjan Helsingin Teosofiselle Kirjastolle. 1910:78,

Vanhin ranskalainen teosofi, kommandööri-kapteeni D. A. Courmes, kuoli äkkiä halvaukseen tammikuun 17 p:nä. Hän oli syntynyt 1843 ja tutustui jo v. 1876 muutamiin H. P. Blavatskyn kirjoituksiin. V. 1880 hän liittyi Teosofiseen Seuraan ja v:sta 1896 hän asetti kykynsä ja voimansa kokonaan teosofisen liikkeen palvelukseen, toimittaen m.m. kuolemaansa saakka ranskalaista teosofista aikakauskirjaa *Le Lotus bleu, Revue Theosophique Française*. 1914:95.

Courrier de l'Europe ks. Cagliostro 1916:9.

Cowboy 1934:57.

Crawford, Marion: »Mr. Isaacs» 1921:127, 1922:71—80.

Credo, quia absurdum — uskon, sentähden että se on järjetöntä, ks. opettaja 1912:411.

Critic-lehti 1932:72.

Cronstedt ei ollut se halpamainen kavaltaja,

joksi sotahistoriamme on hänet leimannut, ks. Janson, Ture 1929:19.

Cronvall, Erik Skandinavian T. S:n ylisih-teeri 1916:287, 1923:157,

Erittäin mieluista oli viime huhtikuun 17 p:nä keskustella Ruotsin Teosofisen Seuran ylisih-teerin, insinööri Erik Cronvallin kanssa, joka varta vasten vaivautui tänne ulos maalle luokseni. Neljä tuntia kului kuin käden käänteessä ja yhä puhetta olisi riittänyt.

Keskustelumme oli pituudestaan huolimatta asiallinen ja »käytännöllinen» pikemmin kuin »aatteellinen», vaikka aate tietysti on sieluna jokaisessa teosofisessa keskustelussa. Emme siis pohtineet teosofisia opinkappaleita, ei jälleensyntymistä, ei karmaa, ei näkymättömiä maailmoita tietopuolisesti, mutta kylläkin niiden käytännöllisessä kantavuudessa. Keskustelumme koski teosofista liikettä, Teosofista Seuraa ja sen yhteydessä esiintulleita kysymyksiä.

Ilahduttava huomio oli minulle, että insinööri Cronvall näissä asioissa oli aito meikäläisellä, s.o. ruusuristiläisellä kannalla. Tällä kuten sanottu en tarkoita teototisia näkökantoja esim. Kristus-kysymyksessä, jota emme edes kosketelleet, vaan käytäntöön tähtäviä mielipiteitä teosofisesta elämästä ja veljeydestä. Niinpä herra Cronvallin mielestä, oli surullista, että teosofisen liikkeen eri haarautumat olivat niin vieraita ja kylmiä toisilleen.

— Uskomme kaikki ihmisten yleiseen veljeyteen, hän sanoi, — ja veljiksemme luemme sekä hyvät että pahat, sekä kristityt että pakanat, sekä musta- että puna-ihoiset, mutta varjele toisten suuntain teosofeista! Niiden kanssa emme tahdo olla veljiä...

Hän kannatti sentähden sydämestään Ruusu-Ristin kiertokirjettä v:lta 1921. Hän oli periaatteessa täysin yhtä mieltä siinä esitetyn ohjelman kanssa. Hänenkin mielestään oli suotavaa, että saataisiin aikaan lähenteleminen ja jonkinlainen yhteistoiminta eri seurojen välillä.

Mutta hän epäili suuresti, että tämä kävisi päinsä n.s. virallista tietä.

— Te näitte, mikä kohtalo tuli kiertokirjeen osaksi Parisin teosofisessa maailmankongressissa. Sitä ei edes luettu ääneen. Eikä minun ymmärtääkseni ole pienintäkään toivoa, että sensuuntaisia ehdotuksia otettaisiin varteen Teosofisen Seuran virallisissa kokouksissa nykyisen hallitusmuodon kestäessä. Teosofista Seuraa johdetaan niin itsetietoisien varmasti määrättyä latua pitkin, ettei vapaampia tuulahduksia päästetä sen viralliseen ilmapiiriin. Sitä vastoin on vapaampia mielipiteitä sangen paljon liikkeellä Teosofisessa Seurassa jäsenten kesken. Mieskohtainen vaikutus olisi pikemmin ajateltavissa. Ehkä johtokin taipuisi hyväksymään jonkinlaista *fait accompli*'ta.

Ylisihteeri Cronvall oli sentähden sitä mieltä, että teosofiset yksilöt, looshit, vaikkapa kansallisetkin seurauttaisivat ensimmäisen askeleen. Kun teosofit yksitellen tai ryhmissä tulisivat vakuutetuiksi asemansa naurettavuudesta ja nurinkuruudesta, mikäli eivät toi-

siansa rakastaneet ja kunnioittaneet, ei heille pitäisi olla mahdotonta ryhtyä sitä omin päin korjaamaan.

En ollut ennen nähnyt herra Cronvallia, koska hän liittyi Teosofiseen Seuraan vasta heti Tukholman kongressin jälkeen v. 1913, — ja minä taas olin viimeksi Ruotsissa tuon saman kongressin aikana. Mutta itsekseni ajattelin, että ruotsinmaalaiset kehittyvät nopeasti älynsä puolesta, ja että nuorempi teosofinen sukupolvi on yleensä joka maassa tilaisuudessa siksi paljon näkemään, kuulemaan ja oppimaan teosofisellakin alalla, että he verrattain pian saattavat vapautua sentimentaalisuudesta, fantasiasta, dogmatismista ja fanatismista, jos vain ovat tervejärkisiä ja luonnollisia totuudenetsijöitä teosofeinakin. 1923:163—164,

Erik Cronvall kirjoitti: »Vanhassa mystillisessä ennustuksessa on lausuttu, että kerran on valo tuleva Pohjolasta. Meistä itsestämme yksin riippuu, onko sadusta tuleva tosi.» ks. R-R. 1930:268.

Crookes, professori, kuuluisa kemisti, T. S:n jäsen. 1925:226 muist.

Cross, majuri ks. Mestarit 1923:204—208, 243, 246.

Miten lienee tuon uutisen laita, joka lähtöisin »Times of India» lehdestä kierteli maailman sanomalehdissä, kertoen majuri Crossin Tibetissä tapaamasta mestarista ja herättäen luonnollisesti huomiota teosofisista piireissä? Ainakin eräs vanha teosofi, Mr. Basil Crump, jonka tapasin Tukholmassa 1897 ja joka nykyään asuu Kumaonissa Himalajalla, kirjoit-

taa seuraavasti: »The Occult Review»-lehden toimittajalle: » . . . Minulla sattuu olemaan vähän ensikätkistä tietoa, majuri Crossista... On onnetonta Mrs. Besantin maineelle 'salatie-teilijänä' ¹⁾, että hän otti tuommoisen jutun vakavalta kannalta, mutta hän nähtävästi käyttää sitä hyväkseen pönkittääkseen oppiaan Kristuksen tulemisesta, joka on suoraan vastaista kaikelle, mitä H. P. Blavatsky on asiasta kirjoittanut. Satuun olemaan Ceylonissa viime talvena, kun eräs majuri Cairncross piti pari esitelmää Tibetistä taikalyhty kuvineen. Keskustellessani perästäpäin hänen kanssaan huomasin, että hänellä oli rajoitetut ja puutteelliset tiedot Tibetistä, ennen kaikkea sen maan buddhalaisuudesta ja laama-uskonnosta; mutta hän oli nopsa- ja terävä-älyinen ja onki minulta koko paljon tietoa H. P. Blavatkysta, hänen opetuksistaan ja hänen treenauksestaan Tibetissä.»

Jos siis »majuri Cross» todellisuudessa oli tämä Mr. Crumpin tuntema majuri Cairncross, on luultavaa, että hänen tapaamansa »vanha pappi» oli vain yksi noita tibetiläistä laamoja, joiden noitatempuista ja maagillisista voimista madame Blavatsky kertoo »Isis Unveiled» kirjassaan omien näkemiensä ja kokemiensä perusteella. 1923:325.

Crump, Basil 1923:325.

Crux ansata, silmukkaristi ks. Salomonin sinetti 1907:251.

Curtiss, Harriette A. 1921:460.

Curtiss, Homer F. 1921:460.

¹⁾ Ja siis minunkin. P. E.

D

- D.** — Liikanainen **d** sai ks. Mest.kirj. 1924:43.
- Daemon est deus inversus** »Paha henki on jumala nurin käännettynä.» ks. elämän puu 1923:157.
- Dagens Press** 1914:249, 366, ks. kulttuuri 1914:499—500.
- Dagens Tidning** 1913:164—167.
- Dalai Lama ja Tashi Lama** ks. Adepti-ihminen paavina 1907:204.
- Dama** »käytöksen hallitseminen» ks. itsehlintä 1910:130—131.
- Damaskuskokemus** ks. Paavali 1932:203—207.
- Damodar K. Mavalankar** ks. Mavalankar
- Daniel** 2 luku ks. Jumala 1914:191, Daniel 10 luku:13, 21 jae 1921:31.
- Danten** »Jumalainen näytelmä» ks. Atra 1916:53, Danten horoskooppi ks. horoskooppi 1922:97—99.
- Darwin** ks. Bölsche 1907:111—113.
- Davey, Mrs. Iona** ks. H. P. B.-yhtymiä Blavatsky Association 1924:46—47.
- Dawn**, australialainen teosofinen aikakauskirja ks. H. P. B. 1925:4—8.
- Deeva** (jumala) ks. myös kansallishaltia, ks. Agni 1908:27,
deevat — — — pysyttelevät älytasolla — »jumalien maassa», — saattavat — — — laskeutua astralitasoon ks. joulou 1910:397—399,
Ylisihteeri — — — kertoi, kuinka Deevamme — — — oli ollut kuin suruhuntuun verhoittuna, mutta kuinka ks. Marjatan rengas 1915:447,
»Kuuluukohan deevojen laulu tänä yönä maiisiin piireihin?» ks. Tietäjä 1916:1—2,
Deevan eli kansallishaltian, kansan suojelusenkelin käsite on vanha Salatieteellinen käsite, ks. teosofia 1916:302,
hallitsijan tulisi — — — kuunnella deevan ääntä ks. kuningas 1918:96,
Onhan deevoja, enkeliolentoja, haltioita, jotka puhuvat laulun ja soiton välityksellä. Kun he jotain sanovat meille, kaikuu se korviimme kuin kaunis laulu tai orkesterisoitto tai harpunsävel. 1928:4.
- Deevakhan** ks. austraali 1907:182,
Kys. Muistaako ihminen kaamalookassa ja deevakhanissa kaikki fyysillisen elämänsä tapahtumat?
V a s t. Taivastilassa hän muistaa elämänsä onnellisia hetkiä ja nauttii niistä, tuonelassa hän katuu pahuuttaan niin pian kuin hänen silmänsä aukenevat. 1908:124,
taivas- eli deevakhanitilaa, ks. helvetti 1926:330.
- Degeneratio** ks. Sairas sielu 1926:230—232.
- De gustibus non est disputandum** ks. esperanto 1912:500, oikeinkirjoitus 1922:68.
- Degutshi, Onisabro** ks. Oomoto-liike 1927:379—381.
- Deinhard, Ludvig** ks. Cheiro 1923:111.
- Deismi** 1932:140.
- Delirium tremens** ks. Sairas sielu 1926:230—232.
- Delville, Jean** 1912:102.
- Dementia praecox** ks. Sairas sielu 1926:230—232.
- Demokratia** 1921:36, 1922:200,
Meidän demokraattisella ajallamme annamme kaikkien ihmisten päätellä asioista — silloinkin jo, kun ovat vasta vapautuneet ensimmäisestä mielikuvituselämästään. Heidän aivonsa ovat mielestämme kaikkein tuoreimpia, he muka osaavat ratkaista asioita. En tahdo sitä moittia, mutta määräämisvaltaa en omasta puolestani antaisi kuin kypsille miehille, sillä nämä varmasti osaavat ajatella toistenkin parasta. 1928:273—275.
- De Molay-järjestö** 1930:314—315.
- De mortuis nil nisi verum** ks. kiitos 1933:71—72.
- De praestigiis daemonum** ks. fakiiri 1910:222.
- Depressio** ks. Sairas sielu 1926:230.
- Despotismista** anarkiaan ja ks. Venäjä 1917:296.
- Deterministi** ks. absoluutti 1907:178 muist., 192.
- Devadatta** ks. Buddha 1908:59.
- Dhammapada.**
B u d d h a n o p i n t i e.
Buddhalaisista pyhistä kirjoista ansaitsee erityistä huomiota Dhammapada, joka on yhtä lyhyt kuin ponteva ja kaunis esitys siitä siveydestä ja henkisyudesta, jota buddhalaisen opetuslapsen jokapäiväisessä elämässään tulee tavotella. Nimi Dhammapada on vaikea kääntää; oppineetkaan eivät ole siitä yksimielisiä. Max Müller, jonka englanninkielistä käännöstä suomennoksessamme noudatamme, kääntää sen sanoilla »hyveen tie», siis samalla tavalla kuin viime vuonna suomensimme kiinalaisen Tao-teking'in, ja epäilemättä Dhammapada voidaan siten kääntää, sillä palisana »dhamma» (sanskrit. dharma) merkitsee m.m. »hyve» ja »pada» on »askel» tai »tie». Toiset tiedemiehet ovat kääntäneet »uskonnon askeleet» ja »uskonnon tie», vieläpä »peruslaki» tai »uskonnon perusta» y.m. Totta on, että »dharma» on monimerkityksinen sana, jota on mahdoton sattuvasti kääntää, mutta koska Buddha itse käytti sitä sanaa oppinsa yleisnimenä, olemme katsoneet sopivaksi suomentaa kirjan nimen sanoilla »Buddhanopin tie».
- Buddhan elämäkerrasta ja muista buddhanuskoa koskevista asioista luetaan Olcottin kir-

jassa **Buddhalainen katkismus**, joka on ilmestynyt suomeksi Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen kustannuksella ja johon lukijaa viittaamme. 1908:40—41, 1910:87, 1925:224, S. K:n arv. 1925:253, 1929:229,

»Dhammapada kertomuksilla valaistuna» ks. Liite, Fa-kheu-pi-u.

Dharma, sanskr. tehtävä, hyve ks. Tao-Te-King 1907:10, Dhammapada 1908:40—41, yhteinen kansallinen dharma — ja yhteinen karma. 1918:61—68,

Mutta niinkuin jokaisella ihmisellä on oma tehtävänsä, oma dharmansa, elämässä, niin on joka kansallakin. — — — Tehtävä siis on löydettävä, dharmasta selville päästävä! ks. Suomi 1919:7—8.

Dhjan-Tshoohaneja ks. Sai. 0:n Maailman-synty 1914:56—59.

Dhyaani-Buddha ks. auktoriteetti 1925:149—151.

Diarium spirituale, kirj. Swedenborg 1930:302.

Diplomatiaa ks. haaveilija 1924:48—49.

Divide et impera ks. Walleen, C. A. 1921:130.

Docendo discimus — — — erityisesti tosi myös teosofien suhteen, ks. looshityö 1909:338—339.

Document humain ks. Vitus 1912:105—106, Tämä merkillinen historiallinen dokumentti kuuluu seuraavasti ks. P. E. XII: Kadonnut Sana 1925:337—342,

Maailman sanomalehtiä on pyydetty julkaisemaan muuan asevelvollisuutta koskeva manifesti. Useimmat lehdet lienevät kieltäytyneet sitä tekemästä, koska pitävät asiaa haaveena, johon reaalioliititot eivät kiinnitä huomiota. Kiintoisana *document humain* n'inä olisivat kuitenkin voineet sen tehdä.

Ruus-Risti painattaa sen mielihyvällä. 1926:250, 252—253,

Reijonen, A.: Elävätkö kuolleet? — — — Kaikessa vaatimattomuudessaan kirjainen täten on jonkinlainen *document humain*, jonka ks. Reijonen 1929:228.

Dog Jesus pä korset? kirj. Hugo Toll ks. tätä 1928:94—95.

Dogmi, dogmatiikka, -tismi 1915:463.

Teosofinen Seura pidettävä ulkopuolella kaikkea politiikkaa, kaikkea dogmatiikkaa 1922:112, dogmatismien orjaksi ks. teosofia 1924:282, uskonnossa ahdasmielinen dogmatismi ks. Teosofian joulusanoma 1925:369—374.

totuudenetsijöitä, joita ei — — — kirkollinen dogmiuskokaan tyydyttänyt ks. teosofia 1926:1—10,

Viime vuosisadan loppupuolella maailma enemmän ja enemmän vapautui kirkollisista dogmeista, tullen samalla enemmän ja enemmän materialistiseksi. 1929:129—134, 1930:34—39, 125—129,

Papeilla ja piispoilla on täysi oikeus suuttua meihin, jos uskallamme loukata dogmien pyhyttä esimerkiksi! ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:128—129.

Dolgoruki, ruhtinatar Helena, — H. P. B:n äidinäiti. ks. H. P. B. 1931:106—107.

Dom Bosco, portugalilainen pappi. ks. ennustuksia 1914:365—366.

Don Quijote ks. Cervantes 1927:324.

Dostojevski, F. M. Kristus inkvisitorin edessä. 1917:388, 482, 1930:138.

Dover, William H. tri ks. Temppele-seura 1924:365—366, 1932:74—75.

Doyle, Sir Arthur Conan ks. Reuter, F. 1929:19,

Conan Doyle valokuvaa luonnonhenkiä. 1929:78,

Conan Doyle kuollut. 1930:246,

Sir Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes-kirjojen kuuluisa tekijä, ryhtyi 80-luvun loppupuolella tutkimaan spiritistisiä ilmiöitä. Hän oli kauan skeptikkona, mutta tuli vihdoinkin vakuutetuksi siitä, että spiritismi oli uusi ilmestys, uusi evankeliumi annettu pimeydessä vaeltavalle ihmiskunnalle: ihminen oli kuolematon henki ja eli henkimaailmassa ruumiillisen kuoleman jälkeen; maan päällä elävät ihmiset ja vainajat henkimaailmassa saattoivat n.s. mediumien välityksellä olla kanssakäymisessä toistensa kanssa. Tohtori Conan Doyle oli saanut niin lukuisia ja epäamättömiä todistuksia tästä spiritistisestä totuudesta, että hän maailmansodan jälkeen päätti omistaa jällellä olevan elämänsä »uuden sanoman» julistamiselle ja levittämiseksi. Yhdessä uskollisen puolisonsa ja kolmen lapsensa kanssa hän teki pitkiä matkoja Amerikkaan, Austraaliaan, Afrikkaan ja tietysti Euroopan mantereelle. Hänen kuuluisa nimensä sai kaikkialla suuret joukot hartaasti kuuntelemaan vanhan kirjailijan ja lääkärin suoria ja rehellisiä esityksiä.

Hän kirjoitti useita kirjoja näistä matkoista. Olen äskettäin lukenut kaksi: *Our African Winter* ja *Andra Amerikaresan*. Niistä näkyy, ettei Sir Arthur millään tavalla ollut ahdasmielinen spiritisti. Hän oli pikemmin Okkultinen tutkija, jonka mieli oli avoinna kaikelle totuudelle. Sentähden hän matkoillaan etsi kaikennäköisiä mediumeja, selvänäköjöitä, salatielilijöitä, mystikoita y.m. ja tapasi »sattumalta» tietäjiä, joita hän ei ennestään tuntenut nimeltään.

Suomennan tähän hänen kertomuksensa erästä tuommoisesta tapaamisesta, kun hän toisella Amerikan matkallaan (1924) saapui Portlandiin, Oregon:

»Asemalla tuli vastaan pieni parrakas vanhahko mies. — Minulla on sanoma teille, hän sanoi, — mutta ei itseltäni. Se sisältää, että teitä seuraa pyrkimyksissänne suuren Valkoisen Looshin siunaus. — Sitten hän hävisi. Viimeksi olin tuon miehen nähnyt Surreyn vuoristossa, ja minä tiesin, että hän oli syvällinen Salatieteellinen tutkija. Sattuu todella monta kummallista kohtausta valitsemallani polulla ...

»Vielä kerran hän tuli näköpiiriini. Se tapahtui hotellissa ja nyt hän houkutteli minua uusiin psyykkisiin seikkailuihin. Seurasin mukana. Tiellä sain paljon kuulla Rosenkreutsläisten järjestöstä, sen menneestä mahdista, haajannuksesta, joka aiheutti salaisten tietojen ilmaisemisesta, sen lakkauttamisesta Valkoisen Looshin käskystä ja sen nykyisestä jatkumisesta muutamina yksilöllisinä ryhminä pikemmin kuin yhtenä järjestönä. He ovat maailman salaisina sielullisina työntekijöinä, jotka taistelevat pimeitä valtoja vastaan ja ovat mu-

kana auttamassa tähtivuoden n.s. uuden Vesimieskauden tulevaa sarastusta. Sain tietää, että esoteerisia aikakausia aina nimitetään eläinradan merkkien mukaan, ja että Vesimieskausi tulisi asettamaan uskon sijalle tiedon ja niinkään lopettaisi taloudellisen kilpailun kauden, pannen alulle ajan, jossa kaikilla ihmisillä olisi samat mahdollisuudet. Olen itse kauan tuntenut, että psyykinen liikkeemme täyttääkseen todella tehtävänsä on välttämättä vievä johonkin käytännölliseen ihmiskunnan parantamiseen, suurempaan tasa-arvoisuuteen joka maassa, Kansojen liittoon kaikkien hyväksi. Koko sydämestäni puoltaisin perinjuurisia muutoksia, jos olisin varma, että niin voisi tapahtua ilman semmoisia mullistuksia, jotka olisivat sairautta itseään pahempia. Olin näin ollen kiitollinen maaperä pienen miehen kylvölle...» 1931:289—290.

Sir Arthur Conan Doyle'n kirja »The land of mist», ruotsiksi ilmestyneenä »Skuggornas land», on oivallinen opas niille, jotka tahtovat tutustua spiritismin ja spiritistisiin ilmiöihin järkevältä ja vapaamieliseltä näkökulmalta. Kirja on romaanin muotoon kirjoitettu. 1932:168.

Drapeau bleu, ranskal. aikakauskirja 1919:96.

Dshaana Jooga ks. jooga.

Dshagatguru. Kristus on kaikkien Mestarien pää. Hän on se, jota hindulaiset kutsuvat Dshagatguruksi eli maailman opettajaksi ja buddhalaiset Buddhisaattvaksi eli viisaisuus-totuudeksi, ks. Kristus 1911:286—287.

Dualismi. Mutta tärkeä on, että meillä on selvä kuva dualismista tällä alalla. — — Dualistit unohtavat kehityksen lain. ks. Rakkauden alkemia 1906:221—224.

Dualismi edellyttää, että olisi kaksi perusvoimaa olemassaolossa. Mutta ks. materialismi 1927:325—327.

Duhoboorit uskoivat, että Kristus kielsi sodan ja tappamisen ja miekan kannon. Kristuksen nimessä he kieltäytyivät asevelvollisuudesta. 1920:367.

Eräs Canadassa asuva jäsenemme on lähettänyt minulle leikkeleen Vancouverissa ilmestyvästä päivälehdestä »Farm and Home» loka-kuun 12 p:ltä 1922. Siinä tehdään selkoa pitkässä kirjoituksessa, kuinka loistavasti Kootenay-joen varsilla asuvat duhoboorit ovat menestyneet taloudellisesti Amerikan vapaissa ja inhimillisissä oloissa. He nimittävät yhdyskuntaansa »Yleisen Veljeyden kristilliseksi seurakunnaksi» ja heillä on monta tuhatta acre'a maata mitä intensiivisimmin viljeltynä, lisäksi suuria varastorakennuksia, laivalaitureita nostokoneineen, jauho-myly, sahalaitys, hillotehdas ja pakkauslaitos. Heidän marja-vaalimisteensa ja hillonsa ovat viime aikoina saavuttaneet erinomaisen maineen, ja tämä teollisuus laajenee sentähden vuosi vuodelta.

Kuvilla varustettu selostus on silmännäkijän, sillä mainittu lehti oli lähettänyt oman asian-tuntijansa varta vasten tutkimaan duhoboorien koloniaa. Minua se suuresti lämmitti ja ilahdutti, sillä olen yhdeksänkymmen luvulta lähtien tuntenut vilkasta myötätuntoa duhoboorieja kohtaan.

Lukijani muistanevat, kuinka näitä venäläi-

siä »lahkolaisia», »hengen sotureita», ahdistettiin ja vainottiin tsarihallituksen puolelta. He olivat Kristuksen seuraajia elämässä ja käytännössä, ja — samoinkuin kveekarit englantia puhuvassa maailmassa — he kieltäytyivät valaa tekemästä ja asetta kantamasta. Vuodesta 1895 Leo Tolstoi rupesi heitä julkisesti puolustamaan ja paljastamaan silloisen hallituksen väärinkäytöksiä. V. 1898 heille vihdoin myönnettiin lupa omalla kustannuksellaan muuttamaan maasta pois. Vainojen aikana useimmat duhoboorit olivat kadottaneet kaiken omaisuutensa ja ilman Leo Tolstoin suurta ja kaunista apua — hän kun luovutti heille kaikki tulot »Ylösnousemus» kirjastaan — tuskin monikaan heistä olisi kyennyt käyttämään tilaisuutta hyväkseen. Tuon avun kautta kuitenkin useat tuhannet pääsivät matkustamaan Kaukaasiasta Amerikkaan vuosisadan vaihteessa. Ainakin osa heistä asettui Canadaan, ja kuten sanottu, ilolla on todettava, että he ovat siellä British Columbian kaukaasialaisesta perin poikkeavassa pohjoisessa ilmanalassa niin hyvin menestyneet. 1923:10—11,

ks. Kristinusko ja maailmanrauha 1927:393—394.

Dumas, Alexandre: Lääkäriin muistelmia, ks.

Cagliostro 1916:7—14.

Dunlop, D. N.

ks. A. B. 1911:186—188, kesäkurssit 1911:255—257, 1913:105,

Äsken ilmestyneessä ja Tietäjälle lähettämässään kirjassa The Path of Attainment on Mr. D. N. Dunlop selvittänyt sanoja adepti, mestari ja mahaatma ja ehdottanut kullekin sanalle tarkoin määritellyn merkityksen. Adepti on hänen mielestään ihminen, joka hallitsee psyykkisen eli astraalisen maailman voimia ja kelpaa opettajaksi samalla alalla, mestari taas ihminen, joka itsetietoisesti työskentelee älymaailmassa ja on siinä opettajana, mahaatma vihdoin ihminen, joka on puhtaassa hengen maailmassa hallitsija ja opettaja. Kaikki voivat järjestää salaisia kouluja. Adepti kehittää selvänäköisyyttä ja astralisten voimien käyttöä, mestari ajatusta ja mielikuvituksen luovaa voimaa ja järjen intuitsionia, mahaatma rakkautta ja veljeyttä ja hengen voimaa. Mahaatma on tietysti astrali- ja älymaailmankin herra, huomauttaa Mr. Dunlop, kuten voimme nähdä esim. Kristuksesta. Pythagoras on hänen mielestään hyvä mestarin esimerkki ja Apollonios adeptin.

Adepteja, mestareita ja mahaatmoja on kahta lajia, valkoisia ja mustia. Niitä on jokaisessa koulussa ja ne eroavat toisistaan siinä, että valkoiset työskentelevät ihmiskunnan hyväksi kokonaisuudessaan, mustat taas oman itsensä puolesta eristettyinä yksilöinä. Mustat edustavat itsekkyyttä huippuunsa kehittyneenä. Mustat adeptit koettavat välistä perustaa uusia uskontoja maailmaan, eikä ole yhtään tietoisten olen-tojen alkuunpanemaa liikettä ihmiskunnan hyväksi ilman vastaavaa liikettä edellisen kukistamiseksi.

Mr. Dunlop on oikeassa sanoessaan, että useimmat mestarit, joita »nähdään», ovat ajatuskuvia. Todellista mestaria ei nähdä; hänet

tunnetaan. Toisin sanoen: näkeminen ei vielä todista toisen mestariutta; täytyy tajunnassaan osata tuntea ja tietää, että nähty on mestari.

Siirtyessään puhumaan opetuslapsen tiestä tekijä varottaa liiaksi syventymästä ulkonaisuin. Huomio ei ole kiinnitettävä yksinomaan ruokaan; esim. jos kasvissyönti nostetaan evankeliumiksi, pysähtyy kehitys siihen. Silmämääränä on oleva terve ja eläimellisesti voimakas ruumis, vaikka se sitten lihaakin nauttisi.

Opetuslapsen tulee itse asettaa päämäärä elämälleen ja määrätä itselleen säännöt. Ei kukaan viisas opettaja ryhdy häntä treenaamaan. Sääntöjä ja neuvoja on tietysti annettu, mutta opetuslapsen tulee itse sovittaa niitä käytäntöön. Mitään maallisia velvollisuuksia ei voi laiminlyödä; jos sitä yrittää tehdä, tulevat velvollisuudet uudessa muodossa takaisin. Kaikilla opetuslapsen kohtaamilla vaikeuksilla on tarkoituksena opettaa hänelle, miten tulee ajatella, miten toimia. Jokaisella vaikeudella on määräpaikkansa opetuslapsen kasvatuksessa, ja kun sen käsittää, häviää kaikki pelko. Yhden-tekevää, mitä hänelle tapahtuu, kunhan hän säilyttää oikean mielentilansa. On vain muistettava, että tämä tasapaino, joka koettaa vaikeuksista oppia, ei ole ylpeä, vaan nöyrä.

Tarkasti on vältettävä kuuluisuutta ja turhaa julkisuutta; vältettävä n.s. okkultisia seuroja, jotka ilmottavat antavansa opetusta: tämä on kaikkein suurten salatieteilijäin antama neuvo. Opetusta ei ole hankittava yksinomaan kirjoista, vaan luonnosta, elämästä, ajattelusta. Sairaustapauksissa on käytettävä fyysillisiä lääkkeitä ja luonnonparannusta ja käännettävä lääkärein puoleen; ei ole turvaututtava magnetisoijiin, hypnotisoijiin tai mentalisiin parantajiin. Kun aika on täyttynyt, muodostuvat olot opetuslapsen elämässä semmoisiksi, että hän joksikin aikaa saa vetäytyä maailmasta erilleen ja nauttia yksityistä okkultista opetusta.

Mr. Dunlop antaa myös sattuvan määritelmän vihkimyksestä. »Vihkimyksen sisältö on itsensä voittamisen prosessi, itsensä synnyttämisen henkiolentona, itseloistavan kuolemattoman ruumiin luominen oman sikiömäisen luontonsa salatusta olemuksesta.. Tämä kuolematon ruumis on n.s. syyruumis ja kundaliini eli käärmetuli on siinä piilevä Logoksen valo. Legendassa Eeva rupesi väärinkäyttämään tätä kää-

mettä, kun se hänessä heräsi. Oikein käytettynä se nousee aivoihin ja synnyttää ihmisen uudestaan, väärinkäytettynä se vie synnytykseen ja kuolemaan. Sentähden se on sekä hyvän että pahan tiedon puu. Kun kundaliini saa glandula pinealoksen toimimaan, herättää tämä »sydämen muistin» ja ihmisen henkitaunta pysyy läpi vuorokauden. Kundaliini on sentähden myös »lohduttaja», josta Jeesus puhuu.

Englannin T. S:n ylisihteeri, Mr. Georg Arundale, on varustanut kirjan kiittävällä esipuheella, ja teki mieleni tällä tavalla kertoa sen sisällyksestä Tietäjän lukijoille, koska vanhan ystäväni Mr. Dunlopin kirjan lukeminen hankki minullekin nautintorikkaan hetken. 1916:194—196,

Kys. Mr. Dunlopin kirjan johdosta ks. ruumis 1916:286,

Kun tässä kerran on puhe T. S:sta luopumisesta, tahdon mainita kolme huomattavampaa tapausta, jotka ovat sattuneet tänä vuonna: Mr. D. N. Dunlopin, Mr. J. I. Wedgwoodin [*ks. tätä] ja Mr. B. P. Wadian. [*ks. tätä].

Mr. Dunlop on vanha teosofi. Tapasin hänet Tukholmassa 1897. Hän oli silloin judgeläinen, mutta palasi myöhemmin takaisin Olcottin Teosofiseen Seuraan. Hän on tehnyt paljon teosofista työtä Englannissa, perusti aikoinaan Blavatsky-instituutin ja pani toimeen ensimmäiset teosofiset kesäkurssit. Vuosikautia hän istui Englannin T. S:n Neuvostossa ja toimi Seuran rahastonhoitajana. Kiertokirjeessään toukokuun 8 p:ltä tänä vuonna hän ilmoittaa luopuvansa, sentähden että Teosofinen Seura on kadottanut alkuperäisen henkensä ja henkevyytensä; se on hänen mielestään enää vain tyhjä kuori. Hän toivoo voivansa ystäviensä kanssa muodostaa uuden yhtymän, joka taas nostaisi korkealle hengen lippua. 1922:194.

Duns Scotus, Johannes, fransiskaanimunkki 1930:378.

Dupoy, Edmond: Salatut tieteet, josta Yrjö Weilin on kustantanut kolmannen painoksen. Kumma, etteivät suuret kustannusliikkeemme huomaa, kuinka hyvä menekki juuri tänlaatuisilla kirjoilla olisi maassamme. 1910:323.

Dvipada, dviipa 1928:236—239.

Dzyanin kirja — eli Jumalallisen Tiedon Kirja ks. Sai. O:n »Maailmansynty» 1914:54—59.

E

- E.** nimimerkki ks. **Ervast, Pekka**
— **e.** nimimerkki ks. **Vaivanne, V. H.** 1919:91, 101.
E., A. ystävämme **Miss A. E.** 1934:2, 8.
Eckhardt 1915:366.
Eddy, Mrs. 1913:292.
Edistyminen teosofian hengessä ks. **E-R.** 1921:390—396.
Edlundin kirjakauppa 1915:99.
Edström, A., konsuli 1922:155.
Edström, Alma, tohtorin rouva, josta minulle tuli läheinen ystävä ja kuin toinen äiti. 1922:106—115.
Edström, Enzo, 1922:107—115.
Eduskuntatalo ks. **Aaltonen, Väinö** 1933:4.
Edenin paratiisi ks. **Kielletty** 1908:97—99, elämän puu 1929:124.
Eek, Lars, tri 1930:266—267.
Eetillinen ks. etiikka.
Eetteri, -ruumis, -taso.

Tämä eetteri-aine muodostaa ikäänkuin eri ruumiin, fyysillisen ruumiin kaksoiskuvan eli haamun, vaikka ks. **mediumismi** 1905:118—119, itsemurhaaja astralisen olotilan alussa jää itsetietoiseksi eetteriruumiissaan alimmalla astralitasolla, mikä ei suinkaan ole kadehdittava kohtalo, ks. **itsemurha** 1906:63, »hopea lanka» 1908:93,

Ehkei niinkään vaikea ymmärtää, kun muistamme, että aineistunut ruumis on muodostunut mediumin eetteriruumiin osasista — ja että eetteriruumis juuri on elinvoiman ja tunnon välittäjänä ihmisellä. **Toim.** 1908:164 **muist.**,

Semmoinen ihminen, joka kammoo teurastuspaikkoja, on eetteriastralisesti herkkätuntoinen, ks. **eläin** 1909:70,

Jokunen pisara vanhaa atlantilaista taikaverta juoksee kyllä vielä Suomen kansan suonissa. Onhan esim. Ruotsissa yleinen käsitys, että »suomalaiset osaavat noitua». Ja tosiseikat näyttävät, että »nousevasta valistuksesta» huolimatta siellä täällä tapaa jonkun suomalaisen ukon tai akan, joka itsepintaisesti pysyy kiinni omissa tiedoissaan ja taidoissaan, tehden pikku ihmeitään, parantaen sairaita tai saaden pahaa aikaan. Toiselta puolen taas niiden lukumäärä on hämmästyttävän suuri, joilla on millä minkinlaisia yliaistillisia kokemuksia. Ihmisten pitäisi vain ottaa tarkka vaari omista huomioistaan ja kokemuksistaan.

Voisin täyttää kokonaisen Tietäjän numeron ja enemmänkin ainoastaan toistamalla mitä minulle on kerrottu maagillisten ja psyykkillisten ilmiöitten alalta. Monet kertomukset tuntuisivat aivan uskomattomilta useiden lukijain mielestä, ja ymmärrettävää on, että se, joka ei itse

koskaan ole mitään »nähty» eikä mitään magiaa harjottanut, ei jaksa »uskoa», kun kuulee mitä toinen on kokenut. Yhtäkaikki »näkyvä-tön» maailma on yhtä todellinen kuin näkyväinen ja salaiset voimat yhtä todellisia kuin kaikille tutut. Sen jokainen ihminen kerran saa kokea.

Syy miksi nyt otin tämän asian puheeksi, on se, että silloin tällöin kysytään neuvoa kaikenlaisten »yliluonnollisten» kokemusten suhteen ja saattaa olla paikallaan, että niistäkin sanotaan pari sanaa julkisesti. En ota lukuun kokemuksia korkeammilta tasoilta; ne ovat yhtä harvinaisia kuin vaarattomia. Tässä ajattelen vain astralisia ja eetterisiä ilmiöitä.

Nyt on merkille pantava seikka, että usein sekotetaan yhteen astralisia ja fyysillisiä ilmiöitä. Astraliruumiin yhteys fyysillisen kanssa välitetään eetteriruumiin avulla ja eetteriruumis on niin sanoaksemme hermoston näkymätön puoli, mutta hermoilmiöt sinään eivät ole astralisia ilmiöitä; ollen eetterisiä ne kuuluvat fyysilliseen maailmaan ja fyysilliseen ruumiiseen. Tässä ei ole tilaa selittää eroa fyysillisen ruumiin eetterisen kaksoispuolen ja astraliruumiin välillä; niistä asioista luetaan seikka-peräisesti **Annie Besantin** mainiosta käsikirjasta »Ihminen ja hänen ruumiinsa». Ohimennen olkoon vain mainittu, että fyysillinen ruumis on kokoonpantu kaikista fyysillisen aineen eri olomuodoista, siis sekä kiinteistä, juoksevista ja kaasumaisista aineista, että myös eetterisistä, jotka jälkimäiset muodostavat kokonaisuudessaan eetterisen kaksoispuolen. Astraliruumis sitävastoin on tunnemaailmaan kuuluva käyttöväline, rakennettu aivan toisen tason toisenlaisesta aineesta.

Nukkuessaan ihminen säännöllisesti poistuu astraliruumiissaan fyysillisestä. Eetterinen kaksoispuoli sitävastoin ei erkane fyysillisestä ruumiin terveenä ollessa. Ainoastaan poikkeustapauksissa tämä tapahtuu, nim. kun ihminen menee »tainnoksiin», kun hänet nukutetaan kloroformilla tai muulla tai hypnotisoidaan tunnottomaksi. Kuitenkin on olemassa ihmisiä, joilla yhteys eetterisen ja fyysillisen ruumiin välillä on niin höllä, että edellinen helposti erkane jälkimäisestä; näitä ihmisiä kutsutaan mediumistisiksi eli mediumeiksi, välittäjiksi, koska he ovat aivan erityisessä suhteessa astralimaailmaan.

Jos näet astralinen olento, sanokaamme: vainaja, tahtoo antaa itsestään tietoa fyysillisesti eläville, tarvitsee hän sitä varten eetteriainetta (paitsi jos hän osaa vaikuttaa suoraan toisen tajuntaan). Tätä eetteriainetta avaruus on

täynnä, mutta se on saatettava erityiseen värähtelytilaan, jotta ihminen voisi käyttää sitä omiin tarkoituksiinsa. Nyt tavallinen vainaja tai muu astralinen olento ei kykene asianomaisella tavalla hallitsemaan avaruuseetteriä. Mitä hänen siis tulee tehdä? Hän etsii eetteriainetta, joka jo värähtelee tarvittavalla tavalla ja löytää sitä ihmisistä. Jokapäiväisestä, terveestä ihmisestä hän ei voi sitä ottaa, mutta kyllä mediumistisesta. Ja kun hänellä kerran on ainetta käytettävänä, hän voi saada aikaan ääniä, koputuksia, puhetta, näkyjä, jopa itsekin »materialisoitua» eli aineellistua näkyväksi.

Olen kuvaillut asiain menoa astraliselta kanalta ja hieman räikeässä muodossa. Tietysti ei läheskään aina alkusyy ole astralisessa olenossa. Varsinkin siitä saakka kun spiritistinen liike pantiin alkuun, on tavallisesti ensimmäinen askel otettu fyysisesti elävien puolelta. Ihmiset panevat toimeen istuntoja ja pyytävät täten nimenomaan astralimaailman asukkaita sekottumaan fyysilliseen elämään. Kuinka terveellistä ja kuinka ylevää tämä on, se on toinen kysymys. Ylipäänsä tiedämme, että tietäjät ja salatieteilijät varottavat meitä kehittämästä itsessämme tai muissa mediumistisia taipumuksia umpimähkään.

Kun ihminen alkaa havaita itsessään yliaistillisia oireita, tulee hänen siis tarkasti tutkia, mihin luokkaan ne kuuluvat, ovatko mediumistisia, s.o. fyysillis-eetterisiä, vai ovatko astralisia ilmiöitä. Mediumistiset ilmiöt ovat miltei aina yhteydessä jonkinlaisten ruumiillisten muutosten, ahdistusten, kivuntunteiden, hermo- ja hermokihtymysten y.m. kanssa, puhtaasti astraliset ilmiöt sitävastoin eivät vaikuta häiritsevästi hermostoon eivätkä ruumiiseen yleensä.

Otetaanpa esimerkki asianvalaisemiseksi.

Jos pyrkijällä on taipumusta astua ulos fyysillisestä ruumiistaan ja tuntee itsensä itsetietoiseksi, täysin omaksi itsekseen, ulkopuolella karkeinta käyttövälineitään, silloin hän itsetietoisuutensa laadusta ja ympäristöstään voi havaita, minkälaisessa ruumiissa hän liikkuu. (Pe-rehtymätön lukija saattaa luulla, että puhun perättömiä; mutta nämä rivit ovatkin niitä varten, jotka hieman ovat kokeneet ylifyysillistä elämää, niitä varten, jotka kokemuksestaan tietävät, että ihminen ei ole sidottu näkyväseen ruumiiseensa, vaan että hän itse saattaa elää ja toimia sen ulkopuolella, sen maatessa todella »sielutonna»). Tahdon nyt tässä mainita kolmenlaisesta käyttövälineestä, jotka voivat olla ihmisellä, kun hän tuntee itsensä itsetietoiseksi ulkopuolella ruumiistaan. Nämä ovat kaikki fyysillis-astralisia enkä ollenkaan puhu korkeammanlaatuista salaruumiista.

1. Ihminen astuu kuin ulos itsestään, seisoo vuoteensa vieressä, katselee fyysillistä ruumiistaan, liikkuu huoneessaan, astuu ulos — vaikkapa ikkunasta, ilman läpi, seinän läpi — kadulle tai pihalle ja kulkee eli kiittää aivan omana itsenään ympäri fyysillisessä maailmassa. Hänen päähänsä pälkähtää: minäpä käyn siellä tai siellä, ja nopeasti hän joutuu toivottuun paikkaan. Kauas hän ei pääse fy-

sillisestä ruumiistaan, mutta keveäksi ja ihmeelliseksi hän tuntee olonsa. Ensimmäisellä kerralla hän tavallisesti pelästyy, luulee itsensä kuolleeksi ja pyrkii pian takaisin karkeaan ruumiiseensa.

Hän on ulostunut ja liikkunut eetterihaahmossaan. Jos tämä on itsestään tapahtunut, ei hän siihen mitään voi. Jos hän pysyy terveenä, ei ilmiö useinkaan uudistu. Mutta on ihmisiä, jotka kovasti ponnistavat ja tahtovat »kokea» jotain; heille tämä saattaa tapahtua aivankuin ponnistustensa palkaksi. Älkööt kuitenkaan siitä iloitko: se on sairaaloinen ilmiö. Rinnastusten semmoisen ulostumisen kanssa saattaa käydä suuri ruumiillinen tuska, ja tämän pitäisi jo varottaa uhkarohkeata yrittelijää.

2. Ihminen huomaa olevansa itsetietoinen ulkopuolella fyysillistä ruumiistaan tämän nukuessa. Hän tapaa tuttuja henkilöitä, eläviä ja kuolleita, hän saa kuulla asioita, joita hän ei fyysillisesti tiedä, hän kulkee oudoissa paikoissa, hän liikkuu aivan vapaasti miltei salaman nopeudella, hän voi suorittaa kaikenlaisia töitä, olla monella tavalla apuna, käydä oppimassa j.n.e. Hän on aivan oma itsensä, sama kuin päivälläkin, ja muistaa herätessään seikkaperäisen selvästi usein kummallisia kokemuksiaan.

Hän on tällöin liikkunut ja toiminut astraliruumiissaan.

Samoin kuin eetteriruumiissa liikkuja useimmiten luulee olevansa ulkona astraliruumiissa, samoin ihminen liikkuessaan päivätajuisesti itsetietoisena astraliruumiissaan helposti alkaa imarrella itseään sillä otaksumalla, että hän nyt on salatieteellisesti herännyt astralitasolla. Tämä ei kuitenkaan ole asianlaita. Hänen astraliruumiinsa on jonkun verran puhdistunut ja ennenkaikkea muodostunut päivätajuisen itsetietoisuuden tottelevaiseksi palvelijaksi. Tämä on edistysaskel, mutta se on vielä kaukana astralisesta herämyksestä. Eihän jokainen fyysillisesti itsetietoinen ihminen ole henkisesti herännyt fyysillisessä maailmassa! Astralinen herämys on myös henkistä laatua ja on korkea ilmiö astralisessa elämässä.

3. Koska joku on voinut semmoistakin kokea, olkoon tässä mainittu, että kun ihminen heränneenä on ulkona astraliruumiissaan, silloin hän ei enää ole päivätajuinen persoonallisuutensa. Hänen päivätajuinen persoonallisuutensa on kuin toinen olento, jota hän ylhäältä katselee. Itse hän on uusi ihminen, uusilla ominaisuuksilla ja kyvyillä varustettu. Hän on »häävaatteihin puettu», niinkuin raamatun vertauksessa sanotaan. Hän on lähempänä todellista itseään.

Tämä on aivan ymmärrettävä, kun muistamme, että astralimaailma on »hienompi» maailma kuin fyysillinen, on askel lähempänä jumalallista tajuntaa. Vaikka se on harhojen maailma ja suuri pettäjä sille, joka ei osaa säilyttää tasapainoaan keskellä sen lumouksia ja pyörteitä, on se nostanut heränneen ihmisen yhden portaan ylemmäksi Jumalaa kohti, ihmisen tosi itseä kohti, jonka tähden ihminen siinä maailmassa voi olla ja on suurempi ja sielukkaampi ja henkevämpi kuin fyysillisessä. 1909:266—269,

Ensimmäinen juurirotu oli astralis-eetterinen ks. pohjoisnapa 1909:309, »eetterikäsi» ks. ajatus 1910:127,

Kys. Kuinka kauan ennen kuin jälleensyntyvän minän fyysillinen ruumis alkaa muodostua, syntyy sen eetteriruumis?

V a s t. Eetteriruumis ja fyysillinen kehittyvät rinnatusten ja molemmat alkavat olemassaolonsa siitä hetkestä, jolloin äidin kohdussa sikiämys tapahtuu. 1910:172,

Mutta eetteriruumiin ominaisuuksia on kasvaminen, laajeneminen, lisääntyminen ja ks. Tietäjä 1911:320,

Ihminen tavallisessa inhimillisessä tajunnasaan elää n.k. kolminaismaailmassa, joka käsittelee fyysillis-eetterisen ja astralis-mentalisen tason. Fyysillinen taso on varsinainen ruumiillinen maailma. Eetteris-astralis-mentalinen on psyykkinen eli n.k. henkimaailma, ks. salatiiede 1914:198—199,

ravinnon haju ja maku vaikuttavat eetteriruumiiseen — — — Kuoleman jälkeen vainaja ensin on puettuna eetteriruumiiseen ks. kuolema 1917:243,

Kys. Eräänä yönä joutuin äkisti tiedottomaan tilaan, semmoiseen, jossa en milloinkaan ole ollut. Kaaduin permannelle ja huomasin olevani ulkona ruumiistani ja herätelin itseäni ylös. Mikä on tällöinen sairaus?

V a s t. Kutsumme sitä eetteriruumiin erkanemiseksi fyysillisestä. Se tapahtuu henkilöille, joilla on mediumistiset taipumukset. 1917:244,

Kun vihdoinkin kysymme, mikä kansakunnan organismissa vastaa ihmisen eetteriruumista, sanon tähän lyhyesti, että sitä vastaa itse valtio eli valtiomuoto. Niinkuin eetteriruumiin on painautunut ihmisen persoonallinen karma, niin kansankin karma ilmenee sen valtiomuodossa, sen yhteiskunnallisessa ja poliittisessa asemassa. Ja niinkuin eetteriruumiin on sangen vaikea vaikuttaa, on sangen vaikea siinä aikaansaada muutoksia, niin on myös ylen vaikea aikaansaada perinpohjaisia muutoksia, yhteiskuntaruumiissa. — — — Rakkaus on ainoa turvallinen keino, millä muuttaa sekä ihmisen eetteriruumiissa piilevää luontoa että kansan valtiomuotoon pukeutunutta karmaa. — — — sydän ja verenkierto (vastaavat) eetteriruumista 1918:63—64,

eetteristä eli kaasusta muodostunut materiaalisioni on taipuvainen hajoamaan heti, kun valkoinen valo sitä kohtaa. 1922:71—80, yhteydessä n.s. eetteriruumiin kanssa, ks. telepatia 1923:37, eetteriaivoihin ja hermostoon ks. Somnambulismi 1924:90,

kuoltuaan oleskeli eetterimaailmassa ks. kuolema 1925:334,

Niin pian kuin eetteriruumis on erkaantunut karkeasta fyysillisestä ruumista ks. ruumiinpoltto 1926:25—26, 180,

Myrkytys tapahtuu salatiteen mukaan aina eetteriaivoissa supistaen tai laajentaen tiehyeitä niissä, ks. Sairas sielu 1926:229—232,

Ensimmäinen prinssiippi, olemuspuoli, on fyysillinen ruumis ja sen kaksoispuoli, eetteriruumis. — — — Kun kivennäismaailmaa okkulti-

sesti tutkimme, emme huomaa siinä muuta kuin eetteri-auran, jota vastoin kasvissa on eetteriruomis jo elinvoiman elähdyttämä, niin että kasvin suonissa virtaa elävää fluidumia, nestettä. — — — Lapsuuden aikana on elämä tapahtunut fyysillisessä ruumiissa, eetteriruumiissa ja sen elinvoimassa. — — — Ensimmäisinä lapsuusvuosina ei ihmisellä ole aivan omaa eetteriruumista vielä; lapsi on siinä iässä suu-
restä riippuvainen äidistä, hän melkein tuntee, mitä äiti tuntee, on äidin suggestionin alainen. Se riippuu siitä, ettei hän ole aivan irti äidistä vielä; fyysillinen ruumis irtaantui silloin, kun lapsi syntyi maailmaan, mutta eetteriruumis on magneettisesti vielä kiinni äidin eetteriruumiissa. 1928:268—275,

Yhdeltä puoleltaan Golgatan mysterio merkitsi eetteriruumiin spiritualisoinista. — — — Eetteriruumis tekee fyysillisestä organismista elävän, se on tämän sääntö ja malli. ks. ylösnousemus 1929:143—144,

en tiedä, millä nimellä voisi nimittää sitä eetterivoimaa, mikä nyt on tullut auringosta. 1930:36—39,

Jos huonot ja syntiset tavat piilevät eetteriolemuksessa, on tahdon vaikea päästä fyysillisen herraksi, ks. täydellisyys. 1932:242—243,

personallisessa rakkaudessa on mukana eetteriruumiin magneettinen voima, eettereistä toinen järjestyksessä, niin että ks. buddhi 1933:173.

Efimof, Nikolai. [*Jefimof]

Helsingissä vieraili joulun tienoilla harvinaisen lämminhenkinen, suvaitsevainen ja laajanäköinen teosofi. Tämä oli Suomen Teosofisen Seuran jäsen, herra Nikolai Efimof Kellomäen venäläisestä looshista. Hänen vierailunsa kävi tavallaan Ruusu-Ristin merkissä, sillä hän oli ruusuristiläisten kutsusta saapunut Helsinkiin; sanon kuitenkin »tavallaan», sillä Ruusu-Risti ei häneltä mitään ohjelmaa pyytänyt, vaan antoi hänen toimia omasta aloitteestaan ja omalla vastuullaan.

Herra Efimof esiintyi kerran Helsingin Ruusu-Ristissä, kerran Teosofisessa Seurassa, ja kerran hän piti oman kokouksen, johon oli kutsuttu kuulijoita kaikista Helsingin esoterismia harrastavista piireistä. Mikä nyt oli saatanut tuon hiljaisen, kabbalistisiin y.m. okkultisiin tutkimuksiin syventyneen, oppineen miehen liikkeelle? Siellä hän viettää aikansa kotonaan Kellomäellä tutkijan rauhallisessa yksinäisyydessä, — mikä motiivi hänellä, mikä äkkiä herännyt halu päästä kosketukseen Suomen erilaisten esoteristein kanssa? Mikä muu kuin aito teosofinen halu kylvää joitakuita sopusoinnun ja veljeyden siemeniä Suomen henkiseen maaperään!

Mietiskellessään hiljaisuudessaan maailman monilukuisia teosofishenkisiä seuroja ja yhdistyksiä, mietiskellessään Suomen teosofisia mahdollisuuksia ja Suomen asemaa okkultisessa maailmassa oli herra Efimof johtunut siihen lopputulokseen, että Suomi, ollessaan tietäjien ja taitajien vanha maa, saattaisi näyttää esimerkkiä muulle maailmalle ja esoteerisesti alkaa uutta aikaa, jos se kykenisi luomaan sopusu-

sointua ja edes pientä yhteistyötä eri, esoteris-
mia harrastavien, seurojen kesken.

Selvää on, että hänen aatteensa tapasivat
vastakaikua ja ymmärtämystä ruusuristiläisten
puolelta. Ja etteivät hänen sanansa kaikuneet
kuuroille korville, todistaa se pieni nimetön
ryhmä, joka hänen aloitteestaan syntyi muuta-
mien ruusuristiläisten, teosofien ja antroposo-
fein kesken. Tämä ryhmä aikoo nyt tunnus-
tellen ja kokeillen kokoontua silloin tällöin
keskustelemaan ja neuvottelemaan; jos —
kuten sen jäsenet hymyillen arvelevat — siinä
ryhmässä voidaan vaihtaa ajatuksia veljelli-
sellä avomielisyydellä, miksei sitten suurem-
missakin joukoissa kyettäisi yhdessä toimi-
maan? 1923:5—6, 158—159, 226, 247, 261—264, 276,
1924:199, 1928:63.

Egypti, -läinen, egyptiläinen symboli ks. Tie-
tää 1908:9,

Egyptissä Osikriksen ja Isiksen pojan, Ho-
ruksen syntymäjuhla oli joulukuun 26 p:nä.
ks. Joulusymboliikkaa 1911:357—361,

Kansainvälinen Raamatuntutkijain Seura on
lähettänyt meille ilmotettavaksi — — — Tul-
koon v a l t a k u n t a s i. Loppuluku sisältää
mieltäkiinnittävän esityksen Egyptin suuresta
pyramidista. 1913:216,

Egyptin pyramidit. Eräs kirjeenvaih-
taja kääntää huomiotamme »kansainvälisen
raamatuntutkijain seuran» julkaisemaan kir-
jaan »Tulkoon valtakuntasi», jonka 343—410
sivuilla puhutaan Egyptin suuresta pyrami-
dista. Hän kirjoittaa: »Mittauksien ja laskel-
mien kautta pyramidin sisäisissä rakenteissa
on tultu erinomaisiin johtopäätöksiin raamatun
Profetaain lausuntojen ja pyramidien välisistä
suhteista.»

Kirjottaja pyytää selitystämme tähän. Mai-
nittu luku onkin jo ennen kiinnittänyt huomio-
tamme. Se on äärimäinen esimerkki siitä roh-
keudesta ja mielivaltaisuudesta, millä »viimeis-
ten aikojen pyhät» koettavat kääntää salatie-
teelliset tosiasiat omiin tarkoituksiinsa. Kirjassa
kerrotaan, mitenkä prof. Piazzi Smyth'in mit-
taukset ovat osoittaneet, että suuri pyramidi on
tärkeiden »tieteellisten, historiallisten ja pro-
fettallisten totuuksien varastoaitta» ja nyt koet-
tetaan todistaa, että pyramidi on itse Jehovan
rakennuttama valitun israelilaisen kansansa
kautta ja että Jumala on pyramidiin kätkenyt
kaikki »pelastussuunnitelman» tapaukset. Py-
ramidi rakennettiin muka v. 2170 e. Kr. ja tuu-
mamitoilla on siinä ilmaistu, milloin Israelin
kansa lähti Egyptistä, milloin se hävisi, kuinka
kauan Jeesus eli maan päällä, milloin alkaa
»elonkorjuu-aika» (v. 1874 j.Kr.), milloin »kor-
kea kutsu lakkasi» (1881), milloin »maailman
suurimman hädän aika» tulee (1914) y.m. toi-
nen toistaan mielettömämpiä tietoja. Noita
»Jumalan ilmotuksia» on äärettömän helppo
saada minkälaisia tahansa, riippuen siitä, min-
käläistä tuumanmittaa käytetään. »Neljä vuotta
1910:stä 1914 loppuun, jotka täten ovat osote-
tut Suuressa Pyramidissa, tulevat epäile-
mättä (!!) muodostamaan tulikuuman koet-
tusajan seurakuntaan nähden, joka tapahtuu
ennen maailman anarkiaa, joka ei voi kestää
kauan.» Vahva usko, rikas mielikuvitus!

Ilmeellisempää on kuitenkin lukea samassa
kohdassa olevia seikkaperäisiä selontekoja py-
ramidin vihkimyshuoneista. Nämä tiedot ovat
suoraan otetut Mad. Blavatskyn kirjoista, sillä
hän oli ensimmäinen, joka suoraan kertoi tästä,
kuten luetaan jo Isis Unveiledissä (Kts. Sai.
Oppi siv. 333). Kun hän siitä kirjotti, tehtiin
pelkkää ivaa Amerikan lehdissä. Nyt se on jo
itse Jumalan antama ilmotus.

Muistettakoon, että Adepti kreivi Saint
Germain viimeisellä ilmestymisellään, ennen-
kuin hän lähti »Himalajan seutuihin» (1700-
luvun lopussa) sanoi: »Pitää olla pyramideissa
tutkinut, niinkuin minä olen tehnyt». (Tietäjä
1910, s. 347). 1913:359—360,

Egyptin vanha kieli nähtävästi oli suomen-
kieli tai sille läheistä sukua oleva kieli. ks.
Wetterhoff-Asp 1915:497—498,

Egyptiläisiä satuja, kirj. Goki ks.
tätä.

1921:15—16, 1925:150,

Vanhat egyptiläiset sanoivat: kaikki uudis-
tuu 30,000 vuoden perästä — silloin maailma
taas on samanlainen, ks. murroskausi. 1927:
215—218,

Kiinalainen ja egyptiläinen kir-
joitus art. 1928:78—84, 1929:224—227,

Viisituhatta vuotta ennen Kristusta oli Egyp-
tissä kukoistava sivistys 1932:137.

Ehtoollinen ks. myös sakramentit.

Jouluna 1893 kävin ensimmäisen ja toistaiseksi
ainoan kerran Herran ehtoollisella, ks. joulou
1910:397—399,

Kun ensimmäisen kerran menin ehtoolliselle,
tein mieleenpainuvan henkisen kokemuksen.
1915:7—10, [*ks. joulou 1910:397—399,]

Ei. Ei paha pahalla, art. ks. paha
1906:187—189.

»Ei kukaan voi palvella kahta herraa — — —»

ks. Uusi elämä art. 1908:321—324,

»ei jokainen ken huutaa: Herra Herra! — »
ks. esoterismi 1909:3—4,

Ei kenkään voi palvella kahta herraa, ks.
huvit 1909:260,

»ei sääntöä poikkeuksetta» ks. kärsimys
1910:222,

»ei mitään ehdottomasti todistavaa okkul-
tista ilmiötä» ks. salatiede 1910:275,

»ei nyt meitä syyttä syödä, ei luvatta suuren
luojan». 1910:323,

Eihän maailmassa mitään syntyisi, jollei olisi
uneksijoita, suunnittelijoita, alkuunpanijoita,
ks. Päämaja 1911:149—151,

Ei missään ihminen vaella ruusuilla, ks. aate
1912:256,

vanha elämänlaki sanoo, ettei mitään saavu-
teta ulkonaisesti mitä ei ensin ole sisäisesti
saavutettu. — — — ei niin pientä pilaa, ettei
totta toinen puoli. ks. ennustus 1914:420—422,

»Eivät terveet tarvitse parantajaa vaan sair-
raat.» ks. Kristus 1916:287,

Ei sotia, ei armeijoita, ei asevelvollisuutta, ks.
Unelma 1917:151—152,

»Ei kukaan ole profetta omalla maallaan.»
ks. totuus 1919:194—196,

Emmekö ole totuuden etsijöitä? Emmekö saa
ajatella, emmekö saa käyttää järkäämme?

— — — Emmehän me totuuden etsijöinä etsi henkilöitä ja niiden kunniaa! Emme teosofeina palvo persoonallisuuksia ja niiden pyhyyttä! ks. Mestarit 1923:207—208,

Eivät kaikki jäsenet kirjoittaneet kirjoja eivätkä pitäneet luentoja. Mutta ks. R-R. 1924:327—328,

Ellei Herra huonetta rakenna, niin ks. ylönousemus 1928:251,

ellette tule niinkuin lapset, ette voi astua taivasten valtakuntaan, ks. kuolema 1932:275—276.

Eidolon.

Kys. »Teosofian avaimessa» siv. 137 puhutaan ihmisen ja eläimen e i d o l o n 'ista kaamaalookassa ja sanotaan, että »toinen kuolema» merkitsee eläimille tyhjäksi tulemistä. Mikä on eidolon ja eikö eläimille tapahdukaan jälleensyntymistä?

V a s t. Kreikkalainen sana eidolon merkitsee »kuva, haahmo» ja sitä käytettiin vainajien haamuista puhuttaessa. Mad. Blavatsky tarkoittaa sillä astraliruumista. Eläimillä ei ole jälleensyntyvää yksilöllisyyttä, joka juuri on ihmisen tunnusmerkki. Mutta eräillä korkeammin kehittyneillä kotieläimillä saattaa olla siksi voimakas »personallisuus», että se pukeutuu uuteen ruumiiseen syntyen silloin jälleensyntyneeltä aikalaiselta eikä kuten ihminen deevakanista, jota eläimellä ei ole. 1908:123.

Einstein, professori

Tieteellisissä piireissä ovat kaikkialla viime vuosina herättäneet tavatonta huomiota saksalaisen matemaatikon ja fyysikon, professori Einsteinin uudet teoriat ja näkökannat, jotka uhkaavat mullistaa koko vanhan, enemmän tai vähemmän materialistisen, käsityksemme maailmankaikkeudesta ja viedä ihmiskunnan ajattelua suurin askelin eteenpäin kohti okkultis-filosofista käsityskantaa. Toivon, että tässä numerossa julkaistu, Ruusu-Ristiä varten kirjoitettu silmäys Einsteinin opeihin herättää ansaittua mielenkiintoa lukijoissa. 1921:396, 1930:17—19.

Eisler, prof. ks. Poika 1929:414—416.

Ekklesia ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:461.

Eksoteerinen ks. myös esoteerinen. juutalaisuudesta ja sen eksoterisista opeista ks. Mooses 1908:251,

Mitä on teosofinen karma-oppi eksoterisesti ja esoterisesti? ks. karma 1908:331—337,

Täten syntyi itsestään eksoteerinen ja esoteerinen piiri T. S:ssä. 1922:177—179,

Eksoteerisesti se auttaa itä- ja länsimaita lähestymään toisiaan, ks. auktoriteetti 1925:148—151,

eksoteerinen ennustus Maitreeja Buddhasta ks. R-R. 1926:68—71,

eksoteerisen siveysopin kulmakivenä ks. siveysoppi 1927:5—6,

Siinä on ero eksoterismin ja esoterismin välillä, ks. vuorisäärä 1927:87—88,

Jos siis eksoteerinen työ on aatteiden levittämistä, on esoteerinen niiden toteuttamista — hiljaisuudessa, vaatimattomuudessa, ks. poliitikka 1929:95,

Eksoteerisissa opeissaan [*uskonnot] julistavat 1932:142—143.

Ekumeeninen kongressi ks. onni 1925:258—259.

Elementaali ks. timantti 1912:496.

Elementti ks. kolminaisuus 1912:115, art. Sai. 0:n Maailmansynty 1914:56—59.

Elia, Fransiskuksen ystävä. 1930:378.

Elia Vera, nimimerkki ks. **Ervast, Pekka**.

Elias, profeetta.

Elias jo oli tullut (Johannes Kastajana) ks. jälleensyntymismuisti 1905:144, astrali 1909:134, historia 1910:79, 80, jälleensynt. 1912:498, »kristitty» 1917:5, jälleensynt. 1919:295—296,

Kuten Elias muinoin sai kokea, ei Herran ääni kuulu ks. Vesimies 1932:169—172.

Elinvoima ks. eetteri 1908:164 muist.,

Kys. P. E. esittää kirjassaan »Ajatuksen ja käden parantava voima», että parantajan silvellessä potilasta, erkanee ja siirtyy hänestä elonvoimaa sairaan elimistöön. Salaisen Opin ensimmäisessä osassa sanotaan muistaakseni, että sitä (nim. elonvoimaa) lataa ihminen itseensä etupäässä nukkuessaan. Eikö näin ollen parantajan elimistö kärsi liiallisesta voiman häviöstä, vai kehittykö tuo voima parantajassa suhteessa sen käyttöön?

V a s t. Elinvoimaa on ihmisellä runsaamassa mitassa käytettävänä kuin mitä päivittäin kuluu. Sitä voisi verrata pääomaan, jota ihmisellä on näkymättömässä pankissa sijoitettuna. Jos hän kuluttaa sitä tilapäisesti tavallista enemmän, voitaa hän menettämänsä takaisin lyhyessä lepoheksessä. Ja vaikka hän siten tavallaan kuluttaa pääomaansa, on tämä auttavassa ja ihmisystävällisessä tarkoituksessa kulutettu pääoman pieni osa karmallisesti niin edullinen teko, ettei hänen tarvitse hetkeäkään olla kahden vaiheilla, jos itse on terve ja auttamiskykyinen. Kuinka paljon elinvoimaa kuluttaakaan ihminen turhiin touhuihin ja aistilisiin nautintoihin! Toista on taas, jos ihminen on yhteydessä Valkoisen Veljeskunnan kanssa ja on saanut tehtäväkseen auttaa ja parantaa ihmisiä. Silloin ei hän kuluta omaa elinvoimaansa ollenkaan, sillä parantava voima tulee ylhäältäpäin. Mutta nämä parantajat ovat ylen harvalukuisia. 1926:269—270.

Eliphaz Levi, ks. Levi, E.

Elo. — präna on elämänvoima, elonprinssi. ks. Kaita tie 1907:59 muist.

elonhenkeä eli praanaa ks. veri 1907:183,

Toivotamme hyvää jatkoa esitelmänpitäjälle, sillä eloa näkyy olevan paljon, vaikka työmiehiä on vähän. ks. Kyrölä, P. 1908:64,

Kun elon aalto kiertokulussaan ks. Sai. Opin »Maailmansynty» 1914:59,

kiitämme Elon Herraa ks. ennustus 1923:328, elonkeskus mentaalisisä eli älyruumiissa ks. sairas sielu 1926:229.

Elohim. Jumalat eli Elohim ks. Mooses 1912:497,

»pii» on elohimien luku. ks. »pii» 1912:498,

Elohim on oikeastaan monikko ja merkitsee jumalat, mutta käänöksissä se esiintyy yksikömuodossa. 1928:172.

Eloniemi, Yrjö ja rouva 1928:96, 135, 251, 1929:82, 1934:48.

Eloneste, ks. H. P. B. teokset.

Eläin, -kunta, eläimellisyys.

Eläimet ovat nuorempia veljiämme ja meidän täytyy kaikella tavalla ajatella heidän parastaan, ks. Yksipuolisuuden vaarat. 1905:166, vegetarismi 1906:93, 112,

Äärettömän korkealla kaiken eläimellisen yläpuolella on ihmisen henkinen elämä. 1906:200, s:a 1934:357,

eläin-ihminen ks. »ihmisen poika» 1906:204,

Salatieiden opettaa nimittäin, että ihmiskunta ei meidän maapallollamme ole kehittynyt eläinkunnasta ihmiskunnaksi. Tämä kehitys ks. Bölsche 1907:112,

Kys. Jos Suomessa y.m. pohjolan maissa yhtäkkiä lakattaisiin eläimiä tappamasta, niin nautaeläimiä karttuisi niin äärettömän paljon, ettei ihminen niitä enää jaksaisi elättää. Täytyisi jättää ne talveksi metsään, ja ennen pitkää ne paleltuisivat ja kuolisivat viluun ja nälkään. Eikö tämä olisi kauheata »eläinrääkkäystä»? Käykö koskaan päinsä pohjolan maissa eläinten tappamattomuusteoria? Miten teoriaa voisi alulle käyttäntöön olisi. 1907:202,

V a s t. Kyllä vastauksia löytyy kaikkiin kysymyksiin: voisihan karjaa myydä tai antaa ilmaiseksi naapurikansoille, jotka eivät vielä toteuttaisi tappamattomuusihannetta! Mutta miksi vaivata päätä senlaatuilla kysymyksillä? Ei Suomen eikä minkään muun maan kansa yhtäkkiä rupea niin lempeäksi ja hyväksi. Kääntymys tapahtuu vähitellen: ensin toinen yksilö tai perhe, sitten toinen, esimerkiksi seuraten. Ja jos ihminen tekee mitä on oikein, tarvitseeko hänen silloin epäroidä? Sitäpaitsi on nykyinen järjestelmä teurastuslaitoksineen j.n.e. paljon suurempaa eläinrääkkäystä kuin konsanaan tappamattomuusihanteen toteuttaminen alussakaan olisi. 1907:202,

Kys. Kun sanotaan, että »eläimet ensi manvantarassa tulevat ihmisiksi» (kats. »Salainen oppi ja muita kirjoituksia», siv. 15), tarkoetaanko silloin kaikkia eläimiä, vaiko ainoastaan korkeammalla kehitysasteella olevia eläimiä, kuten apinat? Ja tulevatko ne ulkonaisestikin silloin nykyisten ihmisten kaltaisiksi? Ja mihin siinä manvantarassa meidän maapallomme silloin korkealla kehitysasteella oleva ihmiskunta on siirtynyt? Vai ovatko sen yksilöt silloin eri aurinkokuntien jumalia (logoksia)?

V a s t. Korkeimmat eläimet, eritoten apinat, saavuttavat inhimillisen kehitysasteen jo ensi (viidennessä) elämän kierroksessa, mutta eläinkunta kokonaisuudessaan esiintyy ihmiskuntana ensi luomiskaudessa (viidennessä manvantarassa).¹⁾ Minkälainen niiden ulkomuoto on oleva, en tiedä, mutta otaksun, etteivät ne

i) Vrt. »Salatieteilijän sanakirja» ja »Enkelein lankeemus» nimisiä teoksia. Viime mainittu kirja puhuu seikkaperäisesti ihmisen y.m. kehityksestä.

tule suuresti poikkeamaan nykyisen ihmisen ulkomuodosta. Meidän ihmiskuntamme muodostaa silloin adeptikunnan, mestari-veljeskunnan, ja meidän tehtävämme tulee olemaan auttaa ihmiskuntia eteenpäin kehityksessä. Se kehitysaste, jolla aurinko-logos on, on niin kaukainen ja korkea, ettemme laisinkaan kykene määrittelemään, koska sen saavutamme. 1907:202,

jumalallinen henki on ottanut asuntonsa eläinkunnasta polveutuneeseen ihmiskuntaan — jokaiseen ihmiskunnan yksilöön, ks. apostolit 1907:273,

eläimellinen ihminen ei totuutta näe ks. Tietäjä 1908:8—9,

Eläimillä ei ole jälleensyntyvää yksilöllisyyttä ks. eidolon 1908:123,

Kys. Onko eläinkunnalla karmaa? Onko eläin vastuunalainen teoistaan?

V a s t. Karma vaikuttaa kaikkialla. Yksityinen eläin ei ole vastuunalainen, mutta ryhmäsielu arvatenkin on. (Mitä ryhmäsielu on, näkyy kirjasta »Valoa kohti» siv. 73 ja seur. toinen painos). Kun kotieläin kehityksessään lähenee ihmistä, alkaa sillekin yksilöllinen karma. 1908:124,

Kys. Luin erään kerran sellaista kirjallisuutta, jossa kiellettiin kaikkia eläviä olentoja tappamasta. Mitenkä me tulimme toimeen ilman eläimien tappamista, joista saamme jalokineita y.m.s.? Mitenkä me menettelimme villipetojen kanssa, jotka raatelemalla ja myrkyttämällä hävittävät ihmiskuntaa?

V a s t. Korkein siveyslaki kieltää verta vuodattamista ja ketään tappamista. Korkeinta siveyslakia totellen ihminen ei kysykään, mitä hänelle tapahtuu, vaan mitä ehdoton oikeus ja rakkaus vaatii. Ja vaikka nykyisissä oloissa tavalliselle ihmiselle käykin vaikeaksi, jopa mahdottomaksi kaikessa noudattaa korkeinta lakia, ei hänen koskaan tule kieltää ihannetta, jos hän kerran on sen älynnyt. Ihanteen toteuttaminen tapahtuu vähitellen, askel askeleelta. Ensimmäinen askel ihannetta kohti on luopuminen eläinraatoja syömästä. Kun se askel on yleisemmin otettu, keksitään kyllä, minkälaisia paperi- tai puukenkiä on käytettävä nahkaisten asemasta. Mitä villipetoihin tulee, vastasi kerran Annie Besant tämmöiseen kysymykseen: joogi ei tapa eläintä itseään suojellakseen, mutta kyllä muita suojellakseen. Mitä taas koskee kiusallisia hyönteisiä y.m., on paras aloittaa toisesta päästä: pitää itseään ja ympäristöään täydellisesti puhtaana, niin ei tule häiriityksi. 1909:35.

Kys. Olen huomannut, että monet ihmiset väistyvät pois semmoisesta tilaisuudesta, jossa teurastetaan kotieläimiä. He ikäänkuin kammosuvat sitä paikkaa, jossa eläinparkoja mestataan. Minkälaisilla sielunominaisuuksilla on tällaiset henkilöt, joita säälin tunne eläimiä kohtaan on vallannut, syntyneet tähän materialistiseen maailmaan?

V a s t. Semmoiset ihmiset ovat syntyneet tänne »teosofisilla» ominaisuuksilla. Ainakin pitäisi jokaisen teosofin kauhistua ja karttaa

kaikenlaista, pienintäkin, eläinten rääkkäämistä ja tappamista, välttää lihan syömistä, jos suinkin mahdollista, j.n.e. Semmoinen ihminen, joka kammoo teurastuspaikkoja, on eetterisrahalisesti herkkätuntoinen. Jos hän olisi selvänäköinen, näkisi hän sangen ieltäviä olentoja paikoissa, missä verta vuodatetaan. 1909:70.

Mitä onnen esteitä siis meille aiheutuisi eläinten tappamisesta? — — — Eläimet palvelkoot ihmisiä, ihmiset auttakoot eläimiä, mutta hengen riistäminen toiselta ei kuulu avunsaantiin. ks. epäily 1910:291—293,

Ihmiskunta on kehittynyt eläinkunnasta. Ihmiskunta on paljaan eläimellisyuden yläpuolella ja on kehittymässä — — — Ihminen ei ole enää eläin, mutta hän ei ole vielä enkeli.

Hän on enkelin ja eläimen keskivälillä. — — —

Jos symbolina, vertauskuvana ajattelemme eläimellisyttä ks. Rakkauden salaisuus, art. 1911: 212—219,

Kun Kristus syntyy ihmisessä, niin hän nostaa ihmisen pois tavallisesta eläin-ihmisyydestä todelliseen ihmisyyteen, ks. Joulusymboliikka. 1911:360—361,

Kys. Etevimmat ravintokemian tuntijat ylistävät lehmän maitoa, kuten esim. Tietäjässä »Uusi ruokajärjestelmä» -artikkelin kirjoittaja. Mutta tämän asian yhteydessä on kysyjällä eräs pulma, johonka en ole saanut tyydyttävää vastausta, vaikka olen sitä ajatellut moneenkin laihin. Korkea Luonnon Henki sanoo ja sisäinen ääni sanoo, että ei saa vahingoittaa, ei haavottaa, ei piinata eikä tappa ainoatakaan elävää olentoa. Tappaminen on kauhea rikos. Raakalaisen työtä on syödä eläinten ruumiita. Kuinka on nyt meneteltävä maitoa antavien lehmien suhteen, kun voi ainoastaan määrätyn joukon täydellisesti hoitaa ja elättää? Lehmät vuosittain lisääntyvät. Jos myö tai lahj ottaa toiselle, sitä myöten kuin liikaa on, niin useimmissa tapauksissa saattaa sen eläimen surman suuhun. Kuinka menettelee tässä asiassa se, joka ei särje eikä loukkaa luonnon lakia?

V a s t. Tämäkin esimerkki todistaa selvästi vanhan totuuden, että yksilö ei voi olla täydellinen, niinkauan kun ihmiskunta on epätäydellinen. Joka vain katsoo omaa pyhyttään, hänen täytyy siirtyä pois koko ihmiskunnasta. Mutta ne, joiden sydän rakastaa (sekä ihmisiä että eläimiä), ovat pakotetut jossain määrin ottamaan osaa yleiseen pimeyteen ja pahuuteen, nim. siksi, kunnes he ovat saaneet muutkin ihmiset vakuutetuiksi korkeammista elämänhojeista. Kuumissa maissa voi tarpeettoman lehmän päästää vapaaseen tilaan, mutta pohjolassa sellainen hylätty lehmä pian kuolisi. Mitä siis on tehtävä? Täytynee myydä tai lahjoittaa paikkaan, jossa lehmää hyvin kohdeltaisiin tai jossa se olisi tarpeen. 1912:92—93,

Kys. Mistä johtuu että joillakin eläimillä on kaukotunne eli ennustamiskyky? Olen nähnyt, että jos mettiäinen tekee pesänsä ihmisasuntoon makuutilan kohdalle ylös tai alas, seuraa piakkoin kuolema; jos kotieläinten asuntoon, niin niille tapahtuu onnettomuuksia.

V a s t. Eläinten sielullinen herkkyyks, vaitto, kaukotunne, selvänäköisyys j.n.e, riippuu siitä, että ne ovat lähempänä luontoäitiä kuin ihmiset. Tulevat tapahtumat »heittävät aina varjonsa edeltäkäsien», kuten sanotaan, ja jos me osaisimme lukea luonnon suurta kirjaa, emme vaeltaisi pimeydessä ja tietämättömyydessä, vaan koko elämä ja kaikki sen pienet yksityiskohdat olisivat meille täynnä merkitystä. Ennen kyllä ihmisetkin olivat havainnoissaan selvänäköisempiä, ja arvattavasti tulee aika, jolloin kulttuuri-ihminenkin alkaa ymmärtää luonnon vertauskuvakieltä. 1912:301,

Kys. Mitenkä on ymmärrettävä, että eläinten, erittäinkin kotieläinten, täytyy niin paljon kärsiä raakuutta ihmisten puolelta? Onko se niille karmallista vai mitenkä? Onko eläimiläkin karmaa?

V a s t. Karma ihmismaailmassa on yksilön toiminta välttämättömin seurauksineen. Inhimilliseen toimintaan liittyy aina sielullisia momenteja, ajatusta, tunnetta ja tahtoa, ja sentähden karmalliset seuraukset ovat paitsi fyysisiä, myös astraalista ja mentaalista laatua, ja vastuunalainen inhimillinen yksilö ottaa seurauksetkin päälleen. Eläinmaailmassa ei ole yksilöitä, sentähden yksityisillä eläimillä ei ole karmaa. Eläinten joukkosieluilla sitävastoin voi olla ja on karmaa. Poikkeustapauksissa kehittyneimmillä kotieläimillä, hevosilla, koirilla, elefanteilla y.m. on jonkunlainen persoonallinen ihmisielun alku. Niillä on oma karmansa ja ne syntyvät jälleen omassa suvussa. 1912:497,

Ensimmäinen askel tappamattomuuden ihanetta kohti on lakata eläimiä tappamasta, ks. tappamattomuus 1913:162,

Eivät eläimetkään ole väärästä kärsiviä olentoja, vaan niissä yksinkertaisesti monadi ei vielä ole kohonnut »ihmismonadin» arvoon. Mutta sanotaan niiden ensi manvantarassa »tulevan ihmisiksi», s.o. »eläinkunnan monadit silloin luodaan» — herätetään uuteen eloon — olemusyhtyksiä, jotka ovat valmiit toivoretkeen ihmiskunnan läpi. ks. Sai. Opin »Maailmansynty». 1914:58—59,

Kys. Eläimillä ei ole muistia, olen kuullut väitettävän. Eikö edes sellaiset eläimet kuin nuo kuuluisat Elberfeldin hevoset ole poikkeuksia, vaikka tietysti vielä kuuluvat joukkosieluun? Miten muuten »muistaisivat» suorittaa laskentotehtäviä sekä ilmaista ajatuksiaan koputuksilla?

Vast. Niinkauan kuin eläin kuuluu joukkosieluun, asuu muisti tässä eikä joukkosieluun kuuluvissa yksityisissä eläimissä erikseen. Mutta heti kun yksilöllinen eläin alkaa irtautua joukkosielusta, alkaa sille muodostua oma yksilöllinen muisti. Muisti näet asuu n.k. syyruumiissa, joka on yksilöllisyyden varsinainen verho. Elberfeldin hevoset olivat luultavasti parhaillaan yksilöitymässä. 1915:189—190, eläimellisesti voimakas ks. ruumis 1916:286,

Kys. Olisiko viidennen käskyn eli tappamisen kielteinen muoto toteutettava eläimiinkin nähden? Siinä tapauksessa ei saisi kotieläimiäkään tappa, ennenkuin ne vanhuutta itse kuolevat. Se olisi mielestäni käytännössä

mahdoton toteuttaa. Vasikoita sekä muutakin nuorta karjaa täytyy myös liiallisen lisääntymisen tähden jo nuorenaikin tappaa. Tästä johtuu vielä toinenkin kysymys: jos ei karjaa tapettaisi, niin mikä korvaisi nahan tarpeen? Jos vielä ulottaisi tämän kysymyksen vahingollisiin petoeläimiin vieläpä kirppuihin ja luteisiin, eikö niitäkään saisi tappaa ja hävittää? Eikö käärmeitä saisi tappaa?

V a s t. Vastatessamme tähän kysymykseen täytyy meidän tehdä ero kahden teosofisen näkökannan välillä, henkisen ja älyllisen; henkinen on ehdoton, idealistinen, jyrkkä, muuttamien mielestä »itämainen»; älyllinen on sovitteleva, realistinen, käytännöllinen, »länsimäinen». Buddhanusko on esim. edellisellä kannalla: tappaminen on ehdottomasti kielletty, siis vahingollistenkin eläinten, kuten karpasten, rottien j.n.e. tappaminen. Ihmisen henkinuus ehdottomasti kasvaa voimakkaasti, jos hän tätä periaatetta käytännössä noudattaa. Hän ei silloin pidä muuta mielessä kuin totuuden ihannetta, jota hän ei pienimmässäkään määrässä tahdo loukata. On selvää, että tämäntoinen ihanne sopii sängen harvoille ihmisille varsinkin länsimailla. Sentähden onkin olemassa toinen periaate: järkipäinen ja hyötyä katsova, joka sanoo, että vahingollisia eläimiä luonnollisesti on hävitettävä. Salatieteellinen tutkimus todentaa esim., että kirput, lutikat, karpäset, rotat y.m. eivät ole Jumalan luomia, vaan ihmisten pahojen ominaisuuksien, laiskuuden, siivottomuuden, huolimattomuuden j.n.e. synnyttämiä. Jos kaikki ihmiset äkkiä muuttuisivat täydellisiksi, häviäisi kaikki paha luonnostakin; mutta koska tämä ei voi tapahtua, täytyy pahan hävittäminen tapahtua vähitellen. Mitä kotieläimiin tulee, on olemassa selvä väliaste, jota yhä useammat ihmiset alkavat noudattaa: lopettaa lihan syönti. Sitä myöten voisi vähentää kotieläinten pitoakin. Tämä on kuitenkin käytännöllinen ja suurtauloudellinen kysymys, jota ei kädenkäänteessä kykene ratkaisemaan. Kehitys kyllä itse aikaa myöten neuvoo, miten on meneteltävä. Omasta puolestani en tahdo koko tässä kysymyksessä asettua minkäänlaiselle jyrkälle kannalle. Onhan sitäpaitsi tällä hetkellä ravintokysymys; maailmassa polttavimpia ja arimpia päivän kysymyksiä. 1917:242,

Tietääkseni buddhanusko on ainoa eksoterinen, julkinen uskonto, joka kieltää eläinten tappamisen ks. Buddha 1919:215,

Soisin, että opittaisiin kohtelevaan eläimiä ystävällisesti ja hellästi, sillä ovathan ne meihin verraten lasten asemassa; soisin, että viviseksioni lakkautettaisiin 1921:114—115,

Niin oli kivikunta antanut henkensä kasvikkunnalle, kasvikkunta eläinkunnalle ja eläinkunta ihmiskunnalle. — — — Meissä oli eläintä jäljellä, paljon eläintä, mutta enkeli oli meissä myös syntymässä, ks. teosofia 1921:259—262,

Jos ihmiset, jotka pitävät eläinten tappamista vääränä tekona, puolustavat sodankäyntiä ihmisten kesken, silloin heidän vegetarisminsa aatteena on ulkokullattua! ks. vegetarismi 1924:8—9,

eläinten teurastusta ks. armeija 1924:286, eläinten selvänäköisyys herää helpommin kuin ihmisten ks. kuolema 1925:334,

Eläimellisille haluillemme annamme sijaa sielussamme ks. Ihminen poika 1926:303,

Suomen eläimet — — — eläinten vainajat ks. Suomen tulevaisuus 1928:204—208,

eläinrata ks. myös astrologia, 1929:222, 268, 353.

Elämä ks. myös uusi elämä; myös kuolema. ei yhdenkään ihmisen elämä ole tarkotukseton eikä henkisesti merkityksetön, ks. tahto art. Vapaa 1905:165,

He tarvitsevat elämän koulun suuria kärsimyksiä puhdistuakseen, ks. rikos 1905:215, elämän salaisuuden ensimmäinen avain on ks. Omantunto 1906:5—6,

Tämä näkyväinen elämä on koulu, jossa ks. Sukupuoliasia 1906:13—17,

Ei, valoisa on elämä, valoisa ja suuri. Me olemme luojia, me olemme oman elämänjuoksumme luojia. — — — Ihmisen tosi elämä on hänen povessaan. 1906:42,

Ei ole olemassa muuta kuin yksi ainoa Elämä, yksi ainoa Jumaluus, josta kaikki on lähtenyt. 1906:114—115,

Sentähden on ensimmäinen oppi: älkäämme määritelkö elämän alkulähdeä, vaan tunnustakaamme nöyrästi, että se on ja että se on meitä suurempi. — — — Ja ihmisen elämä on kehittymistä henkisesti itsetietoiseksi siitä, että hän on jumalallinen olento, ks. teosofia art. Mitä T. S. 1906:149—152,

elämä ei ole tarkotukseton ks. siveellisyys 1906:181,

Elämän kokemukset ja totuuden kaipuu avavat hänen silmänsä näkemään, mitä elämä on. ks. heikkous 1906:204,

koko elämä on hänestä jumalanpalvelusta ks. huvit 1906:230,

elämänymmärrys, usko, jonka päällä »voi elää!» Me ymmärrämme, että jos on elämää, silloin ei ole kuolemaa. Elämä ja kuolema toistensa vastakohtina ovat ohimeneviä ilmiöitä. Todellisuudessa ks. uskonto art. Mitä 1906:235—236,

Elämässä on sentähden aina traagillisiakin kohtauksia, joissa ks. naisen kannalta 1906:244,

Tämä on jumalan tapa kasvattaa ihmistä elämän koulussa, ks. Kaita tie 1907:56—61,

Mitä on veri? Se on elämänvoima, ks. veri 1907:140,

Elämän ja kehityksen välttämättömyydestä ks. absoluutti 1907:178 muist,

kirjotettu muistiin Elämän Kultaiseen Kirjaan, ks. »Elämä»-lehti 1907:184,

Elämän syvin salaisuus on välttämättömyys, mutta yhtä hyvällä syyllä — vapaus, ks. tahto, art. Mitä on 1907:194—197,

elämänaalto ks. kiertotähti 1907:250,

Häntäänsä pureva käärme on ikuisuuden ja absoluutisen elämän vertauskuva — sen Elämän, joka aina on kaiken ilmenneen elämän (kolmioiden) takana ja ympäri, ks. Salomonin sinetti 1907:251,

jalon elämän jaloin teko. ks. Taide ja teosofia 1907:252,

Elämä kasvaa, laajenee ja syvenyy, mutta teosofian, jumalallisen viisauden henki on ikuisesti sama ja muuttumaton, ks. Tietäjä 1907:253.

Elämä suurissa piirteissään toistuu alati, mutta joka kerta viisastumme ja katsomme olosuhteita vähäsen toisilla silmillä, ks. Kehityksen kulku 1907:269—271,

elämä perustuu uhrautumisen ja rakkauden lakiin, ks. apostolit 1907:273,

elämän ikisalaisuutta ks. Jumala 1908:29, sisältää enemmän elämän filosofiaa kuin moni paksa nidos. ks. Ensio 1908:90,

Uusi elämä. art. ks. uusi 1908:321—324,

Elämän painopiste on muuttunut, ks. edell.

elämän lakien lopputulos ks. karma 1908:330—337,

Elämä on yksi ja me olemme kaikki — kaikki ihmiset, kaikki eläimet, kaikki luontokappaleet — saman Elämän lapsia, ks. Tietäjä 1908:353—357,

Muuan semmoinen Elämän luostarihiljaisuus on ks. sairaskuoli 1909:3, kehitys 1909:105,

Koko elämä on pyhä. ks. lapsi 1909:132—133,

Elämä on yksi ja Totuus on yksi. ks. veljeys 1909:208,

elämän perussävel ks. ilo 1909:266,

Elämä on ihmeitä täynnä ja sen symboliikka on yhtä rikas kuin syvälinen, ks. raamattu 1909:302,

elämän koulua ks. maapallo 1909:334,

fyysillinen todellisuus on vain osa Elämän Todellisuudesta ks. looshityö 1909:337—339,

Mutta elämän salainen laki on, että kun ymmärrämme totuuden, silloin täytyy meidän siihen uskoa. ks. Tietäjät itäiseltä maalta. 1909 Joululehti:5,

Kaikki ostetaan elämässä kalliisti, ei mitään anneta lahjaksi — paitsi itse elämä. ks. Jumala 1910:81—83,

Elämä on täynnä ihmeitä, mutta jokapäiväisen ihmisen silmissä elämä on läpeensä kuiva, selvä ja yksitoikkoinen, ks. Salatiede 1910:179—180,

Ajatelkaamme elämän suuria todellisuuksia silloin kun ks. epäily 1910:290—293,

Ja koska elämä on hengessä, on kuolemaan tuomittu se yksilö ja se kansa, joka ei hengen elämän lakeja tottele, ks. itsetunto 1911:3—4,

Ihmisen kehityksen suhteen on elämän laki se, että ihmisen täytyy työllä ja vaivalla ja omilla ponnistuksillaan kehittää itseään. Elämä ei anna mitään lahjaksi, ks. kehitys 1911:81,

Näin teosofia leviää ja elämän riemu sen mukana vastustamattomalla voimalla, ks. kiitos 1912:4—5,

Jumalat — — — ovat elämän koulussa oppineet, että elämän lakeja on noudatettava ja toteltava, ks. karma 1912:111,

elämä on tie Jumalan luo eli totuuden tietoon ks. opettaja 1912:308—311,

Olenhan elämäni taipaleella tehnyt monenlaisia kokemuksia. — — — Muuan katkera kokemus, joka usein elämässäni on uudistunut — — — Omasta elämästäni tiedän, että — — —

elämäni sisältö ja vaikutin on epäitsestä lautua ks. opettaja 1912:411—414,

elämän päämäärä ks. isä 1912:495,

Elämä ja kuolema vaihtelevat niin kutsutussa kolminaismaailmassa, joka ks. tappamatomuus 1913:162,

Ja tämä Jumalan verho, kolmiyhteys, on: Henki — Elämä — Aine. ks. Sai. Opin Maailmansynty 1914:55—59,

Pyhiinvaellus on ihmisen elämä. ks. Pyhiinvaellus 1914:314—315,

tajunta on elämän alkulähde ks. aika 1914:368,

vanha elämänlaki ks. ennustus 1914:420—422,

Jos elämä on tanssia — — — Jos elämä on taakka — — — Ja jos elämä on etsimistä — — — ks. Tietäjä 1914:465—466,

Tässä on kysymys elämästä ja kuolemasta eikä ainoastaan ruumiillisesta elämästä, vaan sielun elämästä, ja minä tahdon, että sieluni elää, että tunnen olevani elävä ihminen. — — —

elämäni johtotähtenä on oleva Mestari ja yksin Mestari. 1915:58—59,

Kansa mielestäni ymmärsi elämän paljon syvemmin kuin konsanaan yläluokka. Kansa otti elämän luonnolliselta kannalta. Elämä oli välttämättömyys, siihen piti mukautua. 1915:101—102,

elämäni tie oli nyt joka kohdalla ummessa. 1915:158—162,

Sillä Elämä itsessään on pyhä, en löydä parempaa sanaa, ja kun se ihmisessä tulee eläväksi, hän tuntee pyhän sisässään ja tietää, että elämän pyhyys on maailman tuomari — ja hänen itsensä tuomari. — — — Elämässä ei mikään mene hukkaan, meidän syntimme ja pahuutemmekin ovat tärkeitä. — — — Elämä oli salaperäisempi ja syvämpi kuin ihmisen jumalallinen pyhyys. 1915:363—369,

Se on elämän koulua, ja mitään viisaampaa koulua emme vielä ole keksineet. Kaikki salaiset koulut perustuvat elämässä vallitseviin lakeihin, ks. optimisti 1916:42—43,

Vähemmät ovat kuoleman ja suuremmat elämän mysteριοita. — — — Sanotaan että elämä on kuin koulu. Mysteriorit vaikuttavat elämässä, ks. Mysteriorit I 1916:64—67,

Mysteριοit eivät ole ulkoopittavia opinkappaleita, vaan elävää elämää — — — Elämässä kuten luonnossakin, kaikki kulkee limittäin, ks. Mysteriorit II 1916:109—115,

elämän ahtaasta portista — — — Elämä on vapaa. — — — Kuta iloisemmin siis kannamme elämän taakkaa, sitä parempi, ks. Kaita tie 1916:151—154,

Elämä on juuri se koulu, jossa he näkymättöminä opettavat, ks. Mestarit 1917:50,

Mutta koska emme nyt istukaan hienosti sivistyneessä salongissa, vaan elämän ylhäisessä tempelissä, on totuuden sana paikallaan kenen suusta tahansa. 1918:19,

Elämä ei anna itseänsä pilkata. — — — Me rikoimme elämän lakia. Elämän laki on: »älä tapa!» ks. rauha 1919:4—5,

Mikä on tämä maallinen elämä katsottuna ikuisuuden kannalta? ks. V. H. V., 1919:104—106,

Menneiden elämien muistot asuvat akaashisissa aikakirjoissa, »luonnon muistissa», »elämän kirjassa», ks. jälleensynt. 1919:295—296,

Sanonpahan tässä nyt, että näin sen elämän, jota Valkoinen Veljeskunta elää, sen elämän, joka on Kristuksessa ja joka Kristuksen kanssa meihin syntyy ks. sota 1920:103—105,

Olen saapunut merkilliseen käännekohtaan elämässäni, ks. R-R. 1920:340—348,

Muuten teemme elämästä vaikeamman ja raskaamman koulun kuin mitä se itsessään olisi, — ja sitä me olemme tietämättömydessämme paljon tehneet. 1921:110—115,

Ystävämme J. R. H. — jos ken — piirtää nimensä kultakirjaimin Elämän katoamattomaan kirjaan, ks. J. R. H. 1921:255,

Emmekö koskaan jaksa ymmärtää, että olkoon »opettajia» vaikka sadottain. Elämä on yksi ja Elämän Suuri Koulu niinikään? ks. teosofia 1921:262,

Elämä oli heidän [*mestarein] koulunsa ja T. S. oli aivan määrätty luokka tässä koulussa. ks. teosofia art. T. S:n tehtävä. 1921:328—334,

Elämä voi olla pitkäikäistä marttyyriutta (kuten esim. H. P. B:n), kuolema sitä vastoin kuin helppoituksen huokaus, ks. Sosialismi 1921:464,

Ikuinen elämä koskee ks. R-R. 1921:578—580,

Elämä muodoissa on harhaa, hengen elämä on elämää Jumalassa ja totuudessa. 1922:172,

Elämää, Jumalan kiitos, ei hallitse itsevaltiias tyranni, vaan — — — Elämä on itsessään oikeudenmukainen, ks. anteeksianto 1923:84—86,

Ei elämä tällä fyysillisellä tasolla ole mitään leikkiiä — varsinkaan nykyään, ks. ennustus 1923:328,

vaikka elämäni ei näennäisesti ole ollut ruusuilla kulkemista ks. sota 1924:4,

Ehdoton Elämä ks. sallimus 1924:122—123,

Elämäni on nyt ulkonaisesti tehnyt käänteen ja astunut uuteen ajanjaksoon, ks. P. E. II käänne 1924:124—125,

Ihminen ei ole itselleen elämää antanut, — millä oikeudella hän sen siis itseltään riistäisi? ks. itsemurha 1924:207—209,

Mutta elämän suuriin voimiin kuuluu mahtavana tekijänä Jumalan hyvä tahto ks. Kohtalo, kaitselmus, vapaus. 1924:263—265,

Henkiset seurat ja yhtymät ovat opettajina elämän koulussa ks. R-R. 1924:328,

Elämäkoulu se on, joka opettaa ihmisen tuuudenetsijäksi, pakottaa hänet kyselemään: miksi on tässä elämässä niin ja niin ja mistä ihminen tulee ja minne hän menee? Elämäkoulu se sitten opettaa hänet myös totuuden löytäjäksi, ks. totuus 1925:241,

elämän kruunun ks. Teosofian joulusanoma 1925:372—374,

Elämä puhuu mysteriokieltään ks. vpm. 1926:107,

Valitse itsellesi sellainen elämäntehtävä, joka on lähinnä sinun ihannettasi, joka loukkaa sitä vähimmin, elämäntehtävä, johon sinulla on taipumusta — ja jos kuolet vaikka nälkään sitä työtä täyttäessäsi, kaadot kuin soturi uskollisesti paikallesi, ks. R-R. 1927:171,

Elämä on yksi, Jumala on yksi. Mitä tästä seuraa? Että elämä itsessään on se kolmas, jonka kahtena olemuspuolena ovat henki ja aine. Missä elämää on, siinä ori henkeä ja ainetta, ks. materialismi 1927:326—327,

Ei ole olemassa muuta kuin se ehdoton ja

täydellinen elämä, joka ks. R-R-teosofia 1923:

1—2,

Elämässä vallitsee, niinkuin kaikki nykyajan sivistyneet kansat jo uskovat, syysuhteen eli syyn ja seurauksen laki. ks. Suomen tulevaisuus 1928:201—208,

Ihmisen elämä on kuin seikkailua, kuin matka, — kuin pyhiinvaellusmatka. — — — Koko elämä on kuin algebrallinen ekvatsioni. 1928:362—363,

Kaikki tässä elämässä on karmallista seurausta menneisyydestä. 1929:9—14,

Elämän viisaasti järjestetyssä koulussa, opimme oikeata käytäntöä tässäkin asiassa, ks. raha 1929:145,

Elämässä ei ole arkista hetkeä jos elämme Kristushengessä. ks. astraali 1930:203—204,

Ihmisen nykyinen elämä ja asema ovat menneen tulos. ks. ylönousemus 1930:206—207,

elämä — — — muodostuu jumalalliseksi komediaksi, ks. Jouluku 1930:326,

elämän luova voima. ks. synty 1930:379,

elämän arvoja punnitessaan ks. R-R. 1932:71—72,

Elämä on suuri seikkailu, ks. manas 1932:112,

Kuta uskollisempia ja epäitsekkäämpiä olemme, sitä enemmän elämä meitä henkisesti suosii, ks. täydellisyys 1932:243,

Elämä on yksi, jakamaton ja ikuinen. Se on samanlaista kaikkialla ja kaikille. Ihmisellä on elämä omassa rinnassaan. Hän ei kuitenkaan elä elämässä, vaan ainoastaan sen varjossa. 1932:278—283,

Ihmisen elämä kautta aikojen on se maaperä, jossa jumalallisen elämän siemen voi itää ja kasvaa hedelmäksi, ks. teosofia ja sosialismi 1934:248—257.

Elämä-lehti.

Uusi lehti. Aatetoverimme Matti Kurikan toimesta on pantu alkuun uuden jokapäiväisen lehden perustaminen pääkaupunkiin. Tämä on merkittävä tapahtuma sen takia, että uusi lehti, jonka nimenä on oleva »Elämä», tulee ikäänkuin entisen »Uuden Ajan» monta vertaa muhkeammaksi reinkarnatiosiksi. »Elämä» tulee nimittäin olemaan poliittinen ja sosialistinen lehti, mutta toimitetaan teosofisessa hengessä, s.o. ihmisten yleisen veljeyden ja spiritualistisen maailmankatsomuksen kannalta. Kuten tiedämme, ajavat useimmat nykyajan työväenlehdet sosialistista aatettaan materialistisella pohjalla. !>Elämä»-lehti on oleva aivan vastakkainen yritys: se uskoo elämän henkisiin arvoihin, se uskoo ihmishengen kuolemattomuuteen ja ihmisten veljeyteen ei ainoastaan ruumiillisen yhtäläisyyden, vaan henkisen yhteyden nojalla. Toivomme parhainta menestystä tälle uudelle hankkeelle ja luotamme siihen, että Suomessa on kylliksi paljon yleisöä, joka kaivaten vapaampaa ja kehittyneempää henkistä ja uskonnollista elämää vapaamman ja veljellisemmän aineellisen elämän ohella, on valmis kannattamaan tämänkaltaista lehteä. Näyttenumero ilmestyy kohdakkoin ja lehden säännöllinen julkaiseminen alkaa niin pian kuin asianomainen lupa on saatu. 1905:243,

Apua asiallemme. Matti Kurikan toimittama Elämä-lehti on nyt alkanut ilmestyä

säännöllisesti kaksi kertaa viikossa. Koska senkin kanta on teosofishenkinen ja teosofismielliset kirjailijat näkyvät siihen kirjottavan, ovat jotkut pelänneet »konkurrensia» Omantunnon kanssa, jossa Elämä-lehti useammin ilmestyvänä veisi voiton Omaltatunnolta. Semmoiseen pelkoon ei kuitenkaan mielestämme ole vähintäkään syytä. »Elämä» on poliittinen ja yhteiskunnallinen lehti eikä koskaan saata syvenyä filosofisiin, uskonnollisiin ja tieteellisiin tutkimuksiin samalla tavalla kuin Omantunto, jonka tarkoitus yksinomaan on herättää ja pitää viireillä ihmisen henkistä elämää. Päinvastoin on meidän kerrassaan iloittava siitä, että jokapäiväinen sanomalehti on ottanut ajaakseen niin ylevää ohjelmaa, että uskonnollisella ja henkiselä elämälläkin on siinä sijansa. Meidän on tosiaan iloittava siitä, että teosofian jalot aatteet oikeudesta, totuudesta ja veljeydestä pääsevät luomaan valoa jokapäiväisen elämän tahtumiin, pääsevät ohjaamaan poliittiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan osaaottavia henkilöitä. 1906:26—27,

Elämä. Olemme sydämestämme iloiset, nähdessämme, että Matti Kurikan vilkkaasti ja mieltäkiinnittävästi toimitettu lehti alkaa saada yleisön puolelta sitä kannatusta, jota se ansaitsee. Emme ole unohtaneet, mitä vaikeuksia vastaan Uusi Aika sai taistella, ja toivomme vahvasti, että Elämä vähitellen voittaa kaikki vaikeudet tarvitsematta sortua niinkuin Uusi Aika. Elämä onkin saanut nimen, joka lupaa sille sekä pitkää ikää että menestystä, ja kyllä kai kansamme pian ymmärtää, että Elämän lukemisesta sille koituu hyötyä. 1906:88,

Tulot luennoista jaettiin tasan »Elämä» ja »Omantunto» lehtien hyväksi. 1906:140,

Elämä. Matti Kurikan alkuunpanema ja puolitoista vuotta väsymättömällä innolla toimittama Elämä-lehti on nyt kuollut. Sen työ teosofisen maailmankatsomuksen levittämiseksi ei ole ollut merkitykseltään, ja mitä hyvää se on tehnyt, on rehellisesti kirjoitettu muistiin Elämän Kultaiseen Kirjaan. Onko se kerran vielä jälleensyntyvä, sen aika näyttää. 1907:184.

Elämänpuu.

ks. Kielletty hedelmä art. 1908:97—99,
Kristus on täydellisyyden elämänpuu ja ks. Joulun sanoma 1922:296—298,

Kys. Joku aika taaksepäin sanottiin minulle mietiskelyssä ollessani: »Kristus on hyvän ja pahan tiedon puu». Itse mielestäni en ole saanut tähän tyydyttävää selitystä. Rohkenen sentähden kysyä: Kuinka se on ymmärrettävissä?

V a s t. Kysyjä tekee oikein etsiessään enemmän valoa, sillä mietiskelyssä y.m. kuuluviin ääniin ei ole sokeasti luotettava. Tielle pyrkijää lähestyy kiusaaja viisauden enkelin muodossa. Mitä kysyjän kuulemaan lauseeseen tulee, on se noin lausuttuna ansa, sillä Kristus ei ole »hyvän ja pahan tiedon», vaan »elämän puu». Tosin puu on yksi, niinkuin Kristus on yksi. Mutta sillä on kolme ulkomuotoa: ensin se on pahan tiedon, sitten hyvän tiedon ja vasta lopuksi elämän puu. Hyvän tiedon puuta se on siinä määrin, kuin pahan läksy opitaan ja paha

voitetaan. Mutta elämän puu nousee hyvän tiedon puun tuhkasta. Koska Kristus on elämän puu, on hän hyvän ja pahan tiedon puu ainoastaan ylösalaisin käännettynä, s.o. saatanaksi muutettuna. Vanha kabbalistinen lause sanoo: *Daemon est deus inversus.* »Paha henki on jumala nurin käännettynä.» 1923:156—157,

Kys. Minkälainen puu oli se puu, josta Eeva Eedenin paradiisissa hedelmän nautti ja josta synti seurasi? Oliko se tavallinen luonnollinen puu?

Vast. Ei, vaan »hyvän ja pahan tiedon puu.» Vertauskuva on seuraava: niinkuin Kristus on »elämän puu», niin jokainen inhimillinen persoonallisuus on »hyvän ja pahan tiedon puu». Hyvän ja pahan tiedon puun hedelmiä syömällä, s.o. ruumistumalla kerta toisensa perästä tämän maan päälle ihmisen minä kokemuskien koulussa, pahan ja hyvän koulussa, vähitellen viisastuu, niin että hän voi tulla oksaksi siinä viinipuussa, joka on Kristus, ja lopulta kokonaan yhtyä siihen elämänpuuhun, joka on Kristus. 1929:124.

Elävää sanaa. Kys. Mitä oli tuo »lahkolaisen» »sisäinen sana», johon uskoivat enemmän kuin raamattuun ja josta kirkkohistoriassakin luetaan?

Vast. Se oli ja on sitä »elävää sanaa», joka »Jumalan suusta lähtee» ja joka kaikuu ihmisen omassa sielussa totuuteen ja rakkauteen kehottavana äänenä. 1917:241.

Elävän vainajan sotakirjeitä. kirj. Elsa Barker.

Näitä sotakirjeitä lukiessa tuntuu välistä kuin niiden tekijä olisi puolueellinen eikä osottaisi sitä suurta rakkautta ja suvaitsevaisuutta, jota odottaisi adeptiuteen päin kehittyvältä olenolta. Muistakaamme, että astraalitaso ei olekaan jumalallisen viisauden kotipaikka. Elävän vainajan näkemyksissä on kuitenkin paljon mieltäkiinnittävää ja varteen otettavaa. Voihan jokainen lukija itse pyyhkiä pois, mitä niissä on ahdasmielistä ja kansallista. 1917:278 muist.

Mutta »elävän mieli on eteenpäin» ja paikalleen pysähtymisellä on omat vaaransa, ks. teosofia 1926:4—10.

Emanuelson, Hilja 1930:44.

Embryo ks. biologia 1915:42.

Emme koskaan palaa vanhoihin olosuhteisiin! ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:333—334.

E mortuis verum, ja se merkitsee »kuolleista totuus» ks. kiitos 1933:71—72.

Encausse, Gerard = Papus ks. tätä 1917:9.

Endorin vaimo ks. spiritismi 1910:360.

Enemmistöllä on valta, ja onhan valta sitenkin käytännössä sama kuin oikeus: sentähden ennemmistöllä on oikein. Me, jotka olimme vähemmistöissä, olimme väärässä, ks. R-R. 1920:342—348,

Enemmistöllä on valta käsissään ja vähemmistön täytyy muutta mutkitta alistua. No niin, sehän on parlamentaarinen menettelytapa eikä monikaan kieltäne sen oikeutta, ks. R-R. 1921:392—396.

Englanti

Englannin papistosta muutamat ks. papit 1905:143,

Englantilainen oppinut maailma, uskontotiede ja teosofia 1908:316,

Englannin teosofisissa piireissä 1911:186—188, 253, 254,

Kesäkurssit Englannissa 1913:105,

Englannin naiset 1913:265,

Englannin teosofit 1914:358,

Englannilla on myös vaikeita päiviä 1914:364,

Englanti ja liittolaisvallat 1917:341,

Englannin politiikka 1917:392, 1922:164,

Englannin maailmanvalta 1922:237—239, 1923:46, 1924:48, 50, 1925:230—232, 298,

Englannissa Blavatsky-Association 1924:47, 1925:203, 204, 1929:232,

Englanniksi P. E:n pikku elämäkerta 1933:99—100.

Enkeli, -kunnat.

Mutta ehkä tarkoitate, millä tavalla ihmistä korkeammat olennot, enkelit, jumalat, vallat j.n.e. ovat syntyneet? Silloin vastaan, että he varmaankin ovat »syntyneet» samalla tavalla kuin ihminen ja kaikki elävät olennot: he ovat kehityksen tuloksia. 1906:112,

»Enkelit» erottavat hänessä hyvän ja pahan, ks. tuomio 1906:166,

Koko henkinen maailma on täynnä tämmöisiä »vapautettuja» olentoja, enkeleitä, valtoja, herroja ja jumalia, ks. jumala 1908:183,

Mutta pienet enkelit ja luonnonhenget, ks. lapsi 1909:200,

Ihminen ei ole enää eläin, mutta hän ei ole vielä enkeli, ks. Rakkauden salaisuus, art. 1911:212—219,

Siksi eivät jumalat, enkelit j.n.e. olekkaan etuoikeutettuja olentoja, vaan ks. Sai. 0:n Maailmansynty 1914:58,

Ja enkelit lauloivat, ks. Tietäjä 1916:1—2, enkeli paratiisin portilla ks. Mysteriorit I 1916:67,

Enkeli, joka ilmestyy Marialle, sanoo ks. Jeesus 1921:65—67,

iloitsimme siitä, että meissäkin oli enkeli — — — ks. teosofia 1921:260—262,

Varsinaisen enkelikunnan ohella syntyy

— — — ei vielä täysi enkelikuntakaan — — —

Uskonnot eivät ole väärässä puhuessaan »languenneista enkeleistä» ks. Valon ja varjon veljet 1922:103—105,

enkeleihin — — — uskotaan ks. laki 1923:369,

keskusteli »enkelein» kanssa, ks. Lagerborg 1924:76,

Yhä hän jatkuvasti on kulkenut enkelein teitä ks. Wrede, M. 1924:89,

Enkelten laulu tähtäsi kauemmas tulevaisuuteen, ks. Joulu 1927:375—379,

ks. Suomen tulevaisuus, art. 1928:204—208,

Enkelit ovat jumalien lähettiläitä, pyhiä ihmisiä, Mestareita, vihittyjä olentoja. 1928:357—363, 1930:38,

enkelein hierarkiat ks. neitsyt 1932:100, kosmillisena enkelihierarkiana ks. kehitys 1932:100,

Ah, kuinka enkelit taivaissa iloitsivat — enkelit ja Väinämöinen! ks. Mäntsälä 1932:105.

Enkelein; lankeemus ks. P. E. XII.

Ennakkoluulo ks. itsetunto 1911:3,

Jos älyruumis on ennakkoluulojen y.m. orja, täytyy järjense puhdistaa, ennenkuin tahto vapautuu hyvään toimintaan, ks. täydellisyys 1932:242—243.

Ennen muinoin jumala puhui meille profeettainsa suulla, ks. Jeesus 1918:233—235.

Ennustuksia

toteutukoon tämä ennustus! ks. P. E. VII 1907:235, Toteenkäynyt ennustus 1908:253,

ennustuksia lähimmän tulevaisuuden suhteen ks. P. E. XII: »Uuden ajan aamunkoitteessa» 1910:1—2,

Toteenkäynyt ennustus. 1910:285,

Eräs maamiehemme Amerikassa, Mr. John Björklund, Rockland, Mich., kertoo kirjeessä kaikenlaisista mediumistisista ja psyykkisistä kokemuksistaan. Hänellä on m.m. omiutuinen taito tehdä kysymyksiä itseltään ja jos kysymys on epäitekö, saa hän samalla vastauksen. Kun hän kysyi (kirje on päivätty lokak. 2 p:nä), kuka tulee Amerikan presidentiksi, oli vastaus: Wilson. Kysyessä P. E:n ikää ja painoa, vastattiin 38 vuotta (pitäisi olla 37) ja 159 naulaa (oikein). Kysymykseen »pitkähkö on P. E:n fyysillinen työpäivä vuosissa?» tuli vastaus 49 vuotta (saa nähdä, käykö tämäkin ennustus toteen). Titanicin haaksirikon Mr. B. kuuluu tienneen edeltäkäsän y.m. muuta asiaa. 1912:450, [*samasta asiasta ks. ennustuksia 1923:277, 327,]

Merkillinen ennustus. Agrikola kirjottaessaan ensimmäisen Rukouskirjan Suomen kansalle, näyttää omanneen jonkinlaisia salaisia tietoja, koska hän m.m. esittää seuraavan ennustuksen:

»Kuusituhatta vuotta seisoo maailma; senjälkeen se tulee sortumaan. Kaksituhatta vuotta elettiin ilman lakia, kaksituhatta kesti lain aikaa ja kaksituhatta kestää Kristuksen aikaa. Ja jolleivät tule täytetyksi nämä ajat, sen vaikuttavat meidän syntimme, jotka ovat suuret ja lukemattomat.»

Tässä siis on meillä säännöllinen ajankierros kolmessa jaksossa, jotka säännöllisesti seuraavat toisiaan. Myöskin »Astrologian järjellisessä perustassa» sanotaan (siv. 112): »Suunnilleen joka 2,000 vuosi tulee uusi eläinradan merkki vaikuttavaksi ja suuria muutoksia tapahtuu maailman uskonnollisessa ajatuselämässä. Uusia opettajia ja havaintoja esiintyy ... Sellainen aikakausi lähestyy taas; helposti sen huomavat ne, jotka osaavat nähdä ajan merkit.» 1913:263.

Monet ihmiset epäilevät henkimaailman olemassaoloa ja maailmanhistorian näkymätöntä johtoa. He tyytyvät uskomaan koneellisten luonnonlakien ja sattuman sokeaan työskentelyyn. Heidän pitäisi tämmöisenä aikana avata silmänsä ja korvansa selkoselälleen, että jälleen oppisivat ihmettelemään ja epäilemään omaa varmuuttaan.

Sillä selvää on, että jos ihmiselämä ja maailmanhistoria on sattuman varassa, silloin ei voisi edeltäkäsän tietää mitään tulevaisuudesta.

Ainoastaan siinä tapauksessa, että korkein johto on järkipäinen ja järkipäisesti lakisiteinen, on mahdollista ihmisen tehdä tieteellisiä laskelmia tai saada selvänäköisiä välihdyksiä tulevaisuudesta.

Materialistit sanovatkin: näyttäkää meille joku päivänselvä tulevaisuuden ennustus, joka on toteutunut! Ja he lisäävät erityisellä äänen painolla: mutta älkää tarjotko meille »toteutuneita unia», joista emme tiedä, ovatko perästäpäin sommitellut. Me vaadimme mustaa valkoisen päällä.

No niin, nyt ovat sitä saaneet. Nykyiset tapahtumat Euroopassa todistavat taaskin, että tosi ennustuksia voi tehdä. Sillä huomattaen, veljet materialistit, että näistä ennustuksista on »mustaa valkoisen päällä».

En puhu nyt siitä, että valtiollisissa piireissä yleensä on monen vuoden aikana pelätty ja odotettu yleiseurooppalaista sotaa. Suunnatut viime aikojen sotavarustukset, joissa Saksa on kulkenut etunenässä ja joiden pitkittämisen määrätyn kohdan yli olisi luonnollisista taloudellisista syistä käynyt mahdottomaksi, ovat tehneet välttämättömäksi joko sodan tai yleisen aseistariisuutumisen. Ja koska harva valtiomies on uskonut jälkimmäisen keinon käytännölliseen toteuttamiseen, ei valtiollinen maailma yleensä ole voinut odottaa muuta kuin sotaa.

Mutta en nyt puhu siitä. Varsinaisilla ennustuksilla tarkotan joko astrologisia laskelmia tai selvänäköisiä visionoja tulevaisuudesta. Ja niitä on useampia, jotka koskevat nykyisiä tapahtumia.

Mainitsen tässä muutamia.

Jo lapsena kuulin puhuttavan »Sibyllan ennustuksesta», jonka mukaan »maailman loppu» sattuisi v. 1912. Myöhemmin ymmärsin tietysti, että »maailman loppu» tarkoitti aikakauden loppua, jonka jälkeen alkaisi uusi aika ja veljellisempi sivistys. »Sibyllan ennustus» on ainakin pitänyt paikkansa niiden tapahtumain suhteen, joihin vanha sivistys loppuisi. Vuonna 1912 alkoi Balkanin sota, ja siitä saakka Eurooppa on ollut käymistilassa, vaikka näennäinen rauha ylläpidettiin toista vuotta, ennenkuin maailmansota syttyi.

Että amerikkalainen pastori Russel ja hänen lukuisat seuraajansa — meidänkin maassamme »hartevalaiset» — ovat ennustaneet maailman loppua ja tuhatvuotisen valtakunnan alkamista syksyllä 1914, lienee useimmille lukijoille tuttua.

Tuttu on myös Tolstoin profetallinen näky, joka lienee julkaistu jokapäiväisissäkin lehdissä ja josta Tietäjä sisälsi otteen viime vuoden toukokuun numerossa.

Ranskalainen profetissa madame De Thebes Parisissa julkaisee vuosittain almanakan, joka m. m. sisältää ennustuksia seuraavalle vuodelle. Viime syksynä ilmestyneessä 1914 vuoden almanakassa madame de Thebes ennustaa m. m. seuraavaa: vuosi 1914 näkee uuden paavin ja hänen kanssaan muutoksia Vatikaanin politiikassa; Ranska taistelee ulkomaata vastaan sotatantterellakin, mutta mitä alussa tapahtuneeseen, lopuksi Ranska voittaa ja nousee uudestisyntyneenä vaikeuksista; Saksan kohtalossa

kaikki herättää levottomuutta, Saksaa uhkaa syvät mullistukset ja muutokset sekä olojen että tapojen suhteen, Saksan keisari ei kannata voiton kotkaa kypärässään; mikään ei voi estää onnetoman Itävallan kohtalon täyttymistä: ei ole mahdollista, että rauha vallitsisi maassa, jossa yhteys on vain sovinnainen; mitä tulta Belgian yli ja mikä äkinäinen lankeemus — pieni maa raukka, pieni hovi raukka; suurella Englannilla on myös vaikeita päiviä: sisäisiä ja ulkonaisia sotia, täydellisiä mullistuksia, vesitulvia Lontoossa; tiedettäköön, että Balkanin sota ei ole päättynyt ja että Muhamedin täytyväistyä; Pietarilla ei ole epäilyttävämpää vihamiestä kuin Berlini, mutta slaavilaiset kansat saavuttavat voittoja germanilaisista.

»La Revue Spirite» nimisen aikakauskirjan heinäkuun numerossa tänä vuonna eräs abbotti J. A. Petit julkaisee muutamia spiritistisiä sanomia Jeanne d'Arc'ilta. »Orleansin neitsy» ennustaa äkinäistä ja odottamatonta sotaa Ranskan ja Saksan välillä, joka sota on oleva historian verisimpiä. Ranskalaisia kohtaa ensin vakavia vastuksia, mutta lopulta onni kääntyy ja vihollinen karkotetaan. Vihollisen armeijaa koettaa kulkea Belgian kautta, ja tämä johtaa selkkauksiin, joista tulee tuhoa Saksan keisarikunnalle. Sodan syvimät syyt ovat siveellistä laatua. On tapahtuva sekä valtiollinen ja yhteiskunnallinen että uskonnollinen kehitys. Vanhat uskonmuodot ovat eläneet aikansa. Kaitselmus herättää sanansaattajia eli mediuumeja ja inspirei heitä julistamaan totuutta koko maailmalle.

Kun Saksan nykyinen keisari oli nuori mies — kerrottiin Saksan lehdissä monta vuotta siten —, ennusti eräs mustalaisnainen hänelle: »Saksa tulee käymään suurta sotaa v. 1914, ja Saksa häviää, jos sitä hallitsee keisari, joka nousee hevosen selkään väärältä puolelta; kruununperillinen kuolee mestauslavalla.» Ranskalainen lehti »Figaro» viittaa luultavasti tähän, sanoessaan, että keisari Wilhelm pelkää tappiota erään salaperäisen ennustuksen johdosta. Onhan muuten kabbalistisilla laskuilla ennustettu Saksan keisarikunnan häviötä vuodeksi 1913. Vanha keisari Wilhelm I kysyi v. 1829 eräältä selvänäkijältä, tapahtuisiko hänen elämässään mitään erinomaisempaa. Profetissa lasti yhteen vuosiluvun numerot 1 + 8 + 2 + 9 = 20, lisäsi summan alkuperäiseen vuosilukuun ja sanoi: »Kyllä, vuonna 1849.» Taas hän teki saman laskun 1 + 8 + 4 + 9 = 22, laski yhteen 1849 + 22 sai vuosiluvun 1871 ja sanoi: »vuonna 1871 syntyy Saksan keisarikunta.» (1849 oli Preussin vallankumous, jolloin Wilhelmin henki oli vaarassa.) Vielä kerran ennustaja-nainen saman menetelmän kautta sai vuosiluvun 1888, jonka hän sanoi olevan keisari Wilhelmin kuolinvuoden. Ja kun Wilhelm kysyi, kauanko Saksan keisarikunta kestäisi, laski profetissa taas 1 + 8 + 8 + 8 = 25, 1888 + 25 = 1913 ja vastasi: »vuoteen 1913.»

Eräs englantilainen uskonlahkon perustaja ja mystikko, Joanna Southcott, joka kuoli joulukuun 27 p:nä 1814, ennusti, että maailman loppu tapahtuisi vuonna 1914 ja että Englannin vii-

meisen kuninkaan nimi olisi Georg (Yrjö); sen jälkeen perustettaisiin Kristuksen valtakuntaan päällä.

Eräs kunnioitettava ranskalainen pappi, joka kuoli v. 1859, teki v. 1854 muutamia ennustuksia, jotka kauan ovat olleet tunnetut »Mayence'n profetia'n» nimellä. Ennustus sisältää 18 säettä ja alkusäkeiden ennustukset ovat toteutuneet vuosien 1866, 1870 ja 1871 tapahtumissa. Loppusäkeet kuvaavat hirmuista sotaa, jossa seitsemän liittoutunutta on kolmea liittolaista vastaan, mutta jossa Ranska, joka on noiden seitsemän puolella, voittaa. Viimeinen säe kuuluu: »Wilhelm, toinen sen niminen, on oleva viimeinen Preussin kuningas. Hänellä ei tule olemaan muita seuraajia kuin Puolan kuningas, Hanoverin kuningas ja Sachsenin kuningas.» (Lighfin mukaan.)

Ranskalainen lehti »Matin» julkaisi kesäkuussa 1901 kymmenen vuotta sitten kuolleen portugalilaisen papin Dom Bosco'n näin kuuluvan profetian: »Europpalainen sota syttyy v. 1913 tai 1914, Saksia palotetaan. Mutta vasta vihollisen tunkeuduttua Ranskan sydämeen karkottaa tämä maa mahtavalla kädellä germaani-aiset Rheinjoen toiselle puolelle. Ylimielinen mies on näkevä puunsa pirsokkuna, murskattuna juuria myöten, kaikkien polkemaana. Suuria taisteluita käydään elokuun 15 ja syyskuun 15 p:n välillä, jolla ajalla paavi kuolee ja taas elää. Belgia kärsii paljon, mutta nousee jälleen suuresti vahvistettuna. Puola saa oikeutensa takaisin.» (Dagens Press.)

Kuten näkyy, ovat ylläolevat ennustukset kauttaaltaan yksimielisiä sekä nykyisen sodan että sen tulosten suhteen. Tärkeimpänä tuloksena on ehdottomasti pidettävä yleistä rauhaa, joka ei enää nojaudu armeijoihin ja kammoihin, vaan inhimillisiin ja järkeviin kansainvälisiin sopimuksiin. On tosiaan ilahuttavaa nähdä, millä yksimielisyydellä eri kansoissa nyt odotetaan maailmanrauhaa, jota ei mikään ylimielinen hallitus oikullisesti saata rikkoa, rauhaa, jonka siunauksena tulee olemaan henkevämpi sivistys. Tosiaan toteutuu, mitä viime vuonna lausuin puhuessani Suomen deevasta: »ennen pitkää tulevat kaikki kansat joutumaan ikäänkuin portin eteen, uuden ajan kynnykselle ja heti siinä kynnyksellä niille kaikille asetetaan tärkeä kysymys. Kaikilta sivistyskansoilta kysytään: tahdotko elää vai tahdotko kuolla? Tahdotko olla yhä olemassa kulttuurikansana ja tahdotko mennä eteenpäin elämässäsi kulttuurikansana vai tahdotko lakata olemasta?» (Suomen Kansallishaltia, siv. 5).

Luodessamme katsemme kohti valoisampaa tulevaisuutta, jota teosofit pitkin vuosia ovat ennustaneet ja odottaneet, muistakamme, mitä Mr. C. W. Leadbeater kirjottaessaan kuudennen juurirodun alkuvaiheista puhui Europan lähimmästä tulevaisuudesta:

»Todellisuudessa koko maailma on valtiollisesti liittoutunut. Europpa näkyy olevan liittokunta, jolla on jonkinlaiset valtiopäivät, mfnne kaikki maat lähettävät edustajansa. Keskuskomitea järjestää asiat, ja eri maiden kuninkaat ovat vuorottain liiton presidenttinä. Se

valtiokoneiston uudistus, joka sai aikaan tämän ihmeellisen muutoksen, oli Julius Caesarin työtä. Hän oli 20:nnellä vuosisadalla jonkun aikaa ruumistuneena, valmistamassa tietä Kristukselle, joka saapui julistamaan Viisautta. Suuremmissa parannuksissa näyttää tehdyn kaikkiin suuntiin eikä voi muuta kuin hämmästyä sitä tavatonta varojen runsautta, mikä näihin on tuhlatu. Näyttää siltä kuin Caesar, onnistuttuaan muodostamaan liiton ja saatuaan kaikki maat hylkäämään sodan, olisi järjestänyt niin, että jokainen maa muutamina vuosina erottaisi puolet tahi kolmannen osan siitä rahasta, minkä se oli tottunut käyttämään sotavarustuksiin, ja käyttäisi sen johonkin yhteiskunnalliseen parannukseen, jonka hän määräisi. Tämän hänen suunnitelmansa johdosta aleni vähitellen koko maailman veromäärä, mutta siitä huolimatta oli varatuna kylliksi rahaa, joilla ruokittiin köyhiä, hävitettiin kaikki köyhienkorttelit ja toimeenpantiin ihmeellisiä parannustoimenpiteitä kaikissa kaupungeissa. Hän järjesti niin, että sellaiset maat, missä pakollinen sotapalvelus oli ollut sääntönä, säilyttäisivät vielä jonkun aikaa tuon tavan, mutta heidän sotilaansa tekisivät työtä valtion hyväksi, laittaen puistoja ja teitä sekä repien alas syrjäkorteileita ja avaten kulkuyhteyksiä kaikkianne. Hän järjesti niin, että vanhat verotaakat asteittain kevennettiin, mutta sen avulla, mitä niistä jäi järeälle, onnistui hän puolestaan elvyttämään maailman. Hän on todellakin suuri mies, mitä ihmeellisin nero.

»Alussa näkyy olleen jonkun verran vaivaa ja edelläkäyviä riitaisuuksia, mutta hän kokosi yhteen joukon erittäin kyvykkäitä henkilöitä — jonkinlaisen kapinetin parhaita järjestäjiä, mitä maailma on synnyttänyt — Napoleonin, Scipio Afrikanuksen, Akbarin y.m. jälleen ruumistuneina, parhaimmat ihmiset tekemään käytännöllistä työtä, mitä koskaan on nähty yhdessä. Asia pantiin toimeen loistavassa muodossa. Kun kaikki kuninkaat ja pääministerit olivat kokoontuneet yhteen päättämään liiton perustamisesta, rakennutti Caesar tilaisuutta varten pyöreän salin, jossa oli paljon ovia, niin että kaikki saattoivat astua yhtäaikaan sisälle, eikä yksikään valtiass voimut ohtaa etusijaa toisesta.» (Tietäjä n:o 4—6 v. 1911.)

Näin Mr. C. W. Leadbeater. Englantilainen sanomalehtimies ja rauhanystävä kuuluisa Mr. William T. Stead, joka viime vuonna hukkuin Titanic-onnettomuudessa, kirjotti ja julkasi jo v. 1898 kirjan nimeltä »Europan Yhdysvallat». Silloin ei monikaan kääntänyt huomiotaan hänen haaveelliseen valtiolliseen ohjelmaansa, mutta nykyään selviää yhä useammalle ajattelijalle ja ihmiskunnan ystäväälle, että ainoa mahdollinen tapa taata pysyväistä ja siunauskellista rauhaa Europpalle on noudattaa Amerikan Yhdysvaltain esimerkkiä. Mr. Steadin ohjelman mukaisesti ei Europpa silloin tarvitsisi kuin yhden seisovan armeijan, joka poliisivoiman tavalla valvoisi kansainvälistä rauhaa ja sopua. Yhteinen parlamentti järjestäisi yleisiä, kansainvälisiä asioita, ja muuten jokainen kansakunta hoitaisi sisäisesti omia asioitaan.

Toivokaamme, että Europan valistuneet halli-

tukset ja kansat todella toimeenpanevat tämänsuuntaisen ohjelman nykyisen, hirmuisista hirmuisimman maailmansodan päätyttyä. **1914: 363—367.**

Tämän vihkonsa johdosta saisi Tietäjä viettää pientä muistojuhlaa, sillä se on luvultaan teosofisen aikakauskirjamme n:o 10 0. Tietysti se on nimellisesti n:o 116, kuten näkyy yksinkertaisesta yhteenlaskusta: 9 numeroa vuonna 1905, 12 numeroa kunakin seuraavana kahdeksana vuotena, siis 96 numeroa, ja 11 tänä vuonna: $9 + 96 + 11 = 116$. Mutta kun ottaa huomioon kaksoisnumerot, on tämä marraskuun vihko 1914 todellisuudessa sadas vihko, joka painetaan ja lähetetään maailmaan. Heinäkuun numeron 1905 toimitti Martti Humu Lontoonmatkani johdosta; muut 99 ovat minun toimitamani. Vasta ensi kuussa saisin siis minä viettää satanumeroista toimittajajubileumiani. Mutta Tietäjä viettää tässä kuussa. Ja hyvä on, että Tietäjä käy minun edelläni!

Ajatukset kääntyvät itsestään taaksepäin ajassa. Selailen aikakauskirjamme, silloisen Omantunnon, ensimmäistä vuosikertaa ja muistelen, kuinka monen ahdistuksen, kuinka monen toivon ja epäilyksen tunteen synnyttämä se oli. Jo syksyllä 1903 olin jättänyt Painoylihallitukseen anomuksen saada julkaista teosofista aikakauskirjaa nimeltä »Uutta Valoa». Kun ei kuulunut vastausta vielä jouluksi, kävi pienen seitsenmiehiseri teosofisen komiteamme mieli sangen apeaksi. Vuoden 1904 alussa painatti kirjallisuuskomiteamme käsikirjotukseni »Uskonnosta ja elämästä», joka tuomiokapitulin määräyksestä otettiin takavarikkoon heti painosta. Tämä tietenkään ei kohottanut mieltämme, ja kun kenraalikuvernööri Bobrikoff pari päivää ennen kuolemaansa oli allekirjottanut kieltävän vastauksen aikakauskirja-anomukseen, painui synkkytämme melkein toivottomaksi.

Mutta kun yö on pimeimmillään, koittaa valo. Niinpä silloinkin. Syksyllä vapautettiin »Uskonnosta ja elämästä» hetkellisestä takavarikostaan ja meni heti hyvin kaupaksi. Amerikkaan varsinkin oli paljon tilattu. Rohkaisu tasta menestyksestä päätti komiteamme tehdä uuden yrityksen aikakauskirja-asiassa. Nyt eräs toinen sen jäsen, kirjailijanimi Martti Humu, valittiin hakemaan julkaisemisoikeutta. Loka- tai marraskuussa 1904 jätettiin Painoylihallitukseen tämä toinen anomus ja jännitetyin mielin odotimme ratkaisua.

Ei silloinkaan kuulunut vastausta ennen uutta vuotta. Mutta eräässä spiritistisessä istunnossa, jonka komiteamme piti joulukuussa **1904**, sanoi muuan »henki» meille kategorisen lyhyesti: »teosofia voittaa Suomessa vuonna 1905», ja tämä ennustus esti meitä uudelleen lankeamasta epätoivoon.

Maaliskuun lopulla 1905 näimme, Martti Humu ja minä, kumpikin samana yönä kuvaavan unen. Jos muistan M. H:n unen oikein, annettiin hänen käteensä sukka, jossa oli seitsemän solmua, ratkottavaksi. Minun eteeni — omassa unessani — asetettiin laatikko täynnä kultarahoja, käteeni annettiin lapio ja ihme-

telen nostelin kiittäviä, helähteleviä kultakolikolta. Samana päivänä saimme tietää, että »Omatunto, teosofinen aikakauslehti» oli saanut luvan ilmestyä. Nyt oli aamu valjennut teosofialle ja joulukuussa saatu ennustus oli alkanut toteutua.

*

Mutta ennustukseen kuului itse asiassa muutakin. Sen saimme vielä samana vuonna kokea. Sillä voidaanko teosofiselle rauhanhengelle laajemmin käsitettynä ajatella suurempaa voittoa kuin suurlakon saavutus marraskuulla 1905? Puhuessani sen verettömyydestä lausuin m.m.: »Se todistaa, että tuohon hiljaiseen taisteluun, tuohon rauhalliseen ponnisteluun otti osaa voima, joka lähti elämän ylempiltä tasoilta, että siihen ottivat osaa suuret joukot näkymättömiä olentoja, sekä isänmaata rakastavia vainajia että muita astralisia olentoja.» (Omatunto, marraskuu 1905.)

Suurlakko oli kuin herämys koko kansallemme. Se avasi näköaloja ja antoi toiveille siivet. Samassa Omantunnon numerossa (siv. 210) kirjoitin vielä seuraavat sanat: »Kunpa nyt edelleenkin saisimme edetä yhtä rauhallisesti! Uusi päivä valkenee Suomelle ja sen tulo kaikessa loistossaan riippuu siitä, kuinka suuret ja epäitsekäät meidän käsityksemme ovat Suomen tulevaisuudesta. Jos ymmärrämme, että Suomen tulevaisuus on oleva henkistä, ei aineellista suuruutta, henkistä, ei maallista valtaa ja kunniaa, silloin voimme olla huoletti: voitto on oleva varma.»

Ja joulukuun numerossa puhuin vielä johtavassa artikkelissa samasta asiasta seuraavin sanoin: »Tämä kohta loppuun kulunut vuosi 1905 on ollut merkillinen käännekohta Suomen henkisessä elämässä, ja me, jotka uskomme aatteitten ikuiseen voimaan, tunnustamme pelkäämättä, että erinomaisen hyvä enne Suomen henkiselle tulevaisuudelle on mielestämme teosofisen liikkeen suhteellinen menestys tänä vuonna. Vaikkemme vielä voikaan sanoa, että teosofia¹⁾ on Suomessa päässyt voitolle v. 1905, kuten meille ennustettiin viime joulukuun 18 p:nä, on meidän kuitenkin sydämen riemulla tunnustaminen, että teosofian valoisa maailmankatsomus on päässyt verrattain laajalle leviämään. Suuri voitto oli todellakin oman äänenkannattajan saaminen» j.n.e.

Sanoin myös samassa kirjoituksessa: »... elleivät merkit petä, on vuosi 1906 tuova mukanaan muutoksia ja parannuksia monilla aloilla. . . Se uusi vuosi on ehkä Suomelle oleva tärkeä vuosi. Tärkeä sentähden, että monessa suhteessa Suomen kansa ehkä pannaan henkisesti koetukselle.» Mutta nähtävästi en ollut oikein varma, osaisimmeko käyttää hyväksemme oikealla tavalla uuden ajan suomia tilaisuuksia, koska heti lisäsin: »Ja onko kansa silloin valitseva oikean tien, se riippuu siitä, onko kansa nähnyt ja ymmärtänyt ajan uudet ihanteet.»

Kun me nyt vuosia myöhemmin katsomme

¹⁾Tätä kirjottaessani ajattelin tietysti teosofiaa ahtaammassa merkityksessä enkä okkultista maailmaa yleensä.

taaksepäin, huomaamme, että Suomen kansa ei kaikin puolin osannut ottaa vaarin tehtävästään. Se ei ollut vielä täysin ymmärtänyt »ajan uusia ihanteita», jotka olivat ja yhä ovat veljellisyys, maltillisuus, sovinnaisuus ja väkivallasta kieltämys. Heti seuraavana vuonna leimahtivat taas tuleen vanhat sisäiset paheemme: riitaisuus, kateus, puolueellisuus. Ja elokuussa 1906 sotkeutui punainen kaartimme n.k. Viaporin kapinaan, mikä seikka todisti, ettei senkään ihanne ollut väkivallasta kieltäytymisen.

Aivan selvin, suurin askelin ei Suomi osannut kulkea tulevaisuutta kohti.¹⁾ Siitä merkinä oli sekin (monen mielestä varmaankin vähäpätöinen) seikka, että varsinaisen teosofian eteneminen aivan kuin pysähtyi suurlakon jälkeen. Luennoissa kävi puolet vähemmän väkeä ja Omantunnon tilaajat vähentyivät v. 1906 noin 40 % Ihmisten mieli oli kääntynyt »ulkonasiin», punaiseen kaartiin ja varmasti pian saatutaviin yhteiskunnallisiin parannuksiin, että aivan unohtui vanha elämän laki, joka sanoo, ettei mitään saavuteta ulkonaisesti mitä ei ensin ole sisäisesti saavutettu. Vasta nyt näin monta vuotta myöhemmin olemme teosofisesti katsoen saavuttaneet ja sivuuttaneet sen tienpylvään, jonka luo olimme päässeet jo v. 1905.

Mieleni tekee kääntää huomio pois näistä vakavista seikoista kerrankin paljon kevyempiin. Olen parina iltana huvikseni koetellut muuatta vanhaa kabbalistista menetelyä, jota Cagliostro sanotaan käyttäneen ja jonka avulla nimien ja sanojen kirjaimista voi tehdä salaperäisiä, ennustavia johtopäätöksiä. Asian voi ottaa kuten sanottu kevyeltä kannalta, mutta siinä voi toteutua vanha sananlaskukin: ei niin pientä pilaa, ettei totta toinen puoli.

Kuulkaa nyt siis, rakkaat lukijat. Tahdon vihkiä teidät kabbalistisen taidon salaisiin taikoihin. Tämä käy paraiten päinsä esimerkkien avulla. Menetelmä on itsessään aivan yksinkertainen, tarvitaan vain vähän kärsivällisyyttä ja — sanoisinko psyykillisiä herkkyyttä.

Otetaan nyt seuraava nimi: Omatunto, teosofinen aikakauslehti, ja luetaan sen kohtalo kabbalistisesti kirjaimista. On huomattava, että maagillisessa kirjaimistossa saa f:n vaihtaa v:ksi, koska suomen kielessä ei ole f:ää.

Kirjotetaan nimi paperille harvakseen näin:

Omatunto teosofinen aikakauslehti.

Annetaan silmien harhailta kirjainten yli ja sisäisen aavistuskyvyn muodostaa uusia sanoja samoista kirjaimista. Uudet sanat ilmaisevat »Omantunnon» kohtalon. Tässä ne ovat:

Ah, luovu koko nimestä, etsi toinen!

Niin, katsokaa tarkkaan, kyllä samat kirjaimet on käytetty. Ainoastaan kaksi a:ta on jäänyt käyttämättä. Niitä ei ennustus tarvinnut, niitä kutsutaan mykiksi. Cagliostron oli tapana muodostaa niistä latinankielisen oraakkeli lauseen, jonka sanat alkoivat noilla

¹⁾ Kts. tästä myös »Suomen Kansallishaltia», siv. 92.

mykillä kirjaimilla. Tässä tapauksessa siis muodostuisi kaksisanainen oraakkeli lause. Se kuulukoon näin: *Adeptum adopta*, joka merkitsee: valitse Tietäjä. Siinäpä se. Kuka voi kohtaloa vastustaa? Nyt jokainen ymmärtää, miksi Omantunnon nimi oli muutettava Tietäjäksi. Koska kaikki lukijani eivät osanne latinaa, jätän kuitenkin seuraavista esimerkeistä pois tämän viimeisen oraakkeli voitelun.

Katsotaan nyt Tietäjän kohtaloa, ensin henkisesti, sitten aineelliselta kannalta. Kirjotetaan:

Tietäjä teosofinen aikakauskirja

Sanokoot nyt selvänäköiset silmämme, mikä on oleva Tietäjän ihanne! Katseemme harhaille ja lause muodostuu:

Tosi, kaunis, oikea — rakasta niitä!

Mykiksi jäävät j, f, e.

Tosiaan kaunis neuvo! Jos se samalla on Tietäjän luonteen kuvaus ja kohtalo, ei toimittajakaan voi olla siitä muuta kuin hyvillään.

Mutta me tahdomme kuulla sen aineellisestakin kohtalosta. Kirj otamme nimen uudelleen ja tiedustelemme vastausta sisäiseltä sibyllaltamme. Vastaus kuuluu:

Kai, kai voi rikastua, jos ennätää.

Mykäksi jäi yksi e ja toinen e vaihtui ä:ksi. Ihan oraakkelimainen lause! Kaksimielinen. Tämä jo alkaa tuntua kummalliselta. Olikohan Cagliostro oikeassa? Mieli tekee siirtyä oikein maailmanasioihin, kun tässä kerran ennustellaan.

Saksan keisarihan herättää paljon mielenkiintoa tähän aikaan. Mitähän kohtalo hänestä tietää? Kirjotetaan:

Saksan keisari Vilhelm toinen

Kun silmämme vähän aikaa harhailevat, syntyy lause:

Maksat vielä leikin, noita!

Mykiksi jäävät h, n, s, s, r.

Ei, tämä ei ole kaunista eikä kohteliasta. Ehkä vika onkin siinä, että käytimme väärää kieltä. Saksan kohtaloa on tutkittava saksaksi. Kirjotamme siis:

Wilhelm der zweite Kaiser von Deutschland

Ajattelemme nyt ensin häntä itseään ja hänen luonnettaan. Saamme viisi eri vastausta:

Ich hasse alle Dutzend - Werte im Werk.

Mykkinä l, d, v, n. Lause suomeksi: vihaan työssä kaikkia tusina-arvoja.

Warum soll ich leiden? Die Hand verwest.

Mykkinä z, t, k. Suomeksi: miksi minun pitää kärsiä? Käteni kuihtuu.

Schau', elende Welt: Heil dir im Todeskranz!

Mykkinä v, w. Suomeksi: katso, kurja maailma: kunnia sinulle kuolemanseppeleessä. (Ivallinen viittaus hymniin »Heil dir im Siegeskranz.»)

Wozu andere Ideale? Du Schwert ist Heil.

Mykkinä k, l, m, n,; v muuttunut u:ksi. Suo-

meksi: mitä varten toisia ihanteita? Sinä miekka olet pelastus.

Ideal-Volk: eiserne Macht in der Welt.

Mykkinä h, z, w, u, s, d. Suomeksi: Ihanne-kansa: rautainen mahti maailmassa.

Ja-a. Nyt kysymme vielä kohtaloa. Saamme kolme vastausta.

Volk, Land, Heim, Welt: die werde ich stürzen.

Mykkinä a, s. Suomeksi: kansa, maa, koti, maailma: ne vien perikatoon.

Demuthsvoll ist zwar dein Ende — wie Rache!

Mykkinä k. Suomeksi: nöyryyttävä on tosin loppusi — kuin kosto.

Schweiz soll deine Heimat werden.

Mykkinä t, k, v, u, l, a. Suomeksi: Sveitsin tulee olla sinun kotinasi.

Kaameita kaikki nämä ennustukset. Riipuneeko meidän silmistämme, ettei mitään kaunista synny, vai onko tosiaan miehen kohtalo noin ankara?

Kaikissa tapauksissa meidän nyt täytyy keskeyttää, sillä leikki muuten käy vakavaksi. Ja ennustus, jonka syntyy psykologiset tunteet myötävaikuttavat, on aina oleva puoleksi leikin asemassa. 1914:418—422,

ennustuksesta, jonka insinööri Kaarlo Harteva on maininnut 1914:509,

ennusta ja-vanhus 1917:340,

Ennustukseni vuosina 1910 — 1916, art. kuuluu sarjaan Kuinka soisin maatani hallittavan? 1918:18—24,

Tuo ei ole hyvä... ei ollenkaan hyvä. Se on kuin merkki ja enne. ks. »punainen aika» 1918:130,

Tolstoi ennusti, ks. rauha 1919:5, 6—7, ks. selvänäkö 1920:40,

Olen vastikään saanut käsiini muutamia mediumistisia ennustuksia Suomen tulevaisuudesta. Koska ne osaksi jo ovat toteutuneet, täytyy pilkkaajainkin myöntää, ettei niiltä puutu mielenkiintoa. Koska osaksi vielä odottavat toteutumistaan, saattaa niiden julkaiseminen herättää huomiota totuuden etsijöissä ja teosfeissa.

Ennustukset ovat osaksi suomalaista, osaksi ruotsinmaalaista alkuperää.

Psyykillisen tutkimusseuran puheenjohtajalle, professori Arvid Grotenfeltille saapui toukokuun 8 p:nä vuonna 1912 — siis kohta kahdeksan vuotta sitten — mediumistisia tiedonantoja kirjeessä, jonka mediumi, rouva Vilhelmiina Karjalainen Terijoelta, itse hänelle kirjoitti. (Rouva Karjalainen on kerran Tietäjässä ker-tonut muutamia kokemuksiaan vainajista, kts. Vilhelmiina, Kuollut ja kuitenkin elävä, Tietäjä 1915 siv. 112 ja 233; myös Kirjeitä toimittukselle siv. 237.) Prof. Grotenfeltille saapuneesta kirjeestä lainaan tähän seuraavat otteet:

»Nämä (nykyiset) keisarit ja kuninkaat ovat viimeisiä hallitsijoita, tuskin yhtään enää kruunataan. En ole varma ulkovaltakunnista, mutta Venäjän viimeinen keisari on nykyinen Niko-

lai II Aleksandrovitsh. Perintöruhtinaasta ei koskaan tule keisaria, vaikka eläisi sata vuotta. Nyt tulee raamattu täytetyksi sillä tavalla, että keisari- ja ylimysvalta loppuu ja joka valtakunta tulee presidentti-valtioksi. Suomi tulee presidentti-valtioksi, sillä Suomen presidentti on jo syntynyt; se on minulle ihan varmasti ilmoitettu. Minä tunnen hänet. Hän on jo aikuinen. Hänet ilmoitettiin minulle lokakuun 9 p. 1907.

»Samaan aikaan Juudanmaa tulee myös itse-näiseksi — jos kohta vähän myöhemmin, sillä aika jo lähestyy, että juutalaiset palaavat kotimaahansa ja ettei heitä enää ahdisteta. Juuda tulee myös presidentti-valtioksi, ja niinkuin Juuda on antanut Suomelle Kristuksen, niin Suomi on antava Juudalle Messiaan. Juutalaisten Messias on jo syntynyt. Silloin kun Hän koko maailmalle ilmoitetaan, silloin tulevat kaikki juutalaiset tunteiksi. Sillä juutalaiset ovat ihan oikeassa, kun he odottavat Messiaan tulemistä. Juutalaisten vaino lakkaa ennen heidän kastamistaan.

»Väkijuomat jäävät pois joka maan paikasta. Sodat, murhat ja itsemurhat loppuvat, samoin ryöstöt ja väkivalta» ym. ym. ihanteellisia kuvauksia tuhatvuotisen valtakunnan tapaan.

*

Seuraavat ennustukset on kaikki saatu ruotsalaisen kirjoitusmediumin, neiti Ljungströmin kautta Tukholmassa. Vastaanottajana on ollut insinööri K. R. Wessberg Suomesta, joka kulloinkin on ollut istunnossa läsnä ja joka hyvän-tahtoisesti on jättänyt kirjoitetut muistiinpanot käytettäväkseni. Lausunnot on tietysti annettu ruotsinkielellä, jonka tähden ne suomennan.

Vuonna 1911 — siis kohta yhdeksän vuotta sitten — kirjoitti neiti Ljungström:

»Sanokaa Suomen kansalle, että sen aamu koittaa, loistavan päivän aamu. Sankareita, vapauttajia, kansanvalistajia on lähtevä Pohjo-lasta. Suomen kansa on urhoollisuudessa ja sankariteoissa näyttävä tietä koko Europalle. Sen voima on ratkaiseva gordilaisen solmun. Esiintymisensä kautta se on antava toisille rohkeutta, ja jättiläinen kukistetaan, sekä ulkonainen että — mikä enemmän merkitsee — sisäinen, se joka on takana. Sen riveissä on taisteleva valon Mestari — tuntemattomana. Sen maasta on esiintyvä Valo, joka sokaisee sen vastustajat.

»Vielä ei Suomea ole ollut, mutta uusi, todellinen Fennia on syntyvä. Kuka kuuluu uudelle isänmaalle? Nouskoon hän masennuksesta, antakoon rintansa hengittää luottamuksen eläyttävää ilmaa. Juokoon hän uuden Suomen äidinmaitoa. Sankarien valtakunnan, valon kansan tahtoo äiti luoda. Hän odottaa Ikuisen jalkojen juuressa. Pyytäkää häntä laskeutumaan teidän luoksenne. Hän odottaa.»

Syyskuun 15 p:nä 1918 — siis punaisen kapinan jälkeen — kirjoitti neiti Ljungström:

»Veljeni. Suomella on korkea tehtävä ja Suomen on täytynyt tyhjentää kärsimyksen kalkki tullakseen tämän kutsumuksen arvoiseksi. Ilman kärsimystä ei mitään korkeampaa tehtävää saata täyttää. Kaikki, jotka ovat kärsineet

marttyyrikuoleman, ovat valmistautuneet tätä hetkeä varten. Heidän vuodattamansa elonvoima on palaava voima-aaltona yli koko kansan. Suuri uhri on suoritettu ja juhlallinen toimitus korkeammalta näkökannalta katsoen.

»Rakas veli. Kahden vuoden kuluttua on maasi saavuttanut ulkonaisen rauhan ja järjestyksen. Mutta syvä mielenmasennus on taudin tapaisena kuluttava sieluja. Mutta sinun mielesi on päivästään täyttyvä suurella ilolla, sentähden että sinä näet ja tiedät, mitä on tekeillä astraalisissa ja mentaalisissa maailmoissa. Ja tätä iloa ja tätä tietoa sinä onnistut jakamaan muutamille harvoille. Nämä tulevat odottamaan korkeata Mestaria ja ottamaan hänet vastaan, kun hän esiintyy historiallisena, poliittisena henkilönä. Niin, korkea ja arvokas Mestari on kaikille nähtävänä johtaen kansan kohtaloa kolmen vuoden aikana, laskien perustan niille uusille yhteiskuntamuodoille, jotka sitten jatkuvat vuosisatojen kestäessä...

»Tahdotko tulla hänen avustajakseen?»

Tammikuun 11 p:nä 1919 kirjoitti neiti Ljungströmin kädellä henkivoima, joka nimitti itseään Oscar Busch'iksi:

»Rakkahin veli Wessberg, saat pian vähän rohkaisua. Maailmassa valkenee. Suomen tulevaisuutta vertaan aurinkoiseen päivään. Vielä on vain aamunkoi, mutta Päivä nousee taivaanrannan yli...

»Maailma kyllä ei voi välttää demokratisointia, mutta toivomme kaikkein teikäläisten liittolaistemme avulla voivamme henkevoittaa ja lieventää asiainkulkua, niin että kokonaisuus pelastuu kaaoksesta ja hävityksestä.

»Reipas mieli, uudet otteet ja siivekäs rukous — ja vahvistaa uskoasi, niin hengen kyyhkynen tulee sinua vastaan. Uskollinen ystäväsi ja veljesi Oscar Busch.»

Toukokuun 5 p:nä 1919 kirjoitti Emmanuel'iksi itsensä sanova henkivoima neiti Ljungströmin käden kautta seuraavasti:

»Veljeni, Sinä, joka rukoulet ja toivot, sinä, joka maatasi rakastat, katso, kuinka lehdet puhkeavat, katso, kuinka kahleet ja siteet kirpoavat.

»Ei ole epäilystä siitä, että Suomi käy kohti onnellista ja valoisaa tulevaisuutta, että sen kansassa piilee kehitysmahdollisuuksia, jotka tähän saakka ovat olleet syrjäytettyinä, mutta vapauden kautta saavat tilaisuuden kehittyä. Suomi on kunniaakkaasti täyttävä paikkansa kansojen kesken, julistettuna täysi-ikäiseksi ja oikeutetuksi itse määräämään kohtaloaan. Sen johtavat miehet tekevät kyllä erehdyksiä, mutta palaavat aina takaisin johtavaan aatteeseen, siihen valoon, jota korkeammat voimat sytyttävät heidän sieluissaan.

»Korkea Enkeli on ottanut Suomen johdon käsiinsä eikä jätä tätä kansaa, ennenkuin se on saavuttanut kehitystasteen, josta nyt ei edes uskalleta uneksia. Viimeinen on tuleva ensimmäiseksi ja äärimmäinen etevimmäksi. Suomalainen salatiede on tuleva valoksi maailmalle ja luova tietäjiä, sankareita ja marttyyreja. Pitkinä aikoina tulee Suomessa käymään tiedonhaluisia miehiä ja naisia, jotka juuri siellä

tapaavat niitä viisauden aarteita, mitä ei muualla ole löydettävissä. Suomen kielessä piilee sointu, jonka avulla uusi voima voidaan lähettää maailmaan. Sitä kehitetään ja hoidetaan ja pienestä lapsipahasesta se kasvaa ihanaksi neidoksi. Sitä tullaan laulamaan, ja laulun tietä se pääsee ihmissieluihin vaikuttamaan ja kylvämään korkeita inspiroivia voimia. Salatieteen mestarit tulevat tällä kielellä luomaan loitsuja (mantroja), joiden avulla sitovat pahoja henkivoimia ja kutsuvat valon enkeleitä maanpäälle.

»Suomen luontoa tulevat korkeat haltiat (deevat) hallitsemaan, ja ne herättävät kansassa vastustamattoman kaihon, kaihon, joka avaa korkeimpia maailmoita ja antaa ihmisten tuta jumalain autuutta. Emanuel.»

*

Tämä viimeinen ennustus ansaitsee mielestäni erittäin teosofein huomion. Siinä on julkilausuttuna mitä allekirjoittanutkin aina on uskonut, sanonut ja kirjoittanut. Omat näkemykseni saavat täten vahvistusta odottamattomalta, vieraalta taholta. Olen aina uskonut suomalaisen salatieteeseen ja sen korkeaan tehtävään. Vaikka useimmat nykyaikaiset teosofit eivät uskoisi mitään »suomalaista salatiettä» olevankaan, toistan yhä uudestaan niille, joilla on korvat kuulla: »meidän on luotava jotain omaa. Meidän on päästävä selville omasta itsestämme. Menestys ei meitä seuraa, jos vain matkimme toisia. Meidän täytyy itse omin voimin tunkea luonnon mysteeriin, ratkaista elämän ja kuoleman arvoitus sekä oppia Jumalaa tuntemaan. Meidän täytyy se tehdä, jos tahdomme kansana elää. Ylös siis kaikki, jotka rakastavat maatansa ja kansaansa ja soisivat, että Suomen johtotähtenä olisi Totuus!»

Muuten ei tarvitse olla erityinen ennustaja aavistaakseen, että Suomen Teosofisessa Seurassa saattaa tänä vuonna tapahtua suuriakin uudistuksia ja muutoksia. Luku 13 on näet näytellyt huomattavaa osaa Seurassamme. Suomen T. S. on kansallisten teosofisten seurojen joukossa kolmastoista. Vuonna 1913 senaatti kieltäytyi vahvistamasta Seuran sääntöjä. Koska Seura perustettiin vuonna 1907, on vuosi 1920 sen kolmastoista ikävuosi. Luku 13 on kabbalistisesti kuoleman ja rakkauten luku; mikä ei luvussa 13 synny uudestaan rakkaudessa, se on tuomittu kuolemaan. Tämä vuosi saattaa siis olla kriittinen Suomen T. S:lle. Ja koska olemme huomanneet, että meidän T. S:imme pienoisuudessa edeltäkäsintoteuttaa, mitä koko maailmalle sitten tapahtuu, saatamme syystä kysyä: onko siis vasta alkanut vuosi osoittautuva huomattavaksi Suomenkin historiassa?

Toivokaamme, että kaikki vaikeudet ovat voitettavissa rakkautella. Maailma on väsynyt kovuuteen ja väkivaltaan. Se jo kaipaa lempeyttä, anteeksiantoa ja oman itsensä unohtamista. 1920:50—54,

[*Samoista ennustuksista muutamia otteita P. E. toistaa 1933:155—157, ja lisää: Nyt — 13 vuotta myöhemmin — sanon: noita ennustuksia sietää pohtia ja miettiä.]

Tiesinhän minäkin toista kymmentä vuotta sitten, että Eurooppaa uhkasi suuri sota. ks. sota 1920:196—198,

Kuinka tosi olikaan se ennustus, joka sanoi, että Suomen tulua itsenäiseksi v. 1917 kuluisi kahdeksan vuotta mitä julmimmassa käytännöllisessä materialismissa! Sen saamme joka päivä todeta, sillä toimeentulokysymys on etualalla Suomessa nykyään. Ja vaikka ihmiset koettavat huumata itseään huveilla ja nautinnoilla, tietävät kaikki, että taustassa irvistää ainainen leipähuoli. Tämä vielä olisi siedettävä, ellei se vaikuttaisi lamauttavasti henkiseen elämään. Mutta henkinen pyrkimys jää nyt toiselle sijalle, ja jollei tässä suhteessa tapahdu muutosta — jollei Suomen kansa jaksa voittaa itseään ja taasen herätä totuuden etsimiseen, joka ei ole yksin älyllistä, vaan myös sielullista ja henkistä laatua, — on vaara lähellä, että meidän ylevä ja kaunis sivistystehtävämme jää suorittamatta.

Tuossa ennustuksessa oli muuan kohta, joka koski läheltä meitä teosofeja: »noina vaikeina materialistisina vuosina kysytään todella, jaksatteko ylläpitää teosofista henkeä puhtaana ja koskemattomana vuoteen 1925.»

Olemme jo saaneet kokea suuren vaikeuden: teosofien jakautumisen kahteen leiriin. Sen sijaan, että yhteisvoimin olisimme seisoneet ajan materialismia vastaan, olemme tässä pienessä maassa hajaantuneet kahdeksi seuraksi, jotka kumpikin nyt saavat taistella taloudellisia vaikeuksia vastaan. Mainitakseni esimerkin. Tietäjä, jolla ennen oli pari tuhatta tilaajaa, kannatti hyvin ja antoi minullekin palkan työstäni. Ruusu-Risti sitä vastoin — huolimatta korkeasta tilaushinnastaan — kärsii taloudellista puutetta eikä tuota minulle mitään. Olenkin vaivannut päättäni kysymyksellä, minkälaisiin toimenpiteihin on ryhdyttävä ensi vuoden suhteen: 1) onko Ruusu-Risti lakkautettava? 2) onko hinta nostettava kaksinkertaiseksi? 3) onko hinta pysytettävä ennallaan, mutta teksti supistettava puolella? vai 4) onko muodostettava osakeyhtiö siksi suurella pääomalla, että se kykenee allekirjoittaneenkin työtä palkkaamaan? Otan mielelläni vastaan lukijoitteni kirjallisia vastauksia ylläoleviin kysymyksiin tai heidän keksimiään uusia ehdotuksia. Kirjeet osoitetaan Ruusu-Ristin toimitukselle, Helsinki. 1921:326—327,

Minun pitää kertoa eräästä madame Blavatskyn ennustuksesta 1922:154, [*ks. ennustuksia 1933:155,]

Ennustuksia Suomen tulevaisuudesta, kirj. W. Holmberg ks. tätä.

Sama amerikkalainen ystäväni, jonka ennustuskyvystä kerroimme Tietäjän marraskuun numerossa 1912, kirjoitti P. E:lle toukokuun 24 p:nä tänä vuonna: »Te kai muistatte, että noin 10 vuotta sitten kauttani tuli tiedoksi, että 49:s fyysillinen työpäivänne on viimeinen. Hiljattain tuli tietooni — jos en ole erehtynyt, — että teille on asialle merkittävä seitsemäs päivä helmikuuta. Minun on odotettava ikäni 65:tä päivää. Ja tuota ennen on minun rakettava koti ja etsittävä tuleva

äiti itselleni, sitten synnyn 22 vuoden kuluttua »jälleen» omaan kotihini! Siis tuleva syntymäpäiväni tulisi olemaan v. 1956 ymmyrkäisissä luvuissa. Päivämääristä en tiedä vielä poislähtöäni enkä tulevaan syntymääni nähden, mutta nekin tulevat tietooni, jos se toiselta puolen katsotaan tarpeelliseksi. Kenties ajattelette, että 22 vuotta on luonnottoman lyhyt kuoleman ja jälleensyntymän välinen aika. Vaan asia on siinä, että minun kauttani todetaan jälleensyntymän tosiasia, »käteen tuntuvalta tavalla», siinä ympäristössä, missä tulen kuolemaan ja jälleensyntymään. On kaunistaa ajatella että »me olemme olleet, olemme, ja tulemme olemaan». J. B. 1923:277—278,

Jotkut ystävät ovat huolestuneina kysyneet minulta osaksi suullisesti, osaksi kirjallisesti, tulenko pian kuolemaan, koska otin viime Ruusu-Ristiin erään amerikkalaisen ennustuksen 49 työpäivästä. (Astun ensi joulun aikaan 49:nteen ikävuoteeni.)

Olen kiitollinen ja iloinen nähdessäni, että ystäväni soisivat minun vielä elävän »kauvan, kauvan». Tahdon heti lohduttaa heitä sillä, että on toisia ennustuksia, joiden mukaan työpäiväni eivät vielä pitkiin aikoihin päättyisi. M.m. useille tuttu englantilainen selvänäkijä Mr. A. V. Peters lupasi minulle Tukholmassa 1900, että eläisin ainakin 80-vuotiaaksi ja »ettei kuolemastani ollut paljon tietoaakaan». Sanoihan vanha kreikkalainen sananlasku, että »se kuolee nuorena, jota jumalat rakastavat», ja koska nyt olen elänyt jo näin vanhaksi, toteutuu minun suhteeni pikemmin ruotsalaisen sananlasku, jonka mukaan »ilkeä laji ei helposti häviä.»

Oikeastaan julkaisin J. B:n ennustuksen viime Ruusu-Ristissä osoittaakseni, että meidän ei tulisi huolehtia kuolemasta. Mitä me kuoleman hetkestä tiedämme? Varmuudella ei mitään muuta kuin että se kerran tulee. Se voi tulla varhemmin ja se voi tulla myöhemmin. Taivaallinen Isä yksin sen tietää. Siis olkaamme aina iloiset, aina valmiit lähtemään ja aina valmiit vielä jäämään.

Useinhan tunnemme, kuinka ihanata olisi saada kuolla, s.o. siirtyä pois henkimailmaan, jossa kaikin puolin on niin paljon helpompi tehdä työtä! Ei elämä tällä fyysillisellä tasolla ole mitään leikkiä — varsinkaan nykyään. Mutta kun sitten ajattelemme ja muistamme, kuinka paljon tietämättömyyttä on maailmassa, kuinka paljon työtä veljemme valistamiseksi täällä yhä on tehtävissä, silloin luovumme itsekäistä kuolema-unelmista ja kiitämme Elon Herraa, että Hän antaa meidän vaeltaa surujen laaksossa, antaa meidän vielä yrittää, osaisimmeko luoda vähäisenkään valoa ja onnea tähän raskautettujen ja ristinkantajien maailmaan. 1923:327—328,

näkyä todella alkavan toteutua ennustus, joka ks. looshityö 1925:264—265,

ennustus, jonka madame Blavatsky kertoo Mestari Koot Hoomin lausuneen, ks. H. P. B. 1925:298,

Ennustus vuodelta 1880. 1927:163,

Ennustuksia Yrjö V:stä. 1929:167,

H. P. B:n ennustus oli todella sattuva, ks. H. P. B. art. »Ajan merkit» 1929:189 muist.

Vanha ennustus. 1930:72—74,
Ennustuksia Europan tulevaisuudesta. 1930:114—116,
Ennustuksia P. E:stä muistiinpannut J. R. H. 1931:30,

Ennustuksia v:lle 1931—1931:60—64,

Seuraava kirjoitus Duluthissa, U. S. A., ilmestyvästä »Päivälehdestä», jonka eräs jäsenemme lähetti minulle, kiinnostaa varmaan Ruusu-Ristin lukijoita.

Etela-Californian indiaanitietäjän ennustus. Kerran eräs ystävätar kertoi minulle, että San Gabrielissa oli elänyt ihmeellinen tietäjä noin kolmekymmentä vuotta sitten ja hänelle kädestä katsoen ennustanut tulevia asioita, jotka ovat tähän saakka ihan pilkulleen toteutuneet.

Tuo tietäjä on nyt jo yli sadan vuoden ikäinen indiaani-aija. Hänen luonaan käy kymmeniä rikkaita ihmisiä tarjoamassa rahaa ja pyytämässä häntä käteenkatsoen antamaan tietoja tulevista asioista, mutta ainoastaan harvoille hän sen tekee. Tässä hiljattain kävin mieheni kanssa hänen luonaan, mutta hän ei meidän kummankaan käteen katsonut, vaikka tarjosin hänelle 20 dollaria rahaa. Hän vain pudisti päätään ja puri tupakkaa eikä huolinut rahasta.

Vihdoin hän vastasi pyyntöön: »Ennenkuin näkee tulevia asioita oikein, niin täytyy tahdonlujuuksella syventyä niitä katsomaan ja hän pitää yksityisen asiat liian vähäpätöisinä». Hän näytti siltä kuin ei tietäisi maailman asioista yhtään mitään. Minä kysäsin: »Ovatko teidän mielestänne valkoiset ihmiset kohdelleet indiaaneja hyväntoimisesti?» Ei vastannut mitään.

Mieheni kysyi häneltä: »Voisitteko sanoa meidän syntymämaamme Finlandin tulevaisuudesta mitään, kuinka sen tulee käymään, kun se on alinomaa suurkansan uhattavana?» Ukko heitti kysyjään syvällisen kysyvän silmäyksen, ja samalla otti hyllyltä käteensä World Atlaksen ja siitä kartasta näyttäen sanoi: »Kas tossa on Finland! Sehän on itsenäinen maa, eikä mikään suurkansan voi sen itsenäisyyttä hävittää». Kysäsin: »Kuinka te semmoista luulette?» Ukko hymähtäen toisti: »Kuinka luulette!» Sitteen hän avonaisesta ovesta kädellään viittasi avaruuteen sanoen: »Katsokaahan tuonne! Onko se vain paljasta tyhjää ja turhuutta?» Sitte istui hän vanhalle tapuretkalle ja alkoi puhella.

— Siitä on nyt jo kulunut yli kuusikymmentä vuotta, kun isäni eli viimeisiä elonsa päiviä, ja hän tiesi sen aivan hyvin. Minä taitin silloin neljäkymmentä vuotta. Eräänä iltana minä istuin isäni kanssa ulkona ja me yhdessä luimme taivaan tähdistä tulevia maailman tapahtumia ja isäni käski minun kätkeä ne mieleeni. Kaikki ne asiat, mitä isäni taivaan tähdistä luki ovat tähän saakka juuri sillä tavalla tapahtuneet. Me elämme nyt alussa aikakautta, jolloin koko maailman suurkansat hajoavat pieniksi itsenäisiksi valtakunniksi. Sota ei kyläkään koskaan lopu, isompi puu varjoaa pienemmät puut, mutta kaikki ajallansa loppuu.

Isot puut häviävät maan päältä ja pienemmät nousevat tilalle. Semmoista sotaa ei enää koskaan tule, että toinen kansa valloittaisi toisen kansan ja maan ja hävittäisi sen itsenäisyyden. Viimeisessä maailmansodassa sodittiin viimeisen valloitusota maan päällä. Se suurkansan ja suurvalta viimeksi säilyy, jolla on vain vähän sotaväkeä ja sota-aseita. Maailman kansakunnat ovat kehittyneet ja heihin on juurtunut vapauden ja itsenäisyyden kaipuu niin voimakkaasti, että ei mikään kansa toisen kansan alamaisuuteen alistu. Sisäiset kapinat hajottavat suurvallat pieniin, toisistaan riippumattomiin valtakuntiin.

Ainoastaan Venäjä, Kiina ja Japani täydellä voimallaan nousevat aseisiin toisiaan vastaan, ja sitä he eivät voi välttää. Mutta ennenkuin heistä kukaan mainittavasti ehtii toisiaan vahingoittaa, niin kunkin maan kotoiset koirat hyökkäävät oman maansa hallitusta vastaan ja hävittävät sen aikaisen hallituksen ihan perinpohjaisesti. Seuraus on, että kunkin maan kansat sisäisesti joutuvat vaikeasti selkiävään käymistilaan ja kamalaan laittomuuden aikaan. Siitä he selkiävät ja olot muuttuvat rauhallisemmiksi vuoteen 1977 mennessä. Mutta silloin on Suur-Venäjä hajonnut 49, Kiina 28 ja Japani 14 itsenäiseen valtakuntaan. Ja vuoteen 2000 mennessä koko Europa, Aasia, Afrika ja Australia ovat rauhoittuneet, ja hajonneet 490 itsenäiseksi valtakunnaksi. Ensimmäiset sopivat Europan eri valtakunnat ja sitten seuraavat kaikkien muiden maiden vallat, tehden sovinnon ja heille tulee samanniminen ja samanarvoinen raha. Kaikki eri valtakuntain väliset tullit, passit y.m. valtaimäiset tarkastukset poistetaan.

Ja vuoteen 2007 mennessä Amerikan ja koko maailman kansat ovat hajonneet 980 itsenäiseksi valtakunnaksi, ollen jokaisella oma hallitus. Sen jälkeen pääkohdissa koko maailman kansat tulevat olemaan samoina pikkuvaltioina noin tuhannen vuotta.

Mutta silti eri kansain oma kotoinen kieli kotimaassa ja yksityisomaisuus, koti ja perhe tulevat aina säilymään. Ei pahin laittomuuden aika eikä mikään tyrannihallitus kykene niitä hävittämään, sillä se olisi pyhän luonnonlain vastaista. Aurinko ja samoin koko aurinkokunnan eri kappaleet omistavat oman maansa ja oman paikkansa.

Nykyisen koko maailman ulottuvan pulakauden hän sanoi jo vuosikymmeniä ennen tienneensä, se saavuttaa pohjan lopulla vuotta 1933. Sen jälkeen alkaa nousu, vuonna 1936 oikein tuntuva. Ennen iankaikkisuutta pyhässä luonnonlaissa on säädetty, että kaiken täytyy kasvaa ja kehittyä, pyhä luonnonlaki ei salli tehdä harppauksia eikä jättää jälkeensä ainaiseksi korjaamattomia aukkoja. Kaiken, mikä sen tekee, täytyy ajallansa palata takaisin jättämättä aukot korjautumaan. Ihmisessä on henkinen ja aineellinen elämä, ja henkinen — järki — on viimeisen 60 vuoden ajalla tehnyt harppauksia, keksinyt ja kehittänyt koneet y.m. ihmelaitokset niin joutuin, ettei aineellinen elämä, joka vain tasaisesti kehittyi, ole voinut seurata jälessä, niin että voisi koneiden työn-

tulokset jakaa koko ihmiskunnan hyväksi. Keksinnöt ja koneet kylläkin yhtämittaa kehittyvät, mutta vuosien 1930—1999 välisenä aikana maailmaan ei ilmesty mitään sellaista uutta mikä ihmiselämään tekisi mainittavaa muutosta. Henkisen elämän — ymmärtääkseni järjen — täytyy seisahtua harppauksensa korjaamaan, mutta aineellinen elämä kehittyy taiseisesti ja vuoteen 2,000 mennessä saavuttaa henki elämän kanssa tasapainon. Silloin aineellinen elämä on kehittynyt, niin että voi jakaa henkisen — ymmärtääkseni koneitten — työn tulokset koko ihmiskunnan nautittaviksi. Silloin työtätekevän työviikko on nelipäiväinen ja pisin työpäivä kolmetuntinen. Mutta silti riittää koko ihmiskunnalle ravintoa y.m. mukavuutta. Vuosikymmenien kuluessa luonnollisesti tapahtuu poikkeuksia, mutta pääkohdisaan nämä minun sanani toteutuvat yhtä varmasti kuin huomen aamulla aurinko nousee.

Siihen hän lopetti puheensa ihan niinkuin seinään. Liekkö hän huomannut, että minä kirjoittelin muistiini, kun hän istui miestäni vastapäätä ja hänelle puheli. Mieheni vielä kysyi: »Kuinka moneen osaan Finland tulee jakautumaan?» Mutta hän vain kädellensä viittasi ovelle, että menkää. En voi käsittää mikä ukkoon vaikutti, että hän oikein syvällisessä totuudessa meille salaisia tietojansa kertoi. Sitä hän tuskin on koskaan tehnyt, en minä ainakaan ole kuullut. Olisihan mukavaa säilyttää tämä kirjoitus muistossa, minkä verran nuo hänen ennustuksensa toteutuvat.

Glendale, California, huhtik. 14 p. 1932.

Ellen E. S—11, 1932:243—246.

Helmikuulla 1920 julkaisin Tietäjässä muutamia ennustuksia Suomen tulevaisuudesta. Yksi niistä oli suomalainen, toiset Ruotsinmaalta koitoisin. Tahdon tähän poimia joitakuuta otteita.

Ennustus vuodelta 1911:

»Sanokaa Suomen kansalle, että sen aamu koittaa, loistavan päivän aamu. Sankareita, vapauttajia, kansanvalistajia on lähtevä Pohjola. Suomen kansa on urhoollisuudessa ja sankariteoissa näyttävä tietä koko Euroopalle. Sen voima on ratkaiseva gordilaisen solmun. Esiintymisensä kautta se on antava toisille rohkeutta, ja jättiläinen kukistetaan, sekä ulkoinen että — mikä enemmän merkitsee — sisäinen, se joka on takana. Sen riveissä on taisteleva valon Mestari — tuntemattomana. Sen maasta on esiintyvä Valo, joka sokaisee sen vastustajat.

»Vielä ei Suomea ole ollut, mutta uusi, todellinen Fennia on syntyvä. Kuka kuuluu uudelle isänmaalle? Nouskoon hän masennuksesta, antakoon rintansa hengittää luotta-/muksen elähtävää ilmaa. Juokoon hän uuden Suomen äidinmaitoa. Sankarien valtakunnan, valon kansan tahtoo äiti luoda. Hän odottaa ikuisen jalkojen juuressa. Pyytäkää häntä laskeutumaan teidän luoksenne. Hän odottaa.»

Ennustuksesta syyskuun 15 p:ltä 1918:

»Suomella on korkea tehtävä ja Suomen on täytynyt tyhjentää kärsimyksen kalkki tullakseen tämän kutsumuksen arvoiseksi. Ilman kärsimystä ei mitään korkeampaa tehtävää saada täyttää...»

Ennustuksesta tammikuun 11 p:ltä 1919:

»Maailma kyllä ei voi välttää demokratisointia, mutta toivomme kaikkein teikäläisten liitolaistemme avulla voivamme henkevoittaa ja lieventää asian kulkua, niin että kokonaisuus pelastuu kaaoksesta ja hävityksestä...»

Ennustuksesta toukokuun 5 p:ltä 1919:

»Ei ole epäilystä siitä, että Suomi käy kohti onnellista ja valoisaa tulevaisuutta, että sen kansassa piilee kehitysmahdollisuuksia, jotka tähän saakka ovat olleet syrjäytettyinä, mutta vapauden kautta saavat tilaisuuden kehittyä. Suomi on kunniaakkaasti täyttävä paikkansa kansojen kesken, julistettuna täysi-ikäiseksi ja oikeutetuksi itse määräämään kohtaloaan. Sen johtavat miehet tekevät kyllä erehdyksiä, mutta palaavat aina takaisin johtavaan aatteeseen, siihen valoon, jonka korkeimmat voimat syyttävät heidän sieluissaan.

»Korkea Enkeli on ottanut Suomen johdon käsiinsä eikä jätä tätä kansaa, ennenkuin se on saavuttanut kehityssteen, josta nyt ei edes uskalleta uneksia. Viimeinen on tuleva ensimmäiseksi ja äärimmäinen etevimmäksi. Suomalainen salatie on tuleva valoksi maailmalle ja luova tietäjiä, sankareita ja marttyreja. Pitkinä aikoina tulee Suomessa käymään tiedonhaluisia miehiä ja naisia, jotka juuri siellä tapaavat niitä viisauden aarteita, mitä ei muualla ole löydettävissä. Suomen kielessä piilee sointu, jonka avulla uusi voima voidaan lähettää maailmaan. Sitä kehitetään ja hoidetaan ja pienestä lapsipahasesta se kasvaa ihanaksi neidoksi. Sitä tullaan laulamaan, ja laulun tietä se pääsee ihmisluoihin vaikuttamaan ja kylvämään korkeita, inspiroivia voimia. Salatieteen mestarit tulevat tällä kielellä luomaan loitsuja (mantroja), joiden avulla sitovat pahoja henkivoimia ja kutsuvat valon enkeleitä maan päälle.

»Suomen luontoa tulevat korkeat haltia (deevat) hallitsemaan, ja ne herättävät kansassa vastustamattoman kaihon, kaihon, joka avaa korkeimpia maailmoita ja antaa ihmisten tuta jumalain autuutta.»

Omasta puolestani lisäsin:

»Olen aina uskonut suomalaisen salatieteen ja sen korkeaan tehtävään. Vaikka useimmat nykyaikaiset teosofit eivät uskoisi mitään »suomalaista salatiedettä» olevankaan, toistan yhä uudestaan niille, joilla on korvat kuulla:

»Meidän on luotava jotain omaa. Meidän on päästävä selville omasta itsestämme. Menestyksen ei meitä seuraa, jos vain matkimme toisia. Meidän täytyy itse omin voimin tunkea luonnon mysterioihin, ratkaista elämän ja kuoleman arvoitus sekä oppia Jumalaa tuntemaan. Meidän täytyy se tehdä, jos tahdomme kansana elää. Ylös siis kaikki, jotka rakastavat kansaansa ja soisivat, että Suomen johtotähtenä olisi Totuus!»

Nyt — 13 vuotta myöhemmin — sanon: noita ennustuksia sietää pohtia ja miettiä.

*

Eräässä yksityisessä kysymyksillä tänä keväänä kysyttiin minulta, mistä oli kotoisin tuo

muka H. P. Blavatskyn lausuma ennustus, että »Suomesta tulisi valo». Kysyjä kertoi kuulleensa teosofiselta taholta, ettei H. P. B. koskaan ollut maininnut Suomea, vaan pikemmin Himalajan, jos yleensä mitään maata oli maininnut.

Tähän vastasin, että ennustus tietääkseni oli päässyt julkisuuteen minun kauttani. Itse sen kuulin Tukholmassa v. 1903 kreivitär Constance Wachtmeisterin suusta, joten ainoastaan ne, jotka luottavat minun rehellisyyteeni, voivat varmuudella uskoa, etten minä sitä keksinyt; ja toiselta puolelta ainoastaan ne, jotka luottavat kreivitär C. W:n vilpittömyyteen, voivat uskoa ennustuksen lähteneen H. P. B:stä.

Ennustuksesta ja siitä kuinka sen kuulin, olen kertonut Ruusu-Ristin toukokuun numerossa 1922. Vietin kesäkuun päivän Salstjō-badenissa kreivitär Wachtmeisterin kanssa ja ennustuksesta kirjoitin Ruusu-Ristissä seuraavaa:

»Päivän kuluessa olin taas kerran kahden kesken kreivittären kanssa. Puhuimme monenlaisista teosofisista asioista, ja minä kyselin yhtä ja toista madame Blavatskysta.

»— Minun pitää kertoa teille eräästä madame Blavatskyn ennustuksesta, sanoi kreivitär Wachtmeister keskustellessamme, — ette suinkaan tiedä, mitä madame Blavatsky ennusti Suomesta ja Pohjoismaista yleensä?

»— En, vastasin uteliaana.

»— No niin, minulle hän sitä teroitti mieleen monta eri kertaa. »Muista, kreivitär,» hän sanoi, »ja ota ajasta vaarin, jos sinä silloin vielä elät. Tulee aika, niin vaikea koko maailmalle, että kaikki ihmiset ovat vähällä kadottaa tasapainonsa, ja teosofitkin, jotka niin paljon henkistä valoa ovat saaneet, kysyvät itseltään ja toisiltaan toivottomina, mitä teosofia oikeastaan on ja mikä Teosofisen Seuran tehtävä on maailmassa. Kaikki tuntuu pettävän jalkojen alta ja pimeys vallitsee maailmassa. Muistakoot silloin teosofit, että kääntävät kasvonsa Pohjolaa kohti, sillä Suomesta tulee valo.» Niin sanoi madame Blavatsky.

» — Sehän oli ihmeellinen ennustus. Tarkoitakohan se poliittisia olosuhteita vai henkisiä?

» — En tiedä, mutta joka tapauksessa madame Blavatsky tarkoitti henkistä pimeyttä ja henkistä valoa, aiheutukoon sitten pimeys poliittisista tai muista syistä.

»Minäkin painoin tuon ennustuksen mieleeni ja olen siitä kertonut ystäville jo ennen maailman sotaa. En tiedä, onko se mahdollisesti koskenut juuri tätä maailman sotaa ja sen aiheuttamaa tilannetta vai tähtääkö se etäisempiin aikoihin...»

Sanoisin nyt — 30 vuotta sen jälkeen kun ennustuksen kuulin, — ettei se tarkoittanut määrättyä hetkeä tai vuotta, vaan pikemmin määrättyä ajanjaksoa.

Tämä ajanjakso on jo pantu alulle: maailmansota ja Idän Tähtien liike hämmensivät ihmisten ja erittäin teosofein mieltä. Jos vielä toteutuu Nostradamuksen 1500-luvulla lausuma ennustus, että 20:nneen vuosisadan lopulla muhamettilaiset valloittavat etelä- ja keski-Euro-

pan ja kristinuskon tyyssijaksi jää ainoastaan Pohjola, s.o. Skandinavian maat, pohjois-Saksa ja Suomi, — silloin voi toteutua toinenkin puoli H. P. B:n ennustuksesta ja Suomesta voi tulla se Valo, joka Europan pelastaa. Toivoakamme niin. Ennustuksen toteutuminen edellyttää, että todella täällä Suomessa olemme osanneet ajoissa laskea kulmakiven sille tempelille, josta Kristuksen väärentämätön valo, Hänen oikea siveysoppinsa ja teosofian uusi elämänymmärrys leviää maailmaan. 1933:155—158.

Enqvist, Fanny, neiti 1920:95.

Ensimmäinen.

Ensimmäinen ehto. art. kuuluu sarjaan Uusi Testamentti ja teosofia, julk. Jumalan Valtak. 1906:131—135.

Ensimmäinen ehto on kaipaaminen, toinen on tahtominen ja kolmas etsiminen. Kaikki yhteensä on vapautumista persoonallisesta harhakuvasta, itsekkyydestä, jota ihmiset kutsuvat todelliseksi minäkseen. Viimeinen on vaikeneminen ja löytäminen. 1906:200, s:a 1934:352—357.

kutsu ensimmäiseen yleiseen rotukokoukseen 1911:56, 181.

Ensimmäiset viholliset ks. onni 1914:2—3.

En tiennyt silloin, että ensimmäinen askel tiedon tiellä otetaan sen perästä, kun ihminen tietää, ettei hän tiedä mitään. 1915:156—162.

Kys. Kuinka ovat ensimmäiset ihmiset oikein alkunsa saaneet? Miten me olemme silloin voineet jälleen syntyä, kun meitä ei ole ollut yhtään? Se on minulle aivan käsittämätöntä. Tietäjässä on niin vaikeatajuisia lukuja, ettei näin vasta-alkaja pääse niihin oikein syventymään, eikä ole ketään, joka ohjaisi.

V a s t. Ylläoleviin kysymyksiin vastaavat semmoiset kirjat kuin »Enkelein lankeemus», »Ihminen, mistä ja miten?» Ensimmäiset inhimilliset olennot synnyttiin tälle maapallolle siten, että erään edellisen pallon (n.k. kuun) kehittyneimmät ihmiset ajatuksen ja tahdon voimalla erottivat itsestään varjomaisen olennon: täten sai alkunsa n.k. ensimmäinen juurirotu. Kehotan arv. kysyjää tutustumaan teosofiseen kirjallisuuteen niin perinpohjaisesti kuin mahdollista; sitten Tietäjän joka kohdassaan käy ymmärrettäväksi. 1917:241.

ensimmäinen universaalinen Logos ks. aurinko 1917:291.

Jeesus Kristus oli vain täydellisin, »ensimmäinen monesta veljestä», ks. Jeesus 1918:233—235.

Ensimmäiset rosenkreuttiläiset kirjat, art. ks. R-R. 1921:16—17.

ensimmäiset suuret vihityt viisaat ovat opettaneet samaa kuin nykyaikainen teosofia ks. R-R. 1921:390—396.

Suvaitsevaisuus — — — oli ensimmäinen saavutuksemme teosofisessa kehityksessämme ja työskentelyssämme, ks. teosofia 1926:3—10.

ensimmäinen syntisistä ks. moraali 1930:95.

Ja mikä on ensimmäinen askel? ks. Vesimies 1932:170—172.

Ensimmäiset kristityt ks. sakramentti 1908:123, vegetarismi 1909:261, Tolstoi 1910:399, Kristus 1911:285—287.

Niinkuin hän [*Jeesus] ja hänen apostolinsa ja ensimmäiset kristityt en saa olla kenenkään herra — sillä yksi on Herra ja Isä, — vaan kaikkien vertainen ja, jos ensimmäinen tahdon olla, kaikkien palvelija. 1915:161—162,

ks. bolshevismi 1929:3, kesäkurssit 1930:265, Lapuan liike 1931:165, Vesimies 1932:71, henki 1934:177—178.

Ensiö: Universaali-symboliikka (kaikkeuden kuvastin). Sulo Toivonen, Tampere 1908. Tämä pieni, 59 sivua käsittävä kirjanen, sisältää enemmän elämän filosofiaa kuin moni paksu nidos. Sen tekijä on nähtävästi tutustunut sekä teosofiaan että Nietzscheen oppiin ja uudenaikaiseen monismiin, ja kirjoitustavassaan hän muistuttaa Volter Kilpeä. Hän ei ole tyytynyt ainoastaan spekulatsioneihin, vaan tahtonut tehdä filosofisen kokemuksen, jonka vankalle kalliolle voisi rakentaa. Ja hän on tehnyt tuon panteistisen kokemuksen — järjessään, ymmärryksessään — että kaikki on yhtä, että kaikki on Jumalaa. Hurmaantuneena tästä hänen sydämensä on ilosta ailahtanut, ja hänen sielunsa on juossut ulos itsestään sitä itselleen ja muille huutamaan — ja samalla pysähtynyt. Ensiö on kompastunut siihen kiveen, johon useat totuudenetsijät kompastuvat. Kun illusionin huntu on hetkeksi nostettu totuuden kasvoilta, ja totuuden etsijä on vilaukselta nähnyt majesteettillisiä piirteitä, silloin hän, etsijä, luulee kaiken löytäneensä ja kääntyy ympärilleen, uhkarohkeana. Nyt hän näkee maailman uudessa valossa ja innostuu sitä katselemaan, sen sijaan että kulkisi eteenpäin totuutta kohti. Ensiön kirjan voivat monet luulla ymmärtävänsä, mutta ainoastaan mystikko osaa sitä arvostella. Kokemus semmoinen kuin Ensiön — älyn silmällä nähty kaikkisyhteys — johtaa suorastaan harhaan (kts. esim. lukua Paratiisi Henki), ellei siihen liity sama kokemus tunteen ja tahdon tasolla, joka on saavutettavissa ainoastaan nöyryyden ja sielullisen antaumuksen kautta. 1908:90.

Ensi vuonna, art. ks. Tietäjä 1907:253.

En sof ks. Ain Sof.

Ensyklikassaan toukok. 23 p:ltä 1920 lausui paavi ks. sota 1922:165.

Epilepsia eli kaatuvatauti ks. Sairas sielu 1926:232.

Epistoloista emme pääse selville siitä, mitä Jeesus Kristus on opettanut, ks. Paavali 1932:201—207.

Epoptit, ne, jotka näkevät oliot sellaisina kuin ne ovat, katosivat toinen toisensa jälkeen ja vetäytyivät seutuihin, joihin kristityt eivät päässeet tunkeutumaan — — — Elämä puhuu mysteriokieltään. — — — Epoptat oppivat sitä lukemaan, ks. vpm. 1926:103—107.

Epäily

Välistä sielumme kamppailee tuskien ja epäilysten mustassa yössä. Synnä on useinkin persoonallinen suru. Olemme jossain hartaassa toiveessa pettyneet, karman käsi on kohdellut meitä kovasti, hyinen halla on tunkenut sydämeemme. Kuta herkempi ja hienorakentempi sielumme on, sitä toivottomampi on sen tuskanhuuto: »minun jumalani, minun juma-

lani, miksi minut ylönn annoit!» Elämän entinen sisältörikkaus on häipynyt sen näkyvistä, kolkoin katsein se tuijottaa tyhjyyteen ja huudahtaa: »missä on todellisuus? Onko mitään todellista olemassa? Kaikkihan on harhaa, katoavaista kuolemankulkua.» Uuvuksissaan tahtoi sielumme painautua lepoon, vaipua kuolon uneen ja haihtua nirvaanan olemattomuuteen, jos semmoista olisi olemassa...

Tämmöiset hetket ovat kalliita. Ottakaamme niistä vaarin. Vaihtelun laki vaikuttaa, että ennemmin tai myöhemmin vapaudumme synkästä mielentilastamme, mutta pääasia ei ole, että siitä vapaudumme — paljon tärkeämpi on, millä tavalla vapaudumme. Jos ulkonainen ilo yksin voi meidät nostaa, silloin sielumme on vielä lapsen heikkoutta paljon. Jos itse kykenemme omin voimin nousemaan, silloin sielumme jo on alkanut varttua, on jo vähän oppinut itseään tuntemaan.

Nuo hetket annetaan meille juuri sitä varten, että kasvaisimme itsenäisiksi, voittaisimme heikkoutemme ja riippuvaisuutemme ja oppisimme seisomaan omilla jaloillamme. Onnen suurennuslasitko yksin näyttävät meille totuuden? Emmekö kykene sitä näkemään silloinkin, kun surun harso peittää silmämme? Ja emmekö tahtoi oppia heittäämään sekä suurennuslasit että harso?

Olkaamme siis kiitolliset alakuloisuudenkin hetkistä. Ne tarjoavat meille erinomaisen tilaisuuden. Synkkyys ja pessimismi on kuin mutainen suo, johon helposti uppo. Mutta jos tahdomme kasvaa voimakkaiksi sielustamme, täytyy meidän oppia tekemään kuin sadun paroni Miinchhausen: nostamaan itsemme suosta omalla kädellämme. Kuinka taas tämä voi käydä päinsä?

Sangen yksinkertaisesti. Meillä on luonnollinen ase käytettävänä, taikasauva, jonka avulla pimeinkin yö voi muuttua päivän valkeudeksi. Tämä taikasauva on ajatuksen voima. Ajatelkaamme!

Jos ei meillä ole tietoa korkeammasta elämästä, jos oma persoonallinen hyvinvointimme on korkein päämäärämme, silloin voimme auttaa itseämme ajattelemalla ja muistamalla, kuinka paljon onnea sittenkin on elämässämme. Harvoin ihmistä kohtaavat kaikenlaiset surut yhtäaikaan: jos omaisuutensa menettää, on terveys jälellä, jos ystävä hylkää, on mieluisa työ jälellä, j.n.e. Mutta jos olemme saaneet kokea korkeata hengen elämää, silloin pitää meidän sitä ajattelemalla feeniksinnun tavalla kohota poroksi palaneenkin persoonallisen elämämme tuhasta.

Ajatelkaamme elämän suuria todellisuksia silloin, kun sielumme toivottomana huutaa: »missä on totuus ja missä on todellisuus?» Vaikkemme ehdotonta totuutta voi tietää, on ehdottomasti tiedossamme joitakuita suuria totuuksia. Enkä nyt tarkota abstraktisia aatteita, opinkappaleita tai otaksumia, vaan niin sanoakseni käsin kosketeltavia käytännöllisiä totuuksia.

Totuus on, että ihmissielu kaipaa onnea, rauhaa ja sopusointua. Totuus on, ettei ainoastaan minun, vaan kaikkien ihmisten sielut sitä kai-

paavat. Totuus on, että sitä etsiessämme tavallisesti kuljemme harhaan: emme muista toisiamme ja toistemme tarpeita. Totuus on, että maailmassa on paljon, joka häiritsee ihmisten onnea. Paljon on poistettava, ennenkuin ihmiskunta saavuttaa sen tilan, joka sille kuuluu ihmisyyden luonnollisena lahjana.

Ottakaamme esimerkki.

Raskain fyysillinen taakka, mitä ihmiskunta hartioillaan kantaa ja joka erityisesti estää ja ehkäisee ihmisten onnen, on sotalaitos. Varsinaisen sodan kauhuista on turha puhua; jokainen myöntää, että ihmisten laumottainen murhaaminen, kaupunkien ja maatalojen hävittäminen, leskien ja orpojen hätähuudot, yleinen kurjuus ja köyhyys eivät ole onnea enentäviä ihmiselämän ilmauksia. Mutta militarismiin sisältyy paljon muuta. Asestettu rauha on yhtä kamala painajainen kuin sota. Puhumatta siitä, mitä seisovat ja yhä lisäävät armeijat maksavat — yksin Euroopassa vähintään 10 miljoonaa markkaa päivässä, — puhumattakaan siitä, että kymmenien ja satojen tuhansien ihmisten paras ikä kuluu kaikenlaisiin järjestöihin voimistelutemppeihin ja murhaamisharjoituksiin, tekee paljas se tosiseikka, että armeijoita on käytettävissä, hallituksien ja valtioille mahdolliseksi harjoittaa kaikenlaista sortoa ja vääräryyttä, josta miljonat viattomat ihmiset saavat kärsiä, samalla kuin alamaiset ovat estetyt panemasta toimeen sellaisia parannuksia ja muutoksia yhteiskunnallisessa elämässä, jotka vallassaolijoiden mielestä ovat »ennenaikaisia.»

Tätä ajatellessamme ymmärrämme, että rehellisillä ja hyvillä ihmisillä on suuri työ edessään: työ rauhanaatteen puolesta. Kuta vakavammin yleistä mielipidettä kasvatetaan inhoamaan sekä sotaa että sotalaitosta, sitä nerokkaampia ehdotuksia maailmanrauhan aikaansaamiseksi keksitään ja tuodaan päivänvalloon. Onhan jo olemassa suuri rauhanliike ja säännölliset rauhankongressit. Ja äskettäin Norjassa käydessään presidentti Roosevelt ehdotti, että valtiot ylläpitäisivät keskenänsä rauhan kansainvälisen rauhanearmeijan välityksellä, joka uhkaavana poliisivoimana valvoisi, ettei missään rauhaa yritettäisi rikkomaa. Toteutukoon maailmanrauha millä tavalla tahansa — vähitellen tai äkkiä, — se mikä tekee rauhan pysyväiseksi ja takaa sen, on kansojen yleinen mielipide. Sitä siis on kasvatettava.

Emmekö siis voi sanoa sielullemme, kun se epäilee ja kysyy elämän todellisuutta: »kas tuossa on jalo työ, epäitekäs työ, joka vie ihmiskuntaa eteenpäin kehityksessä. Jos sitä työtä teet, vaikka kuinka pienessä määrässä, et ole turhaan elänyt.»

Mainitkaamme toinen esimerkki.

Suurena esteenä ihmiskunnan onnelle on lihasnyönti, ei sen kautta että liharuoka olisi vastenmielinen nykyajan ihmiselle — päinvastoin se on hänelle herkkua, — vaan sen kautta, että hän tuottaa sanomattomia kärsimyksiä »nuoremmille veljilleen», eläimille. Tätä totuutta tosin useimmat ihmiset epäilevät. »Mitä tekemistä meillä on eläinkunnan kanssa? Jos se ymmärtää kärsiä, on sen kärsimys lyhyt — kuolemaanhan se aina loppuu — jota vastoin

meidän nautintomme on suuri. Onhan eläinkunta niin sanoaksemme olemassa sitä varten, että se tyydyttäisi ihmiskunnan ruumiillisia tarpeita. Mitä onnen esteitä siis meille aiheutuisi eläinten tappamisesta?» Tämä pintapuolinen katsantokanta on vielä käytännössä vallalla, vaikka nykyinen elämänymmärrys yleensä tähtää toisaanne.

Jokaisen sivistyneen ihmisen ainakin pitäisi tietää, että kullakin luonnon valtakunnalla on oma elämänsä, oma tarkoituksensa ja päämääränsä. Eläimet palvelkoot ihmisiä, ihmiset auttakoot eläimiä, mutta hengen riistäminen toiselta ei kuulu avunsaantiin. Tappaminen on Väkevämmän vääräryyttä, josta hän on siveellisesti vastuunalainen.

Juuri tämä siveellinen vastuunalaisuus ja velka, jota ihmiskunta itselleen kokoo, on näkymätön painajainen, joka ahdistaa ihmiskunnan vapaata hengitystä. Velka on maksettava, ja ihmiskunta maksaa velkansa sairauksilla ja kivuilla, pelon, tuskan ja näennäisesti aiheettoman ahdistuksen tunteilla.

Kuinka paljon työtä on tässä ajattelevien ihmisten edessä! Ensiksi tulee heidän muuttaa oma elämänsä, hylätä sielullisten olentojen tappaminen ja niiden raatojen syöminen, toiseksi heidän tulee kasvattaa yleistä mielipidettä ymmärtämään ihmiskunnan velvollisuuksia luontoa kohtaan ja käsittämään, että väärinteosta eläimiä kohtaan aiheutuu ihmiskunnan nykyinen sairaaloinen tila. Ei siis sielumme tarvitse valittaa elämän tyhjyyttä kun ajattelemme, mitä kehitysmahdollisuuksia on ihmiskunnalla ja mitä tilaisuuksia jaloon työhön on meillä.

Ja vielä esimerkki.

Sangen yleisenä piirteenä ihmisten elämässä on sokea usko ja suvaitsemattomuus. Ja että sokea usko on suurena esteenä ihmiskunnan onnelle ja edistykselle, sen todistaa meille sekä historia että jokapäiväinen kokemus. Uskonodat, kerettiläisten vainot, noidanrovioit, tieteellisen työn vastustaminen —> kaikki nämä kauhut ja häpeät johtuivat sokeasta uskosta. Ja vaikkei meidän päivinämme enää polteta vääräuskoisia, saatetaan riistää heiltä leipä ja toimeentulo, maine ja kunnia, lapset ja omaiset. Ja kuinka paljon kärsimyksiä suvaitsemattomuus — suvaitsemattomuus ei ainoastaan uskonnollisissa, vaan filosofisissa, siveellisissä ja käytännöllisissä kysymyksissä, — kuinka paljon kärsimyksiä tämä suvaitsemattomuus saa aikaan perhe-elämässä, seurapiirissä ja yhteiskunnassa, siitä ei pidetä mitään tilastoa, mutta tuhannet ja miljonat sekä lasten että aikaihmissien huokaukset ja kyynelöt, kiroukset ja kostona jatukset, vieläpä rikokset ja itsemurhat, puhuvat kyllin selvää kieltä niille, jotka avaaavat silmänsä näkemään ja korvansa kuulemaan.

Mikä kumma erehdys, tämä ihmisen sokea itsepintaisuus! Luulla, että itsellä on oikein, ehdottomasti oikein ja että toisin ajattelevat ovat väärässä, luulla, että itse jostakin syystä on saanut tietää koko jumalallisen totuuden! Tämä harhaluulo olisi vielä kaikessa lapsellisuudessaan anteeksiannettava, jos siihen pyhäytyisi. Mutta kun siihen yhtyy suvaitsemat-

tomuus ja sydämen kovuus, vieläpä halu houkutella tai pakottaa toisia, lapsiakin ja nuoria, samaan harhaan, silloin tämä sielullinen piirre muodostuu viholliseksi ja vaaralliseksi ominaisuudeksi ihmisessä. Ja meidän on tunnustaminen, että uskonnollinen kasvatustalon vuosisatojen vieressä on kehittänyt ihmiskunnassa tätä vaarallista ominaisuutta.

Paljon, paljon on siis työtä järkeville ja tunnollisille ihmisille! Samalla kuin itseään kasvattavat tulee heidän opettaa kanssaihmiänsä totuutta etsimään, ymmärtämään, ettei mitään voi löytää, ei totuutta, ei tietoa, ei onnea, jota ei henkensä kaikilla kyvyillä ja sielunsa koko voimalla ole etsinyt. Heidän tulee opettaa ihmisiä rakastamaan totuutta, vaatimattomuutta, suvaitsevaisuutta, sydämen hyvyttä ja lempeyttä, ei ainoastaan esimerkillään, vaan myös sanoillaan. Kuinka siis meidän sielumme, niin kauankuin maailmassa on näin paljon järjettömystä, jota on poistettava, olisi oikeutettu valittamaan elämän tyhjyyttä ja epätodellisuutta? Pois se. Ottakoon sielumme osaa tähän työhön totuuden puolesta, silloin onni ja tyytyväisyys, mielenrauha ja ilo palaavat takaisin voimakkaampina kuin konsanaan.

Ja sanokaamme sielullemme: missä on se maailmankatsomus, joka opettaa meitä rakastamaan suuria, siveellisiä arvoja, kunnioittamaan kaikkien elävien olentojen luonnollisia oikeuksia, pyhänä pitämään totuuden jumalallista nimeä, työtä tekemään rauhan ja rakkauten valtakunnan puolesta? Jos olet maailmankatsomuksen löytänyt, semmoisen jumalallisen viisauden, iloitse silloin, sielu, ja nouse epäilyksien suosta, sillä kurkistaa olet saanut elämän syvyyteen ja nähnyt olet, että pohjalla pulpuava elämän lähde on puhdasta, kirkasta, ikuista autuutta ja onnea. 1910:289—293,

ainainen epäileväisyys. ks. opettaja 1912:408—414,

huomaa toisten epäilevän hänen tarkoituksiaan ks. opettaja 1912:412—414,

epäilyksen katala käärme houkuttelee meitä silmiämme avaamaan ks. epäjumala 1913:217—218,

Toiset viholliset ovat epäily ks. onni 1914:2—3, mystiikka 1914:99—100,

Olin epäilyksien yössä kamppaileva ihmissielu. — — — Moni ihminen jää epäilijäksi ainaaksi. — — — Heidän mielestään on kulttuurin ja viisauden huippu jäädä ainaaksi epäilijän kannalle. Etten minä tuohon kohdtaan pysähtynyt, siitä saan kiittää hyvää karmaani. 1915:156—162,

aina hienosti kaikkea epäillä, ks. teosofia 1926:4—10,

epäilyksen ja heikkouden Juudas-voimista 1926:177, 1929:356,

epäilyksen ajat ks. ristiretki 1932:154—160, ks. Vesimies 1932:170—172.

Epäitsekkyys ks. myös itsekkyy.

Ihmisen ajatus on korkeampi itsekkäitä tunteita, mutta epäitsekäät tunteet ovat ajatusta korkeammat ja kallisarvoisemmat. Sopusointu saavutetaan siten, että järki palvelee epäitse-

kästä minäämme, mutta hallitsee ja ohjaa itsekkästä. 1907:182,

Epäitsekäs ihminen ei ole ristissä käsin istuva fatalisti. — — — Missä on kansa, joka olisi epäitsekäs? — — — Ei epäitsekäs kansa omaa etuansa ajattelisi. — — — Ja niin kauan kuin emme epäitsekäitä ole, niin kauan ei ks. Jumala 1910:82—83,

tämä epäitsekäs kömpelyys todistaa, että ks. yhteiskunta 1919:258—260, erakko 1928:323,

Epäitsekäs työ ihmiskunnan hyväksi voittaa kuoleman, ks. politiikka 1929:53,

Kun asenne on oikea vallitsee sielussa epäitsekkyden hiljaisuus, ks. C. W. L. 1932:74, epäitsekkyden läksy 1932:142,

pyri alati kasvamaan epäitsekkyteen unohtamalla itsesi ks. täydellisyys 1932:243.

Epäjumala.

Nyt lähestyy teitä teosofia ja sanoo: jumalasta ei pidä tehdä kuvaa; se on epäjumalanpalvelusta ks. hyöty 1911:53—54,

Ihminen taitaa olla auttamaton epäjumalanpalvelija, niin kauan kuin hän ihmisenä pysyy. Madame Blavatsky sanoo, että ihmissielulle ominaista ja luonnollista on lapsen tavalla luottaa toiseen, katsoa ylös häneen ja odottaa häneltä apua. Ja Mrs. Besant puhuu usein »sankarinpalveluksesta», siitä, kuinka kasvattavaa ja kehittävää on ihmissielulle ihailla toista, seurata hänen jäljissään ja uskoa hänestä kaikkea hyvää. Kuinka altis onkaan lapsi jumaloimaan vanhempiaan ja opettajiaan, nuorukaisen vanhempaa ystäväänsä, neitonen ritariaan ja uskonnollinen ihminen saarnaajaansa? Ankarasti arvosteltuna tämä on epäjumalanpalvelusta, mutta epäilemättä jumalat katselevat sitä suopeasti hymyillen.

Jospa vain aina olisimme näille »kotijumalillemme» uskolliset! Liian usein käy kuten Aatamin ja Eevan paratiisissa: uteliaisuuden ja epäilyksen katala käärme houkuttelee meitä silmiämme avaamaan, ja kohta ihanteemme syöksyy jalustaltaan maahan ja me huomaamme, että jumalamme olikin vain epäjumala. Tosin ihmissielu on yhtä sitkeähenkinen kuin muuan tunnettu kotieläin: kun yksi jumala kaatuu, se nostaa toisen sijalle. Mutta kova kolaus saattaa viedä hengen sielulta. Murtuneena, kuivana, hedelmättömänä semmoinen ihminen tuijottaa elämään.

Ja kuitenkin jokainen ihminen sydämessään aavistaa, että lapsenkengät kerran suljetaan muistojen kaappiin. Omin jaloin pitää hänen oppia seisomaan, jopa vaeltaamaankin. Kun jumala ei enää selvästi näy toisen kasvoista, täytyy hänet kaivaa esille omasta itsestään. Usko toiseen muuttuu uskoksi omaan itseensä. Jumalaa ei palvelle enää symbolien muodossa, vaan kasvoista kasvoihin. Näkymättömässä avautuu personattomuuden personallisuus.

Tämä askel on välttämättä otettava. Mitä me epäroimme? Murtua ei saa. Särkyneiden epäjumalain sorälajästä puhkeaa monivärinen ruusu, jos kyynelillä maata kostutamme. Ruusun nimi on rakkauts, punainen ja valkoinen, kultainen ja violetti. Rakkauts ruusu on elämän ja kuoleman salaisuus. Se puhkeaa vain

sen sydämessä, joka uskaltaa kuolla. Ja sen voima on ihmeellinen: se herättää kuolleista eloon...

Vaan miksi rupesin tästä puhumaan? Senkö tähden, että omat kotijumalani vielä hyllyillä hymyilevät? 1913:217—218,

Jos joku epäjumalamme — kutsukaamme häntä vaikkapa Kristukseksi tai Buddhaksi — on meille rakkaampi kuin totuus, silloin ks. »kristitty» 1917:4—6.

Epäkäytännöllisyys ks. myös käytännöllisyys.

Ihanteellisuus ei ole epäkäytännöllisyyttä. — — — Ainoastaan muutamille ihmisille on luonto antanut luvan olla epäkäytännöllisiä ks. Ihanne 1909:69,

»epäkäytännöllisiä» ks. yhteiskunta 1919:258—260,

»Epäkäytännölliseltä» tietysti tuntuu Jeesuksen Kristuksen opettama näkökanta, ks. sota 1920:105,

Olemme teidän mielestänne »epäkäytännöllisiä». — — — Oh, »käytännöllisyydestä» ja »epäkäytännöllisyydestä» olisi paljonkin puhumista! ks. käytännöllisyys 1920:373—376.

Epätieteellisyys ks. mystiikka 1914:100.

Epätäydellisyys ks. myös täydellisyys.

epätäydellisinä olentoina emme aina osaa katsella asioita joka puolelta ks. nuhteileminen 1923:5, ks. Mestari-kirjeet 1925:100—101.

epäusko ja henkinen kylmyys on kuin synti pyhää henkeä vastaan, ks. veljeys 1909:206—208, onni 1914:2—3.

Erakko ks. Kaita tie 1907:60—61,

Kys. Ihmisellähän on karmallisia velvollisuuksia kansaihmissiään kohtaan. Eikö ihminen tee väärin, jos hän vetäytyy erakoksi, maailmasta syrjään?

V a s t. Riippuu motiivista. Ken lähtee velvollisuuksiinsa pakoon, tekee väärin. Mutta esim. nuori ihminen, jolla ei vielä ole perhevelvollisuuksia, voi valita erakkoelämän, jos sillä paremmin uskoo palvelevansa ihmiskuntaa ja ihmisyyttä. Vanhassa Indiassa oli jokaisen ihmisen velvollisuus vanhoina päivinäan vetäytyä metsään valmistuakseen korkeampaa elämää varten. Meidän päivinämme on etelä-buddhalaisessa kirkossa, varsinkin Siamissa, tapana, että jokainen nuorukainen lähtee luostariin muutamaksi vuodeksi edes, ellei koko iäkseen. Jos maailman elämä vetää häntä puoleensa, ei hän ole luostariin sidottu, vaan lähtee vapaana takaisin »elämään», kiittollisena siitä ylevästä ja sielua rauhoittavasta kasvatuksesta, minkä hän luostarissa on saanut osakseen. Länsimailla yleensä kallistumme siihen näkökantaan, että tie Jumalan luo käy yksinomaan ihmiskunnalle omistetun epäitsekään ja uutteran työn kautta, mutta usein unohdamme, että työ vaatii oppia ja valmistusta ja että korkein työ myös edellyttää korkeinta oppia, joka saavutetaan vain hiljaisessa mietiskelyssä ja yksinäisessä askeesissa. 1928:323,

Ketä erakko palvelee? ks. moraali 1930:95.

Erassy, professori 1921:383.

Erehdys annetaan anteeksi, lankeemus unohdetaan, paha sovitaan hyvällä, mutta laiskuus ja epäusko ja henkinen kylmyys on kuin synti

pyhää henkeä vastaan, ks. veljeys 1909:206—208.

Eric, P. E:n veljenpoika 1934:2, 13—14, 55.

Eriksen, Rich, maisteri 1905:82, 1912:102—103.

Eriksson, A, neiti 1910:175.

Eripuraisuus, riita, viha pääsi vallalle heidän sydämissään, ks. Viisaus 1913:469—471,

Eripuraisuuksiin olimme mekin jo kyllästyneet ks. R.-R. 1926:70—71.

eristäytymisen yksinäisyydessä ks. magia 1927:127—128.

Erivanin kuvernööri ks. H. P. B. 1909:134.

Erkkilä, Matti 1914:47, 1915:310.

Erlandsson, H. 1905:82.

Ero, erotus. — erotus puustaimen ja hengen välillä, ks. raamattu 1911:17—20,

Erotus teurastetun lampaan ja ristiinnaulitun välillä on vain laajuudessa, ei laadussa, ks. sijaissovitusoppi. 1913:99—100,

Ero noiden muinaisten profeettain ja Jeesuksen Kristuksen välillä oli ks. Jeesus. 1918:233—235,

mikä ero on tehtävä »Jeesus» ja »Kristus» nimien välillä ks. Jeesus 1921:65—67,

Sillä ero on luonnollisesti tehtävä aatteen ja liikkeen välillä, ks. yhteiskunta 1922:292.

ERVAST, PEKKA.

Ervast, Petter Elias = lyhennettynä P. E.

Nimimerkit: P. E.; Elia; Elia Vera; E.; Z.; Frater Roseae Crusis; Pietari Kotka.

A u t o b i o g r a f i s i a t i e t o j a :

- I yleensä;
- II vanhemmista, sukulaisista, terveydestä, uudestasyntymiskokemuksesta, y.m. henkilökohtaista;
- III eri ikävuoilta;
- IV eri vuosiluvuilta;
- V matkoista kotimaassa;
- VI matkoista ulkomailla;
- VII ylisihteerikaudelta ja sitä ennen;
- VIII luennoista;
- IX kysymysilloista;
- X artikkeleista ja esitelmistä;
- XI suomennoksista;
- XII teoksista;
- XIII muistokirjoituksia Pekka Ervastista, (luettelo.)

I A u t o b i o g r a f i s i a t i e t o j a y l e e n s ä:

1905:119. 1906:254—255. 1907:44, 78, 114, 220, 225. 1908:386. 1909:1—3, 106—108, 206—208, 270—271, 341. 1910:178, 224, 358, 367, 397—399. 1911:83, 176, 183—184. 1912:4—5, 5, 103, 112, 201—202, 307—312, 354, 403¹⁴, 450, 499—500. 1913: 5—6, 218, 301—302, 306, 313—314, 416, 1914:151, 416, 419. 1915:3—4, 5—10, 55—59, 98—102, 149—151, 152—162, 261—262. 262—267, 319—325, 363—369, 401—402, 410—415, 461—466, 1916:43, 98—103, 111—112, 151, 241—245, 287, 301—302, 386—388, 436. 1917:9, 102—105, 152—157, 189—191, 246—249, 295—296, 346—347, 392, 392—395, 436. 1918:1, 18—24, 70—71, 72, 98—99, 130—131, 165—167, 194—196, 222—224, 225—226, 227, 229—230, 231—235. 1919:64, 87—90, 91—92, 101, 103—106, 164, 227—229, 257—261, 292. 1920:3—7, 63 muist., 101

—105, 193—199, 241—248, 334, 338—348, 384, 385—386, 1921:5—6, 196—198, 262—263, 323—326, 328—334, 385 P. E:n kuva, 385—386, 387—397, 452—461, 513, 518, 576, 1922:3—13, 52—58, 67—68, 70—80, 96, 105—115, 125—126, 150—155, 166—167, 215—217, 225—229, 257—264, 290, 302—311, 1923:8—9, 10—11, 43—50, 127—129, 163—164, 167, 207, 243, 277—278, 283—285, 288, 327, 363—368, 1924:3—9, 37, 51, 83, 86—89, 123—125, 163—165, 174—175, 198, 199, 205, 209, 219—230, 238, 367, 1925:47, 52, 98—99, 154—156, 223, 235, 251, 254, 261—265, 301, 399—418. [*5 kuvaa] 1926:2, 10, 13, 33—38, 68—71, 105, 136, 165—169, 203, 215, 218—219, 241—244, 247—250, 273, 311—312, 1927:77—78, 85, 167—168, 175, 219, 251, 292, 293—295, 327, 330, 371, 388, 1928:10, 43, 63, 95, 210—211, 285, 348—349, 356, 373, 1929:144—145, 169—177, 181, 184, 229, 233, 267, 272—273, 314, 316, 317, 349, 1930:2, 42, 49—52, 187, 188, 206, 224, 268, 301—302, 326—329, 330—331, 1931:5—7, 30, 38², 73—77, 126—129, 175—176, 181, 251, 291—292, 1932:39, 71, 72—74, 107, 171—172, 201, 234—235, 273—277, 1933:38—39, 72, 99, 109—110, 151—152, 157—158, 176—177, 200—201, 243—247, 267—268, 311.

1934:1—14, 45, 49—59, 73—81, 109—111.

II TIETOJA VANHEMMISTA, SUKULAI- SISTA, TERVEYDESTÄ, UDESTASYN- TYMISKOKEMUKSESTA, YSTÄVISTÄ

ym. henkilökoht. ks. myös P. E. X momentti.

Sukulaisista:

Isä 1915:7, 56, 57, 59, 99, 156, 157, 262, 267, 319, 462, 465, 1916:100, 101, 1922:10, 1925:407.

Äiti 1915:6, 157, 1916:100, 101, 1922:10, 1925:400, 401, 1927:388.

Isoäiti Augusta Ervast 1922:10.

Isän äiti 1916:101.

Äidin sukulainen 1922:10.

Täti 1916:111—112.

Setä maisteri August Wilhelm Ervasti 1915:101—102, 1921:196, 1922:10—13.

Veli Geo [*Georg] E. Ervast 1905:87, 119, 247, ks. A. B. 1909:270, 1915:263, ks. Kock, J. 1915:401, 1934:1—14, 55.

Sisar 1915:263, 1934:1.

Kälyni 1934:2.

Veljenpoika Eric 1934:2, 13—14, 55.

Terveydestä: — taittoi jalkansa, ks. P. E. V. karma 1908:386, sairaskuusi 1909:1—3, Rasittuneena Mikkelin työstä — — — etsin ja sain lepoa Runnilla ks. Runni 1915:261, 267, jalka taittuneena, ks. I. T. J. 1917:105,

Olen koko kesän ollut terveydeltäni heikko. Lääkäri kielsi minulta kaiken varsinaisen työn. En saanut rasittaa aivojani. 1921:397,

kahtena kesänä peräkkäin olen nyt saanut hoitaa terveyttäni, s.o. mahdollisimman paljon levätä ja kerätä voimia. Ja terveyttä eivät muuten edistä taloudelliset huolet, jotka viime vuosina myöskin ovat näyttäneet osaa elämässäni, ks. P. E. XII Kuka Jeesus oli? 1922:228,

jos Karma suo terveyttä ja voimaa kesäksi. ks. J. R. H. 1923:50,

P. E. sai tammikuun 19 p:nä nivelreumatis- mikohtauksen, joka sitoi hänet kotioloihin pa- riksi viikkoa. 1928:63,

Tästä sarjasta ei ole pikakirjoitettua jäljen- nöstä, enkä — ruumiillisen heikkouteni takia kesällä 1921 — ollut tilaisuudessa kirjoittamaan ks. Toll, H. 1928:95,

Pariisissa kastunut ja vilustunut, oli ollut fyysillisesti huonovointinen koko työkauden ajan. ks. R-R. 1928:209,

Kun tämän kirjoittaja syyskuussa 1914 sairastui tilapäisesti ks. kuume 1928:285,

Vuonna 1908 — — — olin pakoitettu olemaan pitkälläni 10—12 päivää, sillä jalkani oli poikki. Silloin ks. opettaja 1929:173,

Niinkauan kuin pysyn terveenä ks. Rahasto 1929:349,

Muutammat ystäväni tahtovat, että menisin jok- sikin aikaa ulkomaille terveyttäni hoitamaan, koska minua tänä vuonna on vaivannut tuntuva heikkous. Jos niin kävisi, että lähtisin mat- kalle, ilmestyy Ruusu-Ristin ensi numero loka- kuun loppupuolella tai ehkäpä vasta marras- kuussa loka—marraskuun kaksoisnumerona. 1930:268,

Lähden nyt joksikin aikaa Tukholmaan ja ke- vällä Itävaltaan terveyttäni hoitamaan. Le- vättyäni ensi kesän toivon sitten ks. P. E. VI Amerikka 1932:247,

Voimani eivät tahdo palata entiselleen. Sit- ten viime kevään olen hiljalleen huonontunut. Täytyy ajatella terveyden takaisin voittamista. Sitähän ystävätkin tahtovat. Tahtovat taas lä- hettää minut ulkomaille parantumaan. Harvoin tulee ihmisen osalle niin paljon rakkautta kuin minun. Palkitkoon Karma kaikkia. 1933:109—110,

Ruusu-Ristin Johtaja, joka omistaa toukokuun terveytensä hoidolle, ei ole sillä ajalla tilaisuudessa vastaamaan kirjeisiin. Kir- jeet kyllä saapuvat hänelle vanhalla osoitteella. 1933:151—152, ks. P. E. V. Kirvu 1933:158,

Ruumiini rakastaa lämpöä, se elävöityy kesä- sestä auringosta, mutta sieluni kaipaa Pohjo- laan, ks. Jouluna 1933:267—268,

Pojat sanovat minulle, että teen liikaa työtä, että minun pitäisi levähtää ja hoitaa terveyt- täni. Mutta minä olen iloinnut, että olen voi- nut kirjoittaa. Se on ollut minulle terveyden merkki. Viime keväänä en osannut kirjoittaa, ja se oli mielestäni sairauden ja heikkouden merkinä. 1934:111.

U d e s t a s y n t y m i s k o k e m u s :

Lokakuun 13 p:nä 1896 keskellä päivää oli aivankuin sieluntuskani olisivat kärjistyneet huippuunsa. Ne nousivat niin ylimmilleen, että minä hengessäni huutamalla huusin apua elä- mältä, kun en jaksanut enkä kestänyt kauem- paa.

Heittäysin selälleni sohvalle. Silloin äkkiä peittyi sumuun kaikki ympärilläni. Oli aivan kuin synkkä pilvi silmiäni edessä, ja tuntui kuin tuskani olisi siirtynyt itsestäni tuohon pil-veen. Ohimennen ajattelin siinä: tuollainenko siis on elämä. Samassa pilvi repeytyi, ikään- kuin salama olisi siihen iskenyt, ja auringon säteet paistoivat kasvoihini lämmittävästi ja kirkkaasti, mutta ei häikäisevästi. Vähitellen tuo ihana valo ympäröi minut joka puolelta, niin että olin kuin valomeressä, ja vihdoin se

tunki sisään, täytti ja valaisi minut kokonaan, niin että minä itse ja koko olemukseni oli kuin paljasta valoa. Ja samalla auringon takaa ja joka puolelta avaruudessa kuului ääni, joka sanoi: »ole hyvässä turvassa, minun poikani, sillä minä rakastan sinua.» Ja sitten tämä valo haihtui ja laskeusi alas ja meni selkäni sisään ja tuli sieltä ulos niinkuin liekki. Elävänä, liekehtivänä vaahteran lehden muotoisena se nousi ylös korkealle yli pään ja ympäröi minua valollaan. Ja minä nousin sohvalta hämmästyneenä ja katselin ympärilleni, sillä katso, minä olin toinen ihminen.

Vanha elämä oli aivan kuin pyyhkäisty pois. Ja minä panin käteni ristiin rinnalle ja sanoin hiljaan ja harvaan: »ihminen on Jumalan poika. Isä Jumala on olemassa ja hän on kaiken elämän takana. Hän rakastaa, hän rakastaa, ja minä olen hänen poikansa, eikä ole mitään hätää, ei koskaan, ei ole koskaan ollut eikä tule koskaan olemaan. Kaikki tuska ja kärsimys on vain syntymistä uuteen elämään. Kun ihminen syntyy tähän maailmaan, silloin on tuskaa ja vaivaa, ja kun ihminen syntyy henkiseen elämään, siihen tietoisuuteen, että hän on Jumalan poika, täytyy senkin tapahtua tuskalla ja vaivalla, suurella ponnistuksella ja äärettömän helvetin läpi käymällä. Mutta sitten kaikki on rauhaa ja sopusointua ja selvyyttä.»

Ja siitä hetkestä lähtien ei rauha voinut kadota sielustani. Tuo merkillinen tila kesti yhtämittaa monta kuukautta ja aiheutti erilaisia ilmiöitä. Muun muassa 1915:159—162,

Käännyn nyt taas sisäisiin asioihin ja keron edelleen tuosta herämyksestäni, jonka läpi kävin lokakuussa 1896, ja sen vaikutuksista henkiseen elämään. 1915:363—369,

henkinen uudestasntymiseni tapahtui niin sanoakseni kristinuskon merkissä, ks. P. E. XII Teosofia hengen 1917:102—103,

Lokakuussa 1896 tuli minulle se tärisyttävä henkinen kokemus, joka laski pohjan koko myöhemmälle elämälleni ja toiminnalleni, ks. sota 1920:102—105,

Lokakuussa 1896 tapahtui käännekohta henkissä elämässäni, kuten Tietäjässä 1915 olen kertonut; valtava kokemus synnytti minut uudestaan sisäisesti, pyyhkäisi sielustani viimeisenkin epä tietoisuuden ja epävarmuuden ihmiselämän henkisestä merkityksestä ja päämaailista, ja saattoi minut niin sanoakseni Kristuksen jalkain juureen. Jos madame Blavatsky oli tehnyt minusta yleismaailmallisen teosofin — — — Hengen Uudestasntyminen on enemmän ja toista kuin järjen vakaumus. — — — Päivä päivältä kasvoi riemuni ja rakkauteni. Sydämeni ei ollut erehtynyt. Ensi hetkestä se tunsii luottamusta madame Blavatskya kohtaan — — — Se oli saanut avukseen henkisen kokemuksen kumoamattoman tuen. Sillä se kokemus, joka ensin uhkasi vieroittaa, se veikin minut yhä lähemmäksi häntä, jota syystä saattoin nimittää »henkiseksi äidikseni», kun hänen omat sanansa minulle todistivat, että hän tiesi ja tunsii, mitä niin harvat olivat kokeneet. 1922:305—311,

Viime lokakuussa oli kulunut 27 vuotta siitä, kun sain sen tiedon Kristuksesta, mikä minulla

muuttumattomana on, vaikka ks. P. E. XII 1923:363—365,

puoli vuotta oli kulunut »kasteesta» ks. armeija 1930:50—52,

Tämä kokemus oli niin voimakas, niin valtava, että ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:127—129.

»E r v a s t i l a i n e n». Nyt näin, että minun luultavasti täytyy kutsua itseäni »ervastilaiseksi», jos ks. Steiner 1912:201—202, ks. myös »besantilainen».

Ystävänäni, ystävämme. Kesällä 1898 olimme maalla minä ja muutamat teosofiystävät, mutta yksi hyvä ystävämme R. oli maalla muualla omaistensa kanssa. Eräänä iltana 1915:366—369,

Vanhat tuttavat ja ystävät siirretään äkkiarvaamatta Tuonelan tuville. Tänä vuonna olen kadottanut niitä neljä. ks. Kock, Johan; Humu, Martti; Hernberg, Hanna; Kurikka, Matti 1915:401—402,

Eräs — — — ystävänäni kirjotti minulle 1917:250,

Ystävieni kehoituksesta alan nyt uutta vuotta i:n seurassa, ks. i. 1920:7,

Ystävänäni J. R. Hannula on edelläolevassa kirjeessään ks. R-R. 1920:246—247,

jolleivät ystävänäni ole minua tukemassa — — — Ja sentähden kuiskaen teille: pysykää yhä ystävänäni! ks. R-R. 1921:1—2,

Ystävämme J. R. H. ks. J. R. H. 1921:255,

löysin samanmielisiä ystäviä 1922:79—80,

Varhaisemmissa muistelmissani (Tietäjä 1915) olen kertonut, kuinka tämmöisen henkisen ystävän lohdutukseksi ja riemuksi tapasin, kun venäläisen kirjailijan ja reformaattorin Leo Tolstoin teokset sattuivat käsiini. Hänessä minulla nyt totuuden etsijänä oli mitä ymmärtäväis in ystävä ja hengen heimolainen. 1922:304—311, ks. Kouta 1924:87—88,

Ystävänäni J. R. H:n 1929:349, ystävänäni J. N. ks. armeija 1930:50—52,

Olen saanut ystävällisiä tervehdyksiä kahdelta taholta. — — — vanhan ystävänäni-vainajan Georg Ljungströmin nuorempi veli ks. Ljungström, O. 1931:40, Toisen sydämeillisen tervehdyksen sain vanhalta ystävältäni, prinsessa Mary Karadjalta, ks. tätä 1931:40—41,

Vanha ystävänäni ja teosofinen työtoverini ks. Palomaa 1931:41,

Ystävät kuuntelivat kiinnostuneina, hartaina, liikutettuina, ks. uskonpuhdistus 1933:199—201, vanha ystävänäni G. S. oli rannalla vastassa. 1933:243—247, Lopuksi toivon taas kaikkea hyvää ystävilleni ja lukijoilleni. 1933:247,

ystävämme Miss A. E. — — — Ystävämme Miss A. E. oli monta kertaa oppaanamme New Yorkin taidemaailmassa. — — — Ystävämme Miss H. W. vei meidät kaikki tarjoamansa päivällisen jälkeen oopperaan. 1934:2—14.

K ä ä n n e k o h t i a P. E:n elämässä, kodista y.m.

Tuo jouluku 1893 oli käännekohta elämässäni, ks. Jouluku 1910:399,

Sattui sitten pieni tapahtuma syksyllä 1896, joka aiheutti käännekohtan elämässäni samalla

kuin se sai minut tyhjentämään tuskan maljan pohjassakkaa myöten. 1915:157—162,

Olen saapunut merkilliseen käännekohtaan elämässäni, ks. R-R. 1920:340—347,

Lokakuussa 1896 tapahtui käännekohta henkissäni elämässäni 1922:305—311,

Elämäni on nyt ulkonaisesti tehnyt käänteen ja astunut uuteen ajanjaksoon. Sittenkun luovutin Tuonenkylän päämajan Teosofiselle Seuralle, ei minulla ole ollut varsinaista kotia. Kohta luovutuksen jälkeen alkoi Suomen sisäinen sota, ja asianhaarat pakottivat muuttamaan pois Tonttulasta Pihlajamäelle tammikuussa 1918. Saman vuoden huhtikuu—marraskuu vietettiin Sammatissa, ja kesäkuussa 1919 tapahtui muutto Epilään. Toukokuussa 1920 siirrettiin Helsinkiin ja elokuun viimeisenä päivänä 1921 takaisin Tonttulaan. Nyt maaliskuun lopulla tänä vuonna 1924 paiskasi kohtalo meidät Lopelle, jossa olen ostanut pienen tilan.

Tätä kirjoittaessani asun siis omassa kodissa jälleen. En ole enää kuin ihmisen poika, jolla ei ole mihin päänsä kallistaa, vaan kuin ketuilla on minulla taas luola. Onko se eliniäksi vaiko vain lyhyeksi ajaksi, sen tietää yksin karma. Osoitteeni ja siis Ruusu-Ristin toimituksen ja Ruusu-Risti-seuran johtajan osoite on nyt: Hyvinkää, Pilpala, Saarenmaa. Helsingin työtäni jatkan kulkemalla säännöllisesti kerran viikossa pääkaupungissa.

Tavallisen aikakauskirjan toimittajan olisi hullua ja turhaa puhua tällaisista persoonallisista asioista; riittäisi osoitteen muutoksen mainitseminen. Mutta minä olen hemmoiteltu; olen tottunut puhumaan vapaasti omistakin asioistani ja kuvittelen aina olevani keskellä ystäväpiiriä, joka ymmärtämyksellä ja anteeksiantolla, vieläpä joskus mielihyvälläkin kuuntelee juttelujani.

Senpätähden arvoisat lukijani nytkin ymmärtävät, että olen ollut kuin myllyssä — ja vielä olen, ennenkuin elämä taas järjesty. Ruusu-Ristin maaliskuun numero oli toista viikkoa valmiina, ennenkuin se voitiin jakaa; osoitteiden painatus näet myöhästyi latomakoneen muutamia päiviä kestäneen pahoinvoinnin takia; korjausvedosta piti vain sittenkin käyttää, mutta toivon, että numero silti tuli onnellisesti perille tilaajille.

Ruusu-Risti-seuramme vuosikokous on pääsiäisenä ja sekin puolestaan lisää minun kiireitäni.

Ehkä joku lukija on muistanut, että Ruusu-Ristin piti tänä vuonna sisältää kertomus teosofisen liikkeen vaiheista Suomessa. En ole suoraan sanoen ennättänyt sitä alkaa, mutta vuosihan ei vielä ole lopussa. Antakaa viivytyks minulle anteeksi, niin lisääntyy teidän hyvä karmanne tulevien ruumistuksien varalle, kuten buddhalainen sanoo. 1924:124—125,

Sitten tuli käänne, ks. raha 1929:145.

koviväkeni ei innostunut teosofiaan. 1915:55—59, Kotioloni kävivät yhä kireämmiksi. 1915:157—162, Kotona puhuimme aina ruotsia. 1916:100—103,

Helsingissä käydessäni on tapanani, mikäli mahdollista, ottaa halukkaita vastaan puheil-

leni. Monet kokoukset tekevät useimmiten senkin ajan lyhyeksi, jonka täten voin omistaa toisille.

Mutta kotonani maalla on sääntönä, etten ota ketään vastaan. Kotona teen työtä. 1930:188,

Olen väsynyt ihmisten ja kansojen ylpeään itsekkyyteen. — — — Olen työn ihminen, en hävityksen, rakentaja, en repijä. Sentähden en ole ikinä ihailnut sota, en sotaista kunniaa, en mitään sotaan kuuluvaa. — — — Olen kulttuuri-ihminen, ks. sota 1918:194—196.

P. E:n lempikirjoja 90-luvulla. ks. Amiel 1927:40,

Esteri Weissenbergin kuva P. E:stä. kirj. Leo Krohn; jäljennös kuvasta 1921:385—386,

korkokuva P. E:sta ks. Halonen, Emil 1921:57ö, P. E:n kuvia 1925:400, 401, 409, 416,

oli sitten syntynyt ajatus antaa Pekalle tuupaantuliaislahjaksi piano 1924:173—174, lahjoitettiin Ruusu-Ristin johtajalle sirotekoinen ja kaunisääninen suomalainen pianino. 1924:198,

Suomea kuvaava kaunis ryijy, joka vuosikokouksen aikana riippui seinällä Kulmakoulussa herättäen taiteellisuudellaan katsojain huomiota, on nyt tehtaan puolesta lahjoitettu Ruusu-Ristin johtajalle. Se oli lähtöisin J. Jalosen Ryijy- ja Mattokutomosta, os. Lappi T.I., ja oli kuvattuna »Suomen Kuvalehdessä» viime keväänä. 1929:272—273.

Lopuksi kehittyi tuuma uuden rahaston perustamisesta, jolle nimeksi valittiin »P. E:n Rahasto», ks. Rahasto 1931:114.

Sillä tavalla alkoi minun teosofiani, ks. Jumala 1909:107—108,

Minkätähden liityin Teosofiseen Seuraan? — — — Usko veljeyteen, joka oli teosofinen uskontunnustukseni ks. veljeys 1909:207—208,

Sielullinen neitsyeellisyyt, lapsellinen luottavaisuus oli minulla koskemattomana, kun teosofiksi tulin. ks. opettaja 1912:411—415,

Olin 13 vuotta vastikään täyttänyt, kun ensi kerran tulin teosofian yhteyteen 1915:6—10,

Syksyllä v. 1895 liityin Teosofiseen Seuraan (Ruotsinmaan osastoon) isäni suostumuksella, koska olin »alaikäinen». 1915:59, 102,

liityin T. S. esoteeriseen osastoon 1915:365—369,

olen — — — viettänyt hopeahäitäni Teosofisen Seuran kanssa. — — — olinhan tietääkseni Mestarin omasta suusta saanut tehtäväkseni teosofisen elämänymmärryksen levittämisen, ks. R-R. 1920:341—348,

Tämmöinen on minun »salatieteeni», mutta ks. salatieide 1921:454—456,

Löysin teosofian, löysin Kristuksen, löysin Mestarin, — ja epäsoinnut haihtuivat, ks. sota 1924:4,

Ken minun laillani on yli kolmekymmentä vuotta seurannut teosofisen liikkeen vaiheita, ei saata muuta kuin iloita siitä, että Mestarein sanat ja opetukset jälleen vedetään päivän valoon. Minua huolestutti ks. Mestarikirjeet 1925:98—101,

Olen teosofisen ikäni nojalla tämän maapallon nykyään eläviä »teosofisia veteraaneja». Jos siis näen ks. oppi 1925:223,

Vaikka olin v. 1920 ollut 25 vuotta T. S:n jä-

senenä, vaikka olin pannut alulle teosofisen liikkeen Suomessa ja tehnyt teosofian tunnetuksi suomenkielellä, vaikka olin Suomen T. S:n »perustaja-yli sihteeri», ei vaikutusvaltani tietenkään ollut rajaton, ks. R-R. 1926:69—71,

omatuntoni on pakottanut minut asettumaan kuin eri leiriin T. S:n nykyisen johdon suhteen; ja miksikä? ks. teosofia 1926:165—169,

Olen tässä teosofisessa liikkeessä kuin mikäkin totuuden vartija, jonka sadat Argos-silmät kuuteen ilmansuuntaan tähdäten vaanivat milloin mitäkin äkkiryssäköä totuuden linnoitusta kohti. — — — Kiitollinen tehtävä tämä ei ole, sillä — — — Mutta tehtävänsä ei kukaan pääse pakoon, ks. I. T. J. 1926:241—247,

Päämääräni pitkin matkaa on tietysti ollut tehdä teosofista työtä. ks. uskonpuhdistus 1930:330—331,

Olin elänyt harhauskossa. — — — Olin uskonut, että 35 vuotinen julkinen työni teosofian, ajatuksenvapauden ja tosi kristinuskon puolesta oli ks. harhausko 1931:291—292,

III AUTOBIOGRAFISIA TIETOJA ERI IKÄVUOSILTA:

Lapsuus. Astuinhan teosofiaan melkein suoraan lapsuuteni maailmasta, ks. opettaja 1912:411—414,

Lapsuudessani olin erittäin innokas kielimies ja keksin itse useita kieliä, ks. esperanto 1913:313—315, 1915:6,

Pienestä pitäen oli ihanteeni tulla kaunokirjailijaksi. 1915:98—102,

Silloin nousi mieleeni lapsuuteni suru ja nuoruuteni kaiho: musiikki, sävelten taide. 1915:157—159,

Eikö lapsena taittunut selkäni itse asiassa tuominut minua ruumiillisesti helpompaan työhön — räätälin, suutarin tai korkeintaan puusepän työhön? 1915:267,

Poikasena näin kerran teatterissa Topeliuksen pienen näytelmän »Seikkailu saaristossa». Itkin silloin katkerasti merkillisen tunteen valtaamana, ks. Suomi 1918:162—163,

Yleinen seuraleikki lapsuudessani ja nuoruudessani oli n.s. ajatustenluku. 1922:5,

saattoi väittää minulla olleen lapsuudesta saakka yliaistillisia kokemuksia 1922:79,

Lapsuudessani oli kosolta kiihkoa ja taistelua, työtä ja vaivaa, ks. sota 1924:3—5,

Topelius oli lapsuuteni sadunkertoja ja nuoruuteni runoilija, ks. Topelius 1926:311—312, 1928:210,

Paksuna punaisena lankana läpi lapsuuteni ja nuoruuteni kulki kumma tunne, että olin outo vieras tässä näkyväisessä maailmassa. En ymmärtänyt ollenkaan tätä elämää — — — Näin mielestäni, että tulee jokin opettaja, mestariolento, joka jatkaa Jeesuksen Kristuksen opetuksia, kertoen — — — Hän paljastaa uusissa opetuksissaan luonnollisella ja yksinkertaisella tavalla semmoista, jota minä sielussani tunsin ja tiesin, jota olin kokenut nuoruudessani ja lapsuudessani, — sanalla sanoen semmoista tietoa, jota minulla oli elämästä ja kuolemasta lapsesta lähtien. 1929:171—177,

5—6 vuotiaana opin lukemaan ranskan kieltä 1916:101—105, 1925:401,

Viiden vuoden ikäisenä koki Pepi ensimmäisen syvän surunsa 1925:401,

Vuodet seitsemästä neljääntoista ovat muutenkin merkittäviä 1925:402,

8-vuotias. Äitini kuoli minun ollessani 8-vuotias ja muistoni hänestä ovat vain kuin symboleja kaikesta hyvästä ja kauniista. 1915:6—7,

10-vuotiaana. — italialaista tekstiä näin vasta noin kymmenvuotiaana. 1916:101—103,

Olin tuskin kymmenen vuotta vanha, kun laadin ensimmäisen keinoitekoisen kieleni. — — —

Muistan vain koomillisen näyn: pieni poika suuren pöydän ääressä ks. esperanto 1919:89—91,

Koulussa selitettiin uskontoa ja kaiken hyväksyin enempiä ajattelemta. 1915:7,

isäni — — — Suomalaisuuden ystävä kun oli, hän asetti kaikki lapsensa suomalaiseseen kouluun. Tämä oli 1916:100—103,

Hän [*P. E.] kertoi miten hän jo koulupoihana oli kärsinyt niiden alituisten sotakuvausten johdosta, jotka täyttivät historian-kirjojen lehdet ja joissa kuvastui niin tyystin erilainen elämä kuin se, minkä hän omaa sydäntään kuunnellen ymmärsi inhimilliseksi. 1927:175,

Muistan kuinka koulupoikana omassa sydämessäni kapinoin, ks. Kristinusko ja maailmanrauha 1927:388—394,

(Tässä muistuu mieleeni, kuinka koulupoihana iloitsimme, kun — — —) 1928:356,

Vasta ylemmillä luokilla koulussa rupesin vähän ajattelemaan ja arvostelemaan uskonnollisia opetuksia ja ihmettelin, että ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:127—129,

12-vuotiaana. Jo kaksitoistavuotiaana poikana tutustuin siihen hivuttavaan tuskaan, jonka myötätunto herättää, kun ei voi auttaa muulla kuin rukouksella. 1915:56—59,

Kaksitoistavuotiaana kirjoitin ensimmäisen pitemmän kertomuksen nimeltä »Röfvarbandet» (Rosvojoukkue) ja vuosien 1915:98—102,

Neljäntoista vuotiaana sain vihdoin käsiini italian kielen oppikirjan enkä liioittele, jos sanon, että parissa päivässä olin sen oppinut. 1916:101—103,

Kun noin neljäntoista ikäisenä paljon pohdin keinoitekoisen maailmankielen hyötyä ja etuja, oli minulle selvinnyt ks. esperanto 1919:89—91,

Vuodet neljästätoista kahdeksäntoista olivat Pekka Ervastian elämässä valmistuksen aikaa. 1925:403—408,

Jouduin siten tekemisiin Jeesuksen ensimmäisen käskyn kanssa ja olin silloin 14-vuotias. ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:127—129,

Viisitoistavuotiaana oli minulla ohimenevä uskonnollinen puuska 1915:7,

16-vuotiaana. 1915:158—159,

18-vuotias. olin vastikään täyttänyt 18 vuotta ja vastikään käynyt rippikoulun ks. Jumala 1909:106—108, ks. Joulukuu 1910:397—398,

Olin 18 vuotta vastikään täyttänyt, kun ensi kerran tulin teosofian yhteyteen ja siitä on nyt kulunut täsmälleen 21 vuotta. Saanen parilla sanalla kuvata sitä »sieluntilaa», jossa silloin elin. 1915:6—10,

teosofian valo lankesi hänen tielleen. Se tahtui tammikuussa v. 1894, jolloin hän oli 18 vuoden ikäinen, ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:329 muist.,

18-vuotiaana löysin samanmielisiä ystäviä 1922:79,

Nuoruus 1915:55—59, Kuinka toisenlaista oli minun nuoruudessani! 1915:462, Hänen kirjojensa kautta tutustuin nuoruudessani niin sanottuun länsimaalaiseen salatieteeseen, ks. Pappus 1917:9,

Omasta puolestani jouduin jo nuoruudessani vanhan yhteiskunnan hylkiöksi, ks. Suomi 1918:70—71,

Nuoruudessani unelmoin ks. sota 1918:195—196 — — —

mikä ihanteellinen kuva minulla nuoruudessani oli teosofisten totuudenetsijain elämäntehävästä ks. marttyyri 1920:3—6,

Nuoruudessani uskoin, että oli helppo noudattaa käskyjä ja elää Kristuksen elämää; jopa luulin siinä onnistuvanikin, ks. sota 1920:103—105,

Olen nuoresta saakka ollut hengessäni täysin vapaa. ks. R-R. 1920:344—348,

Ainakin tämän kirjoittaja muistaa elävästi, mitä hän nuorukaisen intuitsionilla tunsi ja tiesi, silloinkun ks. veljeys 1922:230—231,

Jo nuorena näin ja tiesin, että teosofiasta tuli elämäni elävä voima — — — Olen nuoresta saakka etsinyt totuutta ja uskon teosofiasta sen löytäneeni, ks. Mea culpa 1922:259—264,

Mr. Leadbeater kuuluu niihin ulkomaalaisiin teosofeihin, joihin minä nuoruudessani ihastuin ja ks. C. W. L. 1923:43,

nuorena löysin — — — nuoruuteni miltei toivottoman intensiiviseen totuuden etsintään ks. sota 1924:3—4,

Minäkin olin nuorena siveellisestä vaikuttimesta luopunut liharavinnosta, ks. vegetarismi 1924:8—9, Kuinka niin kokonaan olisin saattanut unohtaa ja hyljätä nuoruuteni ihanteen? ks. vegetarismi 1924:123—124,

Tulin jo nuorena etsijänä siihen, että H. P. Blavatskyn julistama teosofia oli totuus ks. oppi 1925:223,

Olen valinnut evankeliumista sen kohdan, jota nuoresta pitäen olen enimmin rakastanut, ja ks. P. E. XII Vuorisaarna 1925:265,

Se tuo mukanaan tuulahduksen nuoruuteni ajoilta, jolloin filosofoiminen ja aprikoiminen oli päivän kysymyksenä, jolloin tutustuin materialistiseenkin elämäkäsitukseen sen joka puolelta, ks. materialismi 1926:38,

nuoruuteni runoilija, ks. Topelius 1926:311—312,

Nuoruudestani saakka tiesin, että Jeesus ei tule uudestaan fyysisessä ruumiissaan maan päälle, koska hän ks. R-R. 1927:167—169,

Jo nuoruudessaan hän [*P. E.] huomasi, että taloudellinen kysymys tulee tässä maailmassa muodossa taikka toisessa jokaisen eteen ratkaisua vaatién, ja hän koetti siitä suoriutua monien muiden totuudenetsijain tavoin kieltäytymällä rahasta, rukoilemalla jumalaltaan köyhyyttä, ks. raha 1929:144—145,

Kerroin sen kuvaavana esimerkkinä nuoruuden aikuisesta reaaliolitiikastani ks. armeija 1930:52,

Teosofinen totuudenetsimiseni vei myöskin minut — — — jo nuoruudessani lähelle Jeesuksen personallisuutta ja oppia ks. H. P. B. 1931:38—40,

olin verrattain nuoresta harras uskovainen jossain merkityksessä, ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:126—129,

olin nuori. Kysyin silloisilta tovereiltani ks. Vesimies 1932:171—172,

Kun olin nuori teosofi — — — nuori iältäni ks. Paavali 1932:201—207,

Tiedämme, että Johtajamme nuoresta pitäen oli omaksunut henkilökohtaisen köyhyyden periaatteen. Aivan nuorena hän oli rukoillut Jumalaltaan: anna minun kulkea köyhyyttä kohti! Mutta sitten hän sai Mestariltaan eli Jumalaltaan elämäntehtävän: pane teosofinen työ alulle Suomessa. 1932:234,

Vuosijuhlapuheessaan Johtaja palautti mieleensä nuoruutensa tärkeimpiä tapahtumia, niiden antamat opetukset ja niiden herättämät tulevaisuudentoiveet. 1933:176—177.

19 — 20 vuotias. Monta kertaa aukeni silloin parikymmenvuotiaan sisäinen intuitsioni, niin että katselin kuin näyssä esitystä selvitteleviä yksityiskohtia, joista kirja ei puhunut. 1915:55—59,

Samana kesänä 95 tarjottiin minulle, yhdeksäntoistavuotiaalle nuorukaiselle, harvinainen tilaisuus tutustua Suomen luontoon ja kansaan. 1915:101—102, ks. P. E. XII Teosofia hengen usk. 1917:102—103,

20-vuotiaana synnyin henkisesti uudestaan 1922:79—80, Kahdennellakymmenennellä ikävuodellani luovuin eläimellisestä ravinnosta ks. vegetarismi 1924:123—124,

nuori, vähän yli 20 v. — — — Kerran kulkiessani Mikonkadulla 1928:313—314.

Ylioppilas. — erään ylioppilastoverini kanssa tuli puhe uskonnollisista asioista, ks. Jumala 1909:106—108,

Pian — — — tuli luokseni eräs ylioppilastoveri — — — Saanen toistaa mitä keskustelustamme kerroin huhtikuun Tietäjässä v. 1909 [*ks. edell.] 1915:8—10,

Lueskelin yliopistoaneitani, juoksin luennoilla ja harjoituksilla, tutkin sanskritin kieltä — — — Ylioppilaaksi tultuani sain edes pallella isää sairaanhoitajana. — — — Piti »lukea yliopistossa», koska oli sattunut syntymään n.s. —yläluokkaan, suorittaa tutkintoja ja tulla professoriksi. 1915:56—59,

Lueskelin kyllä edelleen yliopistossa, mutta isäni tiesi yhtä hyvin kuin minä, etten ollut luvuistani huvitettu. 1915:157—162,

ks. yliopisto 1912:103, jätin yliopistoon — — — anomuksen ks. yliopisto 1915:462—466,

enkä enää avannut osakunnan ovia. ks. kieltolaki 1931:75—77,

Tulin kuitenkin ylioppilaaksi, ennenkuin todenteolla rupesin etsimään totuutta, ja silloin jouduin samalla teosofiksi ja tunsin kuin ilmestyksessä, että niin oli asiat kuin teosofiassa esitettiin, ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:127—129,

Kuta vanhemmaksi käyn, sitä hartaammin soisin, että kykenisin johonkin. — — — Päämääräni — — — Olen kuin huutavan ääni korvessa. Mutta ks. uskonpuhdistus 1930:330—331,

P. E:n syntymäpäiväin johdosta:

ks. kiitos 1912:4—5,
Kysymykseen »pitkähkö on P. E:n fyysillinen "työpäivä vuosissa?" ks. ennustus 1912:450,

Sydän täynnä kiitollisuutta — — — Kaiken tämän rakkauden rohkaisemana olen nyt päättänyt ks. autobiografia 1915:3—4,

Suokaa minun myös tässä kiittää niistä lukuisista onnentoivotuksista, jotka ks. optimisti 1916:42—43,

Joulukuun 26 p:nä luennon jälkeen oli pantu toimeen syntymäpäiväkahvit minun kunniakseni, koska silloin täytin 45 vuotta. Suuri joukko ystäviä oli koolla ja Aapo Pihlajamäki piti muitten nimessä puheen kunniavieraille, ojentaen sitten minulle kauniin adressin runoineen ja satoine nimineen ynnä rahalahjan työni helpottamiseksi. Kiitin liikutettuna odottamatomasta ystävyysdensoituksesta ja kiitän tässä vielä kaikkia niitä, jotka asiassa olivat mukana, vaikkeivät juhlatilaisuudessa voineet olla läsnä. 1921:6,

P. E:n syntymäpäivä joulukuun 26 p:nä vietettiin Helsingin Ruusu-Ristissä ylimääräisellä kokouksella, jossa juhlavieraan kunniaksi lausuttiin runoja, pidettiin puheita, laulettiin ja juotiin kahvia. Runoilija Rafael Ronimuksen varta vasten sepitetty ihana runo »Etsijä» on julkaistuna tässä Ruusu-Ristin numerossa. Tunnelma oli koko ajan mitä hienoin ja herkin; näkyi ja tuntui, kuten eräs sivullinen läsnäolija lausui, että ruusuristiläisiä liittää toisiinsa elävä ystävyys: he ovat kuin yhtä perhettä. 1923:36.

Lausun tässä vilpittömät ja sydämelliset kiitokseni niille monille ystäville Suomessa ja Amerikassa, jotka ovat ilahduttaneet minua rohkaisemalla, rakkautta uhkuvilla ja työtäni hyväksyvillä kirjeillään. 1923:50,

49:s fyysillinen työpäivänne ks. ennustus 1923:277—278, ennustus 1923:327—328,

Kiitollisuutta tunnen nytkin ajatellessani viime kuluneita viikkoja, kiitollisuutta kaikkia kohtaan, jotka ovat lähettäneet minulle jouluja uudenvuodentervehdyksiä sekä onnittelevia syntymäpäiväni johdosta — ja niitä on tullut läheltä ja kaukaa, — tai jotka muuten ovat minua muistaneet rohkaisemalla ja hyvillä ajatuksilla — sillä näitäkin on paljon. Tunnen syvästi kiitollisuutta varsinkin sen ylevän juhlahetken johdosta, jonka vietimme Kansallisteatterin ravintolassa joulukuun 26 p:nä ja jossa toista saataa ruusuristiläistä kahden tunnin aikana kohdisti hyvät tunteensa ja ajatuksensa minun halpaan persoonallisuuteeni. Siinä vuorottelivat kahvinjuonnin ohella runot ja laulut, puheet ja lahjat. Tunnelma oli alusta loppuun niin ehyt ja harmoninen, että monet, monet heltyivät kyyneliin ja minä raukka, hämmästyksestä ja liikutuksesta murtuneena, toistin itselleni yhtämitta: »kyllä madame Blavatskyn työ oli suuremmoinen ja siunauksellinen, kun se minun-

kin kauttani on herättänyt näin paljon myötätuntoa ja ihastusta.»

Ja nyt en osaa olla painamatta tähän numeroon Jussi Snellmanin ja Rafael Ronimuksen kauniita runoja — en sentähden, että ne ovat sepitetyt minua muistellen, vaan sentähden, että ne ovat niin kauniit. Edellinen seuraava tässä välittömästi; se lausuttiin samalla kun ojennettiin lahjaksi sohvatyyny: 1924:4—6, [*runo ks. Snellman, J. 1924:5—6,]

Syksyn kuluessa on Helsingin Ruusu-Ristissä looshikokouksien lisäksi pidetty kolme ohjelmallista iltamaa, joihin tuttavilla ja ystävillä on ollut pääsy, ja toisena joulupäivänä vietettiin erikoisilla kahvikekkereillä puheineen, lauluineen, soittoineen Johtajan 49:tä syntymäpäivää, jolloin hänelle myös lahjoitettiin pöytäserviisi »uuteen kotiin Saarenmaahan.» 1925:47,

Erään tietäjän elämä. Pekka Ervastian 50-vuotispäivän johdosta, kirj. Sven Krohn 1925:399¹⁸,

Pojan vuodatus, kirj. J. R. H. 1925:419—423,

Vaelsin kuin satumaailmassa viime joulukuun 26 p:nä, jolloin ystäväni viettivät 50:tä syntymävuottani juhllaisuuksin, jommoisista en olisi osannut uneksia ja joista nimimerkki K. T. puhuu toisessa paikassa lehteämme. Ihanan ihanat kantaatit, melodraamat ja laulut, monilukuiset esitelmät ja puheet, runot ja adressit, noin seitsemänkymmentä kirjettä ja sähkösanomaa, toistakymmentä lahjaa, kukkia ja ruusuja — kaikki, kaikki minulle omistettu. Jos en muutamana edellisenä vuotena olisi tottunut siihen, että syntymäpäivääni rakkauksella muistettiin, en varmaan olisi kestänyt tätä hyvyden, ystävyden, rakkauden ja luottamuksen tulvaa. Nyt saatoin hillitä liikutustani ainakin johonkin määrin ja muuttaa sitä kevyeksi, tekisi mieleni sanoa yli-inhimilliseksi iloksi. Kaikki mitä minulle annettiin, kannoin hengessäni elämän pyhälle alttarille ja laskin, sydän täynnä kiitosta, ainoan suuren tietäjän ja vihkiäjän jalokojen juureen. Siten ystävät hyvydessään antoivat minun viettää päiväni totuuden temppelin äärettömässä pyhätössä, jossa taivaallisten kuorojen laulut hiljaisina kaikuivat.

Ruusu-Ristin jäsenille lähettäneen tarkempi selonteko juhllaisuuksista, joten tässä vain lausun vielä kerran sydämeni pohjasta lähtevän kiitoksen kaikille ystävilleni lähellä ja kaukana. 1926:10,

Etsijä. Kantaatti, omistettu Pekka Ervastille hänen täyttäessään 50 vuotta 26. XII. 1925. Musiikin säveltänyt Erkki Melartin. Kirj. Jussi Snellman 1926:14—16,

Pekka Ervastian 50-vuotispäivänä. kirj. K. T. 1926:16—18,

oli puolueettomia lehtiä, jotka katsoivat olevan syytä omistaa muutamia kauniita sanoja minun 29 vuotta kestäneelle julkiselle työlleni teosofian hyväksi ks. kiitos 1926:37—38,

Kiitos. Kaikkia ystäviä, jotka ovat minua hyvydessään muistaneet onnittelevilla syntymäpäiväni johdosta, joulujoulu- ja uuden vuoden tervehdyksillä kiitän sydämestäni ainoastaan tällä

tavalla, sillä aikani ei ole myöntänyt jokaiselle erikoisesti kirjoittaa. Kiitos. P. E. 1927:39,

Helsingin Ruusu-Ristillä oli tavanomainen juhla kokouksensa joulukuun 26 p:nä, Ruusu-Ristin johtajan syntymäpäivänä. Kokous alkoi klo ½8 ja kesti puheineen, lauluineen, soittoineen ja kahvinjuonteineen klo Va 12:een tunnelman kohotessa yhä henkevämmäksi. Lopuksi koottiin ekstra kolehti »Tempelirahastoa» varten. 1927:39,

Yksi on teidän Mestarinne... Pekka Ervastian syntymäpäivänä 26 p. joulukuuta, kirj. J. R. H. 1928:13—15,

Mahdotonta on minun ollut kirjoittaa kiitokseni kaikille, jotka minua muistivat jouluksi, syntymäpäiväkseni ja uudeksi vuodeksi. Suokaa, ystävät, minun tässä lausua Teille iloni ja kiitollisuuteni siitä rakkaudesta, jolla sydäntäni liikutitte. 1929:3,

Ruusu-Risti-ryhmän kokouksessa joulukuun 30 p:n illalla vietettiin lopuksi P. E:n syntymäpäivä lauluineen, soittoineen, puheineen, lahjoineen ja kahvikesteineen. Kolme muuta kokousta olivat looshikokouksia, joissa irtoläsenet eivät olleet mukana. Tammikuun 1 p:nä oli luento uudessa salissa, ja samassa paikassa ne nyt jatkuvatkin. 1929:45,

Olen vastaanottanut syntymäpäiväkseni, jouluksi ja uudeksi vuodeksi niin paljon onnentoivotuksia, sähkösanomia, kirjeitä, kortteja, runoja, lahjoja, että minun taasen oli turvauttava tähän vanhaan keinoon kiittää julkisesti Ruusu-Ristissä kaikkia ystäviä, jotka minua ovat muistaneet. Tähän kiitokseen sisällyttän nekin monet ystävät, jotka yksin ajatuksillaan tervehtivät »johtajaa» tai »P. E:tä» tai »Pekkaa». Ruusut ja liljat ympäröivät minua joulukuun 26 p:nä sekä näkymättömässä että näkyväisessä maailmassa. Ah, kuinka suloista on saada rakkautta osakseen; kun se tulee lahjana, jota ei tiedä ansainneensa ... Niinhän rakkaus ja hyvyys aina tulevatkin.

Kulmakoululla oli syntymäpäiväkahvit ja siinä juhlassa puhuttiin niin paljon kaunista ja annettiin niin auttavia lahjoja, että huuleni mykistyivät. Sydämen kyllyydestä suu puhuu, mutta kun sydän on tulvillaan kiitosta, täytyy suun puhua jostain muusta. Sentähden minäkin loppupuheessani pyysin vain lisää rakkautta ja hyvyyttä, kestävyyttä ja uskollisuutta ruusuristiläisten puolelta. 1930:2—3,

Helsingissä jouluna. Kirj. J. R. H. 1930:43-44,

Eräs ystävä lähetti joulukuun 26 p:nä seuraavan jäljennöksen Kalevalasta Ruusu-Ristin johtajalle hänen syntymäpäivänsä johdosta: — — — 1930:91—92,

Samarialainen. Ruusu-Ristin syntymäpäivänä, kirj. J. R. H. 1931:12—15,
Johtajan syntymäpäivää joulukuun 26 p:nä vietettiin tavanmukaisilla kahvikutsuilla soittoineen, lauluineen, lausuntoineen, lahjoineen ja puheineen, josta kaikesta Johtaja tunsii itsensä sanomattoman kiitolliseksi ja onnelliseksi. 1931:36,

Tapaninpäivän iltakahvit Kulmakoululla olivat taas minun sydämelleni ylen viihtyisät. Puheita, laulua, soittoa, lahjoja, tervehdyskiä

ja sähkösanoma, — mein Liebchen, was willst du noch mehr? Ja kuitenkin oli vielä jotain: näkymättömien läsnäolo, niiden joukossa muuttamat ylen rakkaat!

Yritin kiittää silloin ja teen sen tässä vielä kerran, sillä minua muistettiin ei ainoastaan syntymäpäivänäni, vaan myöskin jouluksi ja uudeksi vuodeksi niin monen monilla herttaisilla tervehdyksillä, kirjeillä ja lahjoilla, etten niistä kaikista yritäkään kiittää muuten kuin tällä tavalla. Olkaa varmat siitä, ystävät, että teidän lämpimät ajatuksenne ja sananne tunkiivat suoraan sydämeeni! 1932:2,

»Omassa asiassa...» Ruusu-Ristin Johtajan syntymäpäivänä, Tapaninpäivänä 1931. kirj. J. R. H. 1932:11—14,

Kesäkuun 29 p:nä vietettiin Kulmakoulun Kerholassa Pekan päivää. Johtaja, joka sattumalta oli kaupungissa, sai iloisesti yllätettynä olla mukana sekä kahvikesteissä yhteislauluineen että sitä seuraavassa konsertissa ylhäällä juhlasalissa. 1932:198,

Monet ystävät muistivat minua taas jouluna, Tapaninpäivänä ja uutena vuotena onnentoivotuksillaan ja lahjoillaan, ja minä kiitän heitä sydämestäni tässä. 1933:4,

Tapaninpäivänä. Ruusu-Ristin Johtajan Pekka Ervastian 58:nä syntymäpäivänä, kirj. J. R. H. 1933:7—9,

ankaria ja asiallisia arvosteluja ks. kiitos 1933:72,

Englanniksi P. E:n pikku elämäkerta. Opistolann toimesta on lentolehtisen muodossa kustannettu P. E:n pieni elämäkerta valokuvineen. Sen on Sven Krohnin vuoden 1925 joulualbumissa olleen kirjoituksen pohjalla kyhännyt kokoon allekirjoittanut. Lämpimästi kehoitetaan veljiä, jotka omaavat tuttavien englanninkielisessä maailmassa, tilaamaan sitä itselleen tai pyytämään lähettämään se suoraan asianomaiselle ulkomaille, liittä-mällä mukaan postikulut — itse lehtinen on ilmainen — ja mainitsemalla, montako kappaletta he haluavat. Kaikille R. R-lehden ulkolaisille tilaajille sitä lähetetään pyynnöttä, toivossa, että he tekisivät parhaansa sen levittämiseksi, jotta siten taasen englantia ymmärtävät totuudenetsijät tilaisivat juuri Lontoossa ilmestyneitä »Vuurisaamaa» ja »H. P. B:tä» itsellensä.

Maailman historiassa alamme Vesimieskautta — veljeyden toteuttamista käytännössä. Siksi kai tämän sekasortoisen nykyajan kärsimykset synnytystuskina henkiseen ylönousemukseen. Siihen ovat yllämainitut kirjat kirkkaimpina oppaina.

Annikki Reijonen, 5 B 42, Pitkäsillanranta, Helsinki, Suomi. (Finland). 1933:99—100,

P. E:n vuosihoroskooppi 193 4. — 1934:45,

Ruusu-Ristin Perustaja-Johtajan Pekka Ervastian syntymäpäivää vietetään tavanmukaisella juhalla Tapaninpäivänä klo 19 (7 i.p.). Niiden, jotka haluavat olla mukana, on ilmoitauduttava Ruusu-Ristin Nuorille ja merkittävä nimensä heidän hallussaan oleviin listoihin ennen t.k. 20 p:ää. Ilmoittautuessa on myöskin suoritettava kahvi-

maksu Smk. 10.—. Ylijäämä jätetään P. E:n rahastoon. 1934:373,
 Ruusu-Ristin Johtajan syntymäpäivää Tapaninpäivänä vietetään —
 — — v i e t e t ä ä n — — — V I E T E T Ä Ä N
 — — —

IV AUTOBIOGRAFISTA TIETOJA ERI VUOSILUVUILTA

1884 ——— 1922:10,
 1890-luvulla 1915:55, 1919:89, 1923:10—11, 1927:40,
 1893 ——— 1910:397—399, 1915:7—8, 99, 1918:166—167, 1923:363—364, 1931:75—77,
 1894 ——— 1909:106—108, 1910:399, 1915:8—10, 99, 1918:70—71, 1921:329 muist., 1923:363—364, 1925:403—404, 1926:2—10,
 1895 ——— 1915:59, 99—102, 152—162, 365, 1916:100—103, 1920:341—348, 1922:10, 1923:326—327, 1924:220,
 1896 ——— 1914:59, 1915:55, 157—162, 319—325, 363—369, 410, 1918:166—167, 1920:102—105, 145—154, 341—343, 1922:305, 1923:363—364, 1925:405—406,
 1897 — — — 1915:319—325, 365—369, 401—402, 412—415, 1921:329 muist., 1922:194, 1924:220—221, 1925:410, 1927:167, 1928:43, 94—95, 1930:50—52,
 1898 ——— 1912:103, 1915:366—367, 401—402, 410—415, 463—464, 1922:3, 105, 1924:221, 1925:262—265, 408—410, 1931:75—77,
 1899 ——— 1915:99, 412—415, 1916:100—103, 1922:105—106, 124, 1925:407—410, 1931:75—77, 1900 — — — 1916:103, 1917:346, 1918:22—24, 1920:56, 1922:4—13, 105—115, 152, 1923:327, 1925:99—101,
 1901 — — — 1916:100—103, 1922:4, 52—58, 73—80, 1924:222, 1925:410, 1926:13,
 1902 ——— 1916:100—103, 1924:222, 1925:99,
 1903 ——— 1914:418—420, 1916:103, 1922:150—155, 1923:43, 1924:223, 1925:411, 1933:157—158, 1904 — — — 1905:219—220, 1914:418—420, 1915:401—402, 1922:215—217, 1924:83—84, 223,
 1905 ——— 1905:219—220, 1909:2—3, 1914:419—420, 1915:402, 1922:215—217, 1924:224,
 1906—1907 ——— 1905:219—220, 1915:401—402, 1920:145—154, 1924:224—225, 1926:69—71, 1927:86, 1929:230,
 1907 ——— 1912:413—414, 1921:329 muist., 1922:115, 124, 215—217, 1924:225, 1925:411, 1926:215, 1927:167,
 1908 ——— 1908:386, 1909:1—3, 1911:289, 1912:412, 1917:105, 1922:73, 225, 1924:83, 1929:173—177, 1909—1910 — — — 1911:321, 1912:413—414, 1916:103, 1917:105, 1918:18—24, 1923:45—47, 1924:84, 1928:203, 1934:77,
 1911—1912 ——— 1917:190—191, 1918:19—24, 1924:83, 203—205, 229, 1926:169,
 1913 — — — 1917:201, 1918:20—24, 1922:194, 215—217, 1923:164, 1924:83—84, 1934:77,
 1914 ——— 1917:190—191, 1918:21—22, 1922:260, 1928:285,

1915 ——— 1917:190—191,
 1916 ——— 1918:22, 1926:70—71,
 1917 ——— 1917:191, 248, 387, 1918:64—68, 128, 130—131, 1921:329 muist., 1927:167,
 1918 ——— 1918:68—71, 1924:124—125, 1929:144,
 1919 ——— 1924:124,
 1920 ——— 1920:243, 334, 341, 1924:124, 1926:69—71, 169, 1928:95,
 1921 ——— 1924:124, 1928:95,
 1923 ——— 1923:128, 163—164, 246—247, 363,
 1924 ——— 1923:363—364, 1924:88—89, 124—125, 1934:177,
 1926 ——— 1926:170,
 1927 ——— 1927:210, 293—295, 371,
 1928 ——— 1928:63,
 1934 ——— 1934:109—110.

V P. E:n MATKOJA KOTIMAASSA.

Ylisihteerin matkat. Pekka Ervast piti luennon Tukholmassa »yleisestä veljeydestä» ja matkusti sieltä, täyttääkseen vanhan lupauksen, Sundsvallin kaupunkiin, jossa hän viipyi neljä päivää ja luennoitsi neljä kertaa julkisesti täydelle huoneelle ja kerran yksityisesti Sundsvallin looshille. Paluumatkalla Suomeen hän vietti kaksi päivää Turussa, puhuen lokakuun 31 p:nä suomeksi Kansallisseuran huoneustossa ja marraskuun 1 p:nä ruotsiksi entisen yliopiston juhlasalissa. Suomalaisen esitelmän jälkeen perustettiin Turun paikallisyhdistys, johon liittyi 18 jäsentä. Ruotsalaisen esitelmän jälkeen liittyi 12 henkeä irto jäseniksi T. S.aan. 1907:251—252,
 Ylisihteerin matkat. Suomalaisen Osaston ylisihteerin kävi helmikuun 2 p:nä Nokialla ja piti siellä, paitsi looshikokousta, julkisen esitelmän »Kuppilassa», puhuen »teosofisesta maailmankatsomuksesta verrattuna materialismiin ja kirkonoppiin». Yleisöä oli kohtalaisesti. Helmikuun 8 ja 9 p:nä ylisihteerin kävi Lahdessa, puhuen kaksi kertaa Hotelli Lahden teatterisalissa täydelle huoneelle, lauanta-ilтана aineesta »Mikä maailmankatsomus sinulla on?» ja sunnuntaina klo 11 e.p.p. aineesta »Mitä on kristinuskko?» Yleisö oli varsin tarkkaavainen ja innostunut. Kymmenkunta henkeä liittyi Teosofisen Seuran jäseniksi. Samana päivänä klo 5 j.p.p. puhui ylisihteerin Kouvolan Nuorisoseuran kutsumana Kouvolan Lukutuvan isossa salissa aineesta »Mikä maailmankatsomus sinulla on?» Huone oli täynnä mielenkiinnolla kuuntelevaa yleisöä. 1908:94—95,
 Ylisihteerin matkat. Usealta taholta on kysytty, eikö ylisihteerin voisi tulla luennoimaan. Vanhat ja uudet looshit häntä odottavat. Näille hän pyytää ilmoittaa, että hän toivottavasti on oleva tilaisuudessa taas tekemään muutamia matkoja. 1908:348—349,
 Karma. Maaseutuyhdistykset eivät toistaiseksi voi odottaa ylisihteerin esitelmöimään. T.k. 13 p:nä hän ollessaan matkalla aiottuun väittelytilaisuuteen lankesi ja — taittoi jalkansa. Tapaturma tulee muutamia viikkoja pidättämään ylisihteerin huoneeseensa sidot-

tuna, mutta toivokaamme, että joku siunaus piilee tämänkin »vastoinkäymisen» takana. 1908:386,

Pecca Ervastian matkat. Ylisihteeri toivoo voivansa vuosikokouksen jälkeen tehdä pari kiertomatkaa maaseudulle. Ensimmäisellä matkalla hän kävi Kotkassa, Kouvolassa, Iisalmella, Kuopiossa, Mikkelissä, Lahdessa. Toisella Vaasassa y.m. Jos esim. Tampereella ja Hämeenlinnassa tahdottaisiin kuulla hänen puhuvan, sopisi kirjottaa hänelle siitä ajoissa, että Pohjanmaan matkalla voisi käydä sielläkin. 1909:104,

Aika on tullut meidänkin maassamme, että ihmiset hartaudella kuuntelevat jumalallisen viisauden sanomaa. Sen sain kokea äskeisellä luentomat kallani. Puolikolmatta vuotta oli kulunut siitä kuin viimeksi kävin maaseudulla puhumassa, ja sillä ajalla oli teosofinen maailmankatsomus ehtinyt iskeä syvempiä juuria kuin ennen kansan tajuntaan. Ansio tästä lankeaa looshien työlle. Niiden säännöllinen, joskin ulkonaisesti vielä vaatimaton, työ on puhdistanut ilmapiiriä ja vetänyt joukon viisaudelle alttiita sieluja lähemmäksi teosofiaa. Moni ei tarvinnut muuta kuin minun luentojeni antaman lopullisen säsäyksen ruvetakseen innolla tutkimaan tuota »uutta» elämäntutkimusta. Niin toteutuu taas vanha sana, että »viisaus etsii lapsiaan».

Kävin 23 päivää ja 24 yötä kestäväällä matkallani Kotkassa, Viipurissa, — ohimennen myös Imatralla, — Joensuussa, Kuopiossa, Iisalmessa, Mikkelissä, Kouvolassa ja Lahdessa. Joka kaupungissa on looshi, Kouvolassa ei ole, mutta siellä on kauan elänyt teosofinen harrastus. Kullakin paikalla pidin 2 tai 3, jopa 4 julkista luentoa, yhteensä 21. Sitä paitsi puhuin 7 kertaa 9 looshikokouksessa, vastasin kysymyksiin j.n.e. Mainitsen nämä numerot todistukseksi siitä, että teosofinen harrastus loosheissamme on vakava. Että yleisökin, kuten sanoin, tuntee vetovoimaa teosofiaan, sen taas todistivat lukuisat kuulijakunnat ja myötätuntoiset sanomalehtireferaatit. Koska yhteensä puhuin noin 3,100 hengelle, kävi luennoissa keskimäärin noin 150 kuulijaa. Niinkin pienessä kaupungissa kuin Iisalmessa oli teosofinen esitelmä, kuten eräs paikkakuntalainen sanoi, houkutellut pari kertaa enemmän kuulijoita kuin tavallinen konsertti. Mikkelissä tuli viimeisen luennon jälkeen maalaisukko sauvansa nojassa minua puhuttelemaan. Hän katsoi pitkään vanhoilla syvämielteisillä silmillään ja sanoi, että nyt oli tullut se jota odotettiin, teosofia. Kuopiossa tuli vartavasten muuan herrasmies, tirehtööri R., monen kuulijan puolesta pyytämään minua, että pian tulisin takaisin, sillä »nyt oli Kuopiossa maaperä otollinen teosofialle». Joka paikassa tietysti teosofit lausuivat saman toivomuksen. Ja että loosheissa teosofia on jäsenille kallis, se ilmeni myös siitä rakkaudesta, huolenpidosta ja kunnioituksesta, jota kaikkialla osottivat häntä kohtaan, jota pitävät teosofisen liikkeen herättäjänä maassamme.

Parissa looshissa teosofia on saanut kannattajia yksinomaan »parempiosaisten» kesken, mutta yleensä on sääntönä, että liikkeemme

tunkeutuu »syviin riveihin», vetäen samalla joitakuita yläluokkalaiksiakin mukaansa. Tämä on aivan erikoinen ilmiö Suomessa, jonka verstaista ei tietääkseni ole muualla. Se osoittaa, että kansassamme piilee Salatieteellinen ja mystillinen harrastus jätteenä muinaisilta kalevalaisilta ajoilta. Se ennustaa myös, että Suomellamme voi olla merkillinen tulevaisuus henkisesti suhteessa, jos vain ajoissa ymmärrämme ottaa asiasta kiinni. Tarvitsemme opettajia ja opastajia ja nyt aluksi tienraivaajia. Niitä onkin ja enemmän tulee. Joidenkuiden vuosien perästä on jo useampia suuriakin kykyjä oleva jumalallisen viisauden palveluksessa meidän maassamme. 1910:328—329,

kun v. 1910 tein kiertomatkan teosofisissa loosheissa ks. Suomen tulevaisuus 1928:203—208.

Epilä 1924:124.

Honkaniemi. 1918:134.

Hyvinkää, Pilpala, Saarenmaa 1924:124—125.

Hämeenlinnaan on äsken perustettu Ruusu-Risti-ryhmä. R-R:n johtaja kävi elokuussa hämeenlinnalaisia jäseniä tervehtimässä, ja uusi ryhmä toimeenpani julkisen iltaman t.k. 17 p:nä Kaupungintalolla, aloittaen siten arvokkaalla tavalla henkistä työtään vanhassa, kodikkaassa, rauhallisessa ja konservatiivisessa Hämeen pääkaupungissa, jossa teosofinen elämäntutkimus ei tätä ennen ole suurtakaan alaa voittanut. Toivokaamme, että valoisa sanomamme Ruusu-Risti-merkeissä valloittaa hämäläisten hitaat, mutta uskolliset sydämet! 1926:271,

Elokuun 29 p:nä kävi Johtaja tervehtimässä nuorta ryhmää — — Lokakuun 17 p:nä järjesti ryhmä julkisen mieliinpainuvan juhlatilaisuuden Johtajan ja muutamien helsinkiläisten veljien avustamana. 1927:80, 1930:44.

Iisalmi 1910:328, 362,

Ylisihteeri Iisalmella. Kuluneen syyskuun lopussa oli yhdistyksellämme se juhlahetki, jota se koko olemassaolonsa aikana on ikävällä odotellut. Saimme aivan kotipaikalla kuulla Ylisihteerimme puhuvan. Esitelmää oli kaksi: »Onko teosofia Kristuksen oppia vastaan» ja »Syyn ja seurauksen laki ja jälleensyntyminen». Itse asiassa ei voi kuitenkaan puhua kuin yhdestä esitelmästä, — toinen täytyi satuneesta syystä muuttaa niin sopimattomaksi ajaksi, ettei kuulijoita voinut saapua kuin hyvin vähän. Vaan ensimmäinen oli sitä suuremmasta merkityksestä. Kuulijoita oli paikkakunnan oloihin nähden paljon ja vaikka ei teosofeja ollut kuin siellä täällä muiden joukossa seurasi koko kuulijakunta mielenkiinnolla esitelmän. Herra Ervast puhuikin korkeamman voiman inspireeravana ja ne joilla oli »silmit nähdä» näkivät ja tunsivat Mestarin läsnäolon. Se voima, joka sinä iltana pantiin liikkeelle, olikin niin valtava, väreilyt niin voimakkaat, että vielä viikon perästä eräs herkkä-tunteinen jäsenemme sanoi ettei vielä ollut »arkkipäivä» tullut. —

Tämän jälkeen oli looshimme valmistusaika loppu ja tehtiin päätös ruveta toimimaan ulospäin. Mitättömän pienet ovat voimamme, vaan

Mestari, joka meitä tähänkin asti on vienyt, vie kyllä eteenkinpäin. »Valoa kohti». 1910:362.

Imatra 1910:328, ks. Imatra 1919:232.

Itä-Suomi. Ylisihteerin matkat. Syyskuun kuluessa vieraillee Suomen T. S. ylisihteeri Pekka Ervast muutamissa Itä-Suomen kaupungeissa pitäen julkisia luentoja ja puheita loosheissa. Kauan onkin maaseudulla kaitvattu häntä kuulla, eikä syyttä, sen tiedämme, jotka hänen esitelmissään olemme elämämme ylevimmät hetket kokeneet. Jospa riittäisi voimia sillä, joka on ollut maamme teosofisen liikkeen henkisenä herättäjänä. 1910:323.

Suomen itsenäisyydestä varmasti odotettavana asiana aloin puhua syksyllä v. 1910. Tein silloin kiertomatkan itä-Suomessa, käyden 1918:19—24.

Janakkala, asuimme Hämeessä, Janakkalassa 1915:7.

Joensuu 1910:328—329.

Pekka Ervast Joensuussa. Ylisihteerimme tuloa oli teosofisen seuran Joensuun looshi jo kauan hartaasti odottanut. Ja vihdoinkin syysk. 14 p:nä tämä toivomuksemme toteutui, sillä mainittuna päivänä saapui hra P. Ervast k:lo 5,45 iltajunassa kaupunkiimme. Samana iltana pidettiin erään jäsenemme luona looshikokous, jonne olivat kokoontuneet melkein kaikki looshimme jäsenet ynnä muutamat muut teosofisen aatteen kannattajat. Looshin puheenjohtaja aloitti kokouksen lausuen looshin puolesta ylisihteeri hra P. Ervastian tervetulleeksi paikakunnallemme. Tämän jälkeen ylisihteerimme puhui läsnäoleville sanoja, jotka painuivat syvästi mieleen. Koko ilta kului hauskaisti veltillisessä seurustelussa.

Seuraavana päivänä (syysk. 15 p.) piti ylisihteerimme ensimmäisen julkisen luennon täkäläisessä kaupungin kansakoulun uudessa juhlasalissa. Tätä mieltäkiinnittävää luentoja, jossa esitelmöitsijä käsitteli »Kristinuskon, materialismin ja teosofian suhdetta toisiinsa», oli kokoontunut salin täydeltä ihmisiä kuulemaan. Toisessa esitelmässään, joka pidettiin perjantaina, selvitteli hra P. Ervast kysymystä »Onko elämää kuoleman jälkeen», jota entistä vielä lukuisampi kuulijakunta hartaudella kuunnellen seurasi. Lauantaina syysk. 17 p. piti ylisihteerimme kolmannen esitelmänsä puheen »Onnellisen elämän salaisuudesta».

Sitä paitsi järjesti looshimme vielä lauantai-illaksi teatteritalolle teosofisen iltaman, johon oli saapunut kohtalaisesti väkeä. Iltaman ohjelmassa oli: Tervehdyspuhe (Faktori J. A. Tukiaisen). Viulusoolo (Viulutaiteilija H. Hitzacker; hra T. Hurri hoiti säestystä), Melodraama (O. Merikannon säveltämä Bhagavad-Gitan sanoihin, jonka lausui rva E. Weissenberg hra T. Hurrin hoitaessa säestystä), Esitelmä (»Taide ja taiteilija» piti hra P. Ervast), Viulusoolo (Hra H. Hitzacker) ja Seurustelua. — Ohjelman suoritus oli vaikuttava ja arvokas. Ja tästä nautintorikkaasta iltamasta, joka alkoi k:lo % 8 ja päättyi k:lo % 11 iltasella, poistui yleisö tyytyväisenä.

Kun ilta oli jo käynyt myöhäiseksi, meni koko looshimme sekä miehissä että naisissa iltamasta suoraan laivarannalle saattamaan

poislähtevää ylisihteeriämme, joka sitten k:lo 11 iltasella »Osmo» nimisellä laivalla läksi jatkamaan matkaansa Kuopioon.

Mitä sitten tulee ylisihteerimme esitelmien kautta jättämään vaikutukseen, oli se kieltämättä huomattavan voimakas. Kaikki hänen pitämänsä esitelmät olivat arvokkaat sisällöltään ja taidolla esitetyt. Ne kaikki käsittelivät sellaisia aiheita, jotka ihmisten mieliä kovasti kiinnittivät ja joidenka selville pääsemiseen ihmiskunta on aina pyrkinyt. Monet läsnä olevat henkilöt, jotka olivat vapautuneet ennakkoluuloistaan, olivat riemuissaan saadessaan vastauksen niin moneen tärkeään elämänkysymykseen. Mutta myöskin ne, joidenka maailmankatsomukset niin suuresti erosivat teosofisesta, avoimielisesti tunnustivat, että ylisihteerimme oli oiva puhuja ja etevä syvien ajatuksien tulkit-sija. On vaikeata vielä näin lyhyen ajan kuluttua lausua aivan lopullista tulosta. Se on tämän kirjottaman mielestä kuitenkin varmaa, etteivät ylisihteerimme totuutta uhkuvat sanat saattaneet yksinomaan kivikkoon langeta, vaan että moni niistä pääsi vaikutustaan levittämään myöskin hyvässä maaperässä. Ja sellaista aikansa saamme vielä kuulla.

Mikä taas koskee ylisihteerimme aikaansaamaa vaikutusta looshimme jäseniin, niin mielelläni sitä kuvatessani tahtoisin verrata häntä roomalaiseen Julius Caesariin, josta historiassa kerrotaan, että hän tuli, näki ja voitti. Ainoa eroitus, mikä tässä on Caesarin ja ylisihteerimme välillä, on se, että Caesar asevoimalla hankki itselleen voittoriemun, mutta ylisihteerimme totuuden taikanoilla sydämeimme voitti. Looshimme sentähden kiittolisena ylisihteerillemme paljosta jää rakkautella muistelemaan hänen käytäntään ja mielessä pitämään hänen sanojaan. — A. T. 1910:361—362, 1918:19.

Jyväskylä:ssä vietettiin kaksi päivää, tammikuun 5:s ja 6:s, Ruusu-Risti-merkeissä. Loppiais-aattona vihittiin siellä Suomen ensimmäinen Ruusu-Risti-temppele tulevaan työhönsä. »Keskisuomalainen» kirjoittaa näiden päivien »ainutlaatuisesta juhlatilaisuudesta» m.m. seuraavaa:

»Loppiaisenä klo 12 pllä alkoi Ruusu-Ristimatinea temppeleissä, joka oli kukkasin ja köynnöksiin koristettu. Yleisöä oli tilaisuudessa läsnä niin paljon kuin sinne sopikin. Monen, joka ei ollut ajoissa hankkinut lippua, piti kääntyä ovelta takaisin. Arviolta oli temppeleissä n. 300 henkilöä.

Ohjelman aloitti säv. J. Pohjanmiehen johtama solistiorkesteri esittämällä sovitelman Bizefin säveltämästä »Helmikalastajat»-oopperasta. Tämä viritti yleisön mielen niinsanoaksemme korkeimpiin näköaloihin.

Heti tämän jälkeen astui puhujakorokkeelle kirjailija Pekka Ervast puheen aiheesta: veljeys ja sen toteuttaminen.

Yleisö kuunteli melkein henkeään pidättäen tätä yli tunnin kestänyttä esitelmää. Eikä ihmekään. Ervast ei puhu niinkuin tavalliset miehet, vaan niinkuin mies, joka on syvästi ajatellut elämän ja kuoleman kysymyksiä. Senvuoksi hänen sanansa lähtivät sydämeistä ja ta-

pasivat yleisön sydämiin, mikäli sivullinen haivaitsi. Ervast on loistava puhuja, epäilemättä hieman teatraalinen, mutta niinhän lienevät kaikki suuret puhujat.

Tämän jälkeen lausui Kansallisteatterin näyttelijätär, rouva Hilda Pihlajamäki Andersenin »Viimeisenä päivänä». Musiikin siihen on säveltänyt Oskar Merikanto. Säv. J. Pohjanmies myötäili flyygelillä ja Hilda Pihlajamäen tumma ääni kaikui syvänä ja täyteläisenä tässä kauniissa tempelissä.

Kun vielä toim. Lassi Schliiter oli viululla soittanut Pohjanmiehen säveltämän mystillisen »Meditation» Pohjanmiehen itse säestäessä, päättyi tämä harrastunnelmallinen juhla.

Ihmiset pudistanevat päätään, kun saavat kuulla, että tempelissä oli yhteinen veljeyshateria klo 6 tienoissa ilalla. Mutta niinhän oli tapana alkukristillisyyden aikoina kokoontua temppelisiin syömään tällaisia aterioita, vaikka tämä kaunis tapa on sittemmin unohtunut uissa kirkkokunnissa.

Alkurukouksessaan Ruusu-Ristin johtaja Pekka Ervast puhui tästä viitaten Kristuksen omiin sanoihin, että »kun te syötte ja juotte, niin tehkää se minun muistokseni». Samalla hän siunasi ruuan.

Toisessa puheessaan Pekka Ervast leikkisessä, mutta silti hyvillä vertauksilla höystetyssä henkevässä lausumassaan piirteli läsnäolleiden mieliin nuoruuden muistelmiaan jo ennen teosofiksi muututtuaan (hän on ollut jo 35 vuotta teosofina) sekä elämäkokemuksiaan ja elämyksiään aina tähän asti. Vielä kolmannenkin kerran Pekka Ervast nousi puhumaan: vako Suomesta, — sen hän sanoi olevan vakaumuksenaan — ja hän tahtoi juoda Suomesta koittavan valon kunniaksi ja yleensä Suomen tulevaisuudelle ja sen kansallishaltialle maljan puhtaassa lähdevedessä. Kaikki joivat sen samassa terveellisessä aineessa, samalla kun täysistä rannoista kaikui kolminkertainen eläköön noille kolmelle: valolle, Suomelle ja kansallishaltiallemme.

Vähän ennen junalle lähtöä — helsinkiläiset vieraat lähtivät loppiaisiltana — nousi puhumaan vielä rouva Hilda Pihlajamäki, jonka puheen ydin oli: olkaa nöyriä.

Vielä pitivät puheita m.m. pankinjohtaja Otto Keskinen, säveltäjä J. Pohjanmies, rakennusmestari V. Lounas ja kaup. J. V. Hytönen, jotka kukin kertoivat muistelmiaan eletyltä taipaleelta.

Säveltäjä Pohjanmies piti pöytämusiikista huolen. Hänen johdolla, urkuharmonion säestyksellä lauloi Ruusu-Risti-kuoro pari laulua. Runoja lausivat Jyväskylän Työv. Näyttämön johtaja Terttu Pajunen (erään intialaisen runon) ja kansakoulunopettajatar Aili Lehtimäki Eino Leinon jylhän »Tumman».

Aika oli kulunut. Vieraat lähtivät asemalle.

Oli kuin unta olisivat olleet nämä eletyt hetket. Mutta ne olivat kuitenkin todellisuutta. Seisoohan näkyvänä todistuksena tästä Ruusu-Risti-tempelissä. 1928:20—21,

Jyväskylän Ruusu-Ristissä vieraili R-R:n johtaja tammikuun 27 ja 28 p:nä. Oli kaksi

julkista esitelmää aiheista Näkyväinen ja näkymätön maailma sekä Elämä ja kuolema; oli myös looshikokous ja ryhmäkokous kysymykseen ja vastaukseen; kaikissa oli paljon musiikkia ja laulua, oli keran lausuntoakin. Jyväskylän Ruusu-Risti on tunnettu henkisen elämänsä virkeydestä ja rikkaudesta, ja johtaja vietti kaksi onnellista päivää sen ilmapiirissä, kiitollisena myös jyvskyläisten ystävällisyydestä ja vieraanvaraisuudesta. 1930:91,

Jyväskylässä vieraili P. E. huhtikuun 24 ja 25 p:nä. Edellisenä päivänä oli arvokasohjelmainen matinea, johon yleisöä oli kokoontunut kaunis tempeliseläi täydeltä. Toisena päivänä oli P. E:n esitelmä aiheesta Väinämöinen tuonelassa ja Vipusessa. 1932:167,

Jyväskylästä. Helmikuun 28 ja maaliskuun 1 päivänä vieraili Ruusu-Ristin Johtaja Jyväskylässä Kalevalajuhlassamme ja Looshikokouksessa, joista sen kautta muodostui meille harvinaiset juhlatilaisuudet. — — — Johtaja Pekka Ervast puhui sitten aiheesta »Kristus ja Kansallishaltia», jota yleisö kuunteli suurella hartaudella. Lopuksi 1933:101—102,

Niistä Kalevala juhla muodostui erikoiseksi Johtajan mukana olon vuoksi. 1933:195, ks. myös kesäkurssit.

Kellomäki. Elokuun alussa vietin muutamia päiviä Kellomäellä lähellä Venäjän rajaa, jonne oli kokoontunut joukko meikäläisiä kesälomaansa viettämään. Kun kolme vuotta sitten viimeksi kävin rajalla, tulvi hermoiin raskas tunnelma bolsheviikkien valtakunnasta päin. Tänä kesänä saatoin ihmeekseni ja ilokseni todeta, että Pietarin levittäjä aura ei läheskään enää ollut niin tuskallinen; päinvastoin siinä oli paljon, joka muistutti entistä tsaarrien aikuista pääkaupunkia. Rajajoelta päin näkyi useimpina iltoina illuminatsioita ja ilotulituksia; siellä oleva suuri sanatorio oli nähtävästi täynnä vieraita.

Venäläiset teosofit ovat Kellomäellä muodostaneet Suomen Teosofisen Seuran looshin nimeltä »Esperanza» (nimi äännettiin venäjäksi Esperantsia, mutta lienee arvatenkin espanjalainen sana esperanza, toivo). Tämän looshin puheenjohtajana toimi alussa Ruusu-Ristin jäsenille tuttu herra Nikolai Jefimoff [*ks. Efimoff], jonka kodissa looshi yhä pitää kokouksiaan.

Päivää ennenkuin saavuini oli Esperanza-looshi kutsunut vierakseen Kellomäellä ja lähiseuduilla tilapäisesti asuvat suomalaiset teosofit, ruusuristiläiset ja vapaamuurarit ja vietänyt yhdessä heidän kanssaan veljeyden ja yhteistunnon merkeissä käyvän mieliä virkistävän kokouksen.

Viikkoa myöhemmin pidettyyn kokoukseen kutsuttiin minut vieraaksi, ja hauska oli minun taas pitkästä aikaa keskustella filosofisista ja okkultisista kysymyksistä vilkkaiden, herttaisten ja intelligentien venäläisten teosofien kanssa. En voinut olla ajattelematta ja kysymättä itseltäni: koska maailma taas muuttuu semmoiseksi, että saadaan vapaasti liikkua kaikkialla joka maassa, vapaasti ihmisinä ja

veljinä seurustella kaikkien kansojen kanssa? 1923:246—247.

Kirvu. Vietimme helluntaina henkisesti voimakkaan ja sopusointuisan vuosikokouksen — Ruusu-Ristin kolmastoista — ja minä₉olin kiitollinen siitä, että ruumiilliset voimani kestivät ankaran ponnistuksen. Siitä saan kiittää lepoaikaa, jonka toukokuussa vietin Kirvussa säännöllisen ja ankaran jokapäiväisen hoidon alaisena. 1933:158.

Kiteellä. Ensimmäisinä kesäkursseilla Kiteellä 1912 puhuin seikkaperäisemmin Suomen tulevasta itsenäisyydestä ja koskettelin sen okkultishistoriallisia syitä. Silloisissa kuulijoi-sani 1918:19—24.

Kotka 1910:328, 1918:19.

Kouvola. 1905:211, 1908:95,

Ylisihteerin matkat. Ylisihteeri vieraili Kouvolassa maaliskuun 19—21 p:nä, pitäen siellä kolme julkista luentoa Kouvolan Nuorisoseuran kutsumana. Aineena oli »Kristinopin salaisuudet». 22—25 p:nä oli ylisihteeri Viipurissa [*ks. tätä] ja puhui siellä kolme kertaa suomeksi ja kerran ruotsiksi, kuten toisessa paikassa lehteämme luetaan. 1908:126, 1910:328, 1918:19.

Kouvolan Ruusu-Ristillä oli maaliskuun 23 p:nä muistorikas päivän. Ruusu-Ristin Johtaja vihki nimittäin arvokkain vapaamuurarimenoin sikäläisen looshin tarkoitukseensa. Samaksi päiväksi oli myöskin järjestetty Kouvolan Yhteiskoululle julkinen matinea.

Looshikokouksessa tulkitsi Ruusu-Ristin Johtaja lyhyessä, mutta sisältörikkaassa puheessa vapaamuurari-symboloja. Miten voimakas ja luotettava henki Kouvolan ruusuristiläisten keskuudessa vallitsee, saattoi jokainen mukana ollut ilokseen havaita.

Looshikokouksen jälkeen oli yhteinen aamiaisen Kouvolan Seurahuoneella ja sieltä lähdettiin Yhteiskoululle, jonne jo oli kerääntynyt paikkakunnan pienuuteen nähden runsaasti yleisöä. Ohjelmassa oli laulua, runonlausuntaa ja viulusoolo. P. E:n esitelmä »Onko tarpeellista etsiä totuutta» muodostui tietysti ohjelman keskeisimmäksi numeroksi. Saimme jälleen todeta, että sillä tavalla puhuu vain ihminen, joka todella on itse etsinyt totuutta ja paljon löytänyt.

Niin kuin jo mainitsin elähyttää voimakas henki Kouvolan ruusuristiläisiä ja sopusointu siellä veljien kesken vallitsee. Kunpa kaikkialla Suomessa Ruusu-Ristityö muodostuisi voimakkaaksi ja sopusointuiseksi. Kunpa me kaikki voisimme rakentaa lujalle perustalle. K. K. 1929:178, 1930:133,

Kouvolan Ruusu-Risti toimeenpani maaliskuun 16 p:nä onnistuneen iltaman, johon R-R:n johtaja oli kutsuttu puhumaan aiheesta: **Tie itsensä voittamiseen ja johon oli koontunut ilahduttavan paljon kuulijoita.** Julkisen tilaisuuden jälkeen oli Kymi-looshin kokous. 1930:179.

Kuolan niemimaa. Samana kesänä 95 tarjottiin minulle, yhdeksäntoistavuotiaalle nuorukaiselle, harvinainen tilaisuus tutustua Suomen luontoon ja kansaan. Setäni, tunnettu Karjalan ystävä ja matkamuistelmien kirjottaja,

maisteri A. V. Ervasti, otti näet minut mukaansa ylen mieltäkiinnittävälle retkelle Kuolan niemimaalle: **Tiemme kulki — — — Mainitsen tämän seitsenviikkoisen kesämatkan vain siksi, että 1915:101, 1922:10—11.**

Kuopio. Teosofia Kuopiossa. Viime syyskuun 19 ja 20 p:nä oli Ylisihteerimme Herra Pekka Ervasti täällä Kuopiossa, pitäen kumpaisenakin päivänä yleisen esitelmän, kolme pienempää kokousta teosofian harrastajain kesken. Esitelmää kuulemaan saapui yleisöä pienenpuoleinen huoneusto ahdinkoon asti täyteen. Sitte 23 p:nä Ylisihteerimme lsalmelta palatessaan piti vielä esitelmän Kaupungintalon Juhlasalissa, jossa oli kuulijoita 250 henkeä. Esitelmää kuunneltiin erityisellä hartaudella, vaikkakin osa kuulijoista ehkä oli saapunut vaan uteliaisuudesta. Moni tunnustaa ensikeran saaneensa kuulla totuuden sanoja, vieläpä löytäneensä kauan etsimänsä totuuden, sen vanhan, jota sielunsa on ikävöinyt. Yleisesti voipi toivoa kylvetyn siemenen langenneen hyvään maahan, vaikkakin muutamien kuulijoiden oli ikäänkuin pakko kuulemilleen totuuksille vielä hymyillä. Usealta taholta lausuttiin toivomuksia saada mahdollisimman pian Herra Ervastia jälleen tavata ja kuulla. Teosofinen looshimme »Vipunen» — oltuaan hajaannustilassa — heräsi myöskin toimintaan.

Toivomme vaan edelleenkin menestystä. H. K. 1910:362, 328, 1918:19.

Kuopion Ruusu-Ristissä R-R:n johtaja vieraili toukokuun 19 ja 20 p:nä. Hänen seurassaan olivat taiteilijat Jussi Pohjanmies ja Helvi Leiviskä. 1930:223,

Lahti. Teosofisia luentoja Kouvolassa ja Lahdessa. Lokakuun 14 ja 15 päivänä piti P. E. kaksi teosofista esitelmää Kouvolassa ja 15 p:nä Lahdessa. Molempiin paikkoihin oli häntä yksityisesti pyydetty puhumaan. Lahdesta kirjottaa meille kirjeenvaihtajamme A. S. seuraavasti 1905:211, 1908:95, 1910:328,

Teosofia Lahdessa. — — — Seuran ylisihteeri Pekka Ervasti poikkosi pitkällä kiertomatallaan täällä Lahdessakin pitämässä kaksi julkista luentoa. Mielenkiinnolla näytettiin paikkakunnalla ottavan osaa näihin luentoihin, vaan oltiinhan näiden luentojen suhteen jo pitemmän aikaa oltu toivovalla kannalla.

Virkistävästi näytti vaikuttaneen ylisihteerin puhe, jonka hän piti erityisesti looshin jäsenille, eritoten tehden selvää, mikä tehtävä tulee olemaan seuran jäsenillä teosofian työvoimalla.

Muuten näyttää siltä kuin tulisi työstämme itsekullen tyydytystä, koska on toverihenki elpymään päin, vaikka se alussa näytti olevan hyvin vaikeasti saavutettavissa. 1910:395, 1918:19, 1930:133,

Lahden Ruusu-Risti järjesti maaliskuun 17 p:nä »Ruusu-Risti-illan», jonka ohjelmassa kuorolaulun ja soiton ohella oli R. R:n johtajan esitelmä aiheesta **R u u s u - R i s t i.** »Lahden Sanomat» kirjoitti 18 p:nä: »Esitelmää, joka pidettiin pirteästi ja asiallisesti, oli kerääntynyt

kuulemaan runsas yleisöjoukko, joka oli tyytyväinen näkemänsä ja kuulemaansa.» 1930:179.

Liekksa. 1930:91, Lieksan Ruusu-Ristissä vieraili R. R:n johtaja R. R:n Hallituksen sihteerin kanssa maaliskuun 3 ja 4 p:nä. Edellisen päivän iltana oli julkinen esitelmä Edistysseurojen talossa. Esitelmää, jonka aiheena oli Teosofia ja Ruusu-Risti, oli saapunut kuuntelemaan runsaslukuinen yleisö sekä läheltä että kaukaa. Hartaana, henkeään vetämättä seurasi kuulijakunta esitystä, tuottaen täten suurta iloa ja tyydytystä puhujalle. Seuraavana päivänä oli kaksi tuntia kestävä kysymyskokous R. R:n jäsenille ja looshikokous R. R.-vapaamuureille. Lieksan ruusuristiläiset voivat olla onnellisia siitä henkisestä herätystyöstä, minkä ovat paikkakunnallaan suorittaneet. Jatkakoot. 1930:133,

Liekksan Ruusu-Rististä kirjoittaa ystävämme L. T.: »Asiamme eteenpäin meneminen näyttää todellakin saaneen vauhtia täällä Johtajan käynnin jälkeen. Aivan poikkeuksetta kaikki kiittävät puhetta ja puhujaa, ja uusia harrastajia on ilmaantunut joukkoomme noin 1930:179.

Loppi 1924:124—125.

Mikkeli 1910:328,

Ylisihteeri Mikkeli 25—27. 9. 1910. Ylisihteerimme pitämät esitelmät Mikkeliä muodostuivat sekä sikäläisen looshin jäsenille että myöskin looshin ulkopuolella oleville ihaniksi juhlahetkiksi, joiden muisto ei hevillä haihdumiehestä. Aivan kuin vaistomaisena aavistuksena oli paikkakunnan teosofien mielessä kytenyt ajatus, että nyt olisi sopiva aika teosofiselle kylvölle, jolloin kylväjän pitäisi tulla. — Huolimatta vuoden ajan syksyisestä säästä sekä kirkkolliselta rämeiköiltä tulevasta pienistä kylmän puhkuista, uhkui henkinen ilmapiiri kevättä, ja Mestariemme ihana rakkauden lämpö oli synnyttänyt keväisiä päiviä muutoin jäiseen ympäristöömme. — — — Siksi odotimme, ja Heidän lähettämänsä tuli. — — — Ja minkä viestin toi tuo lähettiläs? — — — Uuden ihanan sanoman Kristuksesta, tuosta valtavasta mystillisestä Vapahtajasta, joka asuu joka ihmislapsen sydämessä. Yksinkertaisesti ja selvästi näytettiin, miten tuo Kristus muodostaa olemuksemme Jumaluus-kipinän, jonka tulisi päästä loistamaan kussakin ihmisessä, ja siten valona ja tulena pois kuluttamaan kaiken itsekkäisyyden kuonan, joka nyt estää ihmistä esiintymästä täydellisenä Jumalan Poikana. — Valtava ja suuremmoinen oli tuon salaisen Kristuksen kuva, ja Hän, jumalallista valoa hohtavana, oli keskustana kaikissa esitelmissä. Oliko silloin ihmekään jos näin ollen helposti selviytyi Karman laki siksi mitä se pohjaltaan on, nimittäin rakkauden laiksi, joskin samalla Jumalallisen oikeuden, joka jälleensyntymisen eri muotojen kautta vähitellen opettaa ja pakottaa ihmistä huomaamaan, ken hän on, mikä on hänen päämaalinsa ja kuinka hänen on kasvaminen ja vahvistuminen lihasta ylönousseen Kristuksen täyden mitan mukaiseksi.

Tämän esitelmäsarjan yhteydessä uhrattiin yksi luento H. P. B:lle osotteeksi siitä kiitollisuuden velan tunteesta, minkä sekä seura ko-

konaisuudessaan että sen jäsenet yksilöinä tuntevat sydämessään hänen suurelle elämänsä työlle.

Väkeä oli kussakin suomalaisessa esitelmässä noin 300, sekä yhdessä ylikin mainitun summan, ja varma on, että näiden esitelmien kautta monen sydämeen välähti valon säde, jonka kuulija päätti ottaa elämänsä taipaleen valaisijaksi ja ohjaajaksi. Kuvaavaa esitelmätilaisuuksien valtavasta vaikutuksesta oli erään harmaahapsisen jo likellä hautaansa olevan vanhuksen melkein profetallisella vakavuudella esiintuoma lausunto: »Ajan hamma näkyy kaikki syövä — — — on se jo kuluttanut kirkkomme muotomenot, ja pakottanut meitä ikävöimään teosofiaa. Nyt on teosofia tullut, on varmasti tullut. Jumala siunatkoon julistajia!»

Ikävällä odotamme aikaa, jolloin taas saamme rakkaan ylisihteerin luoksemme. »Traveller». 1910:362—363,

Teosofia Mikkeliä. Tietäjälle kirjoitetaan Mikkeliä: Marraskuun 26 p:nä vieraili Ylisihteeri Mikkeliä pitämään tällä kertaa vain yhden yleisen esitelmän, aiheena »Kristinuskko, materialismi ja teosofia.» Kuulijoita oli lähemmäs 300 — sekä ystäviä että vastustajia, mutta harvat lienevät ne, jotka eivät olisi olleet kiitolliset kuulemastaan.

Yleisen esitelmän jälkeen oli »Otalalaisilla» illanvietto tohtori Angervon herttaisessa kodissa, looshiemme »kodissa». Isäntävään esittämät laulut kohottivat osaltaan juhlatunnelmaa, ja hartain mielin kuunneltiin Ylisihteerin sanoja teosofiasta ilon ja onnen uskonna. Moneen yksinäisyyden yössä kamppailevaan sieluun laskeusivat nuo lohdulliset sanat kuin hiljainen, suloinen sade janoiseen maahan, ja unohtamatonna on niiden muisto säilyvä kiitollisten kuulijain sydämissä. 1912:54—55,

Suomen Teosofisen Seuran kahdeksannessa vuosikokouksessa Mikkeliä oli mielestäni — — — Rasittuneena Mikkelin työstä — olin seitsemässä päivässä esiintynyt seitsemäntoista kertaa 1915:259—262, 1918:19.

Mäntsälän kirkonkylässä oli maaliskuun 18 p:nä iltama, jonka Nuorten Näytelmäseura oli järjestänyt. Ohjelmassa oli sielläkin — paitsi Sinisen Linnun esitys — Eva Runstenin pianosoolo, Taru Pellisen soololaulu ja Pekka Ervastian puhe. 1928:140.

Nokia 1908:94, Sarastus Nokialla. Pöytäkirjuri, herra J. Louhivaara, kirjoittaa: »Nokian Sarastuksella oli helmikuun ajalla kaksi kokousta, 2 ja 23 p:nä. Ensimmäisessä kokouksessa oli läsnä ylisihteeri Pekka Ervast, joka oli saapunut tervehtimään looshin jäseniä. Kokouksen alussa teki tämä laajassa sisältörikkaassa esitelmässä selvää teosofiasta ja sen tarkotuksesta. Lopuksi tehtiin ylisihteerille muutamia kysymyksiä, joihin hän vastasi. 1908:96.

Oulunkylä. Tilaisuuteen oli saapunut vieraitakin, m.m. ylisihteerimme Pekka Ervast. Ylisihteeri puhui »Rakkaudesta» ja miten se sieluissamme ilmenee. 1908:189, 315.

Pakinkylä 1928:20.

Pori. Teosofia Porissa. Tietäjälle

kirjotetaan Porista: Porin looshi ja nuorisoyhdistys, »Kaukomieli» ja »Väinön vesä», ovat vielä nuoria eivätkä ole paljon näkyviäsi hedelmiä tuottaneet. Toimintamme onkin näihin asti ollut enemmän sisäänpäin kääntynyt.

Mutta tänä syksynä oli meillä juhla. Saimme vihdoinkin ylishteerin vieraaksemme. Hän piti täällä palokunnan talolla kaksi luentoa marraskuun 11 ja 12 p:nä aineista »Nyky aika ja teosofia» ja »Jälleensyntyminen ja syyn ja seurauksen laki.» Toisessa luennossa oli jo toista vertaa enemmän kuin edellisessä, ja niinkuin eräs kaupunkimme sanomalehti sanoi, »jos hän olisi vielä kolmannen pitänyt, niin ei olisi tainnut palokunnan sali riittää.» Moni kuulija, joka ensi kerran nyt kuuli teosofian sanomaa, näytti hämmästyvän ja ilostuvan: »Olisikohan todella elämä sellainen?» Vaikka luennot käsittelevätkin teosofian ulkopiirteitä, niin monet teosofeista kyyneliin heltyivät kuullessaan ylishteerimme »voiman puhetta».

Sivumennen voin mainita, että useat kuulijat näkivät ylishteerimme auran hänen puhuesaan, semmoisetkin jotka eivät olleet kuulleet aurasta puhuttavankaan.

Sunnuntai-iltana oli looshikokous, jossa jäsenet saivat lähemmältä Pekka Ervastiin tutustua. Lämmittävä oli todella se ilta häntä kuunnellessa.

Muistossamme säilyvät ne marraskuun päivät!

Ylishteerimme viittasi puhuessaan elämän sopusointuiseen symfoniaan. Siihen mekin tahdomme äänemme soinnuttaa! Kaikukoon mahdollisena »sfäärien harmonia!» 1912:55.

Porvoon ruusuristiläiset järjestivät maaliskuun 11 p:nä Ruotsalaisella Lyseolla iltaman, jonka ohjelma oli seuraava: Alkusoitto pianolla, Väinö Lahti; esitelmä kuolemasta, Pekka Ervast; yksinlaulua Piippa Heliö Väinö Lahden säestämänä; melodraama »Viimeisenä päivänä» Hilda Pihlajamäki ja Piippa Heliö; sitrasooloja, E. Lilje. 1928:102—103.

Punkaharju. 1915:262.

Runni. 1915:261—262.

Sammatti, ks. P. E. XII Kalevalan Avain 1916:243—245, ks. P. E. XII Uusi Jumala 1917:248—249, 1924:124.

Savonlinna. 1915:262,

Tampere. Ylishteerin matkat. Lokakuun 15—16 p:nä ylishteeri piti Tampereella 3 luentoa ja looshikokouksen. T.k. 29—31 p:nä hän vierailee Turussa. 1910:364,

Teosofia Tampereella. — — — Jo maaliskuun 28 p:nä oli meillä ilo saada Ylishteeri vieraaksemme. Hän johti looshikokouksen ja piti kysymyskokouksen. Hänen pitämänsä puhe looshin jäsenille teki syvän ja valtavan vaikutuksen ja tulevat hänen sanansa pysymään aina mielessämme. Kysymyskokoukseen oli saapunut paitsi looshin jäseniä muutakin yleisöä aivan tungokseen asti. — — — Lokakuun 15 ja 16 p:nä oli meillä taaskin tilaisuus saada kauan odotettu Ylishteerimme vieraaksemme. Hänen pitämänsä 3:me luentoa »Mitä on teosofia», »Onko teosofia kristinuskon vastustaja» ja »Onnellisen elämän salaisuus», sekä looshikokouk-

nessa pitämänsä puhe, olivat niin valtaavia ja niin henkeviä ja selviä, että ne varmasti antoivat uutta intoa ja lisää voimia, joten ikävällä jäämmä odottamaan tilaisuutta saadaksemme jälleen Ylishteerimme vieraaksemme. M. K. 1910:394—395,

Teosofia Tampereella. Tietäjälle kirjotetaan Tampereelta: Looshilla »Valonheittäjä» oli Syyskuun 25 p:nä vaatimaton illanvietto Puuvilla-tehtaan juhlasalissa. Ohjelmassa oli: alkusoitto, puhe, sololaulua, pianonsoittoa, kertomus ja satu. Tilaisuuteen oli saapunut runsaasti yleisöä. Iltamassa olleet olivat erittäin tyytyväisiä viettämänsä iltan.

V.k. 10 p:nä poikkesi Ylishteeri Poriin memomatalla täällä. Looshin jäsenet sekä muutamia vieraita olivat kokoontuneet takäläisen looshin sihteerin asuntoon, jossa heillä oli ilo saada viettää parisen tuntia Ylishteerin seurassa. Tehtiin kysymyksiä joihin Ylishteeri vastasi. Nopeasti kului aika, täytyi erota. Erosimme siinä toivossa että pian saamme hänet jälleen nähdä luonamme.

Teosofinen Nuorisoliitto »Väinölään Nuoret» perustettiin Lokakuun 29 p:nä. »Väinölään Nuoret» pitävät kokouksia joka maanantai-ilta klo 8 Sokeain Yhdistyksen huoneustossa Aleksanderin kadun varrella. 1912:55—56,

Tampereen Ruusu-Risti toimeenpani Blavatsky-juhlan lokak. 19 p:nä Kaupungintalolla. Ohjelmassa oli Helvi Leiviskän pianonsoittoa, Niilo Aaltosen lausuntanumero, Marja Kuutin yksinlaulua ja Pekka Ervastian esitelmä. Helvi Leiviskä ja R-R:n johtaja olivat kutsusta saapuneet Helsingistä. 1931:288,

Tampereen Ruusu-Risti toimeenpani t.k. 23 p:nä Kaupungintalolla julkisen »ohjelmallisen esitelmätilaisuuden», johon saapuivat R-R:n johtaja ja Helvi Leiviskä Helsingistä sekä Jussi Pohjanmies Jyväskylästä. Molemmat säveltäjät — toinen pianon, toinen harmoniumin ääressä — soittivat aluksi Bachin erään fuugan, jonka jälkeen P. E. piti esitelmän aiheesta »Mitä kuolema meille opettaa». Sitten seurasi Baeh-Gounod'n »Ave Maria» harmoniumille ja pianolle ja rouva Ida Tähtisen lausuma kirjoittamansa melodraama »Hän tulee . . .», johon Helvi Leiviskä oli säveltänyt musiikin. Kokous loppui soittoon, ja yleinen mielipide lienee ollut, että tilaisuus oli onnistunut ja herättävä. Iltaman jälkeen oli vielä jäsenten keskeinen kokous rouva Tähtisen luona, jossa P. E. vastasi kysymyksiin. 1933:35—36.

Terijoella syysk. 19 ja 20 p:nä 1920:336.

Turku 1907:251—252, ks. art. Kehityksen kulku (Muistiinpanoja Pekka Ervastian esitelmästä Turussa lokakuun 31 p.) 1907:268—271,

Ylishteerin matkat. Suom. Osaston ylishteeri kävi Turussa pääsiäispyhinä ja piti siellä kaksi luentoa suomen ja kaksi ruotsin kielellä. Turkuun perustettiin silloin myös ruotsinkielinen looshi nimeltä »Aurora». Osastossamme on tätä nykyä 12 looshia. 1908:188,

T.k. 29—31 p:nä hän vierailee Turussa. 1910:364,

Turun Auran kuukausikertomus Syys- ja Lokak. 1910. Looshimme alotti jälleen toiminn-

tansa — — — Lokakuun lopulla vieraili ylishteeri luonamme ja piti täällä neljä esitelmää, kaksi suomen- ja kaksi ruotsinkielellä. Esitelmäaineina oli 29 p. »Onnellisen elämän salaisuus», 30 p. »H. P. Blavatskyn elämäntyö» ja »Finnes det evig fördomelse», sekä 31 p. »Ar teosofin kristendomsfientlig?»

Monta kertaa olemme pyytäneet kunnioitettua ylishteeriämme luoksemme ja kauan olemme saaneet vartoa hänen tuloaan; on nimittäin 2i/s vuotta siitä kun hän viimein kävi luonamme. Olimme näet uskotelleet itsellemme, että maaperä teosofisille aatteille jo oli jonkun verran valmistuneempi kuin edellisellä kerralla, että tiedonhalu teosofiaan nähden oli kasvanut. Luulimme että kaivattiin ainoastaan kykenevää opettajaa, joka elävästi kykenisi esittämään teosofisten oppien järjenmukaisuuden, niiden kykyä elvyttää vanhoja ihanteita ja luoda uusia; joka kykenisi näyttämään, että uskonto ei ole mikään laitos aiottu vähempiällysten ja herkkätkuisten tunnehekumoisista varten, vaan miehekäs, oikeudellisuusvaatimusta ja johdonmukaista ajattelua täydellisesti tyydyttävä tieteiden tiede, joka laajaan piiriinsä sulkee kaikki muut tieteet eikä voi olla niiden yhdenkään kanssa ristiriidassa, sillä totuus on yksi. Niin me uskoimme, mutta liekö sitte syy meidän heikossa ja puutteellisessa toiminnassamme teosofisten aatteiden levittämiseksi, tahi muissa asioissa, — kuulijoita ei saapunut kuin 80:stä 180:teen.

Vahinko niille, joiden karma ei suonut kuunnella näitä esitelmiä, sillä se ihmetyttävä selvyys ja eloisuus, jolla ylishteerimme kykenee esittämään teosofian ylevää sanomaa ja se mahtava läsnäolo joka niissä tilaisuuksissa on herkkäkatuntoisille tajuttava, ei olisi voinut olla jälkiä jättämättä heihin. Eritoten viimeinen esitelmä, joka sattui olemaan samana päivänä kuin ylishteerimme ensimmäisen kerran puhui Turussa 3 vuotta sitten, teki valtavan vaikutuksen, monet kuulijoista olivat aivan hurmaantuneita ja meillä oli »sunnuntai» mielisämme monet päivät jälkeenpäin. Sen vaikutuksen alaisena tyyntyi mielemme, jossa ehkä oli ollut vähäsen pettymyksen tunnetta, aiheutuneena näennäisesti vähäisestä asianharrastuksesta paikkakuntamme yleisössä, ja johtui mielemme opettajiemme neuvo, että on toimitettava tuloksiin katsomatta, että se joka toimii tuloisien vuoksi ei palvele Mestareja vaan itseään.

Sunnuntai-illan vietimme yhdessä ruotsalaisen looshin kanssa jossa tilaisuudessa ylishteeri innostuttavasti puhui teosofian tehtävästä kansaamme nähden ja mikä tehtävä kansallamme on jos se oppii ymmärtämään itsensä ja on ihanteilleen uskollinen. Sen perästä ylishteeri ystävällisesti vastaili läsnäolevien tekemiin kysymyksiin. 1910:395—396,

Maarianpäiväksi on R.R:n johtajaa pyydetty Turkuun ja ennen sitä hän käynee Lieksassa. 1930:91, Maarianpäivänä Turussa 1930:133,

Turun Ruusu-Ristissä vieraili R.R:n johtaja maaliskuun 24 ja 25 p:nä. Molempina päivinä oli julkinen esitelmä vanhan Akademian juhlasalissa; aiheina olivat: Teosofia ja Ruu-

su-Risti sekä Kuoleman tuolla puolen. Kuulijoita oli sali täynnä. Juhlatunnelmaan vaikutti kohottavasti säveltäjä J. Pohjanmiehen soitto. Veli J. P. oli vartavasten saapunut Jyväskylästä. Maarianpäivänä oli esitelmän jälkeen kysymyskokous jäseniä ja ystäviä varten ja illalla Marjatta-looshiin kokous. 1930:179,

Maarianpäivän aikaan vierailee R.R:n johtaja Turussa. 1931:72,

Maarianpäivän aikana Ruusu-Ristin johtaja vieraili Turussa, pitäen siellä kaksi julkista esitelmää ja yhden julkisen kysymyskokouksen. Sitäpaitsi hän oli läsnä Marjatta-looshin kokouksessa ja Teosofisen Seuran, Adyar, Turun-looshien yhteisessä illanvietossa, joka oli järjestetty looshien eloonherättäjän ja Turun teosofisen kirjaston perustajan P. E:n kunniaksi. Unohtumattomina painuivat johtajan mieliin nämä ihanat päivät Turussa. 1931:178,

Turussa vieraili Maarianpäivänä Ruusu-Ristin Johtaja, pitäen kysymysillan Teosofisen Seuran looshihuoneustossa ja julkisen esitelmän vanhan Akademian juhlasalissa aiheesta Kristus meissä. 1933:151.

Vihdin kirkonkylässä toimeenpani t.k. 15 p:nä Ruusu-Risti-iltaman eräs sikäläinen jäsenemme yhdessä R.R:n propagandavaliokunnan kanssa. Ohjelmassa oli Helvi Leiviskän soittoa, Annikki Reijosen puhe R.R.-kirjoista, Jukka Kuusiston lausunta, Pekka Ervastian esitelmä ja huippukohtana Runar Schildtin »Hirsipuumies», jonka esittivät Verna Piponius ja Jukka Kuusisto, — kaikki vartavasten Helsingistä saapuneet. 1933:35.

Viipuri. Teosofisia luentoja Viipurissa. Helmikuun 10 p:nä erät viipurilaiset liittyivät yhteen teosofiseksi paikallisyhdistykseksi, jonka puheenjohtajaksi valittiin kauppias Aug. Öhberg ja kirjuriksi lääninsihteeri V. Suhonen. Looshiin ensimmäisenä toimeksi oli pyytää Pekka Ervast Viipuriin luennoimaan. Pääsiäisen aikana tämä kävikin Viipurissa, piti kolme looshikokousta jäseniä ja yksityisiä varten ja puhui julkisesti kolme kertaa suomeksi ja kerran ruotsiksi. Ruotsalaisen esitelmän aineena oli »Teosofia ja meidän aikamme» ja sitä oli kuulemassa satakunta henkeä. Suomalaisissa esitelmissään puhuja teki selkoa »Veljeysaatteesta», puheen teosofiasta ja sosialismista, »Teosofiasta ja uskonnoista» sekä »Ihmisen salaisista kyvyistä». Esitelmät herättivät huomiota, koska kuulijakunta kerta kerralta kasvoi; ensimmäisessä suomalaisessa esitelmässä oli kuulijoita noin 400, toisessa noin 600 ja kolmannessa yli 700. Vaikka kansakoulujen juhlasali on sangen iso ja tilava huone, oli viimeisessä esitelmässä sali ääriään myöten täynnä väkeä (»täpösen täynnä» se »Karjalan» mukaan oli jo toisessa luennossa) ja ilma kävi toista tuntia kestävän puheen aikana melkein sietämättömän raskaaksi ja kuumaksi. Yhtäkaikki kuulijat suurella tarkkuudella ja mielenkiinnolla seurasi puhujan jokaista sanaa. Vaikka pääsymaksu oli vapaaehtoinen, korjautuivat kaikki menot esitelmien tuottamien tulojen kautta. 1907:114,

22—25 p:nä oli ylishteeri Viipurissa 1908:126, Sampo Viipurissa. — — — 22 p:nä saapui ylishteerimme Pekka Ervast Viipuriin ja piti samana iltana, johdettuaan aamupäivällä looshiin kokousta, esitelmän: »Oliko Jeesus jumala vai ihminen?» Maanantaina luennoi ylisiht. Ervast raatihuoneen salissa ruotsiksi aineesta: »Materialisoi, kristendom eller teosofi?» Tiistaina ja keskiviikkona oli taas suomenkieliset esitelmät, edellisenä päivänä aineesta: »Sovel-tuuko kristinusko nykyajan ihmisille?» ja jäl-kimäisenä: »Onko kristinuskolla salainenkin puoli?» Keskiviikkoiltana pidettiin vielä looshi-kokous, jota johti ylisiht. Ervast. Samassa tilaisuudessa m.m. merkittiin yli 100 osuutta pe-rustettavaan »Teos. kirjapaino- ja kustannus-liike-osuuskuntaan». Edellä mainitut kolme suomenkielistä esitelmää muodostavat esitelmä-sarjan: »Mitä on kristinusko» ja pidettiin ne kaikki kansakoulun avarassa juhlasalissa. Kaik-kia niitä kuulemassa oli väkeä salin täydeltä — ensimmäistä yli 500 henkeä — ja seurasi yleisö niitä jännityksellä ja suurella mielenkiinnolla. Ollen sujuvasti esitettyjä ja lämminhenkisiä jättivätkin ne varmaan pysyvän muiston kii-tollisten kuulijain mieliin. 1908:127, 1910:328,

»Sampo» looshi Viipurissa aloitti jälleen toi-mintakautensa viime kuun 11 p., erittäin suo-tuisan karman johtamana, sillä tänne jo kauan odotetun ylishteerimme Pekka Ervasin tulo sattui juuri täksi päiväksi. Juhlahetki oli siis ensimmäinen kokouksemme, jonka puheenjohtaja Rva Hilma Turunen avasi lyhyellä, mutta läm-pimällä tervehdyspuheella. Sitten puhui yli-sihteeri Mestarein salaisesta veljeskunnasta ja sen tehtävästä. Puheen loputtua tehtiin vielä useampia kysymyksiä, joihin myös saatiin vas-taukset.

Samana päivän illalla piti ylishteeri kansa-koulunjuhlasalissa yleisölle luennon: Tosi onni ja teosofia, käsitellen ensiksi alkupuolta ai-neesta nim. »mikä on tosi onni?» Maanantaina 12 p. jatkoi hän aloittamaansa luentoa käsitellen kysymyksiä »millä välikappaleilla ja miten on tosi onni saavutettavissa?» — Kumpaakin luen-toa kuulemassa oli noin 400 henkeä, jotka mie-lenkiinnolla seurasivat luennoitsijan innostu-nutta ja selvää asiain esittelyä. Ututta intoa ja uusia voimia antavat tällaiset hetket teosofeille, ajattelua ja todellista asiain harkintaa vaativat ne suurelta yleisöltä. Aivan varmaan tuli nyt-kin monta siementä otolliseen maahan kylve-tyksi.

Varsinaiset kokoukset, joita on joka sunnun-tai k:lo 12 päivällä, alkoivat vasta 25 p. viime kuuta. Rva Lydia Suhonen piti esitelmän siitä, miten paraiten voisimme tehdä teosofista työtä niin looshissa kuin sen ulkopuolellakin. Toi-minnan vilkastuttamiseksi ja samalla jäsenten henkilökohtaista kehitystä silmällä pitäen pää-tettiin joka viikoksi ottaa yhteinen meditationi-aihe, jota tutkimaan kukin syventyy k:lo 9 illalla. Ensiksi pohdittavana oli kysymys »Miksi minusta on tullut teosofi?» Varasihteeri 1910: 360—361, 1916:241, 1918:19, 134,

Teosofiset luennot, Pekka Ervast piti viisi julkista esitelmää Viipurissa syyskuun 15—19 p:nä ja kaksi Terijoella syysk. 19 ja 20 p:nä.

Aiheina Viipurissa olivat: Maailman nykyinen tilanne ja teosofia, Yhteiskunnan uudistaminen (2 luentoa), Salainen tieto ja Kristinuskon ole-mus; Terijoella: Mitä on teosofia? ja Onko elä-mää kuoleman jälkeen? 1920:336,

Viipurin Ruusu-Risti oli Maarianpäiväksi järjestänyt julkisen matinean Kansakoulun juhlasalissa. Viipurin Torvisoittokunnan pu-haltaman alkuvirren jälkeen oli Annikki Uimosen yksinlaulua, Pekka Ervastin esitelmä »Kristuksen etsimisestä», Väinö Lahden piano-soolo sekä Piippa Heliön ja Väinö Lahden esittämä melodraama »Neitsyt Maria», sävel-tänyt Erkki Melartin. Avara sali oli täyn-nänsä kuulijoita, jotka henkeä pidättäen seurasivat esityksiä. Onnistunut matinea oli viipu-riilaisten asianharrastajain mielestä suuri voitto teosofialle, joka kehottaa paikkakuntalaisia ahkeraan työhön asiamme puolesta. 1927:161,

Viipurin Ruusu-Risti-työssä maanantai, hel-mikuun 18 p. muodostui huomattavaksi tapauk-seksi. Sikäläinen looshi oli tuoksi päiväksi järjestänyt todella arvokkaan juhlan, ja tähän juhlaan samoin kuin edeltävään loosikokouk-seen oli Ruusu-Ristin johtaja Pekka Ervast vartavasten saapunut. Sitäpaitsi oli saatu ete-viä avustajia kaupungin taiteilijoiden joukosta.

Vieraillessaan looshissa P. E. esitti niitä nä-kemyksiään, niitä okkultisen maailman tosi-seikkoja, jotka olivat olleet virikkeinä Ruusu-Risti-vapaamuurariuden syntymiselle sekä sille »Kadonneen sanan» ohjelman toteuttamistyöhön, jota parastaikaa Suomessa tehtiin. Ken tässä loosihokouksessa oli läsnä saattoi huo-mata, miten suuresti ruusu-risti-työ vuoden ku-luessa oli edistynyt Viipurissa sekä miten va-kava määrätietoinen henki kokouksessa näytti vallitsevan.

Juhla teatteritalolla oli, kuten mainittua, kai-kin puolin arvokas tilaisuus. Lauri Saikkolan henkevä viulusoolo, Martti Seilon kaunis laulu — molempia Sulho Ranta etevästi säesti — sa-moin kuin Elsa Turakaisen vakuuttava Eino Leino-tulkinta, tämä kaikki oli oikeata taidetta, joka ei voinut jättää kuulijoita kylmiksi. Sit-ten seurasi P. E:n puhe Suomen tulevan onnen ehdosta, puhe, joka mitä voimakkaimmin ilmi-loihti sen, mikä yksin saattaa ihmisiä niin yksi-löinä kuin kansakuntana tyydyttää, nimittäin ikuiset arvot, totuus ja jumala. Hän osoitti, miten Suomen kansassa ammoisista ajoista lähti-en oli ollut näitä korkeimpia pyrkimyksiä ja miten senvuoksi voimme sen tulevaisuudesta paljon odottaa, kunhan se vain oppii erottamaan todellisen epätodellisesta. Yleisö, jota oli ke-rääntynyt teatterisalin täydeltä, varmasti-kin saattoi tuntea ikäänkuin sysäyksen sielussaan tätä puhetta kuunnellessaan.

Lopuksi tarjosi Aleksis Kiven Lea-näytelmä sitä hengen ravintoa, jota vain aito nerous kypsyttää. Joka kerta, kun näkee tämän kap-paleen näyteltävän, joutuu pakostakin liiku-tuksen valtaan, niin kuulaan kirikkaat ovat siinä esitetyt runokuvat, niin syvä on Kiven käsitys Natsarealaisen uudesta elämänymmäryksestä, joka on alistumista ja samalla uhrattuvan rak-kauden voittokulkua. Rouva Sirkka Miettinen onnistui ilmentää »Leassaan» elettyä elämää ja

muutkin osat — Martti Seilon Sakeus, Eero Elorannan Aram, V. Valeniuksen Joas ja Armas Immosen Ruben — suoritettiin ansiokkaasti.

Juhlan päätyttyä kiitti Ruusu-Ristin johtaja avustavia taiteilijoita huomauttaen siitä, miten vuosien vieressä taiteilijat ovat osoittautuneet ihmisiksi, joilla on ollut erikoinen kyky ymmärtää teosofian sanomaa. 1929:134—135.

Ruusu-Risti-esitelmän Viipurissa piti maanantaina lokakuun 21 p:nä klo 7 i.p. Ruusu-Ristin johtaja Pekka Ervast. Aiheena oli: Usko Jumalaa n. Esitelmä pidettiin Kansakoulujen juhlasalissa, ja huonosta ilmasta huolimatta oli saapunut koko joukko yleisöä. 1929:363.

Viitasaari. Teosofia Viitasaarel-
1 a. Elokuun alkupuoliskolla T. S:n ylisihteeri vieraili Viitasaarella toht. J. Sonckin luona ja piti pyynnöstä julkisen esitelmän työväentalolla sunnuntaina 16 p:nä. Esitelmä kosketteli lyhyesti teosofisen maailmankatsomuksen pääpiirteitä, ja 3—400 nouseva kuulijakunta seurasi suurimmalla tarkkaavaisuudella puolen-toista tuntia kestävää puhetta. Iltapäivällä oli kysymyskokous, johon nähtävästi koko esitelmä-yleisö oli saapunut lukuunottamatta niitä, jotka laivoilla olivat poistuneet etäisiin koteihinsa. Meille kirjoitetaan Viitasaarelta, että tilaisuus »teki hyvin syvän vaikutuksen kaikkiin ja että teosofinen työ täällä saa siitä paljon apua». Sunnuntai-iltana oli vielä yksityinen kokous T. S. jäsenille ja läheisille ystäville, jotka päättivät ryhtyä säännölliseen looshityöhön, vaikkei looshia vielä ole paikkakunnalla. 1914:359.

VI P. E:n MATKOJA ULKOMAILLE.

Amerikka. Uskallanko puhua vähän tulevaisuuden suunnitelmistani, nim. niistä, jotka koskevat minua persoonallisesti? Sanoisinpa silloin, että haluni ja toivoni olisi, että tänä talvena saisin monta kirjaa valmiiksi. Lähdän nyt joksikin aikaa Tukholmaan ja keväällä Itävaltaan terveyttäni hoitamaan. Levättyäni ensi kesän toivon sitten kesäkurssien jälkeen voinani matkustaa Amerikan Yhdysvaltoihin, jossa saan henkilökohtaisesti tutustua sikäläisiin ystäviimme ja muuten esitelmöidä maan eri kielillä. 1932:247.

Tämä Ruusu-Ristin numero ilmestyy huhti—toukokuun kaksoisnumerona. Jos käyn ulkomailla, kuten olen suunnitellut, ennen vuosikokousta helluntaina, toimitan ehkä kesä- tai heinäkuussa Ruusu-Ristin kuudennen numeron, joka kertoo vuosikokouksesta. Jos sitten kesäkurssien jälkeen lähdän Amerikkaan käymään, jää tänä vuonna sijais-toimittajan tehtäväksi toimittaa neljä numeroa, syys—joulukuun numerot. 1933:110.

lähden tänä syksynä Amerikkaan. Amerikkalaisesta luentomatkasta on ollut puhetta pian parin vuoden aikana, mutta ks. uskonpuhdistus 1933:199—201.

Pitkä poissaoloni aiheuttaa persoonallisen työni suhteen muutamia muutoksia, joista tässä tahdon mainita.

Koko esoteerinen kirjeenvaihtoni lakkaa enkä ota vastaan uusia pyrkijöitä esoteeriseen ryhmään. Kokouksia ei liioin pidetä. Nykyiset jä-

senet jatkavat harjoituksiaan entiseen tapaan eivätkä saa uusia ohjeita. Esoteerisessa työssä tulee arvatenkin kotimaahan palattuani tapahtumaan muutoksia ja uudistuksia. Olkaa siis vähässä uskolliset, rakkaat ystävät, että teille sitten uskottaisiin suurempia tehtäviä.

Olen tietysti kiitollinen, jos ystäväni muistavat minua kirjeillään, joilla ei ole virallista leimaa, ja olen vielä kiitollisempi, jos eivät ehdottomasti odota vastausta. Seisova osotteeni on: Mr. Pekka Ervast, Consulate General of Finland, 44 Whitehall St., New York, N.Y. U.S.A.

Ruusu-Ristin työ jatkuu säännölliseen tapaansa, ja Ruusu-Ristin Hallitus valvoo asioita täysillä valtuuksilla. Kaikkien jäsenten sydämeen painan sen elämänohjeen, joka hedelmänä kasvoi viime kesäkurssien henkisestä työstä: ystävät, oppikaa toisianne rakastamaan.

Ruusu-Risti-lehtemme ilmestyy säännöllisesti kuten tähänkin saakka ja sisältää joka numerossaan matkakirjeen minulta. Kun vuoden vaiheessa uutta vuosikertaa on tilattava, toivon, että Ruusu-Ristin lukijapiiri kasvaa moninkertaiseksi. Lehden toimituksen jätän uskottuihin käsiin.

Panacea-kirjeenvaihto siirtyy uusiin käsiin. Kirjailija Annikki Reijonen on ystävällisesti luvannut hoitaa sitä syyskuusta lähtien. Hänen osoitteensa on Helsinki, Pitkän sillanranta 5 B 42. Hänelle on siis tästä lähtien tehtävä sekä ilmoitukset (raportit) että uudet tilaukset.

Koska matkaani varten otan suuren lainan pankista, voivat ne ystävät, jotka edelleen tahovat työtäni avustaa esim. n.s. P. E:n rahaston välityksellä, jättää tai lähettää avustuksensa pankkitililleni, joten ei tarvitse rahoja Amerikkaan lähettää. Pankkitiliäni hoitaa ja avustuksia vastaanottaa Prokuristi J. Kuusisaari, Helsinki, Kansallis-Pankki, Hakaniemen konttori. 1933:200—201.

Ruusu-Ristin johtaja lähtee pitkälle Amerikan-matkalleen syyskuun 23 p:nä. Pari päivää ennen sitä on jäähyväislooshikokous Helsingissä. 1933:240.

Kirjoitan tämän ensimmäisen matkakirjeeni — — — Lopuksi lausun sydämellisimmät tervehdykseni kaikille, kaikille. Jos tahdotte kulkea minun teilläni, rakastakaa toisianne. Minun tieni ovat sen, joka minut lähetti. 1933:242—243.

Toinen matkakirje. 1933:245—247.

Jouluna 1933. ks. joulukuun 1933:267—268.

Ruusu-Ristin Johtajan ulkomaanmatka. Mar-raskuun keskivälissä saapui P. E. matkansa päähän Californiaan asettuen asumaan Ojain pienen kaupungin läheisyyteen. Ojain seuduilla asuu Amerikkaan ollessaan myöskin Krishnamurti, jonka huvila olisikin huhtikuuhun, hänen tuloonsa saakka vuokrattu Johtajalle. Se oli kuitenkin liian suuri ja kallis. Tammikuun numerossa julkaistaan P. E:n kiintoisa matkakirje, joka kertoo hänen vaikutelmistaan New Yorkissa. 1933:311, 1934:1—14, 49—59, 73—81, 109—111.

Ruusu-Ristin Johtaja on t.k. 12 p:stä, lähtien ollut New Yorkissa ja voimme nyt ilmoittaa iloisen uutisen, että hän saapuu n. viikon kulluttua kotimaahan ja siis Ruusu-Ristin vuosi-

kokoukseen helluntaina. On toivottavaa, että kaikki, jotka kynnelle kykenevät tulevat silloin kuulemaan johtajamme sanomia. Ruusu-Risti lausuu kunnioitetun ja rakastetun johtajansa tervetulleeksi kotiin. 1934:143.

Budapest. S. T. S:n toinen vuosikokous. — — — päätettiin — — — lähettää ylisihteeri edustajana Budapestin kongressiin helluntaina. 1909:135.

Budapestin kongressi. Ylisihteerin, jonka matka sivumennen sanoen olisi tullut melkoisen paljon kalliimmaksi kuin vuosikokouksessa arveltiin, ei tarvinnutkaan lähteä Unkariin, koska toinen edustaja-ehdokas, toht. E. Selander, omasta aloitteestaan matkusti sinne ja samassa suostui edustajankin velvollisuudet täyttämään. Tämä oli taloudellisesti edullista Seurallemme, sillä toht. Selander ei tahtonut matka-apurahaksi muuta kuin 500 markkaa. 1909:202.

Göteborg. Tänä iltana lähemme Göteborgiin ja huomenna alkaa pitkä merimatka. 1933:244.

Itävalta. Neljäntoista vuoteen en ollut käynyt ulkomailla ja kun nyt kesän alussa karma asetti niin, että olin tilaisuudessa matkustamaan Ruotsissa, Saksassa, Tšekko-Slovakiassa ja Itävallassa sekä viettämään puolikolmatta viikkoa viimeainutussa maassa osaksi Gallspachin maalaiskylässä osaksi Wienin kaupungissa, niin kaikella oli uutuuden viehätyksensä minunkin vanhoille aisteilleni ja virkistävä vaikutus sielulle ja ruumiille. En tahdo mitään kertoa tästä matkastani, koska näyttää siltä, että karman herrat suunnittelevat minulle vielä toista matkaa tänä syksynä, ja sentähden toistan vain tässä yhden ajatuksen, joka alinomaa pyöri päässäni Keski-Euroopassa ja joka koskee koko Suomen kansaa: paljon meillä olisi oppimista toisilta kansoilta, mutta jos me oppia heiltä ottaisimme ja seuraisimme heidän esimerkkiään hyvässä, silloin olisi meidän kansamme kuin Imatra, jonka rinnalla ei mikään koski Euroopassa kohise, ja silloin olisi meidän maamme kuin paratiisi, jolle eivät muut maat vedä vertoja, sillä missä on maa, jolla on samat kauneuden edellytykset kuin Suomella? Onhan Thüringenin ihanat, kukkulaiset luonnonmetsät — tuoksuavat havumetsät, — onhan Elben satumaisen kauniit korkeat rantamat Dresdenistä Köningsteiniin päin, onhan lumihiippuiset, hohtavat alpit, — mutta Suomessa on kaikkialla luonnonmetsiä, kukkuloita, jokia, virtoja, koskia, puroja ja järviä, järviä, joita saa etsimällä etsiä muissa maissa... 1927:219.

Kesällä 1927 esim. oli toistakymmentä ruusu-ristiläistäkin yhtäaikaa koolla pienessä itävaltalaisessa maalaiskylässä, niiden joukossa Ruusu-Ristin johtaja. 1929:316.

Lähden — — — Itävaltaan terveyttäni hoitamaan. 1932:247.

Lontoo. Eurooppalainen Federatsioni. Tämän kuun 8—10 päivänä Lontoossa nyt jo olleeseen eurooppalaisen liiton toiseen vuosikokoukseen on Suomen teosofien edustajana matkustanut Pekka Ervast. Keskuudestansa ovat tuudenetsijät koonneet stipendiaatille matkava-

rat. Tulevassa lehdessä saamme tietää matkan tulokset. 1905:85,

ks. teosofia art. Kansainvälinen teosofinen kongressi Lontoossa, ks. teosofia 1905:91—96, 116,

Kun olin Lontoossa kesällä 1905 edustamassa suomalaisia teosofejia ks. sairavuode 1909:2—3,

Lontoossa v. 1905. Koska Lontoossa on ollut persoonallisessa kosketuksessa Mrs. Besantin kanssa, ovat muistoni hänestä tapaamisistamme Tukholmassa. 1922:215.

Norja. Vuonna 1899 oli hän tavannut Norjassa erään salatieteilijän, jonka ks. A., norjalainen salatieteilijä 1925:409.

Parisi. Lähden Pariisiin heti syyskuun alussa 1927:250, Ruusu-Ristin johtaja lähtee toiselle ulkomaanmatkalleen maanantaina syyskuun 5 p:nä, suunnaten kulkunsa ensin Pariisiin. Hän saapuu takaisin Suomeen lokakuun puolivälissä ja aloittaa luentonsa lokakuun 30 p:nä; ensimmäinen kysymysilta on lauantaina lokakuun 29 päivänä. 1927:292.

Ulkomaanmatkamme ei kestänyt täysin niin kauvan kuin olimme laskeneet, koska minun ehdotuksestani suuntasimme kulkumme kotia päin Parisista käymättä Italiassa ja Itävallassa. Ainoastaan yksi joukostamme läksi Itävaltaan. 1927:295,

hän oli Pariisissa kastunut ja vilustunut, oli ollut fyysisesti huonovointinen koko työkauden ajan. ks. R-R. 1928:209.

Pietari. Onnistunut illanvietto oli suomalaisilla teosofeilla Helsingissä t.k. 4 p:nä Bulevardin 7:ssä. Säveltäjä Erkki Melartin soitti pianolla kuusi uutta vielä julkaisematonta sävellystään teemasta »... Täällä alhaalla näemme osittain, niinkuin peilissä...», rouva Tyynne Vuoreniemi lausui englantilaisen runoilijan Fiona Macleodin kauniin kuvauksen »Viimeinen ateria» ja ylisihteeri kertoi äskeisestä käynnistään Pietarissa ja Pietarin teosofien luona. Huomiota ansaitsevana seikkana hän mainitsi, että Pietarin taiteilija-teosofit ovat muodostaneet oman looshinsa eli ryhmänsä, joka omalla tavallaan koettaa työskennellä teosofian hyväksi. Niinpä oli Venäjän T. S:n vuosikokouksen alkaessa julkinen konsertti, jossa muutamia maalaustaiteen mestari-teoksia erittäin onnistuneissa jäljennöksissä esitettiin taikalyhtykuvina, samalla kun tauluun sopivaa soittoa tai laulua kaikui köynnöksillä ja kasveilla koristetulta lavalta. Muuan taulu esim. esitti joukon vanhoja kreikkalaisia vuo- ren harjaanteelta soitoin ja lauluiin tervehtimässä nousevan auringon punahohteista valoa; samalla kööri esitti T. S. jäsenen rouva Lvoffin säveltämän »Pytagoralaisen hymnin». Toisella kertaa liikuttavan kaunis kreikkalainen madonankuva näkyi kankaalla samalla kun rouva Ounkovsky pianon säestyksellä ihanalla viulullaan soitti Bach-Gounod'n Ave Marian. Puhuja oli muuten vastaanottanut sen vaikutelman venäläisestä taiteesta ja uskonnosta, että näihin kätkeytyi syvästä mystiikkaa ja että ne selvästi todistivat Venäjän kansan suurista kehitysmahdollisuuksista, jalosta suurenmoisesta deevasta ja kauniista tulevaisuudesta. 1913:514,

Ennustin tämän venäläisille teosofeille jo ennen sotaa, käydessäni Pietarissa marraskuulla 1913, ja jos sanani silloin ks. sota 1917:201,

Marraskuussa 1913 kävin Pietarissa — — — koko aika mielessä sisäinen halu päästä kosketukseen Venäjän deevan eli kansallishaltian kanssa. Olin tehnyt ulkonaisia havaintojani — — — 1918:20—24.

Saksa 1927:219, Ylevän jännittäviä hetkiä vietin Goethehaus'ssa Weimarissa Saksanmatkallani 1927. ks. Goethe 1932:70—71.

Saltsjöbaden. Tehän asutte Saltsjöbadenissa? 1922:152—155.

Sundsvall 1907:251, 1922:155.

Tshekko-Slovakia 1927:219.

Tukholma. T. S:n Skandinavialaisen Sektsionin vuosikokous pidetään Tukholmassa toukokuun 24 ja 25 p:nä. Julkisen luennon, joka vanhan tavan mukaan toimenpannaan vuosikokouksen yhteydessä, tulee pyynnöstä pitäämään Pekka Ervast Suomesta. 1906:124,

Vuosikokous Tukholmassa. Skandinavialaisen Sektsionin vuosikokous pidettiin viime toukokuun 27 ja 28 p:nä Tukholmassa. Osanottajia oli saapunut parhaasta päästä Ruotsinmaan loosheista, Norjasta oli vain kaksi edustajaa, Suomesta yksi. Kokous pidettiin Taiteili jaklubin huoneustossa (Smälansgatan 7) ja loppui huviretkeen Djursholmiin. Tämä vuosikokous jätti hyvän muiston jälkeensä, sillä se oli iljainen ja ikäänkuin suunnattu sisäänpäin. Virallinen puoli suoritettiin tavattoman nopeasti. Yksimielisesti päätettiin esillä olevat kysymykset ja yksimielisesti valittiin vanhat virkailijat uudelleen, joista useimmat ottivatkin toimensa vastaan. Sitä enemmän huomiota suotiin ohjelman aatteelliselle puolelle. Pekka Ervast piti julkisen esitelmän »Teosofisen Seuran pyynnöistä ja tarkotuksesta» ja puhui jäsenille »teosofian olemuksesta». Toht. Lindborg puhui erään äsken ilmestyneen teoksen johdosta (»Hegel, Haeckel, Kossuth und das zwölfte Gebot»), herra J. A. Lundgren Norjasta »tunteen tarpeellisuudesta teosofisessa ajatuselämässä» ja kapteeni O. Kuylenstjerna »erilaisista teosofisista työtaivoista». Saatiin kuulla mallikelpoista soittoa ja lämmittävää laulua. Enimmin mielenkiintoa herätti kuitenkin insinööri Georg Ljungströmin esitelmä »muutamista astralisista kokemuksista». Hän ei tässä kertonut omista kokemuksistaan astralitasolla, vaan kaikenlaisista kirjallisista selonteoista ja opeuksista, joita hän oli saanut erään hänelle persoonallisesti hyvin läheisesti tutun mediumin kautta ja jotka kertoivat ihmeellisiä asioita astrali- ja mentalitason elämästä. Herra Ljungström kirj ottelee näistä seikoista paria kaa kirjaa, ja on jokunen osa niistä vastikään julaistu painostakin. (Teosofiska Smäskrifter, utgifna af Föreningen Orion, häft. 8—9). 1906:162, 1907:237—241.

Pekka Ervast piti luennon Tukholmassa »yleisestä veljeydestä» ja matkusti sieltä 1907:251—252.

Me teosofit elämme nykyään juhlien aattopäivänä. Kesäkuun puolivälissä pidetään euromalainen kongressi Tukholmassa — — —

kokouksen ohjelma on seuraava — — — Kantaatti; Pekka Ervastin sanat, Merikannon sävellys (Suomi). — — — Hra Ervast (Suomi):

»Suomalaisen deevan elämäntehtävä». — — — 1913:219—220, ks. teosofia art. Yleiseuroppalainen teosofinen kongressi 1913:285—293, kesällä 1897 — — — Syksyllä 99 — — — Tukholmassa 1915:412, 1916:436,

Skandinavian — — — Teosofisessa Seurassa on herännyt kysymys — — — Tämän johdosta muistuu mieleeni, mitä ajattelin ja sanoin jo v. 1900—1901, jolloin työskentelin Ruotsin Teosofisessa Seurassa ja — — — Teosofisk Tidskrift tarjottiin minulle: T. S. olisi kustantajana, P. E. hyvin palkattuna toimittajana, ks. Teosofisk Tidskrift 1917:346,

vuosisadan vaihteessa, jolloin allekirjoittanut vuosittain oleskeli Ruotsissa ja 1920:56,

Vuosisatamme alkuvuosina vietin — puhuakseni koulukielellä — lukukaudet säännöllisesti Ruotsissa, jossa tein teosofista työtä puhujana ja kirjailijana. Olin voittanut paljon ystäviä ja suosijoita 1922:4—13,

Tukholmalaiset teosofi-ystäväni olivat 1922:70—80,

Keväällä 1900 sain äkkiä odottamattoman kirjeen tohtori Emil Zanderilta Tukholmasta.

— — — hän pyysi minua saapumaan Ruotsiin luennoimaan teosofiasta — — — Olin edellisenä syksynä viettänyt Tukholmassa pari viikkoa — — — Ja niin jouduin Tukholmaan. — — — 1922:105—115, 124, 150—155, Tapasin hänet Tukholmassa 1897. ks. Dunlop 1922:194, 215—217, 1923:164, 325, kantaatti »Kuoleman kunniaksi» (P. E:n sanat), joka esitettiin euromalaisessa teosofisessa kongressissa Tukholmassa kesäkuun 15 p:nä 1913 ja siellä voitti kaikkien sydämet, ks. Merikanto 1924:83—84,

Vuosina 1899—1903 hän teki useita matkoja Ruotsiin. 1925:410, 1927:85, 167, 219,

Syyskuun 5 p:nä matkustin lentolaivassa Helsingistä Tukholmaan, ks. Suomi 1927:293—295, Cleather, A. L. 1928:43,

Lähden nyt joksikin aikaa Tukholmaan 1932:247,

Itse sen kuulin Tukholmassa v. 1903 ks. ennustus 1933:157—158, 245—247.

Ulkomaalle. Ruusu-Ristin Johtaja lähtee toukokuun 22 p:nä kuukaudeksi ulkomaille, jonka tähden arv. kirjeenvaihtajia pyydetään huomaamaan, etteivät saata odottaa vastauksia kirjeisiinsä ennenkuin heinäkuussa. Johtajalle saapuvaa postia näet ei lähetetä ulkomaille. 1927:210,

Lähden mahdollisesti ulkomaille tämän kuukauden lopulla viettäkseni matkoilla muutamia viikkoja, ja koska postia ei lähetetä jälkeeni, pyydän tätä, että korrespondentini ystävällisesti odottavat vastausta kirjeisiinsä vastaitten, kun olen palannut takaisin kotimaahan. 1929:184,

Ruusu-Ristin johtajan ulkomaanmatka on siirtynyt marraskuuhun. Sentähden ilmestyy tämä lokakuun numero omalla ajallaan, mutta mahdollisesti ensi numero on marras—joulu-

kuun kaksoisnumero, ilmestyen marraskuun loppupuolella. 1930:323.

Marraskuun 15 ja 16 p:nä on kymmenvuotisjuhlamme Helsingissä. Niiden jälkeen matkustan joksikin aikaa ulkomaille, ks. uskonpuhdistus 1930:329—331.

Johtajan ulkomaanmatka ks. P. E. VIII 1930: 379 ja 1931:36.

Ruusu-Ristin — — — toimittaja lähtee ulkomaille joksikin aikaa. 1932:240.

Helsingin Ruusu-Risti — — — Luennot keskeytyvät joksikin aikaa R-R:n Johtajan ulkomaanmatkan takia. — — — hallituksen varapuheenjohtaja — — — kertoi R-R:n johtajan matkasuunnitelmista, ja kaikki läsnäolijat nousivat seisalleen yksimielisen myöntymyksen ja hyväksymisen merkiksi hänen kysyessään, tahtoisivatko jäsenet ajatuksin ja teoin edistää johtajan voiman ja terveyden palauttamista. — — — R-R:n johtajan ensimmäinen matka ei kestä kauvan, mutta kirjeenvaihtajia pyydetään odottamaan vastausta siksi, kunnes johtaja on palauttanut kotimaahan. 1932:271—272.

VII TIETOJA YLISIHTTEERIKAUDESTA JA SITÄ ENNEN.

[*Tässä momentissa Suomen Teosofisen Liikkeen historiaa vuoteen 1920; sen jälkeen ks. Ruusu-Risti. — Kaikkia markeerauksia ei ole huomioitu.]

TEOSOFINEN MAAILMA.

Teosofinen toiminta Helsingissä. Jos asianharrastaja tällä hetkellä saapuisi Helsinkiin tiedustelemaan, mitä teosofian alalla toimitetaan, hän varmaan ensin suuntaisi kulkunsa Teosofiseen Kirjastoon Albertinkadun 34:ssä. Katseltuaan siellä sen 8 tai 900 nidosta hän kysyisi tarkempia tietoja bibliotekariolta ja saisi kuulla, että siinä, kirjastohuoneessa kokoontuu muutamia henkilöitä pari kertaa viikossa. Torstai-illoin luetaan ja selitellään ruotsiksi pientä hindulaista hartauskirjaa Bhagavad-Gitaa, ja keskiviikkoisin keskustellaan suomeksi kaikenmoisista teosofisista kysymyksistä. Bhagavad-Gita eli »Herran laulu» on teosofien lempikirjoja; mitä ylevintä elämänviisautta esitetään sen runollisissa pikkusaarnoissa, keskusteluissa ihmisen, Ardshunan, ja mestarin, hänen opettajansa Krishnan, välillä; se on tosin »hindulainen» kirja ja pelottaisi sen takia monta hyvää sielua meidän maassa sitä lukevista, mutta vahinko on näiden hyvien sielujen puolella. Keskiviikko-illoin on tänä talvena parhaasta päästä keskusteltu kuolemantakaisista ja ylipäänsä »astralisista» asioista, johon etupäässä on ollut syynä kahden kirjan ilmestyminen viime vuonna (Salatut tiedet ja Mitä on kuolema?).

Mutta saisi meidän asianharrastajamme kuulla muutakin. Joka sunnuntai- ja pyhäpäiväamu klo ½10 pidetään teosofinen luento eli esitelmä Sörnäisten Työväenyhdistyksen huoneustossa. Tietysti ystävämme sinne rientäisi ja hämmästyisi heti väljään saliin astuttuaan ja nähdessään vastaisella seinällä yhdistyksen puumerkin. Mikä kummallinen karma sen lie-neekin piirtänyt semmoiseen muotoon, että se

aivan kelpaa Teosofisen Seuran nimerkiksi. S. T. (Sörnäisten Työväki) siinä seisoo, mutta kirjaimet kun ovat monogrammin muodossa, lukee yhtä hyvin T. S. Ja T. S. monogrammina — se on viisauden käärme ripustettuna egyptiläiselle ristille.

Ystävällämme on »hyvä onni». Jo ovella hänelle ilmoitetaan, että »tänään onkin pitkä luento» ja se merkitsee, että hän saa kuulla useampia puhujia, vieläpä soittoa ja lauluakin. Vähitellen kokoontuu väkeä saliin — hiljaisia ja tyyniä, mutta samalla iloisennäköisiä kasvoja. »On niitä ainakin puolitoistasataa», ajattelee asianharrastajamme ja etsii itselleen paikan, sillä kokous alkaa.

Liian pitkäksi kävisi nyt kertoa, mitä kaikkea hän siellä saa kuulla ja nähdä — sinne pääsevätkin ainoastaan työväenyhdistyksen jäsenet —, mutta kokouksen loputtua hän lähtee kirjapöydän luo, jossa on teosofista kirjallisuutta myytävänä.

Teosofia Suomessa. Vapaamman henkisen ja uskonnollisen elämän aamusarastuksena Suomessa voipi pitää Teosofisen Kirjaston avaamista Helsingissä tammikuun 1 p:nä 1897. Vaikka silloin vielä ei ollut suomenkielistä teosofisenkirjallisuutta tarjona suomalaiselle yleisölle, keskusteltiin kuitenkin innolla semmoisen kirjallisuuden tarpeellisuudesta siinä pienessä ruotsinkielisten teosofien piirissä, joka säännöllisesti kokoontui kirjastohuoneessa.

Ensimmäiset suomenkieliset teosofiset julkaisut — lukuunottamatta muutamia artikkeleita Päivälehdessä, Uudessa Kuvalehdessä y.m. — olivat sitten 4 sivun suuruinen lentokirjanen syksyllä v. 97 nimeltä »Ihmisen, miksiä itket?», jossa esitettiin reinkarnatsionin ja karmen lohduttavia oppeja mitä kansantajuimmassa muodossa, ja Annie Besantin kirjasen suomennos »Johdantoa teosofiaan» syksyllä v. 99, jota vielä tähän saakka on ollut saatavissa.

Mutta teosofia oli yhä vielä suomalaiselle yleisölle tuiki tuntematon nimi, vaikka sen oppeja ja aatteita eräältä toiselta taholta ruvettiin kansalle esittämään. Emme saa unohtaa sitä työtä, jota Matti Kurikka suoritti Suomessa, ennenkuin hän lähti muuante ihanteitaan toteuttamaan. Hän tosin ei käyttänyt teosofian nimeä, mutta kun lukee hänen teoksiaan — »Ulapalle», »Ihmiskunnan pelastus», »Moses vai Jesus?» y.m. huomaa heti, minkä hengen lapsi hän on. Ja hänen kirjotuksensa ovat niin muodoin olleet tien raivaajia teosofian suurille aatteille.

Vasta uusi vuosisata vei purtemme väljemmille vesille. Vuonna 1901 tehtiin rohkea yritys, kun perustettiin »Uusi Aika» niminen lehti. Tämä viikkolehti ei elänyt kauan, mutta se teki tehtävänsä: se sai teosofian nimen tunnetuksi laajoissa piireissä. Kun »Uudessa Ajassa» ilmestyneet teosofiset kirjeet olivat jääneet kesken, päätettiin muutamain lukijain kehoksesta julkaista ne kokonaisuudessaan kirjana.

Tämä näytti myös uhkarohkealta yritykseltä, koska kirjalle ei saatu kustantajaa. Kuitenkin painettiin se ja ilmestyi joulukuun v. 1901 ni-

mellä »Valoa kohti». Viime jouluksi (1903) ilmestyi toinen painos.

Syksyllä v. 1901 alettiin pitää niitä teosofihenkisiä helppotajuisia esitelmiä Sörnäisten Vuorelassa, joita tähän päivään saakka on jatkuvasti pidetty joka pyhäpäivä-aamu klo ½10. E. 1905:26—27,

TEOSOFINEN MAAILMA.

Teosofiset luennot Sörnäisten Työväenyhdistyksen huoneustossa ovat nyt jälleen ajaksi lakanneet. Helatorstaina oli viimeinen »pitkä luento», jolloin paitsi laulua ja soittoa saatiin kuulla esitelmiä »Uskonvainoista», »Sosialismista» sekä »Sanavapaudesta». Kesäloman kulluttua aletaan työ jälleen sunnuntaina elokuun 13 p:nä klo Va 10.

Teosofinen Kirjasto, Albertinkadun 34:ssä, on kesällä auki ainoastaan torstaisin klo 7—V20 j.pp. Sekä keskiviikko- että torstai-iltaiset kokoukset ovat kesäkuukausiksi lakkautettu.

»Omantunnon, konttori ja teosofisen kirjallisuuden ekspeditsioni on nyt Vuorikadun 12:ssa. Taloudenhoitajaa tavataan varmimmin klo 6 jälkeen illalla ja aikakauslehden toimittajia keskiviikkoisin klo 7—1/29 j.pp.

Innostusta. Eräs Amerikassa asuva ystävä ja asianharrastaja lähetti toimitukselle äskän kymmenen dollaria ja näin kuuluvan kirjeen: »Arv. toimittajat! Siitä ilosta, että vihdoinkin saatiin teosofinen lehti toimeen, uhraan minäkin vaikka ainoista pennistäni roposen avustukseksi mielestäni niin tuiki tarpeelliselle lehdelle kuin »Omatunto» on — antaisin enemmänkin, mutta olen köyhä mies, raataja rahanalainen, etten voi tällä erää suurempia uhraita. Muutamia tilauksia luulen saavani Amerikasta »Omalletunnonle»; minulla on näet muutamia tuttavii täällä eri paikoin maata, ja koetan parhaan ymmärrykseni mukaan esittää heille, että hekin tilaisivat lehteä. Onnea nyt sitte vain hyvälle ja jalolle yritykselle: »Omalletunnonle!» Ajakoon »Omatunto» rohkeasti noita hengen asioita, että hiukankin valhe ja pimeys poistuisi tästä materialistisesta maailmasta, valo ja totuus saisi jalansijaa synnin ahdistamassa ihmiskunnassa! Sitä toivon veljelistesti: V. Vilenius.» 1905:50,

Teosofisen Seuran laillistuttaminen. Huhtikuun 3 p:nä 1905 on presidentin eversti Olcottin tiedonannon mukaan Teosofinen Seura merkitty Indian lakien alaiseksi, jonka kautta Seuralla nyt on laillinen oikeus hallita omaisuuttaan ja pitää puoliaan tuomioistuimen edessä. Tämän yhteydessä on tehty eräitä muutoksia Seuran säännöissä. E. 1905:84,

Suomen teosofien edustajana matkustanut Pekka Ervast, ks. P. E. VI Lontoo 1905:85,

Omatunto, Teosofinen aikakauslehti on Suomessa olevain totuudenetsijain kansallisuus. Omaisuutta hoitaa komitea, johon kuuluu 7 jäsentä. Lehdessä julaištuista kirjoituksista nostetaan palkkio taloudenhoitajalta.

500 markan lahjoituksen aikakauslehdelleme on lähettänyt eräs ystävä, joka tahtoo olla tuntemattomana, Ruotsinmaalta. Sulimmat kii-

tokset jalolle tuntemattomalle! Martti Humu. 1905:85,

ks. teosofia Kansainvälinen teosofinen kongressi Lontoossa, kirj. P. E. 1905:91—96, TEOSOFINEN MAAILMA.

Teosofiset luennot Sörnäisten Työväenyhdistyksen huoneustossa ovat nyt jälleen alkaneet ja jatketaan niitä samassa järjestyksessä kuin ennenkin. Joka sunnuntai-aamu, jos ei muita tärkeitä kokouksia satu, luennoidaan kaikenkaltaisista elämän kysymyksistä teosofian valossa.

Luennon aineena t.k. 13 päivänä oli »kaikkikokemus», jolla luennolla V. Palomaa aloitti tämäntälvisen työn. Tulevana sunnuntaina t.k. 20 päivänä lausuu P. Ervast tervehdyksen Lontoon kongressista ja 27 päivänä Martti Humu pitää esitelmän eri uskontojen rukouksien muodoista.

Keskustelu-kokouksia aletaan luultavasti taas pitää syyskuusta alkaen joka keskiviikkoilta, ja silloin tietysti kokoonnutaan »Omantunnon» huoneustossa, Vuorikadun 12:ssa. Siellä ei kumminkaan vielä ole huonekaluja muuta kuin pöytä ja pari hyllyä. Mitä rupeamme toimimaan istuimien hankkimista varten? Suomenkieliselle väestölle kirjastokin vaatii huomiotamme. Senkin perustamiseen olisi meidän ryhdyttävä. Emme kumminkaan vähävaraisuuttamme sure. Kaiken kyllä aikanaan saamme, kun vaan veljellisessä yhteismielessä ajamme väsymättä jaloa ja korkeata asiaamme.

Useat tilaajistamme ovat lausuneet hartaasti toivovansa, että lehti ilmestyisi joka viikko tahi ainakin kaksi kertaa kuukaudessa. »On hyvin ikävä odottaa »Omatuntoa» kokonainen kuukausi», sanoo eräskin lähettäjä kirjeessään. Esteenä lehden useammasti ilmestymiseen on suoranainen aineellisten varojen puute; mutta kun tilaajamäärä karttuu niin suureksi, että lehden laventaminen jaksaa itsensä kannattaa, kyllä silloin lehden pakostakin täytyy useammin ilmestyä. Koska aikauslehtemme on kansallisuusomaisuus, eikä se siis rikastuta ketään yksityistä eikä kannata kenenkään yksityisen henkilön eikä puolueen ohjelmaa, vaan yleismaailmallista veljeyttä, pitäisi sen saada lukijoita kaikenkaltaisista piireistä ja herättää kaikkia ihmisiä ajattelemaan. Teosofia ei ole uskonto; se on totuuden etsintää. Ja totuuden etsiminen kaikkialta, niinhyvin jokapäiväisen elämän kokemusten piiristä kuin näkymättömästäkin, oman sisällisen henkemme maailmasta, on meidän suoranainen velvollisuutemme.

On eräältä taholta väitetty, että »Omatunto» lehti on keksitty kansamme nukuttamiskeinoksi. Nyt, kun kansa on hiukan herännyt — — — ruvetaan sitä teosofialla nukkuttamaan, julistavat he umpimähkään asiata perinpohjin tutkimatta. Mitä »Omatunto» lehti tarkoittaneekin, sen päämääränä kaikkein vähimmin on nukkuminen.

Herätä pitää jokaisen! Nuo kolme sanaa soikoot maasta taivaaseen kuuluvana paunuanaänenä jokaikisen sisimmässä sielussa, joka on tullut majailemaan ihmiseksi kutsutussa olemuksessa.

Lehteen kelpaavia arvokkaita kirjoituksia on toimitukselle saapunut suuri joukko aina Ruotsinmaalta ja Englannista asti. Niistä ei suinkaan ole puutetta, vaikka heti painattaisimme kolme tällaista lehteä kuin tämä on. Kaikki riippuu vaan siitä, kuinka jaksamme kannattaa näin suurta päämaaliamme, joka samalla on ulkonainen ja sisällinen, kirjaimellinen kuin henkinenkin. Kaikki riippuu nyt meidän rakkaudestamme tätä suurta, jaloa ja pyhää kansallisasiatamme kohtaan.

Toivokaamme a i k a a r m a a m p a a , jolloin »Omatunto» luvan saa tervehtiä meitä joka päivä!

Tämä on toimituksen unelma. Paljon on meillä vielä oppimista. Suurta uhrautumista ja jaloa r a k k a u t t a sekä sietäväisyyttä ja kärsivällisyyttä meiltä mestarit vaativat. Vuosisatoja rakennetut »mustat muurit» eivät sie-luistamme niinkään pian poistu, eivätkä kukuistu. Rakentakaamme r a k k a u d e s s a ja eläkäämme toivossa.

Omantunnon konttorissa, Vuorikadun 12:ssa antaa taloudenhoitaja F. A. Johansson kaikenkaltaisia tietoja, jotka koskevat aikakauslehteämme ja teosofista kirjallisuutta. Toimittajia saa tavata siellä keskiviikko-iltoina kello 6—7.

Torstai-iltoina pidetään ruotsinkielisiä keskusteluja. Niiden ajasta ja paikasta lähemmin ensi numerossa.

Teosofinen kirjasto Albertinkadun 34:ssä on auki elokuun ajalla torstaisin kello 1/27—8 j.p.p. Martti Humu. 1905:116—117,

TEOSOFINEN MAAILMA.

Teosofiset luennot. Niinkuin viime numerossa mainittiin, alkoivat luennot Sörnäisten Työväenyhdistyksen huoneustossa V. Palomaan luennolla elokuun 13 p:nä. Seuraavana sunnuntaina lausui Pekka Ervast tervehdyksen Lontoon kongressista ja piti sitten esitelmän materialismista ja uskonkiihkosta ja niiden suhteesta toisiinsa lähimmässä tulevaisuudessa, kun suurin osa ihmisistä ovat kehittyneet astralisesti selvänäköisiksi. 27 p:nä kertoi Martti Humu esitelmässään omista kokemuksistaan rukouksen alalla ja tuli siihen johtopäätökseen, että todellinen rukous ei ollut sanoissa eikä ulkonaisissa tempuissa, vaan henkisessä voimassa ja toiminnassa. Syyskuun 3:nä p:nä oli »pitkä luento». A. Aaltonen piti tervehdyspuheen, V. Palomaa mieltä kiinnittävän esitelmän »psykkisistä voimista» ja Martti Humu luki ääneen suomentamiensa kohtia Bhagavad Gitasta. Luentojen välillä oli soittoa; kokous alkoi ja loppui niinkään soitolla (Pekka Ervast). 10:nä p:nä oli taasen V. Palomaan tavallinen luento.

Iltakeskustelut. Martti Humun luennon jälkeen 27 p:nä elokuuta keskusteltiin viime talvisista iltakeskusteluista ja päätettiin niitä jatkaa tänäkin työ kautena joka keskiviikkoilta klo 7,30—9 »Omantunnon» konttorissa. Viime numerossa mainittu tuolikysymys ratkaistiin siten, että päätettiin koota vapaaehtoisia lahjoja ja ostaa tarpeellinen määrä tuoleja. Ensimmäinen »kolehti» pantiin heti samassa tilaisuudessa toimeen ja tuotti Smk. 37:20. Koleh-

tia jatketaan. Mieltä virkistäväää oli tuossakin tilaisuudessa nähdä, kuinka todella »karttuista kansan käsi on». Ei yksikään ääni vastustanut tuolien hankkimisen aiheuttamaa verotusta, vaikka eräskin puhuja aivan oikein huomautti, että meille voi vielä sattua välttämättömiä rahankeräyksiä henkiseksi tarkoituksiin. Tuntui ilmassa, että kyllä ollaan valmiit uhrauksiin niin kalliin asian puolesta kuin teosofian!

Innostus aattemme puolesta on suuri muualakin, niinkuin näkyy V. Vileniuksen Amerikan-kirjeestä (vastaus III:een kysymykseen). Esitelmää epäilemättä olisi tarpeen ympäri maata ja suuri este niiden aikaansaamiseksi poistetaan, kun riittäviä varoja hankitaan. Kuinka paljon helpompi olisi kuitenkin kaikkien tämmöisten asiain järjestäminen, jos meillä olisi Teosofinen Seura Suomessa, joka vapaasti saisi perustaa osastojaan eli looshejaan kaupunkeihin ja maaseudulle. Silloin voitaisiin ensin panna luentoja toimeen semmoisilla paikkakunnilla, missä on osotettu harrastusta asiaan, ja kaikkialla, missä vain seitsemänkin henkilöä kirjottautuisi Seuran jäseniksi, voisivat nämä liittyä yhteen looshiksi. Vuosittain voisi siten joku kokeneempi teosofi matkustaa ympäri loosheja tarkastamassa ja niiden työtä opastamassa. Tämä on tulevaisuuden toivetta, mutta toivokaamme, ettei se tulevaisuus ole kaukainen.

Uusia kirjoja. Paitsi Aatteen pian ilmestystä alkuteosta »Sukupoliasia järjen ja hengen valossa» ja Martti Humun suomentamaa hindulaista hartauskirjaa »Bhagavad Gita eli Herran laulu», on ennen pitkää odotettavissa myös Pekka Ervastin tekemä »Salatieteilijän sanakirja» [*ks. P. E. XII] ja Olcottin »Buddhalainen Katkismus» nimisen kuuluisan kirjan suomentaminen. Toivottava olisi, että pian saataisiin jonkun H. P. Blavatskykin kirjan suomentos, esim. »The Key to Theosophy» (Teosofian avain).

Teosofinen kirjasto Albertinkadun 34:ssä on syyskuusta alkaen taas auki joka tiistai ja lauantai klo V₂7—8 j.p.p. P. E. 1905:148—149, TEOSOFINEN MAAILMA.

»Omatunto» ks. tätä 1905:177—178,

Teosofiset luennot Sörnäisten Työväenyhdistyksen huoneustossa ovat nyt täydessä käynnissä ja jatkuvat säännöllisesti joka pyhäpäivä aamu klo V» 10. Vuorotellen esiintyy niissä kolme vanhastaan tuttua puhujaa. Innostus teosofisiin aatteihin näkyy olevan kasvamassa, koska kuulijoiden lukumäärä on melkoisesti suurempi kuin keväällä ja koska muuten teosofisia esitelmää halutaan kuulla silloin tällöin muuallakin seuroissa ja iltamissa.

Iltakeskustelut. »Omantunnon» konttorissa kokoontuu nyt keskiviikko-illoin ryhmitellen joukko innokkaampia aattemme harrastajia pohtimaan yhteisiä kysymyksiä. Tilaamamme tuolit eivät vielä ole valmistuneet, jonka tähden läsnäolijoiden tähän saakka on täytynyt seistä tai istua lattialla. Tämä päivän työn jälkeen jotakuinkin raskas tempu ei kuitenkaan

ole estänyt hengen ja mielikuvituksen lentoa suurten kysymysten puhtaihin ilmapiireihin.

Ruotsinkielisiä esitelmiä pidetään kerran viikossa »Omantunnon» konttorissa, jossa niistä saa lähempiä tietoja. P. E. 1905:179, TEOSOFINEN MAAILMA.

Historian lehti kääntyy, ks. historia 1905:210, Tulevaisuuden toiveita. Lähin puuhamme uuden päivän koittaessa on nyt oleva Teosofisen Seuran perustaminen Suomeen, ja luotamme siihen, että se Seura aikaa myöten on voimallisesti vaikuttava Suomen kansan henkiseen kehitykseen. 1905:210,

Suuren lakon aikana oli teosofinen toiminta niinkuin kaikki muukin työ keskeytetty Helsingissä. 8 p:nä oli lakon jälkeen ensimmäinen keskiviikko-kokous konttorissa. P. E. 1905:212, TEOSOFINEN MAAILMA.

Marraskuun 17 päivä. Teosofisen Seuran 30-vuotisen olemassaolon johdosta oli teosofisessa kirjastossa juhlahetki viime marraskuun 17 p:n iltana. Madame Blavatskyn kuva oli kauniisti kukkien seppelöimä ja kamreri H. Hellner piti puheen hänen muistolleen, tehden selkoa hänen elämäntyöstään ja teosofian opeista. Runoja lausuttiin ja puheen H. P. B:stä naisena piti Martti Humu. Pekka Ervast lausui muutamia sanoja H. P. B:stä vainajana, kääntyen puheessaan henkimaailman puoleen ja viitaten siihen tosiasiaan, että teosofisten aatteiden menestys ja leviäminen on yhtä paljon asian puolesta työskentelevien »kuolleiden» kuin elävienkin ansio. 1905:243,

Omantunnon konttoriin on nyt tullut omat tuolit, oikeat wienertuolit. Istua olemme kuitenkin saaneet jo monta viikkoa, sillä toisia tuoleja oli lainattu, niin kauan kuin odotimme tilattujen saapumista. P. E. 1905:244, ks. Aatteet leviävät 1906:27, Keskiviikkoiset keskusteluilat. Omantunnon konttorissa on nyt ruvettu pitämään joka toinen viikko »kyselykokouksia», jolloin läsnäolijat tekevät kysymyksiä ja heti saavat vastauksen vakitukselta puheenjohtajalta, ja joka toinen viikko »keskustelukokouksia», jolloin keskustelua johtaa edellisellä kerralla valittu puheenjohtaja. Nämä illat näkyvät olevan yleisön suosiossa, koska Omantunnon huoneusto aina on täpösen täynnä hartaita ja tiedonhaluisia kuulijoita.

Suurempi tila. Liikkeemme saakin suuremman huoneuston kesäkuun 1:stä päivästä, jolloin se muutetaan Mikonkadun 11:een. Samassa huoneustossa tulee myöskin sijaitsemaan Teosofinen Kirjasto (nykyään Albertinkadun 34:ssä). 1906:88, ks. P. E. VI Tukholma 1906:124,

Teosofinen Seura Suomeen. Omantunnon lukijoista varmaan monet ihastuvat, kun nyt ilmoitamme, että olemme ryhtyneet vakaviin toimenpiteihin Teosofisen Seuran perustamiseksi Suomeen. Olemme kirjottaneet eversti Olcottille, T. S:n presidentti-perustajalle, selittäneet hänelle asemamme ja kysyneet hänen neuvoaan, ja toivomme varmasti, että jo ensi syksynä olemme tilaisuudessa jättämään säännöt Senaattiin vahvistettaviksi.

Kauan, kauan kytenyt toivo toteutuu, kun saamme Teosofisen Seuran Suomalaisen Sekt-

sionin! Tätä seuraa jo tuntuvasti kaivataan meillä. Jokainen ymmärtää, että säännöllinen ja järjestetty työ tuottaa parempia hedelmiä kuin tilapäinen, yhteistyö suurempia tuloksia kuin yksityinen. Kun yksityinen ihminen liittyy Teosofisen Seuran jäseneksi, tulee hän veljeskuntaan, jossa keskinäinen henkinen apu on jäsenten osaksi langennut onni, samalla kun se on heidän velvollisuutensa. Nuori jäsen on täten tilaisuudessa saamaan neuvoa ja ohjausta kokoneemmilta, ja kun kullakin paikkakunnalla jäsenet liittyvät yhteen haaraosastoksi eli looshiksi, ovat he tilaisuudessa tekemään säännöllistä yhteistyötä kokouksilla, esitelmillä, lukupiireillä y.m. Vuotisista jäsenmaksuista kertyvillä rahatuloilla voidaan taas ylläpitää päävartio eli keskustuomisto kirjastoineen ja luen-tohuoneineen Helsingissä, josta silloin tällöin luennoitsija lähtee maaseutuloosheja tarkastamaan, niiden jäseniä innostuttamaan ja pyrkimyksissään opastamaan. Niin, meidän mielikuvituksessamme liikkuu niin paljon iloisia kuvia siitä, mitä kaikkea hyvää silloin vähitellen voidaan aikaansaada, että näemme parhaaksi nyt lopettaa, ennenkuin tulemme »luvan-neeksi liikaa» ja puhuneeksi semmoista, jota ei Seuramme sitten kykene täyttämäänkään!

Amerikkalaiset veljemme. Tahdomme kuitenkin vielä mainita, ettemme suinkaan aio unohtaa Amerikan suomalaisia. Olemme kirjeessämme Olcottille nimenomaan maininneet, että Amerikassa on paljon aateveljiä, jotka suomalaisen T. S:n jäsenenä voivat muodostaa haaraosastoja siellä ja siten puolestaan auttaa eteenpäin kotimaansa teosofista työtä, samalla kun hekin joutuvat osallisiksi sen työn hedelmistä. 1906:139,

Julkisia teosofisia luentoja Helsingissä. Maaliskuun aikana pitivät kirjailijat Matti Kurikka ja Pekka Ervast kumpikin kuusi luentoja Palokunnantalolla. Edellinen luennoitsi sosialismista ja sen yhteydessä olevista kysymyksistä, jälkimäinen teosofisen maailmankatsomuksen suhteesta sosialismiin, veljeysaatteeseen, politiikkaan, kirkkoon, valtioon ja uskontoon. Tulot luennoista jaettiin tasan »Elämä» ja »Omatunto» lehtien hyväksi. 1906:140,

T. S:n Suomalainen Sektsioni ja eversti H. S. Olcott. Olemme nyt saaneet vastauksen kirjeeseemme Teosofisen Seuran presidentiltä. Hän sanoo täydellisesti ymmärtävänsä ja hyväksyvänsä meidän esityksemme. Hänen puoleltaan ei siis kohtaa mitään esteitä, jos tahdomme perustaa erityisen suomalaisen sektsionin erillään muusta Skandinaviasta. Eversti Olcott lopettaa kirjeensä näillä sanoilla:

»Tiedätte vallan hyvin, mikä vahva rakkauden tunne yhdistää minut kaikkiin teihin skandinaviaalisiin, ja ymmärrätte helposti, kuinka mieluista olisi minulle käydä lyhyellä vierailumatkalla teidän maissanne, ennenkuin palajan Indiaan. Minulla ei nyt ole mitään valmiita suunnitelmia, jotka estäisivät minua tulemasta luoksenne Brittiläisen Sektsionin vuosikokouksen jälkeen heinäkuun alkupuolella: ainoa este olisi tarpeellisten varojen puute. Aion lähteä Brysseliin ja Hollantiin ja mahdollisesti Ita-

liaan kotimat kallani, ja jos Skandinaviassa käynti olisi toteutettavissa, voisi se tapahtua Lontoon kokouksen jälkeen ja ennen Hollanninmatkaani».

Sangen harvinainen tilaisuus tarjoutuisi täten meille! 72-vuotiaalla presidentillämme on kyllä ihmeteltävät ruumiinvoimat, mutta hänen ikäänsä katsoen on epätietoista, saapuuko hän enää koskaan Eurooppaan. Valitettavasti emme kuitenkaan saata käyttää tätä tilaisuutta hyväksemme. Heinäkuussa meillä ei vielä ole mitään laillisesti vahvistettua Seuran alkua, joten eversti Olcottin käynti kaikessa tapauksessa kadottaisi virallisen leimansa. Mitä taas yksityiseen vierailuun tulee, olisi siitä tietysti iloa ja hyötyä muutamille, mutta varmaan ei se tyydyttäisi H. S. Olcottin toimeliasta henkeä enemmän kuin meitäkään, kun näin keskellä kesää kaikki teosofinen työ on lakkautettu ja suuri osa yleisöä on muuttanut pääkaupungista maalle. Meidän täytyy siis luopua tästä tuumasta ja toivoa, että iäkäs presidenttimme sitenkin kerran vielä tulee Eurooppaan. 1906:161—162,

ks. P. E. VI Tukholma 1906:162,

Teosofiset luennot. Helsingin teosofiset luennot alkavat taas syyskuun 2 p:nä, jolloin pidetään n.k. pitkä avajaisluento teosofisen liikkeen uudessa huoneustossa Mikonk. II:ssä. Luento alkaa klo 11 e.p.p. ja sisäänpääsy on 25 p:ää. Puhujina esiintyvät A. Aaltonen, V. Palomaa, Pekka Ervast ja luultavasti myös Martti Humu. 1906:203,

Helsingin teosofiset luennot. Nämä luennot alkoivat taas syyskuun 2 p:nä jatkuakseen säännöllisesti joka sunnuntai klo 11 e.p.p. Avajaisluennossa puhuivat A. Aaltonen Suomen kansan nykyisestä asemasta ja Pekka Ervast teosofian pääopeista. V. Palomaa, joka lauantai-ilta luennoitsi Hangossa, ei, ikävä kyllä, ajoissa ehtinyt Helsinkiin, joten muita puhujia kuin kaksi yllämainittua, ei esiintynytäkään. Kuulijoita oli noin 175, ja hauska oli nähdä, että niinkin suuri kansanjoukko mahtui teosofisen liikkeen huoneustoon. Eivät läheskään kaikki saaneet istua, mutta tämä istumasijojen puute on korjattavissa niin pian kuin varat myöntävät uusien tuolien hankkimista. Luennot pidetään edelleenkin Mikonkadun II:ssä.

Teosofisten luentojen ohjelma on syysluku-kauden kuluessa seuraava:

Syysk.	9 p:nä	puhuu Pekka Ervast.
»	16 »	» Martti Humu
»	23 »	» V. Palomaa.
»	30 »	» (ilmoitetaan myöhem.)
Lokak.	7 »	» Pekka Ervast.
»	14 »	» Pekka Ervast.
»	21 »	» Martti Humu.
»	28 »	» V. Palomaa.
Marrask.	4 »	» Pekka Ervast.
»	11 »	» Pekka Ervast.
»	18 »	» Martti Humu.
»	25 »	» V. Palomaa.
Jouluk.	2 »	» Pekka Ervast.
»	9 »	» Pekka Ervast.
»	16 »	» Martti Humu.
»	23 »	» V. Palomaa.

Joulupäivinä pidettävistä luennoista ilmoitetaan myöhemmin. Pääsymaksu kaikkiin luentoihin 25 p:ää.

Kysymys- ja keskustelukokoukset. Ensimmäinen kysymysilta pidettiin tämän kuun 4 p:nä ja toinen 7 p:nä. Näitä iltoja jatketaan syyslukukauden kuluessa joka kuukauden alussa kolme kertaa, nim. ensimmäisenä lauantaina ja kahden ensimmäisen sunnuntain välisen viikon tiistaina ja perjantaina klo ½/28 j.p.p. Puheenjohtajana näissä kokouksissa on Pekka Ervast. Ylläolevasta luentojärjestyksestä selviää myös kysymysiltojen päivämäärä. Lokakuussa esim. on kysymysiltoja lauantaina 6 p:nä, tiistaina 9 p:nä ja perjantaina 12 p:nä. Nämä kysymysillat menestyivät hyvin viime talvena, väkeä oli aina tungokseen asti silloisessa pienessä huoneustossa. Nyt on tila avarampi; väkeä mahtuu toista sataa aivan hyvin, ja toivottava on, että osanotto kasvaa vielä vilkkaammaksi kuin viime talvena.

Muina viikkoina pidetään keskusteluiltoja joka keskiviikko klo ½/8 j.p.p. Niissä kokouksissa toimii puheenjohtajana tilapäisesti valittu henkilö.

Teosofisia luentoja ruotsin kielellä. Syyslukukauden kuluessa pitää Pekka Ervast joka kuukauden toisena sunnuntaina, siis syyskuun 9 p:nä, lokakuun 14 p:nä, marraskuun 11 p:nä ja joulukuun 9 p:nä klo 2 j.p.p. julkisen teosofisen luennon Mikonkadun II:ssä. Pääsymaksu 1 m:ka. 1906:228—229,

ILMOTUS.

Teosofisen Seuran Suomalainen Sektsioni.

Marraskuun 4 p:nä pidetään Helsingissä yleinen teosofikokous, jossa päätetään Teosofisen Seuran perustamisesta Suomeen, ja tarkastetaan Suomalaista Sektsionia varten laaditut säännöt y.m. 1906:247,

TEOSOFISEN SEURAN SUOMALAINEN SEKTSIONI.

Marraskuun 4 p:nä klo 6 j.p.p. kokoontui teosofisen liikkeen huoneustoon Helsingissä noin 80 asianharrastajaa keskustelemaan Teosofisen Seuran laillisesta ulottamisesta Suomeen. Kysymyksen alusti kirjailija Pekka Ervast, joka pitkässä esityksessään puhui seuraavaan tapaan:

»Veljet ja sisaret! Täällä Suomessa on jo muutaman vuoden kuluessa tehty työtä teosofisten aatteiden puolesta, ja monessa on herännyt halu liittyä Teosofiseen Seuraan. Suomessa on kyllä T. S:n jäseniä, mutta ne ovat kuuluneet Seuran skandinaviilaiseen, ruotsalaiseen sektsioniin eli osastoon, ja sen johdosta on ilmaantunut ajatus, että voitaisiin mahdollisesti Suomeenkin perustaa T. S:n osasto, johon suomenkielisetkin voisivat liittyä jäseniksi. Sitävarten ovat muuttamat helsinkiläiset T. S:n jäsenet kutsuneet tämän kokouksen kokoon keskustelemaan siitä, olisiko mahdollista perustaa Suomeen T. S:n suomalaista haaraosastoa.

Tahtoaisin tämän johdosta esittää pari näkökohtaa. Puhun ensiksi siitä, mitä itse Seura on, ja sitten, miten on kehkeytnyt ajatus suomalaisen osaston perustamisesta.

En voi nyt laajemmalta selittää T. S:n tehtäviä y.m., vaan puhun suoraan sydäimestä sellaisen sydämiin, joiden jo luulen harrastavan tätä aatetta. T. S. ei ole mikään ulkonainen, joka-päiväinen seura, ei taloudellisesti käytännöllinen yhdistys, jolla kyllä on aatteellinen, mutta samalla aineellinen tarkotuserä ja jossa tärkein asia on jäsenmaksut ja käytännölliset toimenpiteet. T. S. on jotakin paljon merkillisempää. Se on saanut alkunsa siitä, että muutamat, joita kutsutaan mestareiksi, adepteiksi, vihityiksi ja joihin luemme ihmiskunnan suurimmat opettajat, valitsivat opetuslapsia ja lähettivät heidät ulos maailmaan julistamaan eräitä unhoon joutuneita totuuksia ja perustamaan seuran tätä tarkotusta varten. Näitä opetuslapsia oli H. P. Blavatsky, joka v. 1874 tuli Amerikkaan ja siitä asti rupesi suullisesti ja kirjallisesti toimimaan teosofisten aatteitten puolesta. Teosofinen Seura perustettiin v. 1875 Newyorkissa ja alussa siihen kuului vain muutamia jäseniä, niiden joukossa mies, joka heti alussa valittiin presidentiksi ja joka vielä tänä päivänä on T. S:n presidentti, eversti H. S. Olcott. Nykyään hän asuu Intiassa, jossa on Seuran pääkorterit.

Teosofisen Seuran tehtävä oli heti alussa auttaa Madame Blavatskya hänen työssään, ja nyt H. P. B:n kuoltua, sen tehtävänä on jatkaa samaa työtä. Seuran ensimmäisessä ohjelmapykälässä on lausuttuna ensimmäinen suuri totuus, jota se julistaa: ihmiskunnan yhteisen veljeyden aate. Toinen totuus, jota Seuran tehtävänä on julistaa, on se, että kaikki uskonnot ovat opettaneet samoja periaatteita, joskin niiden opeissa on voinut olla pieniä eroavaisuuksia. Näiden ja monien muiden totuuksien julistaminen on siis Seuran ulkonainen tehtävä, sen on kuljetettava totuuden tulisoitua, jonka vanhat totuuden tietäjät ovat syyttäneet, ja kutsuttava ihmisiä totuutta etsimään. Sen tehtävä on ulkonaisestikin vakavaa ja suuremμοista laattaa.

Mutta tällä Seuralla on sisällinenkin puoli. Koska se on saanut alkunsa noista pyhistä kehittyneistä ihmisistä, mestareista, on sen tehtävänä myöskin kasvattaa jäseniään niiden välittömiksi opetuslapsiksi, sillä jos Seuralla olisi ainoastaan ulkonainen tarkoitus, kirjallisuudella, luennoilla y.m. julistaa eräitä totuuksia, niin voisi siitä haihtua sen elävä henki ja se tulisi vain käytännöllisesti toimivaksi seuraksi. Sen sisäinen tarkoitus on lausuttuna sen kolmannessa tehtävässä ja samalla ensimmäisessä. 3:nnessä sanotaan tehtäväksi: »tutkia ihmisen salaisia voimia», siis edetä kehityksen tiellä ja itse tulla yhteyteen näkymättömien opettajien kanssa. Ja koska ensimmäinen tehtävä on »perustaa yleisen veljeyden ydin», niin Seuran ei ainoastaan tule julistaa yleistä veljeyttä, vaan itse olla veljeyden ydin, siten että siinä viihtyy veljellisesti ja kasvaa veljeyteen ihmisiä kaikista eri uskunnoista, maailmankatsomuksista ja yhteiskunta-asemista, ihmisiä, jotka ulkonaisesti voivat olla hyvin erilaisia, mutta jotka kaikki tahtovat kehittyä ja kasvattaa ihmisystävällistä henkeä. Tämä on Seuran sisäinen ja samalla viimeinen ja ensimmäinen tehtävä. Sen pitää

käytännöllisesti ja yksinkertaisesti ratkaista kaikki ne kysymykset, joita ihmiset miettivät, valtiolliset ja yhteiskunnalliset ja kaikki, jotka asettavat muureja ihmisten väliin. Teosofiseen Seuraan liittyessä pitää häipyä olemattomiin rikkaus ja köyhyys, ylhäinen tai alhainen yhteiskunta-asema, sukupuoli, uskonto- ja rotu-erotukset. Ole juutalainen, muhamettilainen, mormooni, kristitty, materialisti, ateisti tai mikä tahansa, mutta jos tunnustat, että me kaikki olemme veljiä ja totuuden etsijöitä emmekä sen tietäjiä, silloin olet tervetullut T. S:aan ja saat osaksesi semmoista kohtelua, jota itse osotat meille. Jos tunnet itsesi veljeksi T. S:n muiden jäsenten kanssa, niin ole varma siitä, että hekin tuntevat itsensä sinun veljiksisi.

Seuran ulkopuolinen, maailmaan päin käännetty tehtävä on siis teosofisten totuuksien julistaminen, sen sisäinen on olla veljeskuntana, jossa kaikki jäsenet totisesti tuntevat itsensä veljeksi ja ovat tilaisuudessa kehittämään itsensä veljeyden tunnetta. Ja tosiaankin on tämä tehtävä vakava ja ylevä.

Jos nyt katsomme, millä tapaa Seura on näitä aatteita maailmassa toteuttanut, millä tapaa toiminut, niin näemme, että tämä Seura ylen pienestä alustaan nyt 31 vuoden kuluttua on kasvanut suureksi yleismaailmalliseksi liikkeeksi. Jäsenlukunsa puolesta se tosin ei ole ylen suuri verrattuna moneen muuhun yleismaailmalliseen liikkeeseen, kuten esim. spiritismiin, jonka jäseniä luetaan miljoonissa. Teosofisen Seuran jäseniä on 13 ä 14 tuhatta ainoastaan. Mutta mitä pienempi se on ulkonaisesti, sitä mahtavampi sisällisesti. Sillä on jäseniä kaikissa maissa, ja, mikä on tärkeintä, sen aatteet ovat levinneet äärettömän laajalle. Kaikkialla sen varsinaisten jäsenien ulkopuolella on sen aatteilla hartaita kannattajia ja sen opit ovat tunkeutuneet syvälle kaikkiin inhimillisen ajattelun aloihin. Maailma vähitellen imee itseensä sen opetukset, useinkin tietämättä, mistä ne ovat kotoisin.

Alussa, kun jäseniä oli vähäsen, liittyivät kaikki jäsenet välittömästi Seuran presidentin ja hallinnon alaisiksi. Mutta kun tuli yhä enemmän jäseniä eri maista, täytyi Seuraan perustaa erityisiä osastoja eri maita varten. Siten syntyi brittiläinen osasto, syntyi osasto Intiaan, jonne hallinto ja perustajat jo vuonna 1879 olivat muuttaneet, syntyi amerikkalainen osasto j.n.e. Pääkorterit oli nyt Intiassa ja osastot eli seksionit tulivat autonomisiksi, saivat itse hallita itseään ja järjestää omat asiansa, kunhan niiden säännöt eivät olleet ristiriidassa T. S:n yleisten sääntöjen kanssa, ja sihteerinsä kautta olivat ne yhteydessä presidentin, Olcottin kanssa. Tämä lienee useimmille tunnettua. Mutta huomattakoon yksi asia. Kun T. S. leviää johonkin maahan, liittyy siihen ensin irtojäseniä. Ne tahtovat tutkia teosofiaa ja syventyä sen oppeihin. Mutta kun samalla paikkakunnalla on useampia jäseniä, herää niissä pian halu yhdessä tutkia ja tehdä työtä sekä saattaa muitakin ihmisiä osallisiksi tästä onnellistuttavasta maailmankatsomuksesta. He liittyvät yhteen ja perustavat n.s. looshin. Nyt tulevat heidän maksunsa vähemmiksi. Seuran irtojäsen mak-

saa esim. vuosimaksuna yhden punnan (n. 25 mk.), looshin jäsen 5 shillinkiä (Smk. n. 6:50). Silloin ei mene niin paljon varoja pääkortteriin, vaan ne voidaan käyttää omaan paikalliseen työhön. Looshissa pitää aina olla vähintään seitsemän jäsentä, siis 7 sellaista henkilöä, jotka tahtovat julkisestikin olla teosofeja, uskovat asiaan ja tekevät työtä sen puolesta, ja kun näitä paikallisyhdistyksiä on syntynyt jossain maassa seitsemän, voivat ne presidentiltä saada luvan perustaa haaraosaston, joka käsittää koko maan. Silloin tulee taloudellinen puoli vielä paremmaksi. Keskushallinnolle menee ainoastaan neljäsosa kaikista vuosimaksuista ja osastolla on valta määrätä maksunsa kuinka pieneksi se tahtoo. Jos esim. maksu on 2 mk., menee T. S:n pääkortteriin Intiassa ainoastaan 50 p. henkeä kohti. Tämä taloudellinen etu on vastapainona sille edesvastuulle, jonka osaston perustajat sillä toimellaan ottavat päälleen. He seisovat nyt osastona eli sektsionina T. S:n edessä, valiojoukkona, joka tahtoo kannattaa ja korkealle kohottaa totuuden tulisoihtua omassa maassaan.

Tämä on tärkeä asia. Jos tahdomme Suomeen perustaa T. S:n suomalaisen osaston, niin vaaditaan, että meillä on 7 eri looshia eri osissa maata ja kussakin 7 jäsentä, jotka tahtovat jokatkin asian puolesta vaikuttaa. O Eihän voi vaatia, että jokainen pitäisi esitelmää, kirjottaisi j.n.e., mutta eivät he ainakaan saa hävetä teosofin nimeä, vaan heidän pitää osata jossain määrin selittää muille ihmisille mitä teosofia on ja mitä Seura on ja mitä se puuhaa Looshin pitäisi paikkakunnalleen perustaa lainakirjasto, minne vieraat saavat tulla lainaamaan kirjoja ja tapaamaan teosofeja, joilta voivat saada tietoja teosofiasta.

Tähän saakka on ollut voimassa määräys, että T. S:n skandinavilainen sektsioni eli osasto käsittää paitsi Ruotsin, Norjan ja Tanskan myöskin Suomen, niin että meikäläiset T. S:n jäsenet ovat kuuluneet tähän osastoon. Mitenkä on kehittynyt ajatus oman sektsionin perustamisesta Suomeen? Siten että suomalaiset, jotka harrastivat teosofiaa, eivät tahtoneet liittyä tähän aivan vieraskieliseen osastoon. Maksut olivat jotenkin korkeat, koska niihin sisältyi m.m. osaston aikakauslehden, Teosofisk Tidskriftin, hinta. Tämä lehti tuli vapaasti jokaiselle jäsenelle, mutta suomalaiselle, joka ei ymmärrä ruotsinkieltä, se olisi ollut tarkotukseton.²⁾

¹⁾ Ote Teosofisen Seuran yleisistä säännöistä: § 34. Seitsemän tai useamman rekisteröidyn paikallisyhdistyksen (looshin) pyynnöstä voi Seuran presidentti perustaa sektsionin. § 36. Jokainen looshi ja sektsioni saa itse määrätä omat sääntönsä sillä edellytyksellä, että ne eivät sodi Seuran yleisiä sääntöjä vastaan. Ne pysyvät voimassa, ellei presidentti kieltäydy niitä vahvistamasta. § 41. Jokainen sektsioni maksaa yleiseen kassaan neljännän osan kaikista saamistaan sisäänkirjotus- ja vuosimaksuista.

²⁾ Vuodesta 1907 alkaen poistuu aikakauslehden tilaushinta vuosimaksusta.

Toiselta puolen ovat Suomessa valtiolliset ja yhteiskunnalliset olot olleet sellaiset, että jokaisen yhdistyksen perustamiseen on täytynyt pyytää lupaa ja vahvistusta senaatilta, joka monestakin syystä olisi voinut sen kieltää. Jos olisimme tahtoneet perustaa Suomeen jonkun looshin ja saaneet sille vahvistuksen, niin ei olisi vielä ollut mitään takeita siitä, että muitakin loosheja vastaisuudessa voitaisiin perustaa. Sentähden oli luonnollinen ajatus, että meidän valtiollisten olojen tähden pitäisi kohta pyytää sektsionin eli osaston perustamiseen lupa. Sitten keskustelimme ruotsalaisten kanssa ja sovimme kirjeenvaihdon kautta eversti Olcottin kanssa siitä, että seuraava keino olisi mahdollinen itse Seuran sääntöihin nähden. Koska Suomesta yli 50 jäsentä kuului skandinavilaiseen sektsioniin, voisivat nämä ryhmittä ja ikäänkuin paperilla perustaa seitsemän looshia ja yhdessä anoa sektsionille luvan. Näin olisi asia Seuraan nähden ratkaistu.

Mutta meidän tätä puuhatessamme muuttivat valtiolliset oloimme. Eduskunta laati lain yhdistymisvapaudeksi, ja jos se vahvistetaan, niinkuin toivottavasti piankin tapahtuu, ei meidän tarvitse pelätä luvan saantia, vaan saamme jättää sääntömme senaattiin rekisteröitäviksi. Silloin ei ole meillä mitään syytä tai oikeutta heti perustaa sektsionia, ennenkuin meillä todellisuudessa on seitsemän looshia. Mutta mistä ne saadaan? Näemme, että Helsingissä ilman muuta voidaan perustaa kaksi looshia, toinen ruotsalainen, toinen suomalainen. Mutta missä ovat muut viisi looshia? Minä en tiedä, onko maaseudulla niin paljon sellaisia ihmisiä, jotka suorastaan palavat halusta tehdä työtä teosofian puolesta ja jotka ovat syventyneet ja perehtyneet tähän maailmankatsomukseen ja teosofisiin oppeihin. Ainakin viidessä osassa maamme pitäisi olla ainakin seitsemän henkilöä kussakin paikassa, joita syytä voitaisiin kutsua teosofeiksi. Tätä asiaa pitää tarkasti punnita. Minusta on ainakin aivan välttämätön ehto, ennenkuin osasto perustetaan, että jonkunmoisen tiedustelun kautta saadaan varmuus, onko ainakin viidessä paikassa seitsemän teosofia, jotka näin omasta tahdostaan ja halusta ovat valmiit astumaan rintamaan. Jos niitä on, silloin saadaan T. S:n suomalainen sektsioni muitta mutkitta ennen mainitsemallani tavalla.

Mutta jos huomaisimme, ettei niitä ole, tulee toinen kysymys: mitä me silloin voimme tehdä? Ja tähän kysymykseen on tietääkseni vain kaksi vastausta. Toinen mahdollisuus on, että muodostaisimme esim. Helsingissä looshin välittömästi Olcottin alaiseksi. Vuosimaksut olisivat silloin suuret enkä tiedä, olisiko silloin esim. sitä mahdollisuutta, mikä on skandinavilaisen sektsionin sääntöjen mukaan, että hyvin köyhä pääsee kaikista maksuista. Mutta toinen mahdollisuus on, että me sittenkin liittyisimme skandinavilaiseen sektsioniin ja muodostaisimme sen alaisia suomalaisia loosheja. Silloin voitaisiin ehkä järjestää asiat niin, että verrattain pieni raha menisi Ruotsiin ja suurin osa voisi jäädä Suomeen. Ja kun siten seitsemän looshia olisi vähitellen syntynyt, olisi helppo erota

skandinavislaisesta looshista ja perustaa oma seksioni Suomeen.»

Tämän alustuksen päätyttyä valittiin kokouksen puheenjohtajaksi Pekka Ervast ja pöytäkirjuriksi ylioppilas Vaivanne. Nyt syntyi innokas keskustelu, jossa käytettiin 35 puhevuoroa ja josta kävi selville, että mielet olivat täynnä innostusta teosofisen aatteen ja työn puolesta. Yksimielisesti kaikki puhujat kannattivat Teosofisen Seuran suomalaisen osaston muodostamista ja sanoivat luottavansa siihen, että maaseudulla hyvinkin helposti voitaisiin perustaa loosheja. Toimittaja Palomaa huomautti nimenomaan, että hän luentomatkoihillaan oli tavannut runsaasti henkilöitä, joiden asianharrastus oli vakavaa laatua. Muutamat puhujat lisäsivät vielä, että jos ei heti voitaisi muodostaa omaa seksionia, olisi epäilemättä asianharrastus niin suuri, että monet olisivat valmiit liittymään skandinavislaiseen osastoon, jotta sitä tietä, kuten alustaja ehdotti, vähitellen syntyisi seksionia varten tarvittava määrä loosheja. Koska yleinen mielipide kuitenkin oli oman suomalaisen osaston puolella, päätettiin yksimielisesti ensin tiedustella, paljonko jäseniksi pyrkijöitä olisi maaseudulla ja paljonko innokkaita teosofeja, jotka loosheiksi voisivat yhtyä; ja samalla, olisivatko nämä asianharrastajat halukkaat astumaan skandinavislaiseen seksioniin, siinä tapauksessa ettei heti saataisi pystyyn seitsemän looshia. Tästä asiasta selkoa ottamaan asetettiin komitea, jonka jäseniksi valittiin kamreeri Herman Hellner, toimittaja V. Palomaa ja kirjailija Pekka Ervast. Kun komitea on tiedustelunsa päättänyt, on sen kutsuttava kokoon uusi kokous, jossa lopullisesti päätetään, mitä tietä on kulkeminen.

Tässä laatuuan ensimmäisessä teosofi-kokouksessa vallitsi mitä iloisin ja ystävällisin mieliala. Kun kokous päättyi kellon lähetessä 9, hajoivat osanottajat koteihinsa, kukin arvattavasti sydämessään toivoen mitä parasta tulevaisuutta teosofian asialle Suomessa. 1906:251—255.
TEOSOFIAN TOSI YSTÄVILLE SUOMESSA.

Koska allekirjottaneet marraskuun 4 p:nä Helsingissä pidetyssä teosofikokouksessa valittiin tiedustelemaan, olisiko mahdollista saada aikaan ainakin seitsemän teosofista paikallisyhdistystä eli looshia, jotta Suomeen voitaisiin perustaa Teosofisen Seuran Suomalainen Seksioni, saamme täten kääntyä Omantunnon lukijain ja asiamiesten puoleen, jotka asuvat ulkopuolella Helsinkiä, kaupungeissa tai maaseudulla, ja luottaen heidän asianharrastukseensa pyytää heitä niin pian kuin mahdollista vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1) Aiotteko itse liittyä Teosofisen Seuran Suomalaisen Seksionin jäseneksi? Oletteko valmis kirjottautumaan Teosofisen Seuran Skandinavislaisen Seksionin jäseneksi, jollei heti saada aikaan omaa Suomalaista Seksionia?

2) Tunnetteko paikkakunnallanne henkilöitä ja kuinka monta, jotka olisivat halukkaat liittymään Teosofisen Seuran Suomalaisen Seksionin jäseneksi? Onko niiden joukossa joku tai joitakuita, jotka kirjottautuisivat T. S:n Skan-

dinavislaisen Seksionin jäseniksi, jollei heti saada aikaan omaa Suomalaista Seksionia?

3) Onko paikkakunnallanne ainakin seitsemän tämmöistä henkilöä ja olisivatko he valmiit liittymään yhteen paikallisyhdistykseksi eli looshiksi, jonka tehtävänä on ylläpitää yhteishenkeä jäsentensä kesken, kasvattaa heitä teosofisissa tiedoissa ja teosofisessa elämässä ja mahdollisesti vaikuttaa ulospäin luennoilla j.n.e.?

Vastaukset ovat osotettavat:

Kamreeri H. H e l l n e r'ille (osote: Ritarihuone, Helsinki).

Herman Hellner. V. Palomaa.

Pekka Ervast. 1906:255.

Teosofisen Seuran suomalainen seksioni. Kuten johtavasta artikkelistamme käy selville, on vihdoin ryhdytty lopullisiin toimenpiteihin T. S:n aikaansaamiseksi Suomeen. Nyt riippuu maaseutulaisten asianharrastuksesta ja avuliaisuudesta, kuinka pian vanhat toiveemme ja ajatuksemme toteutuvat fyysillisellä tasolla. 1906:266.

Teosofian tosi ystäville Suomessa, ks. sama edellä 1906:280—281.

Teosofiset luennot. Nämä luennot, joita Mikonkadun ll:ssä joka sunnuntai on säännöllisesti pidetty, tulevat edelleenkin jatkumaan samalla tapaa. Jouluna on ainoastaan toisena joulupäivänä (26 p:nä) luento, jonka pitää Pekka Ervast.

Ruotsalaiset teosofiset luennot. Nämäkin luennot jatkuvat edelleen joka kuukauden toisena sunnuntaina klo 1 päivällä Mikonkadun ll:ssä.

Kysymysillat. Kysymysiltoja joita nyt kuluuena syyslukukautena on ollut kolme kuukaudessa, tulee kevätlukukaudella olemaan vain kaksi kuukaudessa. 1906:285.

T. S:n SUOMALAINEN SEKSIONI.

Koska nyt on tiedossa tarpeellinen määrä loosheja, nim. yksi Nokiaalla, Sievissä, Turussa, Peräseinäjoella, Viipurissa, ja kaksi Helsingissä, — saamme täten ilmoittaa, että toinen yleinen teosofikokous pidetään Helsingissä Mikonkadun ll:ssä sunnuntaina maaliskuun 3 p:nä 1907 klo 6 j.p.p., jossa päätetään Teosofisen Seuran suomalaisen osaston perustamisesta. Helsingissä helmikuun 3 p:nä 1907.

Herman Hellner. V. Palomaa. Pekka Ervast. 1907:44.

Teosofisen Seuran suomalaisen seksionin toinen perustava kokous.

Maalisk. 3 p:nä klo 6 i.p. oli teosofisen liikkeen huoneustoon kokoontunut noin 80 henkeä, niiden joukossa pari edustajaa Viipuristakin, keskustelemaan, mihin edempiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä Teosofisen Seuran ulottamiseksi Suomeenkin. Pekka Ervast esitti, mihin tuloksiin se komitea oli tullut, joka oli valittu ottamaan selkoa, olisiko maassamme tarpeeksi asianharrastajia T. S:n osaston perustamista varten. Tiedusteluista oli käynyt selville, että saataisiin tarpeellinen määrä loosheja ja enemmänkin, nim. ainakin kahdeksan. Hän ehdotti sen vuoksi, ettei jäätäisi enää odot-

tamaan uutta yhdistymislakia, vaan valittaisiin komitea, joka saisi tehtäväkseen jättää senaattiin anomus seuran perustamisesta ja samalla neuvotella ruotsalaisen osaston ja seuran hallinnon kanssa ja hankkia presidentiltä lupakirja seksionille. Samalla ilmotti hän sen ikävän uutisen, ettei meillä enää ole mahdollista saada säännöllemme vahvistusta itse presidentitiperstajalta, joka aina oli lämmöllä seurannut Suomen teosofista liikettä. Eversti Olcott oli näet siirtynyt tuonelan tuville määrättyään seuraajakseen mrs. Annie Besantin.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Ervast ja sihteeri Martti Humu ja puheenjohtaja luki sen jälkeen julki T. S:n yleiset säännöt ja ehdotuksen suomalaisen osaston säännöiksi. Jälkimmäisten johdosta sukeutui keskustelu, jossa esitettiin erinäisiä muistutuksia muutamiin pykäliin, mutta lopullinen muodostelu ja päätösvalta jätettiin 7-henkiselle komitealle, johon valittiin entisen komitean jäsenet kamreeri H. Hellner, Pekka Ervast ja V. Palomaa ja sitäpaitsi A. Aaltonen, Martti Humu, rouva I. af Hällström ja neiti V. Stadius,

Kokous loppui klo 9 i.p. ja komitean on kutsuttava kokoon seuraava perustava kokous, milloin sen tarpeelliseksi katsoo. 1907:78,

T. S:n suomalainen seksioni. Siihen katsoen, että jonkinmoinen interregnum vallitsee Teosofisessa Seurassa, kunnes uusi presidentti on valittu, lykkäytyy ehkä suomalaisenkin osaston perustaminen kesään tai syksyyn. Olemme kyllä kirjottaneet Annie Besantille, mutta tuskin hän voinee päättää asiasta, ennenkuin on virallisesti valittu. 1907: 114,

T. S:n suomalainen osasto. Uusi presidenttimme on kirjeessä ilmottanut ilonsa siitä, että Suomeen perustetaan T. S:n osasto, ja luvannut kaikella tapaa olla avuksi asian käytännöllisessä järjestämisessä.

Amerikan suomalaiset teosofit. Kysymykseemme, eivätkö Amerikan suomalaiset saisi kirjottautua Teosofisen Seuran suomalaisen osaston jäseniksi ja muodostaa saman osaston paikallisyhdistyksiä Amerikassa, on Annie Besant vastannut, että asia on hieman vaikea järjestää, koska T. S:n n.k. osastot (seksionit) ovat maantieteellisesti rajotettuja. Hän on kuitenkin suosiollisesti luvannut puhua asiasta amerikkalaisen osaston ylisihteerin kanssa, jonka hän ensi syyskuussa tapaa Chicagon vuosikokouksessa. 1907:184,

Helsingin teosofiset luennot. Luentokausi alkaa taas sunnuntaina syyskuun 1 p:nä klo 11 e.p.p. 1907:203,

Teosofisen Seuran Suomalainen Osasto. Kolmas ja lopullinen perustava kokous pidetään Helsingissä, Mikonkatu 11, sunnuntaina syyskuun 15 p:nä klo 6 j.p.p. Kokouksessa valitaan väliaikainen ylisihteerin ja hallinto y.m. ja siitä on ilmotettu suullisesti ja kiertokirjeessä, mutta me saatamme vasta ensi numerossa tarjota lukijoillemme selonteon tämän tärkeän ja mieltäkiinnittävän kokouksen keskusteluista ja päätöksistä. Käytämme kuitenkin tilaisuutta hyväksemme jo tässä toivoak-

semme onnea ja menestystä uudelle hankkeelle. 1907:220,

Helsingin suomenkieliset teosofiset luennot. Syysluentokausi alkoi taas syyskuun 1 p:nä, jolloin Mikonkadun ll:ssä oli »pitkä luento». Puhujina esiintyivät Martti Humu, joka selitti Pohjolan häiden valmistusten sisäistä merkitystä tavallisella kekseliällä tavallaan, Veikko Palomaa, joka jatkaen Humun luentoa puhui vanhojen vertauskuvakielestä, jossa teologia vain oli sisäisen teosofian ulkonaisena kuorena, sekä Pekka Ervast, joka otti vastatakseen kysymykseen, mitä teosofinen liike on ja mitä hyötyä siitä on ihmiskunnalle. Pianonsoittoa saatiin kuulla parissa erin ja teosofinen kööri lauloi kolme tunnelmikasta laulua. Luennot jatkuvat syyskauden kuluessa säännöllisesti joka sunnuntai klo 11 e.p.p. Syyskuun 8 p:nä puhui Martti Humu. 15 p:nä esiintyy Pekka Ervast, 22 p:nä V. Palomaa, sitten taas Martti Humu j.n.e. 1907:220,

Osotteen muutos. Toimittaja Pekka Ervastin osote on tästä lähtien Äggeby. 1907:220, TEOSOFISEN SEURAN SUOMALAISEN OSASTON KOLMAS JA LOPULLINEN PERUSTAVA KOKOUS.

Syyskuun 15 p:nä klo 6 illalla oli Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen huoneustoon Helsingissä, Mikonkatu 11, kokoontunut noin 80 innokasta teosofia lopullisesti perustamaan Teosofisen Seuran Suomalaista Osastoa (Seksionia).

Kokouksen avasi Pekka Ervast, joka ensin puhui seuraavaan tapaan sekä suomen että ruotsin kielellä:

»Veljet ja sisaret! Marraskuun 4 p:nä viime vuonna oli meillä Teosofisen Seuran Suomalaisen Osaston ensimmäinen perustava kokous ja maaliskuun 3 p:nä tänä vuonna toinen. Nyt syyskuun 15 p:nä on kolmas, ja vaikka siis jo kauan aikaa on tätä asiaa ajettu ja mietitty, on vasta nyt todella tullut hetki, jolloin tämä Suomalainen Osasto perustetaan.

»Tällä hetkellä valtaa minut jonkinmoinen arkuus eli, jos niin saan sanoa, pelko, joka ehdottomasti on voitettava, mutta joka samalla muistuttaa minulle, kuinka tärkeä - itse asiassa tämä hetki on. Jos ajattelemme — ja olemmehan niin monasti sitä punninneet — kuinka vakava ja vastuunalainen teosofinen liike on, ja kuinka se, joka tähän asti on ollut ikäänkuin äidin kohdussa näkymättömänä, nyt syntyy päivänvaloon Suomessakin Teosofisena Seurana, — jos ajattelemme tätä kaikkea, ymmärrämme, miksikä voi pelko nousta mieleen. Ja kuitenkin, niinkuin sanoin, on tämä pelko kerrassaan voitettava, sillä ainoastaan alempi minä pelkää, alempi persoonallisuus arkailee huomattessaan, että se on astumaisillaan ratkaisevan ja vastuunalaisen askeleen. Korkeampi minäme on aina tyyni ja astuu ilolla jokaisen askeleen, joka vie sitä eteenpäin Jumalaa kohti.

»Ja kun ylemmältä kannalta ajattelemme tätä liikettämme, ei se mitenkään ole pelättävä, vaan on mitä ihanin ja veljellisin liike. Mutta juuri sentähden että se on niin ihana liike, on se myös vastuunalainen. Sillä yksi asia on mei-

dän muistettava, kun nyt käymme perustamaan Teosofisen Seuran: tämä seura ei ole aiottu yhtä tai toista ihmistä varten, ei yhtä tai toista kansaa varten, yhtä uskontomuotoa, yhtä yhteiskuntaluokkaa, yhtä sukupolvea varten, vaan se on aiottu kaikille ihmisille, se on inhimillinen liike, sielullinen, henkinen liike. Niinkuin kaikki suuret uskonnot se ottaa helmaansa kaikki ihmiset. Ja niinkuin tiedämme, sanotaan sen ensimmäisessä pykälässä, että Seuran tarkoitus on muodostaa veljeskunnan ydin, katsomatta rotuun, uskontunnustukseen, sukupuoleen, yhteiskunta-asemaan tai väriin, niihin kaikkiin asioihin katsomatta, joihin maailmassa niin paljon arvoa pannaan, vaikka ne ovat aivan toisarvoisia. Sentähden on meidän muistettava, että Teosofiseen Seuraan tullessamme emme ole köyhiä emmekä rikkaita, emme herroja emmekä työmiehiä, emme hienosti puettuja »maailman lapsia» emmekä sarkanuttuisia »heränneitä». Teosofisen Seuran jäsenenä emme kuulu mihinkään erityiseen yhteiskuntaluokkaan emmekä ole minkään erityisen kansakunnan lapsia emmekä minkään erityisen uskontokunnan kahlehdittuja jäseniä. Ulkonaisesti saatamme olla kastettuja ja kuuluu mihinkään uskontoon tahansa ja mihinkään yhteiskuntaluokkaan tahansa ja voimme puhua eri kieltä, mutta kun tulemme Teosofiseen Seuraan, silloin tuo kaikki putoo päältäämme, silloin rikkaus ja köyhyys häviää, silloin yläluokkaisuus ja alaluokkaisuus poistuu, silloin suomalaisuus tai ruotsalaisuus tai englantilaisuus haihtuu mitättömiin, kaikki ulkonaisen maailman erotukset katoavat ja me olemme ainoastaan ihmisiä, sieluja, jotka kokoonnumme yhdessä etsiäksemme totuutta — Jumalaa.

»Tämä on Teosofisen Seuran tarkoitus, ja se hän on yhdeltä kannalta katsoen niin äärettömän helppoa, yksinkertaista ja suurta! Tämän Seuran tarkoitus on olla kouluna, jossa saamme oppia tuntumaan itsemme, oppia olemaan juuri niinkuin sisissämme itsessämme, pyhimässä ja puhtaimmassa sielussamme olemme. Meidän ei tarvitse siinä pelätä omia ajatuksiamme, mikäli ne tavoittavat korkeinta, eikä tunteitamme, mikäli ne tavoittavat yleistä inhimillistä rakkautta, eikä tahtoaamme ja sen vapautta, silloin kun tahdomme Jumalaa. Tällaisen on Teosofisen Seuran oltava, ja sentähden, kun perustamme tämän jumalallisen liikkeen ja Seuran Suomalaisen Osaston, olkoon meillä kaikilla selvänä juuri tämä aate, että T. S:n jäsenenä olemme ihmisiä, vain ihmisiä ja toistemme veljiä.

»Meillä täällä Suomessa on monta päivän kysymystä, valtiollista, yhteiskunnallista y.m. Meillä on kielikysymykset ja monet muut, joissa ihmiset ovat eri mieltä ja jotka erottavat heidät toisistaan, veljiä toisistaan. Teosofisessa Seurassa näiden kaikkien asiain pitää haihtua. Surullista olisi, jos Teosofisessa Seurassa tulisi kysymys erikielisydestä tai eriluokkaisuudesta tai eri kansallisuudesta. Sellaiset erotukset jättäkäämme syrjään.

»Muistan, kuinka monta vuotta sitten kirjoitin Annie Besantille kysyen, enkö voisi päästä Englantilaisen Osaston jäseneksi, koska sanoin

tuntevani enemmän vetovoimaa englantilaisiin teosofeihin kuin ruotsalaisiin. Annie Besant vastasi silloin: »Se ei käy pänsä, sillä karman herrat ovat asettaneet teidät Suomeen, joka toistaiseksi ainakin kuuluu Ruotsalaiseen Osaston piiriin». Ei ole niinkään yhdentekevää, pysymmekö yhdessä niiden kanssa, joiden keskuuteen karma on meidät asettanut, ja sentähden täytyy omien persoonallisten mielihalujemme väistyä. Minä soisin ja toivoisin, että kaikki, jotka täällä Suomessa tahtovat kuulua Teosofiseen Seuraan, voisivat kuulua myöskin Suomalaiseen Osastoon. Minä soisin, että voisimme kaikki olla tässä Seurassa täysin veljiä, että voisimme Teosofisessa Seurassa käytännöllisesti ratkaista polttavat päivän kysymykset, niin että eri kieltä puhuvat ja eri luokkaan kuuluvat voisivat Seurassa kuulua yhteen, kuuluu samaan Osastoon, tuntee itsensä veljeksi, tuntee ja tunnustaa, ettei ole mitään eroa ihmisten välillä. Soisin, että kaikki voisivat tunnustaa: mitä siitä, mihinkään yhteiskuntaluokkaan kuulun, minä olen veli kaikkien teosofian harrastajien kanssa. Olen veli kaikkien ihmisten kanssa, mutta tahdon tunnustaa olevani erityisellä tavalla veli, aateveli kaikkien niiden kanssa, jotka harrastavat minun kansani samaa asiaa.

»Jos ajattelemme suurta esimerkkiä, Jeesus Natsarealaista, niin hän, joka oli täydellisesti puhdas ja pyhä, ei mennyt etsimään ulkonaisesti puhtaita ja pyhiä ja muitten kunnioittamia ihmisiä seuraajikseen. Hän etsi niitä, jotka vapaaehtoisesti tulivat hänen luokseen. Niiden kanssa hän seurusteli, joidenka sydän veti heitä hänen luokseen, jotka tahtoivat sielussaan palvelella Jumalaa samalla tavoin kuin hän. Sentähden hänestä sanottiin: »Tämä on yhdessä syntisten kanssa».

»Samalla tavalla jos joku ihminen meillä on leimattu ruotsalaiseksi, ruotsalaiseen puolueeseen kuuluvaksi, tai suomettarelaiseksi tai nuor-suomalaiseksi tai sosialistiksi, niin hänen pitäisi Teosofisessa Seurassa seurustella vapaasti ja veljellisesti kaikkien Seuran jäsenien kanssa, kuulukootpa sitten kuinka erilaiseen ryhmään tai piiriin tahansa, niin että häntä katsottaisiin karsaasti ja moitittaisiin tästä. Sellaisen, joka olisi tunnettu kaikin puolin tyypilliseksi yläluokkalliseksi, pitäisi käyttäytyä niin, että hänestä sanottaisiin: »kas tuota, joka seurustelee sosialistien ja kaikenmoisen roskaväen kanssa!» Ja pitäisi olla niin, että socialisteista ja kaikista alaluokkaan kuuluvista heidän toverinsa sanoisivat: »katsokaa noita hölmöjä, jotka etsivät herrain suosiot». Näin pitäisi meidän jättää kaikki omat pyyteemme ja mielihalumme Teosofisessa Seurassa ja olla ainoastaan ihmisiä, veljiä».

Tämän jälkeen puhuja teki selkoa maaliskuun kokouksessa valitun seitsenhenkisen komitean työstä. Tämä oli rajottunut Suomalaisen Osaston sääntöjen korjaamiseen kokouksessa lausuttujen toivomusten mukaan ja kirjenvaihtoon Teosofisen Seuran uuden presidentin, Mrs. Annie Besantin kanssa. Mihinkään toimenpiteisiin Senatiin nähden ei oltu voitu ryhtyä, ennenkuin Mrs. Besant vahvistaisi Suo-

malaisen Osaston säännöt, joissa Amerikan suomalaisia koskeva pykälä ei vielä ollut valmis. Muuten Annie Besant oli kirjottanut iloitsevana siitä, että Suomeen perustetaan Teosofinen Osasto, ja tahtovansa auttaa asian perille saattamista. Niinpä hän oli ottanut puhuakseen Amerikan suomalaisten puolesta T. S:n Amerikkalaisen Osaston ylisihteerille. Teosofisen Seuran osastoilla on näet maantieteelliset rajansa, jonka tähden Amerikan suomalaistenkin täytyisi säännönmukaisesti kirjottautua Amerikkalaisen Osaston jäseniksi. Koska Annie Besant paraikaa oli Amerikassa, ei tämä kysymys vielä ollut ratkaistu. Puhuja kertoi komitean kuitenkin arvelleen, ettei ollut mitään estettä Suomalaisen Osaston lopulliselle perustamiselle. Uusi yhdistyslaki oli pian odotettavissa ja hallituksen puolelta varmaan ei tehtäisi vastarintaa.

Puhuja ehdotti sentähden, että listalle kirjoitettaisiin niiden nimet jotka nyt halusivat astua Teosofiseen Seuraan, ja että samalla maksettaisiin sisäänkirjotusmaksu, 1 mka. Sen jälkeen voisivat uudet jäsenet ryhtyä asianomaisiin ylisihteerin ja hallinnon jäsenten vaaliin.

Kun ehdotus oli hyväksytty, valittiin kokouksen puheenjohtajaksi Pekka Ervast ja pöytäkirjuriksi Martti Humu. Edellinen luki ääneen Suomalaisen Osaston säännöt niiden korjatussa muodossa, jotka säännöt sinänsä hyväksyttiin, ja sitten ryhdyttiin jäsenkirjotukseen. 61 henkilöä kirjottautui heti Teosofisen Seuran jäseniksi.

Nyt käytiin vaaleihin. Koska niiden tuli tapahtua suljetuilla lipuilla, määrättiin tarkastajiksi F. A. Johansson ja F. Korpi.

Ensin tapahtui ylisihteerin vaali. Suomalaisen Osaston ylisihteeriksi valittiin yksimielisesti Pekka Ervast.

Uusi ylisihteeri nousi lavalle ja kiitti. Hän sanoi sydämellisesti iloitsevana siitä, että vaali oli tapahtunut yksimielisesti. Se osotti, että luottamus häneen ja hänen vähäisiin kykyihinsä oli yleinen. »Koska itsekin luotan hyvään tahtooni», hän sanoi, »toivon, että tässä jotenkuten eteenpäin mennään. Sitäpaitsi nämä ensimmäiset vaalit ovat voimassa ainoastaan vuosikokoukseen maaliskuussa 1908, jolloin tapahtuu uusi vaali. Olen kuitenkin erityisesti iloinen siitä, että nyt olen ylisihteeri, sillä lokakuussa aion lähteä Tukholmaan Annie Besantia tapaamaan, ja silloin olen tilaisuudessa hänen kanssaan järjestämään kaikki Suomalaista Osastoa koskevat asiat.»

Ylisihteerin kehotuksesta ja ehdotuksesta valittiin sitten hallintoon 3 ruotsalaista ja 3 suomalaista jäsentä. Valituiksi tulivat: varikon päällikkö Albert Backman varapuheenjohtajaksi, ekonommi F. A. Johansson taloudenhoitajaksi, rouva Ida af Hällström kassantarkistajaksi, professori Viktor Heikel, työmies A. Aaltonen ja rouva Martti Humu jäseniksi.

Kun ylisihteeri vielä oli ilmoittanut, että hän hallinnossa pian ottaisi puheeksi, mille kannalle olisi järjestettävä Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen asiat ja missä suhteessa mainittu liike tulisi olemaan Teosofiseen Seuraan, julisti hän kokouksen päättyneeksi toi-

voen uudelle yritykselle siunausta niiden korkeiden ihmisolentojen puolelta, jotka seisovat teosofisen liikkeen takana.

Kokous loppui täten kellon lähetessä kymmentä. Koko ajan oli vallinnut mitä toverillisin ja hilpein mieliala. Että mahtavat henkisetkin voimat olivat liikkeellä, lienee moni sydämässään tuntenut. 1907:222—225,

TEOSOFISEN SEURAN SUOMALAINEN OSASTO.

Hallinnon tiedonantoja.

Jokainen ken tahtoo ruveta Teosofisen Seuran jäseneksi Suomessa ilmottautukoon kirjeellisesti Suomalaisen Osaston ylisihteerille, kirjailija Pekka Ervastille, os. Äggelby, joka silloin lähettää hänelle painetun jäsenpyynnön y.m. tiedonantoja.

Ylisihteeri matkustaa lokakuun puolivälissä Tukholmaan järjestääkseen Osasto-asiat Teosofisen Seuran presidentin, Mrs. Annie Besantin kanssa. Hänen mukanaan lähettää Suomalainen Osasto rakkautensa ja kunnioituksensa osotteeksi valkoiselle silkille maalatun ja tekstatun adressin T. S:n presidentille.

Marraskuun 17 p:nä pidetään Helsingissä Teosofisen Seuran Suomalaisen Osaston juhlallinen avajaiskokous. Koska toivottava on, että T. S:n ja sen paikallisyhdistysten jäseniä maaseudultakin saapuisi kaupunkiin tätä tilaisuutta varten, on eräissä helsinkiläisissä teosofiperheissä varattu tilaa 15 vieraille kahdeksi yöksi. Halullisten tulee kirjeellisesti ilmoittautua taloudenhoitaja F. A. Johanssonille, os. Mikonkatu 11, Helsinki.

Samaan aikaan jätetään Senatiin asianomaiset hakupaperit ja presidentin hyväksymät osastosäännöt.

Hallinto on päättänyt elvyttää uuteen eloon »Esitelmärahasto»-nimisen avustustilin, joka tarkoittaa esitelmien toimeenpanemista maaseudulla hallinnon puolelta. Teosofiseen huoneustoon Helsingissä hankitaan tätä varten säästölipas, johon tuntemattomat avustajat voivat laskea roponsa. Säästölipas tulee olemaan esillä avajaiskokouksessa marraskuun 17 p:nä. Sitäpaitsi ovat asianharrastajat kuten ennenkin tilaisuudessa lähettämään avustuksensa taloudenhoitaja F. A. Johanssonille, Mikonkatu 11, Helsinki. 1907:233—234,

Teosofinen Seura. Suomalainen Osasto perustettiin syyskuun 15 p:nä klo 7 illalla. Sen astrologinen symboli on erään englantilaisen klärvoajantin mukaan seuraava: »Laaja metsä, etäällä aurinko juuri nousemassa taivaanrannan yli, valaisten puiden latvoja hehkuvilla säteillään. Tämä merkitsee sitä, jota kreikkalainen kynnikko Diogenes etsi lyhdyllään, nim. ihmistä. Niin, ihmistä ihmisten joukossa. Semmoista, joka saa vapaasti herätetyksi kanssa-ihmistensä hyvän tahdon ja hyväksymisen. Tuhannet katsovat ylös häneen etsien valoa ja johtoa. Mahdollisesti hän panee alulle uuden aikakauden tai osottautuu uuden elämäkatsomuksen perustajaksi.» Tähän ei meidän tarvitse lisätä muuta kuin: toteutukoon tämä ennustus! 1907:235,

Teosofiset paikallisyhdistyksemme. Loosheja on Viipurissa, Nokialla, Kurikassa, Oulunkylässä, Söörnäisissä ja kaksi Helsingin kaupungissa. 1907:236,

Suomalainen Osasto. Teosofisen Seuran Suomalaisen Osaston charter eli osastokirja, jonka presidentti laatii ja lähettää meille niin pian kuin hän saapuu Adyariin, Seuran pääkorteriin, tulee olemaan päivätty lokakuun 21 p:nä 1907, jona päivänä Suomalainen Osasto presidentin puolelta hyväksyttiin ja vahvistettiin.

Amerikan suomalaiset. Kysymys Amerikassa asuvista maamiehistämme ja heidän suhteestaan T. S:n Suomalaiseen Osastoon on nyt ratkaistu seuraavalla tavalla:

1) Suomalaisen Osaston alaisia paikallisyhdistyksiä ei voi perustaa Amerikkaan; jos siis Amerikan suomalaiset teosofit tahtovat liittyä paikallisyhdistyksiä, täytyy tämän tapahtua Amerikkalaisen Osaston turvissa. Syy on siinä, että Teosofisen Seuran Osastot ovat maantieteellisiä.

2) Ne suomalaiset, jotka ovat Amerikan kansalaisia, eivät liioin voi liittyä irtojäseniksi Suomalaiseen Osastoon; jos he tahtovat tulla Teosofisen Seuran jäseniksi, täytyy heidän siis kirjottautua Amerikkalaiseen Osastoon. Tämän Osaston nykyinen ylishteeri on: Dr. Weller Van Hook, 103 State St, Chicago, III, jolta saa kaikki tarpeelliset tiedot.

3) Ne suomalaiset, jotka ovat Amerikassa vain tilapäisesti ja jotka vielä ovat kirjoissa Suomessa, voivat sitä vastoin liittyä Suomalaiseen Osastoon irtojäseniksi. Heidän tulee vain kirjallisesti ilmoittautua tämän osaston ylishteerille.

Vaikkemme täten voi muodostaa kaikkien Amerikassa asuvien suomalaisten teosofien kanssa niin lujia siteitä kuin olisimme toivoneet, tulee välimme tietysti muuten pysymään muuttumatta. Teosofinen kirjallisuutemme, aikakauskirjamme ja yksityinen kirjevaihto on edelleenkin välittäjäme poikki Atlantin.

Skandinaviilaisen Osaston suomalaiset jäsenet. Lokakuun 21 p:stä lukien ei Suomesta vastaanoteta uusia jäseniä T. S:n Skandinaviilaiseen Osastoon; kaikkien, jotka Suomessa tahtovat liittyä Teosofiseen Seuraan, tulee kirjottautua Suomalaisen Osaston jäseniksi. Ainoastaan ne vanhat Skand. Osaston suomalaiset jäsenet, jotka eivät tahdo muuttaa Suomalaiseen Osastoon, saavat edelleenkin pysyä Skand. Osaston jäseninä.

Suomalaisen Osaston säännöt, ks. säännöt 1907:251,

Ylishteerin matkat ks. P. E. V. 1907:251,

Marraskuun 17 päivä. Suomalaisen Osaston avajaisjuhla vietetään Helsingissä, kuten viimein ilmoitimme, Teosofisen Seuran 32 syntymäpäivänä. Aamupäivällä klo 11—2 kokous polyteknikkojen salissa Antinkadun 29, illalla klo 6 omassa huoneustossa, Mikonk. 11. Edelliseen kokoukseen myydään pääsylippuja ä 50 p:nä seuran jäsenille ja heidän ystävilleen, jälkimäinen on ainoastaan jäseniä varten (pääsy vapaa). Aamupäivän ohjelmaan kuuluu: ylishteerin puhe suomen ja ruotsin kie-

lellä. Humun ja Palomaan puheet suomeksi ja toht. Runebergin puhe ruotsiksi; sitäpaitsi köörilaulua ja orkesterinsoittoa: esitetään m.m. neiti Mobergin tilaisuutta varten säveltämä juhlakantaatti. Illalla taas on Pekka Ervastian esitelmä jäsenille Teosofisen Seuran salaisesta historiasta ja historiallisesta tehtävästä, jonka jälkeen jaetaan jäsen- ja yhdistyskirjat ja keskustellaan yhteisistä asioista.

Luentoja T. S:n jäsenille. Keskiviikkona lokakuun 20 p:nä klo 7,15 illalla alkaa Pekka Ervastian luentosarja »pahasta ja sen voittamisesta». Luennot jatkuvat joka keskiviikkoilta täsmälleen klo 7,15. Pääsymaksu on 25 p:ää ja luentosarja on aiottu ainoastaan Teosofisen Seuran jäsenille.

Teosofinen jäsenmerkki. Vaikkei Teosofisella Seuralla ole virallista jäsenmerkkiä, saattavat kuitenkin sen jäsenet käyttää Seuran sinettiä tunnusmerkinään rintaneulan tai kellottimen muodossa. Näitä merkkejä saadaan Teosofisesta Kirjakaupasta ja Kustannusliikkeestä, Mikonk. 11, Helsinki, ja on hopeisten hinta 3 mkaa ja kultaisten 30 mkaa (ilman postikuluneja). Jos paikallisyhdistys tilaa useampia yhdellä kertaa, lähetetään ne rahtivapaasti yllämainitulla hinnalla. Huom! Nämä merkit ovat ainoastaan Teosofisen Seuran jäseniä varten.

Teosofiset looshimme. Suomalaisen Osaston paikallisyhdistyksiä on nyt kahdeksan, kun Turun suomalainen looshi tuli edellisten seitsemän lisäksi. 1907:252,

T. S:n Suomal. Osaston Säännöt, ks. Säännöt 1907:252, 274, 276—277,

T. S:n Suomalaiselle Osastolle, kirj. Arvid Knös ks. tätä 1907:255—256,

T. S:n Suomalainen Osasto. Marraskuun 22 p:nä jätettiin asianomaiset anomuspaperit Keisarilliseen Senatiin.

Suomalaisen Osaston vihkiäiset. Marraskuun 17 p:ä oli juhlallinen päivä. Aamupäivän juhlaan polyteknikkojen avarassa salissa, Antink. 29, oli kokoontunut huone täydeltä väkeä — 533 henkeä, T. S:n jäseniä ja muita asianharrastajia ja ystäviä. Kahdeksanmiehinen orkesteri soitti ensin erinomaisen tunnelmikkaan kappaleen Pergolesen Stabat Mater'ista, jonka jälkeen Suomalaisen Osaston ylishteeri piti tervehdys- ja vihkimyspuheen sekä suomen että ruotsin kielellä. Seurasi siten neiti Mobergin säveltämä »Stillhet» (Hiljaisuus) niminen orkesterikappale, joka epäilemättä on tämän lahjakkaan teosofisen säveltäjäme kaunein ja ehjin luonnos. Kun tohtori Hj. Runeberg (runoilija Alceste) oli pitänyt mieltäkiinnittävän esitelmän ruotsin kielellä teosofian olemuksesta, saatiin taas kuulla toinen neiti Mobergin säveltämä »Hymni» kööriille ja orkesterille, jonka sanat Alceste oli kirjoittanut. Juhlallisuus loppui Martti Humun lämminhenkisellä esitelällä suomen kielellä teosofisista perustotuksista. Illalla kello 6 kokoontuivat teosofisen seuran jäsenet omaan huoneustoonsa, Mikonk. 11, ja siinäkin oli väkeä niin paljon kuin huoneihin mahtui; maaseutujäseniä oli saapunut Viipurista, Turusta, Forssasta, Iisalimesta ja Kajaanista. Luento-

sali oli juhlallisesti koristettu köynnöksillä ja kukkasilla ja Oskari Merikannon pianolla soitama Beethovenin sonati sai heti mielet oikeaan vireeseen. Tämän alkusoiton jälkeen Pekka Ervast piti laajan esitelmän Teosofisen Seuran salaisesta esihistoriasta ja tulevasta historiallisesta tehtävästä. Tämä esitelmä oli todella aiottu ainoastaan jäsenille, sillä siinä saatiin kuulla kaikenmoisia vakaantuneille teosofeille mieltäkiinnittäviä ja hämmästyttäviä asioita Mestareista ja heidän opetuslapsistaan, joiden olemassaolostakaan maailma ei vielä ole vakuutettu. Opettavaisen esitelmänsä jälkeen ylisihiteeri jakoi asianomaisille looshikirjat ja jäsenkirjat. Läsnäolevat paikallisyhdistysten esimiehet ja edustajat pitivät kukin pienen puheen vastaanottaessaan kallisarvoiset paperinsa. Tämän jälkeen seurasi keskustelu, joka itse asiassa muodostui mitä mieltäkiinnittävämmäksi »kysymys- ja vastausillaksi». Ylisihteeri sai pyynnöstä kertoa pitkät kertomukset madame Blavatskysta ja syytöksistä häntä kohtaan sekä vastata kaikenlaisiin kysymyksiin. Vasta kello 10 tienoissa loppui muistorikas päivä. 1907:274,

Annie Besant ja Suomi. Ellei esteitä ilmaannu tulee kuuluisa presidenttimme käymään Suomessa keväällä v. 1909. 1907:275,

Arvid Knösin tervehdys, ks. Knös 1907:275,

Kolmastoista osasto. Teosofisella Seuralla on 13 Sektsionia — — — Näistä Suomalainen Osasto on järjestyksessään kolmastoista. Tätä ks. luku 13 — — — 1908:62,

Suomal. paikallisyhd. toiminta — — — 1908: 62—64, Neljännessä kokouksessa luettiin ylisihteeriltä saapunut kiertokirje »looshien tehtävästä», jonka ehdotuksia päätettiin noudattaa 1908:63,

Teosofisen Seuran Suomalaisen Osaston ensimmäinen vuosikokous pidetään Helsingissä maaliskuun 15 p:nä. Lähemmin kutsunnassa jäsenille. Samana päivänä pidetään myös Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen viides vuosikokous. 1908:64, 93,

Ylisihteerin matka. ks. P. E. V.

Teosofian voittokulku. Uusia T. S. Suomalaisen Osaston paikallisyhdistyksiä on muodostettu Kotkaan (nimi: Väinölä), Vaasaan (nimi: Tähti) ja Iisalmeen (nimi: Valoa kohti). Toivomme uusille tulokkaille kaikkea menestystä, joka varmasti lankee heidän osakseen, jos he sitä itse tahtovat. Heidän menestyksensä on siinä, että jäsenet kehittyvät teosofisessa elämässä ja teosofisissa tiedoissa ja että paikkakuntalaiset saavat tietoa teosofian maailmankatsomuksesta.

»Kiertävä esitelmistö.» Suomalaisen Osaston hallinto perusti tammikuussa tämän nimisen kokeelman konekirjotettuja tai käsikirjotettuja esitelmiä, joita lainataan paikallisyhdistyksille 5 markasta kappaleelta. Tilaukset lähetetään ylisihteerille. Nämä esitelmät ovat suureksi avuksi nuorille loosheille, jotka niiden avulla ovat tilaisuudessa pitämään julkisiakin luentoja. Kokoelmassa on tätä nykyä 6 esitelmää, viisi niistä Pekka Ervastin pitämiä, yksi V. H. V:n. 1908:95,

Paikallisyhd. toiminta 1908:95—96,

T. S. Suomalaisen Osaston vuosikokous. Maaliskuun 15 päivä oli juhlallinen päivä. Viralliseen kokoukseen aamulla oli saapunut 112 jäsentä, niiden joukossa edustajia ja irtojäseniä Viipurista, Turusta, Kotkasta, Lahdesta, Kouvolasta, Porista ja Vehmaisista. Sähkösanomiakin oli lähetetty kokoukseen. Ylisihteeriksi valittiin edelleen yksimielisesti Pekka Ervast ja hallinnon jäseniksi Albert Backman, F. A. Johansson, A. Aaltonen, Ida af Hällström, H. Hellner ja K. Turja. Kelloni—3 oli julkinen juhlakokous Uusmaalaisen Osaston talossa, jossa esitelmää pitivät A. Aaltonen, Edv. Selander ja Pekka Ervast; Oskari Merikanto soitti kappaleen pianolla, teosofinen sekakööri lauloi ja eräs taiteenharrastajani muodostama orkesteri esitti pari klassillista sävellystä. Iltapäivällä oli Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen viides vuosikokous ja illalla k:lo 8 Vägen-yhdistyksen toimeenpanema teenjuonti ja illanvietto, joka muodostui henkeväksi veljeyshetkeksi. Vuosikokouksen pöytäkirja, ylisihteerin vuosikertomus y.m. painetaan sekä suomen- että ruotsinkielellä ja jaetaan T. S:n jäsenille. Kirjanen varmistuu luultavasti ensi kuussa ja joitakuita kappaleita myydään asianharrastajillekin, josta lähemmin ensi numerossa. 1908:124,

Paikallisyhd. toiminta 1908:127—128,

Suomalaisen Osaston ensimmäinen vuosikertomus. Tämä kirja on nyt valmistunut suomen kielellä ja on lähetetty maksutta T. S:n jäsenille (ruotsiksi se myös piakkoin valmistuu ja lähetetään T. S:n ruotsia puhuville jäsenille). Kirja sisältää selonteon sekä virallisesta vuosikokouksesta että vuosijuhlasta esiteltämineen. Ylisihteerin pitkä ja valaiseva vuosikertomus sekä katsaus teosofisen liikkeen historiaan Suomessa on kirjan tärkein ja mieltäkiinnittävin osa. Koska kirja voi huvittaa muitakin kuin T. S:n jäseniä, on hallinto päättänyt myydä neljä sataa kappaletta »Tietäjän» lukijoille. Hinta on Suomessa rahtivapaasti 2 markkaa ja Amerikassa 50 centtiä. Kirja tilataan Teosofisesta Kirjakaupasta ja Kustannusliikkeestä, Helsinki. Kaikki tulot lankeavat Teosofiselle Seuralle.

T. S:n vuosimaksut. Hallinto pyytää huomauttaa, että ne irtojäsenet, jotka eivät vielä ole suorittaneet vuosimaksuaan (3:—) Suomalaiselle Osastolle, tekisivät sen viimeistään kesäkuun ajalla, muuten rahat sääntöjen 22 §:n mukaan peritään postietuunnan kautta asianomaisten kustannuksella. Vuosimaksu lähetetään Suomalaisen Osaston rahastonhoitajalle, herra F. A. Johansson, Helsinki. Mikonkatu 11 (kesäkuun 1 p:stä. Korkeavuorenkatu 45).

Uusi osote. Teosofisen Seuran, Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen ynnä Teosofisen Kirjaston osote Helsingissä tulee kesäkuun 1 p:stä lähtien olemaan Korkeavuorenkatu 45. 1908:187, 188, 189,

kiertävänä luennoitsijana ei tulisi toimimaan Suomalaisen Osaston ylisihteeri. Hänellä on aikaa ainoastaan silloin tällöin käydä Osaston paikallisyhdistyksiä tarkastamassa, ja ks. »Avustajain liitto» 1908:252,

Teosofisen Seuran huoneusto. Teosofisen Seuran »päämaja» Suomessa on nyt Bulevardinkadun 17:ssä. Pihan perällä, ovi porttihilvissa, on Seuralla yhteydessä Teosofisen Kirjaston kanssa käytettävänä kaksi sievää huonetta ynnä eteinen; toinen huoneista on siksi tilava, että isotkin looshit voivat siinä pitää kokouksiaan. Muutto pois Korkeavuorenkadun 45:stä katsottiin välttämättömäksi, koska sikäläiset huoneet olivat sopimattomat Seuran ja kirjaston tarkoituksia varten. Tuleeko Teosofinen Kirjakauppa ja kustannusliikekin muuttamaan Bulevardinkadulle, sitä ei vielä ole päätetty.

Osoitteen muutos. Tahdomme siis huomauttaa, että Teosofisen Seuran ja Teosofisen Kirjaston osote elokuusta alkaen on Bulevardinkatu 17, pihan perällä. 1908:254, ks. Päämajan aura 1908:254.

Paikallisyhd. toiminta. 1908:255—256.

ILMOTUS.

Teosofisen Seuran jäseniä kutsutaan kokoon sunnuntaina syyskuun 6 p:nä klo 12 päivällä Ruotsalaisen Kansanpuolueen Nuorisoklubin huoneustoon, Fabianinkatu 21 Helsingissä, kuuntelemaan Hallinnon selontekoa Teosofista Kirjakauppa ja Kustannusliikettä koskevista asioista ja sen johdosta neuvottelemaan.

Helsingissä elokuun 3 p:nä 1908.

T. S:n Suomalaisen Osaston Hallinto. 1908:256,

Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen — — — toimitusjohtaja on T. S. S. O:n ylisihiteeri Pekka Ervast, ja ks. kustannusliike 1908:313,

T. S. Suomalaisen Osaston rahastonhoitaja. Taloudenhoitaja F. A. Johanssonin sijaan, joka on eronnut jäsenyydestään hallinnossa, on hallinto valinnut T. S:n rahastonhoitajaksi neiti Signe af Hällströmin, joka tavataan Seuran huoneustossa Bulevardinkatu 17, joka tiistai-ilta k:lo 7—8 j.pp.

Jäsenten vuosimaksut. T. S:n rahastonhoitaja pyytää, että ne irtojäsenet, jotka eivät vielä ole vuosimaksuaan tältä vuodelta (Smk. 3:—) suorittaneet, tekisivät sen viipymättä. Rahat lähetetään osotteella Teosofinen Seura, Bulevardink. 17, Helsinki. — — — Paikallisyhd. toiminta. 1908:314—315,

Marraskuun 17 päivä. Tämä T. S:n syntymäpäivä on muistopäivä, jota sopii viettää kaikissa Seuran loosheissa ympäri maailmaa erityisellä kokouksella. Helsingin teosofit kokoontuvat yhteiseen illanviettoon N.M.K.Y:n talolle, Vuorik. 17, tiistai-iltana klo 7,30. Ohjelmassa on m.m. tärkeitä päätöksiä.

Suomalaisen Osaston syysjuhla. Viime vuonna oli osastomme vihkimisjuhla marraskuun 17 p:nä. Yleinen mielipide teosofisissa piireissä Helsingissä tuntuu olevan, että joka vuosi vietettäisiin erityinen syysjuhla. Ainakin tänä vuonna pannaan semmoinen toimeen sunnuntaina marraskuun 22 p:nä klo 11 e.p.p. Koiton juhlasalissa, Yrjönk. 31. Ohjelmassa on soittoa, laulua, esitelmää. Sisäänpääsy Smk. 1:—. Puhdas tulo käytetään erityiseen tarkoitukseen. 1908:347, ks. Päämaja 1908:347,

Teosofinen Kirjasto Helsingissä. Teosofinen kirjasto on epäilemättä hyvä aatteemme levittäjä. Helsingiläinen maamme vanhin teosofinen kirjasto, joka sijaitsee Seuran päämajassa, Bulevardink. 17, ja on auki tiistaisin ja lauantaisin klo ½7—8 illalla, antaa kirjan lainaksi 5 p:llä (maaseudullekin, kun lainaaja maksaa rahdin) ja on siis tosiaan aatteen ja yleisön palvelija omaan aineelliseen etuunsa katsomatta. Kuinka tämä kirjasto pystyissä pysyy? Yksityisten ystävien vuosivastuksilla. Ja koska kirjaston nykyinen taloudellinen asema on hie-man epävakaa, kehoitetaan teosofian ystäviä kirjottautumaan Teosofisen Kirjaston vuosikannattajien joukkoon. Avustussumma on vapaaehtoinen eikä kannattajan tarvitse olla T. S:n jäsen. 1908:347,

Paikallisyhd. toiminta 1908:348,

Suomalaisen Osaston jäsenille ks. C. W. L. 1908:376—379, kustannusliike 1908:380—382,

Suomalaisen Osaston syysjuhla. Marraskuun 17 p:nä oli Helsingin teosofeilla yhteinen illanvietto N.M.K.Y:n talolla Vuorik. 17. Paitsi teenjuontia ja keskustelua kuului ohjelmaan puheita ja laulua. Tilaisuudessa perustettiin T. S. Suomalaisen Osaston päämajarahasto omaa huoneustoa tai omaa tulevaa taloa varten ja siihen rahastoon tuli samana iltana lahjoja Smk. 243:—. Tarjoilusta koitua voitto (20:—) liitettiin myös samaan rahastoon. Marraskuun 22 p:nä oli Koiton talolla, Yrjönk. 31, julkinen matinea, jonka ohjelma oli näin kuuluva: 1. Alkusoitto orkesterille. 2. Pekka Ervastin puhe ruotsiksi. 3. Kööri laulua. 4. Rouva Hilda Pihlajamäen lausunto. 5. Oskar Merikannon pianonsoitto. 6. Pekka Ervastin puhe suomeksi. 7. Kööri laulua. Juhla oli varsin onnistunut, yleisöä paljon. Senkin tulot lankeesivat omakotirahastoon. 1908:382,

ks. Lasten lootosryhmä 1908:382, Paikallisyhdistysten toiminta 1908:383—385, ks. P. E. V. 1908:386,

Suomalaisen Osaston sääntömuutokset, ks. Säännöt 1909:36,

Annie Besantin Suomenmatka. Samassa kirjeessä presidentti kirjottaa: »Epäilen onko minulla oleva tilaisuutta saapua Suomeen vuonna 1909. Jättäkää pyydän, kysymys avoimeksi toistaiseksi.» 1909:36,

Suomal. paikallisyhdistysten toiminta. 1909:38—39, 71—72,

T. S. Suomalaisen Osaston vuosikokous. Vuosikokous pidetään vielä tänä vuonna maaliskuussa. Päivä määrätään myöhemmin kiertokirjeessä jäsenille. Koska ja missä vuosikokous pidetään ensi vuonna, päätetään tämänvuotisessa kokouksessa.

Osastojen nimet. Presidentti ja päähallinto on päättänyt, että T. S. osastojen kansallinen itsenäisyys tulee selvemmin näkyviin, jos nimi hieman muutetaan. Sen sijaan että sanotaan esim. Teosofisen Seuran Venäläinen Osasto on sanottava Teosofinen Seura Venäjällä tai Venäjän Teosofinen Seura, samaten Suomen Teosofinen Seura tai Teosofinen Seura Suomessa j.n.e. Yhteys päämajan kanssa ei mitenkään tule rikotaksi, sillä vuotuinen vero maksetaan kuten tähänkin saakka ja osastojen ylisihiteerit kuu-

luvut virkansa puolesta Seuran päähallintoon. 1909:70,

Suomalaisen Osaston vuosikokous. Meidän vuosikokoksemme pidetään Helsingissä maaliskuun 25 p:nä. Jäsenet ovat saaneet painetun kutsumuskirjeen. Vuosikokouksen yhteydessä pidetään myös julkinen juhla klo 1 päivällä vaihtelevalla ohjelmalla. Siitä ilmoitetaan lähemmin lehdissä. 1909:104,

Suomen Teosofisen Seuran toinen vuosikokous. Tämä kokous pidettiin maaliskuun 25 p:nä ja jätti jälkeensä sekun pisyvän muiston. Edustajia ja osanottajia oli saapunut Turusta, Viipurista, Nokialta, Kurikasta, Iisalmesta, Joensuusta, Kouvolasta, Lahdesta, Hiitolasta, Pietarsaaresta, Sievistä. Sähkösanomia ja tervehdyksiä tuli myös usealta taholta. Aamupäivän virallisessa kokouksessa valittiin vanha ylishteeri ja vanha hallinto uudelleen; iltapäivän virallisessa kokouksessa päätettiin liittyä Eurooppalaiseen Federatsioonin! ja lähettää ylishteeri edustajana Budapestin kongressiin helluntaina. Julkinen juhla päivällä Uusmaalaisen Osakunnan talolla oli onnistuneimpia ja tunnelmarikkaimpia mitä Seuramme koskaan on viettänyt. Ohjelma olikin erittäin arvokas. Paitsi esitelmää suomeksi Pekka Ervastilta ja ruotsiksi tohtori Selanderilta saatiin kuulla soololaulua paroni A. von Kothenilta, pianonsoittoa Oskari Merikannolta, melodraama rouva H. Pihlajamäeltä ja O. Merikannolta sekä köörilaulua. Illalla oli vielä jäsenillä yhteinen illanvietto teenjuontmeen, lauluineen ja puheineen. 1909:135, ks. P. E. VI Budapest 1909:202,

Koska Suomen T. S:n ylishteeri Pekka Ervast ei halunnut matkustaa Budapestiin edustamaan 1909:246—247, 262, 302, 303, 403,

Teos. Seuran vuosimaksut. Suomen T. S:n hallinnon kokouksessa helmikuun 6 p:nä keskusteltiin m.m. vuosimaksujen järjestämisestä semmoiselle kannalle, että jäsen, joka ei määrättyinä päivinä olisi suorittanut jäsenmaksuaan, heti poistettaisiin jäsenluettelosta. Sääntö koskisi sekä looshi- että irtojäseniä. Samalla kannatettiin yksimielisesti vuosimaksujen alentamista. Jäsenemme voivat siis odottaa tämän-suuntaista sääntöehdotusta ensi vuosikokouksen pohdittavaksi. Suomen T. S:n vuosikokous on tänä vuonna helluntaina toukokuun 15 ja 16 p:nä. 1910:77—78,

Suomen Teosofisen Seuran kolmas vuosikokous vietettiin Polyteknikkojen juhlasalissa Helsingissä toukokuun 15 ja 16 p:nä. Helluntapäivän ohjelmaan kuului virallinen kokous klo 9 aamulla. Tämä alkoi ylishteerin avauspuheella, jossa saatiin kuulla säkeitä Bhagavad Gitasta sanskritin kielellä, ja sitten seurasi vuosikokoukselle kuuluvien asioiden käsittely. Entinen ylishteeri valittiin uudelleen, samaten vanha hallinto; ainoastaan neiti S. af Hällströmin sijalle, joka kieltäytyi, valittiin tohtori Edv. Selander ja hänen sijalleen varalta neiti Alida Alander. Kaikenlaisia hallinnon ehdottamia muutoksia vanhoihin sääntöihin päätettiin ottaa käytäntöön. Koska kaikkia asioita ei ehditty ratkaista ennen klo ½2, jatkettiin vi-

rallista kokousta iltapäivällä klo 4—½6. Sillä välin oli yhteiset kasvispäivälliset Hopsitsissa, Vuorikadun 17:ssä. Kello 7 illalla alkoi yhteinen illanvietto vaihtelevine ohjelmineen ja teenjuontmeen. Siinä kuultiin soittoa ja laulua ja maaseutulaisten tervehdyspuheita. Ohjelman huippukohtana oli tri W. Angervon pohjustus keskustelukysymykseen: »Mitkä ovat Teosofisen Seuran ja yksityisten teosofien velvollisuudet teosofista kirjallisuutta kohtaan?» Erinomaisen henkevällä ja ylentävällä puheellaan hän sai läsnäolevaisten sydämet innostumaan. Keskustelu, joka puhetta seurasi, oli erittäin vilkas ja valaiseva. Useimmat puhujat yhtyivät alustajan ponsiin, joiden mukaan oli ruvettava ripeään toimintaan teosofisen kirjallisuuden puolesta. Ensiksikin oli suotava, että jokainen T. S:n jäsen liittymällä ostajien renkaaseen hankkisi itselleen kaikki suomen kielellä ilmestyvät teokset. Toiseksi looshit voisivat ruveta ahkerasti myymään ja levittämään kirjallisuutta. Kolmanneksi Teosofinen Seura voisi ostaa kirjoja ja lahjottaa kyläkirjastoihin maaseudulla. Neljänneksi T. S. vielä voisi palkata tai avustaa erityistä myyjää, joka kulkisi ympäri. Mitään suoranaisia päätöksiä ei tietysti voitu tehdä, se vain päätettiin, että pohjustus ja selonteko keskustelusta painettaisiin vuosikertomukseen jäsenten luettavaksi ja pohdittavaksi. Illatsu päättyi klo 10 jälkeen.

Helluntaiamanantaina oli julkinen vuosijuhla klo 11—½2. Ohjelma oli seuraava: 1) Tervehdyspuhe: A. Aaltonen. 2) Rakkaudelle, melodraama, kirj. Pekka Ervast, säveltänyt Oskar Merikanto: rouva T. Vuorenjuuri ja Oskar Merikanto. 3) Esitelmä ruotsiksi: tri Hj. Runeberg. 4) Kööri laulua: Teosofisen Seuran sekakuoro. Väliaika. 5) Soololaulua: neiti E. Relander. 6) Esitelmä suomeksi: Pekka Ervast. 7) Kööri laulua: T. S:n sekakuoro. Ohjelma suoritettiin mainiosti. Kuulin monen — sekä maaseutujäsenten että syrjäisten — vakuuttavan, että tämä oli paras teosofinen juhla, missä he olivat olleet läsnä. Tosiaan vallitsikin yksi ainoa tunnelma alusta loppuun: hiljainen riemu siitä, että elämässä on totuutta, rakkautta ja kauneutta olemassa. Monen silmä kyynelti, kun kööri yhdessä neiti Relanderin kanssa pian säestyksellä lauloi Wennerbergin mahtavan psalmin »Mitä kyynelissä kylvetään, se riemulla niitetään». Melodraaman musiikki oli erittäin tunnelmikas ja viehättävä; sen sanat luetaan tässä Tietäjän numerossa. [*ks. Rakkaudelle]

Ilmapäivällä klo 5—9 oli vielä yhteinen retki Seurasaareen, jossa kokouksen osanottajat valokuvattiin ja samaten lootuslapset ja »Tietäjäsetä». Siellä saatiin myös kuulla J. Simpasen lämminhenkinen pohjustus: »Miten teosofi parhaiten voi palvella teosofiaa?», jota seurasi lyhyt keskustelu, sekä allekirjottaneen jäähyväis-sanat. Kun vihdoin erottiin, oli varmaan yleinen tunnelma, että vuosikokous oli ollut sekä mieltäkiinnittävä ja opettava että lupaava tulevaisuuden suhteen.

Osanottajia oli noin puolen toista sataa. 1910: 177—178,

Pekka Ervastin kuva. Koska monelta taholta on kysytty ylishteerin muotokuvaa, on Teoso-

finen Kustannusliike hankkinut niitä myötäviki. Kuva on kabinetti kokoa ja maksaa Smk. 1:75 postivapaasti (jälkivaatimuksella 2:00). 1910:224, 323. Looshien toiminta 1910:323—324.

Vuosikokouksen valokuvat. Seurasaarella otettuja, suuria, erittäin hyvin onnistuneita, valokuvia vuosikokouksen osanottajista on saatavana ä Smk. 1:75, postivapaasti lähetettyinä, Teosofisesta kirjakaupasta, Helsingissä. 1910:324, ks. P. E. V. 1910:328—329, 360—363, Looshien toiminta 1910:363, 364, Looshien toiminta 1910:394—396, 432.

Ensimmäisenä näiden yksityisten joukossa on Suomen T. S:n nykyinen ylishteeri, joka rahallisesti vastaa kaikesta, ks. päämaja 1911:12.

Ja jo seisoo ylishteeri korokkeella ja puhuu, niinkuin ainakin pehmeällä, sointuvalla äänellään ks. päämaja 1911:24—32.

Kaukainen tervehdys. Ylishteerille saapui äsken Brasiliasta Suomen T. S:lle osotettu näin kuuluva kirje: »Loja Theosophica — — —»

Suomeksi tämä portugalilaisella kielellä kirjoitettu kirje kuuluneen näin: »Teosofinen looshi Perseveranga. Rio de Janeiro, tammikuun 1 p:nä 1911. Suomen T. S:n arvokkaille veljille. Päivänä, jolloin vietetään veljeysjuhlaa, lähetämme me, tämän looshin kaikkien jäsenten nimessä, veljellisimmät onnentoivotuksemme nyt alkavalle vuodelle kaikille mainitun ansiokkaan Seuran veljille. Suojelkoot ja johtakoot Teitä suuret Mestarit.» 1911:47—48.

Suomalainen T. S:n looshi Amerikassa. Äskettäin on Chicagossa perustettu suomalainen teosofinen looshi »Sampo», joka on yhtynyt Yhdysvaltojen Osastoon (ylishteeri toht. W. van Hook). Looshin kirjevaihtosihteeri on Mr. J. Forssel, 1319 Waveland Ave., Chicago, III U.S.A. Toivotamme menestystä! 1911:48.

Suomen Teosofisen Seuran neljäs vuosikokous pidetään Helsingissä huhtikuun 16 ja 17 p:nä. Kutsumus on lähetetty jäsenille. 17 p:nä on julkinen juhla vaihtelevine ohjelmineen. 1911:82.

Mainitseehan Helsingin lainakirjasto tilastoissaan, että Pekka Ervast kuuluu luetuimpien kirjailijöitten joukkoon, ks. kirjallisuus 1911:83.

Suomen Teosofisen Seuran neljäs vuosikokous pidettiin Helsingissä huhtikuun 16 ja 17 p:nä. Virallinen kokous oli pääsisäissunnuntaina, ja Uuden Ylioppilastalon avaraan ja kauniiseen juhlasaliin, joka aamuauringon valossa loisti niin miellyttävänä, oli kello puoli kymmenen tienoissa saapunut 155 Seuran jäsentä osanottajiksi kokoukseen; näistä oli kolmasosa maaseutulaisia — kaukaisiakin: Joensuusta, Iisalmesta, Viipurista, Jämsästä, Kuopiosta, Kotkasta, Tampereelta, Turusta y.m. y.m. Avauspuheessani, jonka pidin suomeksi ja ruotsiksi, koskettelin järjen ja veljesrakkauden suhdetta toisiinsa, huomauttaen siitä tosiseikasta, että todellinen rakkaus voi syntyä vasta silloin, kun ihminen on järjestellisesti vapautunut ja itsenäinen olento.

Aamupäivän virallinen kokous kesti kello puoli kolmeen, jolloin lähdettiin yhteisille kasvipäivällisille Hospitsiin Vuorikadun 17:ssä,

mutta alkoi uudelleen kello neljä, loppuen vasta kuuden jälkeen.

Ylisihteerin vuosikertomuksesta kävi selville, että Suomen Teosofisella Seuralla oli vuoden 1910 lopussa 18 looshia ja 577 jäsentä. Loosheissa oli vuoden aikana yleensä toimittu vilkkaasti; kokouksia oli säännöllisesti pidetty ja muutamain paikoin oli pantu toimeen julkisia esitelmiäkin; melkein kaikkialla oli tehty se huomio, että jäsenten yhteistyö oli ollut heille henkiseksi kasvatukseksi ja virkistykseksi. Teosofinen Kirjakauppa ja Kustannusliike oli julkaissut kaksitoista uutta kirjaa ja Tietäjä oli levinnyt 1,500 kappaleessa. Tietäjän yhteydessä oli myös julkaistu H. P. Blavatskyn Salaisen Opin ensimmäinen vihko à 200 sivua suurta 8:voa.

Kokouksen tärkein tehtävä oli tällä kertaa ylisihteerin vaali. Ennenkuin siihen ryhdyttiin, puhui allekirjottanut eroamisensa puolesta. Olin nimittäin monestakin syystä päättänyt kieltäytyä ottamasta enää vastaan ylisihteerin tointa. Tiesin, että Helsingissä oli paljon tyytymättömyyttä »johtooni» ja tunnustin puheessani, että tyytymättömyys oli oikeutettu, koska en ollut ehtinyt enkä jaksanut hoitaa Seuran asioita kunnollisesti. Puheeni herätti nähtävästi hämmästyksiä. Pian kuitenkin alkoi toinen puhuja toisen perästä selittää, että vanha ylishteeri oli valittava uudelleen. Kun jyrkästi pysyin päätöksessäni, ehdotti muuan jäsen, että palkkattaisiin ylisihteerille apulainen, joka voisi työn suorittaa, kunhan johto pysyisi entisissä käsissä. Ehdotus oli rohkea, koska seura ei tähänasti ollut käyttänyt palkattuja virkailijoita, mutta minua se miellytti. Itse asiassa oli ehdotus keksitty jo pitkänperjantain iltana, jolloin muutamille ystäville selitin aikomukseni kieltäytyä jälleenvaalista. Sama jäsen oli silloin mukana ja keksi tuon neuvon. Olin ehtinyt sitä hieman pohtia ja se miellytti minua, koska näin, kuinka paljon hyötyä siitä toimenpiteestä voisi olla. Mutta koska sitä ajan vähyyden takia ei voitu virallisessa järjestyksessä ehdottaa, täytyi asian ratkaisun jättää kokouksen varaan.

Asia tulikin ratkaistuksi aivan kuin itsestään. Kokous valitsi minut 129 äänellä uudestaan ylisihteeriksi; kaksi muuta henkilöä sai toinen 6, toinen 7 ääntä. Kun olin luottamuksesta kiittänyt, sanoin: »koska nyt olette valinneet minut vasten tahtoani, myöntänette minulle vakavan toivomuksen.» Sitten pyysin ja sain innostuneella huutoäänestyksellä apulaisen, jolle palkkakin määrättiin.

Kun myöhemmin tuli kysymys edustajan lähettämisestä Eurooppalaisen Liiton kongressiin Genovassa, olivat jotkut puhujat sitä mieltä, ettei kannattaisi tänä vuonna lähettää edustajaa, koska matka Italiaan vaatisi melkoisen stipendin. Mutta silloin joku jäsen kirjotti puheenjohtajalle, että jos ylishteeri lähtee, avustetaan hänen matkaansa 500 markalla. Tämä herätti erittäin hyvän tunnelman ja kokous päätti heti, että Seura puolestaan myöntää yhtä suuren summan ylisihteerin käytettäväksi, jos hän lähtee. Matka jäi siis kokonaan minun päätettäväkseni ja koska en kokouksessa mihinkään sitoutunut, näyttää ensi syyskuu, mitä tähdessä sen suhteen on kirjoitettu.

Kello 7 alkoi yhteinen illanvietto soittoineen, lauluineen, puheineen ja teenjuontineen. Vasta 10 tienoissa loppui muistorikas ja uuttera kokouspäivä.

Pääsiäismaanantaina vietettiin vuosijuhla Polyteknikkojen tilavassa salissa klo ½11—1. Sali oli täpösen täynnä väkeä ja ohjelma suoritettiin yleisen äänettömyyden vallitessa, kuten meillä on tapana teosofisissa kokouksissamme, mutta toivottavasti yleisön mielihyväksi. Ohjelma alkoi teosofisen sekaköörin kajauttamalla laululla, jonka jälkeen tohtori Selander piti mieltäkiinnittävän esitelmän ruotsiksi aiheesta »mistä arvosta on teosofia ajallemme.» Oskar "Merikannon oivan pianosoolon jälkeen kertoi rouva Pihlajamäki erinomaisen vaikuttavasti Andersenin sadun papista, joka opetti ikuista kadotusta, mutta unen kautta heräsi näkemään oppinsa mahdottomuuden. Väliajan jälkeen seurasi sitten herra Haefligerin pianosoolo, neiti Relanderin soololaulua, ylisihteerin esitelmä suomeksi ja lopuksi taas koorilaulua.

Saman päivän iltana olivat useimmat kokouksen osanottajat täällä ulkona »päämajassa». Aivan kaikki eivät voineet tulla, mutta toistasataa vierasta oli meillä kunnia vastaanottaa »Tonttulassemme» ja »Piippalassamme». Tarjosimme heille vähän musiikkia, vähän laulua ja vähän puhetta — ja iloilsit ja tyytyväisiltä kaikki näyttivät. Minä ainakin olin sydämeistäni kiitollinen kaikille heidän ystäväillisyydestään.

Useimpien osanottajien mielestä lienee vuosikokouksemme näyttänyt myrskyiseltä. Ei se ulkonaisesti ollut erittäin myrskyinen, mutta tuntui ilmassa, että oli kuin kaksi voimaa toisiaan vastassa. Joku olisi ehkä sanonut, että ylä- ja alaluokka olivat sotajalalla keskenään, toinen, että suomalaisen ja ruotsalaisen kansanaineksen oli mahdoton — kuten aina meillä Suomessa — keskenään sopia. En kuitenkaan puolestani sanoisi, että minkäänlaiset poliittiset tai kansalliset näkökohdat tässä olisivat erimielisyyttä aiheuttaneet; syy on muualta etsittävä; se on tietysti tekemisessä teosofian kanssa. Kieltää ei saata, että viimeinen vuosikokouksemme vielä selvemmin kuin entiset näytti, että on aivan kuin kaksi teosofista »puoluetta» olemassa, toinen suuri ja voimakas, toinen pieni mutta itsepäinen. Monesta tuntuu tämä ikävältä, toisista taas mieltäkiinnittävällä ilmiöltä. Sillä se edellyttää, että teosofinen liike meillä on voimakas. Ja kun liike kasvaa ja voimistuu, silloin on aina niitä, jotka pelästyvät sitä nähdessään.

Mikä nimittäin on liikkeeseemme pujahtaneen erimielisyyden sisin ydin? Se on yksinkertaisesti siinä, että jotkut vanhat teosofit — »pieni puolue» — eivät jaksa sulattaa sitä, että Suomen kansalle niin yleisesti saarnataan teosofiaa. He eivät ymmärrä meidän suomalaista työtämme. Useimmat eivät voi sitä seuratakaan, koskeivät kieltä osaa. Heidän epäilyksensä kohdistuvat minuun, koska minä, samalla kun olen vanhimpia teosofejia, edustan teosofista työtä Suomen kansan hyväksi. »Eihän missään maassa teosofia leviä niinkuin täällä!» he

hätäntyneinä huudahtavat. »Mitä tästä voi tulla muuta kuin pahaa? Teosofia on ajattelevia varten, ei niitä varten, jotka sokeasti seuraavat jotain johtajaa!»

Nämä epäilijät pelkäävät ehkä, että suomalaiset teosofit ovat »arvosteluun kykenemätöntä joukkoa?» Mutta kuinka eivät silloin itse huomaa tekevänsä loogillisen virheen? Teosofisissa liikkeessä ei ole mitään, joka imartelisi tai hyödyttäisi kenenkään itsekkäitä pyyteitä. Jos ihminen tulee teosofiksi, hän ei tule siksi persoonallisista vaikuttimista. Hän ei sillä mitään voita. Hän tulee teosofiksi, sentähden että hänen henkensä löytää rauhan teosofisesta maailmankatsomuksesta. Ja hänen teosofiksi tulemisensa todistaa, että hän on ajatteleva ihminen. Että teosofia leviää suuresti Suomen kansassa, todistaa, että meidän kansamme on ajatteleva, harkitseva ja filosofiseen mietiskelyyn taipuva kansa. Meidän kansamme on luultavasti siinä suhteessa poikkeavainen muista sivistyskansoista. Mutta ei suinkaan sen tosiseikan tule herättää meissä surua ja levottomuutta?

Minä en voi nähdä muutamien ystäväieni kanssa muuta kuin turhaa arkailemista. Se joka minun tavallani on liikkeen keskipisteessä, saa joka päivä uusia kouraantuntuvia todistuksia siitä hyödyistä ja siunauksesta, minkä teosofia aikaansaa. Kuinka moni poljettu sydän kiittää teosofiaa rauhastaan, kuinka moni pimeässä hapuileva sielu on teosofiasta valon löytänyt! Teosofiset totuudet ovat kaikkia varten. Totuuden tietäjät ja vartijat ovat julistaneet ne meidän ajallemme ja meidän velvollisuutemme on vain yhä levittää hyvää sanomaa. Sillä tavalla palvelemme ihmiskuntaa ja samalla niitä mestareita, jotka ovat liikkeemme takana. 1911:85—88,

Eräs asia synnytti paljon keskustelua vuosikokouksessamme ja aiheutti katkeria sanoja. Se oli ks. päämaja 1911:88—89, ks. päämaja 1911:148—151,

SUOMEN T. S:n JÄSENILLE.

Kokouksessaan toukok. 19 p:nä 1911 Suomen T. S:n hallinto päätti Tietäjän kautta pyytää niitä T. S:n jäseniä, jotka syystä tai toisesta nyt tai vastedes tuntevat itsensä tyytymättömiksi Seuran toimintaan tai hallinnon toimenpiteihin, hyväntahtoisesti ilmottamaan siitä hallinnolle kirjeellisesti tai persoonallisesti läsnä olleen hallinnon kokouksessa, jotta hallinto olisi tilaisuudessa kykynsä mukaan toimimaan yleisen tyytyväisyyden ja sopusoinnun aikaansaamiseksi.

Suomen T. S:n hallinnon puolesta:

Pekka Ervast,
Puheenjohtaja. 1911:176,

Kirje. Emme malta olla painattamatta tähän seuraavan otteen eräästä ylisihteerille saapuneesta kirjeestä:

»Ensinnäkin lausun vilpittömät kiitokset niistä ainaisesti mieleen painuneista hetkistä, joita Pääsiäisen aikana sain viettää siellä teosofien keskuudessa. Vielä monta päivää jälkepäin elin ajatuksissani tuota elämäni merkillisintä ja hauskinda Pääsiäistä uudelleen, milloin

ylioppilastalolla, milloin vuosijuhlassa, milloin taas Piippalassa tahi Tonttulassa, vaikka näkyväinen osani olikin täällä erämaassa. Nautintorikkaaksi uneksin matkaani jo etukäteen, mutta en kuitenkaan arvannut sitä likimainkaan niin kaikin puolin hauskaksi ja mieltä ylentäväksi. Nuo kaksi päivää olin niin merkillisen riemun valtaamana, etten sitä itsekään osaa selittää. Jospa Suomen teosofit tietäisivät, miten nuo yhteiset juhlat vaikuttavat opettavasti ja jalostavasti, niin ei varmaankaan yksikään heistä pysyisi niistä poissa niin kauan kuin on sen verran edes työkykyinen, että vuoden kuluessa kykenee saamaan matkarahat irti maailmasta.

Vuosikokouksessa lausumani toivomuksen, että se (v-kokous) edelleenkin sovitettaisiin Pääsiäisen aikaan, peruutan, sillä jos muinakin vuosina saamme käydä »päämajassa» niin kyllä olisi helluntain aika sopivampi. Ehdotusta eli toivomusta lausuessani ajattelin liiaksi paljon jokapäiväisiä leipähuolia, joita meillä maalaisilla näin keväällä maan sulattua on enemmän kuin muina vuoden aikoina... K. V. P.» 1911: 178—179,

ylisihteeri esitti selvästi mielipiteensä Steinerin teosofian suhteen, ks. Steiner 1911:180,

Osotteen muutos. Helsingin teosofinen toiminta on nyt sijottunut toiseen paikkaan. Looshit, kirjasto, kirjakauppa ja nuorisoliitto ovat kaikki muuttaneet Bulevardin 7:ään, jossa on vuokrattu kaksi isoa huonetta ja eteinen. 1911: 180.

ylisihteerimme puhui hänelle ominaisella voimalla ja lennokkuudella elämän todellisuudesta ja katoavaisuudesta, viitaten m.m. siihen, että kaikkien hävinneitten ja mitä loistavimpien kulttuurien — — — tuhona aina ovat olleet sodat ja vainot ihmisveljien välillä ja kuinka ks. nuorisoliitto 1911:252,

Genovan kokous. Eurooppalaisen Liiton kuudetta vuosikokousta ei ole voitukaan pitää tänä syksynä, luultavasti koleran takia. Maanantaina syyskuun 11 p:nä saapui ylisihteerille prof. Penzigiltä sähkösanoma, joka ilmotti, että kokousta ei pidettäisi. Onneksi ylisihteeri ei ollut ostanut pilettejä vielä vaikka alkuperäinen aikomuksensa oli lähteä jo edellisenä lauaintaina. Perjantaina näet kun hän passin saatuaan meni pilettiä hankkimaan, tuli äkkiä laivakonttorin ovella varmana päätöksenä mieleen, että hänen matkastaan ei tule mitään... Eräs toinen Suomen T. S:n jäsen oli jo lauaintaina ehtinyt lähteä, kun maanantaina saapui sähkösanoma. 1911:282,

Suomalainen teosofinen kirjakauppa Chicagossa. Herrat Henry Oja ja W. G. Forsell ovat Chicagossa avanneet teosofisen kirjakaupan nimeltä »Teosofinen Kirjavarasto Sampo». Sen postiosote on — — — ja saa sieltä ostaa kaikkia meidän teosofisia kirjojamme. 1911:316,

»ylisihteerin vastaanotto» ks. P. E. VIII 1911: 321,

on ainoastaan yksi virkailija Suomessa, joka virkansa puolesta ja virallisesti edustaa Teosofista Seuraa, ja se on ylisihteeri, ks. puhujat 1911:354—355,

Huomattava lahja S. T. S:lle ks. Fieandt 1911: 396,

Uutinen vielä paheksuu ylisihteerin saamatomuutta, kun ks. puhujat 1912:10,

Hartaudella kuunneltiin Ylisihteerin puhetta ja suosionosoitukset puhkesivat ilmoille, kun hän juhlan lopussa puhui vielä muutamia sanoja kansamme tulevaisuudesta ja meidän osallisuudestamme sen valmistamisessa. 1912:51, ks. P. E. V Mikkeli 1912:54—56,

Ylisihteeri, joka ilahutti kokoustamme läsnäolollaan, lupautui toimimaan osaston »näkyvätömänä auttajana», s.o., auttamaan sitä neuvolaan ja ohjeillaan. Kertoen havaintojaan loostuystyön suhteen ilmaisi hän ilonsa sen johdosta, että nuoret koettavat tehdä jotakin työtä ja juuri työtä lasten hyväksi. 1912:99,

Jo Suomen T. S:n ensimmäisessä vuosikokouksessa 1908 lausuin, että vuosijuhla voisi muodostua todelliseksi helluntai- eli pyhän hengen vuodatusjuhla. ks. I. T. J. 1912:107—109,

Pääsiäispäivinä 7 ja 8 p:nä on Suomen Teosofisen Seuran vuosikokous. — — — Toivoikaamme — — — teosofiseksi juhlahetkeksi! ks. Steiner 1912:109—110,

sieltä lähdetään ensiksi Ylisihteerin asunnolle Tuonenkylään. 1912:148—149,

»Tuonenkylässä» missä, Ylisihteeri Pekka Ervast johtaa Kalevalakokousta. 1912:152,

T. S:n ylisihteeri Pekka Ervastin asunnoille »Tuonenkylässä» — — — saimme ylisihteerin lämpimän vastaanoton. — — — Virallisen puolen näin loputtua päätettiin hallinnon ehdotuksesta yksimielisesti pyytää T. S:n nykyistä sihteeriä Pekka Ervastia S. T. N. liiton kunniajäsenyyteen — — — Ylisihteeri Pekka Ervast puhui Kalevalan johdosta ks. Nuorisoliitto 1912: 194—196,

Vuosikokous. Suomen viides teosofinen vuosikokous oli harvinaisen onnistunut. Osanottajia oli maaseudulta saapunut noin 70, helsinkiläisiä edusti noin satakunta henkilöä. Kokous, joka kesti kaksi päivää umpeen, pidettiin Uuden Ylioppilastalon avarassa ja koreassa juhlasalissa. Virallinen kokous alkoi klo 9 sunnuntaiaamuna (7 p:nä) ja kesti puolikolmatta tuntia. Mitä kauniimmassa sopusoinnussa saatiin siinä lyhyessä ajassa kaikki viralliset asiat toimitetuiksi — vaalit, sääntömuutokset y.m. Ylisihteeriksi valittiin yksimielisesti uudelleen Pekka Ervast. Säännöt päätettiin vielä pitää ennallaan. Kokouksen puheenjohtajana toimi erinomaisesti Kipinä-looshin esimies herra J. Pyhälä Korkeakoskelta. Yhteisten kasvipäivällisten jälkeen kokoontuivat jäsenet taas lukuisasti — itse asiassa niitä nyt taise olla lähes kolme sataa — yhteiseen seurusteluun ja keskusteluun sekä näkemään ja kuulemaan tri Rudolf Steineriä, saksalaisen T. S:n kuuluisaa ylisihteeriä, joka muuten oli vieraana ollut läsnä aamupäivänkin kokouksessa. Tri Steiner saapui jo klo 4, jonka tähden heti panttiin toimeen »kysymysilta». Suomen T. S:n ylisihteerin tulkitsemana vieras vastasi seikkaperäisesti ja laajasti lukuisiin kysymyksiin monenlaisista aineista. Siinä oli raamatullisia kysymyksiä ja siveellisiä, kysymyksiä Kalevalasta ja Suomen tulevaisuudesta y.m. Emme tahdo tässä tehdä niistä selkoa, koska aikomuksemme

on Tietäjän ensi numerossa ne julkaista. Suurella mielenkiinnolla seurasivat läsnäolijat tohtori Steinerin elävää ja voimakasta esitystä. Kun vieras oli poistunut ja teetä juotu, piti Pekka Ervast ainettaan tyhjentävän, mielenkiintoisen esitelmän Teosofisesta Seurasta, sen tarkotuksesta ja työstä, tehden samalla muutamia ehdotuksia taloudellisen aseman kohottamiseksi. Ei kuitenkaan sinä iltana ryhdytty keskustelemaan alustuksen johdosta, vaan jätettiin keskustelu seuraavaan aamuun, jolloin taas klo 9 kokoonnuttiin. Nyt päätettiin perustaa liitto rahavarojen hankkimista varten ja asetettiin komitea valmistamaan seikkaperäistä työsuunnitelmaa. Kun rahoja saadaan kokoon, voidaan niitä käyttää monenlaisiin tarkotuksiin, ennen kaikkea sopivien henkilöiden avustamiseksi, jotka maaseudulla kiertäen levittävät teosofista aatetta puhutun sanan ja kirjojen avulla. Uutta rahastoa varten tehtiin paikalla pieni keräys. Ylisihteeri kulki ympäri laukku kädessä, ja sillä tavalla saatiin kokoon Smk. 164:70. Klo 1 alkoi julkinen vuosijuhla. Sali täyttyi ääriään myöten juhlapukuisella yleisöllä, jonka joukossa näkyi monta ulkomaalaista, m.m. toht. Steiner. Alkusoiton jälkeen tohtori E. Selander piti ruotsinkielisen esitelmän »Kuolemasta», kuvailen rinnakkain kuoleman ja sen tuoremman veljen, unen» ilmiöitä okkultisen tutkimuksen ja tiedon kannalta. Kapellimestari Leinon johtama teosofinen sekakuoro kaiutti muutamia tunnelmikkaita säveliä, joiden joukossa kaunis »Ave Maria» teki ehyimmän ja syvimmän vaikutuksen. Kun sitte Oskar Merikanto oli ilahuttanut kuulijoita parilla pianokappaleella, astui Pekka Ervast puhujalavalle ja piti lyhyen, mutta sisältörikkaan esitelmän Kristuksesta. Kaikin puolin onnistunut juhla päättyi rouva Hilda Pihlajamäen vaikuttavalla voimalla lausumaan Kasimir Leinon »Laulajan rukoukseen». Päivällisloman perästä kokoonuivat seuran jäsenet taas kuulemaan ja katselemaan Helsingin teosofisen nuorisoliiton toimeenpanemina Kalevala-esityksiä. Paitsi tervehdyspuhetta ylisihteeriltä saatiin illan kuluessa kuulla ja nähdä »Lemminkäisen kuolema» ja »Sammon ryöstö» näyttämöllä esitettynä, kahden muinaissuomalaisen tietäjän laulavan tunnelmikasta Kalevalarunoa, kalevalapukuisten nuorten esittävän pari kansantanssia y.m. Innoikkaita kättentaputuksia tuli esitysten osalle. Tohtori Steinerkin lausui ilonsa siitä, että oli saanut olla mukana katsomassa. Myöhemmin illalla jatkettiin vielä keskustelua yhteisistä asioista. Kello 10 tienoissa illalla päättyi Suomen T. S:n viides vuosikokous, jättäen osanottajiin syvän vaikutuksen ja herättäen heissä kauniita toiveita sekä teosofisen liikkeen että yleensä kansamme tulevaisuudesta. 1912:196—198,

ylisihteeri Pekka Ervastin ihailtavaa esimerkkiä noudattaen ks. Nuorisoliitto 1912:200,

Lauantaina ylisihteeri tulkitsi vieraiden puheita, mutta sunnuntaina ei tulkittu. 1912:247—248,

Komitea hoitaa karttuneita varoja ja ylisihteerinä yksin on oikeus niitä käyttää teosofi-

sen asian edistämiseksi, ollen komitealle tilivelvollinen, ks. Taloudellinen kannatusyhdistys 1912:401

V:sta 1907 lähtien olen ollut Suomen Teosofisen Seuran ylisihteerinä. Monta kertaa olen tällä ajalla tullut huomaamaan, että jotkut ks. opettaja 1912:413—414,

Päämiehekseen ja viralliseksi välittäjäkseen valitsi komitea Ylisihteerin ks. Taloudellinen 1912:502,

Eräs henkilö — — — lahjotti — — — (2,000:—) minun käytettäväkseni ehdolla ks. Lainarahasto 1913:7. 49,

Kuten tunnettu nämä varat ovat ylisihteerin käytettävissä propagandatarkeitä varten ja tehdään niistä tili vuosikokouksessa, ks. Taloudellinen 1913:55,

S. T. S:n säännöt senaatissa hylätty, ks. säännöt 1913:108,

Suomessa on Järjestön [*I. T. J.] suojelejana Teosofisen Seuran ylisihteeri Pekka Ervast, mutta Järjestö on muuten T. S:stä riippumaton. 1913:139,

S. T. S:n sääntöjen vahvistus, ^sanomalehtien lausuntoja] ks. säännöt 1913:164—167, Muutoksia T. S:ssa ks. antroposofia 1913:167, Suomen T. S. vuosikokous. Useimpien maaseutulooshien anomuksesta on hallinto peruuttanut aikaisemmin tehdyn päätöksensä, että seuran vuosikokous pidettäisiin pääsiäisenä ja päättänyt sen pidettäväksi juhannuksen aikana, jotta se olisi yhteydessä Mrs. Annie Besantin käynnin kanssa viime vuosikokouksen päätöksen mukaisesti. 1913:167—168,

Suomen T. S:n virallinen vuosikokous tulee luultavasti pidettäväksi sunnuntaina kesäkuun 22 p:nä ja lopettajaiset Mrs. Besantin läsnäollessa. 1913:214,

Hän pitää paljon Suomen ylisihteeristä, ks. Venäjä 1913:216,

S. T. S:n vuosikokous pidetään tänä vuonna kesäkuun 22 p:nä Tuonenkylässä. Kutsumus lähetetään jäsenille toukokuun lopulla. 1913:259,

ylisihteeri piti esitelmän ihmiskunnan ks. H. P. B. 1913:263,

Unohtumaton kokemus monille meikäläisille oli Suomen ylisihteerin Mr. Pekka Ervastin inostuttava puhe rotuihanteista ja Suomen suojelusenkelin tehtävästä, ks. Pagan I. M. 1913:294,

Ehdotus teosofisen nuorisotyön ja nuorisoliiton uudelleen järjestämisestä, jonka alustavasti kokoukselle esitti T. S. ylisihteeri Pekka Ervast, jätettiin seuraavaan vuosikokoukseen. Ylisihteeri esitti myöskin muutamia mietteitä teosofisesta suuremmasta kirjastosta, joka sijaitsisi Tuonenkylässä. 1913:301,

Sillä juuri nythän P. E. on meitä varten laatinnut työsuunnitelman, joka 1913:306,

Suomen teosofinen liike ks. teosofia 1913:362—365, 464,

ylisihteeri kertoi ks. P. E. VI Pietari 1913:514,

Teosofisen Seuran seitsemäs vuosikokous ja kolmannet kesäkurssit ks. kesäkurssit 1914:237,

Suomen T. S:n seitsemäs vuosikokous — — — entinen ylisihteeri valittiin yksimielisesti uudel-

leen ks. Marjatan 1914:256, ks. P. E. V. 1914:359, valittu lause — — — Pekka Ervastilta ks. Postikortteja 1914:416, 510,

Rakas ylishteeri! 1915:35—40, T. S. Ylishteeri piti puheen ks. Palomaa 1915:143,

Suomen Teosofisen Seuran kahdeksas vuosikokous pidetään tänä vuonna hallinnon ja looshien yhteisestä päätöksestä Mikkelissä ks. kesäkurssit 1915:253—254,

Suomen Teosofisen Seuran kahdeksannessa vuosikokouksessa Mikkelissä oli mielestäni merkillisintä ajatella, että Suomi taitaa olla ainoa maa, jossa tämmöisiä teosofisia vuosijuhlia aikaansaadaan. Juhannusilma oli suotuisa ja juhlatunnelma kohosi päivä päivältä saavuttaen huippunsa sunnuntaina 27 p:nä. Musikaalinen puoli oli näet suurenmoisesti edustettuna: köörit ja orkesterit, laulajattaret ja laulajat, harppu-, piano-, viulusoolot ja melodraamat. Juhlakantaatti »Mestaria oottain» oli varta vasten sävelletty (A. von Kothen). Esitykset olivat taiteellisesti täysikelpoisia. Voisi sanoa, että teosofiaa saarnattiin Mikkelissä enemmän sävelissä kuin sanoissa. Seuran jäseniä oli saapunut muualta satakunta, mutta juhlayleisöä julkisissa kokouksissa oli säännöllisesti neljättä sataa.

T. S:n vuosikokous juhannuspäivänä muodostui virallisuudestaan huolimatta tai ehkä sen ansiosta nautintorikkaaksi hetkeksi. Kerra G. V. Mustonen toimi puheenjohtajana, tohtori W. Angervo, joka siitä toimesta kieltäytyi, nimettiin kunniapuheenjohtajaksi. Hartaudella kuunneltiin ja hyväksyttiin vuosikertomukset ja -tilit ja yksimielisesti valittiin vanhat virkailijat uudelleen.

Keskusteikokouksessa Itälässä tehtiin päätöksiä, joilla voi olla paljonkin merkitystä tulevan teosofisen toimintamme suhteen. Ensimmäinen keskustelu koski teosofisen viikkolehden perustamista. Koska lehtä yleisesti pidettiin suotavana, päätettiin perustaa osakeyhtiö, jota varten nuorten piirissä koemerkintä jo oli tapahtunut, ja jos mahdollista alottaa lehden julkaisemista ensi vuoden alusta. Päätoimittajaksi toivottiin hra V. H. Vaivanne ja taloudenhoitajaksi alustaja hra A. Ahovuori.

Toisessa keskustelussa oli uudestaan puhetta teosofisesta pankista. Kysymyksen alkuperäinen herättäjä, hra A. A. Saarnio, oli lähettänyt alustuksen, joka luettiin ääneen. Pankkiaatteesta oltiin jo ennestään yhtä mieltä, mutta sen lopullinen toteuttaminen jätettiin vieläkin toistaiseksi, kuitenkin sillä nimenomaisella huomautuksella, että aatteen harrastajia kehoitettiin sijoittamaan rahojansa teosofisiin tarkoituksiin lainaamalla niitä korotta tai pientä korkoa (1 ä 2 o/o) vastaan allekirjottaneelle. Aatetta vireillä pitämään ja yhä loppullisempaan muotoon valmistamaan valittiin kolmihenkiseksi komiteaksi hrat postivirkailija A. A. Saarnio, tuomari Unto Nevalainen ja allekirjottanut. Ensi Tietäjän numeroon tulee taas seikkaperäisempi kirjotus pankkiasista.

Kolmatta keskustelua lasten lootuskouluista alusti opettajatar neiti Matty Sonne Turusta ja

sai heti kuulijansa lämpenemään, niin että jokainen puhuja painosti näiden koulujen tärkeyttä. Lasten lootuskoulut ovat jonkinlaisia sunnuntaikouluja, joissa teosofisten vanhempain lapsille sopivalla tavalla opetetaan teosofista elämänymmärrystä. Alustaja toivoi, että joku asettuisi vaikkapa näkymättömäksi johtajaksi tämän lastentyön taakse, ja koska lootustyö on olennainen piirre Marjatan renkaan tulevista kasvatustehtävistä, tarjoutuivat allekirjottanut tuoksi johtajaksi, V. H. V. hänen sihteerikseen, neidit Matty Sonne ja Helmi Jalovaara sekä hra E. Happonen hänen apulaisikseen. Lopputuloksena keskustelusta oli se, että lootuskoulu olisi mikäli mahdollista saatava joka looshiin, ja tätä varten olisi niiden, jotka semmoiseen toimeen tahtoisivat ryhtyä, käännyttävä kirjeessä allekirjottaneen puoleen, joka lähempiä neuvoja asiasta antaisi. Kykenemätömyyttään ei kukaan saisi pelätä! Ainoa välttämätön ominaisuus on rakkaus lapsiin.

Heti vuosikokouksen päätyttyä pidin yhdeksän luentoa ja yhden kysymyskokouksen käsitteävän sarjan aineesta »ihmisen sukupuolinen olemus». En ole ennen puhunut asiasta tällä tyhjentyvällä tavalla. Kerroin niistä monissa kohdin hämmästyttävistä tuloksista, joihin tutkimuksissani — sekä tieteellisissä että salatieellisissä — olen tullut, ja jos toisessa kuulijassa sain sydämen kiittollisesta riemusta sykkimään, vaikuttivat sanani ehkä toiseen pelottavasti ja lamauttavasti. Siihen en voinut mitään. Koetin esittää totuutta semmoisena kuin sen olen nähnyt, ja totuus on kaksiteräinen miekka. Toivon hartaasti, että pian voisin julkaista asiasta kirjan. 1915:259—261

Rasittuneena Mikkelin työstä — olin seitsemässä päivässä esiintynyt seitsemäntoista kertaa — etsin ja sain lepoa ks. Runnin terveyslähde 1915:261—262, 360

mitä olisi tehtävä, että P. E. vapautettaisiin siitä taloudellisesta vastuunalaisuudesta, joka lepää hänen hartioillaan T. S:n päämajan eli Tuonenkylän laillisena omistajana? — — — oma personallinen työni on perin toisilla aloilla, ks. päämaja 1915:403—404,

Kun ylishteeri oli mukana 1915:445—448,

T. S. päämaja ja Pekka Ervast, ks. päämaja 1915:455—456,

Kalevala-juhla — — — Ohjelman suorittivat — — — [*m.m.] Pekka Ervast ks. Leino, Eino 1916:143, 144,

TEOSOFISEN SEURAN VUOSIKOKOUS.

Suomen T. S:n yhdeksäs vuosikokous pidetään tänä vuonna hallinnon ja looshien yhteisestä päätöksestä Viipurissa kesäkuun 23—26 p:nä, jos asianomainen lupa siihen saadaan. Juhannuspäivän aamuna alkaa virallinen kokous ja sunnuntaina 25 p:nä on T. S. vuosijuhla ja Idän Tähtien juhla. Maanantaina 26 p:nä on omistettu Teosofisen Nuorisoliiton vuosikokoukselle ja juhalle. Kesäkurssien tapaisia pidetään mahdollisesti vuosikokouksen jälkeen Savonlinnassa, jos osanottajia niihin vuosikokouksessa ilmaantuu.

Kutsumus jaetaan jäsenille ensi kuussa. Looshien tai yksityisten jäsenten mahdolliset

ehdotukset sääntöjen muutoksiin tai keskustelukysymyksiin ovat lähetettävät tämän kuun ajalla allekirjottaneelle.

Niitä T. S. vuosikokouksen osanottajia, jotka haluavat itselleen asunon Majotustoimikunnalta, pyydetään ilmoittamaan siitä 2 viikkoa ennen kokousta Majotustoimikunnan puheenjohtajalle Rva Evi Mölsälle, os. Honkaniemen pysäkki, Viip.—Piet. rataosa. Lakanat, tyyny ja peite pyydetään ottamaan mukaan.

Toivon hartaasti, että osanotto vuosikokoukseen tulee vilkas ja lukuisa.

Pekka

Ervast.

S. T. S. Ylisihteeri. Osote: Äggelby. 1916:239, Olen ajatuksissani niin kiinni tekeillä olevassa Kalevala-kirjassani, johon hyvä karmani on suonut minun tänä kesänä uppoutua, että tuntuu melkein oudolta äkkiä repäistä itseni siitä irti ja ryhtyä valmistamaan heinä—elokuun Tietäjää painokuntoon. Olenhan kuitenkin jo kerran ennen saanut tehdä saman »uhrauksen», kun kesäkuussa piti lähteä täältä Sammatista vuosikokoukseen Viipuriin ja matkalla pistäytyä kotona Tuonenkylässä. Se keskeytys kesti puolentoista viikkoa, mutta haittaa siitä ei ollut, sillä voimistuneena ja onnellisena palasin matkalta takaisin työni ääreen.

Ensiksi pitäneekin puhua vähän vuosikokouksesta. Kerron vaikutelmistani aivan persoonallisella tavalla, ja siinä järjestyksessä kuin ne voimakkuutensa puolesta minuun vaikuttivat. Siis alotan itsestäni. Olin kiertokirjeessä loosheille ennen kokousta pyytänyt, etteivät ajattelisi minua enään ylisihteerin vaalissa, ja vaikka sitten hengessäni tunsin ja looshien lähettämistä vastauskirjelmistä näin, että pyyntöni hämmästytti, jopa saattoi murheelliseksi looshiin odottaa sitä vastausta, en kuitenkaan osannut odottaa sitä vastausta, mikä vuosikokouksessa pyyntööni annettiin. Tulin todella liikutetuksi sydämessäni kun tohtori Angervo Mikkelin looshien puolesta ehdotti, että »vanha ylisihteeri nyt vihdoinkin valittaisiin elinajakseen, jottei aina uudistuisi tämä turha vaalikysemys.» Tulin liikutetuksi, kun tätä ehdotusta kokous kannatti myrskyisillä kättentaputuksilla, sillä osottihan se luottamusta minuun enemmän kuin väsymystä vaalipuuhiin, jotka todella eivät koskaan ole vieneet paljon aikaa! Luonnollisesti semmoinen vaali elinajaksi ei ollut mahdollinen, mutta kun pyydettiin, että vielä vuodeksi jäisin paikalleni, ilmoitin heti suostuvani, sillä jo ennen kokousta olin ottanut lukuun tämän mahdollisuuden asian ratkaisemiseksi. Samalla selitin seikkaperäisemmin, minkätähden toivoin vapautusta ylisihteerin toimesta: että itse saisin kokonaan antautua kirjalliseen ja luennoitsemistyöhön ja että nuoremmat voimat saisivat käydä käsiksi aineellisiin ja käytännöllisiin hommiin. »Hiukseni alkavat jo harmaantua», sanoin, »ja tunnen, että minulla olisi yhtä ja toista annettavana teille ja kansalleni. En osaisi tästä puhua, ellen tuntisi, kuinka teidän myötätuntonne ja ymmärtämyksenne rohkaisee minua. Olen vuosikautia tehnyt omanlaatuisia tutkimuksiani ja yhä niitä

teen, ja monta ihmeellistä ja mieltäkiinnittävää seikkaa olisi minulla kerrottavana. Uskon ajan tulevan, jolloin olen tilaisuudessa tekemään yksinomaan henkistä työtä, jolloin kaikki käytännölliset puuhamme, seurat, kustannusliikkeet, päämajamme j.n.e, ovat semmoisissa käsissä ja niin järjestetyt, että teosofinen sydämeni saattaa olla aivan rauhassa niiden menestymisen puolesta, — ja uskon, etette tekään lue minulle itsekkyydeksi, että toivon sen ajan pian tulevan.» Tähän tapaan puhuin — jollen juuri näillä sanoilla, — ja kokous osotti silmin ja elein minua ymmärtävänsä. Olin siis onnellinen ja hengessäni iloinen, että niin rakkaat ystävät minua ympäröivät.

Onnellinen olin myös nähdessäni, kuinka henkevä ja voimakkaan varma esiintymisessään oli monivuotinen työtoverini ja uskollinen ystäväni V. H. V., jota juuri olin ajatellut ja yhä ajattelen seuraajakseni ylisihteerin toimessa.. Hän on kyllä vielä sairas eikä ole lääketieteellistä varmuutta hänen lopullisesta parantumisestaan, mutta siitä huolimatta hän voi elää ja toimia monta vuotta — ja miksei voisi parantuaakin? Hän on sairautensa aikana henkisesti paljon kasvanut, ja odotan häneltä paljon hyvää tulevaisuudessa. Hän toi esiin monenlaisia uusia ehdotuksia teosofisen työn suhteen ja painosti erityisesti sitä tärkeätä seikkaa, että kukin jäsen pitäisi velvollisuutenaan omasta kohdastaan tehdä jotakin ihmiskunnan ja teosofian hyväksi. Niin minustakin: erilaisuus mielipiteissä ja työtavoissa päämäärän ollessa saman kuuluu juuri Teosofisen Seuran veljeysohjelmaan. Yhä enemmän itsenäisyyttä vain jäsenillemme ja teosofeille yleensä, sitä toivon sydämestäni. Katsottakoon vain, ettei itsenäisyys ole tyhjä sana, vaan pitkän työn ja suuren tuskan tulos! Silloin jumalatkin ovat valmiina auttamaan.

Kerron vielä kolmanneksi siitä kiitollisuudesta, jota kaikki tunsimme ja ilmoitimme viipurilaisia teosofejia kohtaan tämän heidän järjestämänsä vuosikokouksen johdosta. Tunsimme ilmassa, mitä vaikeuksia heillä, mielestään niin heikoilla, oli ollut voitettavana, ja iloitsimme vilpittömästi, että heidän oli onnistunut järjestää siksi monipuolinen ja mieltäkohottava vuosijuhla. Heillä olikin käytettävänään oma pieni sekakuoro, erinomaisen harjaantunut ja puhdasääninen, josta johtajalla, herra Rahkosella on paljon kunniaa. Ja apua he tietysti saivat niiltä taiteilijoilta ja puhujilta, jotka tämmöisissä tilaisuuksissa säännöllisesti ovat tulella ja joiden nimiä ei tarvitse mainita. Tahdon vain huomauttaa siitä kauniista ja tunnelmikkaasta melodraamasta, jonka tekstinä oli H. C. Andersenin satu »Viimeinen tuomio» ja johon Oskar Merikanto tätä tilaisuutta varten oli musiikin säveltänyt. Mieltäkiinnittävään keskusteluun »teosofisesta työstä» olivat alustuksia laatineet J. R. Hannula ja V. H. Vaivanne. Edellisen alustus on luettavana tässä Tietäjän numerossa. Kokoukseen oli saapunut Seuran jäsenenä muualta lähes satakunta, ja juhlatilaisuuksissa, joihin yleisöllä oli pääsy, oli läsnä neljättä sataa kuulijaa, mikäli minulle kerrottiin. 1916: 241—243,

Ylisihteeri tulee mahdollisesti käymään T. S. loosheja katsomassa ensi kevään kuluessa. 1916: 431,

Huippukohtana ohjelmassa oli T. S:n Ylisihteerin Pekka Ervastian puhe. ks. P. E. VIII 1917: 147—148,

Lokakuun 21 p:nä täyttää Suomen Teosofinen Seura 10 vuotta. Seuran vuosikokous tulee tänä vuonna olemaan samalla kymmenvuotisjuhla. Vuosikokous onkin nyt hallinnon päätöksestä siirretty syksyyn ja pidetään tällä kertaa Helsingissä. Siihen mennessä on toivottavasti ravintokysymyksen onnellisesti ratkaistu. 1917:203, 339,

Suomen Teosofisen Seuran 10:s vuosikokous pidetään Helsingissä lokakuun 21—23 p:nä. Virallisia asioita on tällä kertaa paljon; paitsi vaaleja on sääntömuutoksia, on ehdotuksia, jotka koskevat kannatusliittoa, veljesrahastoa, Teosofisen Seuran päämajaa, kustannusliikettä y.m. Virallisia kokouksia on sentähden useampia Teosofisen Nuorisoliiton huoneustossa Bulevardin 7:ssä. Julkisia juhlia on kaksi: T. S:n kymmenvuotisjuhla sunnuntaina klo 1 vanhalla ylioppilastalolla, Idän Tähtien juhla maanantai-iltana samassa paikassa. Ohjelmasta ilmoitetaan kokouksen aikana tarkemmin; molemmissa juhlissa on Pekka Ervastian esitelmä suomeksi, sunnuntaina aineesta »Lutherin uskonpuhdistus salatiiteilijän kannalta arvosteltuna» ja Idän Tähtien iltamassa aineesta »Mitä tiedän ja ajattelen Kristuksen tulosta». 1917:387—388,

Avatessani Suomen Teosofisen Seuran kymmentä vuosikokousta sunnuntaina lokakuun 21 p:nä klo 9,15 aamulla Bulevardi 7:ssä, joka tilaisuutta varten oli köynnöksillä ja kukiilla ja suurella maalattulla Suomen haltia-lipulla koristettu, sanoin, että tämä kokous oli pidettävä »viisauden merkissä» ja että osanottajien tuli mietiskelyssä anoa ymmärrystä ja mieltä oikein ratkaistakseen niitä moninaisia kysymyksiä, joita kokoukselle esitettäisiin. Kun nyt perästäpäin ajattelen kokouksen menoa, tuntuu minusta, että pitkien ja joidenkuiden mielestä ehkä väsyttävien ja kriittisten keskustelujen jälkeen tultiin niin hyviin tuloksiin kuin yleensä tällä hetkellä saattoi toivoa. Monta tähdellistä ja Seuramme vastaiselle toiminnalle tärkeätä päätöstä tehtiin tuossa kolme päivää kestävässä vuosikokouksessa.

Ensinnäkin ylisihteeriyden suhteen. Hoidetuani tätä virkaa kymmenen vuotta umpeen olin jo ennen kokousta jyrkästi kieltäytynyt jälleenvaalista. Tein sen uudestaan kokouksessa, kun edustajat taas tuntuivat yksimielisesti toivovan, että pysyisin virassani. Minun kannani erosi vanha hallinto, ja johtoasemiin valittiin nyt uudet henkilöt kokonaan. Vilpittömästi iloitsin uuden hallinnon kokoonpanosta, joka tuntui lupailevan paljonkin vastaisen riipeän ja virkeän toiminnan varalta. Ylisihteeriksi tuli tohtori W. Angervo Mikkelistä, varapuheenjohtajaksi kirjailija Väinö Vaivanne, taloudenhoitajaksi maisteri Hugo Vaivanne, looshisihteeriksi herra Yrjö Kallinen Oulusta, muiksi jäseniksi tuomari Unto Nevalainen, herra

Yrjö Lehtinen ja rouva Kyllikki Ignatius. Minulle henkilöisesti vuosikokous teki suuren kunnian valitessaan minut Suomen T. S:n kunniajäseneksi ja suodessaan minulle arvonimen »perustaja-ylisihteeri». Muutamat ystävät valmistivat minulle suuren ilon lahj ottaessaan minulle kalliin, briljantilla koristetun kultakelton.

Tärkeitä olivat myös päätökset virallisen jäsenlehden perustamisesta ja T. S. Kannatusliiton varojen asettamisesta yksinomaan hallinnon käytettäväksi. Jäsenlehti ilmestyy ensi vuoden alusta joka toinen kuukausi ja sen kustantamiseksi otetaan jäseniltä ylimääräisenä verona: irtojäseniltä Smk. 2:50, looshijäseniltä Smk. 2:— T. S. Kannatusliiton varat olivat ennen minun käytettävissäni teosofisen propagandatyön hyväksi, nyt on asetettu erityinen »kannatusrahaston sihteeri», joka esittää hallinnolle kaikkia propagandatyötä koskevia asioita ja ehdotuksia. Vuosikokouksessa sai niinkään virallisen kasteensa viime marraskuussa Helsingissä perustettu Veljesrahasto, jonka tarkoituksena on auttaa etupäässä Seuran jäseniä lainoilla ja lahjoilla heidän tilapäisissä henkilöissä tarpeissaan. Sitäkin rahastoa hoitaa hallinto ja sen yhteydessä olevia kysymyksiä esittää hallinnolle »veljesrahaston sihteeri». T. S. hallinto on täten ministeristön kaltainen, jonka useimmilla jäsenillä on omat salkkunsu: puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, taloudenhoitaja, looshisihteeri, kannatusrahaston sihteeri ja veljesrahaston sihteeri.

Toisia kauas kantavia päätöksiä olivat: päämajan liittäminen T. S. yhteyteen sen lailliseksi omaisuudeksi ja Kustannusliikkeen muodostaminen osakeyhtiöksi. Näiden asioiden järjestely on vielä keskeneräinen. Kustannusosakeyhtiön osakkaat kokoontuvat perustavaan kokoukseen Helsingissä marraskuun 18 p:nä.

Vuosikokouksen yhteydessä oli kaksi juhlatilaisuutta: Teosofisen Seuran kymmenvuotisjuhla ja Idän Tähtien iltama. Molemmat pidettiin vanhalla ylioppilastalolla, ja sekä matinee että iltama oli houkutelut Kansan Näyttämön avaran katsomon täyteen yleisöä. Edellisen ohjelmaan kuului: alkusoitto viululle, sellolle ja pianolle (Lepo Laurila y.m.), P. E:n esitelmä Lutherin uskonpuhdistuksesta, Dagmar Parmas-Saarnion soololaulua, Jussi Snellmanin sepittäjä ja lausuma runo, Lepo Laurilan viulusoolo, prof. V. Heikelin puhe ruotsiksi sekä Dagmar ja Yrjö Saarnion duetto. Idän Tähtien iltaman ohjelmassa oli Eero Saaren viulusoolo, tri W. Angervon sepittäjä ja lausuma prologi-runo, Väinö Valvanteen tervehdyspuhe, P. E:n esitelmä Kristuksen tulosta, Anna Angervon soololaulua, Aleksis Kiven näytelmä »Lea», Hilda ja Aapo Pihlajamäen, Jussi Snellmanin, Kosti Elon ja Jukka Kuusiston esittämänä, sekä lopuksi Axel von Kothernin kantaatti »Mestaria oottain» sooloille, kööriille ja pianolle (Anna ja Willie Angervo, T. S. N. L:n sekakuoro Heikki Halosen johtamana y.m.). Syvän ja unohtumattoman vaikutuksen teki Kiven ihana »Lea» teosofisten taiteilijain tulkitsemana. Siinä todella Kivi osottautuu kaiken muun ohella myöskin suomalaisen kaunokirjallisuuden ensimmäiseksi

suureksi nykyaikaiseksi mystikoksi. Niin psykologisen sattuvasti hän kuvaa Lean sisäisiä voittoja ja hänen isänsä järkyttävää kääntymystä, antaen Jeesuksen kaikkivoitavan hyvyiden vaikuttua niiden aiheuttajana.

Kymmenes vuosikokous oli kukkurallaan virallisia keskusteluja, joten aikaa ei jäänyt yhtään vapaaseen seurusteluun. Sitä varmaan monet kaipasivat! Olihan sentään aatteellistakin keskustelua kahdesta kysymyksestä: veljeys ja kansanvalta (alusti Väinö Vaivanne) sekä rauhanaate (alusti Otto Mölsä). Olihan myös esitelmä Hugo Valvanteelta aineesta »buddhanusko» ja »kysymysilta», jossa P. E. yastasi kysymyksiin.

Kaikissa keskusteluissa ilmeni kuin kaksi suuntaa: nimittäisinkö niitä ulospäin pyrkiväksi ja sisäänpäin syvennyväksi? »Vanhaa» sisäänpäin syvennyvää suuntaa edustin m.m. minä, »uutta» toiminnanhaluista nuoret nousevat voimat. Loppujen lopuksi tultiin kuitenkin siihen tulokseen, ettei mitään voittamatonta eroa ollut näiden »suuntien» välillä. Ylisihteeri Angervo ehdotti, ettei puhuttaisi enää »vanhasta» ja »uudesta suunnasta», vaan ymmärrettäisiin, että kaikki kuului teosofiseen työhön ja kaikelle oli arvo annettava. 1917:390—392,

Suomen Teosofisen Seuran Jäsenlehti. Äskeinen S. T. S. vuosikokous hyväksyi perustaja-ylisihteerin tekemän ehdotuksen, että seuran toimesta julaistaisiin virallinen jäsenlehti, joka lähetettäisiin kaikille jäsenille. Uusi hallitus tämän päätöksen nojalla päätti ruveta ehkä jo tämän vuoden lopulla julkaisemaan tällaista lehteä, joka ilmestyy joka toinen kuukausi ja tulee kaikille jäsenille. Lehti lähetetään yhteisesti looshelle, irtojäsenille erikseen. Ylimääräinen verotus, jonka vuosikokous myöskin hyväksyi, tulee tähän käytettäväksi siten, että looshit maksavat 2 mk. kutakin jäsentä kohti, irtojäsenet suorittavat 2:50. Muuten pyysivät maksut ennallaan. Tämä jäsenlehti on virallinen, jonka vuoksi maksutkin ulotetaan kaikkiin, mutta voidaan siitä pyytää vapautusta kuten muistakin jäsenmaksuista. 1917:436,

Suomen Teosofinen Seura viettää yhdennessä vuosikokouksensa ja -juhlaansa elokuun 17 ja 18 p:nä osaksi T. S. Päämajassa Oulunkylässä, osaksi Helsingissä. Vuosikokouksen jälkeen aiotaan toimeenpanna tavanmukaiset kesäkurssit, joissa tulen sekä vastaamaan kysymyksiin että pitämään sarjan luentoja. Toisista luennopitäjistä tiedän mainita ainakin J. R. Hannulan ja Väinö Valvanteen. 1918:99,

Elokuun merkkitapaus teosofisessa maailmasamme oli yhdestoista vuosikokous, joka pidettiin Tuonenkylässä T. S:n päämajassa kuukauden 17 ja 18 p:nä. Kesällä olimme uskoneet, että vuosikokous olisi pidettävä syyskuussa, ja kun hallitus äkkiä siirsi sen elokuuhun, pelkäsimme, ettei monikaan Seuran jäsen pääsisi tulemaan. Kuitenkin saimme taas iloksemme todeta, että Seuramme vuosikokoukset ovat omiansa herättämään jäsenten mielenkiintoa, sillä tähänkin kokoukseen näin kalliina elintarvepulan aikana oli saapunut satakunta osanottajaa. Ikävä kyllä ei ylisihteeri, tohtori

Angervo voinut saapua Mikkelistä. Hänen tilallaan kokouksen avajajana toimi sentähden hallituksen varapuheenjohtaja V. H. Vaivanne, ja ylisihteerin kirjottaman tervehdyspuheen luki ääneen rouva Olga Salo. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin sitten allekirjottanut, sihteeri taas liikemies J. A. Tukiainen.

Voi sanoa, että tämän yhdennessä vuosikokouksemme koko aika ja intressi kohdistui ylisihteerivaaliin. Vanha hallitus oli toiminut vaikeissa olosuhteissa. Varsinainen yhteistointa oli ollut mahdoton jäsenten kesken, jotka asuvat hajalla ympäri Suomen. Sitäpaitsi oli kapina riistänyt siltä kaksi sen parhaimmista jäsenistä. Huomautettiin sentähden heti alussa, että uusi hallitus oli tarpeen vaatima, hallitus, jonka jäsenet asuisivat samalla paikkakunnalla. Ylisihteerin ehdokkaiksi asetettiin perustaja-ylisihteeri ja Väinö Vaivanne, vaikka minä puolestani kieltäydyin, kuten viime vuosikokouksessa. Siitä huolimatta tulin lippuäänestyksessä valituksi. Ilmotin silloin kokoukselle, etten voinut luottamustointa vastaanottaa, mutta lupasin ensi vuonna siihen ryhtyä, jos Seura sitä haluaisi, ja pyysin, että nyt yksimielisesti pidettäisiin toinen ehdokas ylisihteerinä. Kokous hyväntahtoisesti tähän suostui, samoin kuin herra Valvannekin.

Tässä yhteydessä minun nyt kuitenkin täytyy huomauttaa, että asiat eivät jääneet yllämainitulle kannalle. Seuraavalla viikolla tuli näet virkaa tekevä ylisihteeri luokseni ja pyysi, että vapauttaisın hänet toimestaan. Suostuin siihen luopumatta silti omasta kielteisestä kannastani ja järjestin Seuran asiat seuraavaan tapaan. Itse olen virallisesti ja nimellisesti taas ylisihteeri. En kuitenkaan suorita muita tehtäviä kuin diplomaattien eli jäsenkirjojen allekirjotuksen; hallituksen kokouksiin en ota säännöllisesti osaa, ainoastaan tärkeämissä kysymyksissä annan neuvoita. Rouva Olga Salo hoitaa ylisihteerin juoksevia tehtäviä ja johtaa puhetta hallituksen kokouksissa. Neiti Helmi Rissanen toimii Seuran rahastonhoitajana. Herra Väinö Vaivanne on edelleen hallituksen jäsen ja toimittaa jäsenlehteä. Muut hallituksen jäsenet ovat: neiti Helmi Jalovaara, looshisihteeri, maisteri Hugo Vaivanne, propagandasihteerit, rouva Yrjö Ignatius, herrat G. V. Mustonen ja Yrjö Lehtinen.

Vuosikokouksen virallinen puoli veti niin tyystin käytettävissä olevan ajan, ettei jäänyt tilaisuutta teosofisiin keskusteluihin. Henkinen virkistys rajottui sentähden kahteen juhlaan, Idän Tähtien iltamaan lauaintaina päämajan tempelissä ja sunnuntai-illan vuosijuhlaan Helsingissä. Varsinkin viime mainittu oli rikkaan musikaalisen y.m. ohjelman kautta siksi eheä ja henkevä vaikutuksestaan, että maaseudulta saapuneet jäsenemme saivat ainakin yhden ihanan ja kauniin muiston kansallissotavuoden teosofisesta vuosikokouksesta. 1918:131—132

Teosofinen kanslia Helsingissä. Kauan on kaivattu Helsingissä teosofista toimistoa, joka määrätynä hetkenä päivässä olisi auki ja jossa Teosofisen Seuran asioita saisi tiedustella ja toimittaa. Sellainen tulee nyt ensi vuoden alussa

avattavaksi Bulevardin 7:ssä kirjastohuoneessa. Kanslia-aika tulee olemaan klo ½5—½6 Ja Perustaja-yli sihteeri on toimistossa tavattavana torstaisin ja mahdollisesti maanantaisin. T. S. hallinnon varapuheenjohtaja rouva Olga Salo «n kansliassa tiistaisin ja perjantaisin ja Seuran rahastonhoitaja neiti Helmi Rissanen keskiviikkoisin ja lauantaisin. 1918:256,

S. T. S:n kahdestoista vuosikokous pidetään helluntaina kesäk. 7—9 p:nä Seuran Päämajassa Tuonenkylässä. 1919:128,

S. T. S:n vuosikokouksen jälkeen tulee luultavasti pidettäväksi tavanmukaiset kesäkurssit, joiden ohjelmaan m.m. kuuluu pari luentosarjaa Pekka Ervastilta. Kurssit ovat T. S:n jäseniä varten ja kestävät heinäkuun 10—15 p:nä. Helsingiläiset jäsenet", jotka eivät voi ottaa osaa kurssiin, voivat saapua iltaluentoihin klo 7. 1919:160,

Suomen Teosofisen Seuran kahdestoista vuosikokous, joka pidettiin Päämajassa helluntaina, jätti jälkeensä mitä paraimman muiston. Vaikka keskustelut olivat pitkät, vilkkaat ja kiivaat, jouduttiin joka asiassa lopulta toivottuun tulokseen. Monta kauas kantavaa päätöstä tehtiin, esim. että Teosofinen Seura on pidettävä ulkopuolella kaikkea poliittikkaa ja ettei edes teosofian nimeä saa sekoittaa mihinkään yhteiskunnalliseen tai valtiolliseen toimintaan; jos Seuran jäsenet haluavat kokouksissaan pohtia poliittisia t.m.s. kysymyksiä, on se tapahtuva teosofisessa hengessä, mikä merkitsee, että asioita on katsottava ja pohdittava niin monelta puolelta kuin mahdollista. Ylisihteerikysymys sai vihdoin onnellisen ja tyydyttävän ratkaisun, -kun — minun jyrkästi kieltäytyttyäni jälleen vaalista — Suomen T. S:n ylisihteeriksi yksimielisesti valittiin tohtori John Sonck, jonka nimi oli kaikille teosofeille rakas ja tunnettu, vaikkakin hän henkilökohtaisesti oli useimmille vieras. Minulle tämä vaali tuotti mitä suurinta sisäistä iloa ja tyydytystä, sillä tohtori Sonck ei ole ainoastaan teosofisen liikkeen vaan minunkin monivuotinen ystäväni, enkä parempiin käsiin olisi osannut uskoa Seuran johtoa ja hoitoa. Kun Seuran sääntöihin vielä tehtiin se muutos, että ylisihteeri valitaan kolmeksi ja hallituksen muut jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan eikä kuten tähän saakka joka vuosi, on koko ylisihteerikysymys nyt pitkäksi aikaa onnellisesti ratkaistu.

Kesäkurseista ei tänä vuonna tullut mitään. Sen sijaan pidin tiistaina kesäkuun 9 p:nä neljä luentoa erilaisista kuolemanjälkeisistä asioista, jotka luennot ehkä vielä tänä vuonna ilmestyvät kirjana. 1919:163.

S. T. S:n 13:s vuosikokous pidetään juhannuksena Seuran päämajassa Pakinkylässä. 1920:240,

Suomen Teosofinen Seura voi jakautua kahteen itsenäiseen osastoon ks. R-R. 1920:242—247,

Seuramme kahtiajaon johdosta on etevä ja uuttera työntekijämme J. R. H. kirjoittanut ks. R-R. 1920:243—247,

Suomen T. S'n perustaja-ylisihteeri kävi kesällä — ei kaikissa, vaan useimmissa — teosofisissa loosheissa puhuttelemassa jäseniä n.s. kahtiajaon johdosta. — — — T. S:n

kahtiajako, ks. R-R. 1920:334—336, R-R: 1920:338—348,

Teosofisen Seuran perustaja-ylisihteeri — — — teki selkoa ensin niistä syistä, jotka ks. R-R. 1920:382—384,

Vuonna 1917 vetäytyi hän pois ylisihteerin virasta ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:329 muist. 334,

Julkaisen tässä numerossa »muutamia tietoja Suomen teosofisen liikkeen historiasta» — kaikki yht'aikaa, tilastollisen kuivina ja luurankomaisina. En ole päässyt siihen tunnelmaan, joka vaaditaan muistelmien kirjoittamiseen. Innostuin ajatuksesta viime syksynä mutta kun ei silloin ollut aikaa panna paperille kaikkia niitä lystikkäitä ja surullisia muistoja, jotka tulivat mieleen, en sen perästä enää ole saanut kiinni langan päästä, vaan olen nyt tyytynyt muutamaasiin numeroihin ja tiedonantoihin, jotka kyllä ovat historioitsijan kannalta hyödyllisiä, mutta sangen mehuttomia tavallisen lukijan kannalta. Koska minulla joka tapauksessa on yhtä ja toista kerrottavaa menneiltä vuosilta, toivon, että tilaisuus siihen joskus vielä minulle suodaan. 1924:210,

MUUTAMIA TIETOJA SUOMEN TEOSOFISEN LIIKKEEN HISTORIASTA.

I

Suomen teosofisen liikkeen alkuajat.

Huomattava seikka on, että samana vuonna kun Mad. Blavatsky muutti manalle, teosofinen aalto pyyhkäisi yli Suomen, ja että taas samana vuonna kun eversti Olcott kuoli, T. S. Suomalainen osasto perustettiin.

1891. Ensimmäinen herätys. »Nya Pressen» sisältää Mr. A. Fullertonin artikkelisarjan »Hvad är teosofien?», jonka ruotsiksi on kääntänyt toimittaja J. F. Rossander Tukholmassa. Ruotsinkielistä teosofista kirjallisuutta aletaan Suomessa myydä. Ensimmäiset suomenmaalaiset jäsenet liittyvät T. S:aan.

1894. Suomessa on nyt noin 30 jäsentä kirjoittautunut: irtojäseniksi skandinavilaiseen T. S:aan. Helsingiläiset jäsenet (luvultaan 12) kokoontuvat kevään varrella kahdesti kuukaudessa ja muodostavat lokakuun 14 p:nä yksityisesti »Helsingfors teosofiska förening», jonka puheenjohtajana oli arkkitehti A. Wendell. Yhdistyksellä on kokouksia joka toinen sunnuntai talven kuluessa (1894—1895). Yksi kokous 2 p:nä jouluk. on myöskin ulkopuolisille avoinna.

1895. Myöskin Hankoon perustetaan epävirallinen paikallisyhdistys. Jäsenluku on Suomessa 40; syksyllä on m.m. Pekka Ervast liittynyt skandinavilaiseen T. S:aan.

1896. Muutamat helsinkiläiset jäsenet ehdottavat kirjelmässä muille, että perustettaisiin teosofinen kirjasto ja lukuhuone. Ehdotusta kannatetaan ja Kämpin hotellissa pidetyssä kokouksessa 15 p:nä syyskuuta asetetaan kolmimiehinen komitea hanketta toteuttamaan. Komiteaan kuuluvat kamreeri Hellner, prokuristi J. Backman ja yliopp. H. Silander.

1897. »Teosofiska Biblioteket i Helsingfors» avataan 10 p. tammikuuta omassa huoneustossaan, Uudenmaank. 15 ja läsnäolevia lausua ter-

vetulleiksi kamreeri H. Helmer. Ruotsalaiset kirjasto-esitelmät alkavat; joka toinen sunnuntai puhuvat vuorotellen ylioppilaat Herbert Silander ja Pekka Ervast; kuulijoita on 20—50 henkeä. Ylioppilas N. Jalander pitää touko-kuussa kaksi julkista esitelmää («Ihmisen kokoonpano» sekä »Karma ja jälleensyntyminen») Uusmaalaisen talolla. Kirjasto muutetaan kesäkuussa Maariank. 12, ja uudessa huoneustossa pidetään kokouksia joka torstai, jolloin luetaan Teosofian Avainta, keskustellaan ja pidetään esitelmää. Teosofisella Seuralla on nyt jäseniä Suomessa yli 50. Joulukuun 11 p:nä perustetaan Helsingissä teosofinen keskusteluseura, jossa on 44 jäsentä (T. S:n jäseniä y.m.); puheenjohtajana toimistopäällikkö C. B. Federley. Vuoden kuluessa tavataan P. E:n artikkeleita sekä Nya Pressenissä että suomeksi Päivälehdessä. Myöskin Uusi Kuvaletti Kuopiossa sisältää pari kirjoitusta A. S:ltä. Painosta ilmestyy »Teosofisk Uppslagsbok», Pekka Ervastian laatima, ja Matti Kurikan »Ulapalle».

1898. Säännöllisiä torstai-kokouksia pidetään Kirjastossa. Ruotsinkielinen keskusteluseura kokoontuu kerran tai kahdesti kuussa. Teos. Kirjaston vuosikokouksessa 2 p. tammikuuta valitaan johtokuntaan kamreeri Hellner puheenjohtajaksi teknikot Alb. Backman ja H. Grönberg. Ruotsinmaalainen herra G. Ewerth pitää yhden (Elämän ja kuoleman arvoitukset) ja Pekka Ervast kaksi julkista esitelmää ruotiksi («Teosofia uskontona» sekä »Kuolematonmuus») Uusmaalaisen talolla. P. E:n artikkeleita edelleenkin Nya Pressenissä ja Päivälehdessä. Painosta julkaistaan »Teosofien som religion tvä föredrag», kirj. Pekka Ervast (yli-painos Humanitas-lehdestä) sekä »Den hemliga läran» samalta tekijältä (ylijainos Nya Pressenistä). T. S:n jäsenten luku nousee 66:een. Kirjastosta annetaan yli 600 kirjallai-naa.

1899. Valtiolliset routavuodet alkavat. Kirjaston ruotsinkielisiä torstai-iltoja jatketaan, mutta niillä on enempi yksityinen luonne. Painosta julkaistaan »Johdantoa teosofiaan» kirj. Annie Besant, suomentanut P. E., muutamien yksityisten asiansharrastajain kustannuksella. Kirjaston toimikunta valitaan entiselleen.

1900. Teosofinen lainakirjasto perustetaan Viipuriin. Helsingin kirjastolle valitaan entinen toimikunta. Torstai-iltojen ruotsinkielisiä kokouksia jatketaan.

1901. Kamreeri H. Hellner, Helsingin Teos. Kirjaston puheenjohtaja valitaan Tukholmassa Skandinavisen Sektсионin edustajaksi ja suomalaisiksi hallinnon jäseneksi. Tänä vuonna alkaa suomenkielinen teosofinen työskentely. Tammikuusta toukokuuhun ilmestyy Jean Boldtin ja Pekka Ervastian viikkolehti »Uusi Aika», joka sisältää »teosofisia kirjoituksia» P. E:ltä. Keväällä pitää P. E. kaksi julkista ruotsinkielistä esitelmää («Teosofian suhde nykyajan ihmisiin» sekä »Teosofia ja kristinusko») ja kaksi suomeksi työmiehille (samat aineet); syksyllä pitää sama puhuja vielä yhden suomenkielisen esitelmän Työväenyhdistyksessä. Toimittaja V. Palomaa, joka Uuden Ajan kautta oli voitettu teosofialle, alkaa säännöllisesti joka sun-

nuntiaamu puhua Sörnäisten työväenyhdistyksen talolla. Jouluksi ilmestyy tekijän kustannuksella »Valoa kohti», esitys teosofian opeista, kirj. Pekka Ervast. Kirja saavuttaa suomalaisessa yleisössä suosiota.

1902. Palomaa jatkaa säännöllisiä esitelmään; kutsutaan myöskin puhumaan Kotkaan, Viipuriin ja Turkuun. Pekka Ervast kutsutaan syksyllä puhumaan Kouvolan nuorisoseuraan. Viikkolehti »Työmiehen Illanvietto», joka syksyllä perustetaan, toimittajana A. B. Sarlin ja V. Palomaa, alkaa säännöllisesti sisältää artikkeleita teosofiasta V. P:lta sekä P. E:ltä ja herättää paljon vastustusta työväen materialistisissa piireissä. Lokakuussa perustetaan »Valon Airut»-niminen komitea teosofisen kirjallisuuden hankkimiseksi suomen kielelle. Komitean ensimmäiset jäsenet ovat: O. Reinikainen, puheenjoht., A. Aaltonen, S. Sippola, S. Sampo, K. Henriksson, V. Palomaa, Pekka Ervast.

1903. Teosofinen kirjallisuuskomitea julkaisee ensimmäisen kirjansa »Omantunnon uskonto», kirj. C. R. Sederholm, suomentanut Martti Humu. Kenraali Sederholm maksaa kirjan painokustannukset (1,000 kapp.) ja lahjoittaa koko painoksen »Valon Airueelle», niinkuin rouva M. H. ilmaiseksi oli käänneksen tehnyt. Kahdessa viikossa myydään 700 kappaletta, ja näin karttuneet varat ovat ensimmäisenä kustannuspääomana. Nyt julkaistaan vuoden kuluessa lisäksi viisi kirjaa: »Uskonnosta ja elämästä», kirj. Pekka Ervast, »Luonteen kasvatus», kirj. R. W. Trine, suom. P. E., »Kun usko petti» kirj. P. E. sekä kirjoista »Omantunnon uskonto» ja »Valoa kohti» uusi painos. Palomaa lisäksi alkavat nyt myöskin Pekka Ervast ja Martti Humu vuorotellen puhua Sörnäisten Vuorellassa. Keväällä pitää P. E. kirjastossa ruotsinkielisiä esitelmää, joista tulot lankeavat suomalaiselle kustannuskomitealle. Ruotsalaiset kirjastokokoukset torstai-illoin, jotka koko ajan ovat säännöllisesti jatkuneet, tulevat nyt vilkkaammiksi ja eloisammiksi. Joulukuussa anoo P. E. lupaa suomalaiselle teosofiselle aikakauslehdelle nimeltä »Uutta Valoa».

1904. Teosofisen Kirjaston vuosikokouksessa pitää puheenjohtaja, kamreeri Hellner huomattavan esitelmän »Kalevalasta teosofisena runoteoksena». »Valon Airut», suomalainen kirjallisuuskomitea, pitää ensimmäisen vuosikokouksensa 31 p:nä tammikuuta. Kokouksessa on läsnä 250 henkeä ja ohjelmaan kuuluu esitelmää, soittoa ja laulua. Noin 800 markkaa kootaan suomalaisen kirjallisuuden hyväksi. Tänä vuonna julkaistaan C. W. Leadbeaterin »Teosofian ulkopiirteet», suom. V. Palomaa, »Teosofia ja Teosofinen Seura», »Salainen Oppi ja muita kirjoituksia» sekä »Mitä on kuolema», kaikki Pekka Ervastian kirjoittamia, »Uutta Valoa»-lehdelle antaa epäyksen kenraalikuvernööri Bobrikoff vähää ennen kuolemaansa. Sörnäisissä jatkuvat esitelmät säännöllisesti joka sunnuntai paitsi kesäkuukausina. Keski- ja loppu-kuukausina pidetään suomalaisia keskustelu- ja kysymys-iltoja. Pyynnöstä pidetään siellä taällä maaseudulla esitelmää. Ruotsalaiset kokoontuvat myös kirjastoon torstai-illoin, jolloin m.m. käydään Bhagavad Gitan läpi ja tulkitaan sitä.

Marraskuussa anoo Martti Humu lupaa »Omalletunnolle, Teosofiselle Aikakauslehdelle». Kirjastosta otetaan lainoja noin 800.

1905. »Valon Airueen» toisessa vuosikokouksessa kootaan 600 mk. suomalaisen kirjallisuuden hyväksi. Vuoden kuluessa ilmestyy Annie Besantin »Jälleensyntyminen», käänt. V. Palomaa, »Bhagavad Gita eli Herran laulu», Franz Hartmanin saksalaisen käännöksen mukaan suom. Martti Humu. »Mistä tulen, mihin menen?», kirj. Carl du Prel, suom. S. G — d, »Sukupuoliasia järjen ja hengen valossa», kirj. V. Palomaa, »Ajatuksen laki», W. Atkinson, suom. Matti Kurikka, »Salatieteilijän sanakirja», kirj. Pekka Ervast. Maaliskuussa saadaan lupa »Omalletunnolle» ja toukokuussa ilmestyy ensimmäinen kaksiosnumero. Tilaa jain luku nousee pian yli tuhannen. Syksyllä anoo »Valon Airueen» rahaston- ja taloudenhoitaja F. A. Johansson laillista vahvistusta »Teosofiselle Kirjakaupalle ja Kustannusliikkeelle». Lokakuussa saadaankin vahvistus. Julkiset sunnuntaiesitelmät, keskustelu- ja kysymysillat sekä kirjaston torstai-illat jatkuvat niinkuin ennenkin. Esitelmät pidetään pyynnöstä eri paikoin maaseudulla.

1906. »Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen» kolmas vuosikokous maaliskuun 4 p:nä. Kootaan 600 mk. Tänä vuonna ilmestyy »Buddhalainen katkimus», kirj. H. S. Olcott, suom. P. E., »Omantunnon uskonto», kolmas painos, »Teosofia ja Teosofinen Seura», toinen painos, »Elämän kysymyksiä», kirj. Tuntematon, »Astrologian järjellinen perusta», kirj. A. H. Barley, suom. A. N. ja I. G., »Teosofian Avain», kirj. H. P. Blavatsky, suom. V. H. V. ja P. E. Palomaa »Sukupuoliasia»-nimisen kirjan herättämien erimielisyyksien johdosta muuttamat yksityiset ostavat koko painoksen takavarikkoon 7 vuodeksi. »Omatunto» jatkuu, vaikka tilauksia vasta vuoden lopulla on kertynyt tuhanteen. Muu toiminta on entisellään. V. Palomaa tulee liikkeen matkapuhujaksi — kustannukset korvataan vapaaehtoisilla kuukausiavustuksilla — ja käypi monilla seuduilla ympäri Suomea, muutamain paikoin useammastikin. Väinö Valvanne († 1919) jättää 19-vuotiaana muut tulevaisuudentuumat ja antautuu teosofiseen työhön. Helmikuussa päättävät muuttamat asianharrastajat perustaa teosofisen laulukunnan, jonka ensimmäisenä johtajana on neiti Maritta Lehtonen. Sittenkin keväällä tarjoutuu säveltäjätär neiti Ida Moberg tämän sekakuoron johtajaksi ja tarjous otetaan innostuksella vastaan. Kööri työskentelee ahkerasti ja esiintyy ensimmäisen kerran toukokuussa esitelmäkauden päättäjaisissä Sörnäisissä. Syksyllä hankkii kööri itselleen oman pianon jäsenten ja ulkopuolisten vapaaehtoisilla lahjoilla. Varojansa lisää kööri muutamia iltamia pitämällä. Marraskuussa päätetään julkisessa teosofisessa kokouksessa Helsingissä Teosofisen Seuran Suomalaisen Osaston perustaminen.

1907. T. K. ja K-liikkeen neljäs vuosikokous maaliskuun 3 p:nä. Kootaan 276 mk. Vuoden aikana julaistaan »Henkimaailman salaisuudet ja kuolemanjälkeinen elämä», kaksi esitelmää,

pitänyt P. E. »Enkelein lankeemus», viisi esitelmää, pitänyt P. E. »Karma» kirj. Annie Besant, suom. V. Palomaa, »H. S. Olcottin elämäntyö», kirjoittanut P. E. »Ihminen ja hänen ruumiinsa», kirj. Annie Besant, suom. V. Palomaa. »Omantunnon» tilausmäärä nousee taaskin vuoden lopulla tuhanteen. Muu toiminta jatkuu yhä niinkuin ennenkin. Palomaan matkavuosi päättyy maaliskuussa. Maaliskuussa ja syyskuussa pidetään taas kokouksia osastokysymyksen ratkaisemiseksi ja syyskuun 15 p:nä perustetaan lopullisesti T. S. Suomalainen osasto. *)

II

Suomen Teosofinen Seura.**)

Teosofisen Seuran Suomalainen Osasto sai osastokirjansa lokakuun 21 p:nä 1907, kun ylisihteeriksi valittiin Mr. Pekka Ervast matkusti Tukholmaan ja Presidentti¹ siellä allekirjoitti sanotun kirjan. Marraskuussa 1906 sekä maaliskuussa ja syyskuussa 1907 oli pidetty kokouksia ja päätetty perustaa Osasto, ja viimeisessä kokouksessa muodostettiin ensimmäinen hallinto ja valittiin ylisihteeri. Teosofisia esitelmät oli pidetty vuodesta 1901 lähtien, ja vuonna 1903 oli perustettu Teosofinen Kustannusliike³, joka rekisteröitiin 1905⁴. Silloin oli mahdoton muodostaa Osasto, koska lait eivät sitä sallineet, miitta 1905 tapahtui poliittinen muutos, joka teki mahdolliseksi Osaston järjestelyn, ja työ sen hyväksi alkoi yllämainitulla tuloksella.

Osasto kasyoi nopeasti, lisäten viisi uutta looshia 1908⁵, ja aikaansa arvokasta kirjallista ja taiteellista toimintaa Mr. Pekka Ervastin johtamana ja inspiroimana, joka itse puolestaan vakavasti tutki Suomen mystillisiä perintätietoja ja sangen hyödykkäästi paljasteli tätä okkultisen viisauden rikasta suonta⁶. Vuonna 1910 Mr. Pekka Ervast aloitti vaikeaa tehtävää, H. P. Blavatskyn käänteentekevän teoksen S alaisen Opin suomentamista⁷, ja ensimmäinen 200 sivua käsittävä vihko ilmestyi toukokuulla 1910. Vuonna 1911 ylisihteeri kertoo »Teosofisen Nuorisoliiton» muodostamisesta, — mielenkiintoinen tapahtuma, kun ajattelee suurta nuorisotoiminnan puhkeamista Seurassa vuonna 1923 s.

Samana vuonna näyttäytyi saksalaisen ylisihteerin voimakas kristinuskoa puoltava ja itää vastustava mielenlaatu, joka seuraavana vuonna aiheutti kaikkien Idän Tähtien jäsenten karjoittamisen Saksalaisesta Osastosta ja siitä johtuvan Pää-Neuvoston päätöksen, jota noudat-

*) Tämän tilastollisen esityksen laadin alkuperäisesti Suomen Teosofisen Seuran ensimmäistä vuosikertomusta varten, joka julkaistiin painosta v. 1908. Koska se varmaankin on tuntematon useimmille Ruusu-Ristin lukijoille, olen ottanut sen tähän sangen pienillä korjauksilla.

***) Suomennan tähän T. S:n presidentin, toht. Annie Besantin aikakauskirjan »The Theosophistin» huhtikuun numerossa 1924 olleen kirjoituksen. Valaisen sitä oikaisuilla ja selityksillä heti seuraavassa luvussa. Numerot sanojen jälkeen viittaavat oikaisujen ja selistysten vastaaviin numeroihin.

taen presidentti lakkautti silloisen Saksan T. S:n osastokirjan ja uudisti sen niiden 17 looshiin hyväksi, jotka jäivät uskollisiksi Teosofisen Seuran suvaitsevalle luonteelle⁹. Tohtori Steinerin käynti Suomessa vuonna 1912 ei sillä hetkellä aiheuttanut mitään häiriötä, mutta sai 60 jäsentä eroamaan seuraavana vuonna, jolloin hän perusti Antroposofisen Seuran. Huolimatta Suomen levottomasta poliittisesta tilanteesta T. S:n taiteellinen puoli jatkuvasti kehittyi, ja mainitsemme myös, että silloin pidettiin ensimmäiset suomalaiset kesäkurssit.¹⁰

Vuonna 1913 Mr. Pekka Ervast ilmoitti, että Teosofinen Päämajaja oli rakennettu Helsingissä ostetulle tontille¹¹. — suuri askel eteenpäin; mutta toiselta puolen Keisarillinen Senaatti kieltäytyi laillistuttamasta Suomen T. S:n sääntöjä, joiden rekisteröimistä oli anottu v. 1907. Helsingin piispa¹² leimasi T. S:n »ei-kristilliseksi seuraksi» — kieltämätön tosiasia. Mr. Pekka Ervast huomauttaa myös Idän Tähtien järjestön kasvusta, jonka kansallisena edustajana oli Mr. W. Angervo.

Tämä vuosi oli huomattava Eurooppalaisen Liiton Tukholman-kokouksesta, jossa 14 ylisihiteeriä oli läsnä ja joka päätti kokoontua seuraavan kerran Parisissa v. 1915, koska T. S:n Pää-neuvosto oli määrännyt ensimmäisen maailmankongressin pidettäväksi siellä sinä vuonna w. Mutta voi! vuonna 1914 puhkesi maailmansota, ja tuo kongressi pidettiin vasta v. 1921.

Suomi ei heti joutunut sodan jalkoihin; v. 1914 Mr. Pekka Ervast vielä oli ylisihiteerinä¹⁴, hän lausuu toivomuksenaan, että »Teosofinen Seura ei jakautuisi, vaan pysyisi voimakkaana käyttövälineenä Mestareille tulevaisuuden muo-vaamiseksi. Semmoinen on suomalaisten teosofien toivo».¹⁵ Tämä toivomus on täyttynyt¹⁶ sillä Seura on voimakkaampi kuin koskaan¹⁷ ja v. 1923 oli sille erittäin suotuisa aika¹⁸. V. 1914 mainitaan kiitoksella tri Sonckin työ. V. 1915 Suomi oli peittynyt sodan pilviin, eikä vuosikertomusta saapunut Adyariin¹⁹. V. 1916 ainoastaan yksi looshi, Sökaren, jatkoi kokouksiaan²⁰, ja vuosikokouspuheessaan presidentti huomauttaa: »tuntemme itsemme levottomiksi hyvän ystävämmekä Pekka Ervastin puolesta».

V. 1917 tohtori Angervo valittiin yhdeksi voodeksi (ylisihiteeriksi), ja v. 1918 Mr. Pekka Ervast — joka kokonaan oli antautunut Suomen salaisia perinnäistietoja koskeviin kirjallisiin tutkimuksiinsa²¹ — valittiin hyvin vasten tahtoaan kerran vielä vanhaan toimeensa. Seuraavana vuonna hän lopullisesti kieltäytyi, ja hänen iloisella suostumuksellaan valittiin tri John Sonck ylisihiteeriksi kolmeksi voodeksi, ja on sittemmin tullut uudelleen valituksi. Suomea on kohdannut onni nähdä luonaan v. 1922 Mr. ja Mrs. Ernest Wood, ja v. 1923 Mr. ja Mrs. C. Jinarjadasa. Tohtori Sonckin huolenpidon ja viisaan johdon alaisena Suomen T. S. edistyy hyvin ja harmoonisesti, mutta koskaan ei se saa unohtaa, kuinka suuressa kiitollisuuden vellassa se on Pekka Ervastille hänen monivuotisesta hartaasta työstään.

The Theosophist, huhtik. 1924.

III.

Oikaissuja ja selityksiä.

Numerot viittaavat edellisen luvun tekstissä oleviin numeroihin.

1. S.o. Mrs. Annie Besant, joka samana vuonna (1907) eversti H. S. Olcottin kuoleman jälkeen oli valittu Teosofisen Seuran kansainväliseksi presidentiksi.

2. S.o. suomalaisia esitelmiä, sillä ruotsiksi oli pidetty teosofisia esitelmiä paljon varhemmin (kts. ed. lukua).

3. »Valon airut»-niminen komitea alkoi toimintansa tammikuussa 1903, mutta perustettiin lokakuussa 1902 (vtr. I lukua).

4. Rekisteröiminen tapahtui F. A. Johanssonin nimessä, vaikka kirjat siihen saakka olivat ilmestyneet Pekka Ervastin vastuulla (vtr. I lukua).

5. Perustettaessa oli looshien sääntöjenmukainen lukumäärä 7.

6. Tämä on sanottu ennenaikaisesti, sillä varsinaiset Kalevala-harrastukseni alkoivat 1912.

7. En sitä työtä yksin aloittanut eikä koko hommasta olisi tullut mitään ilman työtoverini Väinö Valvanteen ahkeraa apua. Hän ensin suoritti suomennostyön; yhdessä sitten kävimme huolellisesti ja tarkkaan, lause lauseelta läpi suomennoksen, verraten sitä alkutekstiin, oikaisten ja korjaillen. Että Salainen Oppi ei ole täydellisesti ilmestynyt suomeksi (kaksi vihkoa puuttuu toisesta osasta), riippuu osaksi siitä, että V. H. V. sairastui ja kuoli, ennenkuin työ oli päättynyt, osaksi varojen puutteesta, vaikka nyttemmin olisikin tarjona minulla taitavia apulaisia.

8. Suomi oli siis edeltäjä-maa.

9. Tämä kuvaus on yksipuolinen, sillä tohtori Steinerin kanta tuskin lienee niin ahdasmielisesti kristillinen ja niin itämaalaisia uskontoja halveksiva kuin tässä otaksutaan.

10. Kiteellä v. 1912. Seuraavat kesäkurssit pidettiin päämajalla 1913 ja 1914, Mikkeliissä 1915, päämajalla 1918 ja 1919.

11. On tietysti oleva: Helsingin läheisyydessä.

12. Kysymyksessä on Porvoon tuomiokapituli.

13. Muistan, kuinka ilomielin ajattelin: Mrs. Besant on siis varma, että ensi vuonna ei ole sotaa Euroopassa, — ehkä onnellisesti päästään koko sotaan oh!

14. Olinhan ylisihiteerinä seuraavinakin vuosina.

15. Näillä sanoillani tahdoin lausua ilmi sen toivomuksen, ettei Teosofinen Seura eikä sen jäsenet sekaantuisi sotaan ja sodan tunnelmiin, vaan eläisi yleismaailmallisissa veljeystunteissa ja -toissa läpi koko sota-ajan.

16. Väärin sanottu, sillä minun toivomukseni ei täyttynyt.

17. Lienevätköhän samaa mieltä ne sankat joukot vanhoja teosofejia, jotka viime vuosina ovat jättäneet Teosofisen Seuran ja muodostaneet erilaisia ja erinimisiä yhtymiä eri maissa?

18. Jos lie liittynytkin uusia jäseniä runsaasti T. S:aan, kuka takaa, että nämä nuoret teosofit tietävät paremmin, mitä teosofia on ja mikä on teosofisen liikkeen alkuperäinen, varsinainen tarkoitus, kuin ne vanhat — voisi melkein sa-

noa veteraanit, — jotka toinen toisensa jälkeen tyytymättöminä poistuvat T. S.:sta?

19. Vuosikertomusta en lähettänyt vuosina 1915 ja 1916, koska postikulku oli niin epävarma, että Mrs. Besantkin oli lakkauttanut »Theosophistin» lähettämisen Suomen T. S.:lle, ja koska pankit eivät välittäneet rahoja Indiaan.

20. Suomen Teosofinen Seura jatkoi toimintaansa keskeytymättä sodankin aikana, looshit pitivät säännöllisiä viikkokokouksiaan ja vuosikokous pidettiin v. 1915 Mikkelissä ja v. 1916 Viipurissa. Vuosikokouksen pito mainittuina vuosina Helsingin puolella olisi tuottanut hankaluutta, koska olin venäläisen santarmiston erikoisen valvonnan alaisena ja johtamastani T. S.:sta käytiin vilkasta kirjeenvaihtoa kenraalikuvernöörikanslian ja Pietarin välillä. Sökären oli ruotsinkielinen looshi Helsingissä, joka oli v. 1911 eronnut Suomen T. S.:sta ja liittynyt suoraan Adyariin.

21. Paremmiin sanoen: olin toivonut saavani antautua, sillä semmoinen »antautuminen» ei ollut karmassani. Vaikeudet Suomen T. S.:ssa kärjistyivät huippuunsa v. 1920 ja lopuivat vasta siihen, että perustettiin Ruusu-Risti, Suomen Salatieteellinen tutkimusseura, marraskuun 14 p:nä 1920. 1924:219—320,

Syyskuun 15 p:nä 1907 perustettiin Teosofisen Seuran Suomalainen Osasto, jonka ensimmäiseksi ylishteeriksi P. E. yksimielisesti valittiin. Tätä luottamustehtävää hoiti hän jatkuvasti vuoden 1917 loppuun ja sitte vielä kerran v. 1918—1919. 1925:411—418,

vaikka olin Suomen T. S.:n »perustaja-ylishteeri» ks. R-R. 1926:69—71, R-R. 1927:167—169,

Hoidettuaan sitten noin kymmenen vuoden aikana ilmaiseksi sekä Kustannusliikkeen että ylishteerinä Teosofisen Seuran asiat, hän oli tilaisuudessa jättämään Seuralle velattoman kustannusliikkeen ja ylishteeriydestä luopuessaan lahjoittamaan T. S.:lle huomattavan kirjaston, jota paitsi hän siirsi Seuralle päämajan, jonka hän oli luonut muutamien kannattajainsa avulla, itse samalla esiintyen suurimpana rahallisenakin lahjoittajana.

Mutta millä se ylishteeri sitten eli? Työlään. Esitelmät kannattivat hyvin. Kirjallinen työ tuotti myös jonkun verran. Siinä on koko salaisuus. [*Öte, kirj. J. R. H.] 1932:234—235,

Oikaisuja. — — — Lisätieto. [*J. R. H:n ja P. E:n oikaisuja ja lisätietoja Toivo Paloheimon historiikkiin: »Piirteitä Suomen Teos. Seuran 25-vuotistaipaleelta.»] ks. Päämaja 1932:237—239,

emmekö puolestamme voisi tehdä mitään, jotta esim. Suomessa T. S. ja R-R. jälleen yltäisivät, ks. R-R. 1933:39.

VIII TIETOJA PEKKA ERVASTIN SUOMALAISISTA JA RUOTSALAISISTA LUENNOISTA.

[*Markeer. yleensä jätetty merkitsemättä.]

ks. P. E. VII 1905:27. 116, 148, 179, ks. P. E. V Lahti 1905:211, P. E. VII 1905:243,

24 p:nä piti Pekka Ervast luennon sukupuoliasista, puhuen samaan suuntaan kuin tämän lehden kirjoituksessaan sukupuoliasista »teoso-

fian valossa». 1906:27 [*ks. art. Sukupuoliasia teosofian valossa 1906:12—17],

Sitten teki Pekka Ervast numerojen ja laskujen avulla selkoa kustannusliikkeen viimevuotisesta toiminnasta. — — — Kaiken lopuksi puhui innostavasti Pekka Ervast. Hän johdatti mieleen, mitä teosofinen työ, teosofinen elämä itsessään on; se on sitä ks. kustannusliike 1906:86—87,

Tukholmassa — — — Julkisen luennon — — — tulee pyynnöstä Pekka Ervast Suomesta.

ks. P. E. VI Tukholma 1906:124, P. E. VII 1906:140,

Pekka Ervast piti julkisen esitelmän »Teosofisen Seuran pyrinnoista ja tarkotuksesta» ja puhui jäsenille »teosofian olemuksesta». ks. P. E. VI Tukholma 1906:162, P. E. VII 1906:203, P. E. VII 1906:228—229,

T. S. Suom. Sekt. ks. P. E. VII: 1906:251—255, 285,

Sitten puhui Pekka Ervast teosofisen maailmankatsomuksen kahdesta puolesta, negatiivisesta ja positiivisesta. ks. kustannus 1907:83, P. E. V Viipuri 1907:114, Omatunto 1907:143, 203, P. E. VII 1907:220, 222—225, P. E. V 1907:251—252, P. E. VII 1907:252,

(Muistiinpanoja Pekka Ervastin esitelmästä Turussa lokakuun 31 p. 1907) ks. Kehityksen kulku 1907:268—271, P. E. VII 1907:274,

12 p:nä luki rouva Hilma Turunen yhdistyksen huoneustossa Pekka Ervastin esitelmän »Yleisestä veljeydestä», jota kuulemaan oli kaikille pääsy vapaa 25 pennin maksua vastaan. 1908:63, ks. P. E. V ja VII 1908:94—95, 96, P. E. VII 1908:124, P. E. V 1908:126—127,

Muistorikas ilta. Maanantaina huhtik. 6 p:nä oli pääkaupungissa harvinaisen onnistunut teosofis-taiteellinen juhlatilaisuus. Muuttamat taiteen palveluksessa olevat aatteemme harrastajat panivat Uusmaalaisten talolla toimeen iltaman teosofisen liikkeen aineelliseksi ja ennen kaikkea henkiseksi kannattamiseksi. Yleisöä oli sali täysi. Tarkkaavaisesti seurattiin monipuolista ohjelmaa ja nähtävästi moni läsnäolijoista itsekseen ihmetteli, mikä ihmeellinen uusi ja outo henki tässä iltamassa vallitsi, mikä rauhan ja veljeyden tunnelma. Ei tänne tultu kevyttä huvia tai mielen jännitystä etsimään vaan enemmän henkistä herätystä ja vakavaa opetusta.

Ohjelma alkoi säveltäjä O. Merikannon esittämällä pianonsoitolla, jonka jälkeen Pekka Ervast puhui teosofian merkityksestä ihmiselämälle ottaen esimerkiksi kolme alaa, uskonnon, taiteen ja politiikan. Erityisesti ylentävän tunnelman herätti melodraama, johon O. Merikanto varta vasten oli soiton säveltänyt ja itse sen esitti. Rouva Tyyne Vuorenuuri lausui sie-lukkaasti ja mieleenpainuvasti kohdan Bhagavad Gitasta (II, 54—72) ja soitto seurasi sisältöä juh-lallisena ja henkeväenä. Henkeä pidättäen istui-vat kuulijat, kun viimeiset häipyvät säveleet kuvasivat vapautuneen sielun nousua Nirvaan-aan, kuolemattomaan autuuteen.

Ohjelmassa oli vielä teosofisen sekakuoron laulua, runon lausuntoa ja lopuksi pieni näytel-mäkappale, jossa rouva Hilda Pihlajamäki erin-

omaisella kyvyllä esitti pääosaa. Näytelmä oli tavallinen rakkaustragedia, mutta sen johtavana aatteena oli jälleensyntyminen. Vanha taulu herättää päähenkilölle äkkiä muiston entisestä elämästä, hän näkee horrokassa samat ennen eletyt tapahtumat, jotka nyt hänelle ovat uudistumisillaan samojen henkilöiden seurassa. Sitenkään hän ei jaksanut nousta oman kohtalonsa herraksi vaan heittäytyi vielä kerran samojen kokemusten pyörteisiin.

Tämä iltama osotti, kuinka teosofinen harrastus jo on elähtävänä tunkeutunut laajoihin piireihin, ja samalla se vastustamattomasti loi mieleen suuria tulevaisuuden unelmia ja aavistuksia. 1908:124—125, P. E. V. Kouvola 1908:126, 127,

Teosofia Helsingissä. Vaikemme »Tietäjän» palstoilla siitä erityisesti ole puhuneet, lienee kuitenkin lukijoidemme tunnettua, että joka sunnuntaina ja useampina pyhäpäivinä pidetään Helsingissä suomenkielinen esitelmä kl. 12 päivällä Mikonkadun II:ssä. Puhujina esiintyvät vuorotellen Martti Humu, V. Palomaa ja Pekka Ervast. Tammikuusta saakka on niinkään joka sunnuntai pidetty ruotsinkielinen esitelmä kl. 2 päivällä samassa paikassa. Puhujina esiintyvät parhaasta päästä toht. E. Selander ja Pekka Ervast, vaikka alussa toht. Runebergkin piti pari luentoa. 1908:128, P. E. V. 1908:188—189,

Hels. teos. luennot. Luentokausi alkaa taas sunnuntaina syyskuun 13 p:nä klo 12 päivällä, jolloin on tavanmukainen »pitkä luento». Luennot pidetään tästä lähtien Fabianinkadun 21:ssä, jossa T. S. on vuokrannut käytettäväkseen Ruotsalaisen Kansanpuolueen Nuorisonklubin isohkon luentosalin. Ruotsalaisia esitelmiä tulee myös säännöllisesti pidettäväksi joka sunnuntai klo 2 päivällä samassa paikassa ja ne luultavasti alkavat 20 p:nä; niistä kuitenkin vastedes annetaan tarkempia tietoja. 1908:254, 314, 382, 1909:104, 135,

Hels. teos. luennot. Luentokausi alkoi taas syyskuun 5 p:nä »pitkällä luennolla». T. S:n sekakööri lauloi, Pekka Ervast ja V. Palomaa pitivät esitelmiä. Juhla oli erittäin onnistunut, sillä luentosalin tänä vuonna vastaa kaikkia vaatimuksia. Seura on nimittäin vuokrannut käytettäväkseen n.k. Olympiateatterin Kluuvika-<duun I:ssä, johon mahtuu 500 henkeä mukavasti istumaan. 12 p:nä oli Pekka Ervastin luento, ensimmäinen järjestyksessä uudesta sarjasta: »Uskontokysymys ja maailman uskonnot». Sarjassaan puhuja tulee käsittämään useita suuria uskontoja ja niiden oppeja totuuden etsijän kannalta. Hänen luentonsa jatkuvat joka toinen sunnuntai. 19 p:nä puhuu V. Palomaa ja esiintyy sitten hänkin säännöllisesti joka toinen sunnuntai. Suomalaiset luennot pidetään klo 10 aamulla ja oviraha on aina 50 p.

Ruotsalaiset luennot. 19 p:nä Pekka Ervast pitää ensimmäisen ruotsalaisen teosofisen esitelmän ja puhuu sitten ruotsiksi joka toinen sunnuntai. Nämä luennot ovat säännöllisesti klo 12 päivällä ja oviraha niihin on niinkään aina 50 p. 1909:303, ks. P. E. XII Suuret Usk. 1909:

370, P. E. VII 1910:177—178, 223, 288, 323, P. E. V 1910:328—329, 360—363, 395—396, 431,

Olen alkanut Helsingissä pitää luentotarjaa Kalevalasta, ks. P. E. XII Kai. A. 1911:20, Päämaja 1911:24—31, Avauspuheessani, jonka pidin suomeksi ja ruotsiksi, koskettelini ks. P. E. VII 1911:85—88, 180,

esitelmä, — — — rakkaudesta — — — julkaisen sen tässä ks. tunne 1911:182—183, [*ks. Rakkauden salaisuus 1911:211—219,] 252,

Luentoja en ole ollenkaan pitänyt tänä syksynä; poikkeustapaus oli lokakuun 22 p:nä, jolloin puhuin Teosofisen Nuorisoliiton Helsingin osaston toimeenpanemassa aamujuhlissa Olympiassa, aineena »henkinen alkemia». Ohjelma oli vaihteleva ja puoleensavetävä ja oli houkuttellut ison huoneen täydeltä väkeä. En ole kysymysiltojakaan pitänyt. Ainoastaan torstaisin klo 5—6 olen tavattavissa Helsingissä Bulevardin 7:ssä, jolloin on »ylisihteerin vastaanotto.» Muuten istun enimmäkseen kotona täällä »päämajassa» ja hoidan muita tehtäviäni. Tuntuukin sangen viehättävältä istua kirjotuspöydän ääressä, kun monta vuotta on elänyt miltei yhtämittaisessa liikehässä. 1911:321, ks. P. E. V. 1912:54—55,

Viime talvena pysyinkin pitämättä omia luentoja. Halusin tehdä muuta työtä ja samalla odottaa, selviäisikö tuo kysymys. Julkiset luennot ovat tietysti ks. kesäkurssit 1912:250—252,

Teosofisen Toimeenpanevan Komitean toimesta aloitti Ylisihteeri luentotarjan Bulevardin 7:ssä joulukuun ensimmäisenä sunnuntaina.

Tämä luentotarja on ehdottomasti niitä hra Ervastin onnistuneimpia — voipipa sanoa: tämä on ihan tyhjentävää laatua. Ja ennenkaikkea se on ollut aikaansa sattuva oikaisevassa, tukevassa ja — kuinka sanoisimme — teosofisen työn perinpohjaisista tarkotuksista selvitävässä muodossaan. Eipä ihme siis, jos Ylisihteeri kieltäytyikin luennoimasta »yleiselle» yleisölle — vaan ainoastaan »teosofiselle» yleisölle, sillä, onhan hän tässä kullettanut kuuntelijoita niin ihmeen ihmeellisten tarkotuserien sivutse, esitellen kuuntelijoille Mestarien suurremmoista tarkottavat työt ja ne toimenpiteet, joissa he kunakin ihmisaikakautena ovat olleet aina ensimmäisestä nykyisen juurirodun alarodusta alkaen ja kuinka he ovat uskollisten ja heikkojen palvelijainsa välityksellä näissä aikeissaan onnistuneet ja epäonnistuneet. Näissä luennoissa pilkisti esille paljon ihmiskunnan tulevaisuudesta ja näissä tuli selvästi ilmi se, että jos ihmiskunta tahtoo, tulee se saamaan suuremman onnen yhteiskuntaelämänsä. Tämä luentotarja on selvittänyt meille teosofeilien sen suuren välttämättömyyden, että meidän on opittava oikein ymmärtämään viisaimpiamme ja unohdettava kaikki se, joka on persoonallista tahi joka vaikuttaa meihin persoonallisesti. Sillä — totuuden kaipuu ei takerru yksilöihin, vaan kulkee omaa suurta päämääräänsä kohden välittämättä mistään ympäristöstään. Se ymmärtää kaiken olemassaolon siksi maailmaksi ja siksi astinlaudaksi, jonka kautta Jumalakin ovat Jumaliksi tulleet ja niinollen pi-

tää tämän kaiken pyhänä ja kunnioitettavana ja välttämättömänä.

Tämä sarja, jos mikä, olisi painatettava ja saatava jokaiselle teosofille. E. E. H. 1913:53—54,

Tukholmassa [*luennoi] Hra Ervast (Suomi): »Suomalaisen deevan elämäntehtävä», ks. teosofia 1913:219—220, 260,

»Kesäkurssien ohjelmiston ytimenä olivat Pekka Ervastin 5 luento. 1913:305,

Hels. teos. luennot. Teosofinen Kannatusliitto toimeenpani matineen Bulevardin 7:ssä sunnuntaina t.k. 7 p:nä. Pekka Ervast piti esitelmän »Vanhasta ja uudesta Jumalasta», Jussi Snellman lausui runoja ja soittoa oli myös ohjelmassa. Väkeä oli huone täydeltä ja luento-kausi alkoi hyvillä enteillä. P. E. tulee torstaisin klo 8 illalla jatkamaan matineessa aloittamaansa esitelmäsarjaa. Sarjan nimenä on »Uutta Suomea rakentamaan» ja on aiottu etupäässä T. S:n jäseniä ja teosofiaan perehtyneitä varten. Mahdollisesti tulee sama puhuja sitäpaitsi luennoimaan suurelle yleisölle, josta erityisesti ilmotetaan. 1913:358—359,

Pekka Ervastin esitelmät Helsingissä Bulevardink. 7 torstai-illoin ovat jatkuneet pitkin syksyä. Niissä on puhuttu »Uuden Suomen rakentamisesta» ja senjälkeen monista mieltäkiinnittävästä sisäisistä kysymyksistä. 1913:461,

Helsingin luennot. Joulukuun 7 p:nä alkoi Pekka Ervast — pitkän vaitiolon jälkeen — luennoita julkisesti Olympiassa, Kluuvik. 1. Luennot jatkuvat joka sunnuntai klo 12 ja käsittelevät aluksi Uutta Testamenttia. 1913:514,

Kauniissa ylevässä puheessaan kosketteli Pekka Ervast sokeain kohtaloa teosofisen elämänskäsityksen valossa. 1914:148,

Hels. teos. luennot ovat säännöllisesti jatkuneet joka sunnuntai. Ylisihteeri on lopettanut pitkän sarjansa Jeesuksen teosofiasta ja puhuu paraikaa kirkonopin teosofiasta. Toivottavasti sisällötorikkaat ja paljon uusia näkökohtia sisältävät luennot pian ilmestyvät kirjan muodossa. Silloin tällöin on myös ollut teosofinen matinee (Koiton talolla), milloin Kannatusliiton, milloin teosofisten naisten tai jonkun muun ryhmän toimeenpanemana. 1914:193,

Omasta puolestani tulen koskettelemaan kasvatus- ja itsekasvatusproblemeja mystilliseltä kannalta. Puhun nimittäin niistä kehityslinjoista, joita pitkin inhimillistä sielua ammoisista ajoista saakka on erilaisissa vihkimyskouluisa kasvatettu. Luon silmäyksen vanhan ajan mysterioihin, kalevalaiseen ja kristilliseen järjestelmään, ks. kesäkurssit 1914:197,

Teosofiset sunnuntai-ennot Helsingissä ovat alkaneet, niinkään teosofiset looshikokoukset, molemmat asianomaisella luvalla. 1914:369,

Marrask. 17 p:nä T. S:n vuosipäivänä valmisti Oulunkylän Kalervo päämajan hallissa pienen juhlatilaisuuden. Puheita pitivät esimies, hra Arvidsson ja ylisihteeri Pekka Ervast. Ohjelmassa oli soittoa, laulua, lausuntoa, yhteinen teenjuonti ja lopuksi vastauksia teosofisiin kysymyksiin, jotka arvalla oli jaettu läsnäoleville. Pelkän huhun nojalla oli teosofejä kokoontunut 40—50. 1914:510—511.

Hels. teos. luennot. Pekka Ervast on kevät-lukukauden aikana, kuten syksylläkin, puhunut säännöllisesti joka sunnuntai Bulevardin 7:ssä. Ensin oli jatkuvana aiheena Kristillisen kirkon herännäisyysliikkeitä, sitten Kalevala salatiiteellisesti selitettynä (Lemminkäinen, Ilmarinen, Sampo) ja lopuksi tutkimus ihmisen itsenäisyydestä (Peer Gynt, Hamlet, Kristus). Luennot ovat olleet T. S. Kannatusliiton järjestämiä ja on niissä käynyt lukuisa ja uskollinen kuulijakunta. Sitäpaitsi on pidetty puolen tusinaa onnistuneita matineita ja iltamia vaihtelevalla ohjelmalla milloin minkin asian hyväksi. 1915:254,

Kesällä 1896 olivat muutamat teosofit erään vanhan, sittemmin kuolleen rouva Malmin ja herra John Backmanin aloitteesta laatineet kiertokirjeen, jonka lähettivät kaikille Teosofisen Seuran skandinavialaisen osaston jäsenille Suomessa ja jossa ehdotettiin teosofisen kirjaston perustamista Helsinkiin. Minä heti innostuin ja vastasin, että otan mielelläni osaa hankkeeseen ja sitoudun vuosittain avustamaan kymmenellä markalla. Syksyllä pidettiin perustava kokous Kämpin hotellissa ja tammikuussa 1897 avattiin Teosofinen Kirjasto Uudenmaankadun 15:ssä.

Tämä se nyt muodostui rauhan paikaksi ja yhtymäpaikaksi, jossa teosofit saattoivat keskenään tutustua. Kokoonnuimme kirjastoon joka päivä. Ei ollut meitä monen monta, noin 10—12 henkeä, mutta aina meille riitti innokasta keskustelua ja aina tuntui hauskalta. Kyllä teosofit minusta olivat erinomaisen herttaisia ihmisiä. Ylioppilas Herbert Silander (sittemmin kuollut sanomalehti- ja koulumiehenä) piti esitelmän eräänä sunnuntai-iltana tammikuussa ja seuraavana sunnuntaina luin ääneen käsikirjoitukseni »Salaisesta Opista». Kun näin oli alkuun päästy, jatkettiin ruotsinkielisiä esitelmisiä säännöllisesti joka sunnuntai toukokuun loppuun saakka. Pääsy oli tietysti vapaa ja kun syrjäisiäkin alkoi tulla kuulemaan meidän esitelmiamme, syntyi teosofisen liikkeen tapainen. Kuulijakunta, joka alussa oli 10 ä 15 henkeä, kasvoi piankin kahdenkertaiseksi, ja se oli meistä tavaton ja merkillinen saavutus.

Kertomukseni näkyikin kääntyvän tämmöisiin ulkonaisiin asioihin nyt, koska vuonna 1897 ei mitään sisäisesti merkillisempää tapahtunut. Eräänä iltana maaliskuussa, kun isäni kanssa oli puhe teosofisista harrastuksista ja 1915: 319—325,

Hels. teos. luennot ovat täydessä käynnissä. Syyskauden työ alkoi Teosofisen Nuorisoliiton iltamalla syyskuun 5 p:nä, jolloin samalla viettiin Bulevardin huoneusto uuteen kuntoonsa. Pitkin kesää olivat nuoret nikkaroineet, maalilleet ja tapetseeranneet, ja ennen niin ikävältä näyttänyt huone on nyt muuttunut valoisaksi, kodikkaaksi ja paljon tilavammaksi. Syyskuun 12 p:nä oli Kannatusliiton matinee ja sen perästä on säännöllisesti ollut esitelmä joka sunnuntai. Lokakuun 7 p:nä alkoivat myös kysymysillat ja jatkuvat joka torstai-ilta klo 8—9. 1915:408,

Pekka Ervastian sunnuntai-luentot Helsingissä Bulevardin 7:ssä ovat säännöllisesti jatkuneet pitkin syksyä ja talvea. Monenlaisia aineita on niissä kosketeltu. Joulukuun 12 p:nä ei ollut luentoa, koska silloin Teosofinen Nuorisoliitto vietti tavanmukaisen pikkujoulunsa. Joulukuun 19 p:nä on V. Palomaan luento ja 26 p:nä P. E:n. Sitten Palomaa tammikuussa jatkaa luentojaan ja myöhemmin P. E. aloittaa kevätkauden luentojaan. 1915:503,

Teos. luennot Helsingissä ovat yhä säännöllisesti jatkuneet. Tammikuun 1 p:nä oli matinee, P. E. luennoitsijana, muina sunnuntaina on esitelmöinyt Veikko Palomaa. Helmikuun 13 p:nä oli taas onnistunut matinee Bulevardin 7:ssä, jolloin Nuorisoliiton kodikas huoneusto osottautui liian pieneksi lukuisalle yleisölle, joten monet kääntyivät ovelta takaisin. Helmikuun 20 p:nä saapuu V. H. V. maalta puhumaan aineesta »mitä unet opettavat». 1916:95, 143,

Hels. teos. luennot. Palomaa on tänä vuonna puhunut useampina sunnuntaina erilaisista teosofisista aineista. V. H. Vaivanne on pitänyt kaksi esitelmää, toisen helmikuussa »unistaa», toisen toukokuussa aiheesta »ihanneyhteiskunta». Pekka Ervast on esiintynyt vain kolmessa matineessa. 1916:240,

Hels. teos. luennot. Bulevardin 7:ssä, alkoivat lokakuun 1 p:nä ja jatkuvat säännöllisesti joka sunnuntai klo 12 päivällä. Pekka Ervast on tähän mennessä pitänyt kolme luentoa käsittävän sarjan »uskosta» ja kolmessa luennoissa tehnyt selvää teosofian perusteista (»uusi elämänymmärrys»). Lokakuun 1 p:nä oli matinee, jossa paitsi luento saatiin kuulla herra L. Laurilan y.m. soittoa ja rouva Elli Tompurin lausuntoa. »Taiteellinen maailma», huomautti joku, »alkaa enemmän ja enemmän kääntyä teosofian puoleen ja liittyä Teosofiseen Seuraan. Jo meillä on etevimpiä säveltäjiämme ja näyttelijöitämme esim. T. S:n jäseninä. Puutuu vain, että kirjallinenkin maailma kääntäisi meihin huomionsa.» Tämän johdosta tahdomme mainita, että runoilijoistamme ensimmäinen, Eino Leino, jo on kirjottautunut T. S:n jäseneksi. 1916:428²⁹,

T. S:n kiertävässä esitelmistössä ovat seuraavat esitelmät loosheille lainattavissa: — — — Pekka Ervast: Teosofia ja Suomen kansa. Tuuden etsimisessä. Aikamme kaipaus. Parisanaa teosofisista luvuista. T. S:n paikallisyhdistysten tehtävä. Jeesuksen oppi. Sekalaisia, useampia samassa vihossa: Teosofisen liikkeen tarkoitus (P. E.) Yleinen veljeys. (P. E.) Ihmissielun kaksi tietä. (P. E.) Teosofia ja nykyaika. (V. H. V.) Tekomme. (J. T.) Mestari Eckhart. (W. R. Inges) Väinö Vaivanne: Teosofia ja nykyaika.

Uusien esitelmien lisää kartuttua ilmoitamme uudestaan. 1917:52,

Hels. luennot alkoivat taas joulun jälkeen Idän Tähtien juhllalla loppiaisenä. Tammikuun 14 p:nä oli Kannatusliiton järjestämä matinee ja sen jälkeen on sunnuntaisin säännöllisesti ollut luento. 1917:100,

K a l e v a l a - v i i k k o n a, 25 p. helmikuuta. Väinön laulun ja soiton kylvöt ovat maas-

samme kauneimman sadon kenties sinä päivänä kantaneet. Viisaus ja rakkaus, ajatus ja tunne olivat tehneet liiton keskenään ja siitä oli syntynyt ihana sopusointu.

Keskellä nykyajan temmellyksiä osasivat meidän kansamme parhaat virittää sellaisen yhteisöinnun, joka varmasti kohosi sinne, mistä kaikki kauneusarvot ovat kansamme sydämeen virranneet. Tämmöisinä hetkinä on suomalaisen kiitollinen kohtalon herroille, että ovat sallineet hänen tähän karuun maahan syntyä, sillä tämä karu kansa on hengessä rikas, sen todisti meille tämä mainittu päivä.

Teosofinen Seura oli järjestänyt matineen Maxim-teatterissa, jonka yleisö ääriään myöten täytti. Huippukohtana ohjelmassa oli T. S:n Ylisihteerin Pekka Ervastian puhe. Vuosi vuodelta oli hän sanansa mahdollia antanut kuulijakuntansa sukeltaa elämän syvänteihin ja nostanut sen taas kuiluista kirikkaampiin korkeuksiin asti, aina sen mukaan miten siipemme ovat meitä kannattaneet seuraamaan häntä retkillään. Hän on kuin ehtymätön runsauden sarvi, jossa ei tunnu pohjaa eikä sulkuja olevan. Yhä uusia ja uusia elämän arvoja, yhä uusia näköaloja hän eteemme levittää. Mutta tuossa Kalevalajuhlissa täytyi nöyränä kumartua sen voiman edessä, joka silloin hänen kauttaan itseään ilmensi. En tahdo refereeraamalla hänen puheensa tyypistää sitä näin pieneen alaan, sillä toivottavasti Tietäjän lukijakunta saa sen vielä kokonaisuudessaan näiltä palstoilta lukea. Muutamalla sanalla voinen kuitenkin sen ytimeen tarttua. Hän sanoi: »Tahdommeko olla kristityitä vai pakanoita, vai tahdommeko luoda jotain vallan uutta? Kristityiksi voimme itseämme vain huulilla nimittää ja vanha pakanus ei ole vielä loppuun ehty.» Hän näytti meille, että pakanuuden kautta, noiden elävien kalevalaisten todellisuuksien, pakanallisen viisauden kautta meidän on löydettävä Kristus. Kalevala-päivän kasvaminen Kalevala-viikoksi on selvä todistus siitä, että Suomen kansa on valinnut juuri tuon pakanuuden tien, joka sisimmässä merkityksessään on vanhan viisautemme elvyttämistä ja Kiesus lapsen synnyttämistä. Kokonaisuudessaan suoritettiin ohjelma antaumuksella ja kauniisti, aina Lepo Laurilan soitosta Maggie Gripenbergin järjestämään tanssiin asti. Viime mainittu olisi saanut olla pitempi, sillä se päättyi jo silloin, kun juuri pääsi tunnelmaan kiinni.

Tästä juhlasta riensivät monet vielä jatkaamaan ----- kirj. O. S. 1917:147—148, ks. art. Kalevala, kristinusko 1917:158—163,

Hels. teos. luennot ovat säännöllisesti jatkuneet joka sunnuntai ja loppuvat taas kesäksi toukokuun 20 p:nä. 1917:244,

Teosofia vankiloissa. Turun Kakolan vankikirjastoon on nyt hommattu teosofistakin kirjallisuutta. Pienet esteet ja vaikeudet voitettiin vallankumouksen puhdistamassa ilmapöyrissä. Samaten Söörnäisten Kuritushuoneella oli teosofinen matinee viime helatorstaina. Pekka Ervast puhui jälleensyntymisestä, Hilda Pihlajamäki lausui Andersenin »Viimeinen tuomio» ja teosofisen nuorisoliiton kööri lauloi lau-

lun toisensa perästä ensin kirkossa, sitten käyväissä. 1917:339, 484,

Musiikkipiiriin perustavassa kokouksessa puhui Pekka Ervast, että »Marjattarengas on ollut olemassa jo pari sataa vuotta näkymättömillä tasoilla, joilla on jo valmiina uuden suomalaisen kulttuurin perusta, ja joilta se tulee valautumaan alas fyysilliselle tasolle ja siinä kiteytymään suomalaisien muotoina.» ks. Marjattarengas 1918:91,

Kun huhtikuulla 1917 pidin esitelmän Suomen lipusta ja vaakunasta ks. Suomi 1918:128,

Syysluennoissani marras- ja joulukuun aikana olen puhunut aineesta »henkimaailma ja nyky-aika». Olen kuvannut ks. rauha 1919:5,

Hels. teos. luennot, jotka marraskuusta lähtien ovat jatkuneet säännöllisesti joka sunnuntai, loppuivat toukokuun 18 p:nä. 1919:160,

Allekirjottanut ei toistaiseksi luennoi ollenkaan, ks. kesäkurssit 1919:287,

Okkultinen Osasto pitää avajaisjuhlaansa Helsingissä marraskuun 14 p:nä. Ohjelmasta ilmoitetaan tarkemmin lokakuun Tietäjässä tai muulla tavalla. Mahdollisesti Pekka Ervastin luennot alkavat jo varhemmin Helsingissä, ks. R-R. 1920:334—335, ks. P. E. V 1920:336,

Ruusu-Risti-luennot. Pekka Ervastin suomenkieliset luennot jatkuvat Helsingissä joka sunnuntai klo 12 päivällä Ostrobotnialla, Pohjalaisen Osakunnan talolla, Museokatu 10. 1920:383,

Tavanomaiset viikkoluentoni ovat jatkuvasti täällä Helsingissä sunnuntaisin k:lo 12 päivällä Ostrobotnian juhlasalissa, Museok. 10. Ne käyvät nyttemmin Ruusu-Ristin merkissä. Sitäpaitsi olen viisi kertaa esitelmöinyt Teosofiselle Seuralle, Bulevardin 7:ssä, ja kysymysillat, jotka nykyisin ovat tiistaisin k:lo 7 j.p.p., pidetään nekin Bulevardin 7:ssä. Ruusu-Ristin Helsingin-ryhmä kokoontuu joka toinen torstai k:lo 7/11 i.p. Hankkijan talossa, Heikinkadun päässä. Ensimmäinen ryhmäkokous oli t.k. 14 p:nä.

Ruusu-Ristin alkajaismatineasta puhuin jo Tietäjässä. Jussi Snellmanin runon »Salainen saari», johon Erkki Melartin oli säveltänyt musiikin ja joka herätti ihastusta matineassa, julkaisen tässä numerossa. Sama melodraama esitettiin uudelleen Ruusu-Ristin toisessa matineassa tammikuun 2 p:nä. 1921:5—6,

Eräs T. S:n jäsen sanoi minulle kerran, että Ruusu-Risti-luennoissa kävisi varmaan paljonkin T. S:n jäseniä, jolleivät luennot olisi niin kalliita. »Sanovat, että P. E. nähtävästi ei enää tahdo palvella kansaa niinkuin ennen...»

Mitä tähän vastaan?

Siihen aikaan kun sokerikilo maksoi markan, silloin oli sisäänpääsy esitelmiini 50 penniä; nyt kun sama sokerikilo maksaa 10:50, on esitelmänkin oviraha 5:— (vaikka pitäisi olla 5:25). Puhun tietysti palasokerista, jota käytetään kahvin kanssa. Ja koska esitelmään pääsy on ollut vain 5 markkaa, vaikka sokeri vielä äsken oli paljon, paljon korkeammassa hinnassa, tulee se pysymään 5 markkana vielä pitkän aikaa, vaikka sokerin hinta laskisikin.

Miehet voivat tietysti mutatis mutandis ajatella oikein hyvää tupakkaa. 1921:198,

Hels. Ruusu-Risti-luennot, jotka — paitsi Vappuna — ovat jatkuneet säännöllisesti joka sunnuntai klo 12 päivällä, päättyvät tältä työkaudelta toukokuun 29 p:nä. Toukokuun ajalla siirtyivät luennot Ostrobotnialta Bulevardin 7:ään. 1921:319,

Ruusu-Risti-seuramme teosofinen toiminta on alkanut ja pääsee vähitellen vauhtiinsa Helsingissä. Pekka Ervastin ensimmäinen esitelmä (aiheena: »Mitä on totuus?») oli sunnuntaina 11 p:nä Bulevardin 7:ssä ja huone oli kuulijoita täynnä; esitelmät jatkuvat vanhaan tapaan joka sunnuntai klo 12 päivällä. Sunnuntaina 18 p:nä pidetään esitelmäniinkään Bulevardin 7:ssä, mutta seuraavat siirtynevät toisaalle, vaikka tätä kirjoittaessa paikka ei vielä ole määrätty. Ruusu-Ristin looshityö alkaa Helsingissä lokakuun alussa; ensimmäinen Helsingin looshin kokous on lokakuun 6 p:nä. Avajaismatinee järjestetään luultavasti lokakuun 2 p:ksi. Pekka Ervastin kysymysillat alkanevat myös samoihin aikoihin. 1921:448,

mitä opetan, opetan julkisissa luennoissa ja kirjoissani; jos ks. salatiede 1921:453—456

Pekka Ervastin juikiset esitelmät Helsingissä. Syyskuun 18 p:nä puhui P. E. Bulevardin 7:ssä »Danten jumalaisesta näytelmästä». 25 p:nä siirtyivät esitelmät Eldorado-teatteriin Kluuvikadun 2:een; aihe sinä päivänä oli »Mitä aikamme kaipaa». Lokakuun 2 p:nä koski esitelmä »Faustia historiallisena henkilönä». Ennen esitelmien alkua on prof. Melartin säännöllisesti nostanut mieliä improvisationeillaan pianon ääressä.

Ruusu-Risti-matinea pantiin toimeen lokakuun 9 p:nä. Professori Erkki Melartinin alku-soiton jälkeen lauloi näyttelijä Arne Leppänen muutamia suomalaisia lauluja; sitten seurasi melodraama »Koivun valitus» Kalevalasta, johon prof. Melartin on säveltänyt musiikin ja jonka sanat lausui rouva Olga Poppius. Lopuksi Pekka Ervast piti puheen aineesta »Millä tavalla olemme kuolemattomia?» Yleisöä oli huone täydeltä.

Naisliiton Helsingin osastolla oli ylimääräinen kokous tiistaina t.k. 11 p:nä klo 6 i.p. »Naisen Äänen» toimistossa. Pekka Ervast piti pyynnöstä esitelmän Dantesta. 1921:511,

Eräs ystävä kirjoittaa minulle Amerikasta: »Minun esitykseni saattaa olla aivan uhkarohkea, mutta seuratessani Ruusu-Rististä, miten huono aika y.m. siellä Suomessa nykyään on, tuli tämä ajatus niin voimakkaana, etten tahtonut sitä enää vastustaa. Niin, ajatukseni on se, että eikö Teidän sopersi tehdä luentokiertomatka täällä Amerikassa? Minun luulojeni mukaan kannatus olisi varma jo kansalaisten kesken, ja myös toiskielisten keskuudessa olisi varmasti kannatusta... Meillä täällä mantereella ei kyllä ole vielä kuin kolme teosofista looshia, mutta joka paikkakunnalla on kansalaisia, jotka kannattavat teosofiaa... Ja uskon, että kun henkisesti voimakas henkilö kävisi täällä, niin se saattaisi hengen tulen syttymään...»

Mitä Ruusu-Ristin myyt lukijat Amerikassa arvelevat? Onko minulla toisiakin ystäviä,

jotka soisivat minun tulevan sinne? Parikymmentä vuotta sitten oli paljon puhetta Amerikassa käynnistä. Silloin ei sopinut, kun oli työ juuri alkanut Suomessa. Mitenkähän nyt mahtaa olla? 1921:518,

R-R-esitelmät Hels. Pekka Ervast on puhunut Eldorado-teatterissa, Kluuvik. 2, säännöllisesti joka sunnuntai klo 12 päivällä. Aiheena lokakuun 16 p:stä marraskuun 13 päivään on ollut Goethen Faust ja marraskuun 20 p:nä edelliseen liittyvä esitelmä »runollisen eli n.s. luovan mielikuvituksen salaisuudesta». Huomattava ja ilahduttava piirre Helsingin julkisessa teosofisessa elämässä on, että näistä esitelmistä on nyttemmin ollut säännöllisesti selontekoja Helsingin Sanomissa. 1921:573,

R-R-esitelmät Hels. Pekka Ervastin esitelmät Elodorado-teatterissa ovat säännöllisesti jatkuneet sunnuntaisin klo 12. Marraskuun 21 p:n aihe oli Aleksis Kiven »Seitsemän veljestä», joulukuun 4 p:n Pyhän Graalin legenda ja 11 p:n Pyhän Graalin salaisuus. 1921:636,

Hels. luennot. Pekka Ervast puhui Eldorado-teatterissa joulukuun 18 p:nä Graalin miekasta ja maljasta, 26 p:nä Joulun vietosta ja tammik. 1 p:nä Maapallon joulusta. Tammikuun 8 p:nä siirtyivät luennot Olympia-teatteriin, Kluuvik. 3, jossa niitä monta vuotta sitten pidettiin. Saman päivän luentoaiheena oli Totuuden etsintä vanhoissa uskonnoissa. Tammik. 15 p:nä oli matinee, soittoineen, lausuntoineen ja lauluineen; esitelmän aiheena oli Nykyaikainen totuuden etsintä. 1922:18,

R-R-luennot Helsingissä. Pekka Ervast puhui Olympia-teatterissa tammikuun 22 p:nä aiheesta Mikä on tosi kristinusko?; saman kuukauden 29 p:nä oli luennon aiheena Vapaus ja helmikuun 5 p:nä Vapaus ja välttämättömyys elämän käytännössä. 1922:64,

olen erityisesti kaivannut — — — luentoja, ks. R-R. 1922:67,

Pekka Ervast puhui Olympia-teatterissa helmikuun 12 p:nä aiheesta Tulkoon Sinun valtakuntasi; saman kuukauden 19 p:nä oli luennon aiheena Missä merkityksessä oli kansallisuunilijamme J. L. Runeberg teosofi ja 26 p:nä Kristus ja Buddha; maaliskuun 5 p:nä oli luennon aiheena Kuka hallitsee maailmaa? ja 12 p:nä Saatana ja Antikristus. 1922:95—96,

Viisauksen enemmän talteen!

Viimeisissä Ruusu-Ristin numerossa oli eräs kirjoittaja lähettänyt »Toimittajalle» toivomuksen, että johtajamme luentoja julaistaisiin Ruusu-Ristissä, että maaseudullakin saisi lukea ne »sanasta sanaan», niinkuin kirjoittaja toivoi. Olen tätä asiaa usein ajatellut, olen ajatellut, että siinä menee liian paljon kallista viisautta — ei hukkaan, mutta — liian vähästä. Ja sitä mieltä ovat varmasti sangen monet muutkin. Sillä nuo luennot ovat viime talven aikana olleet siksi suuremmoisia, että niille ei löydy vertoja. Niinpä silloin, kun johtajamme luennoitsi aineesta: »Vapaa tahto ja välttämättömyys», josta oli kaksikin luento Olympiassa, sanoivat monet ei-ruusu-ristiläisetkin, että: »Se oli taas suuremmin luento». Eräissä ryhmässä oli

kerääntynyt luentuhuoneen edustalle luennon jälkeen ja yksimielisesti monesta suusta tunnustettiin, että »Pekka Ervast on auktoriteetti uskontotieteen alalla; hän on ehdottomasti maamme etevin puhuja tästä aineesta.» »Hänen luentonsa ovat kaiken arvostelun yläpuolella.»

Olisipa siis korvaamaton vahinko, jos nämät luennot menisivät näin vain unholaan. Onneksi emme kuitenkaan tarvitse asiaa niin jättää, jos emme tahdo. Eräs pikakirjoittajattaremmen nimittäin ottanut ne kaikki ylös, ja sitä tietä voidaan ne pelastaa jälkimaailmalle. Mutta luultavastikaan ei Ruusu-Ristin palstoilla, sillä ne lienevät — — — [*Ote kirjoituksesta] F. Korpi 1922:126—127,

Pekka Ervast puhui Olympia-teatterissa maaliskuun 19 p:nä aiheesta Ne jotka hallitsevat maailmaa; saman kuukauden 26 p:nä oli luennon aiheena Henkinen elämä; huhtikuun 2 p:nä Mihin joudumme kuoleman jälkeen?, 9 p:nä Kuoleman tuolla puolen ja 16 p:nä Millainen on kuolleitten maailma? 1922:128,

Pekka Ervastin luennot Helsingissä alkanevat taas syyskuussa ajalla ja paikassa, josta lähemmin ilmoitetaan sanomalehdissä. 1922:192,

Pekka Ervastin julkiset suomenkieliset esitelmät alkoivat syyskuun 3 p:nä Olympiassa ja jatkuvat kuten tavallisesti joka sunnuntai. Kysymysillatkin ovat alkaneet; niitä on toistaiseksi pidetty Rautatieläisten huoneustossa, Itäinen Teatterikuja 3. 1922:224,

Työkausi Helsingissä on alkanut ja julkisten esitelmien suhteen on nyt toteutettu Ruusu-Ristin vuosikokouksessa — ja monta kertaa ennen — lausuttu toivomus, ettei niiden enää anneta mennä hukkaan, vaan että ne tarkasti pikakirjoitettaisiin. Niin tapahtuu nyttemmin säännöllisesti, ja jos varoja olisi, voitaisiin kuten ennen julkaista kirjoja esitelmien perusteella. Ehkä joka tapauksessa vielä voidaan järjestää niin, että kopioituja kappaleita myydään Ruusu-Risti-ryhmille maaseudulla. Niin pian kuin toiveita tähän suuntaan voidaan toteuttaa, ilmoitetaan asiasta asianomaisille. 1922:228,

R - R:n työkausi Hels. on alkanut. Huonekysymys on ollut vaikeasti ratkaistavissa. Luentoja varten emme saaneet käyttäjä Olympian mieluisaa salia kuin syyskuun ajalla; sitten oli väliaikaisesti yksi luento Ostrobotnialla ja toinen Eldorado-teatterissa, kunnes lokakuun 15 p:nä lopulta pääsimme vakituiseen paikkaamme; luennot pidetään nyttemmin Suomalaisen Normaalityönsä juhlasalissa Ratakadun varrella. Samassa paikassa kokoonnutaan keskiviikkoisin klo 7 i.p. kysymysiltoihin, joita niinkään oli pidetty parissa huoneustossa tätä ennen. Mitä taas looshiin tulee, on sekin harhailtuaan eri paikoissa nyt saanut pysyvän huoneen Ison Robertinkadun 9:ssä (pihan puolella, n.s. vaaturien huoneusto), jossa se kokoontuu perjantaisin klo 7 i.p.

luennot ovat tähän mennessä käsittäneet sarkan selontekoja siitä, miten henkinen, uskonnollinen kokemus ja teosofinen maailmankatsomus valaisevat ja tukevat toisiaan ja miten ihmillisen onnen arvoitus niiden kautta saa rat-

kaisunsa. Uusi sarja, koskeva apostoli Paavalia ja hänen kristinuskoaan, alkaa lokakuun 22 p:nä. 1922:256,

luennot ovat säännöllisesti jatkuneet joka sunnuntai klo 12 päivällä Suomalaisen Normaalityöjärjestön juhlasalissa Ratakadun 4:ssä. Samassa paikassa on niinkään keskiviikkoisin tavanmukainen kysymysilta klo 7 i.p. Paavalia koskevan esitelmäsarjan loputtua ovat luennot käsitelleet erilaisia kysymyksiä, uuden ajan tuloa, Nostradamuksen ennustuksia, yliaistillisia ilmiöitä, fakirismia, joogaa y.m. Esitelmät tulevat arvatenkin ilmestymään kirjoina ensi syksynä. 1923:77,

luennot jatkuvat säännöllisesti toukokuun loppuun; viimeinen luento on 27 p:nä. Vuosikokouksen yhteydessä on julkinen matinee Kansallisteatterissa helluntaina 20 p:nä. Viimeinen kysymysilta on 30 p:nä ja viimeinen ryhmäkokous 31 p:nä. 1923:198,

Johtaja puhui sitten »hengenvuodatuksista» muistuttaen mieleen apostolien helluntaikokemuksista ja huomauttaen, kuinka tuo tapahtuma sellaisenaan kuuluu hengen elämään ja on aikanaan meidän jokaisen koettavissa, jos seuraamme Jeesus Kristuksen viitoittamaa tietä. 1923:227,

Hels. R-R:n toiminta alkaa syyskuun loppupuolella. Ensimmäinen luento on syyskuun 23 p:nä. Kysymysillat ja ryhmäkokoukset alkanevat seuraavalla viikolla. Kokoushuoneena tulee olemaan Suomalaisen Normaalityöjärjestön juhlasali Ratakadun 4:ssä. 1923:238j

luennot alkavat syyskuun 23 p:nä klo 12 päivällä. Luentohuoneena on kuten viime työkaupana Suomalaisen Normaalityöjärjestön juhlasali, Ratakatu 4. 1923:274,

»Viisaus enemmän talteen». Monet lukijoista muistanevat sen kirjoitukseni, jossa ylläolevalla otsikolla kirjoitin Ruusu-Ristissä siitä, että johtajamme Pekka Ervastian luennot, jotka ovat erikoisarvoisia kaikista esitelmistä, joita maassamme teosofisesta aatteesta ja aatesuunnista pidetään, otettaisiin tarkemmin talteen kuin tähän saakka ja että ne pikakirjoituksella muistiin kirjoitettuna monistettaisiin ja sitten jaettaisiin sekä Ruusu-Risti-ryhmille että yksityisille pientä korvausta vastaan. Ehdotus sai innostunutta vastakaikua ja tuli siten Ruusu-Risti-Neuvostonkin pohdittavaksi. Neuvosto päätti ryhtyä toimeen suunnitelman toteuttamiseksi, mutta siinä muodossa, että luennot sitten painettaisiin kirjan muotoon, sensijaan että ne monistettuina olisivat tulleet vain konekirjoitusjäljennöksinä ja vaikeammin luettavina sekä vähemmän viimeistelyinä.

Nyt siis olisi jokaisella asianharrastajalla tilaisuus kannattaa aatetta tilaamalla ja levittämällä mainittuja luentokokoelmia painosta ilmestyvien kirjojen muodossa, joista pari numeroa jo on ilmestynyt »Ruusu-Risti-kirjastossa». F. Korpi 1923:275—276,

Hels. R-R-luennot alkoivat syyskuun 23 p:nä ja jatkuvat sunnuntaisin klo 12 päivällä Suomalaisen Normaalityöjärjestön juhlasalissa, Ratak. 4. Ensimmäisten luentojen aiheena on ollut Suo-

men tulevaisuus henkiseltä kannalta ja henkisesti nähtynä. 1923:316,

Lopetettuaan sarjansa Suomen tulevaisuudesta ja onnen ehdoista on Pekka Ervast uudessa sarjassa puhunut terveydestä, sairaudesta ja ajatuksen voimalla parantamisesta. Nämä luennot ovat houkutelleet lukuisan kuulijakunnan, joka henkeään pidättäen seuraa kuvauksia niistä ihmeellisistä tuloksista, joita parantaminen sielun ja hengen voimilla sekä yleensä tieteellinen tutkimus hypnotismin, magnetismin ja suggestionin alalla on saavuttanut. Onkin lausuttu hartaita toivomuksia näiden esitelmien pikaisesta julkaisemisesta kirjana. 1923:357,

Luentosarja hengen voimilla parantamisesta on jatkunut puoliväliin joulukuuta ja käsittää kahdeksan luentoa. 1923:395,

luennot joulukuun 23, 26 ja 30 p:nä sekä tammi-kuun 1 p:nä koskivat Kristusta ja Kristuksen oppia vastakohtana antikritiikille ja antikritiiksen opille. Tammikuun 6 p:nä alkoi sarja »Teosofisen liikkeen Mestareista». 1924:37,

Olen vastikään pitänyt useampia esitelmistä tästä merkillisestä miehestä, ks. Gandhi 1924:49—50,

luennoissa on tammi- ja helmikuun aikana puhuttu teosofisen liikkeen Mestareista ja heidän opeistaan. Neljä esitelmää omistettiin poliitikalle Mestarein kannalta katsoen, mikäli sitä heidän omista sanoistaan tunnemme, ja samalla Indian nykyiselle kansallissankarille maahaatma Gandhille, joka läpi elämänsä on poliitikassa noudattanut sitä menetelmää ja ohjelmaa, joka enimmin lähenee Mestarein menetelmää ja ohjelmaa. 1924:77,

luennoissa on huhtikuun puoliväliin saakka puhuttu Jeesuksen persoonallisesta, sekä ulkoisesta että sisäisestä, ja hänen henkisestä eli jumalallisesta elämästään, toisin sanoen hänen inhimillisestä ja hänen vapahtaja-personallisuudesta. Ruusu-Ristin vuosikokouksen yhteydessä jatkuvat luennot samasta aiheesta, kosketellen pääasiäsmysteriä. 1924:158—159,

luennot ovat vuosikokouksen jälkeen käsitelleet jälleensyntymismuistia. Minkätähden emme muista ennen eläneemme maan päällä? ja missä määrin on luottamista selvänäkijäin tiedonantoihin ja näkyihin? ovat kysymyksiä, jotka panevat monen totuudenetsijän pään pyörälle. Niihin on esitelmissä koetettu vastata, ja päättäen kuulijain lukuisuudesta sekä siitä haruudesta, millä ovat esityksiä seuranneet, kaipa nykyaikainen yleisö juuri sitä elämänvalaistusta, minkä jälleensyntymisoppi antaa. Työkenttä on siis suuri ja avara kaikille, jotka teosofisen maailmankatsomuksen ovat omaksuneet. 1924:198,

Hels. R-R-työ. Luennot alkavat syyskuun 7 p:nä ja looshityö lokakuussa. 1924:238,

luennot alkoivat syyskuun 7 p:nä vanhassa paikassaan, Suomalaisen Normaalityöjärjestön juhlasalissa, Ratakadun 4:ssä. Aiheena oli silloin Kullantekijäin unelma. 14 ja 21 p:n aiheena oli Apostolinen suksession. 1924:278,

luentojen aiheena oli syysk. 28 p:nä Jeesus ja n.s. sakramentit, lok. 5 p:nä Jeesuksen to-

tuudenruumis. Lokakuun 12 p:nä alkoi luentosarja maailman uskonnoista. 1924:318,

Sällskapet för psykisk forskning Helsingissä oli t.k. 12 p:nä kutsunut Pekka Ervastian puhumaan Seuran julkisessa kuukausikokouksessa. Aiheena oli Tietomme henkimaailmasta (ruotsiksi). 1924:319,

R-R:n johtaja alkaa t.k. 19 p:nä ruotsinkielisen esitelmäsarjan Stenmanin Taidepalatsissa. Esitelmät jatkuvat sunnuntaisin klo Va 8 illalla. 1924:319,

luennoissa on puhuttu uskonnon alkuperäisistä muodoista, luonnonkansojen uskonnoista sekä muinaisbabilonialaisesta sivistyksestä ja uskonnota, Gilgamesh-eepoksesta ja Baabelin tornista. 1924:358,

luennoissa on yhä jatkettu maailman uskontoja koskevaa sarjaa. Kaldeasta siirryttiin Indiaan. On puhuttu muinaisesta Indiasta yleensä, sitten seikkaperäisemmin vedaanta-filosofiasta ja sankhjan filosofisesta järjestelmästä ja huomautettu, kuinka lähellä nämä ovat nyky aikaista teosofista maailmankatsomusta. 1924:398,

Hels. R-R-luennot. Useana sunnuntaina on puhuttu indialaisesta joogasta, jota on esitetty tarkasti seuraten Patandshalin jooga-suutroja; tätä kirjoittaessa jooga-luennot yhä jatkuvat. Joulukuun 26 p:nä oli irtoluento: »Jos Kristus tulisi...» 1925:46,

Jooga-luennot päättyivät helmikuun 1 p:nä, ja 8 p:nä siirryttiin tutkimaan Egyptin suuren pyramiidin salaisuuksia. 1 p:nä oli myös ylimääräinen luento suomeksi Kansantalolla, aiheena »Tuleeko Kristus näinä päivinä?», joka aihe houkutteli huoneen täyteen väkeä. Ruotsinkieliset luennot ovat niinkään pitkin talvea jatkuneet sunnuntaisin klo 1/2 8 Stenmanilla. 1925:95,

Suuren pyramiidin salaisuuksia käsiteltiin suomenkielisissä sunnuntailuennoissa helmikuun ajalla, ja viimeisenä sunnuntaina oli luennoitsija ilmoittanut puhuvansa »muinaisegyptiläisten salatieteestä», mutta jostain syystä hän kertoi muinaisen historiallisen Egyptin sivistysoloista yleensä ja kosketteli vain ohimennen silloista magiaa, joka »Kuolleitten kirjasta» y.m. päättäen usein tunkeutuikin kielletyille alueille. Maaliskuun 1, 8 ja 15 p:nä oli luennon aiheena muinainen — ja tämänpäiväinen — mysteriokieli ja tietäjien tunnettu tapa esittää ajatuksensa hieroglyfeissä ja vertauskuvuissa. 1925:142—143,

Hels. ruotsinkieliset R-R-luennot, joita Pekka Ervast pitää sunnuntaisin klo 1/28 i.p. Stenmannilla, käsittelevät syksystä lähtien Kristus-kysymystä ja siirtyivät toiseen aiheeseen vasta helmikuun viimeisenä sunnuntaina. Uudessa sarjassa puhutaan kuolemasta ja sen yhteydessä olevista kysymyksistä. 1925:143,

Maaliskuun 22 ja 29 ja huhtikuun 5 p:nä oli yhä puhetta mysteriokielestä. Egyptiläisestä, indialaisesta ja kiinalaisesta kielestä ja kirjoitustavasta siirryttiin meitä lähempänä olevaan juutalaiseen kabbalaan ja hebrean kieleen. Pääsiäispäivinä tutkittiin kahdessa luennoissa uudelta kannalta Golgamysteriota, ja huhtikuun 19 p:nä alkoi uusi sarja »lukujen taika». Ruotsinkielisissä luennoissa lopetettiin sarja »kuo-

lemasta» huhtikuun 5 p:nä pääsiäissunnuntaina oli aiheena »Oliko Buddha pessimisti?» ja 19 p:nä alkoi sarja »sovituspöytä». 1925:191,

Koska siis luennoitsemis- y.m. työni Helsingissä jälleen alkaa, en osaa vielä sanoa, mutta tuskin se tapahtuu ennenkuin syyskuun loppupuolella. 1925:235,

Muistorikas esitelmätilaisuus, kirj. K. V. — Emme ole tahtoneet kieltää tilaa lehdesämme ylläolevalta panegyriikalta, vaikkakin julkaisemme sen suuresti arkaillen, kun emme kykene takaamaan, että K. V:n esittämässä näkökannassa on pienintäkään perää. Toim. 1925:221—222, »Muistorikas esitelmätilaisuus» kirj. I. M. 1925:249—250,

Huhtikuun 19 p:nä aloitettu uusi sarja »lukujen taika» on jatkunut ja jatkuu kautta toukokuun Ruusu-Risti vuosikokoukseen saakka. Ruotsinkieliset ilta-luennot loppuivat huhtikuun viimeisenä sunnuntaina, ja hauska oli todeta, että oli muodostunut niillekin esitelmille runsaslukuinen kuulijakunta, joka mielihyvällä tuntui odottavan ensi talven luentokautta. 1925:224, 238, 239—240, 241, 243,

luennot alkavat sunnuntaina syyskuun 27 p:nä klo 12 päivällä. Paikasta ilmoitetaan tarkemmin pääkaupungin lehdissä. 1925:287,

luennot alkoivat sunnuntaina syyskuun 27 p:nä klo 12 päivällä. Nämä sunnuntailuennot ovat nyt siirtyneet entisestä paikastaan suomalaisen reaaliyseo avaraan ja tarkoituksenmukaiseen juhlasaliin. Esitelmöitsijä on tähän mennessä puhunut täysille huoneille, ja onkin ensimmäisen sarjan aihe ollut erikoisen kiintoisa: Kristus kuoleman portilla. 1925:335,

Lokakuun 18 p:nä oli esitelmän aiheena Itsemurha, ja 25 p:nä alkoi uusi sarja, joka käsittelee Avioliittoa. Kuuntelijoita on aina ollut huone täydeltä. 1925:368,

Avioliittoa käsittelevän sarjan jälkeen on useana sunnuntaina puhuttu Lasten kasvatuksesta. 1925:458,

luennot, jotka joulun tienoissa liikkuivat Kristus-tuksen toisen tulemisen merkeissä, lopettivat tammikuun alkupuolella sarjan lasten kasvatuksesta ja siirtyivät 17 p:nä uuteen sarjaan, jossa tutkitaan ja valaistaan Johanneksen evankeliumia. 1926:31,

luennot ovat jatkuvasti käsitelleet Johanneksen evankeliumia ja sen yhteydessä esiintyviä kysymyksiä. 1926:63,

Yhä jatkuvasti on puhuttu Johanneksen evankeliumista ja syvennytty sen ihmeellisiin näköaloihin. 1926:96,

Hels. luennot ja kysymysillat ovat säännöllisesti jatkuneet. 1926:160,

En osaa vielä varmasti määrätä, koska luentokausi Helsingissä alkaa; aikaisemmin se tapahtuu syyskuun 12 p:nä, mutta mahdollisesti myöhemmin. Sanomalehdissä siitä tarkemmin ilmoitetaan. Looshityä tuskin alkanee ennenkuin lokakuun 11 p:nä. 1926:172, 175, 176—177,

luennot alkavat taas sunnuntaina syyskuun 12 p:nä ja pidetään jatkuvasti samassa paikassa kuin viime työ kautena Suomalaisella Lyseolla Vladimirinkadun 8:ssa. 1926:207,

Hels. R-R-luennot alkoivat elokuun n:ossa mainittuna aikana. Syyskuun 12 p:nä oli aiheena Mitä hyödyttää meitä tämä teosofia? 19 p:nä Pelastaako Kristus tullessaan maailman? ja 26 p:nä Nykyajan kriittiset tehtävät. Kuulijoita on ollut huone täydeltä, vanhat ystävät ja monta uutta. 1926:240,

Aihe lokakuun 3 p:nä oli Rahan taika, 10 p:nä Pyhä Fransiskus ja mammona ja 17 p:nä Köyhyys ja rikkaus. 1926:271,

Lokakuun 24 p:nä oli aiheena Aseistettu käsi, 31 p:nä Neljä kättä, marraskuun 1 p:nä Uudet luokat ja 14 p:nä Aikamme suuri odotus. Pitkin syksyä nämä luennot ovat koskettelleet myös yhteiskunnallista kysymystä. 1926:303,

Marraskuun 21 p:nä oli aiheena Miten päästä sairauksista?, 28 p:nä Miten voitamme kuoleman?, joulukuun 5 p:nä Ihminen, tunne itsesi! ja 12 p:nä Vihkimys ja vihkimismysteriot. 1926:331,

Joulukuun 19 p:nä oli aiheena Vihkimyksen tie, 26 p:nä Mystillinen Kristus; tammikuun 2 p:nä Menneisyys ja tulevaisuus ja 9 p:nä niinikään (jatkona) Menneisyys ja tulevaisuus. 1927:39,

Tammikuun 16 p:nä oli aiheena Menneisyys ja tulevaisuus, 23 p:nä Egyptiläinen vihkimys, 30 p:nä Kristuksen lunastustyö, helmikuun 6 p:nä Ensimmäinen ja toinen Adam, 13 p:nä Henkisen tiedon edellytykset. 1927:79,

Helmikuun 20 p:nä oli aiheena Tulevan vuosisadan veljeyskäsite, 27 p:nä Aikakausien vaihtuessa, maaliskuun 6 p:nä Tuleva aikakausi ja 13 p:nä Eläinradan vertauskuvat. 1927:122,

Maaliskuun 20 p:nä oli aiheena Tähtien hallitessa, 27 p:nä Jumalan etsiminen, huhtikuun 3 p:nä Cagliostro ja 10 p:nä Cagliostro vapaamuurarina. 1927:160, ks. R.-R. 1927:166—172,

Huhtikuun 16 p:nä (vuosikokouksen yhteydessä) oli aiheena Käytännöllinen teosofia, 17 p:nä (Kansallisteatterissa) Jälleensyntyminen ja ylösnousemus, 24 p:nä Cagliostron vapaamuurarius, toukok. 1 p:nä Cagliostron vapaamuurariisuus ja 8 p:nä (Valkoisen lootuskukan päivänä H. P. Blavatskyn muistoksi) Mitä on miestiskely? 1927:210,

R-R-luennot Helsingissä alkavat t.k. 30 p:nä ja jatkuvat vanhaan tapaan sunnuntaisin k:lo 12 päivällä samassa paikassa kuin viime talvena, suomalaisen lyseon juhlasalissa, Vladimirink. 8—10. Ensimmäisessä luentosarjassaan R. R:n johtaja tulee puhumaan inhimillisen itsekasvatuksen tarkoituksesta ja merkityksestä sen suhteessa elämän kouluun. 1927:322—323,

luennot alkoivat lokakuun 30 p:nä, jolloin aiheena oli Elämän kokemusten taika. Marraskuun 6 p:nä oli aiheena Elämän maakoheet, 13 p:nä Elämän tuli- y.m. kokeet. 1927:371,

luentojen aiheena on ollut: marraskuun 20 p:nä Elämän Vesikoe ja 27 p:nä Elämän ilma- koe, joulukuun 4 p:nä Elämän salakoulu, 11 p:nä Suomen itsenäisyys ja kohtalon käsi sekä 18 p:nä Rakkauten paratiisi. 1927:419, ks. Europa 1928:10—13,

luentojen aiheena on ollut: joulukuun 26 p:nä Niin rakasti Jumala maailmaa . . . , tammikuun

1 p:nä Ruusu-Risti, 8 p:nä Elämä ja kuolema sekä 15 p:nä Gnostikot. 1928:20, 21,

Hels. R-R-luennoissa sattui paussi tammikuun 22 ja 29 p:nä. P. E. sai tammikuun 19 p:nä nivelreumatikohtauksen, joka sitoi hänet kotioloihin pariksi viikkoa. Helmikuun 5 p:nä oli luennon aiheena Kristinuskon alkua-ajat. 1928:63,

1920, pidin luentosarjan Jeesuksesta Kristuksesta ks. Toll, Hugo 1928:95,

luentojen aiheena on ollut: helmikuun 12 p:nä Pietari, Paavali ja Johannes, 19 p:nä Syntiinlankeemus, 26 p:nä Lunastustyö, maaliskuun 4 p:nä Lunastustyö jatkuu, 11 p:nä Lunastustyö jälkeen Kristuksen ja 18 p:nä Se usko, joka on tietoa. 1928:102,

luentojen aiheena on ollut: maaliskuun 25 p:nä Lunastava usko, huhtikuun 1 p:nä Uskon elämä, 8 p:nä Kristuksen kuolema ja ylösnousemus I, 9 p:nä Kristuksen kuolema ja ylösnousemus II sekä 15 p:nä Miksi Jeesus kuoli? 1928:139—140,

luentojen aiheena on ollut: huhtikuun 22 p:nä Jeesuksen elämänoppi, 29 p:nä Elämän näkemystä, toukokuun 6 p:nä Teosofisen liikkeen tehtävä ja tarkoitus, 13 p:nä T. S:n ohjelma- pykälät. 1928:183,

Kansallisteatterissa aineesta: »Suomen tulevaisuus» 1928:212, 215,

Ohjelmaan kuuluu myös P. E:n julkinen esitelmä sarja aiheesta: Ihmisen ruumiillinen, sielullinen ja henkinen kehitys, sekä ks. kesäkurs- sit 1928:216,

Hels. R-R-luentojen aiheena oli toukokuun 20 p:nä Teosofinen liike kouluna ja 28 p:nä Suomen tulevaisuus. 1928:217,

Pekka Ervastian esitelmien radiointia ehdotettiin ks. radiointi 1927:218, 232,

Hels. R-R-luennot alkavat sunnuntaina syys- kuun 23 p:nä klo 12 päivällä Suomalaisella Rea- lilyseolla, Vladimirink. 8—10. Aihe: Tolstoin oppi. 1928:251,

luennot alkoivat sunnuntaina syyskuun 23 p:nä klo 12 päivällä Suomalaisella Lyseolla, Vladimirink. 8—10, ja jatkuvat säännöllisesti joka sunnuntai. Aiheena on ollut: syys sk. 23 p:nä Tolstoin oppi, 30 p:nä Tolstoin kristinusko ja lokak. 7 p:nä Rakkauten esteet. 1928:285,

P. E:n Helsingin esitelmää vuokrataan maaseutuloosheille ja -ryhmille 10 markan hinnasta kpl. vuorotellen ja mikäli riittää. Tilaukset on tehtävä herra Eino Krohnille, os. Kauppia- katu 8, Helsinki. Helsingissä pidetty esitelmä voidaan täten lukea maaseudulla pari viikkoa myöhemmin. 1928:288,

Painovalmiina on muutamia luentosarjoista muodostettuja kirjoja: Mestarit ja teoso- finen liike; Pari päivänsyys- tä; Vesimiehen merkissä; Kiusaus- ten koulussa y.m., jotka nyt jäävät odot-amaan aikaansa. Ilolla voimme kuitenkin mainita, että Kiusausten koulussa ilmes- tytty kirjana jouluksi Mysticalla, erään uutteran työntekijän ja ystävän avustuksella. [*J. R. H:n] 1928:305,

luentojen aiheena on ollut: lokakuun 14 p:nä Ansat ja valheet, 21 p:nä Tolstoin pelastusoppi

ja 28 p:nä Tolstoin oppi ja Okkultinen kokemus, johon loppui tämän syksyn Tolstoi-sarja; marraskuun 4 p:nä oli esitelmän aiheena Usko ja kuolema. 1928:325,

Miksen vuonna 1929 kokeilisi kolmannen eli luento-osaston kanssa? — — — Sen sijaan tulee julkaistavaksi P. E:n luentosarjoja, aluksi ks. R-R. 1928:348—349,

luentojen aiheena on ollut: marraskuun 11 p:nä Luonto ja ihmistahto kuoleman valtakunnassa, ja 18 p:nä Kuoleman kulttuuria ja 25 p:nä Vainajien auttajat. 1928:372,

luentojen aiheena on ollut: joulukuun 2 p:nä Kristus ja kuolema, 9 p:nä Kristuksessa kuoleminen, 16 p:nä Teosofinen totuudenetsijä ja kuolema, 23 p:nä Ruusu-Risti ja kuolema, 30 p:nä Neljä Kristus-syntymää, tammikuun 1 p:nä Kosmillinen Kristus, 6 p:nä Kristus, Apollon ja Dionysos, 13 p:nä Kristus ja muinaisajan salakoulut sekä 20 p:nä Oraakkelit ja mysteerit. Luennot pidetään nyttemmin Kulmakoululla, Konstantiinink. 33. 1929:45,

luentojen aiheena on ollut: tammikuun 27 p:nä Kristus ja Jeesus, helmikuun 3 p:nä Psykkisen tutkimuksen tuloksia, 10 p:nä Mitä on magia? ja 17 p:nä Magian ilmennysmuotoja. 1929:92,

luentojen aiheena on ollut: helmikuun 24 p:nä Sielullinen ja henkinen magia, maaliskuun 3 p:nä Nekromantiikka ja teurgia, 10 p:nä Mitä on karma? 1929:134,

puhui Johtaja ks. ylösnousemus 1929:143—144. ks. R-R. 1929:146—147,

ks. Europan ylösnousemus 1929:147—148,

luentojen aiheena on ollut: maaliskuun 17 p:nä Onnen valtakunta, 24 p:nä Mitä on totuus?, 30 p:nä Henki ja mammona eli Pythagoraan väittämä, 31 p:nä Europan ylösnousemus, huhtikuun 1 p:nä Tarvitsemme auktoriteetteja?, 7 p:nä Palaammeko maan päälle?, 14 p:nä Jälleensyntymisen siveellinen tausta, 21 p:nä Kansallinen messianismi. 1929:178,

Ohjelmaan kuuluu P. E:n julkinen esitelmä-sarja aiheesta: Rikkaus ja köyhyys, terveys ja sairaus, tieto ja tietämättömyys, rakkaus ja kuolema, y.m. ks. kesäkurssit 1929:212,

Hels. R-R-luentojen aiheena on ollut: huhtikuun 28 p:nä Suomen tehtävä, toukokuun 5 p:nä Itsekasvatus, 12 p:nä Tähtikoulut, 19 ja 20 p:nä Vapaus sekä 26 p:nä Pienemmät vihkimykset. 1929:227,

R-R-ennot alkanevat Helsingissä syyskuun puolivälissä. Ajasta ilmoitetaan tarkemmin sanomalehdissä. 1929:272,

Johtajan esitelmäsarja »Mitä on Ruusu-Risti?» ks. P. E. XII R-R:n syntysanat 1929:291—292,

luennot alkoivat taas syyskuun 15 p:nä Kulmakoululla, Meritullink. 33. Aiheena oli 15 p:nä Uskonto ja nykyaika ja 22 p:nä Ilmennyt Jumala. 1929:314,

luentojen aiheena on ollut: syyskuun 29 p:nä Ihmisen poika, lokakuun 6 p:nä Järjen kehitys, 13 p:nä Eräs nykyajan profeetta ja 20 p:nä Europpalainen mies ja nainen. 1929:360, 363,

luentojen aiheena on ollut: lokakuun 27 p:nä Kristinuskon alkuperä, marraskuun 3 p:nä Kun

Kristus tulee luoksemme ja 10 p:nä Ystävien Seura. 1929:395,

luentojen aiheena on ollut: marraskuun 17 p:nä Mennonitit ja kveekkarit, 24 p:nä Europpalaisia näköaloja ja joulukuun 1 p:nä Europpalaisen pulman ratkaisu. 1929:451,

luentojen aiheena on ollut: joulukuun 8 p:nä Paratiisi kutsuu, 15 p:nä Kuoleman tuolla puolen, 22 p:nä Tuonela ja taivas, 26 p:nä Pyhä Stefanos, 29 p:nä Taivas, tammikuun 5 p:nä Tietäjät itäiseltä maalta, 6 p:nä (matineassa Kansantalolla) Elämä ja kuolema, 12 p:nä Bodhisattva, Buddha ja Kristus ja 19 p:nä Saatanan elämänvaiheet. 1930:43,

Tammikuun Ruusu-Ristissä oli Vapaan Sanan osastossa kirjoitus, joka m.m. koski minun esitelmiäni. Kirjoitus aiheutui eräästä keskustelukokouksesta, jossa m.m. muuan puhuja oli ihmetellyt, että esitelmissä nykyään saadaan kuulla niin paljon »kirjaviisautta». Tämän johdosta kirjoittaja sanoo, ettei hän ymmärrä, mitä asianomainen veli tarkoittaa P. E:n kirjaviisauksiesitelmillä. Hän kuitenkin antaa siihen selityksen, joka semmoisena tietysti on oikea. Tulin yhtäkaikki ajatelleeksi, että alkuperäinen ihmetelijä ehkä tarkoitti sitä, että viime syksynä paljon puhuin erilaisista kristillisistä lahkoista, kveekareista, mennoniteista y.m., sekä paneurooppa-aatteen esitaistelijasta, itävaltalaisesta tohtorista, kreivi Coudenhove-Kalergista y.m., joista kaikista asioista tietenkin saattaa lukea kirjoista. Olin kuitenkin uskonut, että kuulijani mielihyvällä seurasivat esityksiä, joissa tein selkoa ihmisten meikäläismallisista pyrkimyksistä menneinä aikoina ja omien ihanteittemme voitoista nykyajalla. Eihän ole sanottu, että jokainen kirjojen tutkija olisi löytänyt juuri samoja tosiseikkoja kuin minä.

Kyllä sitten taas tuli vuoro »ylliluonnollisten» asioiden luennossani. Siirryttiin tuoneloihin ja taivaisiin ja olin tilaisuudessa kertomaan uusista näkemyksistäni. Mutta pelkään, että kadottaisimme jalansijan maan päältä, jos aina liikkuisimme »ilman pitkällä piholla», joista verrattain harvoilla sentään on omakohtaisia kokemuksia. 1930:55,

Hels. R-R-luentojen aiheena on ollut: tammikuun 26 p:nä Onko pahoja henkiä olemassa?, helmikuun 2 p:nä »Ikuinen taistelu», 9 p:nä Voittaako valo? ja 16 p:nä Kristus ja Antikristus. 1930:91,

luentojen aiheena on ollut: helmikuun 23 p:nä Kenen avulla — oman itsemmekö?, maaliskuun 2 p:nä Antikristus ja 9 p:nä Miten Kristus auttaa? 1930:133,

luentojen aiheena on ollut: maaliskuun 16 p:nä Rakkaus, 23 p:nä Rakastakaa toisianne, 30 p:nä Tulevaisuuden Jumala, huhtikuun 6 p:nä Teosofisen liikkeen vaiheet, ja 13 p:nä Kristus ja teosofinen liike. 1930:179,

Pekka Ervast piti avajaispuheen ks. astrali 1930:203—204, ks. ylösnousemus 1930:206—207,

luentojen aiheena on ollut: huhtikuun 20 p:nä Yksilön ylösnousemus, 21 p:nä Kristus kolkuttaa, 27 p:nä Ketä varten on teosofian sanoma?, toukokuun 4 p:nä Eksoteerinen ja esoteerinen teosofia, 11 p:nä Esoteerinen teosofia ja 18 p:nä

Jumalan rakkaus. Luennot jatkuvat yhä sunnuntaisin ja viimeinen luento tänä keväänä on kesäkuun 1 p:nä. 1930:222,

luentojen aiheena oli toukokuun 25 p:nä Suvaisevaisuus, 29 p:nä Henkimaailma ja kesäkuun 1 p:nä Totuuden sanoma, joka oli kevään viimeinen luento. Koska esitelmäkuusi jälleen alkaa, ei ole vielä määrätty. 1930:263,

Hels. R-R-luentojen alkamispäivää ei vielä voida määrätä, mutta pääkaupungin sanomalehdissä ilmoitetaan aikanaan niiden alkamisesta. 1930:299,

luennot alkoivat syyskuun 28 p:nä vanhassa paikassa, Kulmakoulussa, Meritullink. 33, jolloin ensimmäisen esitelmän aiheena oli Missä on kansamme pelastus? Juhlasali oli täynnä haraita kuulijoita. Toinen luento lokakuun 5 p:nä käsitteli aihetta Kirkon syntysanat. 1930:323,

luentojen aiheena on ollut: lokakuun 12 p:nä Monet ovat kutsutut, 19 p:nä Harvat ovat valitut, 26 p:nä Jumalan valtakunta kirkkona, marraskuun 2 p:nä Kirkon tehtävät, 9 p:nä Syntien anteeksisaanti ja kuolema sekä 16 p:nä Kirkko mysterialoitoksena. Luennot ovat nyttemmin keskeytyneet R-R:n Johtajan ulkomaanmatkan takia. 1930:379,

Hels. R-R-luennot. Johtajan ollessa ulkomailla esitelmöi maisteri Sven Krohn marraskuun 23 ja 30 p:nä sekä joulukuun 7 ja 14 p:nä uusimman tieteellisen psykologisen tutkimuksen saavutuksista teosofian valossa. Joulukuun 26 ja 28 p:nä puhui P. E. Kristuksen toisesta tulemisesta. Tammikuun 4 ja 11 p:nä esitelmöi taas Sven Krohn teosofian alkeista ja 18 p:nä alkoi P. E:n säännöllinen luennoiminen esitelmällä aiheesta: Uskonpuhdistus on tulossa. 1931:36,

luentojen aiheena on ollut: tammikuun 25 p:nä Minkälainen uskonpuhdistus on oleva?, helmikuun 1 p:nä Kirkonoppi ja kuolema ja 8 p:nä Oppi Jumalan armosta. 1931:70,

luentojen aiheena on ollut: helmikuun 15 p:nä Armon järjestys eli pyhityksen tie, 22 p:nä Pyhityksen tie, maaliskuun 1 p:nä Vanhurskauttaminen ja Uudestasintyminen ja 8 p:nä Kristus ja, Melkisedek. 1931:104, 109,

luentojen aiheena on ollut maaliskuun 15 p:nä Vanhan ja uuden liiton mysteriot, 22 p:nä Kaksi suomalaisen hengen sankaria, 29 p:nä Väinämöisen auttajat, huhtikuun 5 p:nä Mestarit ja H. P. B., 6 p:nä H. P. Blavatskyn itämaalaisuus, 12 p:nä Muinainen Egypti, 19 p:nä Egyptin henkinen elämä, 26 p:nä Esoteeriset koulut ja Ok-kultinen maailma, toukokuun 3 p:nä Mestarin etsintä, 10 p:nä H. P. B:n esoteerinen koulu, 17 p:nä H. P. B:n esoteerisia opetuksia. 1931:178, luentojen aiheena on ollut toukokuun 24 p:nä Veljeys ja tulevaisuus, 25 p:nä Kansojen ja yksilöiden veljeys sekä 31 p:nä Tulevaisuus, läheinen ja kaukainen. Tähän päättyivät työkauden julkiset luennot. 1931:205,

Helsingin luennot alkavat syyskuun 13 p:nä. 1931:210,

luennot alkoivat taas syyskuun 13 p:nä klo 12 Hallituskadun Kino-Starissa; aiheena oli Aikamme häitä ja teosofinen liike. Luennot on

taas siiretty koetteeksi keskelle kaupunkia. 1931:247,

luentojen aiheena on ollut syyskuun 20 p:nä Nykyisen ajan ongelmat ja teosofia, 27 p:nä Missä pelastus?, lokakuun 4 p:nä Jeesuksen käskyt ja kuolemanjälkeinen elämä, 11 p:nä Älkää ollenkaan vihastuko ja 18 p:nä Puhtauden käsky. 1931:287,

luentojen aiheena on ollut lokakuun 25 p:nä Onko avioliitto pyhä?, marraskuun 1 p:nä Älkää ollenkaan vannoko!, 8 p:nä Mitä on olla paha vastustamatta? ja 15 p:nä Rakastakaa vihollisianne! Luennot muuttivat taas Kulmakoululle marrask. 15 p:nä. 1931:332,

luentojen aiheena on ollut marraskuun 22 p:nä »Olkaa siis täydelliset», 29 p:nä Mitä on kristinusko? ja joulukuun 6 p:nä Mitä kristinusko on minulle. 1931:366,

Helsingin Ruusu-Risti-luentojen aiheena on ollut: joulukuun 13 p:nä Tieni Kristuksen luo, 20 p:nä Adam ja Eva, 26 p:nä Ensimmäinen ja toinen Adam, 27 p:nä Jeesus Kristus, tammikuun 1 p:nä Jeesus Kristuksen elämä, 3 p:nä Uutta vuotta alkaessa, 10 p:nä Ihmisen ruumiit ja 17 p:nä Ihmiskunnan menneisyys ja tulevaisuus. 1932:35,

luentojen aiheena on ollut: tammikuun 24 p:nä Ruumiillinen kehityshistoria, 31 p:nä Mistä ja mihin?, helmikuun 7 p:nä Enkelein apu. 1932:68,

luentojen aiheena on ollut: helmikuun 14 p:nä Taistelu taivaissa, 21 p:nä Ihminen maan päällä, 28 p:nä Ihmisen taistelu henkivaltoja vastaan ja maaliskuun 6 p:nä Tunne- ja ajatusruumis. 1932:103, ks. manas 1932:111—112, 114, Ilolle,

luentojen aiheena on ollut: maaliskuun 13 p:nä Älyn taistelu, 19 p:nä Eetteriruumis, 20 p:nä Eetteriruumis (jatkoa), 27 p:nä Ruusuristiläinen elämänyymmärrys, 28 p:nä Pessimismi ja optimismi, huhtikuun 3 p:nä Fyysillinen ruumis, 10 p:nä Terveys ja sairaus, 17 p:nä Terveyttä kohti, toukokuun 1 p:nä Terveyden ihanne ja 8 p:nä H. P. Blavatsky. 1932:166—167,

luentojen aiheena oli viime kevätkauden loppuessa: toukokuun 16 p:nä Helluntai, 22 p:nä Elämän koulu ja sen opettajat ja 29 p:nä Ketkä ovat Ilmestyskirjan 144,000 valittua? 1932:198, Ruusuristiläinen elämänyymmärrys — — — lentokirjasena ks. P. E. XII 1932:199,

luennot alkoivat jälleen syyskuun 4 p:nä. Aiheena oli silloin Mieheksi ja naiseksi loi Hän heidät, 11 p:nä Elohistisen ja jehovistisen luomiskertomuksen ihminen sekä 18 p:nä Adam ja Eva. 1932:240,

luentojen aiheena on ollut: syyskuun 25 p:nä Vieläkin välittäjistä ja lokakuun 2 p:nä »Ei kukaan pääse Isän tykö muuten kuin minun kauttani». Luennot keskeytyivät joksikin aikaa R-R:n Johtajan ulkomaanmatkan takia. Sanomalehdissä ilmoitetaan niiden uudelleen alkamisesta. 1932:271,

luennot, jotka olivat keskeytyneet Johtajan ulkomaanmatkan takia, alkoivat uudestaan lokakuun lopulla. Aiheena on ollut: lokakuun 30 p:nä Näkymätön todellisuus, marraskuun 6 p:nä Värien ja muotojen maailma, 13 p:nä Selvännäkijäin vaikeudet, 20 p:nä Jeesus ja Kris-

tus ja 27 p:nä Jeesuksen veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä. 1932:327—328,

luentojen aiheena on ollut: joulukuun 4 p:nä Ehtoolliskalkki, 11 p:nä Ehtoollisen salainen puoli, 18 p:nä Ehtoollismystiikkaa, 26 p:nä Graalin malja, tammikuun 6 p:nä Sattuma vaiko sallimus, 8 p:nä Mitä tehdä?, 15 p:nä Kuinka karma voitetaan? ja 22 p:nä Karma ja sairaus. 1933:35,

luentojen aiheena on ollut: tammikuun 29 p:nä Sairauksien karma, helmikuun 5 p:nä Karmalliset sairaudet ja niiden parantaminen, 12 p:nä Parantumisen edellytykset ja 19 p:nä Vieläkin parantumisen edellytyksistä. 1933:69,

Eräs Ruusu-Ristin ystävä maaseudulla kirjoittaa meille: »Olisikohan mitään mahdollisuutta saada Pekka Ervastin hiljan siellä Helsingissä pitämä esitelmä »Karmalliset sairaudet ja niiden parantaminen», joko painetuna tai muuten? Koettakaa saada se heti painetuksi ja kauppaan. Jään odottamaan vastausta». Tällöinen tiedustelu osoittaa mitä ilahduttavinta harrastusta ja täyttäsimmme mielellämme kysyjän pyynnön, jos se kävisi päinsä. Hänen mainitsemansa esitelmä ei sinään sovi painettavaksi, koska se on osa sarjasta, joka vasta on loppumaisillaan. P. E:n tapana on ollut jo kauan aikaa puhua sarjoissa, jotka vain ehjinä voidaan julkaista. Mutta mahdotonta ei ole, että kyseessä oleva sarja, joka alkoi nimenomaan sairauksikysymyksestä tammikuun 22 p:nä ja yhä jatkui helmikuun aikana, voisi ilmestyä kirjana tämän vuoden kuluessa. 1933:70,

luentojen aiheena on ollut: helmikuun 26 p:nä Äiti, maaliskuun 5 p:nä Kristus ja kansallishaltia, 12 p:nä Väinämöinen ja Kristus ja 19 p:nä Kristus meissä ja meidän puolestamme. 1933:100, 101—102,

luentojen aiheena on ollut: maaliskuun 26 p:nä Kristus meidän puolestamme, huhtikuun 2 p:nä Jeesus Kristus lunastajana ja auttajana, 9 p:nä Jeesus Kristus auttajana ja oppaana, 14 p:nä Jeesus Kristus oppaana ja kuninkaana, 16 p:nä (Kansallisteatterissa) Ruusu-Risti ja vapaamuurarius, 17 p:nä Jeesuksen Kristuksen elämä esikuvana ja 23 p:nä Kirkastus ja Golgata. 1933:150, 151, ks. buddhi 1933:172—173,

Keskustelun päätyttyä toimitettiin keräys P. E:n pääsiäisesitelmän »Ruusu-Ristin ja vapaamuurariuden» julkaisemista varten. Mainittu esitelmä tullaan kesän aikana painattamaan lentotehtiseksi, jota jaetaan ilmaiseksi Ruusu Ristin Kirjallisuusseuran välityksellä. 1933:176, ks. lapset 1933:177, 195,

Hels. R-R-luennot alkoivat syyskuun 3 p:nä Kulmakouluissa, Meritullink. 33. Johtaja puhui aiheesta Ruusu-Ristin tehtävä ja tulee vielä parina sunnuntaina, syyskuun 10 ja 17 p:nä, puhumaan ennen matkalle lähtöään. Sitten lokakuusta lähtien esitelmät taas jatkuvat säännöllisesti, eri puhujien esiintyessä esitelmöitsijöinä. 1933:240,

Ruusu-Ristin johtaja piti viimeiset esitelmänsä ennen matkaansa syyskuun kolmena ensimmäisenä sunnuntaina, 3, 10 ja 17 p:nä. Ne käsittelevät teosofisen liikkeen ja Ruusu-Ristin tehtävää sekä uutta uskonpuhdistusta. 1933:265,

Hels. R-R:n luentotilaisuudet. Taiteilija, rouva Hilda Pihlajamäen esittämän P. E:n Uni ja Kuolema nimisen esitelmäsarjan jälkeen puhui J. R. Hannula sunnuntaina marraskuun 27 p:nä aineesta Ruusu-Risti suhteessa teosofiaan ja uskontoon sekä lehtori Hilja Kettunen joulukuun 3 ja 10 p:nä aineista Vanha ja uusi liitto ja Rakkaus ja viha evankeliumin valossa. 1933:311,

Hels. R-R:n luentotilaisuudet. Sunnuntaina helmikuun 4 p:nä ja 11 p:nä luki taiteilija rva Hilda Pihlajamäki Pekka Ervastin erittäin kiintoisaa Johanneksen evankeliumia koskevaa esitelmäsarjaa, joka vielä jatkuu. 1934:72,

Hels. R-R-luentotilaisuudet. Taiteilija, rouva Hilda Pihlajamäen esittämän P. E:n Johanneksen evankeliumia koskevan kiintoisan esitelmäsarjan jälkeen puhui 1934:106,

P. E:n juhlaesitelmää »Teosofinen liike ja apostoli Paavali» oli odotettu jännityksellä, ks. Paavali 1934:180—182, marraskuun 4 p:nä luki taiteilija, rouva Hilda Pihlajamäki Pekka Ervastin esitelmän Ihminen tunne itsesi. 1934:314,

luki marraskuun 11, 18 ja 25 p:nä Pekka Ervastin esitelmät Vihkimysterioita, Vihkimyksen tie ja Mystillinen Kristus. 1934:372 — — —

IX PEKKA ERVASTIN KYSYMYSILLAT.

Omantunnon konttorissa on nyt ruvettu pitämään joka toinen viikko »kyselykokouksia», jolloin ks. P. E. VII 1906:88,

Kysymys- ja keskustelukokoukset. ks. P. E. VII 1906:229, 285,

Pekka Ervastin kysymysillat, joita ei oltu pidetty lokakuun alkupäivistä lukien, alkoivat taas keskiviikkona huhtikuun 8 p:nä ja jatkuvat toistaiseksi joka keskiviikko-ilta klo 7—8 Mikonkadun ll:ssä. Kysymyksiä tekevät T. S:n jäsenet. 1908:128,

Kysymysiltoihin tulee tästälähtien Teosofisen Seuran jäsenillä olemaan vapaa pääsy; syrjäiset maksavat 10 p:iä. Koska kysymysillat alka- vat, ilmoitetaan myöhemmin. 1908:254,

En ole kysymysiltojakaaan pitänyt, ks. P. E. VIII 1911:321,

Teosofiset kysymysillat Helsingissä ovat niinkään alkaneet ja jatkuvat torstaisin klo 8—9 Bulevardin 7:ssä. Ylisihteeri vastaa kysymyksiin, ja kuukauden ensimmäisenä torstaina on aina muutakin ohjelmaa (lausuntoa, soittoa, teetä y.m.s.) 1916:429, 1917:392, 1918:99, 133,

kysymysillat, jotka nykyisin ovat tiistaisin ks. P. E. VIII 1921:5,

Hels. kysymysillat ovat koko talven säännöllisesti jatkuneet tiistaisin klo 7 i.p. Bulevardin 7:ssä. Ne ovat olleet Teosofisen Seuran Kannatusliiton toimeenpanemat ja ovat vetäneet puoleensa harvinaisen paljon yleisöä. Pekka Ervast on vastannut kysymyksiin. 1921:319,

Pekka Ervastin kysymysillat alkanevat myös samoihin aikoihin, ks. P. E. VIII 1921:448,

Teos. kysymysillat, joissa P. E. vastaa kysymyksiin, alkoivat lokakuun 4 p:nä ja ovat jatkuneet tiistaisin klo 7 ip. Niillä on oma vakiintunut vetovoimansa. 1921:511,

Eräässä kysymysillassa tänä syksynä saatiin kuulla seuraava henki-ilmestystä kuvaava ker-

tomus, joka asianomaisilla nimillä varustettuna jätettiin P. E:n pöydälle: 1921:574—575,

Kysymysillatkin ovat alkaneet ks. P. E. VIII 1922:224, 256, P. E. VIII 1923:77, 198, 238,

R-R:n kysymysillat pidetään tulevana työkaupatena torstaisin Ruotsalaisen Naisyhdistyksen huoneustossa, Vladimirink. 12. 1923:275,

Kysymysillat alkoivat lokakuun 4 p:nä ja jatkuvat torstaisin klo 7 ip. Ruotsalaisen Naisliiton klubihuoneustossa, Vladimirink. 12. 1923:316,

keskiviikko-illoin pidetään suomalaisia keskustelu- ja kysymysilloja. 1924:223,

Hels. R-R:n kysymysillat alkoivat t.k. 4 p:nä klo 8 i.p. Stenmanin Taidepalatsissa ja jatkuvat säännöllisesti joka lauantai-iltana klo 8 samassa paikassa. 1924:318,

Hels. R-R:n kysymysilloissa — lauantaisin klo puoli 8 Stenmanin Taidepalatsissa, Heikink. 10 — on vastaaja aina hyvällä tuulella, sillä kysymyksiä riittää ja kysymykset osoittavat, että on totuutta etsiviä ja tietoon pyrkiviä ihmisiä niinkin huvittelunhaluisessa kaupungissa kuin Helsinki nykyään on. 1924:398,

Kysymysillat ovat säännöllisesti jatkuneet Stenmanilla lauantaisin klo 8 i.p. 1925:191, Kysymysillat jatkuvat niinkään toukokuun loppuun. 1925:224,

Hels. kysymysillat alkavat lauantaina 26 p:nä klo 8 i.p. Stenmannilla kuten viime talvena. 1925:287, Hels. kysymysillat alkoivat lauantaina syyskuun 26 p:nä klo 8 illalla ja jatkuvat entiseen tapaan Stenmanin suuressa näyttelysalissa. 1925:335, Kysymysillat lauantaisin Mo 8 i.p. ovat myös säännöllisesti jatkuneet Stenmannilla. 1925:368,

Kysymysilloja ei joulukuun aikana pidetä. 1925:458,

Kysymysillat jatkuvat taas Stenmannilla lauantaisin klo 8 i.p. 1926:31, Hels. luennot ja kysymysillat ovat säännöllisesti jatkuneet. 1926:160,

Kysymysillat lauantaisin Stenmanilla alkavat myöhemmin luultavasti lokakuun 9 p:nä. 1925:207, jatkuvat lauantaisin klo 8 i.p. 1926:271, ovat säännöllisesti jatkuneet lauantaisin kello 8 i.p. 1926:303,

R-R:n kysymysillat Helsingissä pidetään kuten ennenkin lauantaisin klo 8 i.p. entisessä Stenmanin Taidepalatsissa, L. Heikink. 10, ylimässä kerroksessa. Huone on nyt entistä avarampi, joten runsaslukuinen yleisö on tervehtynyt näihin tilaisuuksiin. Ensimmäinen kysymysilta on t.k. 29 p:nä. 1927:323,

Hels. kysymysillat eivät vielä ole päässeet alkamaan, koska entinen Stenmanin Taidepalatsi yhä on muutosten ja korjausten alainen. 1927:371,

Hels. kysymysillat alkoivat joulukuun 3 p:nä entisessä paikassaan Stenmanin Taidepalatsissa, Heikink. 10, ja jatkuvat lauantaisin klo 8 ip. Jouluaattona ei ole kysymysiltaa. 1927:419,

Hels. kysymysillat ovat säännöllisesti lauantaisin klo 8 i.p. Stenmanin Taidepalatsissa, Heikink. 10. 1928:20, Hels. kysymysillat olivat myös lakossa tammikuun 21 ja 28 p:nä ja alkoivat uudestaan helmikuun 4 p:nä. 1928:63,

Kuten kysymysillassa sanoin, en ole ylösnousemuksen mysteriosta vielä kertonut edes sitä vähäistä, mitä siitä tajuan, ks. Toll, H. 1928:95,

Hels. kysymysillat ovat jatkuneet säännöllisesti lauantai-iltain klo 8 entisessä paikassaan. T.k. 31 p:nä on kysymysillan asemasta iltama, jonka Nuorten Näytelmäseura toimeenpanee Hagmanin Yhteiskoululla. 1928:102, kysymysillat ovat säännöllisesti jatkuneet lauantaisin klo 8 i.p. Stenmanilla. 1928:140,

ovat jatkuneet, lauantaisin. 1928:183, päättyvät toukokuun 19 p:nä. 1928:217,

Helsingin kysymysilloja ei toistaiseksi pidetä. 1928:251,

R-R-kysymysillat alkoivat Helsingissä lauantaina marraskuun 2 p:nä. Ne jatkuvat säännöllisesti lauantaisin klo 8 illalla ja pidetään Kulmakoululla, Meritullink. 33. Ruusu-Ristin johtaja vastaa kirjallisiin kysymyksiin. 1929:395, ovat jatkuneet lauantaisin Kulmakoululla, Meritullink. 33. Alkavat kello 7,30 i.p. 1929:451, jatkuvat säännöllisesti lauantaisin klo 7,30 i.p. Kulmakoululla, Meritullink. 33. 1930:43,

ovat säännöllisesti jatkuneet. 1930:91, ovat jatkuneet lauantaisin. 1930:133,

ovat olleet lauantaisin Kulmakoulussa, paitsi pääsiäisenä Ruusu-Ristin vuosikokouksen aikana. 1930:179,

jatkuvat niinkään toukokuun loppuun saakka. 1930:222,

Helsingin kysymysillat loppuivat toukokuun 31 p:nä, ja epätietoista on, toimeenpannaanko niitä enää; ensi työkaupatena ei ainakaan tule olemaan kysymysilloja säännöllisesti. 1930:263,

Lauantaina klo 11 oli kysymyskokous. Sen avasi Väinö Lahti soittamalla Sibeliuksen kirkaista ja kuulakasta musiikkia (Barcarole ja E-duuri sonaatti). Pitkästä aikaa saimme nyt jälleen kuulla P. E:n vastaavan pirteällä ja henkeväällä tavallaan monenlaisiin kysymyksiin. Tällaisia tilaisuuksia, joita ennen oli säännöllisesti joka viikko, on viime aikoina kipeästi kaivattu. 1932:113,

Toisella kertaa vietimme iltakokouksen suomalaisessa ruusuristiperheessä, johon oli saapunut joukko teosofeja ja ruusuristiläisiä ja siinä oli tavanmukainen kysymysilta, joka jatkui, kun seuraavana päivänä olimme kutsutut päivällisille toiseen perheeseen. Tähän kokoontui aterian jälkeen ruusuristiläisiä ystäviä, jotka tekivät sattuvia, ennen kaikkea teosofista historiaa koskevia kysymyksiä [*Amerikassa]. 1934:13.

X. TIETOJA PEKKA ERVASTIN OTSIKOIDUISTA ARTIKKELEISTA AAKKOSSELISESSÄ JÄRJESTYKSESSÄ.

Tässä teoksessa julkaistut merkityt harventaen. VERSAALILLA markeerattu esitelmäsarjojen nimet. Otsikon ensimmäinen sana on viite, jos ei erikoista viitettä ole mainittu.

*Tähän teokseen ei ole otettu laajoja artikkelisarjoja, jotka muodostavat kukin oman kokonaisuutensa sellaisinaan, ja jotka niinollen on asiallisempaa julkaista yhtenäisinä teoksina. Nim. seuraavia:

P. E:n teosofisia muistelmia, Muistetoja menneiltä vuosilta ja P. E:n

- matkakirjeet; nämä yhtenä kokonaisuutena muodostavat autobiografisen teoksen P. E:stä. — Salatieteilijän puheilla, Sydänsuru ja Tuonelan tuvilla, jotka P. E. on julkaissut Elia Veran nimellä, muodostavat okkultis-kaunokirjallisen kokonaisuuden. — Ihmiskunnan alkuperäinen kieli ja kirjoitus, Hakaristi, Kiinalainen ja egyptiläinen kirjoitus, Kabbala (2 art), Vieläkin sanojen tulkintaa, Ihmiselämän ikäjaksot, Nimien taikaa I — II, ja Taikaneliöt valaisevat okkultis-filosofisesti kielen ja kirjoituksen kehitystä. — Miten-soisin maatani hallittavan? ja Miten on luotava onnellinen yhteiskunta? sisältävät Suuren Opettajan neuvoja inhimillisen elämän yhteiskunnallista järjestelyä varten. — Teoksina ilmestyneitä artikkeleita ei luonnollisestikaan ole tässä, mutta on niistäkin joitain otteita ja viitteitä.]
- Abend. Rouva Abend Berlinistä 1922:3—13, sarja Muistoja
- Aikamme tarve 1911:349—350, sama 1912:1—2.
- Aikakausien vaihtuessa 1929:221—227, sarja Vesimiehen
- Arabialaista viisautta 1925:56—57.
- Auktoriteettiushko ja auktoriteettiushko 1906:87—88.
- »Autuaat ovat köyhät», »Autuaat ovat rauhan tekijät», »Autuaat ovat puhdassydämiset», »Autuaat ovat laupiaat», 1906:171—173, 255—257, 257—258, sarja Uusi Testamentti.
- Avoim kirje kaikille maailman teosofeille ks. teosofia art. Teosofisen Seuran tehtävä [*P. E:n kiertokirje]. 1921:328—334,
- Avoim kirje Omantunnon lukijoille ks. omatunto 1907:117—118.
- Besant. Annie Besant Tukholmassa ks. A. B. 1907:237—241, Mrs. Annie Besant 1922:215—217, sarja Muistoja
- Blavatsky. Madame H. P. Blavatsky 1922:302—311, sarja Muistoja H. P. Blavatskyn itämaalaisuus 1931:120—129. H. P. Blavatskyn »Teosofinen Sanakirja» 1925:37—38.
- Buddha 1932:261—266, sarja Tulevaisuuden
- Cagliostro 1916:7—14.
- Christian Rosenkreuz 1921:17—21, sarja Ruusu-Risti
- Christosophia 1—17; 1923:17—27, 51—63, 88—96, 133—140, 169—176, 209—219, 251—259, 329—334, julk. samannimisessä teoksessa, ks. P. E. XII.
- Ei pahaa pahalla ks. paha 1906:187—189.
- Ennustukseni vuosina 1910—1916; 1918:18—22, sarja Miten soisin
- Ensimmäinen ehto 1906:131—133, sarja Uusi Testamentti
- Ensimmäiset rosenkreutsiläiset kirjat 1921:16—17, sarja Ruusu-Risti
- Eräs materialisatsioni-istunto 1922:52—58, sarja Muistoja
- Eräs rosenkreutsiläinen manifesti 1921:14—16, sarja Ruusu-Risti
- Eversti H. S. Olcott 1922:105—115, sarja Muistoja
- Framtidens religion, sarja Tulevaisuuden
- Hakaristi 1928:34—43, 79 muist, sarja Ihmiskunnan
- »Harakiri» 1905:163—164.
- Henkinen elämä 1934:247—250, sarja Teosofia ja sosialismi
- Hinduhypnotismi 1906:201—202.
- Historian lehti kääntyy 1905:210.
- Hurskaita toivomuksia 1921:109—115, sarja Miten on luotava
- Ihminen yhteiskunnan mallina 1921:30—40, sarja Miten on luotava
- Ihminen, miksi itket? ks. P. E. XII lentokirjasia
- Ihmiselämän ikäjaksot 1928:268—275, sarja Ihmiskunnan
- Ihminen synnynnäinen luonne 1906:61.
- IHMISKUNNAN ALKUPERÄINEN KIELI JA KIRJOITUS; Hakaristi; Kiinalainen ja egyptiläinen kirjoitus; Kabbala; Vieläkin sanojen tulkintaa; Ihmiselämän ikäjaksot; Nimien taikaa I—II; Taikaneliöt; 1928:3—7, 34—44, 78—84, 121—125, 169—172, 234—239, 268—275, 308—314, 356—363, 1929:8—14.
- Ihmiskunnan juurirodut ks. juurirodut 1906:89—90.
- Ilmavallan hallitsijat 1922:102—104, sarja Valon ja
- Iltapuhteella 1929:16—17.
- Jeesus Kristus 1909 joulul:1—3.
- Jeesus vaiko Kristus? 1919:15—18.
- Joulu 1906:273—275.
- Joulukellojen soidessa 1926:306—310.
- Joululehti ks. Tietäjän Joululehti
- Jouluna 1933:267—268.
- Joulun Ruusu-Risti 1921:581—583, sama 1934:317—319.
- Joulun sanoma 1922:296—298.
- Joulusymboliikkaa 1911:355—361.
- Jouluyö 1931:335—339.
- Jumala ja ihminen 1906:111—115, sarja Teosofia kysymyksissä
- Jumalan valtakunta 1906:100—103, sarja Uusi Testamentti
- Jälleensyntymismuisti 1905:144.
- Kabbala 1928:121—125, 169—172, sarja Ihmiskunnan
- Kaikille teosofian harrastajille ks. kirjallisuus 1911:11—12.
- Kaita tie 1907:55—61, sarja Salatiede
- Kaita tie 1916:151—154.
- Kaksi Mestarien opetusta 1929:125—134, sarja Mestarit ja
- Kaksi onnen perusehtoa 1918:116—120, sarja Kuinka soisin
- Kaksi tulevaisuuden miestä: I Jeesus, II Buddha 1932:222—226, 261—266, sarja Tulevaisuuden
- Kalevalaa tutkimaan, Kalevalan luomiskertomus, Kalevalan avaimet, Kalevalan Aino-taru 1912:26—31, 62—67, 112—120, 153—163, ks. myös P. E. XII Kalevalan Avain.
- Kalevala, kristinuskko ja Suomen kansa 1917:158—163.

Kansainvälinen teosofinen kongressi Lontoossa ks. teosofia 1905:91—96.
 Kansallinen kulttuuri ja Suomen kansan tulevaisuus ks. kansa 1906:189—192, 1911:4.
 Kansallishaltia 1921:142—151, sarja Väinämöinen
 Kansansielu 1921:70—81, sarja Väinämöinen
 Kansa, valtio ja kansallishaltia 1918:60—64, sarja Kuinka soisin
 Kansojen veljeys 1930:216—222, sarja Pari päivän
 Kehityksen kulku 1907:268—271.
 Kielletty hedelmä 1908:97—99.
 Kiinalainen ja egyptiläinen kirjoitus 1928:78—84, sarja Ihmiskunnan
 Kirjeitä Eerolle, kirj. Tietäjä-setä ks. sarja Lasten osasto.
 Kirje opetuslapsitoverille 1932:44—51, sarja Tulevaisuuden
 Kohtalo, kaitseminen, vapaus 1924:260—265.
 Kolme parlamenttia 1920:365—367, sarja Miten on
 Kolme tietä 1932:278—283, sarja Tulevaisuuden
 Kolme teosofista tietäjää ks. tietäjä 1909 joulul: 14—15.
 Kreivitär Constance Wachtmeister 1922:150—155, sarja Muistoja
 Kristinuskko ja maailmanrauha 1927:386—394.
 Kristinuskon syntyessä 1906:183.
 Kristitty pappi arvostelee teosofiaa 1907:74—77.
 Kristus 1917:439—442.
 Kristus ja Logos 1919:148—151.
 Kristus ja teosofinen liike, kirj. Frater Roseae Crusis = P. E. 1922:38—40, ks. myös sarja Valon
 Kristuksen syntymä 1907:256—257, sama lyh. 1909 joulul: 6—7, 1926:308—310, 1934:197—198.
 KUINKA SOISIN MAATANI HALLITTAVAN? art. sarja: I Ennustukseni vuosina 1910—1916; II Teosofia ja politiikka; III Kansa, valtio ja kansallishaltia; IV Suomen itsenäisyys; V Kaksi onnen perusehtoa; 1918:18—22, 22—24, 60—64, 64—68, 116—120.
 Kuka hallitsee maailmaa? 1922:100—102, sarja Valon
 Lasten osasto. Kirjeitä Eerolle.
 Lasten kysymyksiä ja Tietäjä-sedän vastauksia 1909:98—100, 132—133, 198—200, 1910:47—48, 77.
 Lasten Ruusu-Risti 1934:182—183.
 C. W. Leadbeaterin asia 1908:375—379.
 Lisätieto ks. Päämaja 1932:239.
 Luonnollinen ja inhimillinen oikeus 1907:205—211, sarja UUSIA NÄKÖKOHTIA
 Läheneekö pankki-ihanne toteutumistaan? ks. pankki 1915:352—353.
 Marjatan rengas 1916:91.
 Materialismi ja humpuuki 1905:145—146.
 Matkakirjeet 1933:243—247, 267—268, 1934:1—14, 49—59, 73—81, 109—111.

Mens sana in corpore sano 1905:144—145.

MESTARIT JA TEOSOFINEN LIIKE, esit. sarja: I Onko mestareita olemassa ja miten heitä etsitään; II Mestarit ja teosofinen liike; III Kaksi Mestarien opetusta. 1929:36⁴, 83—92, 125—134, julk. kirj. Ihmissyden uskonto.

Milloin vesimieskausi alkaa? 1929:267—272, sarja Vesimiehen merkissä.

»Missä viivytte, naiset?», ks. P. E. XII: Mitä opimme sodasta 1917:388.

MITEN ON LUOTAVA ONNELLINEN YHTEISKUNTA? art. sarja: I Kolme parlamenttia; II Ihminen yhteiskunnan mallina; III Hurskaita toivomuksia; 1920:365—376. 1921:30—40, 109—115.

Mitä hyödyttää meitä tämä teosofia? 1930:32—39, sarja Pari päivän

»Mitä maamme nykyaikana eniten kaipaa?» ks. Suomi 1917:450—451.

Mitä me uskonnosta ymmärrämme? ks. uskonto 1906:235—236.

Mitä on karma? ks. karma 1908:329—337.

Mitä on tasa-arvoisuus? ks. tasa-arvoisuus 1905:96—98.

Mitä on teosofia? ks. teosofia 1917:442—446.

MITÄ ON USKO? art. sarja: I Epäily ja usko; II Uskon psykologia; III Uskon sisältö; IV Mystillinen Kristus; V Jeesus Kristus; VI Vanha ja uusi Liitto; VII Täydellisyys; 1918:2—6, 52—56, 100—105, 134—138, 138—141, 167—172, 197—201, julk. kirj. Christosofia ks. P. E. XII. ks. tunnustus 1918:166—167, Jeesus, art. Oliko Jeesus Jumala? 1918:231—235.

Mitä on »vapaa tahto»? ks. tahto 1907:192—197, sarja Uusia näkökohtia.

Mitä Teosofinen Seura meille opettaa? ks. teosofia 1906:147—152.

Mitä vapaamuurarit tavoittelevat? ks. vpm. 1921:190—192.

Monenlaisia Ruusu-Risti-seuroja 1921:19—21, sarja Ruusu-Risti.

Muistin takaisinsiirto hypnoosissa ks. jälleensynt. 1907:42—44.

MUISTOJA MENNEILTÄ VUOSILTA, art. sarja: I Rouva Abend Berlinistä; II Eräs materialisatsioni-istunto; III Mr. Peters Lontoosta; IV Eversti H. S. Olcott; V Kreivitär Constance Wachtmeister; VI Mrs. Annie Besant; VII Madame H. P. Blavatsky; 1922:4—13, 52—58, 70—80, 105—115, 150—155, 215—217, 302—311.

Muuan runoilija. Tuonelan tuvilla I, kirj. Elia Vera = P. E. 1908:53—58.

Muutamia analogioja 1929:352—360, sarja Vesimiehen merkissä.

MUUTAMIA TIETOJA SUOMEN TEOSOFISEN LIIKKEEN HISTORIASTA, art. sarja: I Suomen teosofisen liikkeen alkuajat; II Suomen Teosofinen Seura; III Oikaisuja ja selityksiä; ks. P. E. VII 1924:210, 219—225, 226—228, 228—230.

Mysteriot I ja II 1916:63—67, **109—115**.

Naisen kannalta 1906:243—244.

Nimien taikaa I ja II 1928:308—314, 356—363, sarja Ihmiskunnan

Nuorison elämänilo 1906:242—243.

Ohjelmamme 1906:4—6, sarja Omatunto

- Oikaisuja ja selityksiä 1924:228—230, sarja Muutamia tietoja
 Oikaisuja. — Lisätieto, ks. Päämaja 1932:237—239.
 Olcott. Henry Steel Olcott 1907:54, Eversti H. S. Olcott 1922:105—115, sarja Muis-toja
 OLEMMEKO KÄSITTÄNEET OIKEIN" 1—12, Pari sanaa teosofisesta liikkeestä, art. sarja 1922:168—179, ID2, 196—206, 229—239, 257—258, 259—262, 267—273, julk. kirj. Ihmisyyden uskonto.
 Oliko Jeesus Jumala? ks. Jeesus 1918:231—235, 1919:15.
 OMATUNTO VUONNA 1906. art. sarja: Totuus; Uskomme ja toivomme; Ohjel-mamme; 1906:4—6.
 Onko Mestareita olemassa ja miten heitä etsitään? 1929:36—44, sarja Mestarit ja teosofinen liike.
 Onko nainen heikompi? ks. nainen 1905:71—72.
 Onko teosofia humbugia? ks. Gei-jerstam 1909:400—401.
 Onko teosofia humbugia? 1910:26—38, sarja Teosofian vastustajat.
 Onko veljeysaate toteutettavisa? ks. veljeys 1907:95—99, 1908:28, 1918:165, 182—187, sarja Uusia näkökohtia.
 Opetuslapsena-olo 1906:181—182.
 Oppi karmasta 1934:250—251, sarja Teo-sofia ja sosialismi.
 Pakinaa »Päämajasta» ks. päämaja 1911:148—151.
 Panacean käyttäjille Suomessa 1927:77—78.
 PARI PÄIVÄN KYSYMYSTÄ, art. sarja: I Mitä hyödyttää meitä teosofia?; II Pelastaako Kristus toisella tulemisellaan maailman?; III Kansojen veljeys; IV Rahan taika; V Pyhä Fransiskus ja mammona; 1930:32—38, 123—129, 216—222, 289—296, 369—379, julk. kirj. Ihmisyy-den uskonto.
 P. E:n TEOSOFISIA MUISTELMIA I—XI, art. sarja 1915:3, 3—4, 5—10, 55—19, 98—102, 152—162, 262—267, 319—325, 363—396, 410—416, 461—466, 1916:98—103, 1922:3, 1925:405—406, 1934:161—169.
 Pelastaako Kristus toisella tulemisellaan maa-ilman? 1930:123—129, sarja Pari päivän
 Pieni Ruusu-Risti-Katekismus, art. sarja 1922:21—25, 42—47, 80—85, 135—139, julk. kirj. Christosophia.
 Puhtauden ihanne 1906:224—228, 243—244.
 »Punainen kirja» ks. Palomaa 1906:61—62.
 Punaisen ajan uhrin 1918:94—96.
 Pyhä Fransiskus ja mammona 1930:369—379, sarja Pari päivän
 Päämajan aate ja tarkoitus ks. Pää-maja, kirj. Muistiinpanija 1911:20—32.
 Raamattu pyhänä kirjana 1906:99—100, sarja Uusi Testamentti
 Raamatun opetus kouluissamme 1906:182—183.
 Rahaintaika 1930:289—296, sarja Pari päivän
 Rakkaudelle, runo 1910:178, 198—199, 1924:83.
 Rakkauden alkemia 1906:220—224.
 Rakkauden salaisuus 1911:182, .211—219.
 Rikollisuus ja musta magia 1907:155—161, sarja Uusia näkökohtia.
 RUUSU-RISTI, art. sarja: Eräs rosen-kreutsiläinen manifesti v:lta 1623; Ensimmäiset rosenkreutsiläiset kirjat; Christian Rosenkreuz; Ruusu-Ristin veljeskunta; Monenlaisia Ruusuristiseuroja; Ruusu-Risti symbolina 1921:14—22.
 Ruusu-Risti-teosofia 1928:1—2.
 Ruusu-Risti-vapaamuurarius 1928:23.
 Ruusu-Ristin veljeskunta 1921:18—19, sarja Ruusu-Risti.
 Sairas sielu 1926:225—232.
 SalainenKristusks. Kristus 1909 joulul:3—4.
 Salaisen Opin »Maailmansyntyä 1914:51, 52—59.
 SALATIEDE JA SALATIETEIJIJÄT; art. sarja: I Todistuksia etsittäessä, kirj. P. E.; II Käytännöllinen salatiede, kirj. H. P. B., suom. P. E.; Kaita tie, kirj. P. E.; IV Salati-teilijälle välttämätön ominaisuus, kirj. R. Steiner, suom. P. E.; 1907:1, 2—5, 25—29, 55—61, 203, 258—251.
 Salatiiteilijän puheilla, kirj. Elia Vera = P. E. 1906:197—200, 1916:89—91, 1918:22, 1923:224—232, 1925:409, Salatiiteilijää tapaamassa. (Esi-tetty Teosofisen Seuran Skandinavian Osaston viidennessä vuosikokouksessa). — — — (Pekka E(rvast). — Teosofisk Tidskrift, 6—7, 1900. Suom. J. Ptn. 1934:321, 352—357. ks. myös A., norjalainen salatiiteilijä.
 Siveellisyydestä sananen 1907:276.
 Sokea usko ja rehellisyys 1905:15—16.
 Sukupuoliasia teosofian valossa 1906:12—17, 142, 226,
 Suomen Deeva 1921:228—238, sarja Väinämöinen.
 Suomen Deevan historiasta 1921:264—274, sarja Väinämöinen.
 Suomen itsenäisyys 1918:64—68, sarja Kuinka soisin
 Suomen tulevaisuus 1928:201—208.
 Sydän suru, kirj. Elia Vera = P. E. 1906:117—120, 134—135, 157—160, 1917:9, 157, julk. sama-nimisenä kirjana.
 Taide ja teosofia 1907:252.
 Taikaneliöt 1929:8—14, sarja Ihmiskunnan
 Tao-Te-King 1907:9—10.
 Tempelirahasto 1927:30—31, 176—177.
 Teosofia ja politiikka 1918:22—24, sarja Kuinka soisin
 TEOSOFIA JA SOSIALISMI, art. sarja: I Henkinen elämä; II Oppi kar-masta; III Teosofien kanta; 1934:246—257, 250—252, 253—257.
 Teosofia ja yhteiskunnalliset parannukset 1906:72—76, sarja Teosofia kysymyksissä
 TEOSOFIA KYSYMYKSISSÄ JA VASTAUK-SISSA, art. sarja: I Teosofinen liike; II Teoso-fiset perusopit; III Teosofia ja yhteiskunnalli-set parannukset; IV Jumala ja ihminen; 1906:

17—20, 38—42, 72—76, 111—115, julk. kirj. Oletko teosofi? ks. P. E. XII.

Teosofian joulusanoma 1925:369—374.

Teosofian vastustajat: I Onko teosofia humbugia? 1910:26—38, 48, 366, julk. kirj. Teosofia ja H. P. Blavatsky ks. P. E. XII.

Teosofia Suomessa ks. P. E. VII 1905:27.

Teosofien kanta 1934:253—257, sarja Teosofia ja sosialismi.

Teosofinen kirjakauppa ja kustannusliike ks. kustannustyö 1908:381—382.

Teosofinen kirjallisuus ks. kirjallisuus 1909 joulul: 16.

Teosofinen liike 1909 joulul: 12—14.

Teosofinen liike 1906:17—20, sarja Teosofia kysymyksissä

Teosofinen liike ja apostoli Paavali, ote esit. ks. Paavali 1934:180—182.

Teosofisen liikkeen 50-vuotisjuhlan johdosta 1925:368—374.

Teosofinen maailma ks. P. E. VII. 1905:26—29, 50—52, 148—149, 177—179, 210—212, 243—244.

Teosofinen ristiretki ks. ristiretki 1932:154—160.

Teosofinen Seura ja veljeysaate ks. teosofia 1916:300, 315—318.

Teosofinen Seura Suomeen ks. P. E. VII 1906:139.

Teosofisen Seuran Suomalaisen Osaston kolmas ja lopullinen perustava kokous ks. P. E. VII 1907:222—225.

Teosofisen Seuran jäsenet ja siiveys ks. siveellisyytys 1906:180—181.

Teosofisen Seuran työ ja tarkoitus ks. teosofia 1916:344—348, 415 muist.

Teosofisen Seuran tehtävä. Avoin kirje kaikille maailman teosofeille. [*P. E:n kiertokirje] ks. teosofia 1921:262, 324, 325, 328—334, 387, 456—463, 513—516, 1922:13, 217, 268, 1923:123—124, 163—164, 1928:12, 1930:181—185, 267, 267—268, 1931:38, 252.

Teosofisen Seuran vapaus ks. vapaus 1906:60—61.

Teosofiset perusopit 1906:38—42, sarja Teosofia kysymyksissä

Teosofista taidetta ks. taide 1919:323—325.

Teosofinen toiminta Helsingissä ks. P. E. VII 1905:26—27.

»Teosofiska Samfundet» art. julk. Teosofisk Tidskriftissä 1902. ks. Mestarikirjeet 1925:99—101.

Tietäjä Teosofinen Aikauskirja 1907:253—254.

Tietäjä 1908:3—9, 353—357.

TIETAJÄN JOULULEHTI 1909 sisältää:

I. Koraanin 112 sura.

II. Jeesus Kristus, kirj. P. E.

III. Salainen Kristus, kirj. P. E.

IV. Tietäjät itäiseltä maalta, kirj.

P. E.

V. Kristuksen syntymä, kirj. P. E.

VI. Joulumuistelma, kirj. V. H. V.

VII. Niin on, suomennettuja otteita.

VIII. Jouluhaltia, suomennos.

IX. Kuka oli rikas? Suomennos.

X. Vertaus pyhästä varjosta, suomennos.

XI. Uusi opettaja, kirj. P. E.

XII. Teosofinen liike, kirj. P. E.

XIII. Niin on, suomennettuja otteita.

XIV. Kolme teosofista tietäjää,

XV. Teosofinen kirjallisuus, kirj.

P. E.

Tietäjä 1915. Huolitko sinä vielä minusta, rakas lukija? 1914:465—467.

Tietäjä 1919. Viidestoista vuosikerta! 1918:225—226.

Tietäjät itäiseltä maalta 1909 joulul: 4—6.

Tietäjästä Ruusu-Ristiksi ks. R-R. 1921:1—2

Mrs. Tingley Helsingissä 1922:123—126.

Todistuksia etsittäessä ks. salatiede 1907:2—5.

Tolstoin oppi ja teosofia. I. Yhteiskunnallinen kysymys 1910:403—411.

Tolstoin opin teosofia I, II, III 1934:293—299, 327—336, 1935:17—18. Teosofisk Tidskrift 1902. suom. J. Ptn.

Totuus ks. Omatunto 1906:4—5.

Totuus 1934:285—286.

TULVAISUUDEN USKONTO art. sarja:

I Yön hiljaisuudessa; II Kirje opetuslapsitoverille; III Valoa idästä; IV Kaksi tulevaisuuden miestä: 1. Jeesus; 2. Buddha; V Kolme tietä; VI Valtaistuimen perillinen 1932:19—22, 44—51, 136—143, 222—226, 261—266, 278—283, 308—310. ks. P. E. XII Framtidens religion.

TUONELAN TUVILLA: I Muuan runoilija, kirj. Elia Vera = P. E. 1908:53—58, »Muuan runoilija». Usealta taholta on kysytty, onko tämä »Tietäjän» helmikuun numerossa oleva kertomus »mielikuvituksen tuotetta vaiko totta». Vaikka tekijä tahtoo pysyä tuntemattomana, saatamme vastata, että kertomuksen tarkoitus oli, että sitä pidettäisiin mielikuvituksen tuotteenä, kaunokirjallisenä kyhäyksenä, joka havainnollisesti ja tosioloihin perustuvasti valaisi eräitä puolia astralielämästä. 1908:126.

Tärkein yhteiskunnallinen työ 1907:29—31, sarja UUSIA

Ulkonaisia jälleensyntymistodistuksia I ja II ks. jälleensynt. 1907:42—44, 180—181.

Unelma 1917:151—152.

Uni ja unennäkö 1924:292—301.

Usko ja teot 1908:129—135.

Uskomatonta ajattelemttomuutta ks. P. E. XII: Kalevalan Avain. 1917:189—190,

Uskomme ja toivomme ks. Omatunto 1906:5—6.

UUSIA NÄKÖKOHTIA, esit. sarja: I Tärkein yhteiskunnallinen työ; II Onko veljeysaate toteutettavissa; III Rikollisuus ja musta magia; IV Mitä on »vapaa tahto»?; V Luonnollinen ja inhimillinen oikeus 1907:29—31, 95—99, 155—161, 205, 192—197, 205—211, 1908:313; näistä esit. I, III ja V julk. kirj.

Veljeysaate ja pahantekijät; esit. II ja IV tässä teoksessa.

Uusi elämä 1908:321—324.

Uusi opettaja 1909 joulul: 11—12.

UUSI TESTAMENTTI JA TEOSOFIA, art. sarja: I Raamattu pyhänä kirjana; II Jumalan valtakunta; III Ensimmäinen ehto; IV »Autuaat ovat köyhät»; V »Autuaat ovat rauhantekijät»; VI »Autuaat ovat puhdassydämiset»; VII »Autuaat ovat laupiaat»; 1906:99—100, 100—103, 131—133, 171—173, 255—256, 257—258, 258—260, julk. kirj. Jumalan Valtakunnan salaisuudet ks. P. E. XII.

Uusi testamentti uudessa asussa 1906:123.

Uusi vuosi 1923:1.

Wachtmeister ks. Kreivitär W.

Valoa idästä 1932:136—143, sarja Tulevaisuuden

VALON JA VARJON VELJET, art. sarja, kirj. Frater Roseae Crusis = P. E. I kuka hallitsee maailmaa?; II Ilmavallan hallitsijat; III Varjon veljet 1922:100—102, 102—104, 104—105, ks. myös Kristus ja teosofinen liike.

Vaivanne. Väinö Vaivanne 1919:99—102, Väinö Valvanteen haudalla 1919:103—106.

Valtaistuimen perillinen 1932:308—310, sarja Tulevaisuuden

Vapaa tahto ja välttämättömyys ks. tahto 1905:164—165.

Varjon veljet 1922:104—105, sarja Valon ja

Vastaus K. V. K:lle ks. salatiede 1910:274—275.

Veljeys ks. P. E. XII lentolehtisiä.

Veljeyden toteuttaminen ja T. S. ks. teosofia 1916:388—391.

VESIMIEHEN MERKISSÄ, esit. sarja: I Tulevan vuosisadan veljeyskäsite; II Aikakausien vaihtuessa; III Milloin vesimieskausi alkaa?; IV Vesimiehen merkissä; V Muutamia analogioja; 1929:169—177, 221—227, 267—272, 306—314, 352—360, julk. kirj. Ihmisyyden uskonto.

Vieläkin sanojen tulkintaa 1928:234—239, sarja Ihmiskunnan

Vuosi 1906, art. 1905:219—220.

Vähän valoa pimeyteen ks. papit 1905:143—144.

VÄINÄMÖINEN, art. sarja. Mietteitä uudestisyntyvästä Suomesta (Suomalaista salatiedettä III): I Kansansielu kpl. 1—5; Kansallishaltia kpl. 16—22; III Suomen Deeva kpl. 23—29; IV Suomen Deevan historiasta kpl. 30—35; V Väinämöinen kpl. 36—42; 1921:70—81, 142—151, 228—238, 264—274, 335—345, julk. kirj. Suomen Kansallishaltia ja Uudestisyntyvä Suomi.

Väinö Vaivanne ks. art. Vaivanne

Yksipuolisuuden vaarat 1905:165—166.

Yleis europolain e n teosofinen kongressi pidetty Tukholmassa 15—18 p:nä kesäkuuta 1913. (Selonteko S. T. S. vuosikokouksessa juhannuksena), ks. teosofia 1913:285—293.

Yliaistillinen maailma 1905:109—111, 117—119, 169—171.

Yön hiljaisuudessa 1932:3, 19—22, sarja Tulevaisuuden uskonto.

XI PEKKA ERVASTIN SUOMENNOKSIA:

Arabialaista viisautta 1925:56—59, 114—116, 299—300, 1926:39.

Behai-liike 1911:290—298.

Besant: Johdantoa teosofiaan 1905:55, 1924:221.

Blavatsky, H. P.:

Poimintoja H. P. B:n esoteerisista kirjoituksista 1924:321—326.

Eksoteerinen ja esoteerinen työ. Vanha kirje. [*kirj. H. S. O. ja H. P. B.] 1925:378—379.

Evankeliumein esoteerinen luonne I—IV 1929:186—198, 278—288, 320—330, 368—373.

H. P. B:n kirjoita 1925:194, 195—203, 225—230, 289—292, 292—298, ks. myös H. P. B.

Näin kirjoitti H. P. B. huhtikuun 3 p:nä 1888 ks. H. P. B. 1926:129—132.

Kirkas valopilkku 1928:354—356.

Kristuksen toinen tuleminen 1925:374—378, 1926:34.

Käytännöllinen salatiede ks. P. E. X sarja Salatiede ja 1907:25—29.

Maailman sielu — Kosmellinen Kristus 1931:77—83.

Mahaatmat ja tsheelat 1927:333—336.

Maitreeja Buddha 1924:41.

Mesmer, Cagliostro ja St. Germain 1930:3—6.

H. P. B:n opetuksia unenääöistä 1929:56—64, 96—104.

Pahan alkuperä 1930:95—101, 141—146, 188—192.

Suomen Kansalliseeppos 1909:77—81.

Teosofian Avain ks. H. P. B. teokset.

»Teosofinen Sanakirja». Poimintoja ks. H.P.B. 1925:37—41, 79—83, 180—182, 278—279, 327—329, 365—366.

Teosofia ja kirkot 1905:189—194, 220—224.

»Uudenaikaisia apostoleita ja vale-Messioita». 1926:97—99.

Varoitus pyrkijöille 1931:7—8.

Vihkimys 1930:303.

Cleather, Alice Leighton: Muistelmia H. P. Blavatskysta. I Ensimmäinen kohtaus H. P. B:n kanssa; II Blavatsky-looshi; III Esoteerisen koulun perustaminen; IV Sisäinen ryhmä; V T. S:n rappeutumisen syyt; VI H. P. B:n kuolema; 1928:43—48, 85—90, 125—130, 173—177, 241—248, 275—277.

Dhammapada, julk. kirj. 1908:40—42, 67—70, 99—101, 135—143, 207—210, 284—287.

Tietäjä. Eräs lukijamme ehdottaa että »vielä vain koetettaisiin saada enemmän tulkituksi muiden suurien uskontojen pyhiä kirjoja ja siveysoppeja, ehkä myös antaa vertailevia tietoja ja selityksiä kreikkalaisten ajattelijoiden, erittäin Platoonin, Plotinoksen ja stoalaisen elämäkatsannoista ja siveysopeista. ... Omatunto ja Tietäjä ovat juuri suomennoksillaan muiden uskontojen pyhistä kirjoista kiinnittäneet minut ja useat toverini tarkemmin tutkimaan teosofiaa ja sen yleviä opetuksia». Toimitus on tästä lausunnosta sangen iloinen, sillä senkin mielestä suomennokset semmoiset kuin Taoteking ja Dhammapada ovat parhaita lukemista mitä koskaan aikauskirjamme voi luki-joilleen tarjota. Eräs toinen lukija taas kirjoittaa meille, että hän on kaikista enimmin pitänyt artikkelisarjasta »Uusi Testamentti ja teo-

sofia» (Omatunto 1906). Tästäkin kiitoksesta olemme iloiset ja pidämme lukijaimme toivomukset hyvässä muistissa. Kyllä aikanaan jokainen toive toteutuu. 1909:70.

Dhammadapada, kokoelma buddhalaisia mietelauseita 5:nneiltä vuosisadalta e.Kr., ilmestyy näinä päivinä painosta. Se on n:2 »maailman pyhien kirjojen» sarjassa, jota toimittaa Pekka Ervast ja jonka kustantaja on Mystica. Kirja on alkulauseineen samankokoinen kuin Tao-Te-King ja sen hinta on 16.—. 1925:192, S. K:n arv. 1925:253—254.

Eichhorn, M.: Jouluruusu 1928:350—351.
Genlis, Stephanie de: Kreivi de Saint Germain 1927:356—360.

Hartmann, Franz: Itsensä tunteminen 1919:33—36, 65—67, 97—99, 129—131.

Karadja, Mary: Esirikous Luciferin puolesta 1931:48—49.

Kerning, J.: Rakastaminen taito 1928:353.
Lao-tse: Tao-Te-King 1907:9—13, 32—35, 66—68, 106—108, 132—134, 163—164, 179—180, 200

—201, 218—29, 231—233, 1909:70,
Mystica, Stenmannin Taidepalatsissa sijaitseva kirjakauppa, on ryhtynyt kustantamaan suomennoksia kansojen pyhistä kirjoista. Suomennossarjan toimittajana on Pekka Ervast ja ensimmäisenä numerona ilmestyy kuuluisa kiinalainen Tao-Te-King. 1925:48, 95, S. K:n arv. 1925:140—142, 1929:229.

Leadbeater, C. W.: Andra sidan döden», — (Kuoleman tuolla puolen. Ruotsinkielelle kääntänyt P. Ervast). 1905:82,

En ole koskaan rakastanut käännöstyötä, mutta ks. C. W. L. 1923:43.

Levi, Eliphas: Suurten mysterioiden avain 1921:199—209, 275—281, 398—406, 466—472, 519—529, 587—599.

Naara da: Naarada bhakti suutras 1930:55—53.

Olcott: Buddhalainen Katkismus 1905:148, 1906:122, 1908:41, 1909 joulul: 16.

Yliaistilliset kyvyt ja terve järki. Ote eversti Olcottin presidenttipuheesta Parisin kongressissa kesäkuun 3 p:nä 1906. — Revue Theosophique Francaiselstä suom. P. E. 1906:211—215.

Ouroussow, ruhtinas L.: »Muutamia ajatuksia teosofiasta...» 1926:65—66.

Peters, A. V.: Mediumin kokemuksia 1905:104—106, 129—132, 1906:54—57, 80—82, 115—117.

Pistis Sophia 1927:244, 1928:104.
Raamakrishna, Shrii: Mestarit ja opetuslapset 1925:10—15.

Sachs, Hans: Kaitselmuksen tiet 1928:307—308.

S., M. T.: Teosofisia muistelmia 1905:205—207.

Steiner, R.: Salatieteilijälle välttämätön ominaisuus ks. P. E. X. Salatiede ja 1907:258—261.

Tibettiläinen: Opetuslapsen valinta 1—3, 1927:395—399, 1928:7—9.

Tibettiläisten Mestarein tuttavallisia tiedonantoja 1921:549—555, 634—635, 1922:26—28.

Tolstoi, Leo: Järki 1905:132—133.

Trine: Luonteen kasvatust Englanninkie-

lestä suomentanut P. E. 1905:55, 1907:2 muist., 1909 joulul: 16.

Uraniel: Astrologia 1905:226—230.

Wadia, B. P.: Teosofista Seuraa arvostellaan 1922:239—244.

Tuleva työme 1923:69—71.

Wardall, Max: Käynti Mahatma Gandhin luona 1926:200—202.

Westcott, Wynn: Tietäjän etuoikeudet 1926:101—103.

Vi tus: Ensimmäinen ruumiista poistumiseni 1912:121.

Wortabet: Arabialaista viisautta ks. tätä 1925:56—57.

XII TIETOJA PEKKA ERVASTIN TEOKSISTA.

Eräs monivuotinen teosofian ja Tietäjän ystävä, Mr. O. M. Lind, Amerikassa, kirjotti minulle äsken ja kysyi, eivätkö teosofisen kirjallisuuden säännölliset lukijat saisi odottaa minulta »arvokasta, isompaa teosta» jos mahdollista jos tällä vuodella. Hän sanoi kirjeessään: »kaipeamme sellaista omaperäisempää, harkitumpaa teosta Suomen kielelle... Emme silti ole tyytymättömiä työhönne, kaukana siitä, mutta joka paljon antaa, siltä vielä enempi toivotaan.»

Painatin hra Lindin sanat tähän, koska niin sattuvasti kuvaavat omaakin unelmaani. Esityöt minulla on tehtynä kolmeenkin kirjaan, enkä saata muuta kuin rukoilla Karman herroja, että he soisivat minulle tilaisuuden kirjoitani valmistaa. Yhteen niistä olen jo käsiksi käynyt. 1916:150—151.

Pekka Ervastian kirjailijatoiminnasta. (Eräitä ajatuksia ja ääri viivoja.) kirj. Aarni Kouta 1920:62—66, 208—213, ks. Kouta 1924:87,

minultakin makaa laatikossa pari uutta kirjaa odottamassa suotuisia olosuhteita. Jollei ks. kustannustyö 1920:247, 1922:264,

Minulta valmistuu — — — useampia teoksia, ja jollei niitä kyettäisi kustantamaan, tuntisin itseni koko lailla hyödyttömäksi tällä kiertotähdellä, ks. kustannustyö 1923:129.

Sydämeistäni kiitän Ruusu-Ristin kaikkia ystäviä, tilaajia, avustajia ja lukijoita nyt kuluudesta vuodesta ja toivotan heille rauhallista, iloista ja onnellista joulua.

Jospa edes hetkeksi osaisimme unohtaa surumme ja huolestamme, vaivamme ja vaikeutemme, unohtaa, missä vaikeassa maailmansodan jälkeisessä murrosajassa elämme, ja kohottaa mielemme ikuisuutta kohti. Ikuisuuden näkökannalta eivät surumme ja huolestamme olekaan mitään, — pieniä epäsointuja vain elämän suuressa symfoniassa, vieläpä epäsointuja, jotka pian haihtuvat ja muuttuvat iloisiksi harmonioiksi. Mikään suru ei kestä, mikään vaiva ei ole ikuinen. Ilo ja onni yksin pysyvät, rauha ja autuus, joka on vastakohtien tuolla puolen. Tätä muistakaamme jouluna, »rauhan ruhtinaan» syntymäjuhlanä. Tuokoon joulu mieliimme mahtavan ikuisuustunnetman.

Ja sitten toivon, rakkaat lukijat, tilaajat ja asiamiehet, että edelleen pysytte uskollisina Ruusu-Ristille ja autatte minua tässä teosofisessa työssä, jota koetan tehdä Suomen kansan hyväksi. Teidän apunne ja tukenne pukeutuu

ennen kaikkea siihen muotoon, että tilaatte lehteä, levitätte sitä, hankitte sille yhä uusia ystäviä, lukijoita ja tilaajia.

Te hyvin tunnette tämän lehtenne hengen. Ei tarvitse minun tuhlasta sanoja sen puolesta. Se on nyt elänyt yhdeksäntoista vuosikertaa ja alkaa kahdenkymmenennen vuotensa 1924. Se on vanhin Suomen teosofisista lehdistä, samoin kuin sen toimittaja on vanhin Suomen suomalaisista teosofeista. Minä tutustuin okkultismiin keväällä 1893 ja tulin teosofiksi tammikuussa 1894. Olen kolmekymmentä vuotta umpeen ollut teosofina ja olen ensi tammikuussa 27 vuotta tehnyt julkisesti työtä teosofian puolesta. Viime lokakuussa oli kulunut 27 vuotta siitä, kun sain sen tiedon Kristuksesta, mikä minulla muuttumattomana on, vaikka erinäisistä syistä en takavuosina osannut puhua siitä samalla tavalla kuin Ruusu-Ristin aikana ja esim. Christosofia-artikkeleissani. Olen toisin sanoen aina ollut kristosofi. Ei minun siis tarvitse esittää itseänikään Ruusu-Ristin toimittajana, vaan Te tunnette, rakkaat lukijat, minut hyvin kaikine puutteellisuuksineni ja vikoineni.

Nyt kuluneena vuonna on Ruusu-Risti tullut 80 sivua paksummaksi kuin edellisenä vuonna. Samoin tulee Ruusu-Risti ensi vuonnakin käsittämään 400 sivua. Mitä sisältöön tulee, tahdon mainita, että toivoakseni saamme säännöllisesti odottaa runon Rafael Ronimukselta ja kaunokirjallisen avustuksen nimimerkki E. K:lta; J. R. Hannulan kirjoitukset samoin säännöllisesti jatkuvat, ja mitä itseeni tulee, on aikomukseni kirjoittaa katsaus Suomen teosofisen liikkeen historiaan, sen syntyyn ja kehitykseen. Lienen ainoa suomalainen, joka kaikessa olen ollut »mukana alusta saakka».

Vedoten tähän »suureen teosofiseen ikään» ja myös siihen, että vanhempia kirjojani ja kirjoituksiani ei enää ole saatavissa, ovat jotkut ystävät ehdottaneet, että pitäisi ryhtyä julkaisemaan koottuja teoksiani. Jos semmoisesta hankkeesta olisi hyötyä, en tietysti panisi vastaan, vaan ilolla siihen ryhtyisin, mutta useampien mielipidettä olisi kuultava. Jos Ruusu-Ristin lukijoista joku tahtois lausua arvelunsa asiasta ja ehkä esiintuoda jonkun ehdotuksen hankkeen toteuttamiseksi, olisin siitä varsin kiitollinen. Muuten tuumaa tuskin tarvitsee pitää kiireellisenä. Voihan vielä kuluu vuosia kaikessa rauhassa, ennenkuin toden teolla tarvitaan minun »koottuja teoksiani».

Sitä vastoin näkisin mitä suurimmalla mielihyvällä, että nyt julkaisemamme teokset menisivät hyvin kaupaksi. Joulu on ostoksien aika. Älkää siis Te, teosofisten aatteiden kannattajat, laiminlyökö Ruusu-Risti-kirjojen ostamista jouluksi itsellenne ja ystäville. Suosittelen, paitsi Ruusu-Risti-kirjaston kaikkia numeroita, V. Holmbergin *Ennustuksia Suomeen tulevaisuudesta* (hinta 10:—). Ruusu-Risti-kirjastoon kuuluvat: N:o 1. *Seikkailu rosenkreuziläisten luona*, kirj. Franz Hartmann. Smk. 15:—, sid. 20:—. N:o 2. *Luuminen*, kirj. J. R. Hannula. Smk. 3:—. N:o 3. *Rosenkreuziläinen maailmankat-*

somus, kirj. Max Heindel, Smk. 75:—, sid. 100:—. N:o 4. *Vaeltajana korvessa*, kirj. J. R. Hannula Smk. 9:—. N:o 5. *Tubal-Kain*, kirj. J. R. Hannula. Smk. 10:—, sid. 18:—. N:o 6. *Jeesus Natsarealainen*, Pythagoras, Judith ja Holofernes, kirj. Rafael Ronimus. Smk. 30:—, sid. 40:—. N:o 7. *Paavali ja hänen kristinuskonsa*, kirj. Pekka Ervast. Smk. 25:—, sid. 35:—. N:o 8. *Jumala ja onni*, kirj. Pekka Ervast. Smk. 20:—, sid. 25:—. N:o 9. *H. P. B. I. avatskysta sananen*, kirj. Pekka Ervast. Smk. 9:—. N:o 10. *Alempi ja ylempi jooga*, kirj. Pekka Ervast. Smk. 20:—, sid. 25:—. N:o 11. *Magian salakouluja*, kirj. Franz Hartmann. Smk. 5:—.

Tilatkaa näitä kirjoja Ruusu-Ristin toimitukselta, os. Äggelby, ja muistakaa samalla, että Ruusu-Risti-lehtikin on joululahjana sopiva niille ystäville, jotka etsivät ja ajattelevat. 1923: 363—365.

Sitten kuulumme Jussi Snellmanin alustuksen kirjallisuudesta. Hänen alustuksensa koski erään kirjan suomentamista ja kustantamista. Kirja on »Mestareiden Kirjeet A. P. Sinnettille», jonka on julaissut A. T. Barker ja josta on vähässä ajassa ilmestynyt neljä engl. painosta. Kirja on kokonaan, sanasta sanaan — lausui alustaja — Mestareiden kirjoittama, ja sellaisena siis ainutlaatuisen arvokas ja tärkeä.

Alustajan ehdotus sai yksimielisen ja innostuneen kannatuksen. Mutta kun kirja on niin iso, että sen engl. kappaleen hinta on 230:—mk., niin Mystica'n puolelta huomautettiin, että kirjan julkaiseminen riippuu siitä, saadaanko riittävästi ennakkotilauksia. Näinollen toimeenpantiin heti ennakkotilauksien koemerkintä — jota toivottavasti jatkuu edelleen.

Eräs ääni joukosta lisäsi alustukseen, että olisi, paitsi »Mestareiden Kirjeitä», saatava myös Johtajan pikakirjoitettuja luentosarjoja julaistuksi. Voitaisiinhan aloittaa vaikka loppupäästä, julkaisemalla ensin viimeksi pidettyjä luentosarjoja.

Tähän Johtaja huomautti, että ainakin eräs viimeisiä luentosarjoja on päätetty julaista, olen tämä mahdollinen sentähden, että eräs veli on hänelle tämän työn valmistamiseksi luovuttanut 6,000:—mk.

Eräs toinen ääni — joka oli allekirjoittanut — lisäsi vielä, että olisi ryhdyttävä julkaisemaan kaikki Johtajan kirjat ja kirjoitukset. Siitä tulisi Pekka Ervastin *Koottu teokset*. Toinen asia on, jaksako Mystica yksin suorittaa tämän työn, vai olisiko muodostettava erikoinen osakeyhtiö tätä tehtävää suorittamaan. Esim. siihen tapaan kuin aikanaan »Tietosanakirja osakeyhtiö», jonka muodostivat kaksi maamme suurinta kustannusliikettä valtion avustamana. Uuden yhtiön osakepääoma saisi olla 1 miljoona mk. Julkaisemattomista teoksista ja luentosarjoista maksettaisi tavallinen tekijäpalkkio (20 o/o kirjakauppahinnasta). Julaistuista kirjoista ja aikakauskirjan kirjoituksista — jotka Johtaja sitä ennen järjestäisi painokuntoon — maksettaisiin kertakaikkiaan 200,000:—mk. Voitaisiinhan julkaiseminen alkaa ennen julkaisemattomilla teoksilla. Edelleen

sama ääni huomautti, että käännöksinä julaistavat kirjat ovat sentään jollain kielellä olemassa, mutta Johtajamme erikoisluontoiset teokset eivät edes kaikki ole alkukielellään julkaistut. Ja mitä erittäin »Mestareiden Kirjeisiin A. P. Sinnetille» ja »Salaiseen Oppiin» tulee, voitaisiin ehkä toivoa, että Suomen Teosofinen Seura ainakin ottaisi osaa niiden kustantamiseen suomen kielellä. Tämän soisi tapahtuvan sekä itse asian että pelkästään työnjaonkin kannalta. Samoin on asiallista ja toivottavaa, niinkään työnjaon ja yhteisen Ruusu-Risti-työmme kannalta, että Johtajamme, joka toimii kokonaan henkisessä työssä, saisi entistä enemmän tilaisuutta taloudellisestikin tuottavaan kirjalliseen työhön, ja että hän vähitellen kokonaan vapautuisi siitä kuormituksesta, mikä rahallisten sitoumusten vastuunalaisuus aiheuttaa.

Tämä allekirjoittaneen ehdotus, joka suurine numeroineen ehkä pelotti pientä joukkoamme, ei sitä seuranneessa keskustelussa saanut sanottavampaa kannatusta osakseen. Mystican taholta huomautettiin, että Johtajan vanhoja julkaistuja kirjoja on siksi paljon vielä myymättä, että turha olisi ruveta niitä koottuina teoksina uudestaan painattamaan.

Kaikissa keskustelukysymyksissä jäivät alustukset ja keskustelu vastauksiksi kysymyksiin; joka johtuu seuramme hierarkisesta rakenteesta, jossa jokainen jäsen kolkuttaa ja etsii omaa ruusuristityötään, ja koettaa toteuttaa sen teossa. [*Ote J. R. H:n selostuksesta] 1928:213—214,

Pecca Ervastian teokset. Kaikkia niitä henkilöitä, jotka tietävät, mihin sanomaja aikakauslehtiin tai mihin tahansa julkaisuihin Pecca Ervast on kirjoittanut, pyydetään ystävällisesti ilmoittamaan siitä »Ruusu-Ristin» toimitukseen. Kirjekuoreen merkittävä: »P. E:n teokset». Myöskin ostetaan kyseessä olevia kappaleita ja kaikkia hänen loppuun myytyjä kirjojaan. 1934:235.

Teoksista aakkosjärjestyksessä:
AJATUKSEN JA KÄDEN PARANTAVA VOIMA.

Helsingin Ruusu-Risti-luennot. — — — Onkin lausuttu hartaita toivomuksia näiden esitelmien pikaisesta julkaisemisesta kirjana, ks. P. E. VII 1923:357. Luentosarja hengen voimilla parantamisesta on jatkunut puoliväliin joulukuuta ja käsittää kahdeksan luentoa. 1923:395,

Tekeillä on N:o 19 Ajatuksen ja—, joka valmistuu lokakuussa. 1924:247, 319, ks. elinvoima 1926:269—270, Ajatuksen ja käden parantava voima. art. kirj. A. J. S. 1930:352—354

ALEMPI JA YLEMPI JOOGA. Silmäys syvempään uskonnolliseen elämään itä- ja länsimailla. Helsingin esitelmää talvella 1923 pitänyt Pecca Ervast. 1923:208, 275, Eino Krohnin arvostelu 1923:351—352, Kirjeitä toimitukselle. Valehtelemisestä. Nim. A. P:n kirje yllämainitun kirjan johdosta 1923:355—356. Nimim. T. L:n kirje Viela valehtelemisestä 1924:36, ks. Sundar Singh 1926:30.

BLAVATSKYA KÄSITTELEVIÄ TEOKSIA:
H. P. Blavatskysta sananen. Helsingin esitelmää keväällä 1923 — H. P. Bla-

vatskyn elämäntyö. (Ruusu-Ristin kirjaston N:o 9.) 1923:208, 275, Eino Krohnin arvostelu 1923:314—315. 1929:36 muist.

H. P. Blavatsky ja hänen teosofiansa. Kuusi esitelmää pitänyt P. E. Ruusu-Risti-Kirjasto n:o 41. 1932:277, 329, Eino Krohnin arvostelu 1933:61—64.

»H. P. B.» Neljä kuvaelmaa XIX:nneen vuosisadan sfinksin elämästä.

Eräs ystävä kirjoittaa P. E:lle: »Sinun Blavatskynäytelmäsi on valtava saarna ja opetus, verrattava evankeliumiseen kuvaukseen Golgatan tiestä, joka on ihmisen tie, mutta jota harvat ovat kypsyneet kulkemaan. Tämä näytelmä olisi saatava laajalti tunnetuksi ihmisten avuksi ja opetuksiksi. Voisikohan sitä ajatella elokuviiin?» 1931:178,

Helsingin teosofiset seurat, Adyar, Point Loma ja Ruusu-Risti, pitävät yhteisen jäsenkokouksen elokuussa H. P. B:n satavuotismuiston kunniaksi.

Olemme suunnitelleet, että siksi saisimme painosta valmiiksi P. E:n näytelmän »H. P. B.», joka herätti niin suurta mieltymystä katsojissa Ruusu-Ristin vuosijuhlissa Kansallisteatterissa.

Syksymällä toivon myös saavani valmiiksi uuden kirjan kirkosta ja tulevasta uskonpuhdistuksesta, joka käsittää viime syksynä pitämäni esitelmät.

Kesäkurssilla pidetään tänä vuonna ylimääräisellä ajalla looshikokous, joten niitä osanottajia, jotka ovat looshi jäseniä, pyydetään asianmukaisesti varustautumaan. 1931:182—183, valmistuu painosta H. P. B:n satavuotismuistopäiväksi. 1931:208, **210**,

Eino Krohnin arv. 1931:326, J. R. H:n arv. 1931:327—328,

P. E:n »Vuorisaarna» ja »H. P. B.» ovat nyt molemmat englanninkielisinä käsikirjoituksina olemassa, ja toivoa on, että ne pian tulevat julkaistuiksi Lontoossa teosofisen kustannusliikkeen toimesta. 1932:68, 113, 232, 329,

R-R. -veljet ulkomailla. Tämän vuoden alussa ilmestyy Lontoossa Teosofisen Seuran kustannusliikkeen toimesta kaksi Pecca Ervastian kirjaa englanninkielellä, nim. Vuorisaarna ja »H. P. B.». Sen vuoksi ne, jotka Suomesta käsin ovat olleet kustantamisen takana, nimittäin Opistolan johto- ja opettajakunta, vetoavat kaikkiin ulkomailla oleviin Ruusu-Ristin ystäviin, että he ystävällisesti tekisivät parhaansa levittääkseen näitä kirjoja, esim. kääntymällä kaikkien asiaaharrastavien keskusten ja henkilöiden puoleen, jotta nämä ottaisivat kirjoja tilataksaan. Kirjavarastot ovat ainoastaan Lontoossa, Os. The Theosophical Publishing House, 68, Great Russel Street, London, W. C. I. Vuorisaarna maksaa 5 sh., »H. P. B.» 3/6 sh.

Lähes 3 vuotta tehtyämme työtä tämän asian puolesta, olemme vihdoinkin päässeet siihen, että saamme tarjota kallista R-R-sanomaamme ulos maailmaan ja toivomme, että asia herättää myötätuntoa Ulkolaisissa veljissä. A. R:n. [*Annikki Reijonen] 1933:31, 99, 152,

J. F. Lawrence arvostelee »H. P. B.»-näytelmää 1933:189—190.

CHRISTOSOPHIA. — On minulla useampia kirjoitussarjoja mielessä, joista toistaiseksi pa-

nen paperille joitakuita muistelmiani menneiltä vuosilta ja pienen esoteeris-kristillisen katekismuluonnoksen, ks. R-R. 1922:2,

On kysytty, tuleeko »Katkismus» vielä jatku-
maan. Tähän huomautamme, että sen neljä lu-
kua vastaavat tavallisen pienen katekismuksen
viittä tai kuutta pääkappaletta, joten sen tehtävä
semmoisenaan on loppuun suoritettu. Tässä
numerossa alkava kirjoitussarja »Olemmeko
käsitäneet oikein?» jatkaa »Katkismuksen»
aloittamaa työtä perehdyttäen lukijaa edelleen
Ruusu-Ristin elämäkatsomukseen. 1922:192, ks.
Mestarit 1923:207, 1924:210, 247, J. R. H:n ar-
vostelu 1924:316—317,

Ruusu-Risti-lainakirjasto Sten-
manin vestibyylissä on auki klo y₂S—8 i.p. lau-
vantaisin. Se on eräältä jäseneltämme saanut
arvokkaan lahjan: sokeakirj. äimillä painetun
kirjan (P. E:n »Ruusu-Risti-Katkismus»), jon-
ka työn lahjoittaja itse on suorittanut. 1925:335,
417,

Kirjassani »Christosophia» olen perustellut
niitä syitä, joiden nojalla täytyy arvostella vää-
riksi Idän Tähtien ja katolisen kirkon Kristus-
oppeja, ks. teosofia 1926:167—168, ks. Paavali
1927:208, Nim. A. R. art.: Kolme kirjaa.
1927:220—223,

En tuntenut näitä H. P. B:n selviä määritel-
miä, kun v. 1918 julkaisin Tietäjässä havainto-
jani uskosta. Sitä kiitollisempi olen nyt huo-
matessani, että kokemus aina vie samoihin käy-
tännöllisiin tuloksiin, joskin H. P. B. määri-
telmässään painostaa uskon manaspuolta, minä
taas sen aatma-olemusta; yhtäkaikki H. P. B.
samalla selittää, että korkeampi manas aina on
yhtä aatman ja buddhin kanssa. Omat havain-
toni on myöhemmin julkaistu kirjassa »Chris-
tosophia». 1927:335—336 muist.

Venäjäksi ilmestyy näinä päivinä »Pieni
Ruusu-Risti-Katkismus», kirj. Pekka Ervast.
Hinta Smk. 5:— . Kirjaseuran julkaisemiseksi mo-
net ovat auliisti antaneet varoja, m.m. viime-
keväisessä vuosikokouksessa. Ne jotka haluavat
levittää kirjasta, ilmoittautukoot ystävällisesti
Annikki Reijoselle, os. Pakinkylä, Tonttula.
1927:372, 1929:47,

Ruusu-Risti-katkismus venäjä k-
s i. Pari vuotta sitten käännettiin P. E:n Chris-
tosophiassa oleva pieni R-R-katkismus venä-
jäksi ja veljien ystävällisellä avustuksella se
saatiin painetuksi. Siitä otettiin 1000 kpl. pain-
os. Ja noin 400 kpl. on nyt levitetty Suo-
meen. Jotta joskus voitaisiin käännöstyötä jat-
kaa ja siten levittää laajemmalle R-R-sanomaa,
pitäisi R-R-Katkismuksen painos saada loppu-
maan. Niitä veljiä, jotka haluaisivat tilata tätä
tärkeätä pikku kirjasta, pyydetään kirjoitta-
maan os. Annikki Reijonen, Helsinki, Meritul-
linkatu 33 ja lähettämään maksun kirjasta +
postimenoista. Sen hinta on Smk. 3:— 1929:178
—179, 264,

Mysteria, spiritualistis-rosenkreutsiläis-
teosofinen Tukholmassa ilmestyvä aikakaus-
kirja, sisältää tämän vuoden syys—lokakuun
numerossaan P. E:n elämäkerran muutokuvi-
neen, kirj. Sven Krohn, ja otteen kirjasta
»Christosophia», ruotsintanut G. Soldan. 1931:
368, 1932:233, ks. myös P. E. X Mitä on usko?

ENKELEIN LANKEEMUS. — Teosofisia esi-
telmiä N:o 2. Piirteitä ihmiskunnan historiasta
»Salaisen Opin» valossa. — Viisi esitelmää. Pi-
tänyt P. E. — sisältää suurta mielenkiintoa he-
rättäneen esitelmäsarjan inhimillisistä roduista,
ihmissielun syntymishistoriasta, syntiinlankee-
muksesta, mustasta magiasta y.m.m. 1907:143,
168,

»Enkelein lankeemus» — — — puhuu seik-
kaperäisesti ihmisen y.m. kehityksestä. 1907:202,
muist.

Erratum. »Enkelein lankeemus» nimisen
kirjan »geologisen taulun» ajanlaskuihin on pu-
jahtanut ikävä erehdys, jonka tarkkaavainen
lukija muutenkin tekstin nojalla on voinut
huomata. Ensimmäisessä esitelmässä luetaan,
että yli 300 miljoonaa vuotta on nyt kulunut
siitä, jolloin ensimmäinen rotu ilmestyi maan
pälle. Tämä on Salaisen Opin tiedonanto.
Mutta geologisessa taulussa sanotaan, että ensi-
mäinen eli arkainen aika olisi kestänyt yli 300
milj. vuotta. Tämä on tietysti väärin. On oleva:
yli 170 miljoonaa vuotta. Sitä paitsi on
jäänyt taulussa mainitsematta, että palaiozoinen
aika H. P. B:n mukaan kesti noin 103 miljoonaa
vuotta ja mesozoinen noin 36 miljoonaa. Pyy-
dämme, että kysymyksessä olevan kirjan luki-
jat hyväntahtoisesti ottaisivat tämän huomioon-
sa. 1907:204,

Kysymys. Kirjassa »Enkelein lankeemus»
sanotaan, että nykyinen maapallomme ja ketju,
johon se kuuluu, on neljäs järjestyksessä, että
sitä ennen on ollut kolme kiertotähtiketjua,
jotka ovat kuolleet vuorotellen elämänaallon
siirtymässä toiseen; mutta ei sanota, mistä uusi
planetaketju aina luodaan? Eihän tyhjistä mi-
tään synny. Mistä siis luovat voimat saavat
alkuaineet uudelle ketjulle? Jos maa on sin-
gahtanut auringosta ja jos uudet maata seura-
vat planetat singahtavat auringosta, silloinhan
aurion massa pienenis ja sen lämmön ja elon
voima heikkenisi? Vai saako aurinko muualta
avaruudesta täyhteitä kadonneen tilalle?

V a s t. Olen iloinen tästä kysymyksestä, jo-
ka asettaa minut tilaisuuteen tekemään pari
tärkeätä lisäystä yllämainitussa kirjassani ole-
viin vaillinaisiin tiedonantoihin. Kun sivulla 6
sanon, että »tiedemiehiltä saamme melkein yk-
simielisesti kuulla, että maapallomme syntyi
erkautumalla auringon suuresta pallosta j.n.e.>
niin olen jättänyt mainitsematta, että »Salainen
Oppi» ei ollenkaan hyväksy tätä, n.k. Laplace'n
teoriaa. (En nim. tahtonut esitelmässäni kajota
tähän asiaan, joka kuuluu toiselle alalle kuin
»enkelein lankeemus»). »Salaisen Opin» mu-
kaan ei maapallo eikä mikään muu kiertotähti
ole syntynyt auringosta, vaan kukin taivaan-
kappale on »luotu» samalla tavalla. Näkyväi-
nen tähtihän on vain suuren joukon taivaallisia
olentoja ja niiden johtajan — Logoksen —
alin asunto eli »ruumis». Tämä ruumis on ra-
kennettu, kuten kaikki luonnossa, tahdon ja
ajatuksen ja rakkauden voiman avulla. Ensinnä
on muodostettu pallo ajatuksen tasolla, sitten
se on upotettu astralitasolle, ja vihdoin on fyy-
sillinen pallo muodostettu siten, että astralita-
solta on tehty n.k. 1 a y a-keskus fyysisissä

avaruudessa ja sen ympäri on koottu fyysillisiä atomeja. Sanskritsanana *laya* merkitsee »lepo, kuolema, häipymys» ja tarkoittaa sitä, että kun jonkun tason voimat saatetaan täydelliseen lepotilaan, siten irrotettu elävä voima syöksee lähinnä seuraavalle tasolle.

Maaketjusta sanotaan, että se on edellisen — kuuketjun — jälleensyntymä. Tämä merkitsee, että samat korkeammat perusosat (prinsipit), jotka elähtyttivät kuuketjua, ovat jättäneet sen ja luoneet itselleen maaketjun uudeksi asunnokseen. Kuu, joka omaa ketjunsä neljäntenä pallona on antanut elämänsä maapallolle, seuraa meidän kiertotähteämme kuolleena tai ehkä oikeammin puolikuolleena ruumiina, jolla on suuri salainen vaikutusvalta maapalloon ja sen asukkaihin.

Tyhjästä tosiaan ei synny mitään, mutta avaruudessa ei olekaan mitään tyhjää paikkaa. Fyysillisen avaruuden täyttää eetteri, ja astralinen, mentalinen j.n.e, avaruus on niinkään kaikkiallinen todellisuus, vaikka toistaiseksi meidän fyysilliset aistimme käsittävät vain fyysillisen aineen kolme alinta tilaa (kiinteän, juoksevan ja kaasumaisen) samoin kuin astralinen ja mentalinen selvänäköisyys asettaa meidät vain oman maapalloppe astrali- ja menta- liruumiin yhteyteen.

Aurinko ei siis kadota mitään, kun uusia kiertotähtiä luodaan, eikä näkyvä aurinko olekaan muuta kuin aurinkokuntamme todellisen auringon ulkonainen peilikuva.

Muuten on huvittavaa nähdä, kuinka tieteellinen tutkimus vähitellen lähenee »Salaista Oppia». Monet tiedemiehet epäilevät jo Laplace'n teorian pätevyttä. Tunnettu ruotsalainen fyysikko Svante Arrhenius on äsken julkaissut kirjan »Världarnas utveckling» (Maailmoiden kehitys), jonka johtopäätökset kierto- tahtien synnystä muistuttaa »Salaisen Opin» kantaa. 1907:250,

1908:335 muist. Kuuketju 1909:300, pohjois- napa 1909:309, 1909 joululehti: 16, C. W. L. 1911: 319—320,

Kys. Kirjassa »Enkelein lankeemus» lue- taan, sivuilla 51 ja 52: »Jokainen valkoinen ot- takoon huolekseen yhden mustan ja lähettä- köön sen mustan luo unen itsestään (siis hyp- notisen horroksen). Jokainen nousee omassa ilmalaivassaan ylös ilmaan ja lähteköön yöllä saman mustan luokse, anastakoon hänen ilma- laivansa, ettei hän pääse pakemaan, ja anta- koon omaa vertansa hirviölle, joka häntä var- tioti, ettei se isäntäänsä herättäisi.»

Mitä oli se uni joka oli valkoisen lähetettävä? Eikö mustia ollut luvultaan enemmän kuin valkoisia? Miten hän antoi vertansa hirviölle? Vai onko tämä tarpeellista meidän tietää?

V a s t. Mustien joukkojen päälliköillä (var- sinaisilla mustilla maagikoilla) oli palvelukse- aan taikavoimin luotuja hirviöitä, jotka heitä aina varottivat ja herättivät vaaran lähestyessä ja joiden ravintona oli lämmin vuotava veri. Valkoiset maagikot saivat tehtäväkseen etäältä hypnotisoida mustia ja sitten menetellä kuten kertomuksessa on esitetty. 1912:46—47,

Kys. On olemassa kaksi eri käsitystä teo-

sofiassa ihmissielun kehityksestä yksilöllisyy- teen ja persoonallisuuteen. Esim. »Enkelein lan- keemus» kirjassa sanotaan, että olemme olleet kuussa eläinkuntana ja sieltä saapuneet tänne persoonallisina oljina kehittämään ja rakenta- maan tätä ruumistamme, mutta Rudolf Steiner sanoo tästä eräässä esitelmässään seuraavasti: » Se itsetietoisuus, jota me ilmaisemme sanalla minä, se kuolematon olio ihmisessä oli vielä Jumalan luona. Samoin kuin meitä ympäröi ilma, ympäröi silloin ihmistä kuolematon minä aivan kuin henkisenä ilmakehänä odottaen sitä . hetkeä, jolloin ihminen kehittyisi, niin että hän voisi ottaa asunnon siinä. Yksityiset sielut eli minät eivät olleet siihen aikaan erillään. Niin- kuin lasissa vesi sisältää joukon pisaroita, ja niinkuin ne eri vesipisarot ovat yhdistetyt toi- siinsa, niin olivat silloin kaikki minät yhdiste- tyt toisiinsa henkisessä ilmakehässä. Jos otam- me joukon pieniä pesusieniä, jotka imevät vettä itseensä, niin että jokainen on saanut pi- saran itseensä, niin sellaiseksi tulee meidän aja- tella sitä tapahtumaa, jolloin henki laskeutui ruumiiseen ja tuli yksilöksi eri ihmisverhoissa. Meidän on kuitenkin huomattava, että suuri osa henkeä jäi ruumiin ulkopuolelle ja kehitys on ollut juuri siinä, aina Lemurian ajoista tä- hän päivään asti, että se ulkopuolelle jäänyt henki pääsisi enemmän ja enemmän syventy- mään ihmisruumiiseen.» Minun ymmärtääkseni on näillä käsitteillä täysi eroavaisuus. Kum- painenkohan näistä lienee todellinen?

V a s t. En voi nähdä näissä eri käsityksissä mitään eroavaisuutta. Samaa asiaa, jota kir- jassa »Enkelein lankeemus» kuvataan ulkonai- selta kannalta, kuvaa Steiner ylläolevassa ote- teessa sisäiseltä kannalta. Ihmisten henkiminä oli »Jumalan helmassa» kunnes se yksilöityi ruumiiseen. Useimmille tämä tapahtui kuu- manvantarassa, suurille joukoille kuitenkin vasta maan päällä tässä manvantarassa.

Samaa vertauskuvaa vesipisaroista, jota Steiner esitelmässään käytti, käytti O. W. Lead- beater kirjassaan »Kristillinen uskontunnustus», joka ilmestyi 1895. — 1912:495—496, 1917:241, 1922:103 muist. 1924:225.

ESIPUHE. Esikko Koitereen romaaniin »Kaksi todellisuutta» 1927:367,

EUROPPALAISIA NÄKÖALOJA. 1933:36, Eino Krohnin arvostelu 1933:61—64.

EVERSTI ANSAMAA. Quasi una Fantasia, kirj. Pietari Kotka. = P. E. — Olga Salon' ar- vost. 1919:24—25.

FRAMTIDENS RELIGION, ks. myös P. E. X art. sarja Tulevaisuuden uskonto. 1906:140,

Keväällä 1900 seitin kirjan ruotsin kielellä (»Framtidens religion»), joka ilmestyi Tukhol- massa samana vuonna. 1916:103,

Talvella 1899—1900, jolloin asuin Vanajan kirkolla lähellä Hämeenlinnaa, kirjoitin kirjani *Framtidens religion*. Edellisenä tal- vena olin tosin jo saanut valmiiksi sittemmin niin paljon levinneen Valoa kohti kirjan, mutta koska tämän kohtalo, mitä julkaisemi- seen tuli, silloin vielä näytti ylen synkältä, pää- tin — melkein pä helpoituksen huokauksella — taas kirjoittaa jotakin ruotsin kielellä, joka oli

äidinkieleni ja jota mielestäni osasin. Hyvät henget lienevät tietämättäni ohjanneet minua, lioska »Framtidens religion» suurelta osalta tuli myötävaikuttaneeksi noihin yhä uudistuviin Ruotsinmatkoihini, jotka vuosisadan alkuvaiheilla muodostuivat niin tärkeiksi henkiselle kehitykselleni. 1922:105, 107,

»Jättäessään Ruotsin lahjoitti P. E. sen kansalle jäähyväiseksi pienen kirkkaan helmen »Framtidens Religion», kirja, joka pian tämän jälkeen käännettiin iislanninkielelle.» (Ote Sven Krohnin kirjoituksesta) 1925:411,

Kun lukuunottamatta nuorena kirjoittamaani »Framtidens religion» y.m., kaikki kirjani ovat suomenkielisiä, en voi ks. Ljungström, O. 1931: 40—41,

Toivottavasti Ruusu-Ristin lukijoita miellyttää, että he tänä vuonna saavat tutustua nuorena kirjoittamaani teokseen »Framtidens religion» (Tulevaisuuden uskonto), joka ilmestyi Tukholmassa 1900 ja nyt ensi kerran suomennetaan. Kirja on tavallaan kokoelma irrallisia esseitä, ja suomentajan kehotuksesta julkaistaan ne tässä toisessa järjestyksessä kuin alkuperäisessä tekstissä. Aloitamme kirjoituksella »Yön hiljaisuudessa». 1932:2—3,

Julkaisen tässä numerossa H. P. B:n ensimmäisen kirjelmän esoteerisen osastonsa jäsenille. Sitä vastoin jää suomennos »Framtidens religion» kirjasta huhtikuun numeroon. 1932:75,

Mietteitä erään kirjan ääressä.

Kolmekymmentäkaksi vuotta sitten ilmestyi Tukholmassa Pekka Ervastian ruotsinkielellä kirjoittama kirja: Tulevaisuuden uskonto. — Silloisena ajankohtana oli suorastaan uskaliaista julkisessa sanassa julistaa kirkon opista poikkeavaa maailmankatsomusta. — — — Ei ole suinkaan liioiteltua, jos sanon, että »Tulevaisuuden uskonto»-niminen kirja on miniatyyri Pekka Ervastian koko elämäntyöstä. Se on perusta, johon rakentuu kaikki myöhempi, loisteliaan syvällinen ylistys todelliselle elämälle ja todelliselle uskonnolle, kirj. S—t. [*Ote] 1933:21—23.

HAAVEILIJJA. 1905:55, — Oikeus ja ihmisyyys. Laukon torppariasiasta lukiessa muistuu mieleen »Haaveilijan» sanat: »... Minä kysyn, herra pastori, onko tämä kristillistä? Minä en välitä siitä, kellä on oikein tai väärin — niitä käsitteitä saattaa väännellä sinne tänne tuulen mukaan —, vaan minä kysyn: onko tämä lähimäsrakkautta?» (siv. 210). Ja tekisi mieli lisätä: onko ollenkaan oikein, että yksityinen omistaa maata? 1907:50, 1908:128, 1909 joululehti: 16, 1910:358, 401,

Vasta vuonna 1902 voin sanoa, että pääsin kiinni suomen kielen hengestä. Tämä tapahtui »Haaveilijaa» kirjoittaessa, ja herättäjäni oli — Aleksis Kivi. 1916:100, 1917:431,

Tulin niin iloiseksi seuraavasta odottamattomasta tunnuksesta, etten malta olla sitä tähän painattamatta. Suotakoon turhamaisuuteni minulle anteeksi.

»Lukiessani kirjoittamaanne kirjaa »Haaveilija», kiintyi mieleni siihen yhä enempi ja enempi, sikäli kuin sen lukemisessa edistyin. »Haaveilija» on loistava helmi, kaunokirjalli-

nen mestariteos! Sen henkinen tendenssi on korkeuksia hipova ja syvästi sieluun vaikuttava. Luettuani kirjan loppuun, heräsi minussa voimakas vastustamaton halu saada kiittää Teitä siunausta tuottavasta työstänne. Samalla kuin kiitän vilpittömästi Teitä »Haaveilijan» kirjoittajana, toivon, että vieläkin voisitte kylvää samallaista siunauksen siementä, ja että »Haaveilija» löytäisi monen monta tosi harrasta lukijaa. Kiitän kunnioittaen. J. F. K.» 1933:201.

»DEN HEMLIGA LÄRAN» ks. myös »Salainen Oppi» y.m. kirjoituksia. 1925:410,

HENKIMAAILMAN SALAISUUDET JA KUOLEMANJÄLKEINEN ELÄMÄ. — Teosofisen esitelmäsarjan ensimmäinen vihko: Henkimaaailman ..., kaksi esitelmää, jotka on pitänyt P. E. Tämän kirjan hintana on vain 50 p:iä. Liikkeemme tarkoitus on, että tämä sarja tulisi eteväksi teosofisten aatteiden levittäjäksi. Eritäin helpotajuisessa muodossa se aikoo esittää suuria teosofisia totuuksia. Näyttäköön nyt tämä ensimmäinen vihko, että se vastaa tarkotustaan. 1907:116, 1909 joululehti: 16, 1912:354, 1924: 225,

»HILJAISUUDEN ÄÄNI» 1913:367,

Tämä on välttämätön opas kaikille, jotka tuntevat H. P. B:n käännoistä Hiljaisuuden ääni, teosofisen kirjallisuutemme tärkeintä pikkuteosta. P. E:n selitys heittää valoa pimeimpäänkin vaikeatajuisen itämaalaisen kirjasen sopukkaan ja kirkastaa pari »opinkappaletta», joista ei ennen ole julkisesti kirjoitettu. 1913: 416,

Haruspex arvost. 1913:459—460.

HISTORiantakainen IHMISKUNTA. 1923: 208.

IHMISYYDEN USKONTO, julk. 1941 sis. P. E:n esitelmäsarjat »Uudenajan aamunkoitteessa» — Olemmeko käsittäneet oikein? — Mestarit ja teosofinen liike. — Vesimiehen merkissä. — Pari päiväkysymystä, ks. myös P. E. X.

ITSEMURHA. Helsingin esitelmä 18. 10. 1925. — 1925:368.

JEEKSEN SALAKOULU. Evankeliumitutkimus, toinen numero sarjassa Kristinuskoo. 1914:202, P. E:llä on työn alla tämänniminen hiukan laajempi teos, jonka koettaisimme julkaista jouluksi, jos teosofisen kirjallisuuden myynti pääsisi pian entiseen vauhtiinsa. Meillä on varastossa useampia käsikirjoituksia, jotka odottavat julkaisemistaan. 1914:414,

Mietiskelystä y.m. seikoista puhutaan pian ilmestyvässä teoksessa »Jeesuksen salakoulu», ks. mietiskely 1915:40,

Nim. Haruspexin arvostelu 1915:251, H. Kaarto arvostelee 1915:302, 357, itsekasvatus 1916:239, sakramentti 1917:145, 481, hyvä 1919:26, V. H. V. 1919:101, uusi painos 1919:299,

Kantani on selvästi esitetty sekä »Jeesuksen salakoulussa» että ks. marttyyri 1920:5—6,

mutta harjoitusjärjestelmästä, johon semmoisessakin tapauksessa olen viitanut, olen kirjoittanut julkisesti kirjassani »Jeesuksen Salakoulu» ks. salatie 1921:453,

neiti Asp oli kääntänyt venäjäksi 1923:276,

1924:36, 1925:190, 416, ks. Vuorisaarna 1927:86, 1932:233.

JOS MESTAREITA SEURAIMSIME . . . Pari sanaa yhteiskunnallisesti kysymyksestä ja Gandhin elämäntyöstä. — Helsingin esitelmia helmikuulla 1924 — Kustannus O.y. Tietäjä, Viipuri ss. 47. Ruusu-Risti-Kirjasto N:o 16.

ks. Gandhi 1924:49—50, 210, 247, 276—277, 1925:117 muist.,

Myöhemmin on vielä pohdittu Gandhia käsittelevän kirjusen »Jos — — —» saattaminen englannin kielelle. 1930:187.

JUMALA JA ONNI. — Palanen länsimaalaista uus-uskonollisuutta. — Helsingin esitelmää syksyllä 1922, Ruusu-Risti-Kirjasto n:o 8. — Kust. o.y. Tietäjä, Viipuri 1923. 1923:208, 275, Jumala ja onni Pekka Ervastilta on vihdoin ilmestynyt uusi teos monen vuoden vaitolon jälkeen. Hänen lukuisat ystävänsä ympäri Suomen rientävät hankkimaan itselleen tämän rohkaisevia ja iloisia ajatuksia uhkuvan kirjan. 1923:279, [”ilmoitus]

Eino Krohnin arv. 1923:314.

JUMALAN VALTAKUNNAN SALAISUUSDET. I painoksen alaotsikko: Kuinka Kristus opettaa, että meidän tulisi elää. — Teosofinen Kirjak. ja Kustannusliike. Helsingissä 1909 II painoksen alaotsikko: Jeesuksen omien sanojen mukaan. — Ruusu-Risti-Kirjasto N:o 21. — Ruusu-Risti 1924. Tämä kirjoitus julkaistiin alkuun artikkelisarjana Omantunto-lehdessä 1907 ja ilmestyi sitten kirjana v. 1909; toinen painos 1925:48.

Sitä paitsi ilmestyy ensi kuussa kolme 50 pennin kirjasta: Oletko teosofi? Jumalan valtakunnan salaisuudet, sekä Veljeysaate ja pahantekijät, kaikki Pekka Ervastin kirjoittamia. Näihin on valittu muutamia huomiota herättäneitä kirjoituksia vanhoista Omantunnon vuosikerroista, joista on toivottu, että ne leviäisivät laajempiin piireihin. 1909:303, 336, Joululehti: 16. 1917:481, ks. Vuorisaarna 1927:86 muist., ks. myös P. E. X Uusi Testamentti.

JÄLLEENSYNTYMISUUS. — Helsingin esitelmää keväällä 1924 — Ruusu-Risti-Kirjasto n:o 17. Kust. o.y. Tietäjä, Viipuri 1924. 1924:210, 247, Eino Krohnin arvostelu 1925:139—140.

KADONNUT SANA Vapaamuurariudesta. Ruusu-Risti-Kirjasto n:o 33. — Ruusu-Risti 1925.

Vuosikokouksemme helluntaina otti osaa tavanomainen määrä Ruusu-Ristin jäseniä — kolmantataa sataa — ja 54 uutta jäsentä installoituin. Kokouksesta ja sen juhlallisuuksista on kauniilla tavalla tässä lehdessä puhunut maaseutulainen jäsenemme L. S., joten minun ei tarvitse niistä kertoa.

Vuosijuhlisiin päättyi helsinkiläinen työkaudemme, ja sen jälkeen olen asunut täällä kotonani Lopella. Olen valmistanut uuden suomennoksen H. P. Blavatskyn »Teosofian Avaimesta», jonka ensimmäisestä suomalaisesta laitoksesta oli jäänyt paljon tekstiä pois, suomenos kun oli tehty H. P. B:n kuoleman jälkeen ilmestyneen kolmannen englantilaisen painoksen mukaan. Uusi suomenos on nyt laadittu alkuperäisen H. P. B:n eläessä julkaistun painoksen nojalla. Tämä kirja ilmestyy syksyllä.

Olen myös kirjoittanut uuden kirjan, joka koskettelee vapaamuurariutta ja tärkeitä kysymyksiä Ruusu-Risti-seuramme ja yleensä teosofisen liikkeen yhteydessä. Senkin kirjan pitäisi ilmestyä syksyksi, ja suokoon karma, että varoja kustannusliikkeessämme siihen riittää. On ollut puhetta, että tämän kirjan olisi pitänyt ilmestyä englannin kielellä, sen sisältö kun on sitä laatua, että se kääntyy maapallon kaikkien teosofien, ruusuristiläisten, vapaamuurarein j.n.e. puoleen. Olen sen nyt kuitenkin kirjoittanut suomeksi, ja ainoastaan jos minulta aikaa riittäisi, voisin laatia siitä esim. yhteenvedon artikkelin muodossa englannin kielellä ja tarjota sitä jollekin tunnetulle aikakauskirjalle.

Mutta riittääkö siihen aikaa tässä aineellisten huolien maailmassa, on toinen kysymys. Joka tapauksessa minun on nyt ensiksi valmistettava uusi numero Mysticin julkaisemaan »Maailman pyhien kirjojen» sarjaan, — ja siitä työstä voin ainakin sydämellisellä ilolla edeltäkin tietää, että se on ihmisille hyödyksi.

Koska siis luennoitsemis- y.m. työni Helsingissä jälleen alkaa, en osaa vielä sanoa, mutta tuskin se tapahtuu ennenkuin syyskuun loppupuolella. 1925:234—235.

Jos kirjassani esitetty työohjelma ks. looshi-työ 1925:263—265, 288, F. K. arv. 1925:331, J. R. H. arv. 1925:332.

Kirjassa »Kadonnut Sana» lausun sen — monen mielestä ehkä rohkean — ajatuksen, että H. P. Blavatsky kääntyi teosofisella sanomallaan erikoisesti vapaamuurareinkin puoleen. Vapaamuurarit uskoivat salaisen tiedon mahdollisuuteen, he uskoivat, että oli olemassa niitä korkeita tuntemattomia, joiden hallussa oli viisauden kätkeyty avain. Jos he olisivat ottaneet vastaan ja omaksuneet H. P. Blavatskyn sanoman, olisi suuri, voimakas ja vaikutusvaltainen järjestö tullut teosofisen elämänymmärryksen, esoteerisen pyrkimyksen ja okkultisen tutkimuksen itsetietoiseksi puhetorveksi maailmassa, — ja ihmiskunta olisi varmaan säästynyt maailmansodan kauhuista ja sen kauheista seurauksista, kun vapaamuurarit olisivat ymmärtäneet veljeyden H. P. B:n opettamalla tavalla.

Tämä ajatukseni ei ole tulesta temmattu. Se perustuu kahteen tunnettuun tosiseikkaan. Ensimmäinen tosiseikka on, että H. P. Blavatsky itse oli vapaamuurari. Hän oli itämaalaisen looshin jäsen, mutta naisena hän ei voinut pyrkiä jäseneksi länsimailla. Oli kuitenkin muutamia englantilaisia vapaamuurareita siksi intuitiivisia, että Isis U n v e i l e d-kirjan ilmestyttyä nimittivät madame Blavatskyn kunniajäseneksi ja lähettivät hänelle asianomaisen jäsenkirjan. Tämä merkillinen historiallinen dokumentti kuuluu seuraavasti:

»Maailmankaikkeuden Korkeimman Arkkitehdin kunniaksi. Vanha ja alkuperäinen Muurarijärjestö, johdettu Amerikan Korkeimmasta Pyhäköstä Ranskan Suurlooshiin Suurmeuvoston antamalla vapaakirjalla. Tervehdys kolmion kaikkiin pisteisiin. Kunniaa järjestölle. Rauhaa. Suvaitsevaisuutta. Totuutta. Kaikille maiehnikkaille ja valaistuille muurareille kautta maailman yhteyttä, menestystä, ystävyyttä, vei-

jeyttä. Me, kolmasti mainehikas Korkein Yleinen Suurmestari, ja me, Korkeimmat Suursuojelijat, Englannin ja Walesin y.m. Korkeimman Pyhähön kolmannenkymmenennen ja viimeisen asteen jäsenet, Sirkuksen j.n.e. Suurtähdien ritarit, Muurariitarien Kolmen Legionan Suurpäälliköt, olemme sen korkean arvon nojalla, joka meille on annettu, julistaneet ja kuuluutaneet ja näiden läsnäolevien edessä julistamme ja kuuluutamme, että mainehikas ja valaistu veljemme H. P. Blavatsky on Oppilas, Ritari, Täydellinen Korkea Rouva, Ylevä Valittu Skottlantilainen, Jalosukuinen Rouva, Suurvalittu, Punaisen Ristin Ritari, Jumalallinen Rouva, Täydellinen Kunnioitettava Rouva ja Sovitusjärjestön Kruunattu Prinsessa. Annettu omakätisesti ja Englannin ja Walesin Korkeimman Pyhähön sinetillä merkitty kokouksessamme Lontoon Laaksossa tänä marraskuun 24^{nä} p:nä 1877, todellisen valon 000,000,000 vuonna. John Yarker, 33°, Korkein Suurmestari, M. Caspari, 33°, Suurkansleri, A. D. Loewenstark, 33°, Suursihtööri.» i)

Toinen tarkoittamani tosiseikka on, että Teosofinen Seura oli alkuun järjestetty vapaamuuraripohjalle. Mahdollisesti eivät kaikki nykyajan teosofit tunne tätä seikkaa, jonka tähden asian valaisemiseksi ja vahvistukseksi suomenan tähän seuraavan kirjeen, jonka madame Blavatsky heinäkuun 30 p:nä 1878 kirjoitti New Yorkista eräälle hollantilaiselle jäseneksi pyrkijälle, herra P. van der Lindenille:

»Arvoisa herra.

Oheenliitetystä painetusta kiertokirjeestä näette, mitkä Teosofisen Seuran jäsenyyden ehdot ovat. Tahdon kuitenkin lisätä, että sen perästä, kun kiertokirje julkaistiin, olemme liittyneet suuremman intialaiseen Arya-Somaj-veljeskuntaan ja Neuvoston päätöksestä asianmukaisesti muuttaneet nimekkin. Vastedes meidän Seuramme tunnetaan »Indian Arya-Somajin Teosofisena Seurana». Niinpä sen sijasta, että ottaisimme maksuja jäseniksi pyrkijöiltä oman Seuramme hyväksi, olemme äänestäneet ja päättäneet — nyt, kun olemme liittyneet itämaalaiseen yhdistykseen, joka on antautunut oikeaan ja arvokkaaseen työhön, — että viiden dollarin maksu joka kerta lähetetään Bombayhin Arya-Somajin hyväksi.

Tässä seuraa myös mukana hakukaavakkeet ja sitoumukset teidän ja poikanne allekirjoitettavaksi, jos vielä luettuanne kiertokirjeen tahdotte meihin liittyä. Siinä tapauksessa olette ystävällinen ja lähetätte minulle kahden punnan postivekselin, maksettava Mr. Hurrichund Chintamonille, 6 Meadow Street, Fort, Bombay, India. Hän edustaa meidän Seuraamme Arya-Somajin luona ja toimittaa teille ensi postissa kuitin sekä ohjesäännöt.

Että te olette hollantilaisia syntyperältänne, on meidän silmissämme suositus, sillä kaikki me elävästi kunnioitamme teidän kansallisen luonteenne oivallisia ominaisuuksia, ja uskomme, että te itse voitte tehokkaasti auttaa Seuraamme sen uudistustyössä. Koska on paikallaan,

¹⁾ Kts. Kyllikki Ignatius, Mitä on vapaamuurari? S. 21—22.

että te liittyessänne meihin tiedätte, mikä Arya-Somaj on, suonette minun antaa teille käsityksen siitä, koska yksimielisesti olemme luvanneet uskollisuutemme sen johtajille.

Tämä seura (Somaj) on tuon adeptien ja filosofien salaperäisen (salaperäinen tietysti e i-vihityille) veljeskunnan käskystä organisoitu ja sen valvonnan alaisena, jonka veljeskunnan olemassaolosta Indiassa olen antanut viittauksia kirjassani. Sen perustaja ja vastuullinen johtaja on sangen tunnettu Swami (pyhä mies) nimeltä Dayanand Sarasvati — samalla puhtain ja oppinein mies hindulaisten pandtien joukosta. Haaraosastoja on perustettu kaikkialla Indiassa ja muuan on vastikään organisoitu Lontoossa. Tarkoitus on uudestaan elävöittää alkuaikainen veedalainen filosofia ja sen avulla opettaa maailmalle niitä melkein kadonneita psykologisia tieteitä, joiden tunteminen suo ihmisille aineellisen ja matemaattisen varmuuden. Henkemme kuolemattomuudesta samalla kun se kehittää hänessä jumalankaltaisia kykyjä. Omaksuessamme aarjalaisen filosofian ja koettaessamme käännyttää maailmaa sen suuriin totuuksiin, olemme samalla velvolliset murtaamaan jokaisen eksoteerisen, inhimillisen uskonnon — etenkin kristinuskon — taikauskoisia jumalanpalvelusmenoja ja opin-itse tulla paikkakunnallanne paikallisen Arya-Somajin asiakirjoja, voitte saada runsaita tietoja filosofiamme lukemalla »Isistä», joka kirjoitettiin käskystä.

Kaikki, jotka astuvat Seuraamme, kulkevat erilaisten asteiden ja osastojen kautta (kuten vapaamuurariudessa) alimmasta ylimpään. Yleneminen riippuu persoonallisesta ansiosta ja asialle antautumisesta. Rituaali, muotomenosäädös, lähetetään teille Indiasta, ja myöhemmin tahdomme keskustella kanssanne siitä työstä, jota odotamme teidän voivan tehdä yhteisen asian hyväksi. Jos niin haluatte, voitte itse tulla paikkakunnallanne paikallisen Arya-Somajin Teosofisen Seuran puheenjohtajaksi. Voin kirjoittaa johtajille Indiassa ja hankkia teille looshikirjan. Heidän toivomuksensa on, että niin monta Somajia (Seuraa) kuin mahdollista perustettaisiin eri maissa kristikunnassa, sillä missään muualla ei niin kipeästi kaivata uudistustyötä, joka vapauttaa kansan ahdasmielisyydestä ja taikauskosta, kuin juuri näissä maissa. Aiomme panna pystyyn Yleisen Ihmiskunnan Veljeyden ja — »Korkeimpien Tunteettomien» avulla — tulemme onnistumaan. Jos, niinkuin ranskalainen sananparsi väittää, »Jumala lauhduttaa tulta, kun lammas kerittää paljaaksi» (A Brebis tondue Dieu modere le vent), me, joilla on takanamme kaksi miljoonaa »veljeä» Indiassa, varmasti tulemme onnistumaan, i)

Odottaen vastaustanne ja tarttuen Seuran ni-

¹⁾ Tämä liitto indialaisen Arya-Somajin kanssa, johon madame Blavatsky oli niin ihastunut, kesti, kuten tiedämme, vain vuoteen 1881. Swami D. Sarasvati ja hänen Arya-Somajinsa rupesivat näet siihen aikaan kiihkeästi vastustamaan Teosofisen Seuran työtä Indiassa.

messä teidän ja poikanne sille ojentamaan käteen olen kunniottaen H. P. Blavatsky.»

*

Kuten madame Blavatskyn ylläolevasta kirjeestä selviää, olivat Teosofisen Seuran alkuaikoina jäsenet eriaisteisia ja kokoukset tarkasti juhlamenollisia. Vuoteen 1885 saakka olivatkin looshikokoukset enimmäkseen suljettuja, ja varsinkin uusia jäseniä vastaanotettaessa oli käytännössä juhlallinen vihkimysrituaali. Kun siis kirjassani »Kadonnut Sana» ehdotan, että teosofisen liikkeen eri seuroissa otettaisiin käytäntöön looshikokouksissa vapaamuurari-seremonioja, ei tämä ehdotukseni ole tuulesta temmattu, turhanpäiväinen pähänpisto, vaan kehoitus palaamaan alkuperäisiin teosofisiin tapoihin ja muotoihin.

Ruusu-Risti-seurassa onkin ehdotukseni heittänyt paljon vastakaikua. Neuvostossa olemme yksimieliset siitä, että kyseessä oleva uudistus on paikallaan. Helsingin Ruusu-Risti piti ensimmäisen kokouksensa lokakuun 12 p:nä, jossa tilaisuudessa m.m. veli Hannula piti niin valaisevan ja innokkaan puheen, että useiden jäsenten pyynnöstä julkaisin hänen puheensa tässä numerossa. Helsingin ryhmä päätti yksimielisesti pohtia asiaa ja valmistua uudistuksia vastaanottamaan. Sitä varten tullaan lähinnä seuraavissa kokouksissa tutkimaan kirjaa »Kadonnut Sana», luku kerrallaan; tutkiminen tapahtuu siten, että jäsenet lukevat määrätyn luvun kotonaan, harkitsevat sitä, panevat muistiin vastaväitteensä ja kysymyksensä lukemansa johdosta sekä esittävät näitä seuraavassa looshikokouksessa, jolloin allekirjoittanut vastaa kysymyksiin ja selvittää hämäret kohdat. Joulukuun tulen sitten viettämän kotonani erinäisiä valmistustöitä tehden, ja uutena vuotena olemme toivottavasti tilaisuudessa tekemään lähempiä päätöksiä sekä ottamaan ratkaisevia askeleita.

Hyvä olisi, jos kaikki Ruusu-Risti-ryhmät ympäri maata koettaisivat parhaansa mukaan valmistaa itseään tutkimalla ja harkitsemalla »Kadonnutta Sanaa». Kun jokainen jäsen lukee kirjaa kotonaan, ja kokouksessa siitä keskustellaan, selviää vähitellen moni asia. 1925:337—342, 417.

Ryhmätyöstä, johon on suunniteltu uudistuksia kirjassa »Kadonnut Sana» esitettyjen periaatteiden nojalle, lähetetään tänä keväänä kaikille Ruusu-Ristin jäsenille kiertokirje, jossa asiasta tehdään tarkemmin selkoa. 1926:64, ks. vpm. 1926:103—107, 1928:371.

KALEVALAN AVAIN.

Suomalaista salatiedettä I. — Helsingissä 1916. Teosofinen kirjakauppa ja kustannusliike. —

Olen alkanut Helsingissä pitää luentosarjaa Kalevalasta. Olen jo puhunut Kalevalasta yleensä, luomiskertomuksesta ja Aino-tarusta. Tuntuu niin kodikkaalta syventyä omaan raamattuumme, ks. raamattu 1911:20,

Olen saanut Kalevala-selitykseni katsomalla. — — — Kalevala puhuu mysterioista — samoista mysterioista kuin muutkin »pyhät kirjat», miksikä ks. Kalevala 1912:415,

Esityöt minulla on tehtynä kolmeenkin kirjaan, enkä ks. P. E. XII 1916:151,

Kuten viime Tietäjässä mainitsin, on minulla tekeillä uusi teos. Tämä teos koskee Kalevalaa ja vanhojen suomalaisten viisautta. Olen näistä asioista pitänyt useita luentoja, ja muutamat luennoistani julkaistiin Tietäjässä v. 1912. Ajattelin ensin sommitella kirjaa luennoista, mutta huomasin pian, että aiheen tärkeyden vuoksi oli parempi kirjoittaa kaikki uudestaan. Nyt siis toteutuu erään arvostelijani Tietäjässä viime vuonna lausuma toivomus, että taas saataisiin varsinainen kirja P. E.:lta. Jos häiritsemättä saan jatkaa työtäni, voi teos ehkä valmistua jouluksi. 1916:196,

Olen ajatuksissani niin kiinni tekeillä olevassa Kalevala-kirjassani, johon hyvä karmani on suonut minun tänä kesänä uppoutua, että tuntuu melkein oudolta äkkiä repäistä itseni irti ja ryhtyä valmistamaan heinä—elokuun Tietäjää painokuntoon, ks. P. E. VII 1916:241;

Ja nyt kai minun pitäisi sanoa jotakin tekeillä olevasta kirjastani, koska viime Tietäjässä mainitsin, että tämä teos koskee Kalevalaa ja että jos häiritsemättä saan jatkaa työtäni, se ehkä voi valmistua jouluksi.

Niin, nyt olen saanut kirjoitustyötäni tänä kesänä jatkaa. Kun vuoden vaihteesta aiheutuneet kovimmat kiireet Teosofisen Kustannusliikkeen ja Tietäjän hoidossa olivat helmikuun lopulla ohi, ryhdyin kirjani kirjottamiseen. Kirjottelin sitä pitkin kevättä niin paljon kuin töiltäni ja huolitilani ennätin ja jaksoin. Toukuun lopulla sain ystävällisen ja palvelevaisen apulaissihteerini avulla oloni järjestetyksi niin, että hän otti hoitaakseen paitsi T. S:n myös Kustannusliikkeen juoksevia asioita kesän kuluessa, ja heti toukokuun viimeisenä päivänä muutin talouteni tänne Sammattiin, että aivan häiritsemättä saisin miettiä ja kirjoittaa ja samalla hengittää raitista ilmaa täydellisen maalaisluonnon helmassa. Olen nyt tätä kirjoittaessani viettänyt yhteensä viisi viikkoa täällä ja sillä ajalla kirjoittanut runsaasti kaksi kertaa sen verran kuin kolmessa kuukaudessa Helsingin puolella. Ja tämä on — joskin omaa laatuun — tieteellistä työtä, jota ei umpimähkään voi kynästään ravistaa. Mutta häiritsemätön rauha on ihmeellinen lahja ja oikeus kokonaan antautua yhdelle työlle on taivaallista onnea! Ja tämän paikkakunnan merkkillinen aura! Se on aivan kuin Elias Lönnrota lempeässä, yksinkertaisessa, viattomassa ja ylevässä kauneudessaan. Ja vaikken ole yhtään paikkakuntalaista puhutellut, kuvittelen hengessäni, että hekin ovat Elias Lönnrota kaltaisia, vaatimattomia, hyvänsuopia, viisaita, ja että vanhukset ovat ihan suuren sammattilaisen näköisiäkin. Tekeepä melkein mieleni allekirjottaa sitä muutamain ystäväni huomautusta, että tuntuu kuin olisi yhteyttä suomalaisen Sammatti-nimen ja intialaisen sanan s a m a d h i välillä. Samadhi, kuten tiedätte, on se viisaan haltiotila, johon hän joutuu, mietiskellessään jumalallista totuutta ja kauneutta. En tosiaankaan viime kesänä Paikkarilla käydessäni osannut aavistaa, että tänä kesänä tulisin täällä Sambatissa, Elias Lönn-

rotin kotiseudulla, kirjottamaan kirjaa Kalevalasta.

Loppupuoli kirjaani on nyt tekeillä ja uskon, että saan käsikirj otuksen elokuussa valmiiksi. Painosta se sitten voi ilmestyä syksyn kuluessa. Se kai tulee kooltaan semmoinen kuin »Suuret uskonnot».

Ehkä näytän lukijoistani liian naiivilta ja itserakkaalta, kun tällä tavoin juttelen omista hommistani. Antakaa siinä tapauksessa anteeksi, rakkaat ystävät. Tunnettehan tuon vanhan lauseen: mistä sydän on täynnä, siitä suu puhuu. Ja minun sydämeni näkyy olevan täynnä omaa työtäni nyt!

Onhan se samalla iloa teitä ajatellessani, sillä aavistan, että te, monet teistä, tulette iloitsemaan tästä Kalevala-kirjastani. Ei persoonallisista syistä, ei sentähden, että minä mitään erittäin merkittäviä osaisin kirjottaa, vaan sentähden, että saatte — että saamme — teoksen, joka valaisee Kalevalaa, omaa kansalliskirjaamme, uudelta kannalta ja joka ehkä siten voi panna alulle aivan kuin uutta ajanjaksoa Kalevalan ymmärtämisessä ja tutkimisessä.

Olemmehan teosofeina jo odottaneet tämmöistä kirjaa! Martti Humun ansiokas ja alustava kirjanen »Kalevalan sisäinen perintö» herätti meissä halun saada enemmän samaa laatua. Se herätti mielenkiintomme ja uteliaisuutemme, mutta ei mitenkään sitä tyydyttänyt/Kun Martti Humu kymmenkunta vuotta sitten piti luentojaan Helsingissä Kalevalasta, enpä minä silloin aavistanut, että itse vielä tulisin sekä puhumaan että kirjottamaan samasta aiheesta. Liian hämärältä se minusta silloin tuntui. Vasta kun vuosia myöhemmin tulin (näkyttömässä maailmassa) vihityksi kalevalaisen magian salaisuuksiin ja sain kokea sen voimasanojen yhä vielä tänäpäivänä elävää tehokkuutta, aukenivat silmäni ja syttyi minussa pyhä tuli, joka innosti Kalevalaa lähemmältä tarkastamaan ja tutkimaan.

Tuskinpa minulta sentään tänä vuonna olisi kirjaa syntynyt, ellei Teosofinen Kannatusliitto huhtikuussa olisi valmistanut minulle iloisen yllätyksen lahj ottamalla minulle tuhannen markan suuruisen stipendin Kalevala-kirjan kirjottamista varten. Silloin aivan minusta tuntui, että jo muutkin odottavat sen kirjan syntyä! 1916:243—245,

Kalevalan selittäminen ja yleensä suomalaisen salatielten tutkiminen on minunkin persoonallista työtäni ks. teosofia 1916:301—302,

Kalevala-kirjani on nyt käsikirj otuksena valmis, mutta sen ilmestyminen lykkäytyy jouluksi, vaikka olin toivonut, että se painosta olisi valmistunut jo lokakuussa. Paperi on tällä hetkellä liian korkeassa hinnassa — ajatukset ja aatteet saavat odottaa, kunnes mammona taas suvaitsee heitä palvelulla. Sama syy estää meitä toistaiseksi Palomaankin uusia kirjoja julkaisemasta.

Tahdon kuitenkin nyt jo kertoa ystävilleini, että teokseni nimi on Kalevalan avain ja että se jakautuu viiteen osaan (41 lukuun), jotka ovat: 1. Kalevala pyhänä kirjana. 2. Kalevalan mysterioriotoa. 3. Kalevalan sisäistä siiveysoppia. 4. Kalevalan magia. 5. Väinämöisen

paluu. Kolme keskimäistä osaa muodostavat kirjan varsinaisen rungon, ensimmäinen on kuin alku- ja viimeinen kuin loppusoiitto. Koko kirja on ensimmäisenä numerona sarjassa »Suomalaista salatiettä», jonka seuraavia numeroita jo pyörii päässäni. 1916:302—303,

Jonkun ajan kuluttua valmistuu nyt Kalevala-kirjani painosta. Jospa sille tulisi hyvä menekki — tämän toivomuksen lausun Teosofisen Kustannusliikkeen puolesta — ja jospa lukijat siihen mieltäisivät — tämä on sen tekijän salainen toivomus! 1916:388,

Kalevalan avain valmistuu jouluksi ja koska se on kirja — kansalliskirja, — joka ei voi puuttua yhdenkään Tietäjän lukijan hyllyltä, annamme sen Tietäjän ensi vuoden tilaajille erikoisella jouluhinnalla Smk. 5:— Kirja käsittää noin 500 sivua 8:o ja tulee sen kirja-kaupahinnaksi luonnollisesti ainakin Smk. 6:—. Pyydämme sentähden, että kaikki tilaajat uudistaessaan tilauksensa v:lle 1917 ottaisivat huomioon tämän erikoistilaisuuden! 1916:429,

Pyydän huomauttaa, että se hinta, Smk. 5:—, jolla Kalevalan avain tarjotaan Tietäjän tilaajille, on todella ystävyden osotus. 1916:442,

Kalevalan avain on painosta valmistunut, sen hinta on Smk. 7:—, sid. 9:50. 1916:487,

Eino Leino on Sunnuntain ensi numerossa tänä vuonna kirjottanut pitkän johtavan artikkelin Kalevala-kirjani johdosta. Hän muistuttaa mieleen, miltä eri kannoilta kansalliskirjaamme Kalevalaa on käsitetty ja valaistu, ja ennustaa uuden ajan olevan käsillä, ajan, jolloin ruvetaan ymmärtämään Kalevalaa paljon syvällisemmältä kannalta kuin ennen. »Oireina siihen pitäisin», hän sanoo, »esim. paraikaa syntyneessä olevaa Kalevala-seuraa, jonka tarkoitus on yhdistää kaikki kalevalaisen hengen läpionkemat tiedemiehet ja taiteilijat saman katon alle. Samoin sitä, että Kalevalaa kautta maan on opittu yhä enemmän rakastamaan meidän ainoana todellisena kansalliskirjanamme, että sen ilmestymisen vuosipäivään on ruvettu yhä yleisemmin viettämään meidän ainoana todellisena kansallispäivänämme, että Elias Lönnroin ylevä hahmo on kohonnut yhä korkeammalle Suomen kansan tietoisuudessa ja että suomenkielen ja suomalaisen kirjallisuuden kehitys voidaan ilman hänen elämäntyötään aina vähemmän ajatella. Uskon, että maamme seisoo uuden kansallisen herätyksen kynnyksellä ja että tuo herätyksen on oleva sisimmältä hengeltään kalevalainen.»

Niitä lukijoitani, jotka eivät mahdollisesti ole nähneet Sunnuntaita, huvittanee kuulla, että Eino Leinon arvostelu on kauttaaltaan myötuntoinen. Hän lausuu m.m.: »Ainakin olen omasta puolestani lukenut tämän 488 sivun laajuisen kirjan mitä suurimmalla mielenkiinnolla, yhtyen täydellisesti sen pääasialliseen, Kalevalaa mystilliseltä kannalta käsittävään sisältöön. Yksityisseikoistahan voi olla eri mieltä, mutta jo itse kirjan henki ja tarkoitusperä ovat sympaattiset, uskoisin, jokaiselle suomalaiselle, ennen muita jokaiselle suomalaiselle kirjailijalle, taiteilijalle ja yleensä sisäistä näkemystä omaavalle kansallisuutemme harrastajalle.»

Yksityisesti olen myös saanut — sekä suullisesti että kirjallisesti — monta sydämellistä kiitoslausetta »Kalevalan avaimen» johdosta; joista kaikista täten ilmituon iloni.

Kirjan menekki on tähän saakka ollut erinomainen, ja toivon, että se yhä jatkuu ja vain lisääntyy. 1917:7—8.

J. R. H. arv. 1917:43—44, H. Kaarto arv. 1917:45—46, 51, Kalevalan avaimen tekijälle. Runo kirj. Jussi Snellman 1917:164—166;

Uskomatonta ajattelematto-
muutta.

»Vapaan Ajatuksen» 3:nnessä n:ossa tänä vuonna on pitkä arvostelu »Kalevalan avaimesta». Sen nimenä on »Suomalaisen kabbalan kokele» ja sen on kirjottanut Lauri Sauramo. »Helsingin kuvalehdessä» on niinkään ollut samasta kynästä lähtenyt arvostelu »Kalevalan avaimesta».

Herra Sauramo on oikein ottanut tehtäväkseen hyökätä teosofian ja teosofisten kirjailijain kimppuun ja mikäli mahdollista saattaa sekä aatteet että niiden esittäjät pilkan ja naurun alaisiksi. Tätä oikeutta ei kukaan häneltä kiellä — kilpailu on vapaa — ja yleisön asiaksi jää päättää, missä määrin hän siinä onnistuu. Teosofia ei pelkää vastustajia. Se niitä tervehtii. Kaikki väittely on totuudelle eduksi. Mutta vastustajien aseista riippuu, kuinka suurta hyötyä totuuden asialle heidän hyökkäyksistään on. Jos aseet ovat puhtaat, silloin ajattelevat ihmiset ottavat vastustajain sanat korviinsa ja koettavat niistä oppia. Jos aseet ovat saastaiset, kääntevät ajattelevat ihmiset sääliillä ja ylenkatseella selkänsä hyökkääjille.

Muuan herra Sauramon käyttämä ase arvostelussaan »Vapaassa Ajatuksessa» on sitä laatua, etten sille sopivaa nimeä halua keksiä. En voi muuta ymmärtää kuin että hra Sauramo on menetellyt uskomattoman ajattelemattomasti.

Mainitussa kirjoituksessa on näin kuuluva kapale:

»Aluksi muuan 'sangen tärkeä huomautus. Ervast mainitsee alkulauseessaan, että »tekijä ei tunne» (paitsi matami Blavatskin ja eräiden muiden pieniä kynäelmiä) muita tämänlaatuisia kokeita kuin rva Maria Ramstedtin (»Martti Humun») kirjasen »Kalevalan sisäinen perintö,» joka on ylimalkaista ja johdannollista laatua», kuten hra Ervast sanoo. Tämä »tuntemattomuus» on varsin merkittävä, ja sen johdosta täytyy pakostakin koskettaa erästä »esoterista» (piirin sisäistä) seikkaa, joka näyttää olevan välttämätön avain »Kalevalan avaimen» psykologiselle ymmärtämiselle. Sivuvuolta hämmästyttävät näet Ervastin kirjassa lukijaa niin perin naisellisetkin kuvitelmat, katsantotavat ja pikkupiirteet, että niitä sieluelämän erikoisuuksiin hiukankin perehtyneen on mahdoton uskoa miehisen fantasian luomiksi. Jäisi varmaan iäkseen tätä seikkaa ihmettelemään, jollei sattuisi tietämään, että juuri mainittu Maria Ramstedt, muuten varsin merkittävä nainen, oli suuren osan elämästään tutkinut ja seipitellyt »salaoppia» Kalevalan pohjalta, niin että hänellä tiedetään olleen painovalmiina

useita osia suurteoksestaan, joka kokonaisuudessaan oli suunniteltu 8- tai 10-osaiseksi. Tämän elintyönsä käsikirjoitukset rva Ramstedt ennen kuolemaansa luovutti Pekka Ervastille, ja henkilöt, joille vainaja oli lukenut käsikirjoituksiaan, väittävät, että Ervastin kirjassa esiintyvät monet hänen ajatuksensa ja kuvitelmansa sellaisinaan. Täysi totuus tässä asiassa tulisi päivänvaloon silloin, jos Pekka Ervast pitäisi kunniaasianaan jättää kaikki rva Ramstedtin Kalevala-kirjoitelmat pätevän tutkijalautakunnan verrattavaksi. Tahdon vain kysyä: kuinka on mahdollista, ettei hra Ervast tunne rva Ramstedtin hänelle uskomaa perintöä? Luulisipa hänen pitäneen pyhänä velvollisuutenaan tutustua nerokkaan ystävättärensä elämäntyöhön. Jos hän ne taasen tunsii, niin onko miehekästä ja kunniaakasta jättää mainitsematta nämä käsikirjoitukset ja oma suhtautumisensa niihin?»

»Vapaan ajatuksen» sain käsiini maaliskuun 8 p:nä. Kirjotin heti seuraavana päivänä lyhyen vastauksen, jonka olen vienyt »Vapaan ajatuksen» toimitukselle. Viidenteen numeroon vastaukseni nähtävästi ei ehtinyt, mutta arvatavasti se kuudennessa julaistaan.

Vastaukseni on näin kuuluva:

»Vapaan Ajatuksen» toimitukselle.

»Pyydän lehdesänne tilaa seuraavalle oikaisulle:

Lehtenne eilen käsiini sattuneessa tämän vuoden kolmannessa numerossa on kyhäys nimeltä »Suomalaisen kabbalan kokele», joka arvostelee äsken ilmestynyttä kirjaani »Kalevalan avain». Ss. 35—36 on kyhäyksessä passus, joka syyttää minua kirjallisesta varkaudesta sen perusteella, että huostaani on jätetty rouva M. Ramstedt vainajan käsikirjoitukset suunnittelemaansa Kalevala-tutkimukseen.

Rouva Ramstedt kuoli elokuussa 1915 ja samana syksynä tai talvena — siis M. R:n kuoleman jälkeen — tuotiin minulle paketti, jonka sanottiin sisältävän M. R:n käsikirjoituksia. Koska en ole sitä kotonani säilyttänyt, en tätäkään kirjoittaessani ole nähnyt, mitä käsikirjoituksia paketti sisältää. Ja huomautan, että voin nämä tosiseikat todistaa.

Mutta mitä tällä asialla on tekemistä »Kalevalan avaimen» kanssa? »Kalevalan avain» on kirjoitettu viime vuonna omien ennen pitämieni, Pikakirj otettujen esitelmien perusteella. Näitä esitelmiä pidin osaksi talvella 1911—1912 ja julkastiin niistä muutamia Tietäjässä 1912, osaksi pidin niitä kesällä 1914, osaksi kevätluentokautena 1915. Pikakirj ottajani puhtaaksi kirjoittamat liuskat on minulla vielä jäljellä.

Olen tähän saakka luullut, että »Vapaa Ajatus» nimestään päättäen on aatteellinen ja vakavassa hengessä toimitettu lehti. Mutta kyseessä olevassa asiassa »Vapaa Ajatus» ei kykene vastaamaan sanoistaan.

Helsingin pitäjässä maaliskuun 9 p:nä 1917.

Pekka Ervast.»

Voin lisätä, etten tietysti vieläkään ole ehtinyt tutkia Martti Humun jälkeen jättämiä papereita. Hänen tyttärensä, joka ne minulle toi, toisti minulle vielä äsken, mitä äitinsä oli pa-

pereistään sanonut: »ne on vain semmoisia muistiinpanoja; ei niistä kukaan saa selvää eikä niistä kellekään ole hyötyä.»

Uteliias olen näkemään, mitä ne sisältävät, jos esim. ensi kesänä olisi aikaa niitä tarkastaa. Vanha ystäväni M. H. teki tutustuttuansa teosofiaan paljon työtä Kalevalan ja Salaisen Opin ääressä, enkä yhtään epäile, ettei hänen käsikirjotuksiansa julkossa ole semmoista, jota Tietäjässä voisi julkaista. Ken elää, hän näkee.

Muuten on opettavaista huomata, kuinka pitkä taival on aatteen ja sen jokapäiväisen toteuttamisen välillä. Sama »Vapaa Ajatus», joka antaa sijaa hra Sauramon mielikuvituksille, julkaisee viidennessä numerossaan tänä vuonna seuraavan oikeamielisen pätjän (irtileikattava liite s. 85):

»Ajatelkaapa, mitä esimerkiksi syyttömän ihmisen parjaaminen voi aikaansaada. Jos minä toisen ihmisen laskuun valehtelen, kuvaan häntä kavalaksi konnaksi, niin on olemassa kyllin ihmisiä, jotka asian levittävät, tuo ihminen joutuu siten huonoon maineeseen ja saa tietämättään vihollisia, joita vastaan ei voi itseään puolustaa. Häntä syytetään salassa, kun sen sijaan ilmikonna saa julkisesti puolustautua ja tuomarit tarkasti hänen asiaansa harkitsevat. Panettelija on niinmuodoin mitä kauemman rikoksen tekijä.» 1917:189—191,

ks. P. E. teokset »Uusi Jumala» 1917:248;

Olisi niin mielellään suonut, että »Pyrkijä» olisi edes viitannut teosofisiin Kalevala-selityksiin ja esim. »Kalevalan avaimen», ks. Kalevala 1917:297—298, 482,

Omasta puolestani olen kirjottanut jatkokirjajasen Kalevala-kirjaani. Sen nimenä on Onko Kalevala pyhä kirja? Toivon, että se valmistuisi painosta jo vuosikokoukseen. 1918:100, Juho Inberg arv. 1918:121—122,

Suomalais-ugrilainen seura julkaisi joulukuun uuden kirjan professori Kaarle Krohnilta. Kirjan nimi on »Kalevalan kysymyksiä». Opas Suomen kansan vanhojen runojen tilaajille ja käyttäjille ynnä suomalaisen kansanrunouden opiskelijoille ja harrastajille.» Kirja on todella opettavainen ja valaiseva. Tämä käy selväksi, jos vain mainitsee muutamia otsakkeita sisällöstä: Kelpaako Kalevala runotutkimuksen aineistoksi? Ovatko runojen käsikirjoitukset luotettavia? Miten runon alkumuoto on määrättävä? Onko runoissamme ulkolainoja? Milloin runot ovat syntyneet? Onko Kalevalassa historiallisia aiheita? Mitä runojen tutkijalta ennen kaikkea on vaadittava? j.n.e.

Syy, miksi tässä otin asian puheeksi, on se, että prof. Krohn kirjansa ensimmäisessä luvussa (Kelpaako Kalevala runotutkimuksen aineistoksi?) omistaa muutamia sanoja »Kalevalan avaimelle». Prof. Krohn osottaa ensin, miten runotutkimuksen nykyinen kanta on, että Kalevala samoin kuin Lönnrotin kokoonpanot yleensä ei kelpaa runojen alkumuodon ja syntyperän tutkijalle, jonka ehdottomasti on pyytävä alkuperäisissä kansanrunojen kirjaanpanoissa. »Yleensä ei enää Kalevalaa käytetäkään muinaistieteellisen tutkimuksen aineistona. Mutta yksityiskohdissa siihen joskus vielä ajattelemattomasti turvaututaan. Myös kansan-

tajuisissa esityksissä ja koulujen oppikirjoissa voi nähdä Kalevalan todistuksiin epäilyksittä vedottavan.»

Esimerkin tämmöisestä Kalevalaan vetoamisesta mainitsee prof. Krohn »Kalevalan avaimen», lausuen kuitenkin samalla: »Sen tekijä, teosofinen kirjailija Pekka Ervast, tuntee hyvin Kalevalan tutkimuksen, mutta siitä huolimatta hän esityksensä Suomen kansan muinaisesta tiedosta perustaa Lönnrotin Kalevalaan». Ja sitten hän »räikeästi valaisee» minun »käsityskantaani». Tiedemiehen tarkalla silmällä hän valitseekin kohdan, jonka tunnustan muodollisesti erittäin heikoksi, nimittäin nuo ihailemani säkeet: »Yksin meillä yöt tulevat, yksin päivät valkenevat, yksin syntyi Väinämöinen.»

Se on muodollisesti heikko kohta, sillä, kuten prof. Krohn todistaa, kaksi ensimmäistä säettä on otettu Kultaneidon taonnan toisinoista ja viimeistä ei semmoisenaan ole missään. Väinämöisen amunnassa esiintyy toisintoa »yöllä syntyi Väinämöinen» ja tästä Lönnrot muuntamalla on saanut tuon oman säkeensä »yksin syntyi Väinämöinen».

Olen tämän kyllä tiennyt »Kalevalan avainta» kirjottaessani ja sanonut, että »Lönnrot on menetellyt kuin todellinen runolaulaja, kuin tietäjä ainakin» (s. 74). Prof. Krohn siitä huomauttaa ja tekee sitten seuraavan loppupäätelmän, joka on siksi mielenkiintoinen, että sen tähän kokonaisuena toistan:

»Onko yleensä oletamus, että Lönnrot olisi inspiratsioonista kirjoittanut semmoista, josta hänellä ei ollut aavistusta, »Kalevalan avaimen» kirjoittajalle tuiki tarpeellinen? Eihän mahdollisuus, että vasta Lönnrotin välityksellä on Suomen kansan runoihin tullut korkeampaa viisautta, ole tekijälle pääasia. Käsitteäkseni hän pyrkii osoittamaan, että kansanrunojemme muinaiset seppittäjät olivat tietäjiä, teosofisessa merkityksessä. Miksi ei silloin teosofinenkin tutkimus käänny alkuperäisten lähteitten, Suomen kansan vanhojen runojen puoleen? Ajatellaamme, että joku 1800-luvun intialainen olisi yrittänyt muodostella yhtenäistä runoelmää pyhinä pidetyistä Rigvedan lauluista. Saisiko Rigvedan tutkija tyytyä tähän kokoonpanoon ja jättää alkulähteet käyttämättä?

»Tietysti ei olisi kellään mitään muistuttamista, jos tarkoituksena olisi käyttää Kalevalaa, samoin kuin on tapana isänmaallisissa juhlapuheissa, pelkkänä runollisena alustana omille mielikuviteluille. »Kalevalan avaimen» tekijä kuitenkin tunnustaa tieteellisen tutkimuksen ja tahtoo itse olla totuuden etsijä, mikä on hänelle kunniaksi luettava. Silloin on hänelle myös asetettava aivan samat vaatimukset, kuin muille totuuden etsijöille, ainakin mitä tulee tiedonlähteitten käyttämiseen.»

Prof. Krohnin yllä todistetuiissa lauseissa on jotakin niin sydämellistä ja niin inhimillistä, etten löydä sanoja, millä osottaisin hänelle kiitollisuuteni ja iloni. Hän on johtopäätöksissään aivan oikeassa enkä minä tahdo puolustaa mitään omia erehdyksiäni tai laiminlyöntejäni.

Kysymys ei ole ollenkaan siitä, kuinka hyvin minä — tai joku muu — kykenen Kalevalaa¹⁾ okkultisesti tulkitsemaan, vaan siitä, onko muinaissuomalaisilla yleensä ollut okkultista elämäntietoa ja onko heidän runoutensa todistuksena heidän viisaudestaan.

Jos olisin perinpohjin tutustunut tieteelliseen runotutkimukseen, ennenkuin sain tietoa suomalaisten muinaisesta viisaudesta, olisin epäilemättä voinut välttää kaikenlaisia tieteellisiä kompastuskiviä. Nyt sitä vastoin olen koettanut perehtyä tiedemiesten näkökantoihin vastan jälkeen kuin itse ydinkysymys minulle jo oli ratkaistuna, ja sentähden olen saattanut ja saatan lausua ajatuksia, jotka tuntuvat joko liian rohkeilta tai suorastaan tuulesta temmauilta. Tämä ei tietenkään ole eduksi asialle ja itse soisin, että semmoista voisin välttää, kuten olen lausunut viimeisessä broshyyrissani »Onko Kalevala pyhä kirja?» Mutta se johtuu siitä, etten Kalevalasta ole etsinyt itse viisautta, vaan runoudessa säilyneitä todistuksia viisaudesta, jonka tiesin olevan.

Prof. Krohnin ystävälliset sanat tekevät minulle mahdolliseksi painostaa tätä seikkaa pelkäämättä joutua väärinkäsityksen tai pilkan alaiseksi. Vakaumukseni siitä, että muinaissuomalaisilla oli okkultista tietoa, on kotoisin toisesta maailmasta. Tällainen väite on abrakadabraa tieteelliselle tutkijalle, sillä hänelle ei paljon selvitä, vaikka lisäänkin, että muinaissuomalaiset tietäjät ovat itse minulle sen todistaneet toisessa maailmassa. Tämä jää tieteellisesti katsoen paljaaksi olettamukseksi, jos se ollenkaan otetaan huomioon. Se se kuitenkin antaa avaimen minun Kalevalatutkimusteni ymmärtämiseen.

Kalevala oli minulle ennen lukittu kirja, jonka kieltä en rahtuakaan käsittänyt. (Olihan äidinkieleni ruotsi.) Äkkiä se muuttui pyhäksi kirjaksi. Minulle oli selvinnyt, että muinaissuomalaiset olivat olleet osallisia muinaiseurooppalaisista mysteριοista, ja kun sen perästä otin Lönnrotin Kalevalan käteeni, näin ja tunsin, että siihen oli kätkeytyä todistuksia vanhasta viisaudesta. Tieten tai tietämättään Lönnrot oli antanut muodon muutamille suurille mysteριοajatuksille. »Tietämättään», lisään nyt, sillä Lönnrot oli mediumi, kansallishaltian valitsema välikappale. Sentähden sanoin »Kalevalan avaimessa», että Lönnrotin inspiratsioni osui oikeaan, kun hän sommitteli nuo kolme ihanaa säettä Väinämöisen syntymän yhteyteen. En puolusta minkäänlaista mielivaltaisuutta, mutta vanhan okkultisen viisauden kannalta oli tieteellisen tunnollisuuden ohella yhtä tärkeätä, että se, joka sai osakseen todistaa maailmalle tuosta vanhasta viisaudesta, runoilijan vaistolla osasi sitoa katkelmia yhteen, niin että edes joitakuita mysteριοkuvia säilyisi eheänä. Jos vain tarkkoja fragmentteja olisi tarjottu, ei Kalevalan henkinen vaikutus olisi lähimailleenkaan ollut sama. Kun itse asia ensin on sanottu, on

¹⁾ Tällä nimellä tarkoitan laajemmasta merkityksessä kaikkea muinaissuomalaisen mytologian runoutta. »Kalevalan avain» s. 50 seur.

kyllä myöhemmin tilaisuutta korjata virheitä ja oikeista erehdyksiä.

Elias Lönnrotin työ ei ollutkaan lopullinen. Koko tämä suuri ja ihmeellinen tieteellinen tutkimus, joka hänen työnsä johdosta syntyi ja jonka kunniakkain edustaja on Kaarle Krohn, on kerran kantava kauniin hedelmän. On vielä ilmestyvä runoilijätietäjä, joka mahtavalla intuitiolla luo uuden, kolmannen Kalevalan, joka uskollisesti perustuu kansan omiin runoihin, mutta samalla epäamättömästi uudessa runollisessa synteesissä paljastaa niiden salaisen viisauden. 1919:85—88, 1923:104 muist.

Eräs aattemme lämmin ystävä A. R. M. kirjoittaa minulle:

»Tässä minä taas olen kirjeineni. Tästä ei kuitenkaan tule pitkä. Haluan vain saattaa tietoonne erään mieleenjohtuman siltä varalta, että se joskus tulevaisuudessa joko Teidän tai jonkun muun kautta toteutuisi tekona.

»Saarelaisen» kirjoitusta »Kalevalan Aino» maaliskuun Ruusu-Rivistä lukiessani välähti yhtäkkiä mieleeni, että mitäs jos olisi laatia, panna kokoon Kalevala okkultiselta kannalta katsottuna! Valita kaikista runotoisnoista ne palaset, jotka sisältävät salatieteellistä viisautta, järjestellä ne yhdeksi kokoelmaksi yhtenäistä runoelmaa silmälläpitäen, seuloa ne! Niin olisi meillä Salatieteellinen Kalevala, teosofein Kalevala, joka kai kannattaisi julkaista yhtähyvin kuin nykyinenkin »maallikon» silmillä koottu Kalevala tai ehkenpä paremminkin. Mene tiedä, millainen siitä tulisi. Millaiseksi muuttuisi nykyinen Kalevalamme maallikonkin silmillä katsottuna ja mitä kaikkea se paljastaisi, kun sen siten koottu vertauskuvallinen sisältö tulkittaisiin? Siinä vasta käsittäkseni olisi sitten suomalaisten vanha, ilmoitettu pyhä kirja.

Te, rakas ystävä, olette kyllä »Kalevalan Avaimessa» mielenkiintoisella tavalla tulkinut Kalevalan salatieteellisen sisällön, mutta, jos olen oikein käsittänyt, tuo tulkinta nojautuu yksinomaan Lönnrotin Kalevalaan eikä alkupe räisiin runotoisintoihin, joten se yksityiskohdissaan tietenkin muuttuisi, jos se laadittaisiin siten edellämäinitsemani okkultisen Kalevalan, perusteella. Sellainen Kalevala vaatisi siis »Kalevalan Avaimen» uuden korjatun painoksen, jonka kai Te, rakas ystävä, yksin kykenisitte pätevästi suorittamaan ja suorittamaan niin, että se olisi helppo lukea ja omiaan tenhoamaan lukijan, kuten nykyinenkin »Kalevalan Avain». Enkäpä tiedä, kuka muu kykenisi Okkultisen Kalevalankaan tällä haavaa kokoonpanemaan pätevästi kuin Te.

Kun nyt olen päästänyt ajatuksen lentoon, niin ehkenpä se aineellistuu vielä jolloinkin okkultisena Kalevalana.»

Merkillinen »mieleenjohtuma!»

Paljon voisi todella toteutua tässä fyysisessä maailmassa, jos olisi varoja. En ole minäkään vielä kyennyt jatkamaan varsinaisia Kalevala-tutkimuksiani. 1923:166—167.

Olen ennen puhunut Sammosta kirjoissa »Kalevalan avain» ja »Onko Kalevala pyhä kirja?», 1928:42, Kalevala 1930:80, 1931:179, 1933:54 muist.

KIRKONOPIN TEOSOFIA. Kristinuskoa I. 1914:202, 252, 258, H. K. arv. 1914:359, H. H. T. arv. 1914:455, synty 1915:190, Kristus 1917:243, Kristus 1917:440⁴², 481, art. Jeesus vaiko Kristus? 1919:17.

KIUSAUSTEN KOULUSSA. — Helsingin esitelmää syksyllä 1924. — Omistus: J. R. H:lle kunnioituksella ja ystävyydellä tekijä.

Ilolla voimme kuitenkin mainita, että Kiusausten koulussa ilmestyy kirjana joulukuksi Mysticalla, erään uutteran työntekijän ja ystävän avustuksella, ks. R-R. 1928:305.

Sfinksin puettu selvätajuinen kirjansa asuun. Veikko Palomaan arvost. 1929:80—81.

J. R. Hannula kertoi, kuinka hän viime vuonna kustansi Ruusu-Ristin johtajan esitelmäsarjan »Kiusausten koulussa» ja kuinka hän tänä vuonna yhdessä erään toisen asianharrastajan kanssa taasen kustantaa toisen samanlaisen kirjan. Hänen esimerkkiään on ryhtynyt noudattamaan pari muutakin ystävää, joten tässä avautui tie välittömään Ruusu-Risti-työhön ainakin vähän varakkaammille jäsenillemme. 1929:315.

KORTFATTAD TEOSOFISK UPPSLAGSBOK, ks. P. E. XII Salatieteilijän sanakirja.

KRISTUKSEN TOINEN TULEMINEN. — P. E:n esitelmä helmikuun 1 p:nä, 1925:96.

KRISTUKSEN TUTKIMATON RIKKAUS. — Helsingin esitelmää tammikuulla 1929. — Omistus: O—r K:lle lämpimällä kädenpuristuksella Tekijä. — 1930:264, 323, 381.

J. R. H. arvost. 1931:66, 191, Gutten Soldan on kääntänyt ruotsiksi kaksi P. E:n kirjaa »Kristuksen tutkimaton rikkaus» ja »Kuka auttaa meitä kuolemassa.» Toiveita lienee, että kirjat saadaan julaisuiksi Ruotsissa 1931:208.

KUKA AUTTAA MEITÄ KUOLEMASSA? — Helsingin esitelmää syksyllä 1928. — Omistus: A—o R:lle kunnioituksella ja kiitollisuudella Tekijä. 1930:264, 323.

J. R. H. arvost. 1930:323—324, Gutten Soldan on kääntänyt 1931:208.

KUKA JEEUS OLI? 1921:320, Olen koko kesän ollut terveydeltäni heikko. Lääkäri kielsi minulta kaiken varsinaisen työn. En saanut rasittaa aivojani.

En näin ollen ole kyennyt valmistamaan kirjaani »Kuka Jeesus oli?» eikä tämä kirja siis ilmesty vielä joulukuksi. 1921:397.

Sitten vielä kolmanneksi parista omasta kirjastani. Olen tässä kiittänyt »Salaista Oppia» ja »Rosenkreuziläistä maailmankatsomusta», ja lukijani voivat otaksua, että nyt lähdän omia tekeleitäni kehumaan. Niin mielellään kuin vanha Aatami minussa sitä ehkä tekisi, ei ole nyt syytä semmoiseen. Päinvastoin minun täytyy ottaa nöyrästi ja ilomielin vastaan täysin ansaittuja moitteita.

Jo kesällä 1921 ilmoitettiin Ruusu-Ristissä, että joulukuksi valmistuu P. E:lta teos nimeltä »Kuka Jeesus oli?». Ennakkotilauksia otti vastaan Kustannusosakeyhtiö Tietäjä. Emme suuressa määrin sitä menettelytapaa koskaan ole käyttäneet, mutta — kun kirjoja pitäisi julkaista ja pääomia ei ole . . . ! Eikä se mitään pahaa

olisi ollut, jos kirja olisi joulukuksi ilmestynyt. Mutta voi, kirja ei tullut. Aivan oikein on eräs ystävä huomauttanut: »ei tulisi kerätä yhtäkään ennakkotilauksia. Ehtii kirjoja kaupita niiden ilmestyttyäkin, eikä tarvitse narraila ihmisiä lupauksilla.» Hm, hm, niinpä niin.

Ja miksi kirja ei ole ilmestynyt? Ah, siinä se on, minun täytyy se sanoa: kirja ei ole vielä kirjoitettu. Ja miksi se ei ole kirjoitettu? Sentähden, että talvikauden aikana minulla ei ole aikaa, ja kahtena kesänä peräkkäin olen nyt saanut hoitaa terveyttäni, s.o. mahdollisimman paljon levätä ja kerätä voimia. Ja terveyttä eivät muuten edistä taloudelliset huolet, jotka viime vuosina myöskin ovat näyttäneet osaa elämässäni.

Siinä puolustukseni. Nyt olenkin ehdottanut Kustannusosakeyhtiö Tietäjälle, että se joko antaisi ennakkomaksun maksaneiden tilaajien ottaa itselleen vastaavan määrän tohtori Hartmannin kirjaa »Seikkailu rosenkreuziläisten luona» tai Hannulan pikkuteosta »Luominen», tai sitten, että julkaisisi toisen uuden teoksen minulta, jonka käsikirjoitus kohdakkoin valmistuu ja jonka tilaajat voisivat ottaa ennen mainitun kirjan asemasta. Odotan Tietäjältä vastausta, ja ehkä se ennättää osastoon »Tien varrelta». 1922:227—228.

Kustannusosakeyhtiö Tietäjä on vastannut »Toimittajalle» osastossa mainittuun kirjeeseen, että se tietysti mielellään antaa »Kuka Jeesus oli?» kirjan maksaneille tilaajille joko toisia kirjoja (Seikkailu rosenkreuziläisten luona, Luominen) tilalle tai rahat takaisin. Mitä taas vallan toisen P. E:n kirjan kustantamiseen tulee, oli K.O. Tietäjä taipuvainen siihenkin tuumaan, kunhan asiasta lähemmin neuvoteltaisiin. 1922:256.

Eräs kirjeenvaihtaja kysyy, mistä minulla on riittänyt aikaa uuden teoksen kirjoittamiseen, koska en ole ehtinyt kirjoittaa luvattua kirjaa »Kuka Jeesus oli?» Kysymys aiheutuu siitä, mistä viime numerossa juttelin »Toimittajalta» osastossa s. 228.

Vastaus on se, ettei minun ole tarvinnut kirjoittaa kyseessä olevaa kirjaa. Se on nim. koitelma äsken pidettyjä, pikakirjoitettuja esitelmää. Olen siis kirjan »puhunut». »Käsikirjoitus» on valmis, ja niin pian kuin ehdin sitä viimeistellä ja korjailta, voidaan kirja painattaa.

Muuten on kyllä entisiltä ajoilta olemassa samansuuntaisia »käsikirjoituksia», jos vain olisi varoja niiden kustantamiseen. 1922:284.

Kun Ruusu-Risti-seura perustettiin 1920, pidin luontosarjan Jeesuksesta Kristuksesta, hänen elämästään, työstään ja kuolemastaan. Tästä sarjasta ei ole Pikakirjoitettua jäljennöstä, enkä — ruumiillisen heikkouteni takia kesällä 1921 — ollut tilaisuudessa kirjoittamaan samasta aiheesta kirjaa Kuka Jeesus oli?, vaikka kirjaa ennakkolta ilmoitettiin. Joka tapauksessa kuvain noissa luennoissani ks. Toll 1928:95.

LENTOLEHTISIÄ: Ensimmäiset suomenkieliset teosofiset julkaisut — lukuunottamatta muutamia artikkeleita Päivälehdessä, Uudessa Kuva-lehdessä y.m. — olivat sitten 4 sivun suuruisen lentokirjanen syksyllä v. 97 nimeltä »Ih-

minen, miksikä itket?»), jossa esitettiin reinkarnationin ja karman lohduttavia oppeja mitä kansantajuisimmassa muodossa, ja Annie Besantin kirjusen suomennos »Johdantoa teosofiaan» syksyllä v. 99, jota vielä tähän saakka on ollut saatavissa, ks. P. VII 1905:27,

ELIA, Ihminen, miksikä itket? Lähetykskirje nro 1. Helsinki 1897. (Loppuun myyty.) 1905:55, 151, 246,

Levittää tietoa teosofiasta! Uusi painos on ilmestynyt kahdesta lentolehdestä »Ihminen, miksikä itket?» ja »Veljeys». Molemmissa on viitattu teosofiseen kirjallisuuteen ja lueteltu sopivia kirjoja. Niiden hinta on 5 p. kappaletta; 150 kpl. saadaan rahtivapaasti 5 markalla. Nämä lehdet sopivat erittäin hyvin jaettaviksi ilmaiseksi tutuille ja tuntemattomille. 1909:263, 303, 1929:438.

ELIA, Veljeys. Lähetykskirje n:o 2. Helsinki 1904. Hinta 5 p:iä. 1905:55, 151, 247, 1907:52, 84, 144, 1909:263, 303.

ELIA, Eräs Kristuksen lauselmä. Lähetykskirje n:o 3. Helsinki 1904. Hinta 5 p:iä. 1905:55, 151, 247, 1907:52, 84, 144.

ELIA, Kuolema. Lähetykskirje n:o 4. Helsinki 1904. Hinta 5 p:iä. 1905:55, 151, 247, 1907:52, 84, 144.

ELIA, Det allmänna broderskapet, Fmk. —:05; Det gifves ingen religion högre än sanningen, Fmk. —:05; Döden, Fmk. —:05. 1906:207.

PEKKA ERVAST, Kun usko petti. Opetuslapsen muistelmia. Helsinki 1903. Hinta 20 p.ää. 1905:55, 151, 246, 1906:167, 1907:52, 84, 144, 1924:223.

Mitä on teosofia? Lentolehtinen. Ylipainos Väinämöisen joululehdestä 1908. Hinta 15 p. Väinämöisen Kirjakauppa Tampereella on lahj ottanut kustannusliikkeellemme koko painoksen, tekijä taas käsikirjotuksensa. 1909:72.

Saamme olla varsin kiitolliset Uudelle Suomettarelle, että se — määrätystä maksusta — suostui jakamaan lentolehtä »Mitä on teosofia?», ks. kirjallisuus Kaikille teosofian harrastajille. 1911:11—12, 1917:482.

Ruusu-ristiläinen elämänymmäryks, P. E:n pääsiäisenä Kansallisteatterissa pitämä esitelmä, on nyttemmin vuosikokouksen päätöksen mukaisesti ilmestynyt painosta lentokirjasena, jota voidaan antaa tiedusteli jäin käsiin. Sitä on lähetetty Ruusu-Ristin ryhmille jaettavaksi, ja Ruusu-Ristin jäsenet voivat sitä saada tai tilata osoitteella Herra Wald. Kaade, Helsinki, Meritullink. 33, Ruusu-Risti. Lentokirjanen ei maksa mitään jäsenille, mutta ken haluaa voi tilatessaan lähettää postikulut (10 kpl. 2 markalla.) 1932:199.

MITÄ JOKAISEN TULEE TIETÄÄ TEOSOFIASTA? joka on lyhyt ytimekäs esitys teosofisista perusopeista ja samalla opas teosofiseen kirjallisuuteen. 1919:256,

Tämä kirjanen on aiottu jokaisen käteen pistettäväksi; se on samalla opas nykyaikaisen teosofisen kirjallisuuden labyrinttiin. 1919:298, A. Kaarto arv. 1920:42, 1929:264.

MITÄ ON KRISTINUSKO? Kolme esitelmiä pitänyt P. E. 1. Oliko Jeesus Jumala vai ihmi-

nen? 2. Soveltuuko Jeesuksen oppi nykyajan ihmisille? 3. Onko kirkonopilla salainen merkitys? Hinta 75 penniä 1908:127, 385, Abstraheri arv. 1909:33, Joululehti: 16, ks, raamattu 1911:18—19, 1917:481, 1924:359.

MITÄ ON KUOLEMA? Palanen yliaistillista sielutiedettä. 1905:27, 30, 31, 54, 55, 110, 118, 145, 183, Criticus arv. 1905:212—213, 1906:31, 63, 90, 142, 231, 246, 1907:23, toinen painos 1907:142, 168, 1908:29, 1909 joulul.: 16, 1910:29, 358, ks. Merikanto 1912:354, teosofia 1913:287, 1915:366, 1919:214, 1922:74, ks. Merikanto 1924:83, 223, kolmas painos 1925:96, 192, Kesäksi on hyvä hankkia itselleen arvokasta lukemista. 1925:224,

Rakkain kirjani, art. kirj. Jussi Snellman 1925:245—278, Eino Krohn arv. 1925:252—253,

1904 ilmestyi m.m. ensimmäinen painos »Mitä on kuolema?» kirjaa, jonka suunnitelma jo kymmenen vuotta aikaisemmin oli hämmöittänyt nuorukaisen mielessä, mutta jonka jokaista kohtaa hän halusi omien kokemuksiansa avulla tarkistaa. [*Ote Sven Krohnin art.] 1925:411,

MITÄ ON MAGIA? Helsingin esitelmiä helmikuulla 1929. — 1932:277, 329, Eino Krohn arv. 1933:61, 311.

MITÄ OPIimme SODASTA JA VALLANKUMOUKSESTA? Puheita Suomen kansalle n:o 4—5.

Olen viettänyt kesän Sammatissa ja olen yhä täällä. Olen kirjottanut broshyyrin »Mitä opimme — — —» ja ks. teos Uusi Jumala 1917:248—249, 292, 298,

ks, sota 1917:339—340,

Naisten Ääni julkaisee syyskuun 29 p:nä otteita Pekka Ervastian äsken ilmestyneestä broshyyristä »Mitä opimme — — —», lausuen siitä samalla seuraavan lyhyen mutta ytimekkään arvostelun: »P. E. on hiljan julkaisemasaan puheessa . . . lausunut ajatuksia, joihin jokaisen henkilön tässä maassa olisi syytä tutustua.» Tämä on sitäkin ilahduttavampaa ja merkille pantavampaa, koska P. E:n broshyyrin ensimmäinen luku alkuaan kirjoitettiin toukokuussa otsakkeella »Missä viivytte, naiset?», jolloin lopusanoina oli kehotus naisille nousta sotaan sotaa vastaan. Aikomus oli lähettää kirjoitus »Naisten Äänelle», mutta tuuma jäi, kun kirjoitukseen tuli jatkoa. Alkuperäisessä asussaan lähetettiin kuitenkin kirjoitusta »Missä viivytte, naiset?» toinen kopio Amerikkaan, toinen venäjänkielisenä Venäjälle erään aikakauskirjan päätoimittajalle, joka on nainen. Tältä jälkimmäiseltä tuli vastaus, jossa sanottiin, että Venäjän oli mahdoton ajatella rauhaa, niinkauan kuin ei Vilhelm ollut kukistettu; Venäjä oli antanut sanansa liittolaisille ja parempi oli kuolla kunnialla kuin elää valapattona. 1917:388,

Ken lukee esim. viimevuotisen mieltelmäni »Mitä opimme — — —», hän huomaa oitis, että tasavalta-unelmani ensimmäinen perusta oli — aseettomuus, ks. Suomi 1918:162—163.

NELJÄ KÄTTÄ. Helsingin esitelmiä syksyllä 1926. — Uusia P. E:n kirjoja tulossa! Vuosikokoukseksi ilmestynee Ruusu-Ristin Kirjallisuusseuran kustannuksella P. E:n Californiassa valmistama teos »Neljä kättä», joka pohjautuu hänen v. 1926 pitämiinsä luentoihin.

Tekeillä on myöskin kokoelma tämän lehden Toimittajalta kirjoituksia järjestettyinä ryhmiin ja osastoihin sisältönsä mukaan. Kokoelma on tietysti valikoima, sillä vuosien aikana on Pekka Ervast kirjoittanut tuhansia sivuja näitä Toimittajalta-pakinoita. 1934:72.

NYKYINEN ASEMA. ks. teos *Uskonnot ja elämästä*.

H. S. OLCOTTIN ELÄMÄNTYÖ. Jokainen teosofian ystävä tahtoo tietysti tutustua T. S:n presidentti-perustajan elämäkertaan, ja olemme sentähden julkaisseet kirjan, joka kertoo tämän merkillisen miehen sekä aikaisemmista että myöhemmistä elämän vaiheista. Siinä puhutaan hänen teosofisesta työstään, hänen työstään buddhalaista ja hindulaisten hyväksi, hänen ihmeellisestä parantamiskyvystään, hänen ensimmäisestä kohtauksestaan Mestarin kanssa y.m. Kirja sisältää myös hänen valokuvansa. 1907:114, 116, 1903:61, Abstraheri arv. 1909:34, 260, 403, 1924:225.

OLETKO TEOSOFI? sisältää art. sarjan »Teosofia kysymyksissä ja vastauksissa», ks. P. E. X julk. Omassatunnossa 1906. — 1909:303, 336, Joululehti: 16, 1915:356, 1917:482.

ONKO KALEVALA PYHÄ KIRJA? Suomalaista salatiedettä II — Omasta puolestani olen kirjottanut jatkokirjasen Kalevala-kirjaani. Sen nimenä on Onko Kalevala pyhä kirja? 1918:100.

Se on toinen numero sarjassa »Suomalaista salatiedettä». 1918:167, 229, Olga Salo arv. 1919:22—23, S. M. arv. 1919:23—24, 1928:42.

ONKO TOTUUDEN TIETO SAAVUTETTAVISSA? 1924:247.

PAAVALI JA HÄNEN KRISTINUSKONSA. Helsingin esitelmiä syksyllä 1922. — 1922:256, 1923:208, 275. J. R. H. arv. 1923:343—347, Sven Krohn arv. 1923:352, 358, 1925:377 muist., 417, 1927:81.

»tosi tieto tuo mukanaan uskon». Tämä ajatus on johtolankana kirjassani »Paavali — — —» 1927:336 muist., ks. Paavali 1929:440.

PALAAMMEKO MAAN PÄÄLLE?. Sarjan »Puheita Suomen kansalle» ensimmäinen numero on hyvin mennyt kaupaksi. Ostajat yksimielisesti sitä kiittävät erinomaiseksi propagandalehdiksi. »Materialistitkin siihen ihastuvat», kertoi eräs, joka on useampia satoja levittänyt. Muuan lukija on sanonut, että se on ainoa teosofinen kirja, minkä hän toistaiseksi on ymmärtänyt. 1914:250—251, 1917:482.

RUUSU-RISTI KATKISMUS, ks. Christosofia.

RUUSU-RISTIN SYNTYSANAT Suomessa: Kesäkurssi-esitelmiä Jyväskylässä 1929 pitänyt P. E.

Ruus-Ristiä koskeva esitelmäsarja pidettiin niin tärkeänä, että se parin, kolmen ystävän toimesta julkaistaan kirjana jouluksi, ks. kesäkurssit 1929:277.

Kurssien antavin, sytyttävin ja merkillisin puoli oli Johtajan esitelmäsarja »Mitä on Ruusu-Risti?» Aihe oli vanha, mutta sisältönsä niin erikoinen, että .. . Niin yksityiskohtaisesti oli Johtaja tuskin koskaan puhunut »suurelle yleisölle» Viisauden Mestareista, Jeesuksesta sekä omista ihmeellisistä kokemuksistaan totuudenetsijänä. Tuntui siltä kuin koko kuulija-

kunta hänen mukanaan olisi noussut korkeampiin maailmoihin ja nähnyt asiat ikuisen Totuuden kirkaassa valossa. Oli sellainen tuntu, että jotain ennen kuulumatonta, kenties maailmanhistoriallista, on tapahtumassa. Sarjaan kuului viisi esitelmää. Vastauksen luentojen nimenä olevaan kysymykseen antoi luennoitsija yksilön (siis lähinnä omien) kokemustensa pohjalta. Maanantain esitelmässä hän kertoi, miten hän jo nuorena herää pohtimaan elämän »syntyjä syviä», antautuu tähän koko olemuksellaan ja kuinka hän lopulta tulee vakuutetuksi siitä, että elämä on koulu. Tiistain esitelmässä hän kertoi, miten hän löytää useampiakin elämän »kouluja», miten ja miksi hän valitsee Jeesuksen »salakoulun» ja alkaa kulkea valmistavalla tiellä. Keskiviikon esitelmä käsitteli hänen merkillisiä kokemuksiaan sen jälkeen, kun hän vain muutamia vuosia oli käynyt »koulussa»: uudestsyntyminen, kokemukset tuonelatiloista, Viisauden Mestarien kohtaaminen j.n.e. Torstain esitelmä oli ehkä kaunein ja liikuttavin — aiheena lyhyesti sanoen: — — — etten minä eläisi, vaan Kristus minussa». Perjantain esitelmä käsitteli Jobin kärsimyshistoriaa totuudenetsijän näkökulmalta katsottuna: Jumala, s.o. Mestari voi koetella sellaista ihmistä, joka näyttää kelvolliselta pääsemään »opetuslapsiksi», sillä siksi ei voi päästä ennen kuin on läpäissyt kokeen — kärsimys on siten etuoikeus, joka suodaan vain parhaimmalle.

Lyhyessä selostuksessa on mahdotonta saada ilmi näiden esitelmien henkeä ja viisautta. On toiveita saada k.o. esitelmät kirjana mahdollisesti jo jouluksi. [*Ote U. J. Poreen kesäkurssiselostuksesta] 1929:291—292.

Ruus-Ristin syntysanat Suomessa on nimeltään Pekka Ervastin uusi, lokakuussa ilmestyvä kirja. Se käsittää tämän vuotiset Jyväskylän kesäkurssiesitelmät, jotka kurssilaisten mielestä olivat erikoisen huomattavia. Hinta tulee olemaan Smk. 18:—, sid. 28:—. 1929:315.

Lopuksi kehottaisin ystävällistä lukijaa hankkimaan ja lukemaan P. E:n uuden kirjan: »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa». Sen kirjan yhteydessä toivon tämänkin kirjoitelman käyvän paremmin ymmärrettäväksi.

Toivon kaikille menestystä läksyjen suorituksessa elämän koulussa, kirj. J. R. H. [*ote] Yllä olevan johdosta. Ystäväni J. R. H:n sanat ovat lähteneet hänen tosi veljellisistä ja rakastavasta sydämestään; olen niistä sanomattomasti liikutettu, ks. edelleen Rahasto 1929:349, J. R. H:n arv. 1929:350—351.

R - R:n syntysanat Suomessa kirjan johdosta on tekijä vastaanottanut useita myötätuntoisia kirjeitä. Eräässä kirjeessä sanotaan: »Haluaisin kiittää Sinua tuon ihanan kirjan edestä, jonka taasen olemme saaneet. Lukiesani sitä tunnen kuin tulisin lähemmäksi Mestari Jeesusta; on kuin viitoitettu tie näkyisi tai niinkuin Sinä ojentaisit kätesi ja sanoisit: kulkekaamme tuonne. Niin, kampaailut ovat kovat, mutta apuakin on annettu ja turvallista on kulkea valon voimien suojeluksessa, vaikka lankeemuksia tuleekin.» Toisessa kirjeessä sä-

notaan: »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa tulivat Sinun uutena lahjanasi, tekisi mieleni sanoa testamenttinasi meille. Se on lahja koko Suomen kansalle, vaikka se kukaties on niinkuin sellainen muuttolintu, joka välistä eksyy Pohjolaan, kun vielä hanget on maassa eikä luonto ole mitään vastaanottoa sille vielä varannut. Mutta kesä tulee kerran. Meillä on nyt tämä kirja olemassa ja monethan sitä jo nytkin kysyvät, tulevaisuudessa ehkä suuretkin joukot». 1929:452,

»Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa» Veikko Palomaan arv. 1930:13—14,

Eräs ystävä kirjoittaa P. Elie; Olin ajatellut kirjoittaa pari sanaa kirjasi johdosta, mutta kun luin mitä Hannula jo oli siitä sanonut, näin hänen sanoneen omat ajatukseni julki.

Sanon kuitenkin, että Jyväskylässä hämmästyin kovasti, kun kerroit »suurelle yleisölle» sellaista noin suoraan ensimmäisessä persoonassa. Olin oppinut »lukemaan rivien välistä» tuon ja ajattelin, ettei niistä kai puhutakaan julkisesti, — jotta kuulijat saavat oppia uskomaan »omin voimin».

Nyt tuo kirja kertoo maailmalle samaa kuin Uusi testamentti ja on siis sillä alalla toinen kirja maailman kirjallisuudessa (minun tietääkseni). Niin ei osaa puhua kukaan toinen teosofin kirjoittaja, vaikka kyllä puhuvat »joogasta».

Siis ihmeellinen asia ja ihmeellinen kirja, tuo Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa. 1930:45—46, ks. armeija 1930:50—52,

Ehdotettiin käännettäväksi »Vuorisaarna» ja »R-R:n syntysanat Suomessa» ks. R-R. 1930:186—187, Käännöstyön lupautui suorittamaan Johnta itse. 1930:206.

SALAINEN OPPI YNNÄ MUITA KIRJOTUKSIA. 1905:28 muist., 55, ks. juurirodut 1906:90, 142, 1907:113, 202,

Koska tämä kirjanen jo aikoja sitten on loppunmyyty, vaikka ks. H. P. B. Sai. Oppi suomeksi 1914:51, 52—59,

Kun sitten kirjoitin yhteenvetoni Salaisesta Opista — ruotsinkielellä, sillä suomenkieltä en vielä kylliksi osannut eikä mieleeni johtunutkaan kirjoittaa suomeksi, — tunsin todella eläväni ja aloin uskoa, että minulla sittenkin oli tehtävä maailmassa — erikoinen tehtävä, joka ei rajottunut yksinomaan henkeni elättämiseen puhtain keinoin.

Kun käsikirjotus oli valmistunut, nousi kysymys siitä, oliko se julkaisemisen arvoinen. Annoin isäni sen lukea ja hän piti siitä. Hän tietysti enemmän muodolliselta eli kirjalliselta kannalta sitä arvosteli, ei sisällyksestä niin paljon välittänyt mutta sanoi, että se on hauska ja hyvä kirjotus. Hänen mielestään piti koettaa saada se painetuksi. Vein sen ensin Söderström & C:on kustannustoimistoon Helsingissä. He olivat siellä kohteliaita, pitivät käsikirjotuksen luonaan pari viikkoa ja palauttivat sen sitten kehuvin sanoin: se oli muka hyvin kirjoitettu ja he tahtoivat mielellään julkaista sen, elleivät olisi varmat siitä, että sillä ei tulisi olemaan mitään ostajia, sillä tällaisia

asioita ei kukaan harrastanut, joten kirjanen vain jäisi makaamaan kirjakauppaan j.n.e.

Tarjosin käsikirjotustani vielä Otavalle, mutta sieltäkin tuli sama vastaus, joten tulevaisuuteni ei näyttänyt kovin lupaavalta. 1915:267,

luin ääneen käsikirjotukseni »Salaisesta Opista», ks. P. E. VIII 1915:319, »Den hemliga läran» — (ylipainos nyt Pressenistä) 1924:221, 223,

Siten valmistui hänen kynästään ruotsinkielinen yhteenveto »Salaisesta Opista», joka aiheen outouden vuoksi ei löytänyt kustantajaa vielä tällöin, koska kustannusliikkeet huolimatta siitä, että tunnustivat kirjoituksen etevyyden, eivät uskoneet sen voivan mennä kaupaksi. 1925:407, 410.

SALATIEDETTÄ OMIN PÄIN.

Haruspex, H. K., J. R. H. ja V. H. V. arvostelevat 1914:143—145,

»Salatiedettä omin päin». Tämä kirja näkyy voittaneen lukijainsa suosion. Silloin tällöin saapuu meille yksityiskirjeissä kiittäviä arvosteluja siitä. 1914:250.

SALATIETEILIJÄN SANAKIRJA.

Sanakirjan ilmestyminen tervehdittää epäilemättä ilolla. Teosofisessa kirjallisuudessa käytetään siksi paljon vieraskielisiä sanoja ja teosofisten tutkimusten alalla on syntynyt siksi paljon omintakeisia käsitteitä, että sanakirja varsinkin alkavalle on tuiki tarpeellinen. Eräskin kirjeenvaihtaja kirjoittaa meille: »Olen katsellut vähän sitä kirjasta Mistä tulen, mihin menen? vaan minusta on siinä se suuri virhe, että siinä on niin paljon vieraskielisiä sanoja. Se tuottaa niin paljon hankaluuksia, että tuskin viitsii lukea ollenkaan.» Ehkei arv. kirjeenvaihtajamme ole huomannut kirjan lopussa löytyviä sanaselityksiä — mutta siitä huolimatta hänen muistutuksestaan on otettava vaari. Sekin näyttää puolestaan kuinka tarpeellinen teosofinen sanakirja on, sillä ennenkuin umpimähkään ryhdymme suomentamaan vieraskielisiä sanoja, täytyy olla käsitteitä vastaavia, johonkin määrin vakaantuneita suomalaisia sanoja käytettävämme. Ja tämä saavutetaan paraiten siten, että suomentajallakin on apunaan sanakirja, joka selittää, missä merkityksessä eräitä vieraskielisiä sanoja käytetään teosofisessa ja sen sukuisessa kirjallisuudessa. 1905:148—149,

Pekka Ervastian »Salatieteilijän sanakirjaa» ladotaan paraikaa 1905:178, Samaten on valmistunut Pekka Ervastian laatima Salatieteilijän sanakirja, jonka tärkeydestä jo kauan on puhuttu. Se selittää noin 700 sanaa ja maksaa Smk. 1.—. 1905:211,

Salatieteilijän sanakirja. Suomen teosofien käytettäväksi laatinut Pekka Ervast. Hinta Smk. 1.—

Valitetaan usein, että teosofiset kirjat ovat vaikeatajuisia lukuisain vieraskielisten sanojensa ja lausepartensa takia. Yllämainittu sanakirja poistaa kaikki vaikeudet lukijalta, joka tahtoo syventyä teosofiseen kirjallisuuteen. 1906:31, ks. Hinduhypnotismi 1906:202, 231, 1907:

202 muist, 1908:91, 1910:46, ks. Tietosanakirja 1910:85—86, 1913:258, 1924:224,

tekijä on nähtävästi käyttänyt apunaan »Salatielilijän sanakirjaa», ks. Salmelainen, A. E. 1925:367—368,

Hän antautui täydellä innolla teosofiseen työhön. Ensiksi ilmestyivät hänen ruotsinkieliset kirjansa »Teosofisk Uppslagsbok» ja »Den Hemliga Läran» (»Salatielilijän sanakirja» ja »Salainen oppi»). Edellinen ilmestyi jo 1897, jälkimäinen 1898. 1925:410,

Kortfattad Teosofisk Uppslagsbok.

Teosofiska Bokförlagefin kustannuksella on ilmestynyt toinen korjattu painos Pekka Ervastian »Kortfattad Teosofisk Uppslagsbok». Hinta Smk. 1:50. 1906:246,

1897 — — — Painosta ilmestyy »Teosofisk Uppslagsbok», Pekka Ervastian laatima, ks. P. E. VII Muutamia tietoja 1924:221, 1925:410.

SUOMEN KANSALLISHALTIA, ks. Uudesti-syntyvä Suomi.

SUURET USKONNOT. 12 p:nä oli P. E:n luento, ensimmäinen järjestyksessä uudesta sarjasta: »Uskontokysymys ja maailman uskonnot». Sarjassaan puhuja tulee käsittämään useita suuria uskontoja ja niiden oppeja totuuden etsijän kannalta. 1909:303,

Julkisissa esitelmissäni Helsingissä tänä syksynä olen puhunut maailman uskonnoista. Olen tähän saakka puhunut uskonnosta yleensä, brahmanuskosta, hinduismista ja joogasta, kaldealaisten, egyptiläisten ja persialaisten uskonnosta, yhteensä seitsemän esitelmää. Sarjaan kuuluu vielä toiset seitsemän. Yleisö on osottanut suurta mielenkiintoa ja kun nämä luennot keväällä ilmestyvät, muodostavat ne ensimmäisen suomenkielisen kirjan, jossa maailman uskonnoista sanotaan peittämätön totuus. Aine on äärettömän laaja, huvittava ja opettava, ja omasta puolestani olen erittäin innostunut tähän työhön. 1909:370,

Eräs T. S:n helsinkiläinen jäsen, herra I. R., on lahjottanut Smk. 100:— P. E:n viimetalvisien luentojen painosta julkasemisen avustamiseksi. 1910:288,

Jouluksi saan nyt valmiiksi kirjan, jota moni on kysellyt ja josta jo toista vuotta sitten oli puhetta: kirjan maailman uskonnoista. Talvella 1909—1910 pitämiäni luentoja nojalla esitän siinä pikakuvia suurten uskontojen alalta. Puhun hinduismista, buddhanopista, zoroasterinopista, kristinuskosta, muhamettilaisuudesta ja juutalaisten salaisesta opista. Nämä ovat eläviä uskontoja. Kuolleista uskonnoista puhun kaldealaisten, egyptiläisten ja kreikkalais-roomalaisten maailmankatsomuksesta, jonka ohessa puhun Pythagoraasta ja Apollonios Tyanalaisesta. Yhteensä tulee kirjaan 16 lukua ja noin 400 sivua. Toivon, että siitä tulee opas totuuden etsijöille, kun he kysyvät: mutta ovatko siten uskonnot opettaneet samaa kuin nykyaikainen teosofia? 1911:321, 355;

Kirjoistamme puhussa muistuu mieleen se äänettämyys, jolla sanomalehdet yleensä kohtelevat niitä. En siitä ole pahoillani, sillä hiljaisuudessa teosofinen maailmankatsomuksemme iskee syvempiä juuria kansamme sydämessä. Mutta joskus odottaisi lehtien puhuvan, kun se olisi asialle eduksi. Voisi luulla, ettei maa-

ilma tiedä meidän kirjoistamme mitään, ellei tietäisi, että niitä ostetaan, ja ellei yksityisesti niistä puhuttaisi ja kirj otettaisi.

Olenko nyt liian uskalias, jos toistan tähän, mitä eräs lukija on kirjottanut kirjasta »Suuret uskonnot»?

»Miten ihana kirja! On ollut niin ihanaa ajatuksissaan kuulla tekijän luennoitsevan ja tuntea, kuinka näköala laajenee, kirkastuu. Vaikka niillä tiedemiehillä onkin tietoja asioista, niin eiväthän he osaa nähdä niiden asioiden tarkotusta ja sommitella yhteen sopusointuista kokonaisuutta. Mutta kun tulee ihminen, jolla on rakkautta, niin hän osaakin koota kaiken hyvän silmiemme eteen ja näyttää, kuinka kaikki on sopusointua, kuinka kaikkialla on jumalat läsnä. . . Ihanaa on ollut kirjaa lukea. Niin paljon kaunista siinä on ymmärtänyt ja saanut. . .» 1912:7—8,

»Ilkka» on arvostellut P. E:n kirjaa »Suuret uskonnot.» 1912:104, 454, 1913:5,

Olen saanut seuraavan kauniin kirjeen tunte-mattomalta ystävältä. Painatan sen tähän, koska siitä ehkä on iloa joillekulle lukijoille; toiset, jotka mahdollisesti eivät siitä iloitse, suonevat ylevämielisesti anteeksi julkean häpeämättömyyteni.

»Hyvä Herra Ervast! Olen lukenut tänään Teidän »Suuret Uskonnot» teosta, ja kuta enemmän luen, kuta enemmän osaan sitä miettiä, sitä kauniimmaksi sen sisältö muuttuu. Kun luin Manun lakia, niin hämmästyin yhä, ja käsittämätön tunne valtasi mieleni: ajattelin, kuinka suuri onni onkaan meillä suomalaisilla, jotka olemme jo tilaisuudessa saamaan niin suurenmoisia tietoja. Vaikka olenkin 10 vuotta seurannut teosofista liikettä sivulta päin, kuulut luentoja paljon, innostunut ja ihailut (olen m.m. kuunnellut useimmat Teidän luentonne, jotka nyt säilyvät teoksessa »Suuret Uskonnot») en ole koskaan tuntenut sitä onnea kuin silloin kun kotonani, yksinäisyydessäni, syvennyin miettimään niitä.

»Kun tiedän, että ne, jotka uhraavat voimansa ihanteiden palvelemiseen, tulevat aina saamaan ihmisiltä (suuremmalta osalta) häväistystä osaksensa, ja katkeroitunein mielin saavat tarkastaa työtään, jos olisivatkin tehneet jotakin väärin, niin juuri tämän käsittäen minä rohkenen kirjottaa Teille: Tällä kertaa kun Teosofisessa Seurassa on tapahtunut eroamisia, jotka ovat aiheutuneet tri Steinerin eriyvästä käsityksestä teosofiasta, saatte Te varmaankin täällä Suomessa kestää ikävimmät kolahdukset; kuinka moni mahdollisesti syyttäneekään Teitä toiminnanastanne teosofian hyväksi tai kysyy ja ahdistaa! Kukapa ei silloin tuntisi painostusta ja ikäänkuin väsymystä toimintaan, kun parhainkin ponnistus tuottaa vain väärinymmärrystä⁰

»Mutta niin ei sentään ole. Suuri osa eri yhteiskuntaluokkiin kuuluvia itsenäisempiä kansalaisia katselee suurin toivein ja mieltymyksellä teosofisten aatteiden leviämistä, samalla ihailen Teidän miehekästä, päättävää, itsekkästä kunnian pyyteestä vapaata toimintaanne. On niin hyvä sivulla olevainkin toimia, jos johdavat henkilöt pysyvät maltillisina ja johdonmukaisina. Se tyyneys, se vastustajainsa arvo-

kas pitelemineen, jota Te olette osottanut Johanssonin y.m. ja nyt viimeksi Steinerin kysymyksessä, todistaa suurta itsensä voittamista, se todistaa teosofian ymmärtämystä, mutta ennen kaikkea se takaa tuon jalon aatteen yhä suurempaa levenemistä.

»Kaiken kauniin ja hyvän nimessä minä toivon yhä edelleen kestävyyttä ja uhrautuvaisuutta kaikessa toiminnassanne teosofian hyväksi, samalla vakuuttaen, että toimintanne tulee saamaan yhä suurempaa tunnustusta ulkopuolellakin olevien puolelta.

»Kuka tämän kirjoittaja on, siitä ei ole väliä, olen vain tahtonut ikäänkuin rohkaista ja ennen kaikkea kiittää kaikesta siitä mitä olen saanut Teidän välityksellänne.

Yksi totuuden etsijä.» 1913:221—221, 1914:501, 1917:5, 482, 1919:101, 1920:198, 1921:521 muist., 1926:3, kolmas painos 1926:331, 1928:121 muist., 124, ks. kolminaisuus 1930:40^2.

SUURI SEIKKAILU. Romaani. — Olen vastikään saanut valmiiksi uuden kirjan. Se on vielä niin uusi ja neitseellinen maatessaan tuossa edessäni pöydällä, että itse pidän siitä ja kuvittelen ja haaveilen, että toisetkin tulevat siitä pitämään. Onhan se vähän erikoinen, mutta kyllä juuri sen erikoisuus vähän pelottaakin. Toivon sen ilmestyvän syksyllä.

Pojat sanovat minulle, että teen liikaa työtä, että minun pitäisi levähtää ja hoitaa terveyttäni. Mutta minä olen iloinnut, että olen voinut kirjoittaa. Se on ollut minulle terveyden merkki. Viime keväänä en osannut kirjoittaa, ja se oli mielestäni sairauden ja heikkouden merkinä. Tietysti ero on suuri, kun en mitään luentoja nyt pidä enkä missään liiku. Ei ole muuta ajattelemista kuin minkä käsillä oleva kirjallinen työ vaatii — ja se on todella suuri etuoikeus.

Ihmiset täällä ovat jonkin verran ihmetelleet, etten missään käy. En etsi mitään seuraa, en käy »elävissä», en ajele missään. Mutta kun selitän niille, jotka sattumalta tänne tulevat, että haluan vain rauhaa ja hiljaista työtä, niin he mitä kauneimmalla ja ystävällisimmällä myötätunnolla heti sanovat ymmärtävänsä. Onpa joku kertonut minulle, että tänne Ojaihin saapuu kaikenlaisia »originaaleja». Ehkä siis olen yksi numero lisää siinä galleriassa.

Tämmöisen lyhyen kirjeen lähetän nyt Ruusu-Ristille, mutta se on täynnä sydämellisiä terveis-iä kaikille lukijoille! 1934:110—111,

R-R:n Kirjallisuusseura on julkaisemisen ehtona sitoutunut myymään 500 kpl. ja toivoo ja odottaa nyt, että Ruusu-Ristin jäsenet ja ystävät auttavat sitä tämän sitoumuksen täyttämässä. 1934:316,

»Suuren seikkailun» vastaanotto, kirj. E. K-n. 1934:361—363, J. Ptn arv. 1934:364—367.

SYDÄN SURU ks. P. E. X.

TEMPELIIHERRAIN UNELMA. 1926:175, 331, 1927:164.

TEOSOFIA HENGEN USKONTONA. Kristinuskoa VIII — 1916:383,

V. H. V. arv. 1916:479-^80,

Myötätuntoinen arvostelu joulukuun Tietäjässä pienestä kirjastani »Teosofia hengen us-

kontona» loppuu seuraavaan lauseeseen: »Val-lan erehdyttävää on, että se on saanut sijansa »Kristinuskoa» sarjassa, sillä historiallisesta kristinuskosta siinä ei puhuta — niin mitään.»

Koska on luultavaa, että toisetkin lukijat ajattelevat samalla tavalla kuin kirjan arvostelija, tunnen halua selittää, miksi sijoitin tuon pienen kirjani »kristinuskoa» sarjaan.

Olen ennen tässä aikakauskirjassa kertonut siitä henkisestä herämyksestä, jonka sain kokea kahdenkymmenen vuoden ikäisenä (kts. Tietäjä, huhtikuu 1915). Löysin silloin mielestäni Jumalan, sen taivaallisen isän, josta Jeesus puhuu. Teosofiaa olin tutkinut kohta kolme vuotta, mutta henkinen uudestasytymiseni tapahtui niin sanoakseni kristinuskon merkissä. Leo Tolstoi, joka oli henkisenä oppaanani, vei minut evankeliumein Kristuksen yhteyteen. Se kuva todellisesta kristinuskosta, jonka silloin sain, ei ole häipynyt mielestäni. Se oli kaukana siitä, mitä uskovaiset yleensä kristinoppina pitävät. Se ei tiennyt mitään sijaissovituksista, kuolemanpelosta, helvetistä tai jumalan armosta. Se ei ollenkaan vaivannut päätään sillä, oliko Jeesus jumala vai ihminen. Se oli vain tietoa, sisäistä henkistä ja yliaistillista tietoa isästä jumalasta, joka rakasti. Ja se oli kristinuskoa sentähden, että Jeesus Kristus joka sanallaan ja teollaan todisti samasta elävästä jumalallisesta isästä; hänellä oli täydellisenä se tieto, jonka ensimmäinen salaisuus oli minulle paljastunut; hän oli siis kokenut ystävä, johon saatoin rajattomasti luottaa.

Mikä oli luonnollisempaa kuin että yritin pu-kea ajatuksiksi ja sanoiksi sitä sisäistä näkemystä, mikä minulla oli? Niin syntyi julkaisematon ruotsinkielinen kirjoitus, joka sisälsi saman kriittillisen analyysin teosofiasta, mikä nyt esiintyy äsken ilmestyneen pikku kirjani kuudessa ensimmäisessä luvussa. Jatko jäi sillä kertaa kirjottamatta ja saikin odottaa kaksikymmentä vuotta, ennenkuin se paperille pantiin. Se pyöri kyllä mielessä, mutta tuntui aina siltä, ettei kukaan sitä ymmärtäisi. Vasta viime kesänä, kun käsiini sattui eräs ruotsalainen kirja »Sann och falsk religiositet», kirjottanut Richard Hejll, jota kirjaa Hufvudstadsbladet leimasi jokseenkin käsittämättömäksi järjettömyydeksi, inostuin ja päätin koetteeksi kirjottaa ja julkaista noita vanhoja mietteitäni ja kokemuksiani, koska mielestäni niiden järjettömyys kävi samaan suuntaan kuin yllämainitun ruotsalaisen ajattelijan.

Vaikka niissä esiintyvä näkökanta ei näennäisesti ole missään tekemisissä kristinuskon kanssa, kuvastuu se minulle aito kristillisenä protestanttisuutena. Siihen mielestäni itse asiassa kätkeytyy koko protestantismiin syvin aate. Pieni kirjani, joka ei ole erityisempää huomiota herättänyt, on täten omassa silmissäni sekä filosofis-teosofisesti tärkeä että läpeensä kristillinen, vieläpä sangen syvässä merkityksessä. 1917:102—103.

TEOSOFIAN SANOMA NYKYAJALLE. Kysymyksiä ja vastauksia. — Olen taas maalla, kaukana Tuonenkylästä. Kesä on minulle mitä mieluisin kirjallisen työn aika. Kun aurinko

paistaa lämpimästi ja luonto uhkuu elonriemua, silloin voimani lisääntyvät ja sormeni tarttuvat kynään. Taas minulla on kiikarissa monta uutta kirjaa, suokoot karman herrat, että edes kolme, neljä niistä laskeutuu akaashasta fyysilliselle tasolle. Ensimmäinen on vasta tekeillä tällä haavalla — heinäkuussa —, mutta koska se on hyvällä alulla, en ole toivoton toistenkaan suhteen. Kunpa nyt vain aurinkoa ja lämpöä riittäisi!

Tämä tekeillä oleva kirjani on uusi — sanonko: ajanmukainen? — esitys teosofisesta elämänymmäryksestä. Se käy monen asian ytimeen ja sisältää epäilemättä hämmästyttäviä näkökohtia, mutta koska se on tutkimusteni tähänastinen vilpitiön tulos, uskon sen palvelevan teosofian suurta asiaa. Olemme kauan kaivanneet kirjaa, joka perusteellisemmin selittäisi, mitä hyötyä nykyajalle ja nykyajan ihmisille oikeastaan on teosofisesta liikkeestä ja teosofisesta maailmankatsomuksesta. 1919:164, 256,

Tämä kirja tulee luultavasti herättämään väitelyä teosofisissa piireissä. 1919:298, F. Korpi arv. 1920:41—42,

A. Kaarto arv. 1920:42, 1921:454.

TEOSOFIA JA H. P. BLAVATSKY, kirj. Muutamat suomalaiset teosofit.

H. P. Blavatskyn ja Teosofian puolustukseksi aiotaan myös julkaista vihkonen, koska viime aikoina sekä kirjoissa että lehdissä on käyty teosofian ja sen ensimmäisen esitaistelijan kimppuun. Joitakuita tuhansia tätä vihkosta on aiottu jakaa ilmaiseksi luultavasti Uuden Suomettaren mukana ja tästä koituvien menojen korvaamiseksi on koottu ja kootaan edelleen lahjoja. Pekka Ervastin luennessa toukokuun 8 p:nä (aineena) »Teosofia paljastettuna» koottiin tarkotusta varten luennon loputtua Smk. 88:30. Eräs yksityinen henkilö lahjotti Smk. 70:— Toukokuun 1 p:nä pidetystä »pitkästä luennosta» kertyneet tulot, jotka on jätetty ylisihteerin käytettäväksi, on myös annettu tähän tarkotukseen; ne tekevät, kun huoneen vuokra ja ilmoitusmenot (yhteensä Smk. 43:—) luetaan pois, Smk. 161:—. Yhteensä on siis yllämainittua broshyria varten Smk. 319:30.

Olemme edelleen kiitolliset avustuksista! Rahat lähetetään Teosofiselle Kustannusliikkeelle. 1910:223,

On kysytty, miksi ei Tietäjä ole julkaissut jatkoa kirjoitukseen »Teosofian vastustajat», jonka edellinen osa »Onko teosofia humbugia?» oli luettavana tämän vuoden tammikuun numerossa. Syy on siinä, että Kustannusliike julkaisee joulukuun kirjan nimeltä »Teosofia ja H. P. Blavatsky», joka sisältää joukon kirjoituksia suomalaisilta teosofeilta, m.m. kyseessä olevan artikkelin. Antaakseni käsityksen tästä erittäin huomattavasta julkaisusta, mainitsen muutamien kirjoitusten nimet: Alkusana (P. E.), Viestinviejä (K. I.), H. P. Blavatsky (M. H.), Miksi olet H. P. B:n ystävä ja teosofi? (V. A.), Yhdeksänentoista vuosisadan ihme (V. P.), Katsaus Teosofisen Seuran alkuaikoihin (V. H. V.), Teosofin kannalta (K. L.), Onko teosofia humbugia? (P. E.), Miksi rakastan teo-

sofiaa? (I. H.), Vaikutelmia Mad. Blavatskyn kirjojen johdosta (F. K.), Eräs tunnelma (M. L.), H. P. Blavatskyn salaisuus (P. E.), Pohjoisnavan seuduilta (H. P. B.) y.m. y.m.

Koska monet kirjoituksista ovat melkoisen laajoja, tulee tästä H. P. B.-julkaisusta oikein paksu nidos. 1910:366, 401,

Uusi teos. Joulukuun julkaisi teosofinen kustannusliike kauankaivatun kirjan, joka sekä sisällykseltään että ulkoasultaan muodostui meidän oloissamme loistoteokseksi. Sen nimi on Teosofia ja H. P. Blavatsky, kirj. muutamat suomalaiset teosofit ja se sisältää viisitoista eri artikkelia, kaikki aivan kuin sydänverellä kirjoitettua. Se on yhdeltä puolelta teosofian esitaistelijan puolustus niitä perättömiä huhuja vastaan, joita meilläkin jo on alettu hänestä levittää, mutta samalla se on paljon muuta. Se sisältää historiaa, kertomuksia, filosofiaa, tunteenhehkoa ja yksinkertaista, asiallista selvitystä riitakohdista. Siten se muodostaa monipuolisen, mutta eheän kokonaisuuden ja jokaisen teosofin kunnianasia olisi omistaa tämä teos, joka on parhain ase löyhä parjauksia vastaan. 1911:12, ks. Geijerstam 1911:81.

TEOSOFIA JA TEOSOFINEN SEURA. Epäilijän ja kahden teosofin vuoropuhelua, 1905:55, — Toinen painos. 1906:203, 1909 Joululehti: 16, 1915:356, 1917:482, 1924:223, 224.

TEOSOFIEN SOM RELIGION, två föredrag, (ylipainos Humanitas-lehdestä) 1924:221, ks. myös Teosofia hengen uskontona.

TEOSOFISK UPPSLAGSBOK, ks. Salatieteilijän sanakirja. Toinen painos 1906:246, 1924:221, 1925:410.

TÄHTIKOULUT. Helsingin esitelmiä toukokuulla 1929 — Omistus: E. S:lle, joka toivoi ja H. L:lle, joka toteutti, omistaa ystävällisimmin tämän kirjasen Tekijä. 1930:323, 1931:36, J. R. H. arv. 1931:163,

Kys. Onko »Tähtikoulu» kirjassa mainittujen planeettakoulujen nimet tekijän keksimiä vai ovatko ne todellisia nimiä?

V a s t. Eivät ne ole P. E:n keksimiä; ainakin A. H. Barleyn kirja The Cosmic Fire mainitsee ne. Kuinka »todellisia» ne ovat, on toinen asia. Ne ovat maapallon ihmisten antamia, ei planeettojen omia. Jokainen, joka on herkkä planeettain vaikutuksille, antaa niille hengessään omat nimensä. Omasta puolestani olen hengessäni nimittänyt neljää ensimmäistä koulua seuraavasti: Merkurius — totuuden helmi, Venus — rakkauden silmä, Maa — kanteleen soitto, Mars — ristin miekka. 1931:165.

USKONNOSTA JA ELÄMÄSTÄ. 1905:55, (Nykyinen asema). Vuoden 1904 alussa painatti kirjallisuuskomiteamme käsikirjotukseni »Uskonnosta ja elämästä», joka tuomiokapitulin määräyksestä otettiin takavarikkoon heti painosta, ks. ennustus 1914:418—422,

»Uskonnosta ja elämästä»-niminen kirjani oli otettu takavarikkoon ennen ilmestymistään: Savonlinnan tuomiokapituli tahtoi sitä tutkia, ja siellä se oli nyt maannut pari kuukautta! 1922:152—155, 1924:223,

Nykyinen asema, pieni P. E:n kirjanen, ilmestyy myös näinä päivinä painosta. Se on entisen »Uskonnosta ja elämästä» kirjasen uusi, korjattu laitos, kiintoisa ruusuristiläisille, koska ruusuristiläinen kanta selvästi esiintyy tässä 25 vuotta vanhassa kirjassa, ja kiintoisa kaikille, koska se esittää kristinuskoa ja muiden uskontojen suhdetta toisiinsa. 1928:104,

Nykyinen asema — Se on toinen painos kirjasta »Uskonnosta ja elämästä», joka ilmestyi v. 1903, mutta se on varmasti uusi useimmille nykyajan lukijoille, sillä ensimmäinen painos myytiin loppuun miltei heti kirjan ilmestyttyä. »Uskonnosta ja elämästä» otettiin nimittäin kirjon puolelta joksikin aikaa takavarikkoon ja tuli siten »kuuluisaksi», ennenkuin se pääsi yleisön käsiin. Toinen vähän lyhennetty painos sisältää kirjoitukset: Onko uskonto arvoton ja tarpeeton? Nykyinen asema. Vuorisaarna. Tietäjän todistus. Yhteistyön perusta. — On kiintoisaa todeta, että tekijä on nuoruudestaan saakka ollut vakaumukseltaan ruusuristiläinen, s.o. teosofi, jonka huomio on kiintynyt vuorisaarnan eettisiin opetuksiin. 1928:184, 1929:264.

UUDEN AJAN AAMUNKOITTEESSA. [*Julk. uusintona kirjassa Ihmissyyden uskonto.] Kuusi esitelmää pitäneet Annie Besant ja Pekka Ervast. — P. E:n esitelmät: Tulevaisuuden uskonto, Tulevaisuuden yhteiskunta ja Tulevaisuuden ihminen. A. B:n esitelmät: Teosofian asema tulevassa sivistyksessä, Kuudes rotu ja Lähin tulevaisuus. 1909:371,

Tämä sisällyksen puolesta erityistä huomiota ja mielenkiintoa herättävä 102-sivuinen, aistikkaasti painettu kirjanen ei saa jäädä keneltäkään asianharrastajalta lukematta. 1909:404,

Teille, jotka luette nämä rivit, toivotan sisältörrikasta ja kaikin puolin menestyksellistä uutta vuotta. Saavuttakoon jokainen mitä hän sydämensä sisimmässä on toivonut, näköön Jumalallisen Viisauden valon se, joka totuutta on etsinyt, tulkoon rakastetuksi ja hyvänä pidetyksi se, joka sielussaan on rakkautta kaihonnut. Minun toivomukseni lentää Tietäjän mukana ympäri maailmaa. Luokoon se rohkeutta ja iloista varmuutta Teidän kaikkien mieliinne nyt, kun ihmiskunta suurin askelin lähenee uutta aikaa.

Lukijat ja ystävät, seuratkaa nyt aikaanne ja tarkastakaa sen enteitä. Tutkikaa Teosofisen Seuran presidentin merkillisiä ennustuksia lähimmän tulevaisuuden suhteen kirjasta »Uuden ajan aamunkoitteessa», joka juuri on ilmestynyt Teosofisen Kustannusliikkeen kustannuksella (hinta 1:25, sid. 2:25). Älköön yksikään teosofismielinen ihminen enää vaeltako pimeydessä, vaan oppikoon selvästi näkemään mitä teosofinen liike on, mitä se vaikuttaa ja mitä se tarkoittaa — »oppikoon lukemaan historiansa», kuten H. P. Blavatsky sanoi.

Teosofinen liikkeemme Suomessa suomen kielellä alkoi v. 1901. Silloin ilmestyi »Uusi Aika» lehti ja »Valoa kohti» kirja, silloin V. Palomaa alkoi luennoita. V. 1903 rupesi Teosofinen Kustannusliike säännöllisesti toimimaan, julkaisten kirjan toisensa perästä. V. 1905 syntyi

teosofinen aikakauskirjamme ja v. 1907 lopussa Teosofinen Seura.

Tämä vuosi (1910) on siis teosofisen liikkeen kymmenes, Kustannusliikkeen kahdeksas, Tietäjän kuudes ja T. S:n kolmas. Seitsemän vuotta muodostaa yhden jakson »prinsippejä» silmäläpittäen ja ulkonaisen eli luonnollisen kehityksen kannalta katsoen Suomen teosofinen liike nyt astuu toisen jaksonsa (Teosofisen Seuran) kolmanteen eli elinvoima-vuoteen. Kustannusliike alottaa puolestaan uutta jaksota, hankkien itselleen aivan kuin uuden fyysillisen muodon »Salaisen Opin» merkissä. Tietäjä taas kuudentena ikävuotenaan kohottakoon korkealle buddhin totuudennäkemyksen ja veljesrakkauten kullanhohteista lippua!

Sisäiseltä eli salaiselta näkökannalta järjestys on päinvastainen ja sen mukaan Teosofisen Seuran tulee tänä vuonna kehittää älyllistä itse-tietoisuuttaan, Kustannusliikkeen tulee ottaa uusi rohkea askel, ryhtyen kustantamaan enemmän suorastaan salatieteellistä kirjallisuutta kuin tähän saakka, ja Tietäjän puolestaan tulee pyrkiä herättämään enemmän huomiota ja joutua paremmin tunnetuksi maailmassa. Sanalla sanoen meidän liikkeemme kaikkine olemuspuolineen täytyisi tänä vuonna saavuttaa siksi vakava jalansija ja siksi pysyvä paikka kansamme tietoisuudessa, että ensi ja seuraavat vuodet meillä Suomessakin tulisivat niin siunausta tuottaviksi kuin niiden on määrä tulla. Ottakaamme jokainen kohdaltamme osaa tähän työhön teosofisten aatteiden puolesta! 1910:1—2,

Miksei todella jokin »maailmanopettaja» taas siunaisi tätä näkyväistä palloa läsnäolollaan? — Semmoista ainakin minulle näytettiin jouluna 1908, kun makasin vuoteellani, jalka taittuneena. Ja siitä ilosta, joka minut silloin täytti, kerroin heti julkisesti, kun taas pääsin jalkeille tammikuussa 1909. Ne kolme esitelmää, jotka pidin ja joissa tulevaisuutta kuvasin, julkaisitiin saman vuoden joulukuksi yhdessä kolmen Mrs. Besantin esitelmän kanssa, jotka samasta asiasta puhuivat. Kirjan nimi oli »Uuden ajan aamunkoitteessa.» ks. I. T. J. 1917:105.

UUEDESTISYNTYVÄ SUOMI. — Ruusu-Risti-Kirjasto N:o 15. sis. I Suomen Kansallishaltia. Kaksi esitelmää pidetty teosofisilla kesäkursseilla 1913. — II Väinämöinen. Mietteitä uudestisyntyvästä Suomesta. — III Väinämöisen ennustus. 1913: 316, 360, 364, Haruspex arv. 1913:408—412,

Eräs arvoisa kirjeenvaihtaja H. K. kirjottaa Pohjolasta: »Mikä riemu valtasi sieluni, kun luin tuon kirjan »Suomen Kansallishaltia». Olen usein viime aikoina kysynyt itseltäni: mikä johtaa eri kansakuntain elämää? Joku korkealle kehittynyt olento se vissiin on. Koska juuri-rodulla on oma opettajansa, johtajansa, maininsa, niin täytyy olla eri kansakunnilla oma johtajansa, oma haltiansa, sydämensä.

»Kun luin tämän kirjan, niin sivu sivulta mielenkiintoni kasvoi. . . Oi, laskin kirjan alas polvelleni ja kyöneleet syntyivät siitä riemusta, jota tunsin, kun nyt sain lukea sitä, johon sieluni on kaivannut vastausta. Suuremmoinen kiitollisuuden tunne valtasi mieleni teihin,

jonka kautta meidän kansallishaltiamme tulee tunnetuksi, teihin, joka olette lähimpänä kansamme sydäntä. Te ikäänkuin kädestä talutate meidän kansaamme suurelle älyn ulapalle, josta näytätte meille ihmeellisyksiä, joita sielumme kummeksien katselee. Kun sain luetuksi kirjan, päätin heti kehottaa kaikkein meidän teosofien lukemaan sen...» 1913:471—472,

ks. ennustus 1914:366—367,

Ne ajatukset, jotka olen esittänyt esim. »Suomen Kansallishaltia» kirjasessani, ovat syntyneet aivan toisella tavalla — toisessa järjestyksessä, tekisi mieleni sanoa. ks. teosofia, 1916:302, 1918:23,

Kuten kirjassani »Suomen Kansallishaltia» ja muualla olen esiintuonut, ei Suomen kansa ole sotilaskansa, ks. asevelvollisuus 1918:163, ks. marttyyri 1920:5—6,

Ruusu-Risti tulee julkaisemaan viime talvena kirjoittamani tutkimuksen Väinämöisestä Suomen kansallishaltiana ks. R-R. 1920:345, ks. Suomi 1921:7, 1924:210, 247, 1933:314.

UUSI JUMALA. Uusi elämänymmärrys I. —

Olen viettänyt kesän Sammatissa ja olen yhä täällä. Olen kirjoittanut broshyyrin »Mitä opimme sodasta ja vallankumouksesta?» ja pienemmän teoksen nimeltä »Uusi jumala», joka esittää uuden elämänymmärryksen pääpiirteitä. Paraikaa kirjottelen kolmatta isompaa kirjaa, josta en kuitenkaan vielä tahdo mitään puhua.

Eräs rakas ystäväni on herättänyt minussa vanhan ajatuksen: ollappa nyt jokapäiväinen sanomalehti, joka olisi uuden elämänymmärryksen henkeen toimitettu! Suomen kansa elää kriittillistä aikaa — ei yksikään sen henkisistä työntekijöistä saisi olla kykyjensä ja voimainsa takaa auttamatta kansaa tänä aikana, vaan jokaisen pitäisi taistella nousevan päivän ja paremman tulevaisuuden puolesta.

Vaikka olen kuvitellut oman tulevaisuuteni suhteen, että nyt saisin vetäytyä rauhaan — kirjoittamaan ja kalevalais-salatieteellisiä tutkimuksiani jatkamaan, — sai tuo sanomalehtituuma sydämeni rajusti sykkimään. Taidan sitenkin olla vanha sota-ori, joka kuullessaan torven toivotonta on valmis suin päin hyökkäämään taisteluun. Koska sanoin, että jos semmoinen lehti saadaan aikaan, niin suostun alussa palvelemaan sen päätoimittajana tai ainakin *spiritus recto r*ina. 1917:248,

Uusi Jumala on n:o 1 uudessa sarjassa »Uusi elämänymmärrys». 1917:348, 388, J. R. H. arv. 1917:436, 482, H. Kaarto arv. 1918:46—48, 1927:79, 327.

VALOA KOHTI. — Nykyaikaisesta teosofiasta. —

Kun »Uudessa Ajassa» ilmestyneet teosofiset kirjeet olivat jääneet kesken, päätettiin muutamain lukijain kehotuksesta julkaista ne kokonaisuudessaan kirjana.

Tämä näytti myös uhkarohkealta yritykseltä, koska kirjalle ei saatu kustantajaa. Kuitenkin painettiin se ja ilmestyi joulukuksi v. 1901 nimellä »Valoa kohti». Viime jouluksi (1903) ilmestyi toinen painos, ks. P. E. VII 1905:27, 55, 178, 1906:31, 62, 63, 90, Kun »Valoa kohti» kirjan ensimmäinen painos ilmestyi, lausui sen johdosta

Kansan Lehdessä nim. J. E. P. ks. kirjallisuus 1906:139, ks. absoluutti 1907:178 muist., 1908:124, »Valoa kohti» on jo tunnettu kirja. Se on levinnyt Suomessa kahdessa painoksessa ja Amerikassa yhdessä. »Kansan Lehti» Tamperella kutsui sitä heti sen ilmestyttyä »merkki-teokseksi suomalaisessa kirjallisuudessa», ja sitä on totuttu pitämään sopivimpana suomenkielisenä propagandakirjana. Kustannusliik-keemme julkaisee siitä nyt kolmannen painoksen osaksi siitä syystä, että kirjaa alinomaa kysytään, osaksi siinä toivossa, että teosofit käyttäisivät tätä tilaisuutta hyväkseen aatetta levittääkseen. Hinta on asetettu mahdollisimman pieneksi (1:25 kpl.) eikä siis tee estettä, kun tahdomme lähjottaa tuttavillemme kirjan, josta he saavat jotakuinkin täydellisen kuvan teosofisesta maailmankatsomuksestamme. 1909:210—211,

1909: Joululehti: 16, 1910:1—2, 130, 359, ks. kirjallisuus 1911:82, 1912:301, 494,

Vasta viidettä vuotta myöhemmin (keväällä 99) sain kirjoitetuksi valmiiksi teoksen (»Valoa kohti»), joka alusta saakka oli pyörinyt mielessäni. 1915:99, 356,

»Valoa kohti» kirjaa aloin kirjoittaa jo syksyllä 1895, mutta vasta keväällä 1899 se valmistui käsikirjotuksena. Ja kyllä sitä kielellisesti korjailtiin lähinnä seuraavina vuosina. (Painosta kirja ilmestyi v. 1901). — — Lopetan nyt mainitsemalla lyhyesti tuon ensimmäisen suomenkielisen kirjani »Valoa kohti» myöhemmistä vaiheista. Näytin käsikirjotukseni Arvid Järfefeltille ja hän antoi siitä ystävällisen arvostelun, vaikkei teosofiaa semmoisenaan hyväksynyt. »Tämä on aivan se kirja, jota tarvitaan», hän sanoi, »se on kuin portin avaus uuteen kirjallisuuteen ja uuteen aikaan Suomessa.» Hänen arvostelunsa rohkaisi ja lohdutti minua pitkän aikaa, sillä kun tarjosin sitä »Otavalle» kustannettavaksi, vastasivat hyvin kohteliaasti, että huolimatta sen ansioista kirja ei ollenkaan menisi kaupaksi Suomessa, jonka tähden palauttavat käsikirjotuksen.

Osa siitä julkaistiin »Uudessa Ajassa» kevättalvella 1901 ja kirjana se painettiin syksyllä 1901 (1,000 kpl.). Samaan aikaan otettiin Amerikassa eri painos, jonka suuruus, mikäli olen kuullut, oli 2,000 kpl. Toinen painos Suomessa ilmestyi keväällä 1903 (2,000 kpl.) ja kolmas painos kesällä 1909 (2,000 kpl.) Koska teos nyt vuosikautia on ollut loppunmyytynä, on siis tätä »Valoa kohti» kirjaa, josta »Otava» ennusti, ettei sillä olisi yleisöä yhtään suomen kielellä, myyty yhteensä seitsemän tuhatta kappaletta ja luettu varmaan vielä useammissa kodeissa.

Sen »Otavan» osottama kylmyys kuitenkin sai aikaan, että puoleksitoista vuodeksi heitin suomenkielellä kirjottamisen. Keväällä 1900 sepitiin kirjan ruotsin kielellä (»Framtidens religion»), joka ilmestyi Tukholmassa samana vuonna. 1916:100—103,

ks. teosofia, art. T. S. ja veljeysaate 1916:317—318, Viides painos 1918:100,

Valoa kohti on suomalaisen teosofisen kirjallisuuden ensimmäinen ja samalla suosituin propagandakirja. Monta vuotta sitä turhaan on kaivattu ja kysytty. Löytäköön se nyt tiensä

tuhansiin koteihin ja tuokoon mukanaan sitä uskoa, lohtua ja valoa, jota teosofia niin runsaassa mitassa antaa. 1918:167, 229—230, 232—235.

Y. K. arv. 1919:24, 1922:105, 151,

V. 1901 — — — Jouluksi ilmestyy tekijän kustannuksella »Valoa kohti», esitys teosofian opeista, kirj. P. E. Kirja saavuttaa suomalaisessa yleisössä suosiota, ks. P. E. VII 1924:222, 223,

ks. Palomaa 1924:368—369, 1925:410, ks. Vuorisaarna 1927:86—88, 327, 1929:264.

VELJEYSAATE JA PAHANTEKIJÄT. — Pari teosofista näkökohtaa. — Sis. esitelmät: I Rikollisuus ja rikoksentehtäjä. II Luonnollisuus ja inhimillinen oikeus. III Tärkein yhteiskunnallinen työ. [*Nämä kuuluvat sarjaan Uusia näkökohtia ks. P. E. X] 1909:303, 336, Joululehti: 16, 1918:23.

VIISI ESITELMÄÄ. — Teosofisia esitelmää n:o 3. Sis. esitelmät: 1) Mikä maailmankatsoamus sinulla on? 2) Ateismi, kristinusko ja teosofia, 3) ja 4) Viisauden Mestarit, sekä 5) Mitä on henkinen elämä ja kuinka voimme sitä itessämme kehittää? 1908:95, Abstraheeri arv. 1909:33—34, Joululehti: 16, 1910:359, 1917:482.

VUORISAARNA. Matteuksen evankeliumin V:s, VI:s ja VII:s luku. — Jeesuksen hyvä sanoma totuuden etsijöille. — Kreikan kielestä suomentanut ja selittänyt Pekka Ervast. — Maailman pyhät kirjat III

Mystican kustantaman maailman pyhien kirjojen sarjassa julkaisen tänä syksynä niteen, joka on tarkoitettu sydämeni parhaimmaksi lahjaksi kansalleni ja hengenheimolaisilleni. Se on Vuorisaarnan suomennos. Olen valinnut evankeliumista sen kohdan, jota nuoresta pitäen olen enimmin rakastanut, ja suomentanut sen uudestaan kreikkankielestä, verrannut tekstiä latinalaiseen, katolisen kirkon hyväksymään alkutekstiin, n.s. Vulgataan, ja arvoastelemalla Lutherin saksalaista y.m. tavallisia eurooppalaisia käännöksiä laatinut suomennoksen, joka ilokseni ei ylen paljon poikkea vanhasta käännöksestä, mutta joka kuitenkin uudessa asuunsa muodostaa tieteellisen pohjan sille peräti luonnolliselle tulkinnalle, minkä selityksissäni olen antanut. Selitykset vievät suurimman osan kirjan tilasta, ja niiden pätevyyyteen luotan niin täydellisesti, että uskon tämän Vuorisaarnan suomennoksen voivan aikaansaada hyviä mullistuksia uskovaistenkin mielisissä, kunhan vain saataisiin kirja leviämään kirkollisissa y.m. uskonnollisissa piireissä.

Teos ei tätä kirjoittaessani vielä ole valmis, mutta luulen sen voivan ilmestyä painosta loka—marraskuussa. 1925:265, 288, 368, 376 muist.,

J. R. H. arv. 1926:27—29, ks. Vuorisaarna 1927:86, Paavali 1927:208, 1929:47, ks. politiikka 1929:95, 264,

Ehdotettiin käännettäväksi »Vuorisaarna» ja »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa» ja arveltiin, että Ruusu-Ristin tarjoama teosofinen elämänymmärrys voisi... Nyt olenkin tullut seuraavaan päätökseen: suoritetuani ensin ne kirjalliset työt, jotka tänä kesänä minua odotta-

vat, ryhdyn Vuorisaarna-kirjan kääntämiseen englannin kielelle ja kirjoitan itse englanniksi uudestaan jonkun toisen teokseni, ks. R-R. 1930:186—187, 206,

Kirjoitan paraikaa »Vuorisaarna» kirjaani englanniksi. Toivon saavani käsikirjoituksen valmiiksi marraskuun aikana, ks. Uskonpuhdistus 1930:329—331, 1931:40,

P. E:n »Vuorisaarna» ja »H. P. B.» ovat nyt molemmat englanninkielisinä käsikirjoituksina olemassa, ja toivoo on, että ne pian tulevat julkaistuiksi Lontoossa teosofisen kustannusliikkeen toimesta. 1932:68, 233, 1933:31, 99,

Siltoja Suomesta ulkomaille. [*Ulkomailta tulleita arv. P. E:n teosten käännöksistä] kirj. A. R. 1933:138—142, 152, Uutisia ulkomailta, kirj. A. R. 1933:186—190, 238—239, 306—307.

XIII MUISTOKIRJOITUKSIA

PEKKA ERVASTISTA.

Pekka Ervast, kirj. Sven Krohn. 1934:149

Toimitussihteeriltä. 1934:154

Pekka Ervast. (In memoriam) kirj. J. Snellman. 1934:158

Pekka Ervastin jäähyväisjuhla kirj. Eino Krohn 1934:171

Pekka Ervast. In memoriam, kirj. Väinö Kolkkala. 1934:174

Pekka Ervastin jäähyväisjuhla sa. kirj. J. R. H. 1934:175

Pekka Ervastin jäähyväispäivänä 27. 5. 1934. kirj. Anni Kaste 1934:183

Muistokirjoituksia Pekka Ervastista 1934:235, 283

Ruusu-Ristin jäsenille, kirj. Hilda Pihlajamäki. 1934:270

Pekka Ervast tähtien valossa, kirj. Ukon Poika. 1934:236, 274

Henkinen elämämme ja P. E. kirj. Uno Pore 1934:300

Henkinen itsenäisyys- ja P. E:n työn jatkaminen, kirj. Uno Pore. 1935:138

Perasperaadastra. (P. E:n muistolle omistettu 22. 5.) kirj. Esikko Koitere. 1935:146

Ervasti, Rakel 1929:45, 1932:3.

Eräs materialisatsioni-istunto art. sarja Muistoja 1922:52—58.

Eräs meidän ajan profeetta, ks. Konttinen, Helena 1919:230—232.

Eräs, nimim. ks. V. H. V. 1919:101.

Eräs rosenkreutsiläinen manifesti ks. R-R 1921:14—16.

Eräs x-niminen ystävä kirjoittaa 1929:363.

Esaias näkee, että sota kerran on häviävä maan päältä, ks. rauha 1910:327—328.

Esikoinen ks. Jeesus 1921:66, H. P. B. 1923:316, Mestarikirjeet 1925:101.

Esimerkin voima voittaa ihmishenkiin vastahakoisuuden ja epäilyksen, ks. Vesimies 1932:170—172.

Esitelmöiminen, ks. Lehto, J. 1912:10, 56,

Mutta he erehtyvät luullessaan, että esitelmöiminen ja kirjottaminen olisi työtä, johon kuka tahansa kykenee. Päinvastoin sekin työ vaatii erityisiä lahjoja ja kykyjä. Muutamat

ovat siihen kutsutut ja he kyllä löytävät tiensä ennemmin tai myöhemmin, ks. kesäkurssit 1918:133.

Esoterismi, esoteerinen ks. myös eksoteerinen.

Esoteric Buddhism, kirj. A. P. Sinnett, ks. tätä, Raamatun esoterismi ks. raamattu 1906: 89, esoteriselta kannalta ks. Tao-Te-King 1907: 10,

Tuon tuostakin kysytään minulta sekä suullisesti että kirjjeessä, millä tavalla teosofin tulee valmistaa itseään sisäistä piiriä eli »esoterista koulua» varten, mitä hänen tulee tehdä voidakseen pyrkiä Teosofisen Seuran Esoteriseen Osastoon. Tässä osastossa annetaan, kuten sanotaan, salaista opetusta ja neuvotaan, miten ihminen voi pyrkiä joogiksi ja kehittyä salatieteilijäksi, joka »tietää eikä vain usko».

Ulkonainen ehto on vallan yksinkertainen ja selvä: se joka kahden vuoden aikana on innokkaasti työskennellyt teosofian puolesta Teosofisessa Seurassa, hän on oikeutettu pyrkimään E. S:n jäseneksi. Muuta ei pyrkijältä vaadita.

Mutta onnistuuko pyrkijän todella päästä sisäiseen piiriin, se on asia, joka kerrassaan riippuu hänen omasta sisäisestä ihmisestään. Tämä piiri, joka on todellisen salaisen koulun esikartano, on näet sekin vallan helposti määriteltävissä. Siihen joutuvat ne ihmiset, joille uskonto ei ole tyhjäpäiväistä lorua, ei muuti-asia, ei ulkonaisia juhlamenoja, vaan vakavaa todellisuutta.

Kuinka paljon on ihmisiä, jotka esim. kutsuvat itseään kristityiksi! Kuinka vähän on niitä, jotka todella kulkevat Kristuksen jäljissä! Ja kuitenkin on suuri Opettaja sanonut: »ei jokainen ken huutaa: Herra, Herra! tule taivasten valtakuntaan, vaan ainoastaan se, joka tekee Isän tahdon.»

Ainoastaan se ihminen, jolle Jeesus on pelastuksen tien opettaja ja joka koettaa noudattaa elämässään Mestarinsa käskyjä, ainoastaan hän on todellinen kristitty ja samalla esoteristi, joka valmistuu salaista opetusta vastaanottamaan.

Salaisen koulun esikartanoissa näkyvät kaikista uskonnoista ne ihmiset, jotka käytännössä koettavat elää sitä elämää, josta muut »uskovaiset» puhuvat. Salaisen koulun teosofisessa esikartanossa eli T. S:n sisäisessä piirissä ovat ne jäsenet, joille teosofia on paljastanut uskonnollisen elämän salaiset aarteet. Ja koska teosofia on kaikkia uskontoja käsittävä maailman-katsomus, näkyy sen sisäisessä piirissä jäseniä kaikista uskonnoista, kristityitä, buddhalaisia, muhamettilaisia, hindulaisia, parseja j.n.e., jotka kaikki ovat saaneet henkisen herätyksensä teosofialta, sekä myös semmoisia teosofeja, jotka eivät lue itseään mihinkään uskontoon kuuluviksi, vaan ovat älyllisesti itsenäisiä filosofoja, vaikka samalla toteuttavat jokapäiväisessä elämässä filosoofisia ihanteitaan.

Kun siis vakavasti kysytään, mitä elämää tulee noudattaa, tahtoisin vastata näin:

Jos esim. tahdotte tulla todelliseksi kristityiksi ja hyödyttää kristikuntaa sekä auttaa Jeesusta ja hänen apostoleitaan heidän työssään, tulkaa silloin kaikessa hiljaisuudessa Jeesuksen ope-

tuslapseksi ja valitkaa hänet mestariksenne. Kuten tiedätte, on hänen oppinsa ydin rakkaus — rakkaus Jumalaa, s.o. Totuutta, Elämää, Henkeä kohtaan, (nimi ei ole pääasia) ja rakkaus ihmisiin. Herättääksenne ja kasvattaaksenne tätä rakkautta sydämessänne tulee teidän ryhtyä toden teolla noudattamaan Jeesuksen käskyjä. Näitä on viisi: a) älä suutu, b) älä ajattele hekumallisia ajatuksia, c) älä vannoo (s.o. älä puhu turhia, älä valehtele, älä lupaa mahdolltomia), d) älä vastusta pahaa (älä nurku kohtaloa), e) älä ole paha niille, jotka ovat sinulle pahoja (vaan tee heille hyvää ja siunaa heitä). Kun ette kenellekään puhu aikomuksestanne, vaan kaikessa nöyryydessä ja hiljaisuudessa seuraatte Jeesuksen neuvoja ja voitatte oman itsekäisyytenne, silloin totisesti alatte tehdä ikuista työtä Jumalan valtakunnan puolesta.

Jos teitä on samalla paikkakunnalla useampia yhtä hartaita pyrkijöitä, voitte muodostaa pienen suljetun piirin, joka kokoontuu säännöllisesti ja jossa te esim. tunnustatte toisilenne, missä kohdin teidän on ollut erityisen vaikea seurata Mestaria. Tämmöisestä yhteistyöstä on paljon apua, saatte ikäänkuin voimaa ylhäältä, mutta ehdoton ehto on täydellinen hartaus ja vilpittömyys kaikissa piirin jäsenissä.

Jos taas tunnette sydämellistä vetovoimaa esim. Buddhaan, otatte hänet esimerkiksienne ja opettajaksenne ja rupeatte noudattamaan hänen käskyjään, jotka luettelaa »Buddhalaisessa katkismuksessa».

Jos olette omaperäinen ajattelijat, laaditte itsellenne oman ohjelman. Pääasia vain on, että ohjelmaa noudatetaan, että ihannetta toteutetaan, että Mestaria — tunnettua tai tuntematonta — seurataan. Tosi teko yksin on arvosta, hyvä aikomus ei mihinkään riitä.

Oi jos Suomessa olisi paljon tällaisia teosofeja! Tuntuksipa silloin heidän vaikutuksensa pian kaikkialla. Kirkko puhdistuisi, politiikka muuttuisi lastenleikistä vakavaksi työskentelyksi Suomen kansan ja maan hyväksi, koko elämä kirkastuisi ja ihmiset alkaisivat aavistaa, mitä Luoja on luomillaan tarkottanut. 1909:3—4,

»Eikö teillä [*P. E.] voisi olla oma esoteerinen koulunne?» ks, opettaja. 1912:307—312,

Lupasin puhua myös esoterismista yleensä Mitä se on?

Esoterismi on menetelmä eli työtapaa, joka ottaa huomioon sen luonnonlain, jota hebrealaiskirje kuvaa sanoilla: »mutta usko on vahva uskallus niihin, joita toivotaan, eikä näkymättömistä epäile». Tämä on huono suomennos; tekstin mukaan pitää kuulua: »mutta usko on toivottavien asiain aineellinen perusta», sillä lause on kreikaksi *esti de pistis elpitsomenoon hypostasis ja latinaksi est autem fides sperandarum substantia rerum ja esim. englanniksi faith is the substance of things hoped for* (katso Tietäjä 1910, siv. 76, jossa olen tätä selittänyt). [*ks.usko 1910:76.]

Esoterismi on nyt työskentelyä tällä uskolla, joka on »toivottavien asiain aineellinen perusta», ja se merkitsee, että esoterismissa ym-

märretään, että se mikä on näkyväisessä on ensin ollut näkymättömässä («eikä epäile näkymättömistä»), että aate mikä maailmassa toteutuu on ensin toteutettu ajatuksessa. Esoterismi ottaa tietoisesti huomioon luonnonlain, jota kaikki ihmiset noudattavat. Kun taloa aiotaan rakentaa, ajatellaan se ensin valmiiksi »mielikuvituksessa» ja tehdään piirustukset — ei kukaan järveä ihminen ryhdy rakentamaan, ennenkuin hän on piirustuksia ajatellut.

Esoterismi on siis sitä, että asia toteutetaan ajatuksessa, ennenkuin se pudotetaan fyysilliseen maailmaan. Esoteristi on ihminen, joka uupumatta ajattelee ja mietiskelee määrättyä toivottavaa ihannetta, jotta se saattaisi toteutua näkyväisessä maailmassa.

Esoterismi ottaa huomioon myös toisen luonnonlain: *concordia res parvae crescit et unitate* yhteistyöllä saadaan suuria aikaan. Kun tahdotaan jotain ihannetta toteuttaa, on monen samanmielisen yhteistyö mietiskelyn avulla paljon, paljon voimakkaampi kuin voimakkaankin yksilön. Ymmärretäänhän kirjoissa ja lahkoissakin yhteisen rukouksen suurta voimaa!

Jos siis ihmisiä liittyy yhteen määrättyinä aikoina ja samalla tavalla ajattelemaan määrättyä ihannetta ja sen toteuttamista, on tämä esoterisia työskentelyä. Kun teosofit tällä tavalla ajattelevat esim. teosofisten aatteiden leviämistä, harjoittavat he teosofista esoterismia. 1912:311—312,

»eikö toimittaja siis suosittelle kumpaakaan esoterista koulua, ei A. B:n eikä R. S:n?» Päinvastoin. Suosittelee molempia ja ks. opettaja 1912:407—414,

kun viime syksynä kirjoitin esoterismista ja ks. Steiner 1913:170—171,

Annie Besant ei kuitenkaan yksin jäänyt johtamaan E. S:n eli esoteerisen osaston (sisäisen koulun) asioita, sillä kesäkokouksessa Lontoossa samana vuonna sisäisen piirin neuvosto valitsi Annie Besantin rinnalle johtajaksi ja opettajaksi amerikkalaisen ylishteerin Mr. W. Q. Judgelin, joka oli ollut T. S:n perustajia ja H. P. B:n uskottu mies Yhdysvalloissa. 1915:152—162,

Korkeintaan ehkä ' autoin luonnon työtä sillä, että jo vuonna 1895 olin tullut ankaraksi kasvissyöjäksi ja sillä, että kesällä 1897 liityin T. S. esoteriseen osastoon, joten jouduin salaiseen henkiseen yhteyteen ihmisten kanssa, jotka säännöllisesti harjoittivat mietiskelyä ja joista moni saattoi omistaa paljon sekä henkisiä että psyykkillisiä kokemuksia, ehkä myös sillä, että esoteristina luultavasti harjoitin itsetietoisempaa ja monipuolisempaa mietiskelyä kuin ennen, vaikka kyllä aina olin elänyt mietiskely-elämää. 1915:365—369,

kun halusin päästä esoteristiksi, oli luonnollista, että valitsin Judge — Tingleyn fcouulun vanhan ystäväni neuvosta. Liittymiseni tapahtui lopullisesti kesällä 1897, jolloin tohtori Zanderin kutsusta kävin Tukholmassa. 1915:412—415,

Teosofisen Seuran n.k. esoteerinen koulu, jonka ulkonaisena päänä on Mrs. Annie Besant, opettaa ks. itsekasvatus 1916:239,

tämä ei estä, että kaikkina aikoina ja kaikkialla on ollut olemassa salainen viisaus, esoteerinen uskonto, joka aina on ollut yhtä puhdas, yhtä ylevä, yhtä syvä ja josta osallisiksi ovat tulleet ne, jotka ks. Holmberg, Uno 1916:440,

Tätä maailmankatsomusta kutsutaan — — — esoteerisuskonnolliseksi ks. art. Kalevala — — — 1917:159^163,

Mutta se onkin henkinen ja esoteerinen elämänohje, ks. sota 1920:105,

Esoteerisen askeleensa kautta hän on astunut elämään, jonka ks. sukupuoli 1920:154,

Sanalla »esoteerinen» tarkoitan näet semmoista siveellistä näkökantaa, joka kuuluu opetuslapsen tien — sekä valmistavan että varsinaisen — vaatimukseen, ks. sota 1920:197—199,

Toista on ns. esoteristein. — — — Ja koska esoteristit muodostavat Teosofisen Seuran sielun, koska he — — — Esoteeriselta osastolta olisi voinut odottaa, että se maailmansotakysymyksessä olisi asettunut sille veljeyden kannalle, josta ks. R-R. 1920:246—247,

Seuraavana vuonna (1896) tulin esoteerisen osaston jäseneksi ja sain tutustua Madame Blavatskyn aikuiseen ja häneltä perittyyn esoteeriseen itsekasvatusjärjestelmään, ks. R-R. 1920:341—348,

Esoteerisesti se tulkitsee ruusuristin vertauskuvaa näin ks. R-R. 1921:22,

Unohdimme tämän yksinkertaisen totuuden ja sekoitimme siihen kaikenmoiset käsityksemme esoterismista ja salatieteestä tai ehkä paremmin sanoen salaisesta tiestä, ks. teosofia 1921:261—262,

esoteristein ensimmäinen kompastuskivi ks. salatiiede 1921:324,

pienen esoteeris-kristillisen katekismusluonnoksen, ks. R-R. 1922:2,

Täten syntyi itsestään eksoteerinen ja esoteerinen piiri Teosofisessa Seurassa. Esoteristi ei kuitenkaan tässä merkityksessä ollut se, joka kirjoittautui johonkin »esoteeriseen kouluun», vaan se, joka tiesi totuuden. Ja eksoteerinen teosofi on jokainen, joka ei tietänyt totuutta, kuului hän sitten vaikka mihin »esoteeriseen osastoon» tahansa. Kun pidämme mielessä täkuului hän sitten vaikkapa mihin »esoteeriseen ja »eksoteristin» välillä, on meidän helppo käsittää kahden järelläolevan Teosofisen Seuran ohjelmapykälän tarkoituksen. 1922:177,

Ehdottamamme teosofinen veljesliitto palvelisi tavallaan samaa tarkoitusta kuin madame Blavatskyn aikoinaan perustama esoteerinen osasto. Tämän liiton jäsenet olisivat kaikki *de facto* esoteristeja, koska Valkoisen Looshin henki olisi heissä elävä, ilman että mikään »esoteerinen koulu» olisi painanut heihin leimansa. Mutta toiselta puolen esoteeristen koulujen jäsenet voisivat hyvällä syyllä kuulua »teosofiseen veljesliittoon», mikäli heidän koulunsa eivät estä heitä elämästä tosi veljelistä elämää; sillä veljesliiton jäsenet eivät missään teknillisessä merkityksessä olisi esoteristeja. 1922:269—270,

Suomi — — — saattaisi — — — esoteerisesti alkaa uutta aikaa, jos ks. Efimof 1923:6,

sisäisen n.s. esoteerisen osaston ulkonaisena päänä ks. A. B. 1923:287,

Sinnettin kirjan [‘Esoteric Buddhism] nimi olisi pitänyt kirjoittaa yhdellä eikä kahdella d’llä; silloin se olisi vastannut tarkoitustaan, sillä *Esoteric Buddhism* olisi merkinnyt »esoteerinen viisausoppi». Liikanainen d sai kuitenkin aikaan, että länsimailla alusta pitäen buddhan usko ja teosofia sekoitettiin yhteen, ks. Mestarikirjeet 1924:43—45,

Ranskan Teosofinen Seura on avannut »Esoteerisen Teatterin» päämajassaan Pariisissa (4 Square Rapp.) Tarkoituksena on esittää yleisölle semmoisia klassillisia ja uudenaikaisia kappaleita, joita on sivuutettu ja syrjäytetty filosofisen tai esoteerisen luonteensa takia. 1924:118, ks. jalokivi 1924:163,

Suomennan tähän muutamia pikku poimintoja H. P. Blavatskyn esoteerisista kirjoituksista ks. H. P. B. 1924:321—326,

Ruusu-Ristin esoteerinen työ kulkee H. P. Blavatskyn viitoittamaan suuntaan, ks. R-R. 1924:328,

Teosofisessa liikkeessä on erotettava eksoteerinen ja esoteerinen puoli. — — — Esoteerisesti teosofinen liike kääntyy ihmisyksilöiden puoleen — — — Esoteerisesti teosofinen liike siis esiintyy tiedon ks. auktoriteetti 1925:148—151,

esoteerisen pyrkimyksen — — — puheterveksi ks. P. E. XII: Kadonnut Sana 1925:337—342,

eksoteerinen ennustus Maitreeja Buddhasta — — — esoteerisesti merkitsi ks. R-R. 1926:68—71,

Jokainen esoteristi noudattaa itsekasvatuksessaan joitakin muotoja ks. vpm. 1926:107,

Teosofisen Seuran sisäinen — siis ainakin sen esoteeristen jäsenten — tehtävä oli ks. teosofia 1926:163—169,

Kulttuurin lapset sinään ovat eksoteerisia esim. Kristuksen oppiin nähden, esoteristia ovat ne ihmiset, jotka vapaasta halusta liittyvät Kristuksen opetuslapsiksi, ks. Vuorisaarna 1927:87—88,

Salainen piiri eli esoteeristen pyrkijäin ja tutkijain rajoitettu joukko ks. art. Ruusu-Risti-vapaamuurarius 1928:23,

Esoteristit ovat totuudenetsijöitä, jotka kasvattamalla itseään järjestelmällisesti pyrkivät henkiseen valaistukseen. Alkuaskel esoteristin tiellä sisältää aina myös n.s. mietiskelyharjoituksia, ks. älykkyys 1930:328—329,

sillä esoteerinen viisaus eli teosofia oli löydettävissä kaikissa uskonnoissa ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:121—129,

Julkaisen tässä numerossa H. P. B:n ensimmäisen kirjelmän esoteerisen osastonsa jäsenille. 1932:75, Mitä esoteristilta odotetaan, kirj. H. P. B. 1932:76—84,

Tarvitaan esoteerisia ryhmiä edustamassa Veljeskunnan filosofiaa ja tietoa, ks. kirkko 1932:163,

Koko esoteerinen kirjeenvaihtoni lakkaa enkä ota vastaan uusia pyrkijöitä esoteeriseen ryhmään. — — — Esoteerisessa työssä tulee arvatenkin kotimaahan palattuani tapahtumaan

muutoksia ja uudistuksia, ks. P. E. VI Amerikka 1933:200—201.

Esperanto. — Omantunnon joulukuun numerossa ehdotti eräs kirjeenvaihtaja, että teosofit rupeaisivat harrastamaan tätä uutta keinotekoisista ja helpotajuisista kieltä, sillä yhteinen kieli on omiansa liittämään toisiinsa veljellisillä siteillä ihmisyksilöitä eri kansoista. Olen omin silmin nähnyt, että yhteinen harrastus ja rakkaus totuuteen tekee ihmisistä veljet, vaikka toinen kutsuu itseään buddhalaiseksi, toinen muhamettilaiseksi, olmas hindulaiseksi, neljäs kristityksi j.n.e., olen nähnyt, että »teosofia» on se taikasana, joka panee eräitten ihmisten sydämet varailemaan myötätunnosta toisiaan kohtaan, mutta olen yhtäkaikki vakuutettu siitä, että yhteinen oppinut kieli olisi arvaamattomaksi käytännölliseksi hyödyksi ei ainoastaan teosofeille, vaan koko maailmalle. Kaikki oppineet voisivat julaista tutkimuksensa esperantoksi, ja mitä teosofeihin tulee, voisivat julkaista aikakauskirjan, joka, samalla kuin se olisi koko Seuran virallinen äänenkannattaja, sisältäisi etevimpien teosofikirjailijain artikkeleiden esperantonkieliset käännökset Ja sitten Seura voisi niinkään kustantaa paraitten teosofisten kirjateosten y.m. esperantonkieliset käännökset, josta Seuralle epäilemättä koituisi aineellistakin voittoa, koska suuret painokset vain olisivat tarpeen, kun sama kirja leväisi kaikkiiin maihin. Kaikkea tätä varten olisi tietysti välttämätöntä, että Teosofisen Seuran jäsenet oppisivat esperantoa — eikä ainoastaan T. S:n jäsenet, vaan koko maailma! 1906:88,

T. S. ja Esperanto. Olen vastaanottanut kirjeen Australian teosofisen esperantoseuran . . . sihteeriltä, joka kirjottaa: »... 1910:175, Teosofia ja esperanto. 1910:363,

Esperanto ja I d o. Keinotekoinen kieli esperanto on voittanut suunnattoman paljon kannattajia ympäri maailmaa — paljon myös teosofisissa piireissä — eikä kukaan voine kieltää, että se on ollut suurena ja innostuttavana apuna erikielisten ihmisten yhteispyrinnöissä ja seurustelussa. P. E:kin on osannut esperantoa 90-luvun alkupuolella ja ymmärtäähän sitä osaamattakin jokainen kielitaitoinen ihminen. Mutta on siinä kielessä kohtia, jotka eivät tyydytä kauneuden vaatimuksia, esim. monikon j-päätte ja siitä syntyvät diftongit ja malprefiksi laatusanan edessä osottamassa vastakohtaa: bona, hyvä, malbona, paha. Vaan d e g u s t i b u s n o n e s t d i s p u t a n d u m. Viime aikoina on uudempi keinotekoinen kieli myös vetänyt suurta huomiota puoleensa. Tämä kieli on I d o ja ovat useat tiedemiehet puolantaneet sen etevämmyyttä esperanton rinnalla. Ehkä se on jonkun verran soinnukkaampi. Kuinka lienee, varmastikaan ei vielä ole keksitty lopullista muotoa keinotekoiselle maailmankielelle. Mutta epäilemättä sekä esperanto että ido ovat välttämättömiä ylimenomuotoja, kuten volapiik aikoinaan oli. 1912:499—500,

— Mitä ajattelette esperantosta? kysyi vieras, joka äsken kävi puhuttelemassa. — Tiedättehän, mitä tarkoitan: tohtori Zamenhofin luomaa kansainvälistä kieltä?

— Tiedän kyllä. Kolmattakymmentä vuotta sitten siihen jo tutustuin ja sitä osasin. Lapsuudessani olin erittäin innokas kielimies ja keksin itse useita kieliä. Hämmästyin suuresti, kun volapiik ja esperanto ilmestyivät. Oli minulla mielestäni parempia ehdotuksia ja kauniimpia kuin volapiik, mutta esperanton hyväksyin heti kaikkesta sydämestäni.

— Niinkö? Vai on teillä niin vanhaa tuttuutta esperanton kanssa? Vaan entä nyt? Ettekö enää sitä harrasta?

— Unohduksiin se minulta jäi, kun tulivat toiset harrastukset. Mutta sen olen nähnyt, että nyt on taas keksitty uusi kieli »ido», joka muuten tuntuu kauniimmalta kuin esperanto.

— Kauniimmaltako? No siitä voi olla eri mieltä. Kaikkialla on tyytymättömiä. Koettavathan jotkut parannella esperantoa — »paranneltua» esperantoa idokin on, — mutta suuri yleisö ei anna itseään pettää. Se on esperanton puolella.

— Suuri yleisö?

— Niin, ettekö tiedä, kuinka paljon esperanto on levinnyt viime aikoina?

— Täytyy tunnustaa häpeäkseni, etten tiedä.

— Oi, sehän on vain kulkenut voitosta voittoon. Tätä nykyä on enemmän kuin kaksi tuhatta esperantoyhdistystä maailmassa. Joka vuosi pidetään kansainvälinen kongressi, johon saapuu toista tuhatta edustajaa. Esperanton oppikirjoja ja sanakirjoja on painettu 40 eri kielellä. Esperantokäännöksiä on sadottain ja alkuperäistakin kaunokirjallisuutta esperantoksi on olemassa. Aikakauskirjoja ilmestyy suuri joukko toista sataa. Monessa kymmenessä yliopistossa, korkeakoulussa ja kauppaopistossa on esperanto oppiaineena, ja joissakuissa kouluissa se on pakollisena aineena. Matkailijoille se on suureksi avuksi. On olemassa erityinen liitto, jolla on virallisia edustajia useimmissa Europan kaupungeissa ja jonka tarkoituksena on opastaa matkailijoita. Entä kirjeenvaihto! Ajatelkaa, minä olen kirjeenvaihdossa kolmenkymmenen ulkomaalaisen kanssa, m. m. erään kiinalaisen kanssa, ja me saatamme täten vapaasti vaihtaa ajatuksia, mikä muuten olisi peräti mahdotonta.

— Vai niin. Oikein te minua hämmästyttätte tiedonannoillanne. Osaatte ehkä puhuaakin esperantoa?

— Kuinka muuten? Kuulunhan äskennäyttämääni liittoon, ja olen monta matkailijaa meillä opastanut.

— Ja te puhutte keskenänne esperantoa vapaasti?

— Esperantoa.

— Esperanto on siis jo suuri tekijä veljeyden aikaansaamiseksi ihmisten kesken?

— Tottakai, sanoi vieraani ja katsoi minuun puoleksi moittivasti. — Esperanto on suuri ase veljeyden palveluksessa.

— Tämä on sekä ihmeellistä että innostuttavaa! Todella kun ajattelee, että jos esim. kaikki teosofit osaisivat esperantoa, ei teosofisia kirjoja tarvitsisi kääntää kuin yhdelle kielelle — esperantoksi. Ja teosofisissa kansainvälisissä kokouksissa kaikki ymmärtäisivät toisiaan, kun kaikki puhuisivat samaa kieltä. Aate on val-

taava ja täytyy minunkin tunnustaa, etten usko minkään elävän kielen sopivan maailmankieleksi. Elävä kieli on liian vaikea ja tekisi oman kansansa liian ylpeäksi. Neutraalinen kieli se on oleva. Mutta latinat ja sanskritit ja kreikat ovat mahdottomia nykyajan ihmisille — ja liian vaikeat. Olen kyllä aina uskonut keino-tekoiseen kieleen, mutta en ole tiennyt uskoa, että se olisi esperanto.

— Esperanto se kuitenkin on, ja nyt teidän täytyy uudestaan ruveta sitä harrastamaan. Tässä on teille pieni lahja: Esperanton kielioppi suomeksi. Sen teille lahjottaa eräs kirjeenvaihtajani Unkarissa, joka on teosofi ja välttämättä tahtoo, että te tutustutte teosofina esperantoliikkeeseen.

— Kiitän lämpimästi. Varmasti elvytän vanhoja muistojani lapsuudestani, ja jos vähänkin innostun, saatte nähdä pari riviä ensi Tietäjässä.

Ja tässä olen nyt suoriutunut lupauksestani. Ehkä vielä toisten otan asian puheeksi. 1913: 313—315,

Teosofinen aikakauskirja esperantoksi. Meille on lähetetty näytteeksi ensimmäinen numero Parisissa ilmestyvää aikakauskirjaa *Espero Teozofia*, revua de la Teozofia Esperanto Ligo. Toimituksen osote on 145, Boulevard Malesherbes, Paris, ja vuosikerran hinta on 2:50 frangia. Aikakauskirja alkoi ilmestyä tämän vuoden (1913) maaliskuussa. 1913:416,

Eräs Tietäjän ystävä on lähettänyt minulle seuraavan kirjeen:

»Olisi erittäin mielenkiintoista tietää onko arv. toimittaja kansainvälisen kieliaatteen kannattaja ja suhtautuuko toimittaja myötätuntoisesti Esperanto-kieleen?

»Kuten tunnettua on Esperanto enimmäkseen levinnyt keino-tekoinen kansainvälinen kieli, jolla on kannattajia kaikissa sivistyneissä maissa ja maanosissa. Sitä luetaan jo enemmän kuin moni luuleekaan. Noin 50 eri sanomalehteä ja aikakauskirjaa ilmestyy Esperanto-kielellä ja paljon etevien kirjailijain teoksia on käännetty tälle kielelle. Meilläkin Suomessa on jo useita eri Esperanton oppikirjoja ja suomalais-esperantisia sekä esper.-suomal. sanakirjoja. Esperantokursseja on meillä myös toimeenpantu useina vuosina useissa kaupungeissamme.

»Kansainvälisen kielen aatteeseen kuuluu ensimmäisenä, että voimia ei hajoteta, vaan jokainen työskentelee saman kielen hyväksi. Esperantolle on laadittu kymmeniä kilpailevia kieliä, joista useimmat ovat niin lähellä Esperantoa, että esperantisto niitä ymmärtää, mutta noilla kielillä on ainakin se vika, että niitä lakkaamatta muutetaan, joten niitä on vaikea seurata. Esperantistot sen sijaan ovat päättäneet: vaikka kielessä huomattaisiinkin pieniä korjauksen aiheita, niin ei niihin ensi aikoina kajota. Vasta sitten, kun kieli on tullut viralliseksi kautta maailman, voi siihen muutoksia tehdä ainoastaan kansainvälinen virallinen kokous.

»Suomen Esperanto-Yhdistyksen (Esperanta-

Asocio de Finlando) presidentti on herra Vilho Setälä, Albergä.

»Allekirjottaneelle olisi ilo nähdä jotain Esperantosta Tietäjän palstoilla.

»Jotta pikaisella silmäyksellä voisitte huomata Esperanton yksinkertaisen ja samalla kauniin rakenteen, lähetän samalla ristisiteenä pienen Esperanton kielioppikirjan.»

Olen kiitollinen sekä kirjeestä että kirjoista. Ne herättivät eloon vanhoja muistoja, kotoisia säveliä alkoi sielussani soida. Olenhan minäkin vanha kielimies, vieläpä — vanha esperantisto! Saanko kertoa?

Olin tuskin kymmenen vuotta vanha, kun laadin ensimmäisen keinotekoisin kieleni. Kieliopissa olin erittäin tarkka ja sanoja keksin suuren määrän, vaikken enää muista ainoatakaan. Muistan vain koomillisen näyn: pieni poika suuren pöydän ääressä; pöydällä iso vanha raamattu avattuna Mooseksen ensimmäisen kirjan alkulukujen kohdalla; papereita, vihkoja, kyniä, ja pieni poika, joka ylen vakavasti ja ahkerasti kääntää raamatun tekstiä tuntemattomalle kielelle.

Tätä ensimmäistä koetta seurasivat monet toiset. Kun noin neljäntoista ikäisenä paljon pohdin keinotekoisin maailmankielen hyötyä ja etuja, oli minulle selvinnyt useita periaatteellisia tukikohtia: kielen tuli olla mahdollisimman yksinkertainen ja säännöllinen rakenteeltaan ja mahdollisimman soinnukas, mikä viimeainittu seikka merkitsee minulle, että sen tuli mahdollisimman paljon muistuttaa italiankieltä, joka oli ihannekieleni.

Olin tutustunut Scheylerin maailmankieleen v o l a p i i k ja ihmettelin sen rumuutta, vaikeatajuisuutta ja monimutkaisuutta. Se kuitenkin osastaan innostutti minua jatkamaan omia yrityksiäni, sillä äärettömästi hämmästynyt olin huomattessani, että täysikasvaneekin harrastivat keinotekoisin kielen keksimistä. Itse olin pitänyt sitä lapsellisena huvituksena, josta en uskaltanut toisille puhua.

Silloin tapahtui käännökohta. Se oli luultavasti vuonna 1890 — ei ainakaan paljoa myöhemmin, sillä olin vielä koulupoika. Eräänä päivänä toin kirjakaupasta kotiin ruusunpunaisen broshyyrin, ensimmäisen ruotsinkielisen esperanto-oppaan. Ryhdyin heti uteliaasti ja innokkaasti sitä lukemaan. Se oli minulle suuri ja iloinen yllätys.

Tohtori Zamenhof oli sangen läheltä saavuttanut sen ihanteen, jonka olin asettanut päämääräkseni. Hänen kielensä oli uskomattoman yksinkertainen rakenteeltaan, mutta samalla taipuisa ja altis hienoillekin ajatusvivahteille. Ja ennen kaikkea sillä oli italiankieltä muistuttava sointu. Ihastuksella opin heti ulkoa ne tekijän kirjottamat runot, jotka oli painettu näytteeksi broshyyriin. Nyt olen ne unohtanut enkä enää löydä kirjastostani tuota vanhaa broshyyriä, mutta vielä kaikuivat korvissani sanat for de l'm o n d o ja säe antau n o k i o de s o m e r o — ehkä joku lukijoista tuntee runon? Eiköhän se puhunut satakielestä?

Lähemmin tutustuessani esperantoon ja tyynemmin sitä arvostellessani tapasin kyllä koh-

tia, joista en pitänyt. Ne koskivat kaikki kielen kauneutta. Minua ei miellyttänyt prefiksi mal: suuri oli granda, mutta malgranda oli pieni, fermi oli sulkea, mutta malfermi oli avata; jota vastoin korva sanoi, että malfermi oli korkeintaan »sulkea huonosti», joskin malgranda saattoi olla »ei aivan suuri». Ei liioin miellyttänyt suffiksi in: frato oli veli, mutta fratino oli sisar, jota vastoin korvan mukaan fratino oli pikku veli. Ruma oli mielestäni myös akkusatiivin päätte n, varsinkin monikossa, ja se, että adjektiivinkin taipuivat substantiivin ohella. Jos esim. sanon »minä rakastan kaikkia hyviä ihmisiä» kuuluu tämä lause mi amas ciajn bonajn homojn, joka tekee esperanton puhekielenä kankeaksi.

Mutta eihän olekaan tarkoitus, että esperantosta heti tulisi yleinen puhekieli. Kunhan ensin tulisi maailman yhteinen kirjakieli — kaupan, tieteen ja kaunokirjallisuuden kieli, — kyllähän sitten tämä kieli käytännössä itseltään hiottuisi ja hienostuisi. Puhekieleksi otettuna se kyllä varmasti tulee muuttumaan soinnukkaammaksi ja helpommaksi esim. yllämainituissa suhteissa. Mutta kuten kirjeenvaihtajani oikein huomauttaa, tämänlaatuista korpauksia ja parannuksia voipi parhaiten suorittaa tulevaisuudessa kansainvälinen tieteellinen komissio. Pääasia on ensin, että itse kieli hyväksytään ja otetaan käyttöön. Ja siinäähän ollaan nyt jo päästy sangen pitkälle.

Kyllä yhteinen kieli edistäisi suunnattomasti kansojen ja yksilöiden veljeyttä. Teosofit, jotka uskovat ihmisten veljeyteen, voisivat syystä kääntää enemmän huomiota kansainväliseen esperanto-liikkeeseen. Jo vuosia sitten ehdotettiin muutamassa kongressissa yleismaailmallisen teosofisen aikakauskirjan perustamista ja julkaisemista esperantokiielellä.

Sanottakoon esperantosta mitä vain, tohtori Zamenhofin kunnia on kuolematon. Myöhemmät kielikokeet ovat kaikki kasvaneet esperanton hedelmällisessä maassa. Ja tunnustaa täytyy, että keksijän omatekoiset runot ovat muodollisesti hämmästyttävän sulosointuisia. Mitä muuta voi sanoa esim. seuraavasta La v o j o runosta otetusta säkeistöstä?

Nur rekte, kurage kai ne flankigante

Ni iru la vojon celitan!

E c guto malgranda, konstante, frapante,

Traboras la monton granitan.

(Korko on aina viimeisen edellisellä tavulla. G äännetään dsh sanoissa kurage ja flankigante; celitan = tsheliitan; ec = etsh.) 1919:88—90,

Soisin, että olisi olemassa yksi kaikille kansoille yhteinen keinotekoinen kieli, oli se vaikka esperanto, jota kaikissa kouluissa opetettaisiin äidinkielen ohella. 1921:114,

Esperanto. Helsingissä viettävät pariaa kansainvälisen apukielen ystävät neljäntoista yleismaailmallista esperantokongressiaan. Vieraita on kokoontunut Suomen pääkaupunkiin maailman kaikilta kulmilta, ilma väreille kansainvälisyyttä ja veljeyttä. Suuri ja ihana

on todella ollut puolalaisen tohtori Zamenhofin elämäntyö, runsasta satoa on hänen kylvönsä tuottanut. Jos ken, on hän ollut veljeyden ja rauhan apostoli, lahjoittaessaan ihmiskunnalle yhteisen kielen siunauksen. Jos ken, on hän kulkenut Suuren Mestarin jäljissä hänen uskollisena opetuslapsenaan, sillä mikä voi ihmisiä enää toisistaan erottaa, jos he ymmärtävät toisiaan ja saattavat tulkita toisilleen ajatuksiaan? Onhan meillä yhteinen ihmisyytemme, yhteinen järkemme, yhteinen sydämemme, — miksi ei meillä olisi yhteinen kielemmekö? Kun näemme satojen ihmisten kokoontuvan eri kansoista ja eri maista vapaasti keskustelemaan keskenään yhteisellä kielellä, yhteisesti innostumaan ja yhteisesti haltioitumaan veljeyden suuresta aatteesta, silloin täytyy meidän tunnustaa, että esperantolla on mahtava, käytännöllinen merkityksensä. Siunattu olkoon tohtori Zamenhofin muisto, siunattu hänen vielä elävä puolisonsa, joka alusta lähtien oli mukana miehensä nerokkaassa ja profetallisessa työssä! Jospa esperanto puolestaan voisi aikaansaada maailman rauhan, kansojen veljeyden, sotien lakkauttamisen! 1922:192,

Esperantoa kotikielenä käyttää ainakin yksi perhe Suomessa. Äiti on saksalais-syntyinen, mutta isä ei ole saksankielen taitoinen. Sentähden on yhteiskielenä esperanto, jota lapset pienestä saakka ovat oppineet. Hyvin kuuluvat tulevan toimeen ajatuksiensa ilmaisussa kielellä, joka ei ole niinkään kansan elävä puhetapa, vaan tehty ja keksitty kieli. Mutta jokapäiväinen käytäntö onkin kielelle paras koetus ja koulu: kun se siinä kestää, saattaa jo uskoa sen tulevaisuuteen. 1926:272. 1927:380—381,

Esperantoliikkeestä kirjoittaa rautatienvirkamies H. Salokannel meille lähettämässään kiertokirjeessä m.m. seuraavaa 1933:152—154.

Esperanza-looshi 1923:247, 276—277.

Essealaiset. — Ja olihan juutalaisten kesken olemassa pieni yhdyskunta, essealaisten veljistö, jonka keskuudesta Jeesuskin lähti ja joka alusta saakka harrasti rauhanaatetta, ks. rauha 1910:327, ks. H. P. B. 1931:124—129.

Este. — Hengen elämän esteet, ks. henki 1910:227—228, »esteet ovat voitettavat rehellisessä taistelussa, niiden tieltä ei ole väistyttävä», ks. henki 1910:293—294,

Suurena esteenä ihmiskunnan onnelle ks. epäily 1910:291—293,

esteitä, jotka — — — vastustavat ihmisten Yleisen Veljeyden julistamista, ymmärtämistä ja toteuttamista. Ensimmäisenä — — — Toisena — — — Kolmantena — — — Neljänneksi ja tavallaan itsepintaisimmaksi 1922:173—175,

Suurena esteenä henkisen kehityksen tiellä on ylpeys ja kunnianhimo. 1928:361—363,

Oletteko pannut merkille, mikä este nousee useimpien pyrkijöiden tielle? ks. täydellisyys 1932:242—243,

Nämä heittävät esteitä tielle ja lapsi sielussa pelkää, ks. Kuolema 1932:275—276,

Esteet, Tolstoi opettaa, ovat kolmenlaisia: syntejä, ansoja ja uskonnollista petosta; synnit houkuttelevat eläintä meissä, ansat kietovat

pauloihinsa ymmärryksemme, ja uskonnollinen petos vaimentaa järjen äänen. ks. Tolstoin opin teosofia 1934:332—336.

Etelä-Californian indiaanitietäjän ennustus ks. ennustus 1932:243—246.

Etelä-Pohjanmaalla 1921:196.

Etenevä jumalallinen järki muodostuu näet totuudeksi ihmisen sydämessä ja tulee esille inspiroidussa käytännössä. 1928:82—84.

Etevä ja uuttera työntekijämme J. R. H. ks. R-R. 1920:243—247.

Etiikka, eetillinen. — eetillinen pyrkimys ei ole ainoastaan viisas ja hyvä, vaan suorastaan välttämätön, ks. R-R. 1928:286, todellisesta kristillisestä etiikasta, ks. H. P. B. 1931:39—40,

Etiikka on Tolstoin opissa, samoin kuin teosofiassakin, metafysiikasta erottamaton, sillä se ei ole, niinkuin on esim. kirkollisen dogmatiikan laita, kokoelma positiivisia ja negatiivisia käyttäytymissääntöjä, joukko käskyjä, jotka alkavat sanoilla »sinun tulee», ja ilman muuta perustelua kuin tämä »sinun tulee», vaan se on käytäntöön sovellettu esitys metafysillisestä totuudesta. 1934:332—336.

Etruskit asuivat Italiassa ennen roomalaisia. ks. Wetterhoff-Asp 1915:498.

Etsijä, etsiminen, ks. myös totuus.

Vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa 1907:113, 1908:324, 1920:154, 1921:67, 1922:101, 1929:172,

411, 1933:109,

»Etsikää meitä T. S:n kautta», on eräs Mestari sanonut, ks. opettaja 1912:311,

Etsijä-looshi 1914:249—250,

Me olemme kaikki etsijöitä — — — Mutta jokainen meistä on kutsuttu etsimään, kutsuttu löytämään ja kutsuttu löydöistään kertomaan, ks. teosofia art. T. S. ja veljeysaate 1916:317—318,

Olen nuoresta saakka etsinyt totuutta ja uskon ks. Mea culpa 1922:263—264,

etsimme ihmissieluja, jotka ovat hukumassa, ks. itsemurha 1924:209,

Etsijää opetetaan alusta lähtien seisomaan omilla jaloillaan, sillä ks. auktoriteetti 1925:147—151,

Kun Jumalaa etsin, etsin häntä itsestäni ks. teosofia 1926:5—10,

Etsijät jäävät vaille todellista tietopohjaa, elleivät ks. H. P. B. 1926:100—101,

Oli kerran etsijä-teosofi, joka ks. Kristus 1927:1—4, moraalii 1930:93—95.

Ette ole hopealla ja kullalla lunastetut ks. veri 1931:67.

Etuoikeus. Jäsenyys Teosofisessa Seurassa on henkisesti katsoen etuoikeutettu asema. ks. veljeys 1909:206—208,

Kaikkien teosofien ihana etuoikeus on tehdä voitavansa teosofisten aatteitten leviämiseksi ks. Amerikka 1910:6,

merkillinen etuoikeus ks. Joulusymboliikkaa 1911:361.

Eturivikansa. ks. aikakauskirja 1922:33—36.

Euphorbos ks. jälleensynt. 1919:295—296.

Euraasilainen. Venäjä on luomassa uutta euraasialaista kulttuuria, ks. Eurooppa 1929:232—233.

Europaes ks. Suomi 1914:97.

Eurooppa, eurooppalainen. Eurooppalainen Fedaratsioni, Liitto 1905:29, 51—52, 91—96,

European nykyinen kulttuuri ei ole suorastaan kristinuskon ansio, vaikka kristinuskon perustaja sille viittasikin tien, vaan johtuu siitä, että eteenpäinpyrkivät ja elinvoimaiset sielut ovat ruumistuneet eurooppalaisiin kansoihin, ks. kansa 1906:230,

European teosofisten Seurojen liittokokous Budapestissa — — — selost. E. Selander. 1909:246—247,

Eurooppaan syntyi joukottain sieluja, jotka ks. Fransiskus 1909:335,

European levottomassa kolkassa ks. sota 1913:221,

Teosofiselle sydämelle on ylentävää nähdä, millä rauhallisella tyyneydellä kansamme on valmis alistumaan kohtaloonsa, kun siltä vaaditaan uhrauksia nyt puhjenneen eurooppalaisen sodan yhteydessä. Vaikkei itse sota ulottuisikaan Suomeen, on sen aiheuttama sotatila maassamme omiaan häiritsemään yksityistä ja yhteistä elämäämme monella tavalla. Kokoumismvapaus rajottuu, liike-elämä kärsii, työn ja rahan puute astuu näyttämölle: vaikkei veremme vuotaisikaan, saamme taloudellisesti ja sielullisesti suorittaa osamme European kovasta karmasta. Siitä huolimatta kansamme on iloinen ja tyyni, tietäen, että mitä tapantuneekaan, se on »sallittua», ja sanomalehtemme puhuvat yhdellä suulla siitä arvostelevasta maltillisuudesta, jolla meidän on otettava vastaan kaikkia huhuja, ja siitä velvollisuudesta, joka meillä on hallitustamme kohtaan.

Olemmehan odottaneet tätä kriisiä European historiassa. Asiain entinen tila ei saattanut jatkua. Muutoksen piti tapahtua. Ja muutos kääntää asiat paremmalle kannalle.

Elämme uuden ajan aamunkoitteessa. Synkimmän yön jälkeen koittaa päivä. Ylpeys ja itserakkautensa kansoista hävitetään, mutta oikeudenjano tyydytetään. Saksan kansa tuntuu luottavan maalliseen voimaansa — kulkeekohan se suurvaltana tuhoaan kohti? Slaavilaiset kansat taas, jotka eivät historian näyttämöllä vielä ole tuoneet esille kaikkia jaloja kehittymismahdollisuuksiaan, kulkevat epäilemättä valoa ja vapautta kohti. Mutta kaikki kansat — kulkeeseen heidän tiensä kunnian tai nöyryyksen kautta — tulevat osallisiksi uuden päivän noususta.

Synnytystuskat ovat kaikilla yhtä vaikeat, suojelkoot sentähden jumalat kaikkia lapsia ja kaikkia niitä, joissa on lapsen mieli tai jotka ovat lapsen asemassa: viattomia, puhdassydämiä, vanhoja, heikkoja, sairaita, rampoja, sokeita, eläimiä, mielenvikaisia, avuttomia, suojelkoot, suojelkoot! Ja tehkööt hyvät ihmiset jumalien töitä! 1914:255—256,

Eurooppa on ollut käymistilassa ks. ennustus 1914:363—367, »European Yhdysvallat» kirj. William T. Stead ks. ennustus 1914:367,

Tyrjää vartenko Eurooppa näitä tuskia kärsii ks. vallankumous 1915:147—149, European tulevaisuus. European liittovalvat. — — — Syvämielinen Suomi European heränneenä omanatun-

tona, ks. Unelma 1917:151—152, ks. sota 1917:201,

Kun European kansat riisuvat aseensa — — —

European kansat — — — liittoutuvat ks. Suomi 1917:201—202,

Suomi on ollut kuin European India — Suomi on European omanatunto, ks. rauha 1918:2,

Eurooppaa uhkasi suuri sota. — — — Ajatellessani European kohtaloa näen seuraavan kuvan ks. sota 1920:196—199,

yksinkertainen pelastuskeino nykyisistä ristiriidoista European valtakunnissa 1920:374—376,

onko Suomella erikoinen tehtävä European uudestiluoimisessa ks, Suomi 1921:6—8, R-R. 1921:16, European Yhdysvallat ks. armeija 1924:285, auktoriteetti 1925:150, onnellisempi aika Euroopalle ks. onni 1925:257—259, 1927:219,

European—Aasian Yhdysvallat-ajatusta ks. Oomoto-liike 1927:380—381,

Viime joulukuun 11 p:nä esitin Helsingin luennossani, jonka aiheena oli »Suomen itsenäisyys ja kohtalon käsi», näkemyksenäni maamme tulevaisuuden suhteen, että Suomen tehtävä lähimpinä aikoina' oli koko tarmolla toimia Kansojen Liitossa European omanatuntona. Tämän maanosan tulevaisuuden otsikkona oli näet **E u r o p a n Y h d y s v a l l a t**, ja se edellytti m.m., että kristityt valtiot kieltäytyisivät sotimasta keskenään, vieläpä aseista riisuutuisivatkin. Joulukuun aikana silloin tällöin huomautin sekä puheissani että kirjoituksissani, kuinka ylen tärkeätä oli, että European kansat todella tahtoisivat rauhaa, sillä muuten kävisimme sangen synkkää ja sotaista tulevaisuutta kohti.

Rauhaa, totuuden pohjalle rakennettua rauhaa! on ollut ja on uuden vuoden toivotukseni European kansoille ja valtioille.

Iloni on suuri, kun Theosophist-lehden joulukuun numero saapui vuoden vaihteessa ja siinä oli seuraava kirjoitus, jota en voi olla suomentamatta tähän kokonaan:

»Tohtori Annie Besant sanoi (luennossa, jonka hän piti Lontoossa lokakuun 2 p:nä), että hän, käydessään lentomatalla Hollannissa, Saksassa, Tanskassa, Norjassa, Ruotsissa, Suomessa, Puolassa, Tšhekkoslovakiasa, Itävallassa, Unkarissa, Sveitsissä ja Ranskassa, oli ollut tilaisuudessa keskustelemaan miesten ja naisten kanssa, jotka tunsivat omat maansa ja siten auttoivat häntä punnitsemaan rauhan tai sodan edellytyksiä Eusopassa. Mitä Tanskaan tuli, se oli menestymässä ja pääsemässä vapaaksi armeijas-taan. Hollannilla ei ollut sotaisia taipumuksia. Pohjoismaat olivat rauhallisia ja rauhaa rakastavia, mikä on luettava kuningas Oskar vainajan ansioksi, hän kun suostui Norjan pyyntöön saada itse muovailta kohtaloaan, huolimatta sotilaspuolueen suuresta painostuksesta, joka halusi sotaa, kuten kuningas oli hänelle aikoinaan kertonut. Saksa ei näyttänyt mitään kostonhalua, vaan teki utterasti työtä maksaakseen sotilaspuolueensa, ei kansan, tappion hinnan.

»Sodan vaara piili Trianonin rauhansopimuksen aikaansaamisessa olosuhteissa, ja jos ei puolueeton oikeusistuin sitä korjaisi, ei sota ollut vältettävissä. Rauhansopimus, jonka voittajat pakottivat voitettuja allekirjoittamaan, sisälsi luonnollisesti siemenet tulevaan sotaan, kuten

oli nähty Versaillesin rauhansopimuksesta 1870.

»Tämän (Trianonin) rauhansopimuksen tarkoituksena oli eristää Venäjä, ruhjoa Saksaa ja Itävalta-Unkaria sekä palkita sodan saaliilla niitä maita, jotka auttoivat liittolaisia. Voi voitettuja! oli tunnussanana. Otettakoon kartta ja katsottakoon, miten tämä poliittinen tuuma toteutettiin. Itämeri suljettiin Venäjältä neljän pienen valtakunnan avulla, paitsi vähäisellä alalla. Venäjän ja Europan välistä muuria jatkavat Puola, Bulgaria ja Turkki, sulkien Mustanmeren. Ainoastaan Aasian puolella Venäjällä on toimintamahdollisuuksia. Europpassa Itävalta ja Unkari ovat ryöstetyt rikastututtaakseen Rumaniaa, Tšhekkoslovakiaa ja Jugoslaviaa. Suurin vääryys on tehty Unkarille, joka pani sodalle vastalauseen, vaikka se seisoi Itävallan rinnalla, koska Itävallan keisari oli sen kuninkaana.

»Rauhansopimus tuomitsee Unkarin kuolemaan, joka kuningaskuntana on yhtä vanha kuin Englanti. Seitsemvaltiosta tuli Englanti v. 800, Unkarista tuli maantieteellinen kokonaisuus v. 826. Mutta Unkarin pinta-ala vähennettiin nyt 325,411 neliökilometristä 234,297 neliökilometriin, ja sen asukasluku 20,886,000:sta 12,906,000:een. Alalla, joka siltä vietiin, olivat kaikki sen metsät ja kaivokset, joten siitä tehtiin paljas maata viljelevä maa, ja maanviljelyksellä yksin ei mikään valtakunta saata elää. Europpassa rauha ei voi olla pysyväinen, ennenkuin korjataan Unkarille tehdyt vääryydet, niin poliittiset kuin ekonomiset, ja kuitenkin Europpa on paljon velkaa Unkarille siitä, että se on turkkilaisia vastustanut.

»Nuo monet pikkuvaltiot, jotka Trianonissa luotiin, ovat esteenä Europan Yhdysvaltojen kehittymiselle. Kehityksen taipumus on vetää pieniä valtioita yhteen kansakunniksi, niinkuin Italian pikkuvaltioista muodostui Yhdistynyt Italia. Päämääränämme pitäisi olla laaja autonomisten valtioiden liitto; sitä valmistettaisiin matkustamalla ja lakkauttamalla passeja ja tulleja, poistamalla kaupan ja liikenteen välisiä muureja; kansainvälisellä kasvatuksella; kannattamalla kansallista ja kansainvälistä kulttuuria; taide ei tarvitse käännöstä, se on yhteinen kieli; kehittämällä ystävällisyyttä, sillä sota syttyy pelosta ja epäluottamuksesta. Veljeys on ihanne; tehkäämme työtä sen toteuttamiseksi. Annie Besant.»

Tämän kirjoituksen yleinen sävy on siksi ruusuristi- ja teosofihenkinen, ettemme kiinnitä huomiota pikkuvaltioita koskeviin sanoihin. Englannin ja Italian pikkuvaltioilla oli täysi syy yhtyä, sillä niillä oli yhteinen kieli. Europan nykyiset pikkuvaltiot lienevät ainakin osaksi syntyneet kielten ja kansallisuuksien perusteella. Kuitenkin mekin uskomme, että kielistä huolimatta voidaan muodostaa yhteisiä kansa- eli valtakuntia yhteisellä isänmaalla. Ta rajat kadottavat merkityksensä, jos passit, tullit ja sodat poistetaan.

Kuinka tervetulleet Mrs. Besantin sanat Trianonin rauhansopimuksesta olisivat olleet seitsemän vuotta sitten, kun Saksan, Itävallan ja Unkarin teosofit hartaasti odottivat oikea-

mielistä julistusta Teosofisen Seuran presidentiltä; he saivat silloin surukseen odottaa turhaan, ja seurauksena olikin, että Saksan teosofien suuri enemmistö julisti itsensä itsenäiseksi, vieläpä sanoi, että T. S:n päämaja nyt oli siirtynyt Adyarista Leipzigiin.

Mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Rakkaus on kärsivällinen ja odottaa ja totuus lopulta voittaa. Sydämeistämme iloitsemme, että Mrs. Besant nyt on lausunut julki tällaisen veljellisen, sotaa kammovan kannan. Jos siinä on Krishnamurtin näkymätöntä vaikutusta, on meillä syytä olla kiitollisia uudelle profeetalle.

*

»Teosofin» erittäin hyvin toimitetussa joulukuun numerossa on amerikkalaisen teosofin Max Wardallin huomattava kirjoitus »Maailmanrauha». Siinä lausutaan todella julki semmoisia ajatuksia, joita tätä ennen on tottunut näkemään vain Ruusu-Ristimme palstoilla. Lainaan tähän otteen:

»Jokainen järkevä olento tietää, että sota on paljon suurempi paha kuin se, jota se koettaa poistaa, ja että sota ei ole osoittautunut sopivaksi keinoksi poistamaan poliittisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia riitoja. Se ei ratkaise mitään. Se tuhoaa hienoimmat vaistot ja kovettaa voittajien ja voitettujen sydämet vihaamaan. Jokainen tietää, että sodan panevat alkuun vanhat tai keski ikäiset miehet, jotka itse eivät taistele, vaan ajavat nuoret ja viattomat teurastettaviksi. Sota on elämän tarkoituksen kieltämistä, rikos ihmiskuntaa vastaan ja äärimmäistä jumalanpilkkua.»

Ja rauhasta sanoo kirjoittaja suoraan ja oikein: »Rauha ei synny itsestään — se pitää tehdä. Sota on mielentila, jossa ihmisolentoja huuhtelee pelko, epäily, ja keskinäinen vihamielisyys. Sellainen tila voidaan muuttaa vain siten, että luodaan uusi sielullinen ilmapiiri.»

Samaa olen minä vähäpätöisyydessäni aina puhunut, ja vaikkeivät minun sanani ole ulottuneet T. S:n teosofien kuuluville, olen iloinen ja kiitollinen, että nyt — ehkä Krishnamurtin aloitteesta — totuus alkaa näkyä T. S.-veljille, ja että kaikki siten vähitellen joudumme samaan rintamaan.

Ja kukaties näin ollen ei tule aivan mahdotomaksi suunnitella semmoista liittoa erinimisten teosofisten yhdistysten ehdoilla, jommoista ehdotin v. 1921, vaikka ehdotuksestani silloin ei pyydetty keskusteluakaan Teosofisen Seuran kansainvälisessä kokouksessa Parisissa, johon ehdotus oli lähetetty.

*

Uusi vuosi on hyvällä alulla, ja tulsoon se koko maailmalle onnelliseksi ja rauhalliseksi vuodeksi. Mitä sumuisia ja tummia astraalisia pilviä onkaan uhkaamassa kansojen ja yksilöiden onnea, tulkolet ne alas rakkauden töiden synnyttämänä liikituksen kynnelinä, ettei niiden kohtalokkaat voimat purkautuisi vihan ja koston polttaviin salamoihin. Pandoran lipas, joka on täynnä onnettomuuksia, voi ihmisyydänten huokauksissa ja rukouksissa muuttua runsauden sarveksi, josta vuotaa kultaa ja menestystä ja onnea kaikille. Suunnatkoot kaikki

kansat iloiset ja luottavaiset katseensa haltiatat Euroopan otsakoristeeseen, johon säteilevin timanttikirjaimin on kirjoitettu: Euroopan Yhdysvallat.

Jouluksi, syntymäpäivälleni ja uudeksi vuodeksi on minun ollut ilo vastaanottaa runsaasti onnentoivotuksia kaikilta ilmansuunnilta, joista täten sydämellisesti kiitän, toivottaen lähettäville vastalahjaksi kaikkea mahdollista hyvää. 1928:10—13,

Europaa uhkasi vaikea aika. — — — tehtävämme Euroopassa ks. Suomen tulevaisuus 1928:203—208,

Henrik IV Ranskassa ja hänen erinomainen ministerinsä, herttua Sully, suunnittelivat yhdessä Euroopan tulevaisuutta ja haahmoittelivat jonkinlaisia Euroopan Yhdysvaltoja. Silloin — 1600-luvun alussa — ei ollut vielä yhdysvaltoja Amerikassa, mutta nämä nerokkaat hallitusmiehet ajattelivat: »Euroopan kehitys ja menestys riippuu siitä, että kaikki eri valtakunnat solmivat liiton keskenään.» Että he saattoivat näin ajatella, osoitti, että aate semmoisenaan oli olemassa toisella, näkymättömällä tasolla. Ja sieltäpäin Napoleon valittiin jumalien välikappaleeksi.

Napoleonille sanottiin ennen hänen syntymäänsä: »tämmöinen on Euroopan tulevaisuus oleva: kaikki valtakunnat liittyvät yhteen suureen liittoon. Tahdotko sinä olla sitä ohjelmaa toteuttamassa? Jos tahdot tehdä työtä tämän suunnitelman puolesta, silloin me, jotka palvellemme hyvää maailmassa, annamme tukemme sinulle, mutta millä hetkellä et tahdo ihannetta palvella, millä hetkellä lankeat, silloin otamme kätemme sinusta pois.» Napoleon innostui ja lupasi.

Tämä tapahtui näkymättömässä maailmassa ennen hänen syntymäänsä, niinkuin tapahtuu jokaiselle ihmiselle pienemmässä tai suuremman mitassa hänen astuessaan taivaasta maan päälle. Mutta Napoleon kohtasi fyysisissäkin maailmassa — jo nuoruudessaan — ihmisiä, jotka ennustivat hänelle korkeata johtoasemaa ja niinkään sanoivat hänelle suoraan, että suunnitelma oli Euroopan Yhdysvallat. »Jos tahdot sitä aatetta palvella, niin autamme sinua, mutta jos luovut siitä, otamme kätemme pois.» Molemmissa maailmoissa toistui sama asia sille sielulle, joka sai nimen Napoleon I.

Hän itsekin uskoi olevansa kohtalon mies, hän sanoi aina: »Minun tähteni johtaa minua, se on nousemassa, en voi muuta kuin voittaa ja mennä eteenpäin.»

Onko satumaisempaa elämää kuin Napoleonin! Hän nousi vain, yhä nousi ja nousi. Hän oli nerokas, suurenmoinen myös ajattelijana, hän oli lainlaatija niinkuin ei kukaan. St. Helenan saarella hän lohdutti itseään ajatuksella: »olenhan antanut Ranskalle ja samalla Euroopalle Code N a p o l e o n'in; sen avulla uusi päivä koittaa ihmiskunnalle.» Mutta sie-lunsa syvyydessä hän myös tunnusti itselleen lankeemuksensa, vaikka puolusti sitä järkisyyllä. »Minun piti luoda yhtenäinen Eurooppa, mutta kuinka tämä oli mahdollista, jollen samalla ottanut ohjaksia käsiini?» Hänen lan-

keemuksensa oli siinä, että hän tahtoi tulla maailman herraksi, koko Euroopan yksinvaltiaaksi; Ranskan piti hallita ulkonaisesti, niinkuin se sivistyksessä aina oli kulkenut toisten valtakuntain edellä! Näin Napoleon ajatteli, ja sentähden hänen elämänsä loppui St. Helenan tragediaan. 1928:357—358,

Sunnuntaina oli Kansallisteatterissa vuosijuhla, joka — — — Johtaja piti juhlapuheen aiheenaan »Euroopan ylösnousemus». Tästä voi puhua kahdessa merkityksessä, riippuen siitä tarkoittaako yhteisöä vaiko yksilöitä. Euroopa on ollut hajanainen ja eripurainen maanosa tähän asti, mutta viime aikoina on alettu yhä tietoisemmin pyrkiä sen yhtenäistymiseen, Euroopan yhdysvaltojen ajatus on saanut jalansijaa kaikissa maissa, ja tämä olevien olojen välttämättömyydestä johtunut poliittinen virtaus tähtää maanosamme uudestiluomiseen. Jos asiaa katsellaan yksilöiden kannalta, tulee mieleen aika, jolloin ajattelevia yksilöitä yksitelten kutsuttiin toteuttamaan kansainvälisessä elämässä silloin korkeimpina pidettyjä ihanteita: keskiaika. Ihanteet ovat näistä ajoista monessa suhteessa muuttuneet, saaneet toisen sävyn, joskin ehkä puhdistuneekin, mutta pohjimmitaan samoina ne nyt taas velvoittavat kaikkia yksilöitä epäitsekäaseen työhön rauhan puolesta, uuden Euroopan puolesta. Keski-ajalla oli ritarilaitoksensa, n y t on luotava Euroopaa uusi hengen aatelisto.

1929:147—148 (J. E. P:n selostus)

En ole koskaan ollut innostunut päiväpolitiikkaan, en sanomalehdistä koskaan seuraa en suuria enkä pieniä poliittisia tapahtumia, ja vaikka olen ymmärtänyt sen johtuvan puutteellisesta käsityskyvystä, poliittisessa merkityksessä »kovasta päästä», olen aina myös uskonut, että innostumattomuuteni syy on ainakin osaksi myös etsittävä poliittisen maailmanpuuhan omasta luonteesta. Mieltäni on tympäissyt sisäpolitiikassa se, että se on kuin mikäkin puoluepyyteiden temmelyskenttä, ja ulkopoliitikassa se, että se on yhtämittaista oman maan etujen valvomista toisten maiden ja kansojen kustannuksella, jota vastoin politiikka sinään on silmissäni väikkynyt inhimillisen työskentelyn mitä korkeimpana ja pyhimpänä alana, josta itsekkäät pyyteet, tavalliset intohimot ja jesuiit-tamaiset laskelmat ovat kokonaan syrjäytetyt. Päiväpolitiikka on sentähden aina vaikuttanut minuun jonkinlaisena laillisena prostitus-ionina. Tällä arvostellullani en ole mielessäni tarkoittanut politiikoitsijoita, joiden persoonalliset vaikuttimet ovat saattaneet olla kuinka yleviä tahansa, vaan itse järjestelmää ja sen suvaitsemia ohjelmia.

Joka tapauksessa olen tuntenut vieraantumusta ja kyvyttömyyttä ja tyytynyt poliittisten ihanteiden näkemiseen ja niiden esoteeriseen toteuttamiseen, kuten äskenkin olen ollut tilaisuudessa selittämään tämän lehden palstoilla. Ihanteihini on aina kuulunut yhteiskunta, jossa elämä olisi rakennettu veljeyden pohjalle, ja maailma, jossa kansat eläisivät vapaina, itsenäisinä, toisiaan tukevana ja ikuisessa rauhassa keskenään. Sentähden kirjoitin jo v. 1906

uudesta tulevasta Suomesta, jossa elämä uhkui onnea, ja sentähden olen vuosikymmeniä yhdessä monen monen teosofin kanssa uneksinut Europan Yhdysvalloista, johon esim. C. W. Leadbeater viittasi kirjoituksessaan »Kuudennen juurirodun alkuvaiheet» vuonna 1910 (kts. Tietäjä 1910—1911) ja josta itse puhuin esim. Tietäjässä 1917.

Näin ollen voitte, rakkaat lukijat, kuvitella iloani ja riemuani, kun tänä kesänä sain tarkemmin tutustua poliittisaatteelliseen liikkeeseen, jonka ohjelma tähtää -juuri mainitsemiä ihanteiden toteuttamiseen Europan kansainvälisessä elämässä. Tätä liikettä edustaa ja sen ohjelman puolesta työskentelee n.s. paneuropalainen liitto, joka on toiminut vuodesta 1923. Sen perustaja ja johtaja on itävaltalainen tohtori, kreivi Richard Coudenhove-Kalergi. Kuuden toimintavuotensa aikana se on levinnyt useimpiin eurooppalaisiin maihin, ja monet tunnetut valtiomiehet y.m. kuuluisuudet ovat tunnustaneet kannattavansa sen ohjelmaa; niinpä esim. Briand Ranskassa ja Streseman Saksassa.

Paneuropalaisen Liiton (unionin) ohjelma on seuraava:

1. Paneurooppa-liike on joukkoliike joka nousen puolueiden yläpuolelle tarkoittaa Europan yhdistämistä.

Paneuropalainen liitto on paneuropalaisen liikkeen kannattaja.

2. Paneuropalaisen liiton tarkoituksena on panamerikkalaisen unionin kaltaisen sisarorganisaation luominen.

3. Paneurooppa- liikkeen päämääränä on kaikkien sitä tahtovien ja siihen kykenevien europalaisten valtioiden yhteenliittyminen poliittis-taloudelliseen valtioliittoon, joka perustuu yhtäläiseen oikeuteen ja rauhaan.

4. Paneuropalliikkeen yleispoliittinen ohjelma on: ystävällinen yhteistyö Kansojen Liiton kuten muidenkin poliittisten mannermaiden kanssa.

5. Paneuropalainen liitto pidättyy kaikesta sekaantumisesta sisäpoliittisiin kysymyksiin.

6. Paneuropalainen liitto jäsenöityy valtioiden mukaan, jokaisella valtiolla on oma itsenäinen komiteansa, joka autonomisesti huolehtii omasta taloudestaan.

Paneuropalaisen liiton keskustoimisto, joka ylläpitää kaikkien eri valtioissa toimivien liittojen keskinäistä yhteyttä, sijaitsee Wienissä.

7. Paneuropalaisen liiton merkinä on punainen risti kultaisella auringolla.

Paneuropalaisen liiton johdossa on tällä hetkellä seuraavat henkilöt:

Kunniapresidenttinä: Aristide Briand, ranskalainen ulkoministeri;
 presidenttinä: R. N. Coudenhove-Kalergi (liikkeen perustaja).

Keskusneuvoston jäseninä:

Belgian puolesta: A. van de Vyere, ent. ministeri;
 Eestin » : Ch. R. Pusta, lähett. ent. ministeri;
 Itävallan » : Ignaz Seipel, kansleri;

Kreikan puolesta: Nicola Politis, lähettäjä;
 Liettuan » : J. Pauluks, ent. ministeri;
 Puolan » : Aleksander Lednicki, ent. ministeri;
 Ranskan » : Louis Loucher, ministeri;
 Saksan » : Paul Loebe, valtio-
 päivän puheenj.;
 Tšhekkoslovakian » : Václav Schuster, ent. ministeri;
 Unkarin » : Georg von Lukács, ent. ministeri;

Paneurooppa-aatteen ovat tavattoman monet johtavat poliitikot viime vuosina ilmoittaneet hyväksyvänsä. Tahdon mainita yllä olevien lisäksi muutamia nimiä, joilla on kaikkua meidänkin maassamme: kreivi Bernstorff, senaattori W. E. Borah, Joseph Caillaux, lordi Robert Cecil, Edouard Herriot, Herbert Hoover (Yhdysvaltojen presidentti), Thomas G. Masaryk, Francesco Nitti, Primo de Rivera, Gustav Streseman, Albert Thomas, Emile Vandervelde ja suomalainen Hjalmar Procope. Tunnetuista ei-poliittisista henkilöistä mainittakoon Ruotsin arkkipiispa N. Söderblom.

Mikä nyt seikkaperäisemmin tarkastettuna on paneuropalainen ohjelma?

Se on Europan Yhdysvallat, mutta näihin Yhdysvaltoihin kuuluisi ainoastaan n.s. länsi-Europpa, s.o. kaikki valtiot paitsi Venäjän Neuvostotasavallat ja Englanti. Kartalla voidaan vetää suora viiva Petsamosta Konstantinopoliin; sen länsipuolella on Paneurooppa.

Miksi ei Venäjä eikä Englanti? Luonnollisista syistä. Venäjä on ulottanut valtansa ja vaikutuksensa Aasiaan. Venäjä ei hyväksy länsieurooppalaista yhteiskuntamuotoa ja kulttuuria. Venäjä on luomassa uutta euraasialaista kulttuuria. Englannin mahti taas ulottuu Amerikkaan (Canada), Australiaan, Afrikkaan ja Aasiaan, pitäen vain ikäänkuin päämajansa Britannian saarilla Europassa; Englannin intressit ovat täten varsinaisesti Europan ulkopuolella.

Paneurooppaan luetaan myös länsivaltojen siirtomaat, joita pääasiallisesti on Afrikassa (Libya, ranskalainen Afrika, Angola, Kongovaltio, Mozambique, Madagaskar), jonkun verran myös muualla (hollantilainen India, ranskalainen taka-India, Guyana y.m.).

Coudenhove-Kalergi jakaa maapallon viiden suuren maailmanvallan kesken:

1. Britannian maailmanvalta;
2. Neuvosto-Venäjän maailmanvalta;
3. Itä-Aasia (Kiina ja Japani);
4. Pan-Amerikka (Yhdysvallat, Mexiko ja Etelä-Amerikka, jotka jo ovat muodostaneet panamerikkalaisen liiton; sen keskustoimisto on Washingtonissa);
5. Pan-Eurooppa,

Kun Paneurooppa muodostuu, silloin on voima niin tasaisesti jaettu viiden maailmanvallan kesken, että olisi järjetöntä esim. Venäjän ajatella Europan valtaamista; nyt Venäjä saattaa kyllä suunnitella valtansa ulottamista toiseen tai toiseen Europan pikkuvaltioon. Entiset Eu-

ropan suurvallat ovat näet nykyään vain pikkuvaltioita, joiden yksistellen varmasti käy hyvin huonosti tulevaisuudessa, elleivät ymmärrä liittyä yhteen. Paneuroppa on nykyisten kansallisten pikkuvaltakuntien ainoa pelastus.

Mutta kun Paneuroppa on muodostunut, ei sen tarkoituksena suinkaan ole seistä minkään muun maailmanvallan vihämiehenä. Päinvastoin se tarjoaa käteensä toisille ja sanoo: liitykäämme yhteen, veljelliseen maailmanliittoon, joka tekee kaikki sodat maapallolla mahdottomiksi ja jossa viisi suurta maailmanvaltaa toisiaan tukien avavat planetaarista politiikkaa!

Nämä näköalat, jotka ennen pysyivät korkeina ihanteina, näyttävät nyt niin helpoilta toteuttaa. Yhden ihmisen poliittinen nero on tehnyt ne jokapäiväisellekin järjelle tajuttaviksi. Aatteet ovat olleet kauan ilmassa, mutta kiteytyivät toht. Coudenhove-Kalergin mielessä loogillisiksi todellisuudeksi.

Ken saksaa osaa lukea, hänelle suositan Coudenhove-Kalergin kirjaa *P a n e u r o p a*. 1929:229—233, [*lue P. E.: Europpalaisia näköaloja.]

Europpa on tätä nykyään vaikeassa taloudellisessa asemassa. Mistä tämä karma johtuu? ks. *Versailles* 1929:317, 361, 362.

Voisimme toivoa, että Europan kansat heräisivät unestaan ja näkisivät liittoutuneen, yksimielisen, yhdistyneen Europan päivän koittavan, ks. toivo 1930:2.

Läheisempänä »poliittisena» päämääränä uskon Europan Yhdysvaltoihin, jotka toteutuvat kohta, kun ks. armeija 1930:49—52,

Ennustuksia Europan tulevaisuudesta. 1930:114—116, ks. tuhatvuotinen valtakunta 1930:138, 216, 222 muist., niin vaikea aika Europassa ks. H. P. B. 1930:226,

T. S:n Europpalaisen Liiton kymmenes kongressi, ks. teosofia 1930:265—267, 289, 324, 377,

adepteja Europassa ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:126—129,

Europpa, kristikunta, ihmiskunta pelastuu, jos se — — — työskentelette oman kansanne ja koko Europan pelastamisen puolesta, ks. R-R. 1931:333—334, surkutella Europpaa ja ks. Goethe 1932:70, 139,

Suomesta voi tulla se Valo, joka Europan pelastaa, ks. ennustus 1933:158.

Eva ks. epäjumala 1913:217—218, Evasta Mariaksi ks. nainen 1926:303, 1928:239.

Evankeliumi. Kun tutkimme evankeliumeja ja kristinuskon alkuperäistä muotoa ja ydintä ks. teosofia art. Mitä T. S. — — — 1906:150—152,

evankeliumit nykyisessä »yksinkertaisessa» muodossaan ovat tuloksena tahallista näiden gnostilaisten ainesten poistamisesta, ks. art. Kristinuskon syntyessä 1906:183,

Evankeliumit kuvailevat kirjaimellisesti Jeesuksen ulkonaista historiaa, ks. A. B. art Annie Besant Tukholmassa 1907:238—241,

Evankeliumi on tässä rakentanut sillan itä- ja länsimaan välille, ja vielä enemmän ks. Tietäjä 1908:7—9,

Tiedämme, kuinka katkeraa väittelyä Suomesakin on käyty savolaisen pietismin ja evankelisen suunnan välillä, ks. Usko ja teot 1908:129—135,

Sillä evankeliumi puhuu siinä kohden nimenomaan meidän ihmisten persoonallisesta ja ruumiillisesta elämästä, ks. Uusi elämä 1908:321—324,

Tämä on teosofian evankeliumi, ks. uskonto 1909:75, ks. lapsi 1909:198—200,

Syntyi monta kokoelmaa ja näistä on muodostettu uuden testamentin evankeliumit. Miltei kaikki tutkijat ovat nykyään sitä mieltä, että nämä evankeliumit eivät ole alkuperäisiä lähteitä vaan rakennettuja varhempain evankeliumien ja puhekokoelmien pohjalle. Paljon ks. Herran sanoja 1909:203—204,

Evankeliumi on myös esitys salaisen Kristuksen synnystä ja kasvusta ihmisen sydämessä, ks. Tietäjät itäiseltä maalta 1909 joulul:4—6,

evankeliumissa sangen sattuvasti kutsuttu Jumalaa rakkaudeksi ks. tieto 1910:53,

Joka ei tunne tätä eroa, hän ei osaa lukea evankeliumeja, ks. maailman loppu 1910:132—133,

evankeliumin kertomukset 5000 henkilön rookkimisesta ks. viisi leipää 1910:173,

Tahdon taas palata tuohon ylen intressanttiiin Kristuskysymykseen ja tällä kerralla lisätä pari sanaa evankeliumeista. Kuten lukijat muistanevat, väitin viime kerralla, että jos muutamatselvänäkijät (Besant y.m.) sanovat evankeliumein kertovan siitä Jeesuksesta, joka eli 100 vuotta e.Kr., he erehtyvät, sillä raamatunkritiikki osottaa evankeliumein Jeesuksen todella eläneen ajanlaskumme alussa; jos taas toiset selvänäkijät (Steiner) sanovat evankeliumein olevan historiallisia esityksiä, ajanlaskumme alussa eläneen Jeesuksen elämästä, he erehtyvät, sillä raamatunkritiikki osottaa, että evankeliumit eivät ole historiallisesti luotettavia.

Olen nyt tilaisuudessa täydentämään tiedonantojani selvänäkijöittemme kannoista ja teen sen suurella mielihyvällä.

Helsingissä kävi asken luennoimassa eräs inokas rosenkreutsiläinen, Steinerin oppilas paroni C. A. Walleen, herättäen paljon mielenkiintoa taidokkailta luennoillaan. Julkisesti hän puhui aineesta »Teosofian kautta Kristukseen» (neljä luentoa), yksityisesti »Luomispäivistä.» (kymmenen luentoa). En joutanut kuin yhteen ainoaan julkiseen luentoon, mutta Karma oli minulle suojea. Juuri siinä sain kuulla evankeliumeista, ja heti ensimmäiset sanat selvittivät Steinerin kannan. »Evankeliumit eivät millään tavalla ole historiallisia dokumentteja. Niitä ei ole ollenkaan kirjoitettu historiallisten kirjojen tapaan, fyysisiä tosiseikkoja silmälläpitäen ja toisiin lähdekirjoihin nojautumalla. Niiden synty on vallan toinen. Ne ovat kirjoitetut akaashisten aikakirjojen mukaan, toisin sanoen luonnon omasta muistista. Ja kun kysymme, miksi ne eivät joka kohdassa ole yhdenpitäviä, on vastaus: siksi että ne ovat kirjoitetut toisistaan riippumatta eri vihkimysten kannalta. Onhan tapana merkitä evankelisteja eri symboleilla: leijonalla, härällä, kotkalla ja ihmisellä. Tämä tarkoittaa, että esim. Markus, jonka

symboli on leijona, oli läpikäynyt n.k. leijonavihkimyksen ja siltä kannalta kirjottanut evankeliuminsa j.n.e. Tänä päivänä ei voi evankeliumeja lukea oikealla tavalla muu kuin se, joka itse myös osaa lukea akaashasta. Ainoastaan vihitty selvänäkijä ymmärtää todella evankeliumeja ja kykenee niitä toisille selittämään.»

Siihen tapaan puhui luennoitsija, ja kun häneltä yksityisesti tiedustelin suhdettaan raamatunkritiikkiin, hän vastasi: »raamatunkritiikki ei voi päästä positiviin tuloksiin eikä koske asian ydintä. Evankeliumit ovat okkultisia kirjoituksia». — »Mutta olihan alussa paljon toisiakin evankeliumeja; eivät kirkon hyväksymät neljä ole ainoat?» — »Saattaa olla, mutta mitä se asiaan koskee? Vaikka olisi ollut kaksikymmentä akaashasta kirjoitettua evankeliumia ja useimmat niistä olisivat hävinneet, niin onhan meillä jällellä nämä neljä.»

Toistan nyt tähän, mitä Mr. Leadbeater sanoo evankeliumein alkuperästä (The Inner Life, I, 184—185). En muistanut tätä kohtaa kirjoittaessani tammikuun Tietäjään, 0 mutta siitä näkyy selvästi kaksi asiaa: a) että Leadbeater on aivan toisella kannalla kuin Steiner evankeliumein alkuperän suhteen, antaen vapaamman sijan raamatunkritiikille, ja b) että hän hyvin tietää ajanlaskumme alussa eläneestä Jeesuksesta.

Näin kuuluvat hänen sanansa suomennettuina:

»Tosiasiata on, että ainakaan neljä evankeliumia eivät koskaan ole aiotut historiallisesti ymmärrettäviksi. Ne perustuvat kaikki paljon lyhyempään asiakirjaan, jonka hebreankielellä on kirjottanut Matteus niminen munkki. Tämä eli luostarissa Palestinan eteläpuolella olevassa erämaassa. Hän näyttää keksineen aatteen laatia muutamia suuria vihkimyksen tosiasioita kertomuksen muotoon ja siihen liittää muutamia kohtia todellisen Jeesuksen elämästä, joka syntyi v. 105 e. Kr., ja muutamia erään toisen aivan mitättömän kiihkoisan saarnaajan elämästä, joka tuomittiin kuolemaan ja mestattiin Jerusalemin ulkopuolella n. 30 j. Kr.

»Hän lähetti kirjoituksensa erälle ystäväleen, joka oli suuren luostarin esimiehenä Aleksandriassa, ja ehdotti tälle, että hän tai jotkut hänen apulaisistaan muovailisi sitä ja julkaisisi sen kreikan kielellä. Aleksandrialainen abbotti näyttää käyttäneen tähän työhön joukon nuoria munkkejaan, sallien kunkin heistä yrittää itsekseen ja käsitellä ainetta omalla tavallaan. Näin laadittiin joukko kirjoja, joiden arvo oli hyvin erilaatuinen. Kukin liitti kertomukseensa enemmän tai vähemmän Matteuksen alkuperäisestä käsikirjotuksesta, mutta kukin myös lisäsi siihen sellaisia legendoja, mitä hän sattui tuntemaan tai mitä hänen makunsa ja mielikuvituksensa keksi. Neljä näistä on meillä vielä jällellä ja niihin on liitetty kirjottajien nimet Matteus, Markus, Luukas ja Johannes. Se mainio kohta, jolla Johannes evankeliumi alkaa, ei ollut alkuperäisessä kirjassa vaan toistettiin muualta, sillä me huomaamme sen olleen olemassa vuosikautia en-

nen Kristuksen aikaa käsikirjotuksessa, joka silloin jo oli hyvin vanha.

Tuossa käsikirjotuksessa se oli yhteydessä erään Dzyanin Runoista tehdyn otteen kanssa, mikä myöskin oli käännetty kreikan kielelle.

Koska nyt olen esittänyt Steinerin ja Leadbeaterin kannan, täytyy minun puolueettomana myös kertoa, mihin tuloksiin raamatunkritiikki on tullut.

Tieteellinen tutkimus opettaa siis tällä hetkellä näin:

On ollut olemassa kaksi alkuevankeliumia niin sanoaksemme. Toinen oli hebreankielellä kirjoitettu kokoelma »Herran sanoja» (Logia), jonka oli laatinut (munkki) Matteus. Toinen oli n.k. Markuksen evankeliumi, jonka kirjoittaja ilman omaa kritiikkiä oli koonnut ja sommitellut yhteen kaikki silloiset traditioinit eli suusanalliset kertomukset, mitkä hänen korviinsa sattuivat. Hän ei tuntenut »Herran sanoja». Matteuksen ja Luukkaan evankeliumit ovat kirjoitetut myöhemmin ja niiden kirjoittajat ovat tunteneet sekä alkuperäisen Matteuksen lausekokoelman että Markuksen evankeliumin.

Johanneksen evankeliumi on vieläkin myöhemmin seipitetty. Sen kirjoittaja tunsikin kolme vanhempaa evankeliumia ja tahtoi laatia »henkimmäisen» kirjoituksen kuin mitä edelliset olivat.

Mitään varmoja vuosilukuja ei tiedetä antaa, mutta varmana pidetään, että Markuksen evankeliumi syntyi Jerusalemin hävion aikana tai heti jälkeen, siis noin vuonna 70, ja että Matteuksen ja Luukkaan evankeliumit kirjotettiin noin vuoden 100 tienoilla. Mitä Matteuksen alkuperäiseen Logia-kokoelmaan tulee, tiedetään kirkkoisain maininneen, että se syntyi yksitoista vuotta Jeesuksen kuoleman jälkeen; mutta kritiikki ei ole varmentanut lukua vielä. Johanneksen evankeliumi taas on kirjoitettu aikaisemmin toisen vuosisadan alussa, siis v. 100 ä 150.

Näemme tästä, kuinka kovin erilaiset ovat eri tutkimushaaraa tulokset. Kun eivät nekään ole yhtä mieltä keskenään, jotka selvänäköisesti tutkivat, ymmärrämme, että kysymys on paljon monimutkaisempi ja vaikeampi ratkaista kuin luulisikaan. Sillä yksi asia on varma: jokainen tutkija, joka vilpittömästi etsii totuutta, hän pääsee jonkunlaiseen oikeaan tulokseen, vaikka hänen löytämänsä totuus ei suinkaan käsitä asian kaikkia puolia. Vasta myöhempi tutkija voi löytää sen punaisen langan, joka sitoo kaikki edellisten tutkimustulosten kukat yhdeksi kokonaiseksi seppeleeksi. Niin on tieteellisessä tutkimuksessa, ja niin on myös salatiellisessä.

1913:57—60,

Kaidasta tiestä puhutaan evankeliumeissa ja ks. Kaita tie 1916:151—154,

Siinä pitää paikkaansa vanha sana, että »evankeliumi on saarnattava kaikille kansoille pelastukseksi.» ks. teosofia art. T. S:n työ 1916:346—348,

Evankeliumit eivät ensi kädessä puhuneet kuolevaisen ihmisen — Jeesuksen — elämästä, vaan jumalallisen vapahtajan, mystillisen Kris-

¹⁾ [*ks. Kristus 1913:2—6]

tuksen, ilmestymisestä maan päällä. Vaikkei Jeesusta olisi ollutkaan, on evankeliumin Kristus ikuinen todellisuus, ja »usko» on uskoa Kristukseen, ks. art. Jeesus vaiko Kristus 1919: 16—18,

mikä ero on tehtävä »Jeesus» ja »Kristus» nimien välillä — — — Evankeliumit itse tekevät tämän eron. ks. Jeesus 1921:65—67,

Olen valinnut evankeliumista sen kohdan, jota nuoresta pitäen olen enimmin rakastanut ks. P. E. XII: Vuorisaarna 1925:265,

mikä on suhteemme evankeliumein Kristukseen? ks. teosofia 1926:9—10,

nähä hänen tunnustavan evankeliumein Kristuksen ks. I. T. J. 1926:244—247,

Evankeliumeissa itsessään on tarkka ajanmääräys Kristuksen syntymästä, ks. Kristus 1927: 3—4,

Matteuksen evankeliumin realismi ja sen Okkultinen vaikutus, joka on siinä, että se vetää kaikki tähän fyysilliseen elämään. 1929:359—360,

Onpa toisia tutkijoita, mystikoita, teosofeja, salatieteilijöitä, jotka väittävät, että evankeliu-

mit esittävät kunkin ihmisyksilön korkeamman henkisen kehityksen vihkimysdraamaa; vaikkei Jeesusta olisi ollut olemassakaan, he sanovat, ovat evankeliumit silti tosia, koska kuvaavat ikuisia psykologisia tosiseikkoja, ks. Poika 1929: 411—416,

Evankeliumit ovat epäilemättä vihkimysdraamoja ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:123—129,

emme pääse koskaan selville siitä, mitä oli todellinen ensimmäinen kristinusko, ellemme tutustu evankeliumien Kristukseen, ks. Paavali 1932:201—207,

Kirkko on tehnyt Jeesuksesta herkkämielisen, käsittämättömän jumalan, mutta kun luen evankeliumeja oman järkeni valossa, on hän minusta valistunut ihminen ja todellinen järjen apostoli. 1932:223—226,

ks. Tolstoin opin teosofia 1934:294—299.

Ewerth, G. 1924:221.

Evening Graphic 1929:182—183.

Eversti Ansamaa, kirj. Pietari Kotka ks. P. E. XII: Eversti Ansamaa 1919:24—25.

»**Extra ecclesiam nulla salus**» 1932:138.

F

Fadjeff, Andrej, salaneuvos, H. P. B:n äidinsä, ks. H. P. B. 1909:7, 134, H. P. B. 1931:106—107.

Fa-kheu-pi-u, s.o. »Dhammapada kertomuksilla valaistuna», ks. Tietäjä 1910:3. ks. myös Liite.

Fakiiri.

Kys. Muinaiskreikkalaiset sanoivat terveessä ruumiissa asuvan terveen sielun, mutta Intian fakirit pyrkivät adeptiutta kohti asketismin, itsensä kiduttamisen avulla. Onko siis heidän mielestään raihnaisessa ruumiissa terve sielu?

V a s t. Intian fakirit ja itsekiduttajat eivät pyri adeptiuteen, s.o. mestari-ihmisen siveellishenkiseen täydellisyyteen, vaan saavuttamaan eräitä psyykkisiä kykyjä ja salaisia voimia. Heidän tahdonlujtuksensa on kerrassaan hämmästyttävä. Joogit ja Mestarien opetuslapset kulkevat sitä vastoin toisenlaista tietä. Bhagavad Gitä'ssa sanotaan: »Totisesti jooga (mietiskely, jonka avulla pyritään jumalan yhteyteen) ei ole häntä varten, joka syö liian paljon tai liian vähän, eikä häntä varten, joka nukkuu liian kauan tai valvoo liiaksi, oi Ardhshuna. Kärsimystä hävittävä jooga on häntä varten, joka on säännöllinen ruoassa ja huvituksessa, säännöllinen tekojen suorittamisessa, säännöllinen nukkumisessa ja valvomisessa.» (VI, 16, 17). 1908:123,

Kys. Tämän vuoden Uuden Suomettaren n:ssa 90 kerrotaan että rouva Blavatsky on sanonut omin silmin nähneensä, kuinka eräs fakiiri heitti köyden ilmaan ja antoi sitten erään poikasen kiivetä sitä ylös näkymättömiin. Sitten kiipesi fakiiri itse perässä, tappoi poikasen siellä ja heitti alas hänen verisen päänsä ja ruumiinsa, jotka hän sulloi säkkiin. Sitten fakiiri pudisteli säkkiä ja poikanen hyppäsi sieltä ulos ilmielävänä. Onko totta, että rouva Blavatsky on näin kertonut? Ja onko totta, kuten U. S:ssa Alfred Lehmann'in mukaan väitetään, että tuo juttu onkin peräisin »De praestigiis daemonum»-nimisestä teoksesta?

V a s t. Epäilemättä Mad. Blavatsky on nähnyt mitä hän on kertonut, eikä se muuta asiaa, vaan päinvastoin tukee sitä, että vanha kirja »De praestigiis Daemonum» kertoo samanlaisen tapauksen. A. Lehmann pitää tietysti koko juttua ainoastaan »juttuna». Siihen hänellä ei kuitenkaan ole oikeutta. Lontoon Psykkisen Seuran vuosikirjoissa on ainakin yksi hyvin todistettu kertomus samanlaisesta fakiritempusta, joka aivan äskettäin nähtiin. 1910:222,

Ruumista vahingoittavat umpimähkään harjoitetut fakiirihengitykset, ks. mietiskely 1915:41, kokeita fakirismissa ks. telepatia 1923:37.

Falkenstein, kreivi, von ks. R.-R. 1921:19.

Fallet Svedenborg, kirj. Rolf Lagerborg, ks. tätä. P. E:n arv. 1924:74—76.

Fama Fraternitatis ks. R.-R. 1921:16—19.

Fanatismi, fanatikko ks. uskonto 1909:74—75.

Fariseus, -laiset ks. sukupuoli 1920:149—154, 1932:19—22.

Farrar, F. W.: Jeesuksen elämä. Suomentanut Nino. Helsingissä 1880. K. E. Holm, siv. 627. ks. jouluku 1906:273, muist.

Ikuinen toivo, kirj. F. W. Farrar. Suom. Osuuskunta Wäinämöinen, Tampere. Hyvä kirja, joka kristilliseltä kannalta puhuu ikuista helvettiä vastaan ja todistaa, ettei raamattu sitä opeta. 1908:16, ks. Joulusymboliikkaa 1911:356—361.

Fatalismi, fatalisti, ks. absoluutti 1907:178 muist., 192—197,

»Eikö karma-usko vie fatalismiin! Ja eikö Kristuskin ollut fatalisti opettaessaan, ettei pidä olla »pahaa vastaan»? ks. karma 1912:110—111,

ks. Kohtalo, kaitselmus, vaapus. 1924:260—265.

Faust. — Tämä todistaa, että tekijä näkemysissään lankesi siihen Faust-kiusaukseen ks. Carver, Will R. 1926:31, ks. Goethe 1932:70—72.

Faustinus, antispiritisti 1907:83, 168, 1910:394.

Federley, C. B. 1915:323, 1924:221.

Feenikslintu ks. epäily 1910:290—293.

Fennia. »Vielä ei Suomea ole ollut, mutta uusi, todellinen Fennia on syntyvä.» ks. ennustuksia 120:51—54, ennustuksia 1933:155—158.

Fetishismi, ks. psykometria 1906:94.

Fiandt, G. I. von insinööri, ks. päämaja 1911:353, 396.

Fielitz-Coniar, Axel von. 1924:329.

Filantropi. Teosofinen maailmankatsomus tekee meistä filantropeja, s.o. ihmisystäviä. 1906:73,

filantrooppinen yhdistys 1931:41.

Filo Judaeus, ks. kolminaisuus 1930:40—43, ks. H. P. B. 1931:124—129.

Filologia. Semmoinen oli filologinen lemmen-tarinani. 1916:101—103.

Filosofia, filosofinen.

Se vastaa siis filosofian määrittelemätöntä jumalakäsitettä ks. Tao-Te-King 1907:10,

filosofinen kolminaisuus ks. Kaita tie 1907:57 muist.,

Korkeimmalta filosofiselta kannalta vapaus kyllä haihtuu välttämättömyyteen ks. absoluutti 1907:178 muist.,

ks. tahto, art. Mitä on — — — 1907:194—197.

kirjanen sisältää enemmän elämän filosofiaa

kuin moni paksu nidos. ks. Ensio 1908:90, uskonto 1909:74, rakkaus 1909:308,

filosofian edellyttämä Absolutinen ks. kolminaisuus 1912:114,

Ei filosofia ole ainoa jumalallinen viisauden ilmaisutapa. Monen mielestä runous on korkeampaa viisauden ilmennystä. Filosofia näet vetoo alempaan järkeemme, runous vertauskuvilleen korkeampaan, ks. Kalevala 1912:415,

Filosofeja ei ole koskaan paljon maailmassa, vaikka »filosofian tohtoreita» ja »maistereita» on liikaakin, ja sentähden ks. Palomaa 1913:61, *Mysteriot I* 1916:65—67,

Tekijän filosofista kantaa kutsuisin utilististiseksi — — — Onkin olemassa toinen filosofinen kanta ks. teosofia 1916:300—302,

Pieni kirjani — — — on täten omissa silmissäni sekä filosofis-teosofisesti tärkeä että ks. P. E. XII: »Teosofia hengen uskontona» 1917:103,

Tietoa eli ajatusta ja järkeä vastaavat tiede ja filosofia ks. teosofia art. Mitä on — — — 1917:443—446,

filosofian Absoluutti ks. sallimus 1924:122—123,

filosofinen tutkimus olemassa olon mysteριοista ks. H. P. B. Sai. O. 1924:362, materialismi 1927:325—327,

Teosofia on uskontojen ja filosofiojen äiti. ks. R-R-teosofia 1928:1—2,

syvimmat filosofiat, vedantafilosofia ks. kolminaisuus 1930:40—42,

filosofinen saavutus, joka ks. moraali 1930:94—95, 1932:45, 139.

Finne, Emma 1926:13.

Finne, Jalmari: Ylioppilaita. Uuden ajan enteitä alkaa jo näkyä kaunokirjallisuudessa mekin. Niinpä luemme Jalmari Finnen täksi jouluksi ilmestyneessä kertomuksessa »Ylioppilaita» monen muun teosofisen ajatuksen ohessa seuraavankin: »Minä olen ajatellut niin paljon näinä viimeisinä aikoina, ja minä olen alkanut uskoa, että minä jo ennen olen ollut täällä ja että minä jälleen palaan, että, jos nyt kuolen, niin olen lopettanut sen, mikä minulle tässä muodossa on mahdollista, ja että minä palaan takaisin ja jatkan tästä. Ja sitten, vasta sitten, kun minä kaiken tiedän, löydän myöskin tien paratiisiin. Minun oii niin vilu maailmassa, minun täytyy tulla takaisin silloin, kun minulle annetaan sekin, mitä en nyt ennätä saada. Ja minä palaan yhä uudelleen siksi, kunnes hänet löydän —

— Kenet?

— Jesuksen. Sillä minä tiedän, että hän palaa yhä uudelleen, että hän kerran osuu minunkin tielleni, että kerran häntä seuraan ja rakastan. Ja kun hänet olen löytänyt, niin tahdon silloin kuten hänkin luopua kaikesta, jotta voin kaikki antaa ihmisille. Ettekö usko, että jokainen suuri mies on saanut kuten Jesuskin luopua kaikesta onnesta voidakseen toteuttaa kaiken, että jokainen suuri mies vasta ristillä, keskellä äärimäistä kärsimystä, tuntee antavansa ihmisille jotakin suurta?» 1909:371,

Terve mies. En saata olla kääntämättä Tietäjän lukijain huomiota tähän Jalmari Finnen uuteen romaaniin, johon mielestäni

teosofein kannattaa tutustua. Siinä kuvattu luonne on niin ehjä, niin voimakas, niin harmonoinen — sanalla sanoen niin »terve», että lukijakin tuntee elämänvoiman ja innon itsessään heräävän. Kirja on epäilemättä inspiroitu, tekijä on ollut »mediumina». Koko sisältö on uuden elämänymmärryksen elähdyttämä: ihminen on oleva olento, joka omalla tahdollaan, omalla ajatuksellaan, omalla työllään voittaa kaikki esteet maailmassa, hän on oleva olento, joka rakastaa elämän työtä ja löytää siitä onnensa, ja samalla olento, jolle rakastettu ystävä on kuin paras puoli hänestä itseltään. 1915:309—310.

Finländsk Konst, Samling Gösta Stenman, ks. tätä 1933:1—2,

Finsk Tidskrift, ks. H. P. B. 1932:246.

Flammariön, Camille: *Astronomie Populaire* ks. murroskausi 1927:216—218, 1929:223—227.

Flavius Josefus ks. Poika 1929:414—416.

Fludd, Robert: *Apologia* 1921:16.

Fohat, henkeä ja ainetta yhdistävä elämä ks. Sai. Opin »Maailmansynty» 1914:56—59.

Folkeson, Kjöll, selvänäkijä 1933:265.

Foneettis-astrologinen tapa tutkia ihmisen nimi 1928:310—314, 356—363.

Ford, Henry: Tänä ään ja huomenna, suuren amerikkalaisen liikemiehen ja teosofin Henry Fordin uusi kirja, on mitä kiintoisinta ja opettavaisinta lukemista jokaiselle, joka harastaa veljeyden asiaa. 1927:124,

Henry Ford, maailman rikkain mies ja tuhansien nuorukaisten sankari-ihanne, uskoo lujasti karmaan ja jälleensyntymiseen. Äskessä haastattelussa hän sanoi, että jälleensyntyminen on kaiken tiedon perusolemus. »Mikä sai Teidät omaksumaan uskon jälleensyntymiseen?» kysyi haastattelija. »Omaksuin jälleensyntymisopin kahdenkymmenen kuuden vuoden ikäisenä», vastasi Ford. »Aatteen sain erästä Orlando Smithin kirjasta. Ennenkuin keksin tämän teorian, olin rauhaton ja tyytymätön — ilman kompassia, niin sanoakseni. Uskonto ei tarjonnut mitään asiallista — en ainakaan osannut sitä löytää. Ei työkään voinut antaa minulle täyttä tyydytystä. Työ on turhaa, ellemmme saa käyttää hyödyksemme toisessa elämässä sitä kokemusta, jonka toisessa saavutamme. Keksittyäni jälleensyntymisen olin kuin löytänyt yleismaailmallisen suunnitelman. Ymmärsin, että minulla olikin tilaisuutta viimeistellä aatteitani. Aika ei enää ollut rajoitettu. En enää ollut kellonviisarein orja. Oli aikaa suunnitella ja luoda. Jälleensyntymisen löytäminen sai mieleni rauhoittumaan. Olin nyt asettunut paikoilleni. Tunsin, että elämän mysteeriä vallitsi järjestys ja edistys. En enää muualta etsinyt elämän ongelman ratkaisua. Jos säilytätte muistiinpanon tästä keskustelusta, kirjoittakaa se niin, että se rauhoittaa ihmisten mieltä. Tahtoisin toisillekin välittää sitä tyyneyttä, jonka pitkälle ulottuva näköala elämästä antaa meille.» 1928:328,

Kuulin äsken, että amerikkalainen miljarööri ja teosofi, Henry Ford, on järjestänyt työmiehilleen kaksi sunnuntaita viikossa, vaikka palkka pysyy entisellään. Sekin on

ilahduttavaa, sillä suotayaa olisi, että jokainen ihminen saisi kokea mitä on aineellisesti huoleton elämä, jotta elämä olisi tilaisuudessa kysymään häneltä: mitä henkisiä harrastuksia sinulla on? 1930:293.

Ford, pastori, ks. Houdini 1929:182—183.

Forsell, W. G. 1911:316, 1913:464.

Forsell, Ola 1926:173, 1929:45, 1931:332, 1934:143.

Forssa 1907:274, 1908:64.

Fox trot ks. India 1924:367.

Framtidens Folk, sanomalehti 1921:613.

Framtidens religion, ks. P. E. XII Framtidens religion.

Fransiskus Assisilainen ks. Jumala 1909:107, s:a 1915:9,

Kys. Miten on selitettävissä, että pyhä Francisco, joka oli niin korkealle kehittynyt henki, kohteli niin kylmästi ja välinpitämättömästi kataarein lahkoo, samaa jonka tunnustajia Etelä-Ranskassa kutsuttiin albigenseiksi ja joka ilmeisesti ei ollut muuta kuin teosofiaa?

Vast. Suuri liike keskiajalla, jonka tunnustajia kutsuttiin kataareiksi, kerettiläisiksi, ja jota vastaan koko inkvisitsionikin (kidutuslaitos) perustettiin, oli epäilemättä teosofisen henkinen liike, joka itämailta vyöryi yli länsimaiden. Ensi kuulemalla hämmästyttääkin Pyhän Fransiskusun kylmä välinpitämättömyys; mutta kun katsomme syvemmälle, voimme ymmärtää. Mistä johtui kerettiläisyys? Siitä että Eurooppaan syntyi joukottain sieluja, jotka edellisessä elämässään olivat olleet mitkä buddhalaisia, mitkä manikealaisia kristittyjä; he eivät olleet kuuluneet kehittyneimpien joukkoon vaan massoihin. Nyt tiedämme, että Fransiskuksella oli erityistä apua Jeesukselta. Jeesus nähtävästi käytti häntä kataareinkin henkistä vaikutusvaltaa vastustamaan. Miksi? Sentähden, että aika ei vielä ollut tullut Euroopalle. Tietämättömyyden pimeys oli suuri. Tunteet ja intohimot hallitsivat ihmisiä, ei järki. Valon aika ei ollut tullut. Se aika koitti vasta viime vuosisadalla, kun teosofinen liike syntyi. Nyt on ruumistunut paljon sieluja, jotka viime elämässään olivat oppineita gnostikoita y.m., paljon myös noita samoja keskiajan kerettiläisiä. Aika on suotuisampi suurten totuuksien älylliselle vastaanottamiselle ja löytyy ihmisiä, jotka älyn voimalla voivat totuutta puolustaa. Nyt on takeita jonkinmoisia siitä, ettei totuus muutu dogmiksi, ettei totuudenrakkaus muutu lahkolaifanatismiksi, ettei veljeysihannetta puolusteta verellä, tulella ja miekalla. 1909:335,

Kys. Pyhän Fransiskusun elämä ei ollut nuoruudessa nuhteeton. Sitäpaitsi hän tarttui miekkaan ja otti osaa »kyläkahakoihin». Miten tämä sopii arhatille, joka on toisen kerran inkarnoitunut Kristus Jeesus?

Vast. P. Fransiskus ei ollut jälleensyntynyt Jeesus, enkä tiedä yhtäkään salatieteilijää, joka niin olisi väittänyt. Hän oli likeisessä yhteydessä Jeesuksen kanssa. 1910:283,

Kristuksen haavat (stigmata) P. Fransiskusun ruumiissa olivat todellisia, ks. stigmata 1910:282,

Fransiskus oli epäilemättä todellisempi Kristuksen ja hänen apostoliensa seuraaja kuin yksikään paavi, — eikä hän ollut edes tavallinen pappi. ks. apostolit 1924:245—247, Kristus 1927:42,

Ensimmäinen tunnettu stigmatisatsioni oli pyhän Fransiskusun Assisilaisen ks. stigmata 1927:329—330, 1930:296,

Pyhä Fransiskus ja mammona, art. julk. kirjassa Ihmisyyden uskonto 1930:369—378,

Italian Kristus, Assisin Fransiskus 1934:249—257.

Fratelli, Enzo, ihmelapsi 1929:21.

Fraternitas Saturni 1929:257, 392.

Frater Roseae Crusis, nimimerkki ks. P. E.

ks. art. Kristus ja teosofinen liike 1922:38—40, Valon ja varjon veljet 1922:100—105.

Fratres Roseae Crusis ks. R-R. 1921:14.

Fredrik Suuri 1924:292.

Freeman, Peter 1930:266—267.

Freja ks. Joulun 1906:274—275, Joulusymboliikkaa 1911:357—361.

Frelander, Irene 1908:313.

Frenssen, Gustav: Hilligenlei. Suom. Volter Kilpi. Gustav Frenssen on tunnettu saksalainen kirjailija ja pappismies, joka vakaumuksensa takia on luopunut kirkon palveluksesta. Romanin »Hilligenlei» tarkoitus on nähtävästi tehdä selkoa tekijän uskonnollisesta vakaumuksesta ja puolustaa sitä. Jos tekijä olisi tätä tarkotustaan koko ajan silmällä pitänyt, olisi kirjasta varmaankin tullut hyvä ja selvä kirja. Semmoinen kuin se nyt on, sitä on vaikea arvostella. Vaikka tekijä on jälkilauseessa sanonut, että »se Vapahtajan elämäkerta, joka sisältyy tähän kirjaan, on monivuotisten tutkimusten tulos», ei kirjaa lainkaan ole filosofistieteelliseltä kannalta arvosteltava. »Vapahtajan elämäkerta» käsittää tuskin sata sivua suomennoksen 484 sivusta ja sekini on kirjoitettu kaunokirjalliseen tapaan. Teosta on siis ehkä arvosteleminen kirjallisena tuotteena. Silloin täytyy heti oudoksua, että yhteen romaaniin on sovittu kaksi kertomusta, joilla ei ole mitään muodollista yhteyttä. »Hilligenlei» kertoo muutaman Holsteinin pikkukaupungin elämästä ja tekee tarkalleen selkoa sangen monien sen kaupungin nykyaikaisen jäsenen elämänvaiheista. Alussa kertomus on erittäin viehättävä ja mukaansa tempaava; joka sivulla tuntee olevansa tekemisissä tosi kirjailijaluonteen kanssa. Mutta vähitellen kertomus muuttuu pitkävetiseksi ja yksitoikkoiseksi: tekisi mieli huudahtaa kirjailijalle, että hän kertoisi hieman nopeammin eikä aina uudistaisi samoja asioita. Vihdoin tulee vapahtajan elämäkerta kirjan päähenkilön Kai Jansin kirjottamana tekeleenä, silloin kun ei siitä juuri enää välittäisi, koska mieluummin vain kuulisi, miten romanissa esiintyvien henkilöiden »loputla kävi». Näin muodoin »Hilligenlei» ei mielestämme ole onnistunut kirja, niin suurella kirjallisella kyvyllä kun se onkin kirjoitettu. Jos tekijä on tahtonut esittää nykyaikaisen totuuden etsijän taistelua ja vaikeuksia, silloin hänen olisi pitänyt puhua enemmän Kai Jansista

ja vähemmän kaikenmoisista syrjähenkilöistä tai ainakin ainoastaan heidän suhteesta päähenkilöön. Jos tekijä taas on tahtonut esittää oman uskonnollisen kantansa, kuten on luultava, silloin hän olisi jättänyt romaanistaan pois »Vapahtajan elämäkerran» ja julkaissut esityksensä tästä asiasta eri kirjana.

Mitä muuten »Vapahtajan elämäkertaan» tulee, olisi kannattanut painattaa se erikseen, että köyhempikin voisi siihen tutustua (Hilligenleinin hinta on Smk. 6:50). Se perustuu, kuten tekijä itse sanoo, saksalaisten tutkijain tuloksiin, ja on todella helpottajainen esitys uudemman teologian katsantokannasta, johon jokaisen kristityn pitäisi perehtyä. Teosofinen tutkija näkee siinä kannassa kyllä vaillinaisuuksia, niinkin suuria, että niiden yhteydessä itse kanta ei kauan voi elää. Mutta vaillinaisuudet poistuvat, kun eurollainen maailma tulee vakuutetuksi jälleensyntymisen ja karman luonnonlaista sekä yliaistillisten tasojen ja salaisten voimien (muittenkin kuin hypnotismin) olemassa olosta. Sen teologisen katsomuskannan suurin ansio on siinä, että se on uskaltanut viskata oikeaoppiset lasisilmät tiehensä ja arvostella mestari-ihmistäkin ihmisenä. 1907:22—23.

Freud, Sigmund, psykoanalyytikko, professori ks. Lagerborg, R. 1924:75, ks. Uni ja unenmäkö 1924:293—301, Sairas sielu 1926:226—232.

Friberg, Maikki, tri. ks. nainen 1913:365—366, 1917:484.

ks. Weissenberg, Esteri 1921:396.

Maikki Fribergin väsymätön ja uhrautuvainen henki on jättänyt maallisen majansa ja siirtänyt työkenttensä toiselle puolelle missä ulkonaiset olosuhteet eivät kykene asettamaan esteitä ja vaikeuksia hänen toiminnalleen. Vaikka fyysillinen taso kadotti suurenmoisen auttajan, ei älyn terävyys eikä sydämen hella huumori ole jättänyt Maikki Fribergiä nyt kun hänelle on avautunut tuonelan väriikkaassa maailmassa uusi ja odottamaton auttamisen ja rakastamisen mahdollisuus. 1927:372.

Fried, A. H.: Nykyaikainen rauhanliike. Suom. saksasta. Os. Väinämöisen kust. Kirja antaa seikkaperäisen kuvan rauhanliikkeen nykyisestä tilasta ja luo samalla lyhyen yleiskatsauksen rauhanliikkeen aikaisempiin vaiheisiin aina vuoteen 1095 j.Kr., jolloin Clermontin kirkolliskokouksessa julistettiin kuuluisa Treuga Dei (Jumalan rauha). Rauhanliike taas vaatii osakseen vakavaa huomiota ei ainoastaan sen oleellisten tulosten takia, joita ei enää voi kieltää, vaan myöskin sen kauaksi ulottuvain pyrkimysten takia. Sen aatteet ovat levinneet nykyään kautta koko maailman ja muodostavat nykyaikaisessa kansain elämässä tekijän, jolla on hyvinkin tärkeä merkitys. Kirjan tekijä on nykyajan tunnetuimpia rauhanliikkeen työmiehiä. 1908:182—183.

Frietsch, Charlotte, neiti ks. taide 1915:151.

Fullerton, Alexander: Mitä on teosofia? suom. Martti Humu 1910:296, 1917:482.

Fysikaalinen mediumi 1910:29.

Fyysillinen ruumis on rakennettu fyysillisen tason eri ainelajeista: kiinteistä aineista, juok-

sevista aineista, kaasuisista ja eetteristä ks. mediumismi 1905:118.

Niinpä fyysillinen permanenttinen atomi on se kaikista pyhin, joka säilyttää kaikki fyysilliset kokemuksemme ja jonka ympäri muu fyysillinen ruumis on rakennettu kuin temppelellinen eli alttarin ympäri, ks. ylönousemus 1905:215.

fyysillinen elämä on välttämätön ihmiselle, jotta — — — Kaksi mahtavinta voimaa, mitkä fyysillistä elämää eläyttävät, ovat nälkä ja sukuvietti, ks. Sukupuoliasia — — — 1906:13—17, 149, fyysillisen elämänsä lopputili ks. tuomio 1906:166, uskonto 1906:235—236.

Sitäpaitsi ihminen, jolta riistetään fyysillinen ruumis, ei silti ole tuomittu toimettomuuteen, ks. murha 1906:247.

fyysillisokkultisia tutkimuksia ks. jälleensynt. 1907:42^14, ks. astraali 1907:48, kasvatus 1907:81.

fyysillisen elämämme laajempi puoli — — —

Omassa piirissään tekomme ovat fyysillisesti vapaita, ks. tahto, art. Mitä on — — — 1907:193—197.

Fyysillisen elämän aikana sielu tavallisesti ilmenee personallisena päivätajuntana ks. sielu 1907:202—203.

Fyysillisen avaruuden täyttää eetteri, ja ks. P. E. XII Enkelein 1907:250, ks. kuolema 1907:272.

Ja ne fyysilliset kärsimykset, jotka hän on muille aiheuttanut, ne kantavat hedelmänsä hänen omassa fyysillisissä kärsimyksissään jossain tulevassa ruumistuksessa, ks. rikos 1907:273.

Ei sido sitä fyysillinen maailma ks. Tietäjä 1908:9.

Ja koska ihminen ainoastaan fyysillisesti eläessään on yhteydessä koko kolminaismaailman (fyysillisen, astralisen ja mentalisen) kanssa, on »pelastus» myöskin tapahtuva hänen fyysillisesti eläessään, ks. astraalinen 1903:29.

Ravinto ja lepo ovat fyysillisen ruumiin elin-ehdoja, ks. mestarit 1908:92.

Eräitä astralisia asioita saattaa nähdä fyysillisillä silmillään, ks. astraali 1908:92.

yhdistää eetteriruumiin fyysilliseen ks. hopea lanka 1908:93, ks. astrali 1908:184, karma 1908:334—337, uskonto 1909:74—75, ruumis 1909:201.

Jos ihminen tahtoo päästä itsensä herraksi, silloin hänen täytyy aloittaa kohtelemalla omaa fyysillistä ruumistaan tärkeänä ja kunnioitettavana palvelijana ks. puhtaus 1909:261.

usein sekotetaan yhteen astralisia ja fyysillisiiä ilmiöitä ks. eetteri 1909:267—269.

fyysillinen todellisuus on vain osa Elämän Todellisuudesta ks. looshityö 1909:337—339, nainen 1910:76, uni 1910:173.

alempi maailma on kolminainen — fyysillis-astralis-mentalinen ks. Tolstoi 1910:399, 1911:4.

Fyysilliset tosiasiat muistuttavat henkisiä tosiasioita, ks. Joulusymboliikkaa 1911:358—361, ks. Shirakava 1912:192.

H. P. B. kutsui välistä nykyistä fyysillisistä elämääme ainoaksi helvetiksi, ks. helvetti 1912:192.

Tunteiden fyysillinen vaikutus. 1914:195—196,

Mestarin silmä näkee fyysillisen maailman toisessa valossa kuin tieteellinen luonnontutkija, ks. salatiede 1914:199,

pieni lapsi näkee enemmän astraliseen kuin fyysilliseen maailmaan ks. lapsi 1915:42,

Fyysillinen ihmismuoto on fyysillisen luomisen tulos, toisin sanoen jumalien avustamien alempain luonnonhaltiain muodostama, ks. biologia 1915:42,

Fyysillinen ruumiini oli tuolla vuoteella, jossa olin istunut, mutta minä olin itse toisessa ruumiissa ja olotilassa, jonka ihanuutta ei voi sanoin kuvata. 1915:368—369,

jokaisen ihmisen fyysillinen elämä on hänelle kallis. — — — Tämä fyysillinen ruumis on meille niin tärkeä, että ks. Mysteriot II 1916:110—115,

Fyysillinen ruumis on elävä koneisto ks. ruumis 1916:286,

Itsestään on selvää, että ihmisen fyysillistä ruumista vastaa kansassa koko näkyväinen isänmaa ja kaikki siinä elävät yksilöt. 1918:62—68,

Ky s. Mitä varten ihminen elää ja on olemassa yleensä sekä fyysillisesti erittäin?

V a s t. Jos ihminen tekee tämän kysymyksen käytännöllisesti yksilönä, kysyen, »mitä varten minä olen olemassa?», jolloin hänen kysymyksensä merkitsee samaa kuin »mitä minun pitää elämässä tekemän?», silloin hänen myös täytyy saada vastaus omalta itseltään, omalta jumalaltaan, sillä vastaus on yksilöllistä laatua. Mutta jos hän tekee kysymyksen ajattelijana ja teosofina, silloin teosofisella elämänymmärryksenä on vastaus valmiina. Ihminen on olemassa sitä varten, että hän tulisi täydelliseksi, s.o. samalla autuaaksi eli täysin onnelliseksi.

Onni on vain totuudessa ja rakkaudessa. Totuuden tiedossa ja rakkauden taidossa täydellinen ihminen — hän yksin on täydellinen onnessakin. Fyysillinen elämä on välttämätön tämän päämäärän saavuttamiseksi. Fyysillinen elämä on ihmismmän koulu. Ilman fyysillisen ruumiin elävää koneistoa ei ihmisen henki saavuttaisi itsetajuntaa eikä olemassaolon kokemuksia eikä mahdollisuutta itsekasvatukseen. Fyysillinen elämä on jumalan suuri lahja. 1918:192,

Fyysillis-eetterinen ruumis on muodostunut ks. Tietäjä 1918:225—226,

Sillä mikä on sentään tämä fyysillinen elämä? ks. V. H. V:n haudalla 1919:104—106, ks. Kristus ja Logos art. 1919:151,

fyysillinen kieli mykistyy hengen syvyyksien partaalla, ks. sota 1920:103—105,

fyysilliset olosuhteet vaihtelevat ks. sukupuoliasia 1920:149—154,

Missä suhteessa nyt fyysillisen maailman ruusuristi-seurat ovat tähän todelliseen ks. K-R. 1921:19—22,

Ei elämä tällä fyysillisellä tasolla ole mitään leikkiä — varsinkaan nykyään, ks. ennustus 1923:328, ks. Lagerborg 1924:75—76, Uni ja unenäkö art. 1924:295—301, Sairas sielu art. 1926:228—232,

Ensimmäinen prinssiippi, olemuspuoli, on fyysillinen ruumis ja sen kaksoispuoli, eetteriruomis. Ne ovat tavattavissa kaikkialla, mineraaleissakin. 1928:268—275,

Miten fyysillisen ruumiin »permanenttinen atoomi» toimii? ks. atomi 1930:42,

Jos fyysillinen ruumis on sairaas, silloin tahdon on vaikea toimia muualla kuin älyruumiissa; mielisairaudessa sekin on mahdoton, ks. täydellisyys 1932:242—243.

Förläten faller. kirj. S. Nilus ks. tätä 1920:56—57.

G

»Gallspachin ihmetohtori... 1929:302, 316, 362.

Gandhi. Mrs. Besant asettui jyrkästi vastustamaan Indian äskeistä kansallissankaria ja herättäjää Mahatma Gandhia. Heidän mielestään Gandhin ohjelma oli niin aito teosofinen: hän tahtoi herättää Indian kansaa tulemaan omillaan toimeen, olemaan riippumaton Englannin holhouksesta. 1922:237—239,

Lehdissä kierteli äskettäin uutinen, että Indian suuri kansallisauttaja Gandhi on vapautettu vankilasta sairauden takia.

Olen vastikään pitänyt useampia esitelmiä tästä merkillisestä miehestä. Hän on niitä harvoja poliittisia toimihenkilöitä, jotka järkähtämättä koettavat kulkea Mestarien jälkiä, joiden poliittinen ohjelma kieltää kaiken väkivallan ja jotka mieluummin itse kärsivät mitä tahansa, kuin että hetkeksikään poistuisivat tuuuden ja rakkauden kaidalta tieltä. Gandhin elämäntyö on suurenmoinen, jopa satumainen, sekä sen 20 vuoden aikana, jolloin hän etelä-Afrikassa taisteli indialaisten siirtolaisten oikeuden ja vapauden puolesta (1893—1914), että maailmansodan aikana ja jälkeen, jolloin hän ensin luottaen Englannin hyvään tahtoon ja lupauksiin myötävaikutti siihen, että India tehokkaasti auttoi Englantia maailmansodassa, ja sitten rauhan tultua vähitellen käänsi selkänsä Englannille, kun kaikki tämän lupaukset Indian itsehallinnosta osoittautuivat petollisiksi suunpuheiksi. Gandhi nosti Indian jonkinlaiseen suurlakkoon, kapinaan, jonka tarkoitus oli olla aseeton ja joka sitä olikin, jos kohta vastoin Gandhin tahtoa mellakoita syntyi siellä ja täällä. Mutta kristillinen Englanti ei välittänyt Indian kansan vetoamisesta sen oikeudentuntoon, kristillinen Englanti ei välittänyt Gandhin siveellisestä suuruudesta, — se vangitsi hänet, joka oli aseettoman kapinan sielu.

Niin aina käy maan päällä Jumalan sankarein ja Mestarein lähettiläin, kun he yrittävät jotakin ihmisten hyväksi. Liian surullista on kuitenkin todeta, että Teosofinen Seura lakkasi hyväksymästä ja ymmärtämästä Gandhia, kun hän kehotti kansansa tekemään itsensä taloudellisesti riippumattomaksi Englannista (n.s. non-cooperation). Mutta Gandhi seuraa vuorisaarnaan käytännössä ja T. S. osoitti jo maailmansodan aikana, ettei se usko Jeesuksen Kristuksen rakkaudenoppiin. 1924:49—50,

Helsingin Ruusu-Risti-luennossa on tammi- ja helmikuun aikana puhuttu teosofisen liikkeen Mestareista ja heidän opeistaan. Neljä esitelmiä omistettiin politiikalle Mestarein kannalta katsoen, mikäli sitä heidän omista sanoistaan tunnemme, ja samalla Indian nykyiselle kansallissankarille mahaatma Gandhille,

joka läpi elämänsä on politiikassa noudattanut sitä menetelmää ja ohjelmaa, joka enimmänsä lähenee Mestarein menetelmää ja ohjelmaa.¹⁾ 1924:77,

Käynti Mahatma Gandhin luona, kirj. Max Wardall. — Amerikkalainen teosofi Mr. Max Wardall matkusti äskettäin Indiassa ja kävi m.m. kuuluisan hindulaisen reformaattorin ja profetaan Gandhin puheilla. Hän kertoo käynnistään amerikkalaisen teosofisen aikakauskirjan The Messengerin kesäkuun numerossa. Suomennamme tähän hänen kertomuksensa lyhentämällä muutamia kohtia. 1926: 200—202, ks. Oomoto 1927:381,

Gandhi: Minä experiment med sanningen. — — Mieleen painuvat Gandhin sanat: suurin läksy, minkä olen elämässä oppinut, on kompromissi eli sovitteleminen. 1930:53,

Gandhi Englannissa. 1931:279—280, Annie Besant, Teosofinen Seura ja Intian itsenäisyystaistelu. 1933:28, 308.

Garver, Will R.: Kolmannen asteen veli. Engl. suom. Kyllikki Aspelin-Ignatius. Kustantanut Mystica. — — —

Tätä romaania ei arvostelijan tarvitse kehua, sillä jokainen lukija huomaa sen ansiot. Se on kaunis tarina muutamien toisiaan rakastavien parien henkisestä kehityksestä ja heidän ihmeellisistä kokemuksistaan erään salaperäisen veljeskunnan yhteydessä. Ja se on samalla yhtä opettavainen kuin kaunis. Mutta kaikki lukijat ehkeivät huomaa, missä kirjan heikkous piilee. Tekijä, joka silminnähävästi tietää paljon okkultismista, ei ole niin syvästi perehtynyt Valkoisen Veljeskunnan elämään, että hän osaisi oikein arvostella sen menettelytapoja erilaisissa tilanteissa. Niinpä hän tekee sen jäsenistä salaisia sotavehkeilijöitä, vakoilijoita y.m. Eräs tunnettu adepti, kreivi de St. Germain, esitetään suorastaan suuren eurooppalaisen sodan tuntemattomana johtajana (kirja on kirjoitettu kolmattakymmentä vuotta sitten, jolloin maailmansotaa vain aavisteltiin). Tämä todistaa, että tekijä näkemyksissään lankesi siihen Faust-kiusaukseen, jota Goethe kuvaa runoelmansa toisessa osassa. Todellinen St. Germain, todellinen Valkoisen Veljeskunnan mestari ei sitä tekisi. He ovat Kristuksen rakkauden palvelijoita eivätkä käytä murhaa tai väkivaltaa työskennellessään Jumalan valtakunnan puolesta. Sitä vastoin on kyllä toisia veljeskuntia, jotka yksinomaan pahan ja tuskan

¹⁾ [*julk. kirjana »Jos Mestareita seuraisimme.»]

avulla kasvattavat ihmiskuntaa; ja elämän tien kulkijat saavat aina rukoilla ja valvoa, etteivät kompastuisi varjon veljien asettamiin ansoihin. »Kolmannen asteen veli» on täten kirja, jonka tehtävä on panna lukijat ajattelemaan. Raikkaassa mielessä XVI luku esim. epäilemättä herättää inhoa. Mutta kun useimmat luvut ovat täynnä yleviä tunnelmia, tulee lukijan muuttaa kirjan heikkous omaksi vahvuudekseen, ja silloin tämä amerikkalainen romaani loppulukujensa räikeillä salatieteellisillä sota-kuvauksilla tulee palvelleeksi rauhan ja rakkautta asiaa. Viimeinen loppu on taas ylevän ihana. Kaikkien totuudenetsijän pitäisi tutustua tähän harvinaiseen sisältörikkaaseen kertomukseen. 1926:30—31.

Gautama Buddha, ks. Buddha.

Gautama Buddha ihmisenä ja opettajana kirj. Antti J. Aho. ks. tätä 1931:367.

Gates, Elmer, professori 1914:195—196.

Gebelin, Court de, ks. Cagliostro 1916:11—14.

Gebhard, Mary 1933:311,

Gebhard, Olivia, laulajatar 1930:180, 1931:180.

Geijerstam, K. af: »Modern Vidskepelse». »Den avslöjade Isis». (Teosofia paljastettuna) ks. kristitty 1907:74—77, ks. H. P. B. 1909:134, H. P. B. 1909:140—142,

Onko teosofia humbugia?

Niin naurettavan järjestömita kuin tämä kysymys kuulostaakin niiden korviin, jotka tietävät, mitä teosofia ja teosofinen liike on, on se ehkä joidenkuiden Tietäjänkin lukijain mielestä oikeutettu tällä hetkellä, kun on painosta ilmestynyt kirja nimeltä »Teosofia paljastettuna» (Vihtori Kosonen Osakeyhtiön kustannuksella). Ainakin on yksi arvoisa tilaajamme kirjottanut toimitukselle: »Toivon, että tuota kirjaa arvosteltaisiin Tietäjässä ja selitettäisiin, kuinka oikeastaan on niiden syytösten laita, joita siinä tehdään rouva Blavatskyä ja muita teosofeja vastaan.»

Totta puhuen emme omasta puolestamme kiinnitä suurtakaan huomiota kirjaan »Teosofia paljastettuna». Se on vanhastaan meille tuttu. Se ilmestyi Ruotsissa v. 1897 ja sen oli kirjottanut teosofian ja spiritismin päävihollinen Ruotsissa insinööri K. af Geijerstam. Meitä vähän ihmetyttää, miksi on turvaututtu tuomoiseen muukalaisen tekeleeseen, jos on tahdottu vastustaa teosofista liikettä Suomessa. Miksei ole kirjoitettu jotakin suorastaan siitä teosofisesta liikkeestä, joka on suomalaisille teosofeille tuttu ja läheinen?

Ydinkohta Geijerstamin kirjassa on n.k. Hodgsonin raportti, joka syyttää Mad. Blavatskyä petoksesta. Koska se raportti taas kokonaan riippuu Coulombien ilmiannosta, on sen luotettavuus yhtä suuri kuin Coulombien rehellisyys. Nyt puoliset Coulomb puhuvat ilmiannossaan »pyhästä kaapista», jonka salaisen oven avulla muka tehtiin »ihmeitä». Se joka esim. on lukenut »H. P. Blavatsky ja Viisauden Mestari», tietää todistusten nojalla, että Coulombit ovat valehdelleet. Mikä arvo sitten on annettava heidän ilmiannolleen ja ylipäänsä Hodgsonin raportille?

»Teosofia paljastettuna» on juurukirja. Siinä ei »paljasteta» mitään teosofiaa — jonkun veran sitä hämmennetään ja hunnutetaan —, mutta siinä parjataan ja panetellaan naista, joka ei itse voi puolustautua, ja toisia teosofeja, jotka eivät suinkaan ole pyhimyksiä, vaan eivät liioin semmoisia petkuttajia tai pässinpäitä, jommoisiksi hra Geijerstam niitä kuvaa.

Kaikissa tapauksissa uskomme, että lukijoi-lemme saattaa olla »opiksi ja huviksi», jos puhumme Geijerstamin kirjasta ja tutkimme hie-man, kumpi on humbugia, sekä vaiko teosofia.

Tämän jätämme kuitenkin ensi vuodeksi, koska siitä saattaa tulla pitkäkin kirjoitus ja kuten toivomme mieltäkiinnittävä. 1909:400,

TEOSOFIAN VASTUSTAJAT. I. O n k o teosofia humbugia? art. 1910:26—32, julk. kirjassa Teosofia ja H. P. Blavatsky, ks. P. E. XII.

Kys. Karl af Geijerstam kertoo kirjassaan »Teosofia paljastettuna» että W. Q. Judge itse kirjotteli mahatmakirjeitä ja painoi niihin mahatma-sinettejä. Onko se totta?

V a s t. Ei kai se ole muuta kuin totta. 1911:81,

Kys. Karl af Geijerstam kertoo kirjassaan »Teosofia paljastettuna» mahatma Kut Humin eräässä kirjeessään plagiöörin (varastaneen) erästä prof. Kiddlen Lake Pleasantissa pitämää puhetta ja vielä selittäessään tämän plagiöörin tapahtumista erehdyksestä sanoneen, että Kiddlen piti puheensa Mount Pleasantissa. Kuin mahatma voi noin erehtyä?

V a s t. Katso ensin mitä tästä sanotaan kirjassa »Teosofia ja H. P. Blavatsky», siv. 15. Se edellytys, että mahatma (= mestari) ei voisi erehtyä, on vääriä. Ei mahatmalla voi olla muistissaan kaikkia maailman nimiä enemmän kuin toisillakaan ihmisillä, sillä mahatma elää fyysisissä ruumiissa, vaikka hän henkisesti on verrattoman pitkälle kehittynyt ihminen. 1911:81,

Kys. Miksikä teosofeilla on lupa esittää esim. kirkon vikoja, puutteellisuuksia ja heikkouksia niin huonossa valossa? Miksikä teosofien mielestä eivät niinkään »pyhävihaiset» kirjat kuin Kurikan »Jumalaton kirkko» ja Kiannon »Pyhä viha» ansaitse muuta kuin mielihyvällä lukemista ja harkitsemista? Miksi taasen esim. K. af Geijerstamin »Teosofia paljastettuna» on teosofien mielestä juurukirja ja Geijerstam itse teosofian päävihollinen, sentähden, että hän siinä esittää teosofien ja rouva Blavatskyn heikkouksia, vikoja ja erehdyksiä, joista ehkä suuri osa taitaa olla tosiakin, koska teosofit tuota kiertävät kuin kissa kuumaa puuroa ja ovat niin arkoja ja haluttomia sitä arvostelemaan, vastustamaan ja kumoamaan? Kuinka on asian laita?

Vast. Ero sellaisten kirjain välillä kuin »Jumalaton kirkko» ja »Pyhä viha» toiselta puolen ja »Teosofia paljastettuna» toiselta puolen on silmiinpistävä. Edelliset puhuvat asioista ja jostakin ihmisryhmästä — kuten papeista, — jälkimäinen taas nimitetyistä henkilöistä. Mad. Blavatsky sanoo jossakin, että velvollisuutemme on paljastaa kaikkia yhteiskunnal-

lisiä vääryyksiä ja epäkohtia, kun se voi tapahtua periaatteellisesti ja yleisesti, mutta emme ole kutsutut julkisesti syyttämään ja tuomitsemaan yksityisiä henkilöitä. Omasta puolestani en ollenkaan ajattele, että teosofit olisivat muita ihmisiä merkillisempiä olentoja, ja ettei heillä olisi vikoja ja heikkouksia, mutta toista on omata persoonallisia heikkouksia, toista olla itsetietoinen petturi. 1911:82—82,

Tämmöisillä »paljastuksilla» on ainakin se arvo, että ks. Sai. O:n »Maailmansyntä» 1914:52—59, 1915:155—162.

Genesis ks. Mooses 1908:250.

Geneve 1930:265—267.

Genlis, Stephanie de: Kreivi de Saint-Germain, art. suom. P. E. 1927:356—360.

Genova (Genua) 1911:86, 250, 282, 1912:60, 1913:170.

Georg, Henry: Lähestyköön sinun valtakuntasi, puhe maanvapautuksesta. 1907:203, ks. maa 1910:50—52.

Gerald, sihteerini 1934:13—14, 74—76, 81.

Germain, kreivi de Saint-Germain, ks. Saint-Germain.

Germania, — vanhassa Germaniassa oli Odin, Thor ja Freya ks. kolminaisuus. 1912:115, ks. kansallishaltia 1917:338—339.

Gernet, Nina de 1908:347.

Getsemane ks. Kristinuskon ja maailmanrauha 1927:394, ks. Töll, H. 1928:95.

Gibbon, historiantutkija ks. Joulusymboliikka 1911:356—361.

Gloria in altissimis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis! ks. Kristuksen syntymä 1907:257, s:a 1909 joulul:7, joulu 1919:293—294, Joulukellojen soudessa 1926:310, Kristuksen syntymä 1934:198.

Gloria ks. heraldiikka 1914:149, 1928:84, 1934:237.

Gluckin klassillinen ooppera »Orfeus» avaa nähtäväksemme sekä tuonelat että taivaat ks. Atra 1916:53.

Gnostisismi, gnostikot.

gnostisismi (sen ajan teosofinen tutkimus) ks. Kristinuskon syntyessä 1906:183,

gnostikoilla oli salaisia oppeja? Mutta gnostikot olivat myös ensiajan kristityitä, ks. Kristitty 1907:76—77,

Nyt on ruumistunut paljon sieluja, jotka viime elämässään olivat oppineita gnostikoita ks. Fransiskus 1909:335,

teosofinen liike edustaa meidän päivinämme gnostilaista Kristus-inspirationsia. ks. Tolstoi 1910:400, jälleensynt. 1912:498,

Voidakseen arvostella gnostisismia täytyy olla gnostikko ks. Lehmann 1921:60—61,

Gnostilaisia kirjoituksia oli ensimmäisinä vuosisatoina paljonkin, mutta ks. vuorisaarna 1927:246, Paavali 1929:439,

Teosofia on neitsyt Sophia, josta gnostikot puhuivat, ja neitsyt Sophian elämäntehtävä on synnyttää Kristus, ks. moraalii 1930:93—95, Gnostilaisuudesta 1930:354—356.

Goethe, Johann Wolfgang von

Fünfzig Jahre sind vorüber,
Wie gemischte Tage flohn;

Fünfzig Jahre sind hinüber
In das erst Vergangne schon.

Doch lebendig, stets aufs neue,
Thut sich edles Wirken kund,
Freundesliebe, Männertreue
Und ein ewig sicherer Bund.

Ausgesät in weiter Ferne,
Nah, getrennt, ein ernstes Reich,
Schimmern sie, bescheidner Sterne
Leis' wohlthätgem Lichte gleich.

So! Die Menschheit fort zu ehren,
Lasset, freudig iiberein,
Als wenn wir beysammen wären,
Kräftig uns zusammen seyn!

Näin kirjoitti Saksan ruuri runoilija Goethe juhannuksena 1830, kun looshi »Amalia» Weimarissa juhlallisesti vietti hänen viisikymmenvuotispäiväänsä vapaamuurarina. Goethe oli näet v. 1780 kolmekymmentäyksivuotiaana vastaanottanut vapaamuurarivihkimyksen mainitussa looshissa.

Tänä vuonna maaliskuun 22 p:nä on kulunut 100 vuotta Goethen kuolemasta. Jos Goethe y.m. hänen kuuluisat aikalaisensa, jotka olivat vapaamuurareita, nyt äkkiä astuivat fyysillisen elämän näyttämölle, ihmettelisivät he varmaan suuresti sitä sotaa, jota paraikaa käydään sekä Saksassa että muualla vapaamuurariutta vastaan. »Ovatko kahdenkymmenen vuoden sisästä ihmiset menneet sivistyksessä niin paljon taaksepäin», he kysyisivät, »koska he eivät enää aavista, mitä vapaamuurarius on, vaiko onko vapaamuurarius itse ottanut niin suuria harha-askeleita, että se on pettänyt vanhat ihanteensa?»

Hetken perästä he kuitenkin sanoisivat itselleen: »Eihän jälkimäinen otaksoma ole mahdollinen, sillä kuinka vapaamuurarius silloin muodollisestikaan olisi säilynyt! Ja jos tuo sivistys on ottanut semmoisen taka-askeleen, täytyy meidän surkutella Europpaa ja nykyistä kulttuuria.»

Vapaamuurariuden suuri periaate oli ja on veljeys ja sen jäsenet yrittivät ja yrittävät kasvattaa itseään ja toisia veljesrakkaudessa. Veljeys puolestaan ei viihdy muualla kuin siinä, missä vapaus ja tasa-arvoisuus elämän edessä vallitsevat.

Mitä Goethe oli runoilijana, sen kaikki tietävät. Useimmille on myös tunnettua, että Goethe oli ajattelija, tiedemies ja valtiomies. Mutta monelle on ehkä tuntematonta, että Goethe oli vapaamuurari ja rosenkreuziläinen, että hänellä oli selvät käsitteet magiasta, okkultismista, mystiikasta. Hän teki syystä pilkkaa pseudo-okkultismista huvinäytelmässään »Der Gross-Kophta», mutta erehtyi luullessaan sillä paljastavansa Cagliostroa, jota hän ei persoonallisesti tuntenut. Mutta Faustissaan ja monissa runoissaan hän on asiantuntijalle paljastanut omat salaiset tietonsa, joita ei ole muilla kuin niillä, jotka astuvat fyysilliseen elämään kokeneina sieluina, muihin mysterioihin vihittyinä ja Melkisedekin koulussa viisastuneina.

Kuka muu kuin todellinen ruusuristiläinen olisi voinut kirjoittaa seuraavan Goethen runon?

Es steht das Kreuz mit Rosen dicht
umschlungen.

Wer hat dem Kreuze Rosen zugestellt?

Es schwillt der Kranz, um recht von alien
Seiten

Das schrofte Holz mit Weichheit zu
begleiten.

Und leichte Silberhimmelswolken schweben,
Mit Kreuz un Rosen sich emporzuschwingen,
Und aus der Mitte quillt ein heilig Leben
Dreifacher Strahlen, die aus einem Punkte
dringen.

Von keinen Worten ist das Bild umgeben,
Die dem Geheimnis Sinn und Klarheit
bringen.

Ylevän jännittäviä hetkiä vietin Goethehaus'ssa Weimarissa Saksanmarkallani 1927. Se oli laaja kaksikerroksinen talo torin varrella, läpeensä rikkaan hovimiehen koti hienoine vastaanottosalonkeineen ja lukuisine taideteoksineen. Se oli myös ahkeran ja monipuolisen luonnontutkijan museo kaikenlaisine tieteellisine kojeineen ja runsaine kivinäis-, kasvi- ja eläintieteellisine kokoelmineen useissa huoneissa. Mutta ennenkaikkea se oli kirjailijan tyyssija suurine työhuoneineen, kirjastoineen ja pienine yksinkertaisine makuukamareineen. Siellä oli ajateltu ja siellä oli työtä tehty! Kirjastohuoneeseen ei päässyt, kirjoja ei turistit saanut katsella kuin kaukaa — ja se oli suruni kaikessa suuressa riemussa.

Hengessäni vavisten kuljin tuon suuren vajan huoneissa. Mitä ihmisiä sentään on elänyt tämän maan päällä! Tässä hän on liikkunut, suuri Goethe, vielä vanhuutensa päivinä, tässä istunut, tuossa seisonut työpöytänsä ääressä, tässä keskustellut ystäviensä kanssa, tuossa rauhassa levännyt!

H. P. Blavatsky mainitsee »Salaisessa Opissaan» monta kertaa Goethen nimen, toistaen otteita hänen runoistaan ja kirjoituksistaan. Harvoim syntyy semmoisia neroja kuin Goethe, ja armoitettu on se maa, jossa ne syntyvät. Sentähden kysyinkin hengessäni Weimarissa vaeltaessani: sinä armoitettu Saksa, koska nouset uudestaan oman menneisyytesi tasalle? 1932:69—71.

Goetheanum, antroposofein kaunis ja taiteellisesti omaperäinen päämaja Dornachissa (Sveitsissä), joka perustettiin pari vuotta ennen sotaa, mutta valmistui vasta muutama vuosi sitten, paloi uuden vuoden yönä perustuksiaan myöten. Tohtori Steiner oli illalla

pitänyt esitelmän suuressa luentosalissa, ja yöllä tuli syytyä arvattavasti vihamiehen käden kautta. Otamme sydämestämme osaa tähän antroposofiveljämme kohdanneeseen onnettomuuteen, joka tietysti vaikeuttaa henkistä työtä joksikin aikaa eteenpäin. Iloitsimme kuitenkin suuresti kuullessamme, että heti päätettiin pystyttää päämaja uudestaan entistä ehompana. Kyllä Saksan paljon kärsinyt kansa on ihailtavan sitkeä ja luja. 1923:37.

Gogin sofa. 1913:50, rs. raamattu 1921:124.

Goki: Egyptiläisiä satuja. Kirja sisältää 29 haaveellisia-runollista tarua täynnä egyptiläistä tunne-elämää ja uskonnollista mystiikkaa. Sopivat ääneen luettaviksi seuroissa ja kokouksissa. Johdatuksena on tekijän kirjottama lyhyt esitys egyptiläisestä uskonnosta. 1917:452.

Golgata. — Ole sinäkin ensin ihmisen poika, kulje ihmisen pojan kärsimystietä Getsemanesta Golgatalle ja anna itsekkyytesi kuolla ristipuulla, ks. Kristinuskko ja maailmanrauha 1927:394.

Yhdeltä puoleltaan Golgatan mysterio merkitsi eetteriruumiin spiritualisoimista. ks. ylösnousemus 1929:143.

tie Golgatalle, jota jokaisen ihmisen täytyy kulkea, ks. H. P. B:n itämaalaisuus 1931:123—129.

Golovin, Leo 1923:227.

Gottlanti 1928:41—43.

Graal. — Valkoinen Veljeskunta otti mannan auringosta vastaan ja valitsi mad. Blavatskyn inhimilliseksi Graalin maljaksi 1930:36—39, Graalin ritari 1933:244.

Grand Orient, Ranska, ks. vpm. 1932:37—38.

Gray, Mrs. 1934:75—76.

Gregorius Nyssalainen, kirkkoisä ks. paha 1910:286—287.

Gripenberg, Maggie 1917:148.

Griselda, Madame, laulajatar 1912:402.

Grottenfelt, Arvid, professori 1906:266, 1907:114, ks. ennustus 1920:50—54.

Grotte-mylly 1928:41.

Grönberg, A. 1921:464—465.

Grönberg, H. 1924:221.

Grönroos, U. E. — nimim. U. E. G. 1924:89—90.

Guaita, Stanislas de, nerokas Salatieteellinen kirjailija, 1921:20.

Guinness, H. Grattan, tri 1921:124.

Guru, ks. opetuslapsi 1924:162—163.

Gustafsson, Mimmi, neiti 1908:96, 384, 1909:38.

Gustavsson, A. rouva 1908:62.

Guttmann, Luise J. 1913:260, 1914:195.

Gyldenstolpe, Martha, kreivitär 1922:106—115.

Göteborg, 1905:29, 1933:244, 245.

Göteborgin kauppalehti 1932:158.

H

Haarla, Lauri.

Lauri Haarla on helmikuun »Sanassa» kirjutuksessa »Veljeydenaate ja sosialiset kysymykset» tuonut ilmi seuraavan aito teosofisen näkökannan:

»Mutta voin jo viitata kuitenkin yhteen, myös Hellaan ajalta saakka eläneeseen aatteeseen, joka on eroittamattomassa yhteydessä veljeydenaateen kanssa sen koko laajuudessa. Voin viitata sielun sopusoinnun aatteeseen. Sielun harmonia vapauttaa ihmisen ristiriidoista, antaa ymmärtämyksen suuren lahjan. Mikä on sitten tuo sielun tasapaino? Selitän sen muutamalla sanalla: Me voimme nykyisen sielutieteen mukaan tarkastella jokaista sielunelämän eli tajunnan tapahtumaa kolmelta eri puolelta, me näemme sen älynä, tunteena ja tahtona. Jos me nyt näemme ihmisen, jonka sielunelämässä tunnepuoli on vallitsevana ja hän kiihkeän, umpimähkäisen tunteen ajamana rientää elämässään äärimmäisyydestä toiseen, synkkyydestä remuavimpaan mielentilaan, horjastelee halusta haluttomuuteen, emme sano tuolla ihmisellä olevan sieluntasapainoa, sillä hän on omien mielenliikutustensa alainen, niiden orja. Mutta ei myöskään ihminen, joka noudattaa kaikessa vain kylmän järjen päätelmiä, ole harmoniaa saavuttanut, hän lankee itsekkyyteen, hän jäykistyy, hän ei elä elävää elämää. Sielun tasapainon aate väittää siis, että vasta kolme sielunelämän ainesta tasapainoon saatettuna tuo ihmiselle rauhan: kirkkaan älyn, josta lempeä tunne poistaa itsekkyyden ja jotka molemmat elämän toiminnossa vie voittoon luja siveellinen tahto. Tämä harmonia-aate avaa tien veljeydenaateen korkeille kunnalle. Väitän: vain sille tasolle pyrkivät tai nousseet miehet ratkaisevat yhteiskunnan riitakysymykset.» 1917:157,

Haarlan »Synti», jota on esitetty Kansallisteatterissa, on suomalainen kappale, jota kannattaa katsoa. Puutteellisuutensa sillä voi olla ja näyttämöllisesti se voi olla — varsinkin viimeisessä näytöksessä — jonkun verran tekaistu, toisin sanoen heikko, mutta elämää siinä on, jännitystä ja virkeyttä, ja sanomista tekijällä on ollut. Miellyttävä on hänen tapansa käsitellä kaikkia ihmisiä omalla tavallaan rakastettavina, vaikka kaikilla on suuret heikkoutensa. Tämä on toista kuin ihmisten jakaminen hyviin ja huonoihin tai miellyttäviin ja vastenmielisiin. Tekijän sympatia ja ymmärtämys on kaikkien puolella. Toiseksi teosofia erikoisesti liikuttaa tekijän yritys saada hyvä, anteeksiantavaisuus ja rakkaus voittamaan lopulta kaikkien sieluissa. Tämä on teknillisesti vaikea tehtävä, mutta katsoja uskoo kappaleen

henkilöiden herämykseen, ellei hän ehdoin tahdoin asetu vastakyynteen. 1924:77.

Haaveilija, haaveilu

Haaveilija, kirj. P. E. ks. P. E. XII.

Yhtäkaikki on juuri haaveilijoiden pieni etuvartiosto ihmiskunnan varsinaisena toivona, ks. paha, art. Ei pahaa pahalla. 1906:187—189,

Se on haaveilijan ohjelma, ks. kansa art. Kansallinen 1906:192, ks. uskonto 1906:235—236, ks. Tao-Te-King. 1907:9—10,

Kys. Löytyykö ihmistä ilman haaveilua eli utopiaa?

V a s t. Jos tarkoitat utukuvia erityisestä persoonallisesta onnesta, luulen, että useimmat kokeneet ihmiset eivät semmoista haaveile. 1911:47,

haaveilijat ovat vain ennenaikaisesti kokeneet, mitä kerran on oleva kaikkien ihmisten henkisenä omaisuutena, kuitenkin ks. tajunta 1915:54,

Olisin muuten tuntenut itseni kovin yksinäiseksi tänä haaveiluajana, sillä kotiväkeni ei innostunut teosofiaan. 1915:55—59,

»haaveilijaa», joka omistaa elämänsä ja henkensä jollekin aatteelle ks. Wetterhoff-Asp 1915:496—498,

On hyvä haaveilla, mutta hyvä ei ole ummistaa silmiään elävälle todellisuudelle. Se joka ks. »kristitty» 1917:7,

haaveilija-ihminen ks. Kristus, art. 1917:439—442,

Puoli vuotta sitten saatoin vielä haaveilla seuraavasti: 1918:64—68,

Teosofia on noiden haaveilijoiden puolella. 1918:66—68,

Sitä odottaen olen mieluummin kömpelö haaveilija kuin ahdasmielinen puolue-ihminen tai verinen terroristi, ks. politiikka 1919:261,

Haaveilla kyllä saatamme, ja ks. sota 1920: 198—199,

Minä sanon, että jos semmoisia haaveilijoita olisi enemmän maailmassa, ei olisi niin paljon kurjuutta, tietämättömyyttä ja tuskaa ihmisten yhteiskunnallisissa ja valtiollisissa oloissa, ks. käytännöllisyys 1920:374,

Tuonen puolelle on siirtynyt kaksi miestä, jotka ovat piirtäneet nimensä syvälle aikamme poliittisen historian muistitauluun: Wilson ja Lenin. Molemmat olivat haaveilijoita, idealisteja, joille kohtalo tarjosi suurenmoisia tilaisuuksia unelmien toteuttamiseksi, mutta molemmat epäonnistuiivat, kun aate oli muutettava todellisuudeksi, — ja ken tämän maan päällä semmoisessa tapauksessa onnistuisi?

Wilsonin unelma oli maailman rauha, Leninin onnellinen yhteiskunta. Wilsonin näyssä kan-

sat luopuivat aseistaan ja ratkaisivat ristiriitansa järjen teitä, Lenin haaveili yhteiskunnasta, joka isällisesti piti huolta jokaisesta jäsenestään.

Kun Wilson sodan uuvuttamalle maailmalle kertoi rauhanohjelmastaan ja sen neljästätoista pykälästä, ihastuivat ihmiset ikihyviksi ja Saksan kansa liittolaisineen uskoi, että Amerikan mahtava presidentti oli mies, joka kykeni ajamaan ohjelmansa läpi. Wilson itse uskoi, ja hirmuinen oli hänen pettymyksensä, kun hän huomasi, että hänen liittolaisensa, joita hän sodassa oli auttanut, — Ranska ja Englanti etunenässä, — eivät vähääkään välittäneet hänen jalosta ohjelmastaan, vaan tekivät hänestä narin historian tuomioistuimen edessä. Hän sai silloin kuoliniskun sydämeensä eikä noussut enää henkiselä tautivuoteeltaan. Antakoon kuolon uni hänelle nyt uutta voimaa, jotta hän monta vertaa suuremmalla tarmolla, lujudella ja päättäväisyydellä kykenee maailmaa uhmaamaan, seisomaan aatteensa puolesta yksin ja vaikkapa omin voimin voittamaan, kun hän ensi kerralla uudestaan saa koettaa, missä määrin kansat ja valtiot ovat johdettavissa valistuksen tielle.

Kun Lenin kevätkesällä 1917 julisti Venäjän hurmaantuneelle kansalle, että vapauden päivä oli koittanut, onnen ja rauhan päivä, jolloin miekat taottaisiin auroiksi ja maa tulisi kansan omaksi, silloin ihmisystävä kysyi itseltään ihmetellen, oliko vihdoon poliittisesti vaikutusvaltaisten ihmisten piiriin ilmestynyt henkevä ja kaukonäköinen suursielu? Oliko vihdoin nouseva hallitus, joka luopuisi ahneudesta, vallanhallusta, häikäilemättömyydestä ja väärin keinojen käyttämisestä?

Uskon mielelläni, että Lenin oli vilpittön idealismissaan, vaikka kammolla muistelen sitä venäläistä, joka samalla kuin hän sanoi olevansa Leninin ihailija ja kommunisti vakuutti, että kaikki puhe aseista luopumisesta oli Leninin puolelta paljasta diplomatiaa ilman syvempää tarkoitusta: »hän houkutteli noilla lapsellisuuksilla joukot puolelleen». Eiköhän pikemmin Leninin sieluntuska ollut suuri, kun elämän realiteetit nousivat hänen eteensä ja hän luuli huomaavansa, ettei joukkoja voinut hallita ilman väkivaltaa ja lain kovuutta?

Lenin oli luonteeltaan paljon lujempi kuin Wilson — hän oli ulkonaisesti kärsinyt paljon enemmän elämänsä varrella. Kun hän nyt huomasi joutuneensa umpikujaan, ei hän masentunut eikä peräytynyt kuten Wilson: hän luopui mieluummin unelmastaan tai paremmin sanoen unelmansa hengestä ja elämästä saadakseen sitä toteuttaa edes muodollisesti ja näennäisesti. Hän jatkoi siis haikilematta kansansa onnellistuttamista, antaen tarkistetussa ohjelmassaan sijaa väkivallan kaikille vanhoille muodoille. Missä määrin hänen onnistui luoda onnea Venäjän kovia kokeneelle kansalle, siitä tuomitkoon Venäjän kansa itse.

Molemmat poliittiset merkkihenkilöt ovat nyt astuneet kuoleman valtakuntaan puhdistuakseen vioistaan ja erehdyksistään sekä kehittääkseen ja toteuttaakseen taivaassa unelmiensa todellista inhimillistä sisältöä. Kun heidän henki-

minänsä palaavat maan päälle, seisoo karman enkeli kummankin syntymän ovella, tarjoten palkkaa ja vaatien sovituksia. 1924:47—49.

Jonkun ajan kuluttua oppineet muuttavat katsantokantansa, mutta »haaveilijat», ne muuttavat maailman, ks. Lagerborg 1924:76.

Teidän ohjelmanne on haaveilijani ohjelma. — Haaveili jäin .. taikka kukaties kaikista käytännöllisimpien ihmisten. ks. politiikka 1929:53,

Onko oikein haaveilla? Onko lupa joskus unelmoida, uskoa ja toivoa? Onko luvallista piirtää pilvilinnoja tulevaisuuden taivaanrannalle? Ehkä kylläkin, mutta onko oikein siitä puhua?

Aurinko on tällä hetkellä Kalojen merkissä, ja kalat varmaan näkevät paljon unta uidesaan ja katsellessaan mykkää maailmaansa. Heidän elämänsä on hiljaista, eivätkä he kellekään kerro, mitä ajattelevat. Kalat pelkäävät ääntä, niin että pakenevat, elleivät mene tainnoksiin. Kalat uneksivat, mutta eivät siitä puhu.

Olisiko meidän ihmistenkin oltava mykkiä? Vaikenemisenläksy on hyvä. Kielemme on luonnostaan liukas. Se saisi oppia itsehillintää. Jos on asioita, joista täytyy vaieta, on enemmän vielä asioita, joista ei kannata puhua. Missä on siis kultainen keskitie?

Kultainen keskitie on vaikuttimessa.

Ei ihmiselle ole puhekyky annettu vain sitä varten, että hän vaikenisi. Mutta ei myöskään sitä varten, että hän vain turhia löpöttelisi. Turhia hän saa puhua. Välistä on hyvä puhua »turhia», kun sillä ilahduttaa, lohduttaa tai rohkaisee. Toisinaan taas myötätunto tulee parhaiten ilmi vaikenemisessä. Totuus kallistuu vaikenemisen puolelle, rakkaus puhumisen. Kultainen keskitie löytyy, kun rakkaus ojentaa kätensä totuudelle. 1931:73.

Haavio, Martti: Ikuisia ajatuksia. Tällä otsikolla on Werner Söderström O.Y. julkaissut Martti Haavion toimittaman ajattelma-kokoelman, joka sisältää suurten miesten ja naisten lausuntoja eri elämäntilanteista. Hyvästä kokoelmasta kaipaamme nykyisten teosofien ajatelmiä! 1926:332.

Haden-Guest, L. tri 1916:95.

Haeckel, Ernst, filosofi.

Haeckelin materialistinen ilo-sofia on voitettu kanta. Kuuluu englantilainen tiedemies Sir Oliver Lodge kirjottaa Hibbert Journalissa: »Haeckel on niin sanoaksemme kaikua ääni viime vuosisadan keskivaiheelta. Selvästi ja kaunopuheliaasti hän esittää niitä mielipiteitä, jotka silloin olivat valalla ajattelijain piireissä. Mutta nuo mielipiteet olivat sitä laatua, että ajattelijat itse sangen pian ja pikemmin vielä heidän seuraajansa olivat pakotetut hylkäämään ne tieteen edessä. Tänäpäni nuinmuodin prof. Haeckelin ääni on ääni, joka huutaa korvessa. Hän ei laisinkaan ole etuvartioston päämies: hän on päinvastoin marssivan joukon kaatunut, joskin urhoollinen vänrikki; toverinsa ovat hänet jättäneet, sillä he pyrkivät eteenpäni uusia teitä pitkin». Professori Lodge on kuten tunnettu in-

nokas yliaistillisten ilmiöiden tutkija, jota vastoin Häckel ei tahdo kuulla niistä puhuttavankaan.

Le guetteur. 1905:30,

Ernst Haeckel, Världsgätorna, siv. 390 ks. Kaita tie 1907:57 muist., ks. Bölsche 1907:111—113,

Ettekö tiedä, että Häckel, joka vielä on materialismin eli niinkuin hän sanoo monismin tunnustaja, itse asiassa jo on antikvaarinen, hanaikainen? Hänellä on samat mielipiteet kuin hänellä oli 50 vuotta sitten. Kaikki jotka ovat seuranneet tieteen edistystä, ymmärtävät, että materialismin aika on ollut ja mennyt. 1910:28.

Haefliger, herra 1911:87.

Hagmanin Yhteiskoululla 1928:140.

Hahl, Jalmari

Juhana herrtua, Jalmari Hahlin uusi kappale, jota paraikaa Kansallisteatterissa näytellään, on historiallisesti mitä mieltäkiinnittävin. Sen tapahtumat ovat siltä ainoalta ajalta, jolloin Suomessa oli oma hallitsija ja oma hovi (1555—1563). Tekijä antaa Juhana herttuan alussa ymmärtää, että Suomea oikein hallitakseen hänen pitäisi kokonaan antautua kansaa kohottamaan ja sivistyttämään, sen aineellista ja oikeudellista tilaa parantamaan; Juhanan omanatuntona ja neuvonantajana tässä on hänen rakastamansa suomalainen tyttö. Maailmanpolitiikka, epäluulo veljeensä, Ruotsin kuningasta, kohtaan ja oma kunnianhimo houkuttelee hänet kuitenkin pois nuoruuden ihanteitten polulta, ja kohtalon mahti, kerran herätettyinä, pakottaa hänet sitten kulkemaan ulkonaisen loiston ja ulkonaisen nöyryytyksen vaihtelevaa tietä. 1917:196.

Hahl, Nils-Gustav 1933:1—2.

Hahn, Helena ks. H. P. B. 1931:106—107.

Hahn, kreivi Peter Hahn von Rottenstern Hahn. H. P. B:n isä ks. H. P. B. 1931:106—107.

Hajaannus.

Meidän on iloittava kaikesta hajaannuksesta, eroamisesta ja uudelleen luomisesta, ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:333—334.

Hakaristi on salaisen opin ja vihityn veljen vertauskuva, ks. Salomonin sinetti 1907:251,

Hakaristi art. 1928:34—43.

Hakkarainen, Aaro 1914:500—501, 506—507.

Hallberg [*Hallaperä], Reino 1923:229.

Halleyn kometta ks. pyrstötähti 1910:53.

Hallitus, hallitseminen.

Viisaan hallitsijan ehtona on, että hän tuntee kansansa pyhimmän tahdon, viisaan kansanvaltan ehtona on, että kansa tuntee itsensä. 1907:31,

Olen joskus ajatellut, että jos olisin jonkun maan, sanokaamme Suomen, hallitsija, olisi ensimmäinen teosofinen toimenpiteeni seuraava, ks. maa 1910:49—52,

Jumala — todellinen hallitsija — palvelee kaikkia; niin myös täydellinen ihminen, jonka ihanne meidän silmiimme kajastaa, ks. tieto 1910:53,

hallita näkyväisessä maailmassa henkisen kulttuurin valtikalla, ks. heraldikka 1914:150,

Eivät kansat sotaa tahdokaan, vaan huonot hallitukset. Mutta huonot hallitukset kukistui-

sivat pian, ellei niillä olisi sotajoukkoja käskettävänä, ks. Suomi 1917:153—157,

Kuinka soisin maatani, hallittavan? art. sarja 1918:18—24, 60—68, 116—120,

Hallituskysymys on arimpia kysymyksiä, ks. kuningas 1918:96,

Sanottakoon mitä tahansa monarkista hallitusmuotoa vastaan ks. Suomi 1918:162—163, yhteiskunta 1919:230,

Minä-tajunta tekee ihmisestä yksilön, samalla tavalla hallitus ja hallitsija tekee yhteiskunnasta silminnähtävän yhtenäisyyden ja kokonaisuuden. — Minkälainen on tuo hallitus siten oleva? Tasavaltainen vaiko monarkinen? — — — Kuka hallitsee? — — — Uudessa yhteiskunnassa ei ole hallitsijaa, vielä vähemmän yksinvaltiasta, sillä hallitusvalta on jaettu useammalle kädelle. — — — Mikä niin ollen hallitus on uudessa yhteiskunnassa? — Se on symboli ja yhdistävä rengas. 1921:36—40,

Kuka hallitsee maailmaa. art. Ilmavallan hallitsijat, art. ks. Valon ja varjon veljet. 1922:100—105,

hallitus, joka luopuisi ahneudesta ks. haaveilija 1924:48—49,

Laillisen kuninkuuden taustana oli ennen »Jumalan armo», nyt on hallitsijan vallan takana »kansan tahto»; ja kansa, tuntien kykenemättömyytensä valitsemaan oikean hallitsijan itselleen, rajoittaa hänen valtaansa mahdollisimman suppeaksi, ks. apostolit 1924:246—247.

Halonen, Anni 1927:162.

Halonen, Emil, kuvanveistäjä.

Emil Halonen, tunnettu kuvanveistäjämme, avasi tammikuussa Helsingissä Ateneumissa näyttelyn, jossa oli nähtävänä yhdeksättä kymmentä suurempaa ja pienempää taideteosta viimeisen kymmenen vuoden työkaludelta. Emil Halonen on elämäntarkoitukseltaan teosofi — yksi monia teosofisia taiteilijoitamme, — ja tämä teosofinen harrastus tulee näkyviin hänen taiteessaan, — niin, hänenkin taiteensa on uusi todiste siitä, kuinka lähellä toisiaan ovat teosofia ja tosi taide. Emil Halonen pyrkii taiteessaan totuuteen — tähänän onkin tosi taiteen a ja o, — mutta hän ei tyydy pintapuoliseen totuuteen, siihen todennäköisyyteen, joka niin monia etsijöitä houkuttelee. Hän pyrkii totuuden ytimeen, syvällä pinnan alla piilevään henkeen ja elämään. Eheän teosofisesti vaikuttaa hänen ihana Kristuskuvansa, luonnollisessa koossa puuhun veistetty. Kuinka rauhallisena se siinä seisoo, millä myötätunnon säälillä se katselee ihmisiä ja elämää. Eikä se kuitenkaan ole mikään yliuonnollinen fantasiakuva, vaan elävä, läpeensä inhimillinen ihminen, joka on itsensä ja maailman voittanut ja päässyt ikuiseen rauhaan. Todella mestariolento, jonka puoleen luottamuksella kääntyisi! Paikallaan se olisi teosofisessa tempelissä — samoinkuin viehättävä Marjattakin, ja jos T. S. olisi rikas, voisi se edistää kulttuuria ja kehitystä suosiolla teosofista taidetta. Näytteillä oli myös Pekka Ervastian marmorinen rintakuva, joka lienee Teosofiselle Seuralle ostettu. 1919:64,

Kuvanveistäjä Emil Halonen on saanut valmiiksi uuden erinomaisesti onnistu-

neen korkokuvan Pekka Ervastista, ks. P. E, II 1921:576, 1923:226, 1925:236, 1926:173, 1928:96.

Halonen, Heikki 1912:401, 1920:382.

Hallusinatio ks. Sairas sielu art. 1926:230—232.

Haltia, ks. myös Kansallishaltia.

ks. lapsi 1909:132—133, Ihmeellinen puu 1912:150—151, kuolema 1925:334, teosofia 1926:2—10, haltiat ovat leikkilisiä ks. spiritismi 1927:79,

Näkymättömässä maailmassa ympäröi meitä toiseksi lukematon joukko mitä ihanimpia haltioita ja luonnonhenkiä, ks. Suomen tulevaisuus 1928:204—208, apportti 1929:314,

Kys. Kuka oli »Siniviitta viian eukko», joka tuli Kullervoa vastaan, kun hän oli menossa Untamon kylään kostoretkelle?

V a s t. Lönnrot selittää oikein sanoessaan, että se oli Tapion, metsän väkeä, haltia. 1930:178.

Hamartia

Se kreikkalainen sana, joka on suomennettu »synniksi», on näet hamartia, ja hamartia tarkoittaa semmoista sieluntilaa, jolloin ihminen — vielä onnistumatta — yrittää olla täydellinen ja noudattaa Kristuksen käskyjä. Hamartia merkitsee »ampumista maaliin siihen osaamatta», ja ainoastaan henkisesti laiskat ja heräämättömät ihmiset ovat »ilman syntiä», ks. sota 1920:198—199.

Hammar, tri 1914:251.

Hamon, kreivi ks. Cheiro 1923:111.

Hanish, Otoman Zaradusht, tri. — »Uusi ruokajärjestelmä» niminen jatkuva kirjoitus tulee varmaan herättämään ihastusta monessa Tietäjän lukijassa. Koska silloin tällöin kysytään, minkälainen »teosofinen» ruokajärjestelmä on oleva, katson sopivaksi julkaista tämän mieltäkiinnittävän ja sisältöriikkaan kirjoituksen. Se ei ole »teosofinen» missään dogmatisessa merkityksessä, sillä teosofista ruokajärjestelmää ei ole olemassa; korkeintaan voi sanoa, että kasvissyönnön yleensä on teosofien kesken hyväksytty, mutta kyllä on teosofeja, jotka syövät lihaakin, eikä vegetarianeilla ole mitään oikeutta teosofeina asettua tuomareiksi.

Sitävastoin jokaisen kasvissyöjän oikeus ja velvollisuus on puhua asiansa puolesta ja levittää tietoa luonnollisemmasta ruoka järjestelmästä, joka ei ainoastaan ole ruumiilliselle terveydelle edullisempi kuin »egyptiläiset lihapadat», vaan myös on avuksi ihmiselle hänen pyrkiessään ajatustensa ja tunteittensa heräksi. Tästä syystä onkin teosofinen aikakauskirjamme silloin tällöin ottanut asian puheeksi.

Nyt alkavan esityksen n.k. Mazdaznan (lue: masdaasnan) — ruokajärjestelmästä on alkupe-
räisesti kirjottanut tohtori Otoman Zaradusht Hanish (Chicago, U.S.A.). Suomennos on lyhentämällä tehty David Ammannin saksalaisen mukaelman mukaan. Tohtori Hanish ei ole Teosofisen Seuran jäsen; hän on oman Mazdaznan-liikkeen johtaja, mestari ja profeetta. Häntä ei kuitenkaan millään tavalla voi verrata amerikkalaisiin tusinaprofetteihin. Hän on syntyperältään venäläinen (synt. 1844), mutta on kasvatettu Persiassa muutamassa luostarissa ja on täten pienestä pitäen tutustu-

nut ikivanhan (persialaisen) viisauden oppeihin ja mysterioihin. Hänen maailmankatsomuksensa on — niinkuin sopii odottaa — miltei teosofinen ja hän sanoo olevansa lähetetty alkamaan uutta rotua, jonka tähden hän panee erityisen painon ihmisen fyysillisen elämän puhdistamiselle. Hänen tietonsa fyysillisen elämän laista näyttävätkin melkein tyhjentymättömiltä ja hämmästyttävät usein omaperäisyydellään. Vaikkei hän ole toiminut julkisesti Amerikassa kuin v:sta 1900 lähtien, on hän jo saavuttanut melkoisen kannattajajoukon, ja ovat hänen aatteensa nykyään levinneet Euroopaankin, missä varsinkin Saksassa hänen järjestelmänsä herättää huomiota teosofismielisten kesken. Hänestä itsestään kerrotaan merkittäviä seikkoja. Hän on terve ja voimakas kuin nuori mies — ulkomuodoltaankin miltei nuoruuskaisen näköinen — ja työkyvyssään voittamaton. Hän osaa kaksitoista kieltä, hän on kirjailija, puhuja, runoilija, säveltäjä — ja sen lisäksi mitä etevin ammattimies kaikilla elämän aloilla: maanviljelijä, latoja, mekaanikko, kemisti, kokki, leipuri j.n.e. Tämä kuuluu sadulta, mutta nämä tiedonannot olen saanut kaikkiin puolin vakavasta aikakauskirjasta »Mazdaznan». Jos joku Tietäjän lukijoista Chicagossa osaa englannin kieltä, kehoitetaan häntä käymään Mazdaznan-päämajassa, osoite: Mazdaznan Publishing co.; 3016 Lake Park ave., Chicago. 1909:208—209.

Eräs suomalainen T. S:n jäsen Chicagossa, Miss H. Söderman, kirjotti minulle elokuun 4 p:nä seuraavasti:

»Olen juuri lukenut heinäkuun Tietäjässä kirjoituksenne tohtori Hanish'ista ja kehotuksenne käymään mazdaznan päämajassa täällä Chicagossa. En voi olla teille siitä kirjoittamatta. Se on aivan lähellä asuntoani ja olen siellä useasti käynyt. Täytyy minun sanoa että heidän temppekinsä ja jumalanpalveluksensa on kaunein mitä olen koskaan nähnyt, vaikka olen käynyt täällä luullakseni ainakin viidessäkymmenessä eri kirkkokunnan kirkossa. Kävin siellä sielulleni virkistystä hakemassa, ennenkuin löysin Teosofisen Seuran. Olen kuullut että tohtori Hanish on kuudenkymmenen vuotias, vaikka hän liikkuu nuoruuskaisen nopeudella, enkä suinkaan arvaisi häntä yli kolmenkymmenen vuotiaaksi, miellyttävää ja yksinkertaista vaikka samalla syvälle käypää on hänen puheensa ja yksinomaista hänen personalisuutensa. Mielenkiinnolla olen hänen opetuksiaan useasti seurannut. Hänen lausepartensa on »stand alone, and mind your own» (seiso yksin ja pidä omista asioistasi huolta).

Epäilemättä on hän harvinaisen pitkälle kehittyneet henkilö ja on hänellä siten käsitykseni mukaan tietysti oma tehtävänsä maailman kehityksessä.» 1909:271,

Tässä numerossa on taas kirjoitus tohtori Hanishin mukaan, ja tulevat ne jatkumaan. [*ks. Liite] 1910:87, 284—285, ks. vesi 1924:37.

Hankanen, A.

Itse asiassa minulle on suuri ilo kertoa, että eräs amerikkalainen jäsenemme ja minun ystäväni Mrs. A. Hankanen on jo tätä samaa työtä

runsaalla kädellä muistanut. Kun ks. looshityö 1925:264.

Tervehdys.

Sydämellinen tervehdys kaikille Ruusu-Ristiläisille täällä Amerikassa! Toivon kaikilta lämmintä osanottoa ja uhrautuvaisuutta Suomen Teosofisen Kansanopiston perustamisen hyväksi.

Mrs. Amanda Hankanen, Sointula, B. C. 1925:457.

J. R. H A N N U L A

Hannula, Johan Rikhard = lyhennettynä J. R. H. nimim. J. R. H. ja Johannes Kotipelto [*ks. Liite]

J. R. H:n kysymyksiä ks. ihminen 1907:165—166, ja kuuketju 1909:300—301.

Teosofia Somerolla 1913:55,

J. R. H:n lahjoja 1913:107, 216, 261, 311,

Teosofia Somerolla J. R. Hannula kirjottaa 1913:464, J. R. H:n lahjoja 1914:96,

Aateveljille. kirj. J. R. H. 1914:311—312,

Teosofinen työvainio. Innokas aatteamme harrastaja J. R. H. kirjottaa 1915:144,

Ei ole muuta perustusta. kirj. J. R. H. 1915:137—139, H. E. W:n vastine 1915:238—239, [*edellisten johdosta kirjoittaa P. E.] Toim. huom. Onko oikeastaan niin suuri ero J. R. H:n ja arv. vastaajan H. E. V:n kannan välillä? Edellinen kirjoituksessaan pitää silmällä sitä Jeesuksen inhimillistä tahtoa, joka ilmenee Getsemanen rukouksessa: »ei niinkuin minä tahdon».

Jälkimäinen painostaa Jeesuksen ennakkotietoa kuolemaantaan ja hänen Mestarivoimaansa, jolla hän olisi voinut vihollisensa voittaa. Mutta kumpikaan ei kiellä sitä, että Jeesus alisti oman tahtonsa korkeamman tahdon ja tarkoituksen eteen. Ei kukaan voine sanoa, että paimen, joka vapaaehtoisesti »antaa henkensä lammasten edestä», itse olisi toivonut tulevansa sutten ravinnoksi. Värsy Joh. 10:18. »Ei kukaan ota henkeä minulta vaan minä panen sen itsestäni. Minulla on valta panna se ja minulla on valta ottaa se takaisin» — ei loppu tähän vaan jatkuu: »sen käsken sain minä Isältäni». Moni totuuden marttyyri on, kuten Jeesus, edeltäpäin nähnyt kohtalonsa eikä ole tahtonut sitä paeta eikä välttää. 1915:239—240, Kristususuhri. kirj. J. R. H. 1915:354—356,

Teosofian harrastajille. kirj. J. R. H. 1915:301—302, J. R. H:n lahj. 1915:312,

Niille monille teosofisen työn ystäville, jotka ovat kyselleet syyt, miksi ei teosofisia puhujia nykyään liiku maaseudulla esitelmiä pitämässä ja kirjoja myymässä, voin nyt ilmoittaa, että marraskuun 1 p:nä Someron Osuusmeijerin isäntä J. R. Hannula on vapaa toimestaan ja aikoo sen jälkeen antautua teosofiseen työhön. Tämän innokkaan asianharrastajan tulevaan työsuunnitelmaan kuuluu matkustaminen ja esitelmöiminen maaseudulla ja kirjallisuuden kaupittelu. Herra Hannula on jo tunnettu teosofisena puhujana kotipitäjässään ja sen lähiseuduilla ja on hän Tuonenkylän kesäkursseissakin pitänyt esitelmiä. Että hän on syvästi perehtynyt teosofiseen maailmankatso-

mukseen, todistavat hänen monet sanomalehti-artikkelinsa ja hänen kirjansa »Vallitseeko ihmiselämässä laki?» ja vastikään ilmestynyt »Ryövärinä ristillä». Meidän täytyy sydämehtämme iloita, että teosofisten työntekijäin harvakuinen joukko täten taajenee. Tuottakoon veli J. R. H:n vastainen työ runsaasti siunausta. 1915:402—403, 406—407, 454—455, 456, 1916:44—45,

J. R. Hannula, väsymätön teosofinen työntekijämme, mainitsee yksityiskirjeessä muutamia numeroita, jotka ansaitsevat tulla Tietäjän lukijoiden tietoon. Hän alotti kiertävän puhujan ja kirjakauppiaan toimensa marraskuussa viime vuonna ja on sen jälkeen (huhtikuun 3 p:ään saakka) puhunut 83 tilaisuudessa. Kuulijoita on ollut joskus 100, joskus ehkä 4. Esitelmissä on ollut 10 pennin, joskus 15 pennin oviraha ja ilmaiseksi on joka kuulijalle annettu teosofinen lentolehti (ä 5 p.) Kirjoja on harvoin ostettu esitelmätilaisuuksissa, paitsi muutamia työväenyhdistyksen kirjastoihin. Kaikkiaan on kirjoja myyty noin 10 markan edestä päivää kohti. 1916:240,

Mieltäkiinnittävään keskusteluun »teosofisesta työstä» olivat alustuksia laatineet J. R. Hannula ja V. H. Vaivanne. Edellisen alustus on luettavana tässä Tietäjän numerossa. ks. P. E. VII 1916:243, 261—268, 383, 476—477,

J. R. H:n arv. P. E:n teoksesta »Uusi Jumala». 1917:436,

Tietäjän toimitukseen ottavat varsinaisina avustajina osaa — — — J. R. H. ks. Tietäjä 1917:437, ks. P. E. VII 1918:99, 132, 160, 1920:95.

Seuramme kahtiajaon johdosta on etevä ja uuttera työntekijämme J. R. Hannula kirjoittanut yhteisen kirjeen T. S:n jäsenille ja — — — Fyysillisellä tasolla ei ole juriidista elämisen oikeutta muilla kuin murhaajilla. — — — Ystäväni J. R. Hannula on edelläolevassa kirjeessään kosketellut näkökantaa, jonka kannattajaksi minäkin olen asettunut ks. R-R. 1920:243—247, 335,

J. R. Hannula, väsymätön ja henkevä työntekijämme teosofisella vainiolla, on Maarianpäivästä lähtien kierreillyt teosofisissa keskuksissa Kotkassa, Haminassa, Savonlinnassa, Jyväskylässä ja Kajaanissa (sekä luultavasti sen jälkeen, kun tämä uutinen kirjoitettiin, Kuopiossa ja Mikkelissä). Kaikkialla on hän pitänyt kaksi ä kolme luentoa ja »oikein mielenkiintoista» on ollut, kuten hän itse kirjoittaa. Tämä on pieni katkelma hänen yhtämittaisesta hartaasta ja iloisesta työskentelystään, ja me yhdyimme täydellä sydämellä niihin runollisiin sanoihin, jotka nimimerkki H. P. ¹⁾ hänelle omistaa tässä Ruusu-Ristin numerossa. Ystävämmä J. R. H. — jos ken — piirtää nimensä kultakirjaimin Elämän katoamattomaan kirjaan. 1921:255,

Kunnia sille, jolle kunnia tulee. Eräs vanha teosofi, Akseli A., on toimitukselta pyytänyt sijaa seuraaville runosanoille, jotka hän on omistanut tunnetulle teosofiselle työntekijällemme, Ruusu-Risti-seuran kiertävälle puhujalle, J. R. Hannulalle:

¹⁾ [*Helmi Palomaa]

»Juhon Rikhard Hannula kylvömiös on nimeltä. Kukaan ei voi puhua pahaa sanaa hänestä. Hän on aina matkoilla, muassansa ohjelma: aina valmis puhumaan, tilaisuuden missä saa. Muassaan hän valon vie: ihmisille ilmoittaapi, mikä on se kiertotie, jota kaikkien on käytävä. Kylvää kylan pelloille itämään hyvän siemenen, — pienille ja suurille, yhtäläisen kaikille. Peltomies tietää sen, mist' on saanut siemenen, laadultansa erilaisen, itämään erinomaisen. Silloin muistuu mielehen, ken se kylvi siemenen. Niin työ kiittää tekijäänsä, kylväjätä ensimmäistä. Peltomies sadon saa, kylvöstä heelmät aikanaan, — jos rikkaruohoja pellossa ois, itse voi ne poimia pois.» 1921:383—384,

»Hädässä ystävä tunnetaan», tietää vanha sananlasku, ja paikkansa tuo sana pitää. Suuri ja iloinen oli yllätykseni, kun veli J. R. Hannulan kaunis kiertokirje joutui käsiini. Hannula kävi luonani Helsingissä kesällä ja puheen kääntyessä Ruusu-Ristiin hän tiedusteli aikakauskirjan taloudellista asemaa, ks. R-R. 1921:394—396,

Ilolla ja kiitollisuudella kuitataan seuraavat raha-avustukset, jotka ovat saapuneet toimittukselle J. R. Hannulan kiertokirjeen johdosta 1921:510,

Veli J. R. Hannula, joka väsymättömänä kiertää maita ja mantereita, kylväen hyvän sanoman siemeniä milloin kiitolliseen, milloin kiviseen maaperään, aikoo tänä keväänä julkaista uuden teoksen, tutkimuksen vanhan testamentin Adamista, Kainista ja Tubal-Kainista. Olen lukenut kirjan käsikirjoituksena ja tiedän sen olevan nerokkaan ja valaisevan.

Allekirjoittaneelta lienee tuskin odotettavissa mitään kirjaa ennen syksyä, mutta ehkä silloin pari kolmekin, jos Karma suo terveyttä ja voimaa kesäksi. 1923:49—50,

Ruusu-Ristin kiertävä puhuja Rikhard Hannula on viime aikoina taas käynyt pohjan perillä, pitäen kokouksia Torniossa, Kemissä, Rovaniemellä, Oulussa y.m. 1923:77,

[*Ote vuosikokouksesta, kirj. Kyllikki Ignatius]: »Matinean jälkeen puhui J. R. Hannula Normalilyseolla. Tunnetulla syvämielteisellä ja sydämellisellä tavallaan tämä kokenut hengen mies antoi meidän aavistaa, mitä näköaloja avautuu sille totuuden etsijälle, joka kaidalla tiellä kulkee.» 1923:228,

Helsingin Ruusu-Ristin kokouksissa — lokak. 15 p:nä Rikhard Hannula, kaikille tunnettu lahjakas ja ututtera puhujamme ja kirjailijamme, joka kertoi puheessaan puhdistuksen tiestä, sen monista vaaroista ja vaikeuksista, mutta samalla sen onnea ja elämäniloa tuottavista kokemuksista ja voitoista; 1923:357,

J. R. Hannulan kirjoitukset samoin säännöllisesti jatkuvat 1923:364,

Samaten odottaa vuoroaan J. R. Hannulan Kalevalaa valaiseva ja rikassisältöinen kirjoitus »Sammon taonta». 1923:398,

Ruusu-Ristin ensi numerossa julkaistaan m.m. jatko J. R. Hannulan mielenkiintoihin »muistoihin ja kokemuksiin». 1924:38,

Alla oleva veli Hannulan oikaiseva lisäys

helmikuun kirjoitukseensa Suomen Teosofisen Seuran päämajasta saapui käsiini liian myöhään ehtiäkseen maaliskuun Ruusu-Ristiin ja ks. päämaja 1924:163—165,

Ruusu-Risti-työ maaseudulla. J. R. Hannula on Ruusu-Ristin vuosijuhlan jälkeen ennättänyt pyöräillä Pyhäjärvellä, Pusulassa, Somerniemellä, Somerolla, Ypäjällä, Koskella, Kuusjoella, Perttelissä, Angeliemessä, Strömmassa, Perniössä, Kiskossa, Suomusjärvellä, Nummella, Sammatissa, Karjalohjalla, Lohjalla, Vihdissä, Nurmijärvellä, Lopella, Tuusulassa. Matka jatkuu luentojen ja kirjojen kauppaamisen merkeissä. Ja työmaa tuntuu edelleen asialliselta. Ikäänkuin jossain Olympialaisissa kisoissa. On niinkuin haltiat jostain niemenokasta kuiskisivat: enemmän vaan suomalaista sisua! 1924:238,

J. R. H:n arv. P. E:n Christosofia-teoksesta. 1924:316—317,

J. R. Hannulan tärkeä jatkokirjoitus Kristuksesta ja maailmanopettajasta 1924:318,

Ruusu-Risti-työ maaseudulla. Työntekijämme J. R. Hannula on joulukuun kuluessa kierrellyt seuraavilla paikkakunnilla:

Jyväskylä. Ryhmällä oli julkinen tilaisuus 28 p:nä ja ryhmässä 26 ja 27 p:nä; soittoa ja luentoja. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti huoneustossa, jossa sillä nyttemmin on oma soittokonekin. Kun ryhmän jäsenenä on etevä muusikkerikin, ja kun ryhmä muutenkin, on erittäin työkykyinen ja elinvoimainen, on sillä hyvät edellytykset työskennellä henkisenä tekijänä tuossa kauniissa Keski-Suomen kaupungissa.

Mikkeli. Ryhmä kokoontui 21 p. johtajansa Aleks Huttusen luona. Julkista luentoja emme vielä ole aikaansaaneet, mutta toivomme pian senkin mahdollisuuden aukenevan. Nyt vaikutamme ryhmätyöllä ja kirjallisuuden levittämällä.

Kajani. Julkisia luentoja 18 ja 19 p:nä »Otava» teatterissa, jonka omistajat, herrasväki Lappalainen, antoivat sen nyt, niinkuin edellisenäkin vuotena, vapaasti käytettäväksemme. Kajaanissa on toimittu useampina vuosina julkisilla luennoilla, mutta ryhmää siellä ei ole ollut. Nyt muodostui lukupiiri, joka säännöllisesti kokoontuu herrasväki Lappalaisen kodissa ja jonka puheenjohtajaksi valittiin rouva Elli Lindberg ja suojelijaksi rouva Maria Lappalainen. (Kts. edellistä uutista. Toim.)

Kuopio. Luento ja kokoontumisia 13 ja 14 p:nä. Ryhmässä on muodostunut myös lasten opetuskerho.

Pieksämäellä on jo jonkun aikaa toiminut pieni lukupiiri. Luento ja keskustelua. Lukupiiri jatkaa työtänsä säännöllisesti kokouksilla.

Varkaudessa oli julkisia luentoja 7, 8 ja 9 p:nä, sekä ryhmäkokouksia jäsenten luona. Ryhmä voi iloita siitä, että useat sen jäsenet jatkavat työtänsä eri paikoilla Suomessa, jonne niitä on siirtynyt, jatkaten itse edelleen elinvoimaista työtänsä paikkakunnallaan.

Savonlinnassa ei ole vielä muodostunut ryhmää, mutta julkisia luentoja on toimeen-

pantu useampana vuotena, ja niin oli nytkin 3 ja 4 p:nä. Ja ryhmänkin muodostumiselle olisi kyllä mahdollisuuksia.

Parikkalassa oli 3 julkista luentoa eri puolilla pitäjää, jonne teimme joukolla kiertomatkan erään ryhmän jäsenen auliisti tarjoamalla autolla. Ryhmä on myös saanut luopua joistakin jäsenistään, jotka ovat muuttaneet muille paikkakunnille, mutta jatkaa itse työnsä hyvillä edellytyksillä.

Lieksassa oli 3 julkista luentoa sekä ryhmäkokouksia jäsenten luona. Lieksassa on aina ollut runsaasti yleisöä julkisissa luennoissa, joten tällä eloisalla ryhmällä on hyviä mahdollisuuksia palvella paikkakuntansa henkistä elämää.

Kaikkien ryhmien keskuudessa levitetään myöskin kirjojamme, etenkin johtajamme Pekka Ervastian uusia kirjoja. 1925:47—48,

Veli Hannula puhui kiusauksesta, joka tulee helposti juuri epäluottamuksen muodossa ehkä ruusuristiläisellekin, mutta sellainen kiusaus on voitettava, sillä luottava suhde on ehdoton edellytys yhteistyön menestymiselle. 1925:238,

veli Hannula piti niin valaisevan ja innokkaan puheen, että useiden jäsenten pyynnöstä julkaisin hänen puheensa tässä numerossa, ks. P. E. XII Kadonnut Sana 1925:341—342, 345—353, 459,

J. R. Hannula, joka joulun aikana vietti parisen viikkoa kotonaan Saarenmaassa, lähti taas loppiaisenä kiertämään, suunnaten tällä kertaa kulkunsa ensin Länsi-Suomen kaupunkien ja suurempiin kyliin. Jospa meillä olisi monta hänen kaltaistaan työntekijää! 1926:32,

Turun Ruusu-Risti-ryhmä kokoontuu kerta viikossa ja eräässä tammikuun kokouksessa oli J. R. Hannulan esitelmä jäsenille ja ystäville. J. R. Hannula piti sitäpaitsi kolme julkista esitelmää yleisölle. 1926:64,

Veli Hannula piti useita mielenkiintoisia esitelmää, puhuen omasta elämästään. 1926:180,

Turun Ruusu-Risti-ryhmästä, joka on pitänyt kokouksiaan entiseen tapaan, kirjoitetaan meille: »Hannula oli täällä ja piti kolme erinomaisen hyvää esitelmää, ja kuulijoitakin oli enemmän kuin ennen. Hänen käyntinsä jälkeen tuli lukuiltaammekin enemmän ihmisiä».

Tampereen Ruusu-Risti-ryhmässä vieraili J. R. Hannula uuden vuoden aikana, pitäen kaksi julkista luentoa ja puhuen yksityisesti ryhmälle t.v. ensimmäisessä kokouksessa. Sihteeri kirjoitti, että ryhmäkokouksesta muodostui juhlahetki ja että »Hannula jätti meille paljon hyvää ajateltavaa tämän kevätkauden taipaleelle... 1927:80,

Veli Hannula kävi maaliskuulla taas Turussa ja piti kaksi onnistunutta esitelmää. 1927:164, Jyväskylästä kirjoittaa veli A. S.: » — — — Maalisk. 13 p:nä oli matinea — — — J. R. Hannulan arvokas esitelmä. Veli Hannula piti seuraavina päivinä vielä kaksi julkista luentoa Alkukristillisyydestä, joita kuulijat mielenkiinnolla seurasivat. — — — Julkisia matineoja on ollut 3 ja niissä on veli J. R. Hannula esitelmöinyt. — — — ». 1927:210—211,

J. R. Hannula on lähettänyt toimitukselle asiallisen ja valaisevan vastauksen erääseen viime Ruusu-Ristissä olleeseen kirjeeseen, joka koski mustan maagikon kohtaloa, ja J. R. H:n vastaus luetaan »Kirjeitä toimitukselle», osastossa, ks. magia 1927:218,

Ruusu-Risti kesäkurssit Terijoella — — — Hannula piti kuusi lennokasta esitelmää 1927:243,

Turun Ruusu-Rististä kirjoitetaan: — — — Arvokkaaksi lisäksi näihin esitelmiin tulivat J. R. Hannulan luennot Jumalasta ja ihmisestä, jotka hän marraskuun alkupuolella täällä vieraillessaan piti. Vapaamuurariloohissamme oli veli Hannula myöskin vieraanamme. On aina hauskaa saada pieneen, syrjäiseen looshiimme joku veli vieraaksi, varsinkin jos hän, kuten veli Hannula, hyvillä opetuksillaan kykenee palvelemaan veljiä. A. R. [*Aino Ristomaa] 1927:419,

Tampereen Ruusu-Rististä kirjoitetaan: »Meillä oli uuden vuoden päivänä veli Hannula vierailemassa, luennoiden päivällä edistysseurojen huoneustossa ja vastaten illalla kysymyksiin samassa paikassa. — — — 1928:21—22,

Turun Ruusu-Rististä kirjoitetaan meille: » — — — J. R. Hannula piti tammikuun loppupäivinä kolme esitelmää yleisölle aineesta Omantunnon uskonto ja yhden esitelmän ryhmän jäsenille aineesta: Kuinka maailma muuttuisi, jos Kristuksen käskyjä seurattaisiin. A. R.» 1928:63,

Tampereen Ruusu-Risti — — — Hannula on myös meitä muistanut hyvillä esitelmillään, luennoiden edistysseurojen huoneustossa ja illalla jäsenten luona innostuneille kuulijoille, meidän kaikkien suureksi iloksi ja mielten virikkeeksi», kirjoittaa sihteeri A. D. [*Annie Dahlgren] 1928:140,

Turusta kirjoittaa meille A. R.: » — — — Hannula on myös huhtikuun aikana ollut vieraanamme. Hän piti esitelmän yleisölle aineesta: Heikkous ja voima. Looshissa hän myös oli mukana ja piti meille mielenkiintoisen esitelmän ottaen lähtökohdaksi erään kuvauksen Pistis Sophiasta. Tämä oli hänen kolmas käyntinsä Turussa tämän työkauden aikana. Me olemme hänelle suuresti kiittoliset näistä käynneistä.» 1928:183,

Ruusu-Risti-työntekijämme J. R. Hannula kertoo kesäaikaisesta työstään: — — — 1928:325—326,

Turun Ruusu-Ristillä — kirjoitetaan meille — oli marraskuun 25 p:nä ohjelmallinen kokous yleisölle. Ohjelmana oli pianonsoittoa, lausuntoa, yksinlaulua ja J. R. Hannulan esitelmä. — — — Hannula piti täällä kaksi muuta esitelmää yleisölle ja yhden looshikokouksessa, näin jakaen paljon tärkeitä ja arvokkaita opetuksia kuulijoilleen. 1929:46, 134,

Turun Ruusu-Rististä kirjoitetaan: » — — — Hannula oli täällä helmikuussa ja piti kaksi esitelmää yleisölle ja yhden suljetussa kokouksessa. Kiitollisin mielin olemme jälleen hänen opetuksiaan kuunnelleet.» 1929:135,

Helsingin Ruusu-Risti-ryhmä piti ensimmäisen kokouksensa syyskuun 15 p:nä

— — — J. R. Hannula kertoi, kuinka hän viime vuonna kustansi Ruusu-Ristin johtajan esitelmäsarjan »Kiusausten koulussa» ja kuinka hän tänä vuonna yhdessä erään toisen asianharrastajan kanssa taasen kustantaa toisen samanlaisen kirjan. Hänen esimerkkiään on ryhtynyt noudattamaan pari muutakin ystävää, joten tässä avautui tie välittömään Ruusu-Risti-työhön ainakin vähän varakkaammille jäsenillemme. 1929:314—315,

[*J. R. H:n kirjeen »Keskellä kiusausten koulua» jälkeen kirjoittaa P. E. seuraavasti:] Ylläolevan johdosta. Ystäväni J. R. H:n sanat ovat lähteneet hänen tosi veljellisestä ja rakastavasta sydämestään; olen niistä sanomattomasti liikuttettu. Pyydän ks. rahasto 1929:349,

Turun Ruusu-Rivistä kirjoitetaan: »Marraskuun keskivaiheilla oli Rikhard Hannula meitä tervehtimässä. Silloin pidimme kokouksia viitenä päivänä perättäin. Hannula piti viisi esitelmää. — — —» 1929:452,

Helsingissä jouluna, kirj. J. R. H. 1930:43—44,

Kuopion Ruusu-Rivistä kirjoitetaan: — — — Lokakuulla oli täällä myöskin veli J. R. Hannula ja puhui kolmena iltana. 1930:45,

Tampereen Ruusu-Rivistä kirjoittaa meille ystävämme M. A.: R.-R.-veljemme, kirjailija Hannula vieraili luonamme helmi-kuun 16, 17 ja 18 p:nä, pitäen kolme esitelmää aineesta: »Ruumiittemme rakentaminen», sekä sunnuntai-iltana vastaten kysymyksiin. Perusteellista työtä tekee veli Hannula luentoja avulla; tekisi aivan mieli sanoa, että hänen työnsä on ainutlaatuista. Tilaisuuksissa mukana olleet olivat jokainen iloisia vierailusta ja toivovat, että veli Hannula vielä kauan aikaa saisi vaeltaa Mestarinsa asioilla.

Jyväskylän Ruusu-Rivistä kirjoittaa ystävämme J. P.: — — — Ensi pyhäpä on meillä ilo saada Veli Hannula vieraaksemme. Hänellä on kaksi esitelmää sekä puhe opiskeluloohissa. — — — 1930:135,

Kajaanin Ruusu-Rivistä kirjoittaa meille ystävämme E. L.: »— — — Hannula kävi täällä kerran tänä talvena. Piti kaksi esitelmää aiheesta »Ihminen ja hänen ruumiinsa». Oli harvinaisen paljon yleisöä — enemmän kuin koskaan ennen. Sunnuntai-iltana oli meillä pieni kokous, jossa Hannula vastasi kysymyksiin. Täällä on eräs vanha teosofi, joka omistaa elokuvateatterin, jossa Hannula puhuu. Tämän rouvan luona olimme sitten sunnuntai-iltana, jolloin Hannula vastasi kysymyksiin. Minusta oli niin hauskaa, että Hannula sai niin paljon yleisöä kuuntelemaan. Kyllä täällä on paljon ajattelevia ihmisiä». 1930:179,

J. R. Hannula mainitsi tervehdyspuheessaan: »vuosikokoukset ovat kuin joulunkaltaisia kiin-
tokohtia elämässämme.» 1930:204,

Bertha Lindberg alusti keskustelun, joka kohdistui P. E:n kirjojen kääntämiseen englanninkielelle. — — — J. R. Hannula kannatti ehdotusta. Hän mainitsi pari kirjaa, jotka hänen mielestään olisivat sopivimmat: »Vuorisarna» ja »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa». 1930:206,

Oulun Ruusu-Rivistä kirjoitetaan meille: »— — — Veli Hannula on käynyt pari kertaa vuodessa esitelmää pitämässä, hyvin pienelle, mutta hartaalle kuulijakunnalle, ja olemme saaneet aina uutta virikettä näistäkin esitelmistä, taistelleamme täällä kylmässä karussa pohjolassa. A. M., sihteeri.» 1931:72, ks. kieltolaki 1931:74—77,

Kuulumisia Jyväskylästä — — — Marras. 8, 9 ja 10 p:nä oli vieraanamme J. R. Hannula. Hän piti kolme julkista esitelmää, joita mielenkiinnolla kuuntelimme. Veli Hannulaa kuunnellessa tulee ajatelleeksi: siinä on ihminen joka on etsinyt ja todella löytänyt. — — — 1931:366,

»Kyll' on kuololla seuraa» kirj. J. R. H. 1932:104,

Jyväskylästä — — — J. R. Hannulan esitelmä: Mitä on kaste? — — — 1932:104,

Johtaja selosti kustannustoiminnan viimeisiä vaiheita. Hän kertoi — — — -r- Tarmokkaina auttajinaan hänellä oli ollut m.m. herrat J. R. Hannula ja Valdemar Kaade. 1932:113,

Lieksasta kirjoitettiin meille toukokuun lopulla: »Meillä oli helluntain pyhinä veli Hannula puhumassa. Looshin vuosikokouksessa oli häneltä puhe. Looshin suljettua oli meillä niin erinomaisen riemullinen tunnelma kuin ei koskaan ennen.» 1932:198,

Lisätieto. Herra J. R. Hannulan edelläolevan asiallisiin oikaisuihin tahtoisin omasta puolestani liittää seuraavan oikaisun eli lisätiedon, ks. Päämaja 1932:239,

Turun Ruusu-Rivistä kirjoitetaan." — — — Veli Hannula kävi taas joulun jälkeen täällä, ollen mukana looshikokouksessa. 1933:69,

Jyväskylästä — — — Veli J. R. Hannula antoi meille talven kuluessa viisi julkista esitelmää, joista hänelle sydämellinen kiitoksemme. 1933:195,

Toimitussihteerin kirjoitukset ja »Mitä muualta tiedetään» tulevat säännöllisesti jatkumaan, samaten J. R. Hannulan artikkelit ja kaikki muut hyvät. ks. R-R. 1933:244,

Ruusu-Ristin kesäkiertueella olivat heinäkuussa 3 viikkoa J. R. H. — — — 1933:266,

J. R. Hannula 60-vuotias.

Vanha, uskollinen teosofinen ja ruusuristiläisen työntekijä, kirjailija Richard Hannula täytti t.k. 8 p:nä 60 vuotta. Joukko J. R. H:n ystäviä oli keräytynyt viettämään hänen syntymäpäiväjuhlaansa Kerholan viihtyisään saliin, jossa lausuttiin monta lämmintä sanaa J. R. H:n uhrautuvasta työstä. Ruusu-Ristin Hallituksen ja ystävien puolesta puhui maisteri Eino Krohn, ojentaen pienen rahalahjan. Herra Valio Hytönen antoi Ruusu-Risti-Nuorten puolesta nahkakantisen muistikirjan. Syntymäpäivälapsi itse kiitti liikuttettuna ja mainitsi, että tämä oli ensimmäinen kerta, jolloin hän oli joutunut tällaisen huomion kohteeksi.

J. R. H. kuitenkin todella ansaitsee tällaista huomiota ja rakkautta. Tiedämme, miten hän jo kohta 20 vuotta sitten, v. 1915, luopui omaisuudestaan ja yhteiskunnallisesta asemastaan Someron meijerin itsännöitsijänä antautuakseen

kiertävän teosofisen puhujan ja teosofisen kirjallisuuden myyjän uhratuvaan työhön. Voimakkaan innoituksen tähän hän oli saanut Teosofisen Seuran silloisen ylisihteerin ja Ruusu-Ristin nykyisen johtajan Pekka Ervastian johtamalla kesäkurssilla Kiteellä 1912. V:sta 1915 lähtien on J. R. H. myöskin toiminut teosofisena kirjailijana julkaisten toistakymmentä teosta. Näistä mainittakoon ensimmäiset: »Ryöväriin ristillä» ja »Vallitseeko ihmiselämässä laki?» sekä »Vaeltajana korvessa», »Johanneksen evankeliumi», »Tubal-Kain» ja »Jos Kristusta seuraisiin». Lisäksi hän on aikakauskirja Ruusu-Ristiin (ja ent. Tietäjään) kirjoittanut lukuisia artikkeleita.

Omasta elämästään Richard Hannula on kertonut Ruusu-Risti vuosikerrassa 1923 kuvaten kehitystään teosofiseksi työntekijäksi. Kesäkurssilla 1927 hän kertoi nuoruudenaikaisista vaiheistaan ja seikkailuistaan alipuseerina, poliisina, y. m.

Ruusu-Risti aikakauskirja pyytää yhtyä niihin lämpimiin onnitteluihin, joita niin monelta taholta on tulvinut J. R. H:lle hänen merkkipäivänään. 1933:310,

Sortavalan Ruusu-Ristissä vieraili veli J. R. Hannula lokak. 11 ja 12 p:vä, pitään ryhmämme jäsenille ensimmäisenä päivänä kysymysillan sekä seuraavana yleisen esitelmän Sortavalan Seurahuoneella. Etenkin jälkimmäinen tilaisuus muodostui meille mieliinpainuvaksi juhlahetkeksi. Yleisöä oli olosuhteisiin katsoen saapunut runsaasti ja seurasivat kaikki suurella mielenkiinnolla Veli Hannulan henkevää ja arvokasta esitystä. Tilaisuudessa esitti pianolla lisäksi eräs ryhmämme veljistä Sibeliuksen sävellyksiä. 1933:311—312,

60 vuotta täyttäessäni sain Ruusu-Ristiystävien puolelta paljon hyvää osakseni. Erikoisen iltatilaisuus puheineen, lahjoineen ja virvokkeineen oli Helsingissä, Tampereella, Viipurissa ja Jyväskylässä. Tämä kaikki oli minulle uusi ja yllätyksellinen kokemus. Kannatti elää 60 vuotta joutuakseen tämänkin elämyksen kokemaan. Olen todella kiitollinen. Kiitän sydämellisimmin ystäviäni kaikista ajatuksista, puheista, runoista, kirjeistä ja sähkösanomista ja lahjoista. J. R. H. 1934:48,

Jyväskylässä. — — — J. R. Hannula on kerran kuukaudessa pitänyt julkisen esitelmän. 1934:107, Syysk. 30 p. aloitettiin sunnuntai-esitelmät yleisölle, jolloin J. R. Hannula puhui aiheesta »Teosofian valossa katsellen». 1934:315,

[*P. E:n mainintoja ja arvosteluja J. R. H:n teoksista:]

»Ei vain leivästä», Keskustelunäytelmä totuudenetsijän elämästä.

Ei vain leivästä on nimeltään J. R. Hannulan vastikään ilmestynyt uusi kirja. Se on näytelmän muotoon kirjoitettu, helppo lukea ja käsittelee tärkeätä kysymystä nuorten oikeuksista ja velvollisuuksista henkisen elämän yhteydessä. Hinta on Smk. 10:— 1926:271, 304, ks. J. R. H. Tulijärvi 1928:143,

Ilmestyskirja teosofian valossa.

Meillä on odotettavissa jouluksi mieltäkiinnittävä kirja-uutuus. Tunnettu teosofinen kir-

jailija J. R. H. saa ehkä siihen mennessä valmiiksi uuden laajemman teoksensa, joka selittää Ilmestyskirjaa teosofian valossa. Moni on minultakin vuosien vierieissä kysynyt, eikö mainittua raamatun kirjaa voitaisi selittää teosofisesti. Olen vain vastannut ylimalkaan, sillä minulla ei ole ollut tilaisuutta siihen syventyä. Nyt Tietäjä julkaisee amerikkalaisen teosofis-salatieteellisen kirjailijan James M. Pryse'n selityksen Ilmestyskirjasta (alku oli viime numerossa) ja jouluksi ilmestyy suomalainen alkuteos. Nämä selitykset ovat riippumattomia toisistaan, sillä J. R. H. ei tunne Pryse'n kirjaa. 1917:249,

Jollei jouluksi, niin uuteen vuoteen valmistuu J. R. Hannulan laaja teos Ilmestyskirja teosofian valossa. Se on helppotajuinen, mutta sisältörikas ja henkevä kirja. Ja tuo salaperäinen »Ilmestysraamattu» käy sen valossa sekä selväksi että tajuttavaksi. 1917:452,

Uusi kirja on ilmestynyt teosofisella kustannuksellamme. Se on J. R. Hannulan laaja teos Ilmestyskirja teosofian valossa. Kirja on jaettu kolmeen osaan; ensimmäisen otsakkeena on »Jumalallinen kehitysuunnitelma ihmiskuntaa varten»; toisen osan sisältö on »Seitsemällä sinetillä suljettu kirjakaare eli Bodhisattvan synty ja hänen työnsä Maailmanopettajana»; kolmannen osan otsakkeena on »Väläykisiä ihmissielun sisäisistä taisteluista sen itsensä etsimisretkellä». Lukuja on yhteensä 17. Ken tahansa tarkkaavasti tutustuu J. R. H:n kirjan nerokkaaseen sisältöön, hänen täytyy mielihyväkseen tunnustaa, että Ilmestyskirja on nyt käynyt hänelle tajuttavaksi ja sisältörikkaaksi. Tietenkin selityksiä voi olla toisenlaisia — onhan »avaimia» monta, — mutta J. R. H. on varmasti löytänyt jonkun tai pari avainta ja tarjoo nyt totuutta etsivälle yleisölle opastavaa kättä Ilmestyskirjan hämärässä labyrintissa. Väsymättömälle työntekijälle kunniakas kiitos. 1918:74, 1932:239,

Isä Abraham. Ruusu-Risti-Kirjaston — — — n:o 22 J. R. Hannulan tutkielma Abrahamista. 1925:96,

J. R. Hannulan uusi kirja »Isä Abraham» on ilmestynyt. Sivuja 81, hinta 9:—. Kun ennen on ilmestynyt »Luominen», »Tubal-Kain» ja »Vedenpaisumus», niin on »Isä Abraham» nyt neljäs Vanhantestamentin tutkimuksissa. Se Kristus- eli Poika-tajunta, mikä Vanhantestamentin esityksissä peittyi oikeus- ja väkivaltatajuntaan, se nyt niissä tutkimuksissa astuu julkiseksi. Samalla tähän vertauskuvien avautumiseen sisältyy nykyajan teosofin ja kristosofin havaintoja ja kokemuksia. Näinollen »Isä Abraham» on kiintoisa senkin tähden, että lukija voi siinä liittyä kolmanneksi miehiksi, menneen ajan ja nykyisen ajan totuudenetsijän seurassa, tullen siinä välissä ja omalla tavallaan kuin puuttuvaksi renkaaksi. 1925:191—192,

Kirjat. Huomautamme uusista kirjoista: Isä Abraham (9:—), Dhammapada (16:—) ja Mitä on kuolema? (25:—),

Kesäksi on hyvä hankkia itselleen arvokasta lukemista. 1925:224,

J. R. Hannula: Isä Aabraham. Ruusu-Risti-Kirjasto N:o 22. Hinta 9:—.

Nautintorikkaan hetken tarjosi minulle tämä Hannulan uusi kirja. Lapsena harrastin vanhan testamentin paimen- ja kuningastarinoita, mutta lukuunottamatta luomiskertomusta en ole niitä myöhemmin tutkinut. On ollut mielessäni kuin ennakkoluulo niitä vastaan: oh, ne on niin ikäviä juttuja, niin julmia, niin raakoja, niin hullunkurisia. Aabrahamista esim. en muistanut muuta kuin että hän aikoi tappaa oman poikansa Iisakin — Jumalan käskystä, — ja tämä riitti tehdäkseen minulle koko kertomuksen siitä vanhasta juutalaisesta inhottavaksi. Tietysti myönsin hengessäni, että vanha testamenti on salainen kirja, jota ei kirjaimellisesti ole luettava. Mutta selittävähän papitkin, että Aabrahamin usko ja luottamus Jumalaan oli suurenmoinen ja ihailtava, että Jumala pani hänen uskonsa koetukselle ja ettei tarkoitus ollutkaan saada Isak tapetuksi. Mutta minua vain ällöitti semmoinen Jumala ja vielä enemmän ihminen, joka oli valmis semmoista Jumalaa tottelemaan. Ja niin ollen mitkään selitykset ja tulkinnat teologiselta taholta eivät kyenneet karkoittamaan inhoani.

Kuinka hämmästyntynyt nyt olin, kun — aiheen takia alussa hieman epäroivästi ja vastahakoisesti — ryhdyin lukemaan Hannulan kirjaa ikävästä vanhasta hebrealaisesta ja hänen nauravasta Saarastaan ja huomasin joutuneeni tietäjän seuraan, joka taitavalla kädellään veti syrjään sielutieteellisen verhon ja elävin sanoin paljasti ne psykologiset kauneudet, jotka kätkeytyivät Aabraham-tarinan vertauskuvien taakse. Suuremmoisella intuitsionilla on kirjan tekijä loihittin elämää muodollisesti raakoihin ja ristiriitaisiin juttuihin, — intuitsionilla, joka ei opetuslapsessa herää muuten kuin kokemuksen kautta. Olen varmasti ennenkin puhunut tästä Hannulan erikoisesta kyvystä tulkita pyhiä kirjoituksia, joka ei ihmiselle tule, ellei Mestari ole »avannut hänen silmiänsä, niin että hän osaa lukea kirjoituksia», kuten evankeliumissa sanotaan. Tämä uusi pieni teos on taas elävä todistus Hannulan heränneestä henkisilmästä ja hänen yhä kypsyyvästä kirjallisesta tyylistään. Ei kadu, ken sitä ajatuksella lukee. 1925:254—255.

Johanneksen evankeliumi teosofian valossa.

Suurta suosiota saavuttaneelta kirjailijaltamme J. R. Hannulalta ilmestyy uusi laaja teos Johanneksen evankeliumi teosofian valossa. Samalla tavalla kuin Ilmestyskirjassa tekijä tässäkin intuitiivisella kyvyllään kohottaa huntua, joka peittää silmiämme näkemästä, mitä evankeliumin sanat ilmeisesti tarkoittavat. Hänen kirjansa tulee laajalti luetuksi. 1918:99, 1919:165,

Kohta myös ilmestyy painosta J. R. Hannulan uusi eksegeettinen teos Johanneksen evankeliumi teosofian valossa, joka on vielä laajempi saman tekijän Ilmestyskirjaa ja joka epäilemättä tulee voittamaan vielä hartaampia lukijoita kuin Ilmestyskirja. Hinta on Smk. 14:— 1919:224,

Uusia kirjoja. Kustannus-osakeyhtiö Tietäjän kustannuksella ilmestyy näinä päivinä J. R. Hannulan uusi, laaja teos Johanneksen evankeliumi teosofian valossa, joka arvokkaana lisänä liittyy hänen tunnettuihin ja suosiolla luettuihin raamatuntutkimustensa sarjaan. Tekijän hartaassa kädessä valaisee todella teosofinen valonheittäjä tuon mystillisen evankeliumin salaperäisimpiäkin sokkeloita. Tekijä ei suinkaan väitä löytäneensä kaikkia avaimia, — vaatimattomuudessaan hän ei itse asiassa väitä mitään itseltään; mutta lukijalle käy selväksi, että hän on jonkun avaimen löytänyt, — niin luonnolliset ovat hänen selityksensä. Harvoja poikkeuksia. lukuunottamatta ne vaikuttavat täysipainoisilta. Lukiessaan tuntee, että tämä selitys on oikea, vaikkei se estäkään vielä syvempien selitysten ja avainten olemassaoloa. Välistä suorastaan hämmästyttää, kun eteen sattuu aivan odottamaton, mutta luonnollisuudellaan ihasuttava ratkaisu. Näillä sanoillamme emme suinkaan tarkoita, että Hannulan kirja olisi kokoelma selityksiä. Kaukana siitä. Se ei ole kuin yksi ainoa pitkä selitys, jonka esineenä on koko Johanneksen evankeliumi alusta loppuun. Se on tuo ihana ja syvälinen »neljäs evankeliumi» uudestaan luettuna, luettuna psykologisella tavalla, sisäisen henkisen kokemuksen valossa. Teosofit rientänevät tätä teosta tutkimaan, ja kelle tahansa, joka ei itsepintaisena epäilijänä halveksi kaikkea, mikä »uskontoon» kuuluu, tarjoaa kirja mieltäkiinnittävää ja opettavaista lukemista. 1919:255—256,

Tästä arvokkaasta ja huomattavasta kirjasta puhuin jo viime numerossa. 1919:299, 1932:329,

Jos Kristusta seuraisin. Ruusu-Risti-Kirjasto n:o 25. 1925:288, 335, Eino Krohnin arvost. 1925:458, kirjallisuus 1929:264,

Kavahtavat kai poikaani. 1916:384., 1932:239,

Luominen R.-R.-kirjaston toisena numerona 1922:165, 228, S. K. [*Sven Krohn] arv. 1922:281—282,

Ryöväriä ristillä 1915:403, F. K. [*Frans Korpi] arv. 1915:449—450, 1932:239.

Sana ja sakramentti 1917:481, 1932:239,

Sisäisen opettajan seurassa, kirj. J. R. H.

Tämän kirjan olen lukenut todellisella nautinnolla. Se on sujuvasti ja lennokkaasti kirjoitettu, mutta mikä on parempi, se on täynnä henkistä elämää, kokemusta ja opetusta. Se on sydämen kirja ja vaikuttaa vilpittömyydellään ehdottomasti. J. R. H. on uusi mutta huomattava tulokas teosofisten kirjailijoiimme joukkoon — eikä ainoastaan kirjailijoittemme, vaan opettajien. En voi muuta kuin toivoa, että hän rohkeasti ja horjumatta kulkee eteenpäin alatamallaan tiellä. 1916:383, 1917:481, 1932:239.

J. R. Hannulan kirja »Sisäisen opettajan seurassa» on ilmestynyt toisena uudistettuna painoksena. 1936:160, 1937:113.

Tietopuolinen ja käytännöllinen uskonto, kirj. J. R. Hannula Ruusu-Risti-Kirjasto n:o 26. 1925:288,

Tubal-Kain.

Olen lukenut kirjan käsikirjoituksena ja tiedän sen olevan nerokkaan ja valaisevan, ks. J. R. H. 1923:50.

Ruusu-Risti-kirjaston viidentenä numerona on ilmestynyt painosta J. R. Hannulan uusi teos *Tubal-Kain*, tutkimuksia I Mooseksen kirjan neljän ensimmäisen luvun salatuista arvoista. 1923:167, E. K. [*Eino Krohn] arv. 1923:393—394.

Erilaisia inspiratioita. kirj. J. R. H. [*puhuu e.m. kirjasta] 1928:370—372.

Tulijärvi, keskustelunäytelmä totuudenetsijän elämästä, J. R. Hannulan uusi kirja, on äsken ilmestynyt *Mystican* kustannuksella. Hinta 20—. Tämä kirja on tavallaan jatkoa edelliseen keskustelunäytelmään »Ei vain leivästä», koska henkilöt molemmissa ovat samat, mutta aihe on toinen. Edellisessä oli kysymys yksilön työstä, tässä pikemmin ryhmän. Ruusu-Risti-ryhmien jäsenet rientänevät sitä kilvan lukemaan ja varmasti se antaa aihetta keskusteluihin ryhmissä. Suosittelemme sitä kaikille teosofisille yhtymille. Pikakuvina kiittää kirjassa ohitsemme elämänohjeita ja kokemuksia, joita epäilemättä sattuu usean totuudenetsijän tielle. Rakkaus astuu vaatimuksineen etsijän tielle ja vie helposti harhaan sen, jolla ei ole selvä käsitys sukupuolilemmestä, puhtaudesta ja uskollisuudesta. »Tulijärven» lukija joutuu jännityksen ja pelon valtaan, mutta lopulta näytelmän henkilöt, jotka hyveittensä takia ovat joutuneet kiusaukseen, näkevät totuuden ja saavuttavat tasapainonsa jälleen. 1928:143.

Vaeltajana korvessa 1916:48.

Painosta on myös valmistunut Ruusu-Risti-kirjaston neljäs numero, nim. J. R. Hannulan teos »Vaeltajana korvessa», toisessa korjatussa ja lisätyssä painoksessaan. 1922:265, 1932:239.

Vallitseeko ihmiselämässä laki?

Kirjakauppaan on ilmestynyt:

Suuret ihmeet, kirj. Oscar Busch. — — —
Vallitseeko ihmiselämässä laki?
Kirj. J. R. H. Hinta 40 p.

Älkööt nämä erinomaiset kirjat puuttuko kenenkään Tietäjän lukijan kirjahyllyltä! 1914:369, ks. J. R. H. 1915:403, 1832:239.

Vedenpaisumus 1924:159.

Happonen, Edw. E. 1908:189, 1912:401, 502, 1914:510, 1915:260, 1916:430, 487, 1917:452.

»**Harakiri.**»

Jossain pääkaupungin lehdessä kerrottiin joku aika sitten 28-vuotiaasta englantilaisesta naisesta, joka otti itseltään hengen. Tämä hänen tekonsa, joka semmoisenaan näkyy olevan sangen tavallinen teko meidän päivinämmä, sai vallan erityisen värityksen siitä vaikuttimesta, joka saattoi hänet murhaamaan itsensä. Miss Annaby — tämä oli naisen nimi — oli nimittäin muutamia vuosia sitten kirjottanut kirjan »täydellisyydestä», jossa hän mielestään oli ratkaisut elämän arvotuksen. Hänen kirjansa oli ilmestynyt, mutta jäänyt huomiota herättämättä. Tämä seikka suretti suuresti sen tekijää, joka kirjassa uskoi lausuneensa totuuden ja muuten päässeensä niin likelle totuutta kuin ihmiselle oli mahdollista. Sentähden hän päätti vapaaehtoisesti astua pois elämän näyttämöltä, jotta

hänen kuolemansa kääntäisi maailman huomion hänen kirjaansa, sillä hän tunsii, minkälainen maailma on.

Sanomalehti, josta kertomuksen luimme, ihmetteli säälien tämän kirjailijatar-raukan tyhmyyttä ja turhamaisuutta. Pelästynevätkö meidän lukijamme, kun tunnustamme suoraan, että sama tapaus teki meihin aivan päinvastaisen vaikutuksen? Me ihmettelimme tuon nuoren naisen lujutta, päättävyyttä ja selvänäköisyyttä!

Puolustammeko siis itsemurhaa? Emme suinkaan. Miksi puolustaisimme itsemurhaa, kun tiedämme, ettei kuolemaa ole? Eihän se ihminen, joka heittää päältään fyysillisen ruumiin, voi riistää itseltään henkeä. Hän elää niinkuin ennenkin, mutta useissa itsemurhatapauksissa hän miettii enemmän kuin ennen. Mitä siis puolustamme eli ihailimme tuossa nuorena naisessa? Niinkuin jo sanoimme: hänen lujuuttaan, hänen vahvaa uskoaan. Hän eli ja kuoli sen puolesta, minkä hän käsitti totuudeksi. Hän eli ja kuoli sen puolesta, että hänen kanssaveljensäkin pääsisivät huomaamaan hänen löytämänsä totuuden.

Semmoisia luonteita on harvassa. Moni »mies» on vaaran uhatessa Pietarin tavalla kieltänyt sen totuuden, johon hän muuten uskoi uskovansa. Tässä »heikko nainen», jonka asema elämässä koulun johtajattarena monen mielestä oli kadehdittava, etsi omasta tahdostaan kuoleman, jotta se päämäärä, jonka hän oli elämälleen asettanut, tulisi saavutetuksi. Ei hänen vaikuttimenaan voinut olla »paljas kunnianhimo», kuten pintapuolisesti ajatteleva ehkä olisi taipuvainen otaksumaan, sillä kun muistamme, että tässä oli kysymyksessä aate ja kirja, ymmärrämme heti, että kunnianhimoon, mikäli sitä oli, sekoittui paljon muutakin, niin, että kunnianhimon kokonaan voittikin horjumaton usko ja väsymätön rakkaus aatteeseen. Ja siksi olemme oikeutetut mielestämme antamaan hänelle tämän pienen »kunnianosotuksen», joka varmaan sekin tulee »odottamattomalta taholta», sillä emme laisinkaan tunne hänen kirjansa sisältöä.

Ja jos nyt joku lukija — koska tämä on teosofinen aikakauslehti — kysyy meiltä, mimmoinen oli tuon itsemurhaajan kohtalo kuoleman jälkeen, niin me tyydymme tällä kertaa vastaamaan hyvin lyhyesti. Vastaamme samoilla sanoilla kuin se mies, joka näki veljensä, itsemurhaajan ruumiin:

»Hänen silmänsä näkyivät sanovan, ettei kuolemanjälkeinen kohtalo riippuu siitä, millä tavalla ihminen on kuollut, vaan siitä, millä tavalla hän on elänyt.»

1905:163—164.

Hardy, Carlos 1921:460.

Hargrove, Ernest T. 1932:156.

Harha, (maaja)

harha-askel ks. anteeksianto 1907:202, »harharuumiin» (maajaaviruupa) ks. neitsyt 1908:250, »harharuumiissa» ks. adepti 1915:100.

Nyt tämmöinen harha-askel on vältettävissä siten, että Suomen T. S. jakautuu ks. R-R. 1920:243—247, harhaoppia ks. R-R. 1921:388—396, ajalista harhaa ks. R-R. 1921:579—580,

harhanäyille s.o. henkimaailman petollisille voimille, ks. Holmberg, W. 1923:245—246, edennyt harhatiellä ks. teosofia 1926:3—10, harhamielteet ks. Sairas sielu 1926:231—232,

Mikä tässä haihtuvien harhojen maailmassa on pysyvää, ikuista, muuttumatonta? ks. Kristus 1927:1—4,

Olin elänyt harhauskossa.

Olin uskonut, että nimeni ja työni oli tunnettu. Olin uskonut, että 35-vuotinen julkinen työni teosofian, ajatuksenvapauden ja tosi kristinuskon puolesta oli antanut nimelleni jonkunlaisen kaiun. Olin uskonut, että ainakin sanomalehdet tiesivät, minkälaisen ihanteiden puolesta työskentelin ja myös, että nämä ihanteet olivat sanan korkeimmassa merkityksessä siiveellisiä, henkeviä ja intelligenttejä.

Mutta ihminen elää sokeudessa. Eräänä aamuna heräsin ja huomasin itseni kuuluisaksi. Kymmenet suomenkieliset lehdet ympäri Suomen toistivat minun nimeni. Kaikki puhuivat minusta, mutta ei 35-vuotisesta työstäni — vaan oletetusta taikaukostani!

En tosiaankaan osannut muuta kuin hymyillä itsekseeni. Jostain salaperäisestä syystä tunsin itseni iloiseksi, mutta samalla minua suretti se seikka, että Ruusu-Ristin nimi tällä tavalla vedettiin julkisuuteen ja että sadat jäsenet saivat osakseen häpeätä minun takiani.

Suokoot he sen minulle anteeksi, niin yhteinen karmamme varmasti siitä kirkastuu. 1931: 291—292.

Harhojen verkossa vaeltavat ihmiset, sangsaraan pauloissa. — — — Harhoissa ei ole muuta kuin petollinen onni. 1932:141—143,

Buddhan opin mukaan on vain yksi ainoa todellisuus: totuus. Kaikki muu on vain harhaa eli maajaa. 1932:262—266,

Se kaivautuu harhojen mutaan sensijaan, että oleilisi todellisuuden aurinkoisissa avaruuksissa. 1932:279—283.

Harju, [»paikkakunta] 1913:260.

Harmakhis, haremkuu, herukhuti, harimukha 1828:236—239.

Harteva, Kaarlo

»hartevalaiset» ks. ennustus 1914:364.

Vartiotornin kustannuksella on ilmestynyt: Uuden Testamentin Aakkosellinen Hakemisto, laatinut Kaarlo Harteva. Tässä kirjassa esiintyvät kaikki U. T:ssä löytyvät sanat aakkosellisessa järjestyksessä. Sanojen yhteydessä mainitaan paikat, joissa ne esiintyvät. Hakusanoja on yli 20,000. 1925:459.

Hartmann, Franz tohtori. 1911:257,

Elokuun 7 p:nä kuoli Kempenissä Baijerissa kuuluisa saksalainen teosofi ja lääkäri tohtori Franz Hartmann. Suomalaisille teosofeille hän on tuskin nimeltä tunnettu — helmikuun Tietäjässä tänä vuonna oli häneltä pieni kirjosut »Teosofia ja teologia», — vaikka hän oli tuotteliain teosofia kirjailijoita ja luettu ympäri teosofista maailmaa. Hän on julkaissut ainakin 37 kirjaa teosofis-okkultiselta alalta, paitsi suuren joukon artikkeleita. Hän toimitti vv. 1893—1900 »Lotusbluten» nimistä teosofista aikakauskirjaa ja herätti sen v. 1908 uudestaan eloon »Neue Lotusbluten» nimellä.

Tohtori Hartmann oli Mad. Blavatskyn aikuisia teosofejia. Hän liittyi teosofiseen liikkeeseen 80-luvun alkupuolella ja oleskeli Intiassa, päämajassa, Hodgsonsyötösten aikana. Hän oli H. P. Blavatskyn innokkaimpia puolustajia ja mukana siinä komiteassa, joka paljasti nikkari Coulombin vehkeet n.k. salaisen kaapin jutussa, josta voidaan lukea kirjassa »Teosofia ja H. P. Blavatsky», kirj. muutamat suomalaiset teosofit». William Q. Judge'n vanhana ystävänä hän aina puolusti tätäkin ja asettui alussa Mrs. Besantia vastaan, mutta kun Mrs. Tingley perusti »Universal Brotherhood» seuran, tuli tohtori Hartmann takaisin Teosofiseen Seuraan.

Frans Hartmann säilytti aina oman itsenäisyytensä. Hän oli H. P. B'n ystävä, näki hänen »okkultisia ilmiöitään» ja joutui itse tekemisiin Mestarin kanssa ilman Madame Blavatskyn välitystä, joten hän ei koskaan kaivannut ulkonaisia auktoriteetteja teosofisen uskonsa tueksi. Hän kulki aina omaa uraansa ja hänen kantansa oli sama 30 vuotta sitten kuin kuollessaan. Tällä en tarkota, että hän olisi jäänyt kehityksestä jällelle, vaan että hänen mielipiteensä alusta saakka olivat siksi raikkaat ja valistuneet, ettei hänen tarvinnut niitä muovavilla. Kaikki hänen kirjansa sisältävät samaa syvää elämänviisautta. Jos yhteen perinpohjin tutustuu, voi sanoauntevansa Hartmannin kannan. Hänen tyyliensä on kuitenkin siksi omaperäinen ja nerokas, että mielihyvällä lukee häntä yhä uudestaan j., uudestaan.

Varsinkin yksi Hartmannin kirjoista on tärkeä; se on samalla enin suosittu ja tunnettu. Tarkotan kirjaa *Weiße und schwarze Magie* (englannin kielellä *Magic, white and black*, ruotsiksi *Magi, hvit och svart*). Tekijä kirjotti sen alkuperäisesti englannin kielellä ja se ilmestyi jo 1880-luvulla. Teosofinen Kustannusliikemme on hankkeissa saada tämä kirja »Valkoinen ja musta magia» suomeksikin. Se ei ole mikään neuvonantaja loitsutemppujen tekemisessä, vaan esittää sitä aikain viisautta, jota seuraamalla ihminen voi kehittyä todelliseksi tietäjäksi, valkoiseksi maagikoksi, jonka elämä ja työ on siunaukseksi ihmiskunnalle. Tekijä on itse niin syventynyt siihen viisautteen ja niin täydellisesti sen läpitunkema, että kirjan lukijakin tuntee puhdistuvansa ja valistuvansa jo lukiessaan. Sen keskusaate on Jumalan ykseys ja kaikkiallisuus, sen filosofinen kulmakivi usko ihmisen jumalalliseen Itseen. Hartmannin mielestä kaikista tärkein teosofinen oppi on oppi ihmisten veljeydestä ja heidän yhteydestään Jumalassa. Kaikki toiset opit valmistavat vain tietä tälle käytännölliselle perusaatteelle. Hän ei uskonut muihin uskontoihin kuin rakkauden uskontoon. Se on ainoa uskonto, joka ei tydy yksinomaan aivoja voimisteluttamaan, vaan yhtämittaa kaipaa ilmeneistä jokapäiväisessä, elävässä käytännössä.

Franz Hartmann syntyi marraskuun 22 p:nä 1838 Donauwörthissä Baijerissa. Hänen isänsä oli piirilääkäri Carl Hartmann ja äitinsä syntään Elisabeth von Stack. Saavutettuaan tohtorin arvon Münchenin yliopistossa Hartmann

v. 1865 matkusti Pariisiin ja seikkailuhaluista luontoaan noudattaen laivalääkärinä Amerikkaan, jonne hän jäikin 18 vuodeksi. Täällä hän eli ja toimi milloin lääkärinä milloin farmarina. Hän kävi yksin Pohjois-Amerikan intiaanein luona, matkusti Mexikossa ja Texasissa, tutki Yhdysvaltojen spiritismiä juurta jaksain, mutta ei saanut vastausta polttaviin kysymyksiinsä, ennenkuin Madame Blavatskyn ensimmäinen suurteos »Paljastettu Isis» joutui hänen käsiinsä. V. 1883 tohtori Hartmann eversti Olcottin kutumana matkusti Intiaan ja asettui Adyarin päämajaan. Vasta 1890-luvulla hän lopullisesti muutti Saksaan ja ryhtyi laajaan teosofiseen työhönsä kansalaistensa hyväksi.

Kirjottaessani näitä rivejä Frans Hartmannin muistoksi muistuu mieleeni, kuinka innokas hänen ihailijansa minäkin olin jo nuoruudessani. Hänen »Magiansa» oli lempikirjojani. Ja kun kenraali Sederholm vainaja v. 189Y lainasi minulle »Lotusbliitenin» aikaisemmat vuosikerat, vietin monta ihanaa hetkeä niiden ääressä. Ne olivat alusta loppuun toimitetut määrättyllä tarkoituksella tehdä teosofiset perusopit tunnetuiksi yleisölle ja käännöksinä julkaista helmiä maailman, etenkin itämaitten uskonnonfilosofisesta kirjallisuudesta. Ne ovat sentähden tänäpäivänä yhtä arvokasta lukemista kuin ilmestyessään. Hyvin vähän niissä on semmoista, joka vain koskee silloisia päivän asioita.

Kun näin perästäpäin arvostelee ja ajattelee Franz Hartmannin elämän työtä, täytyy tunnustaa, että hän oli viisas teosofi ja salatieteilijä sanan todellisessa merkityksessä. 1912:355—357, **Itsensä tunteminen**.

Tunnettu saksalainen teosofi, tohtori Franz Hartmann-vainaja, julkaisi 90-luvulla painosta pienen kirjasen *Der Fihrer im Geistigen oder Grundriss zu einem Katechismus der Selbsterkenntnis*, jonka hän ilmotti kääntäneensä saksan kielelle. Kirjasen tekijäksi mainittiin muuan *Satya Kama Shaivya*, joka sen oli »ainoista oikeista lähteistä ammentanut ja erään brahminin avulla laatinut». Olkoon kirjasen alkuperä mikä tahansa, sillä on pysyvä arvonsa oman filosofisen sisältönsä nojalla, josta läpeensä huokuu tohtori Hartmannin syvälinen henki. Suomennamme tähän katkismuksen kysymykset ja vastaukset. 1919:33—36, 65—67, 97—99, 129—131.

Ikäviäkö nyt vain kirjoittelen? Kertoisinpä hauskaakin, jos olisi aihetta. Mutta voimmehan kääntää huomiomme toisenlaisiinkin asioihin.

Edessäni pöydällä on kirjanen, jonka on kirjoittanut teosofisen liikkeemme ensimmäinen saksalainen suurteosofi, tohtori Franz Hartmann-vainaja. Sen nimi on *Geheimschulen der Magie und okkulte tibungen* (Magian salakouluja ja okkultisia harjoituksia). Teenpähän siitä muutamia poimintoja:

»H. P. B:n välityksellä tehtiin muutamia adeptien korkean koulun yleviä henkisiä totuuksia käsitteittäviksi inhimilliselle ymmärrykselle: mutta jo on ymmärtämättömyys saanut ne kouluunsa ja vääristellyt niitä. Tyhmyys on toimet-

tomuuden perusta, ahneus toiminnan aiheuttaja. Toinen ihmisluokka ei tahdo tietää mitään valosta: he rakastavat pimeyttä ja pelkäävät tulevansa herätetyiksi unelmistaan; he eivät tahdo, että raikas tuulahdus »idästä» hajoittaa heidän pilvilinnansa. Toiset tahtovat käyttää itsekkäihin tarkoituksiin sitä valonvälkettä, mikä heihin on langennut: he luulevat löytäneensä keinon, millä maailman silmissä voivat loistaa; suuruudenhulluudessaan koettavat tehdä itsensä jumalia, käsittämättä, että heidän »itsensä» on harha ja niin muodoin suurin este todellisen tiedon tiellä.»

»Paitsi näitä kahta ihmisluokkaa on olemassa kolmas, jonka muodostavat petkuttajat. Goethe sanoo: »Ihme on uskon lempilapsi». Taikausko ei tosin synnytä ihmeiden tekijöitä, mutta sen sijaan monta väärää profeettaa. Nämä käyttävät hyväkseen ihmisten vetäytymistä »salaperäiseen» siten, että joko 'julkisilla ilmoituksilla tai »salassa pidettävillä kirjeillä» kääntyvät herkäuskoisten puoleen, joiden kukkaroihin heillä on hyvä silmä, ja kehoittavat näitä antautumaan heidän »salaiseen johtoonsa». Tuon tuostakin kuulee puhuttavan n.s. »okkultisten koulujen» ja »seurojen» perustamisesta, joiden johtajat lähemmin tarkastettuina osoittautuvat rapiolle joutuneiksi ja »väärin ymmärretyiksi» neroiksi, jotka ovat tarttuneet tähän viimeiseen toivottomaan keinoon tullaan mukavasti toimeen ja nyt »tuntemattomina päin» sanovat haluavansa yksityisesti opettaa maailman seitsemän viisaan, Zarathustran y.m. salaisuudet uteliaalle tutkijalle tämän omaa »uhrautuvaisuutta» vastaavaa rahasummaa vastaan. Tyhmyri, joka menee ansaan, vihittää sitten enemmän tai vähemmän naurettavilla juhlamenoilla keinoitekoisesti »valaistujen» liittoon, ja jollei hänestä itsestään — mikä usein tapahtuu — lopulta tule narri tai petkuttaja, niin jättää hän pitemmän tai lyhyemmän ajan kuluttua jälleen koko seuran, köyhemmän rahasta ja itsekunniotuksesta, mutta rikkaampana pettyneillä toiveilla saavuttamastaan kokemuksesta.

»Välistä tavataan näiden n.s. »johtajien» joukossa henkilöitä, jotka toimivat hyvässä uskossa, mutta tietämättömyydestä ja siten itseäänkin pettävä. Näitä ovat ne, jotka uskovat keksineensä jonkun pienen okkultisen salaisuuden (kuten esim. ajatuksen kaukovaikutuksen, astraalivalossa näkemisen, astraaliruumiin itsetoiminnan ihmisen nukkuessa y.m.s.) ja nyt luulevat päässeensä viisauden viimeiselle huipulle sekä olevansa kutsutut ihmiskunnan ainoiksi johtajiksi, kun taas kokenut tietää, että tiedon kullakin korkeammalla portaalla koko hänen siihenastinen tietomääränsä näyttää mitättömältä ja ettei kukaan muu ole ihmisten johtaja Jumalan luo kuin se, jonka Jumala itse omalla äänellään on siihen kutsunut.

»Kaikki tuommoiset seurakunnat, yhdistykset, lahkot ja liitot, joiden päämääränä on petkutus ja huijaus, saavat tukensa siitä taikauskosta, että ihmisen harhaperäisestä »itsestä» (personallisuudesta) voidaan tehdä jotain suurta ja jumallista. He eivät kehittä raamatunsanan salaista merkitystä: »joka teistä on pienin maan päällä, hän on oleva suurin taivasten valtakunnassa»,

s.o. he eivät tiedä, että juuri se, joka kaikista vähimmin ajattelee omaa itseyytään ja omaa erikoista olemistaan, hän on lähimpänä jumalallisen rakkauden ja tiedon valtakuntaa.»

»On olemassa vain yksi ainoa jumaltiedon valo ja sentähden myös vain yksi ainoa koulu, jossa viisus itse on opettajana: sen kouluhuoneena on maailmankaikkeus ja sen opetusmetodina on kokemus. »Tuntemattomana päänä» tässä koulussa on pyhä henki, s.o. tiedon henki, joka tunkee läpi sielun ja ilmestyy ihmisen sydämessä. Tässä koulussa on olemassa viisaiden yhdyskunta, ja tämän yhdistyksen »okkultisuus» on juuri siinä, ettei se ole mikään ulkonainen, näkyvä yhdistys, vaan henkinen veljesliitto, jonka jäseniä, vaikeivät persoonallisesti tunnekaan toisiinsa, lujasti liittää toisiinsa hyvään kohdistuvan rakkauden yhteinen side.» 1921:516—518, ks. H. P. B. 1921:549,

Ruusu-Ristin vuosikokoukseksi helluntaina ilmestyy suomennos tohtori Franz Hartmannin mieltäkiinnittävästä salatieteellisestä kertomuksesta Seikkailu rosenkreutsiläisten luona. 1922:160, 165, ks. P. E. XII Kuka Jeesus oli? 1922:228,

Uusia kirjoja on ilmestynyt: Franz Hartmannin Magian salakouluja ja 1924:38,

H. P. B. kirjoitti tohtori Franz Hartmannille ks. H. P. B. 1924:242—244.

Harva, Uno, professori, ks. Holmberg, Uno

Harvat vielä ovat ne täydelliset ihmiset, joissa jumalallinen kipinä on kasvanut aurinkoiseksi tuleksi — useimmissa se vain tuikkii pienenä toivon tähtenä! ks. ihminen 1907:166,

Ihmiset ovat »kutsutut» taivaan valtakunnan kansalaisiksi, mutta harvat ovat »valitut», sillä harvat jaksavat irtautua ilmavallan hallitsijoiden ja mammonan pauloista, ks. Valon ja 1922:104—105,

Tiedon taival on pitkä ja vaivaloinen. Harvat sille astuvat, ks. H. P. B. 1931:3—5,

Harvoin syntyy suuria runoilijoita, taiteilijoita, keksijöitä j.n.e., — harvoin myös syntyy suuria mystikoita, pyhimyksiä, salatieteilijöitä, ks. täydellisyys. 1932:243, ks. totuus 1934:286.

Harvinainen tapaus, art. ks. jälleensynt. art. Ulkonaisia jälleensyntymistodistuksia. 1907:180—181.

Hashish. Vaarallisin myrky, jota itämaalaiset käyttävät nautintoaineena on hashish. Hashish, joka poltetaan ks. Sairas sielu 1926:230—232.

Hauskaa ja kunniakasta on voittoa maailma, — mutta voittoa itsensä! ks. Messias 1926:73—74.

Hautajaiset, hautausmaat ks. ruumiinpoltto 1908:90,

hautajaisissa ks. Humu.Martti 1915:313—316,

Eräs historiallinen hautaustilaisuus. Sunnuntaina t.k. 11 p. haudattiin ruusu-risti-veljen Kustaa Koivusen kuollut fyysillinen ruumis Malmin hautausmaalla. Tilaisuus oli sekä historiallinen että kaunis. Historiallinen se oli sentähden, että tämä oli tiettävästi ensimmäinen kerta, jolloin teosofisen elämänymmärryksen omaksuneen ja kirkosta eronneen vainajan kuollut ruumis näin, veljellisellä siu-

nauksella, luovutettiin takaisin maaemolle. Ja kaunis se oli, tekisi mieli sanoa, ennen kaikkea siksi, että se tapahtui rehellisesti. Ruusu-Ristin johtaja piti asiallisen ja kauniin puheen veli Koivusen henkisistä pyrkimyksistä sekä luovutti käytetyn ruumiin takaisin maan, veden, ilman ja tulen elementeille, siunaten sen samalla niin asiallisella, kauniilla ja rauhallisella tavalla, että teosofisen elämänymmärryksen omaksunut tunsu voivansa olla koko ajan mukana täydellä sydämellä ja myötätunnolla. Omaisiet ja joukko ruusu-risti-veljiä oli yhdessä koolla kukitettulla hautakummulla. Sanoimme kaikki hengessämme: »kepeät mullat käytetylle ruumiille ja lämmin tervehdys Sinulle, veli Koivunen!» J. R. H. 1924:199,

Olin äskettäin yksinkertaisen juhlallisissa hautajaisissa. Ruumis siunattiin vapaamielisen katolisen kirkon rituaalin mukaan Helsingin kauniissa ruumiinpolttokappelissa.

Vainaja oli vanha teosofi, jonka sielu maan päällä ollessaan ulkonaisista oloista ja vastuksista huolimatta oli elänyt elämänsä musiikissa ja teosofisissa mietiskelyissä, purjehtien sävelten aalloilla ja pyrkien ymmärtämään elämän ongelmaa.

Etsin häntä istuessani siellä saattajien joukossa. En häntä löytänyt, ennenkuin juhlamenot olivat alkaneet ja urut jo kauan mahtavasti soineet. Silloin tulin äkkiä tietoiseksi hänen läsnäolostaan, sillä hän oli herännyt sävelten tenhoisaan suloon ja seurasi mietteisiin vaipuneena seremoniojen kulkua.

Rohkenen tästä kertoa, koska se mikä liikkui vainajan mielessä, oli minulle yhtä yllättävää kuin kaunista. Koetan kuvata hänen ajatuksiaan ja hänen tunnelmaansa:

»Ihmeellinen on ihmisen elämä ja koko hänen olemassaolonsa. Hän on kauneudesta syntynyt ja kauneutta hänen sielunsa ihanoi. Kauneutta se rakastaa ja kauneuden täyttämäksi se on tuleva. Mutta miten se kauneuden saavuttaa? Kauneutta on koko olemassaolo, mutta missä on kauneuden henki ja olemus? Elävässä Jumalassa ja elävässä ihmisessä! Voi meitä kuolevaisia, missä sokeudessa elämeäkään! Sitä varten synnymme maailmaan, että löytäisimme kauneuden toisesta ihmisestä. Kun rakastamme, näemme kauneutta. Mutta rakkautemme aurinko peittyy pilviin ja kauneus himmenee. Emme elämän varrella aina näe ikuisen kauneuden loistavan rakka ittemme kasvoilta. Kuinka usein olemme heille kylmiä ja välinpitämättömiä tai epäilemme heitä! Ja todellisuus on kuitenkin heidän kauneutensa, jota meidän aina tulisi nähdä. Oh, sitä varten tänne synnymme, ja synnymme uudestaan ja uudestaan, että oppisimme näkemään kauneuden ja yhtä mittaa vain kauneuden edes yhden rakastetun ihmisen sielussa! Kuinka oppisimme mekaan kauneuden kaikkialla havaitsemaan ja tajuamaan, ellemme osaa siihen uppoutua yhden elävän olennon sielussa?» 1931:209—210, 247, N.s. »suurmiehen» hautajaisissa ks. kiitos 1933:71—72.

Hatha-jooga, ks. Jooga

Havukka, Ukko 1908:349.

Haydon, N. W. J. 1906:23.

H:der, O. J.: Teosofian alkeet nuorille. Esitys on helppotajuinen ja sujuva ja toivon kirjaselle laajaa lukijakuntaa. 1917:99, 482.

Heber, Lilly

Det dages, on nimeltään novelli, jonka on kirjottanut norjalainen teosofi, fil. toht., neiti Lilly Heber. Kirjasta päättäen — mikäli se perustuu tosioloihin — on Norjan papistossa vanhoillisen ahdasmielisyyden ohella semmoistakin uudenaikaista vapaamielisyyttä, jolle jälleensyntymisajatuskaan ei ole vieras. Tunnelmallisissa kohtauksissa siinä kuvataan näiden vastakkaisten ajatussuuntien yhteentörmäyksiä. 1919:96.

Hebrealaisepistola VII:3 ks. Melkisedek 1906:141, Hebr. IX:22 ks. veri 1907:183—184,

Hebr. XI luku selittää tarkemmin, mitä usko on. ks. usko 1910:76, Hebr. VII:8—12 ks. raamattu 1911:19—20, esoterismi 1912:311—312, Hebr. IX:28 ks. sijaissovitusoppi 1913:99—100, 357—358, Kristinusko ja maailmanrauha 1927:389—394, Jouluyö 1931:336—339.

Hebrealaiset kirjaimet ovat mielenkiintoisia, sillä ne luotiin siten, että joidenkuiden sanojen hieroglyyfejä ruvettiin käyttämään sanojen ensimmäisen kerakkeen veroisina. Hebrealainen kirjaimisto on erittäin kehittynyt muodostelma hieroglyyfeistä ja siitä on syntynyt sekä kreikkalainen että latinalainen kirjaimisto. 1928:123—125, 169—172.

Hedin, Sven ks. Adepti-ihminen paavina 1907:304,

Sven Hedin on äskettäin julkaissut broshyyrin »Ossendowski und die Wahrheit» (O. ja totuus). Viitaten helmikuun Ruusu-Ristissä olleeseen toimittajan kirjoitukseen prof. O:n kirjasta »Petoja, ihmisiä ja jumalia» tahdomme tässä vain mainita, että ruotsalainen tiedemies ja löytöretkeilijä pitkällä otteilla Saint-Yves'in kirjasta »Mission de l'Inde en Europe» todistaa Ossendowskyn tiedonannot toiskätsiksi. 1925:192.

ks. Cleather 1928:253.

»Hedelmästään puu tunnetaan».

ks. veljeys art. Onko 1907:96—99, sama 1918:183—187, ks. Kielletty hedelmä 1908:97—99, Usko ja teot 1908:134—135,

opettajia — — — Meidän on tunnettava heidät hedelmästään ks. teosofia art. T. S:n tehtävä 1921:331—334, Opetuslapsuus 1924:163, Valk. Veljesk. 1926:138, Tempeliseura 1931:250, 1932:233—235.

Hedlund, Torsten 1932:158.

Heenokin kirja, ks. Jouluyö 1931:336—339.

Hegel, ks. R-R. 1931:333—334.

Heikel, I. A.: Sivistysolot Suomessa 17:n neljä vuosisadalla. Suomennos. Osuuskunta Väinämöisen kustannuksella. Sujuvasti kirjoitettu, valaiseva teos, joka täyttää tuntuvan aukon kotimaamme historiaa käsittelevässä suomenkielisessä kirjallisuudessa. 1908:182.

Heikel, Viktor, professori 1907:225, 1915:323, 456, 1917:392,

Vidgad horisont, Fria tankar i religiösa frågor, on nimeltään broshyyri, minkä profes-

sori Viktor Heikel vastikään on julkaissut. Kooten esimerkkejä ja todistuksia vanhasta ja uudesta kirjallisuudesta on iäkäs tekijä viehättävän yksinkertaisella ja selvällä tavalla esittänyt teosofisen elämänyymmärryksensä. Etsijöille sopiva opas. 1925:288,

Kuolema on temmannut toiseen maailmaan muutamia hartaita teosofian ystäviä: professori Viktor HeikeUin, joka jo 90-luvulla liittyi joukkoomme ja oli mukana kaikissa teosofisissa hommissa, m.m. Suomen Teosofisen Seuran perustamisessa v. 1907 — — — 1927:243.

Heikkinen, Jaakko 1910:132.

Heikkous

Kys. Minulla on heikkous, jota vastaan taistelen epätoivoista taistelua, mutta jota en jaksa voittaa. Uudelleen ja uudelleen lankean. Välistä tuntuu siltä, että kaikki puhe sielun kehityksestä, ihanteesta ja pyhydestä onkin vain — puhetta. Ei ihminen kumminkaan nouse. Mutta sitten taas tahtoisin puhdistua ja tulla ihanteen kaltaiseksi. Onko teillä mitään neuvottavana?

V a s t. Neuvoni on ehdottomasti: älkää kadottako uskoanne, toivoanne ja rakkauttanne ihanteeseen! Tietäkää, että sama on laita kaikkien opetuslasten. Kaikki he ponnistavat, pyrkivät ja lankeavat. Kuinka se, joka ei koskaan ole langennut, voisi nousta? Luuletko, että jumalat tuomitsevat meitä sen mukaan mitä osaamme? Pois se, he katsovat tahtoomme, haluumme ja ajatuksiimme. Ei ihminen ole sitä, mitä hän tekee. Ihminen on näkymätön olento, hän on ajatteleva, tunteva ja tahtova; mitä hän näkymättömänä on, s.o. mitä hän tuntee, tahtoo, ajattelee, sitä hän todellisuudessa on. Teko on vain hänen menneisyytensä hedelmä. Teko kertoo meille, mitä hän ennen on tahtonut. Heikkous on kuva ja tulos edellisistä inkarnationsiستمme. Sentähden eräät luonteen heikkoudet ovatkin melkein mahdottomat voittaa siinä elämässä, jossa niitä vastaan taistelemme. Mutta taistelu ja kamppailu vaikuttaa sen, että seuraavassa elämässämme synnymme ilman noita samoja heikkouksia, että meidän niin sanoakseni ulkonainen halumme ei silloin ole kohdistunut samoihin tekoihin kuin nyt, vaan semmoisiin tekoihin, joita nyt tahtoisimme sisällisestä halusta tehdä, vaikkemme jaksa. Ihminen on esim. syntynyt suurella taipumuksella suutumiseen. Elämän kokemukset ja totuuden kaipuu avaavat hänen silmänsä näkemään, mitä elämä on. Nyt hän tahtoisin kulkea opetuslapsen tietä, mutta sen sijaan, että saisi iloita ja nauttia opetuslapsen hyveistä, puhtaudesta ja pyhydestä, hän alituisesti vaan saa kamppailla ja surra ja nähdä omaa huonouttaan. Jos hän kuitenkin pysyy »uskollisena loppuun asti», ei heitä toivoaan eikä taisteluun, on hän taivaallisessa elämässään kuoleman jälkeen rakentava itselleen luonteen, joka ensi syntymässä on osottautuva voimakkaaksi ja voittamattomaksi juuri siinä kohden, missä hän nyt on heikko. 1906:203—204,

Minne häipyä itse asiassa meidän heikkouktemme ja pienuutemme? Se häipyä mitättömiin,

sillä sitä ei ole olemassa, ks. Teosofian joulusanoma 1925:371—374.

Heilala, Yrjö: »Tuskaa ja toivoa», joka sisältää 22 pikkukertomusta. — Tekijä on nähtävästi perehtynyt teosofiseen maailmankatsomukseen ja hänen henkensä ja näkökohtansa, on aito teosofinen: hän katselee elämää ihmisrakkauden silmällä ja hänen inspirationsinsa on kotoisin hengen maailmasta. Kirja ansaitsee lukemista joulun aikana. 1910:431.

Heilurin ihmeitä 1931:200—201.

Heimonen, J. 1917:483.

Heimopäivät. Suomalaisuuden liiton sukukasosaston aloitteesta toimeenpannaan vuotuiset heimopäivät lokakuun kolmantena lauantaina ja sunnuntaina Suomessa, Eestissä ja Unkarissa. Tänä vuonna siis lokak. 18 ja 19 p:nä. Toivotavasti tämänkin työ valmistaa maaperää suuremmalle veljeydelle, sanokaamme Europan Yhdysvaltojen toteutumiselle. 1930:324.

Heindel, Augusta Foss (Mrs. Max Heindel) ks. H. P. B. 1925:8.

Heindel, Max ks. R-R. 1921:20—21, 459—461, 1922:259—262, 1925:8,

Max Heindel: Rosenkreuziläinen maailmankatsomus. 1922:165,

Toinen huomautukseni koskee sitä Max Heindel'in kirjaa »Rosenkreuziläinen maailmankatsomus», josta tilausilmoitus jaettiin Ruusu-Ristin kotimaisille tilaajille viime numeron mukana. Se on arvokas ja mielenkiintoinen teos sekkin. Se esittää teosofista elämäntarkastusta tasoihin, periaatteisiin, jälleensyntymiseen j.n.e, enemmän länsimaalaisella tavalla kuin mihin olemme tähän saakka tottuneet, toisin sanoen helpotajuisemmin, mutta samalla yksityiskohtaisemmin. Näkyy, että tekijä — länsimaalaisesti sivistynyt insinööri — on tunnontarkka mies, joka ei mielellään väitä mitään »epätieteellistä» tai epäpätevää. Hän tuntee sekä teosofian että antroposofian ja on omien yliaistillisten havaintojensa nojalla muodostanut itselleen maailmankatsomuksen, jonka hän uskoo verraten tarkasti vastaavan niitä näkökantoja, joita »Vanhemmat Veljet» omaksuvat. Sängen mielenkiintoinen on m.m. Max Heindel'in esitys Kristuksesta ja hänen suuressa työstään.

Syy, miksi nyt mainitsen tästä kirjasta, jonka Ruusu-Risti tänä talvena Kustannusosakeyhtiö Tietäjän kautta aikoo julkaista, on se, että tahdoisin teosofiaa ja rosenkreuziläisyyttä harrastavien lukijoitteni mieliin teroittaa, kuinka välttämätöntä on, että he tekevät voitavansa kirjan levittämiseksi. Ensimmäinen osa (niitä ilmestyy kolme) on nyt painossa ja valmistuu marraskuun alussa. Sen kustantaminen tulee niin kalliiksi asiaksi, etten uskalla peloittaa lukijoita summaa mainitsemalla. Ainoastaan jos vähintään tuhat kappaletta heti myödään tätä ensimmäistä osaa, saamme menot korvatuiksi ja osaamme vavistuksetta ajatella jatkoa. Toivon siis, että jokainen hankkii kirjan itselleen ja jos mahdollista hommaa toisen tai toisia ostajia lisää. Sen rohkenen ennustaa, ettei kukaan tule kauppaansa katumaan. Siksi sisältörikas

ja hauska kirjoitettu teos Heindel'in »Rosenkreuziläinen maailmankatsomus» on!

Amerikkaan myydään ensimmäinen osa yhdellä dollarilla postivapaasti, mutta kolmella dollarilla saa neljä kappaletta (nykyisen kurssin aikana). Kaikki tilaukset on tehtävä osoitteella: Ruusu-Ristin toimitus, Äggelby, Finland. 1922:226—227, 264,

Max Heindel'in »Rosenkreuziläisen maailmankatsomuksen» toinen osa on ilmestynyt painosta. 1923:11,

Painosta on nyt ilmestynyt »Rosenkreuziläisen maailmankatsomuksen» kolmas, jännittävin ja sisältörikkein osa. 1923:86,

Max Heindel'in Rosicrucian Fellowshipiin pyrkijän käsikirja 1923:9—10.

Heino, Aino 1912:500—501.

Heino, Aleksandra 1908:313.

Heiskanen, Aarne 1918:96.

Heiskanen, Aino 1930:45.

Heiskanen, Otto E. 1930:263.

Heiskanen, Ville 1906:87, 1912:151, 1913:168, 1919:91.

Heiss, John, tri. 1929:182—183.

Hejll, Richard: »Sann och falsk religiositet». ks. P. E. XII »Teosofia hengen uskontona». 1917:102—103.

Heliö, Fredrik, 1915:456, 1920:248, 1924:358, 1928:96, 1933:311.

Heliö, Ida 1913:424, 1914:140, 1924:239, 1928:218.

Heliö, Piippa 1911:32, 1925:103, 237, 1926:175, 181, 304, 1928:325,

Piippa Heliö, kaikille ruusuristiläisinä tuttu taiteilijamme, joka lapsesta lähtien on seurannut äitinsä teosofisia askeleita, antoi huhtikuun 11 p:nä lausuntailan Yliopiston juhlasalissa Helsingissä. Yleisöä oli runsaasti, innostus suuri, kukkia paljon ja koko ilta ehdoton menestys nuorelle taiteilijalle. Tämä menestys ei ollut ystäville odottamaton, sillä olimmehan monen vuoden aikana oppineet tuntemaan Piippa Heliön taiteelliset edellytykset. Kaiholla vain kysyimme itseltämme: eikö hän koskaan sanojen tulkintaan aio liittää laulun taikaa? 1931:179.

Helle, Helmi.

Tuonelan tuville muutti lokakuussa vanha helsinkiläinen teosofi ja Ruusu-Ristin jäsen, entinen käsityönopettaja Helmi Helle, jonka hiljainen ja vaatimaton, mutta samalla iloinen ja selväpiirteinen persoonallisuus oli voittanut hänelle lukuisan ystäväpiirin. Hänen sairaaloinen ruumiinsa teki kuoleman hänelle tervetulleeksi, ja toisella puolella Helmi Helle suuresti iloitsee terveestä ja elinvoimaisesta käyttövälineestään, joka ei aseta esteitä elämälle, työlle ja harrastuksille. 1928:325.

Helle, Laina [*Anja] 1912:401, 502, 1913:55, 424, 1914:96, 312, 1922:96, 1932:3.

Hellenbach, L. von 1929:13.

Hellner, Herman, kamreeri. 1905:82, 243, 1906:23—24, 255, 1907:44, 78, 274, 1908:124, 375, 1913:215, 261, 1915:320—325, 1924:220, 222.

Helluntai.

Sellainen kokemus auttaa meitä ymmärtämään, mitä tapahtui ihmeellisenä helluntaipäi-

vänä kaksituhatta vuotta takaperin, ks. Pagan 1913:294, ks. henki 1923:227, henki 1934:177.

Helmboldt, Cécile, neiti 1921:325.

Helmikuun manifesti ks. myös suurlakko, ks. runoilija 1913:317.

Helsinki, ks. myös P. E. VII 1905:26, 51, 148, 179, 1906:140, 203, 228, 1907:274, 1908:62, 64, 95, 127, 128, 188, 254, 315, 348, 384, 1909:38, 71, 136, 303, 336, 368, 1910:78, 175, 323, 1911:83, 178, 179, 316, 1916:428, 1917:100, 244, 1918:19, 256, 1919:160, 1920:243, 1921:255, 1924:124, 1927:243, 291, 327.

Helsingin Kuvalehti 1917:189—191.

Mainitseehan Helsingin lainakirjasto tilastoisaan, että Pekka Ervast kuuluu luetuimpien kirjaili joitten joukkoon, ks. Kirjallisuus 1911:83.

(Helsingin maja) Temppeleirahasto 1913:107, 311, 416, 463, 515, 1914:48, 96, 148, 196, 252, 312, 360, 416.

Helsingin Sanomat 1921:573.

Helsingin Sosialistinen Yhdistys 1907:276.

Helvetti.

Ikuista helvetiä ei ole. 1906:112—115, 192, Tekijä lausuu kerrassaan ankaria sanoja helvetinopista ja sen keksijöistä, ks. Chambers 1906:281,

Totta puhuakseni olen välistä pelännyt, että tämä olisi helveti. 1908:57—58,

Keskiajan alussa tapahtui, että joku keksi helvetin olevan ikuisesti kestävä ja siitä on johtunut kaikki tietämättömyys. Kun kirkon johtajat ks. karma 1908:336,

Kys. Opettaja on sanonut, että helveti on olemassa, ja ne, jotka eivät tee mitä Jumala on käskenyt, joutuvat sinne.

V a s t. Semmoista helvetiä, jossa olisi kuumia patoja ja uuneja, ei ole olemassa. Siis ei kukaan saata joutua semmoiseen helvettiin, jota ei ole olemassa. 1909:133,

helvetiä tai ikuista kadotusta, joka on luonnolliselle järjelle aivan outo käsite, ks. pakkannallinen 1912:58—59,

Paljon on jo maan päällä ollut helvetiä. Jos katsotaan taaksepäin, kuinka oli ihmiskunnan elämä täällä maan päällä vuosituhansia, vuosimiljonnia sitten, täytyy meidän nähdä, että se oli paljon ihanampaa ja runollisempaa. Nyt on helvetiä enemmän toteutettu, mutta juuri sentähden, että helveti on enemmän tullut ulos tähän fyysilliseen maailmaan, on tullut myös taivasta enemmän, sillä nyt voi enemmän tuntea totuutta. Totuus se on, joka voittaa sekä helvetit että taivaat ja käyttää kummankin mielikuvitukset omaksi edukseen, s.o. totuuden hyväksi, kaikkien hyväksi, ihmiskunnan hyväksi. 1912:162—163,

Kys. Teosofinen katsantokanta ei tunnusta helvetiä, mutta sen kirjallisuus maalaa tämän fyysillisen elämän kärsimykseksi ja piinaksi. Eikö totta: maaelämä on helveti, jossa me niin hyvin viihdymme?

V a s t. Madame Blavatsky kutsui välistä nykyistä fyysillistä elämääme »ainoaksi helvetiksi». Voi kuitenkin myös puhua kuolemanjälkeisistä helvettiloista tuonelassa, vaikka ne tietysti eivät ole ikuisia. Mielestäni on yksi-puolista nimittää maaelämää helvetiksi; se on

yhä hyvin taivas. Ihmisen tehtävä on hävittää helvetti luonnosta ja muuttaa kaikki paratiisiksi. 1912:192,

Kristinuskossa tällaiset heränneet ovat voineet hyväksyä helvetin ja ikuisen kadotuksen opin, koska heidän mielestään ne ihmiset, jotka eivät ponnista herätäkseen jumaltietoisuuteen ovat aivankuin kadotuksessa nyt jo ja kuolemassa menettävät viimeisenkin mahdollisuuden päästä jumalan armosta osallisiksi. 1915:364—369,

helvetillisestä tilasta vainajien valtakunnassa, ks. Atra 1916:53,

Helvetin läksy on niin kovin yksinkertainen, sillä sitähan me elämässä juuri opimme, ks. Mysteriot I 1916:65—67, »helvetin läksyä» ks. Mysteriot II 1916:110—115,

Onko helvetiä olemassa ks. astraali 1917:242—243, ks. Sairas sielu 1926:226 muist.

Kys. H. P. Blavatsky sanoo »Teosofian avaimessa», että maallinen elämä on ainoa helveti, mutta toiset teosofiset kirjailijat puhuvat kuolemanjälkeisestäkin helvetistä ja Jeesus opettaa evankeliumeissa siitä vaivan ja piinan tilasta, jossa rikas mies oli kuoleman jälkeen. Kuinka tämä ristiriita on ymmärrettävissä.

V a s t. Ristiriita on näennäinen. Jos tarkasti luette »Teosofian Avainta», panette merkille, että H. P. Blavatsky yleensä puhuu sangen vähän kuolemanjälkeisistä vaivoista. Hänen mielestään niitä oli kylliksi maan päällä, ja kun kristikunnassa uskottiin ikuisen helvetiin ja kadotukseen ja H. P. B. oli saanut erikoisesti tehtäväkseen hävittää tämä keskiaikaisten mielisairaiden kirkonihmisten keksimä oppi, ei hän tahtonut kiinnittää mitään huomiota ohimeneviin kärsimystiloihin tuonelassa, kiirastulessa eli kaamalookassa, vaan keskittyi kokonaan opettamaan sitä taivas- eli deevakhaanitilaa, joka kuoleman jälkeen lankei jokaisen vainajan osalle ja joka aikamittaansakin nähden oli monta vertaa pitempi astraalista otolilaa. Luonto varustaa jokaiselle ihmiselle kuolemanjälkeisen autuudentilan, ennenkuin hän uudestaan syntyy maan päälle, — ja miksikä? Siitä syystä, että hän maallisen elämänsä aikana kärsii syyttömästi, koska ei muista edellisiä ruumistuksiaan ja niiden luomaa kuormaa. Näennäisesti syytön kärsimys ja näennäisesti ansaitsematon ilo täten täydentävät ja tasoittavat toisiaan. Mutta kun emme enää usko ikuisen helvetiin ja kadotukseen, silloin kestämmekyllä kuulla niistä helvetillisistä tuskista, jotka kuoleman jälkeen puhdistavat meidät himoistamme, ennenkuin olemme kypsät taivaselämää varten. Sentähden myöhemmät kirjailijat ovat kiinnittäneet jonkun verran huomiota myös näihin seikkoihin. Spiritistinen kirjallisuus on täynnä enemmän tai vähemmän materialistisia kuvauksia kuolleitten maailmasta, heidän piina- paikoistaan ja ihanasta kesämaastaan, ja luonnollista on, että teosofiset kirjailijat, omiin tai toisten selvänäköisiin tutkimuksiin nojaten ovat tahtoneet valaista asioita okkultiselta kannalta, osoittamalla, mitä on oikeata mitä väärää spiritistisissä kuvauksissa. Helvetin tuli on aioninen, s.o. se kestää niin kauan kuin maa-

pallon elämä jatkuu, mutta kukaan ihmisyksilö ei viivy siellä muuta kuin sen ajan, jonka kuluessa hän puhdistuu alemmasta eläimellisestä itsestään. Ja huomatkkaa. Sekä »Teosofian Avaimessa» että »Salaisessa Opissa» H. P. B. joskus kuin ohimennen viittaa näihinkin kuolemanjälkeisiin seikkoihin. 1926:329—330.

Hemmer, Jarl

Julkaisen tässä Tietäjässä kolme Aarni Koudan suomentamaa runoa, jotka ansaitsevat teosofista huomiotamme. Arvid Mörnen runo »Isille» osoittaa runoilijan tajuavan, että esi-isillä oli suuremmat tiedot salatuista asioista kuin meillä, ja on se samalla ankara ja masentava tuomio nykyajan materialismista. Jarl Hemmerin »Arvoitus» taas ihan itse-tietoisesti kuvastelee jälleensyntymistä, on suorastaan herkän runoilijasielun intuitsionista kummunneena todistuskappale ihmisen entisten elämien muistosta. Hemmerin toinen »Sopimus» niminen runo on niin läpeensä teosofinen, että se sekä hämmästyttää että herättää iloa.

Arvid Mörne ja Jarl Hemmer ovat nykyhetken huomatuimpia suomalaisia runoilijoitamme, vaikka tietysti runoilevat äidinkielellään, ruotsiksi. Mutta heidän suomalaisuuttaan todistaa puolestaan juuri tämä taipumus mystiliseen tunnelmallisuuteen ja teosofiseen mietti-väisyyteen. 1920:105.

Hengitys ks. myös jooga

Määrätyn hengitysjärjestelmän noudattaminen aikaansaa erilaisia fysiologisia muutoksia ruumiissa, jos sitä ks. Hinduhypnotismi 1906:202.

Onko hengitysharjoitusten ja mietiskelyn harjoitus terveydelle vahingollista, ks. mietiskely 1915:40.

Yhtä tärkeä kuin hengitys on ruumiilliselle organismille, yhtä välttämätön on tietäjien ja profeettain pieni joukko kansakunnalle. He todella edustavat kansan jumalallista henkeä, sitä kuusta, jonka juurella on asunto ja jonka ääntä on kuuleminen. 1921:40.

Henki, henkinen

Henkinen tasa-arvoisuutemme on vielä salsassa, ks. tasa-arvoisuus 1905:98.

Mitä meillä henkistä uskallusta on, sitä anta-kaamme muille, ja muilta me saamme, mitä heillä on. ks. Omatunto 1906:5.

Mitä nimittäin henkinen tieto sanoo? ks. Sukupuoliasia 1906:13—17.

Pyrikäämme järjen selvytyteen, sydämen puhtauteen, henkiseen tietoon ja voimaan! Ja ne suuret henget, jotka ovat kaiken inhimillisen kehityksen auttajina ja suojelijoina, ne seuraavat katseellaan meidän ponnistuksiamme, ja kun aika on täyttynyt, tulevat he meidän luoksemme ja ilmottavat itsensä meille, ja me pääsemme heidän opetuslapsikseen ja aivan uusi, jumalallinen elämä alkaa meille. 1906:20.

Henkimaailma on monta kertaa väkiriikkaampi kuin tämä fyysillisesti näkyväinen maailmamme. 1906:41—42

Kuta rikkaampi henkisesti tämä elämä on, sitä monipuolisempi ja ihanampi on elämä haudan tuolla puolen. Köyhyys ei suinkaan ole

haudantakaisen taivaan portin avain eikä maallinen rikkaus sulje ihmistä ulos taivaasta; mutta henkisesti köyhä ja kehittymätön ihminen ei jaksa kauan viihtyä taivaassa. Näemme siis, että taivaalla on sangen vähän tekemistä aineellisen köyhyiden ja rikkouden kanssa. Totta kyllä, että ulkonaisesti halpa ja hylätty ihminen usein on henkisesti suuri, ja että kullassa ja mahtavuudessa rypijä on henkinen kääpiö. Mutta ei se mikään laki ole. — — —

Mutta teosofia selittää, että ihminen on henkinen olento, tietävä, tahtova ja tunteva minus, ja että kaikilla ihmisillä on sama henkinen alku-perä. 1906:72—76.

Sanotaan uuden juurirodun syntyvän siten, että korkea henkinen johtaja ks. juurirodut 1906:90.

Vanha kabbalistinen selviö sanoo: »henki nukkuu kivessä, uinailee kasvilla, liikahtaa eläimessä ja herää ihmisessä.»

Kys. Sanotteko siis, että maassa matelevasta madosta kerran tulee jumala?

Vast. En, jos te »madolla» käsitte jottain aineellista, ulkonaista, näkyväistä. Mutta jos te puhutte siitä hengestä eli tajunnasta eli älystä eli tahdosta, joka »matoa liikuttaa», silloin epäilemättä sen hengen kehitys on rajaton ja mittamaton. On vain huomattava, että se sama tajunta ei vielä madossa ole yksilöitynyt; vasta ihmisessä henki herää tajuavaksi, itsetietoiseksi minuudeksi. 1906:112.

Hengessä kaikki jumalanpojat ja vapahtajat ovat yhtä, sillä sama jumalallinen viisus ja voima elähyttää heitä kaikkia, sama Jumala asuu heissä kaikissa. — — — Ihminen on Jumalasta lähtenyt henkinen olento, joka maailmassa eläen vähitellen oppii tuntemaan omaa itseään jumalallisena olentona. 1906:115.

Hengen elämä on autuus ja hengen elämä on rakkaus, mutta ks. autuus 1906:120.

että ihminen on henkinen olento ja että hänen pitää henkisesti kehittyä, ks. teosofia 1906:150—152.

Onnellinen se kansa, joka uskaltaa luottaa henkisiin voimiinsa, joka ei tartu miekkaan, ks. paha art. Ei pahaa pahalla 1906:189.

koko ihminen on oleva kuuliainen hengen äänelle, ks. kansa art. Kansallinen kulttuuri ja 1906:192.

Ihmisen henki, hänen todellinen minänsä on kaiken ajattelun takana. — — — Oma henkämme meidän siis ensin täytyy hakea. — — — 1906:198—200.

Olkoon ajatus- ja tunnemaailmanne kuin hengen temppele, kuin alttari, rakkauden ja puhtauden pyhäkkö! ks. Puhtaus 1906:227—228.

Me ymmärrämme, että ihminen on elävä henki ja ettei hän henkenä koskaan kuole. ks. uskonto art. Mitä me 1906:235—236.

Ainoastaan henkisesti laiskat ihmiset — »kuolleet», niinkuin Jeesus sanoo — eivät välitä mitään olemassaolon iänikuisista arvotuksista, mutta tahtoisiko kukaan enää kuulua laiskoihin ja henkisesti kuolleisiin? ks. Omatunto 1906:271—273.

hengen valtakunnassa ei ole eroa »minun» ja

»sinun» välillä, vaan siinä on kaikki yhteistä. 1907:31,

Ihmisen henki on itse asiassa jumalallinen kolminaisuus heijastuneena yksilölliseen tajuntaan, ja ihmistä on syystä kutsuttu jumalan kuvaksi. — — — Voima, Aine, Henki. — — — Mutta johtotähti ihmiskunnalla on: jumalan henki sen oman hengen sydänmaassa. — — — Atma merkitsee itse, h e n k i — ks. Kaita tie. 1907:57—61,

ihminen onkin henkinen olento, ei aineellinen, ks. Veljeys art. Onko veljeysaate toteutettavissa? 1907:98—99, sama 1918:187,

Ensimmäinen ehto taloudellisen aseman parantamiseksi on, että ihminen herää itsetietoisuuteen ja henkiseen elämään, ks. sosialismi 1907:113,

emme ihaile henkistä laiskuutta, ks. Lafargue 1907:137,

henkisesti jokainen ihminen on oma itsensä ja henkinen samankaltaisuus näyttää olevan verrattain harvinainen ilmiö. ks. ihminen 1907:166,

Sillä henki puhuu hänen omassatunnossaan, ks. kauneus 1907:220,

ihmiset ovat hengessä yhtä. — — — Henkisesti hän on yhtä kaikkien kanssa mutta ks. Kehityksen kulku 1907:269—271,

Jeesus oli länsimaalaisten henkinen kuningas ks. Tietäjä 1908:7—9,

Lopulta minun kumminkin täytyi voittaa, koska saatoin asettaa henkisen tahtoni voiman hänen elämällistä himoaa vastaan. 1908:56—58,

Kys. Miten on selitettävissä hengen, sielun ja järjen suhteet toisiinsa? Kun esim. joku hyvä ystävä kuolee, sanoo järki: »älä sure!» Siitä huolimatta on niin kummallinen kaipuun tunne.

V a s t. Ihmisen järki voi ymmärtää totuuden, jota hän ei vielä havainnollisesti tiedä. Mutta ennenkuin ihminen on läpeensä kasvatanut tunne- ja himoluontonsa korkeamman miinan nöyräksi palvelijaksi, napisee alempi minä kriittillisinä hetkinä. Kasvattaessamme itseämme meidän kuitenkin täytyy valvoa ja varoa, ettemme estä korkeampien tunteiden tunkeutumasta sieluun. Kaipuun tunne on usein jaloitava tunne, jota meidän ei tule tukahduttaa tyhjämpäiväisiin vähäpätöisyyksiin. 1908:91,

Henkisen työn tekijöille ja mietiskelyn harjoittajille on voimistelu välttämätön, ks. ruumis 1908:123,

koko henkinen maailma ks. jumala 1908:183, Ihmisen henkinen tehtävä on vapautua kaikenlaisten aistimusten ylivallosta, ks. astrali 1908:184,

todellisia henkiolentoja ei voi ajatuksellaan karkottaa pois ks. ajatus 1908:312,

Henki on yksi ja rajaton, ruumis on vain hiukkanen muotomaailman avaruudessa. Hengen voima on loppumaton, ruumiin voima pian kulunut, ks. Uusi elämä art. 1908:324,

Kys. Onko totuuden tieto henkimaailman asioissa ihmiskunnalle hyödyksi vai vahingoksi?

Vast. Hyödyksi. 1908:346,

Henkinen elämä tuo mukanaan kaikenlaisia voimia; niistä tavallisin on parantava kyky. ks. ihme 1909:260,

silloin hengen elämä tulee kalliiksi ja ihanaksi ja todelliseksi, ks. kirjallisuus 1909:341,

Kaikki henkinen tieto on tietoa Jumalasta, ks. tieto 1910:52—53,

Henkisen kehityksen tie on kaita ja suora, ks. Itsehillintä 1910:131,

maailmassa on riitaa henkimaailman olemassaolon johdosta, ja ks. salatiede 1910:179—180,

Ne henkimaailman olennot, jotka palvelevat pahaa ja ihmisiin nähden ovat kiusaajien asemassa, ovat ks. kiusaus 1910:223,

Kun ihminen on tullut sille kohdalle elämän taipaleella, että hengen ääni hänen sisässään alkaa kuulua, silloin hän tahtoo, että ulkonaisenkin elämänsä muodostuisi sisäisen näkemyksensä ja tuntemuksensa mukaiseksi, että hän jokapäiväisessä elämässään saisi työskennellä tuon sisäisen hengen käskyjen mukaan, sen taivaallisen valtakunnan puolesta. Milloin ihmisen varhemmassa ruumistuksessa on oppinut hengen kuiskeita kuulemaan, silloin hän nykyisessä jo lapsena osottautuu omituiseksi ja lahjakkaaksi olennoiksi, joka suuremmalla tai vähemmällä voimalla ja tietoisuudella myöhemmin murtaa itselleen tien elämässä. Tämmöiset neron lahjoilla varustetut ihmiset tekevät työtä eri aloilla, taiteen, tieteen, uskonnon, filosofian, mutta yhteistä heissä on sisäinen kutsumus, joka sallimuksen voimalla ja vällä on asettanut heidät määrätyn työn ääreen. He eivät ole itse työtään valinneet, vaan työ on valinnut heidät. Jos he työtä tehdessään sortuvat, on heidän sortumisensa kuin urhon kuolema taistelutanterella...

Vaikeampi taas on niiden ihmisten asema, joissa hengen ääni vielä on siksi heikko ja siksi nuori, ettei se ole heitä määrättyyn työhön kasvattanut, tai joissa se alkaa kuulua vasta myöhemmin elämässä jonkun voimallisen herätyksen kautta. He joutuvat kaikenlaisiin ristiriitoihin, siveellisiin ja muihin; he eivät tahdo löytää kultaista siltaa, joka yhdistää hengen ja aineen maailmat toisiinsa. Monet teosofitkin ovat varmaan kokeneet tätä; monet yhtyvät seuraaviin sanoihin, jotka kerran kirjotti minulle eräs keski-ikäinen totuuden etsijä:

»Tämä ei ole ainoastaan synnintunnustus, vaan enemmän epätoivoisen avunhuuto tässä yksinäisyydessä, tässä soraaaniä täynnä olevassa maailmassa. Epätoivoisen avunhuuto. Niin todellakin. Mitenkä sen muuten selittäisin? Asemani on liian omituinen, että sitä osaisin toiselle selittää. Mutta eräs kristityksi kääntynyt japanilainen, joka köyhänä miehenä lähti opiskelemaan Amerikkaan hyläten kaikki oman maansa edut ja hyvät asemat, lausui kerran aineellisten huolten rasittamana: »Minä murehdin köyhyyttäni, koskapa lihani saa siitä kärsiä. Minä pelkään rikkautta, sillä silloin vaara uhkaa sieluani». Niin, todellakin kummallinen asema! Niin olen minäkin monta kertaa jättänyt asemat, jotka tuottavat aineellista etua, mutta jotka kaikki ovat myös vieneet koko ajatuksen ja huomion muualle. Ei ole jäänyt

aikaa eikä huomiota ajatuselämälle, ja ilman sitä ei voi päästä Jumalan tuntemukseen. Kun jokapäiväinen elämä vie kaiken huomion puoleensa, niin ajatuselämän kehitys jää jällelle, ajaturuumis surkastuu, jos niin voin sanoa. Siitä kärsii taas se korkeampi minä, joka tietää mitä alempi tarvitsee päästäkseen tätä lähestymään. Korkeampi minä sanoa aina: työnä luotasi kaikki se mikä häiritsee ajatuselämän kehitystä. »Etsi ensinnä Jumalan valtakuntaa ja Hänen vanhurskauttaan, niin kaikki muut annetaan sitten». Sama ääni kaikuu kaikista muistakin mystillisistä kirjoista: »Hiljaisuuden äänestä», »Bhagavad Gitasta» sekä kaikista muistakin teosofisista kirjoista. Kaikissa sanotaan, että sinun täytyy tulla kuuroksi kaikelle tälle harhalle ennenkuin voit kuulla Itsen ääntä. Ja sitä minä tahtoisin niin sydämestäni tehdä. Vaan nyt astuu jyrkästi taas esille toiselta puolen yhteiskunnallinen velvollisuus perhettäni kohtaan. Minun velvollisuuteni on pitää siitä huolta, ja se vaatii sellaista työtä, että näitä korkeamman minän neuvoja silloin ei voi seurata. Mitä sitten on tehtävä? Olen itse järkeni mukaan asiaa koettanut punnita, mutta se ei riitä asiaa ratkaisemaan. Olen koettanut etsiä ensinnä ajatuselämää ja koettanut toteuttaa vanhurskautta, vaan aina silloin joutunut ahtaammalle ainemaailmassa. Sama tulos on aina joka kerta. Olen monta kertaa irrottanut itseni hyväpalkkaisista toimista ja palannut takaisin ajatustyöhön, mutta tässä astuu esille aina tuo kiusallinen murhe toimeentulosta. Yksinäni minä eläisin missä tahansa, mutta sitä ei jaksua sietää, että lapset kärsivät nälkää. Tiedän kyllä, että silloin olen vielä liian kovasti astralimaailmaan eli tunne-elämään kiintynyt. En jaksaa kärsiä sitä kipua, jonka tuottaa sen siteen katkaiseminen, joka sitoo minua vielä tähän tunne-maailmaan. Astralimaailmaa varotetaan karttamaan kovasti »Hiljaisuuden äänessäkin» ja vaikein se on tämän salin läpi käyminen. Minä tiedän kyllä että nämä ovat varjoja, tyhjiä mielikuvia, mutta voimakkaita näyttävät nämä kuvat olevan. Sinä kummallinen tunnemaailma, sinä ristiriitaisuuksien labyrintti. Vaikea on sinun sokkeloistasi löytää tietä ulos. Kumpi on nyt edullisempi minun asemassani tehdä: kuulla korkeampaa minäänsä, katkaista kaikki tunne-elämän siteet, jättää perheensä oman onnensa nojaan ja ruveta työskentelemään ajatus-tasolla, ajatustyössä ja ajatusmaailmassa, vai jäädä vielä riippumaan alemmassa minässään, palvelen fyysillistä elämää ja harhailen astraliallemaan sokkeloissa? Vaikea on irtaantua tunteistaan, sen me tiedämme. Monelle on tunne-elämä kaikki kaikessa, hän luulee silloin jo saavuttaneensa koko autuuden kun on saavuttanut hienoimmat väreilyt tunne-elämässä, luulee olevansa taivaassa, kun tunteet ovat ylimmillään kiihottetut, luulee, että korkeampaa hengen elämää ei ole. Mutta korkeampi minä sanoo: se on harhaa. Kaikki nuo astralikkaset olivat harhakuvia; kaikki oli virvatulta. Mutta tuo virvatuli on vaikeata sammuttaa ...»

Olen tähän ottanut niin pitkän otteen hänen kirjeestään, koska se mielestäni selvästi kuvaa hänen asemassaan olevan ihmisen ristiriitoja.

Hengen ääni on puhunut ja käskenyt osaksi itsekasvatustyöhön osaksi älylliseen työskenteleeseen. Mutta aineellisten varojen puute tekee hengen käskyjen noudattamisen vaikeaksi, miltei mahdottomaksi, koska perhe toimeentullakseen välttämättä vaatii suurempia näkyväisiä tuloksia työstä.

Ja silloin, huomattaamme, kuuluu uusi ääni ihmisen sisässä, joka sanoo: »etkö näe, että tunteet, itsekkäät tunteet sitovat sinut perheeseen? Mikset voisi niitä katkaista ja elää hengen elämää?» Näin puhuu kiusaajan ääni ja ihminen useinkin siihen määrin sokaistuu, että hän sekottaa toisiinsa »itsekkäät» tunteet ja velvollisuudet. Totta on, että perhe-suhteissa voi puhua tunteista, jopa itsekkäistäkin, mutta kun on kysymys isän suhteesta lapsiin, miehen suhteesta vaimoon, silloin on jo velvollisuus astunut paljaan tunteen sijalle.

Tarkka ero on tehtävä hengen äänen ja kiusaajan äänen välillä. Hengen elämä on kyllä sitä laatua, että se ei kärsi esteitä tiellään, että siihen on antauduttava kokonaan — ei voi palvella kahta herraa, jumalaa ja mammonaa, — mutta esteet on voitettava niin sanoaksemme rehellisessä taistelussa, niiden tieltä ei saa paeta.

Hengen elämän esteet ovat kahta lajia: sisällisiä ja ulkonaisia. Sisällisiä ovat ihmisen omat heikkoudet, hänen syntinsä, hänen vikansa, hänen pahuutensa. Ulkonaisina esteinä esiintyvät yhteiskunnalliset, perheelliset y.m. olot. Sisäiset esteet voitetaan siten, että pahasta luovutaan; tämä »kaita tie» on vaivaloinen ja pitkä, mutta jo ensimmäisten askelten perästä kasvaa sisäinen ilo ja itseluottamus, ja ihmisen ulkonainenkin työ alkaa henkeästyä. Ulkonaiset esteet taas — mikäli ne kuuluvat karmallisten velvollisuuksien kategoriaan — voitetaan ainoastaan siten, että velvollisuus täytetään viimeiseen ropoon asti. Silloin ei mitään anteeksi-antamista tule kysymykseen: ihmisen otsassa on joko voittajan kunniamerkki tai pakolaisen häpeäpilkku.

Mutta tästä kaikesta paistaa näkyviin yleävä totuus: »esteet» ovat itse asiassa apukeinoja ja portaita nousemiseen. Sillä mistä ihminen saisi voimaa elää hengen elämää, ellei hän pahan kanssa taistellessaan, sen kourissa huokaillessaan olisi hankkinut itselleen sekä kärsivällisyyttä että väkevyyttä? Ja miten ihminen voisi kasvaa luotettavaksi hengen vainiolla työskentelijäksi, jonka käsiin suurikin tehtävä ja kutsumus voidaan uskoa, ellei hän olisi oppinut uskollisuuden läksyä verrattain pienten velvollisuuksien tunnontarkassa täyttämässä? 1910:225—228,

Olen saanut vastaanottaa seuraavan kirjeen:

»Kunnioitettava hra toimittaja! Tietäjässä oli Teidän vastauksenne siihen yksityiskirjeeseen, jonka keväällä Teille lähetin. Suonette kai minun myös kiittää siitä neuvosta, jonka tuossa vastauksessa annoitte. Olitte ottaneet kirjeestäni osan Tietäjään. Epäselvyytensä vuoksi se ei olisi sitä ansainnut. Mutta uskon myös, että teosofiset lukijat, varsinkin ne, jotka tuntevat olevansa samassa ristiriitaisuudessa

kuin minäkin, ymmärtävät paljon toisen valinnaisuuksiakin.

Neuvonne selvitti minulle paljon asemaani. Olin ajatellut monta kertaa, että velvollisuuteni ehkä olisi tehdä samaten kuin Buddha ja Jeesus. Edellinen jätti kuninkaallisen asemansa, ihanan rakastetun vaimonsa, ainoan lapsensa, sukulaisensa ja kaikki sekä lähti kerjäläismunkkina käymään ympäri maata, neuvoen ja lohduttaen. Siten hän kerta kaikkiaan ratkaisi tuon pulmallisen kysymyksen, joka minua on kauan kiusannut: Onko ihmisen silloin kun hän tielle astuu, enää otettava huomioon minkäänlaisia siteitä, jotka yhdistävät häntä tähän maailmiseen harhaan? Jeesuksen ja sangen monen muun hurskaan ihmisen esimerkki näytti viittaavan myös siihen, että kaikki on hylättävä. Mutta nyt sanotte Te, arvoisa toimittaja, että »esteet ovat voitettavat rehellisessä taistelussa, niiden tieltä ei ole väistytävä.» On otettava myöskin huomioon velvollisuudet. Ja nämä velvollisuudet, jos ne ovat karmallista laatua, ovat täytettävät viimeiseen ropoon saakka. Nyt ymmärrän asian paljon paremmin. Minun ei ole paettava velvollisuuksia, vaan voitettava karmani niiden täyttämisellä. Tämä kuorma siis tuntuu melkein raskaammalta, kuin erakoksi jääminen. Täytyy pakosta olla sidottuna harhaan ja tämän yhteiskunnallisen elämän tehtäviin, joissa näkee pääasiana olevan itsensä ja muiden pettämisen.

Mutta jos velvollisuus niin vaatii, niin silloin sitä ei voi välttää, sillä pakolaisen häpeäpilkku otsalla en tahdo paeta taistelusta. Tosin sellaiset sanat kuin »häpeäpilkku» ja »kunniamerkki», täytyvät olla oppilaalle sanoja, joilla ei ole sitä merkitystä kuin niille tavallisesti annetaan; ne ovat hänelle ainoastaan sanoja, joille hänen korvansa täytyvät olla kuurot, jos niillä tahdotaan käsittää tämän elämän arvoja: kunniaa ja häpeää. Mutta silloin kun oppilas pyrkii niiden voittajaksi, itsensä voittajaksi eli — minun käsittääkseni — alemman minänsä voittajaksi, silloin siitä on arvoa. Mutta niiden käsite on silloin päinvastainen kuin ennen. Tässä mielessä en häpeä asettua mihin halpa-arvoiseen työhön tahansa velvollisuuteni täyttämiseksi. Mutta toinen asia on silloin se: hyödyttääkö työni ketään? edistääkö se Jumalan tarkoituksia? lisääkö sopusointua maailman harmooniassa, vai saako aikaan vaan pahennusta ja epäsointuja j.n.e.

Oikea paikka elämässä olisi meidän siis ennen kaikkea täytettävä. Ja tässähan se vaikeus löytyykin nykyisessä yhteiskuntaelämässä.

Ennen kaikkea kiitos toimitukselle neuvoistanne! Niistä asia niinkuin sanottu minulle — ja toivottavasti monelle muulle — paljon selkeni.» 1910:293—294,

henki ja aine ovat yhtä ja ilmiömaailmassa aina kulkevat käsi kädessä ks. A. B. 1910:283,

Rehellinen pyrkimys, vilpittömän totuuden etsintä, ennakkoluuloton tutkimus — kas siinä välttämättömät ehdot, jos hengen kasvua toivoo, ks. itsetunto 1911:3—4,

että teosofinen liike on yleismaailmallinen, että se on Mestareista lähtenyt, että sen takana

on suurimmat henkiset voimat maailmassa, ks. Päämaja 1911:26—31,

Monelta vierähti kyynel, kun hän sai epä-mättömän todistuksen henkimaailman olemassa olosta, ks. Peters 1911:56,

Mutta suuri henkinen voima ihmisen sydämessä ks. Rakkauden salaisuus, art. 1911:218—219,

Kys. Onko henkisen työn tekijällä koskaan ristiriitaa itsensä kanssa, kuten aineen pyönteissä elävällä ihmisellä on, kun sisäinen minuus vaatisi tekemään ja elämään henkensä mukaisesti, ulkonainen minuus taas puhuu toista kieltä, työ kun ei vastaa ihannetta?

V a s t. Riippumatta työn laadusta herää ja vallitsee ihmisessä ristiriitoja, kunnes eri voimat hänessä, kaikki hänen eri »minänsä» sulautuvat yhdeksi, niin että hän aina tahtoo, tuntee ja toimii koko sielullaan. Päästäkseen tähän tilaan ihmisen täytyy oppia keskittämään huomiotaan. Hän ajaa ristiriidat tiehensä. Kun hän jotain tekee, hän sanoo itselleen: tämä on tällä hetkellä velvollisuuteni enkä nyt ajattele mitään muuta. 1911:282,

luonto on suuri vertauskuva henkisestä elämästä, — — — Henkimaailmasta, sisäisistä, korkeista piireistä on jo sanoma kuulunut, että taas on astuva vapahtaja maan päälle, taas on koittava sellainen aika ihmiskunnalle, jolloin annetaan uusi suuri sysäys henkistä elämää kohti. ks. Joulusymboliikkaa 1911:358—361,

korkeiden henkimaailmojen tieto ja luottamus on nykyään, että ks. maailmanuskonto 1912:29—31,

Ja jokaisen ihmisen, joka järkipäisesti ajattelee, täytyy vastustamattomasti enemmän tai myöhemmin tulla siihen johtopäätökseen, että henkimaailma on olemassa, että henki on olemassa, vaikei hänellä itsellään olisikaan suoranaista kokemusta toisista maailmoista. Kun hän tutkii itseään ja maailmaa, voi hän erottaa kaksi asiaa: aineelliset ilmiöt ja tajunnan ilmiöt. Hän on itsessään osaksi ruumiillinen olento, osaksi henkinen, ajatteleva, tahtova ja tunteva olento. Kun hän sitten huomaa fyysisen ruumiinsa olevan yhtenä osana aineellisesta maailmasta ja sen maailman lakien alainen, niin on aivan läheinen johtopäätös, että hän myöskin tajuisena, henkisenä olentona, itsetietoisena ajattelijana, on osana jostakin toisesta, henkisestä maailmasta ja sen lakien alainen.

Miksikä ainoastaan ruumiillinen olemassaolo olisi »todellisuutta»? Eihän ihminen voi ajatella, että henki, tajunta olisi aineesta syntynyt, koska se on aineen vieressä esiintyvä ilmiö, ikäänkuin aivan vastakkaisesta maailmasta koitoisin. Miksikä ei ihminen henkisenä olentona olisi toisen näkymättömän maailman kansalainen ja sisässään osallinen jumalallisesta elämästä, kuten hän ulkonaisesti on osana aineellisesta maailmasta? Se ihminen, joka on kokenut, hän ei ainoastaan tätä aavista, vaan hän tietää, että sisässään vaikuttavat suuret henkiset, jumalalliset voimat ja että hän on itse lähentynyt jumalallisesta alkuperästä.

Toiset, jotka eivät ole niin paljon kokeneet,

voivat loogillisesti tulla samaan johtopäätökseen. Ja jos kerta myönnetään, että ihminen henkisenä olentona on osana henkisestä maailmasta, täytyy samalla huomata, ettei tämä hänen korkeampi puolensa ole tyhjästä syntynyt ja omavaltaisesti ilmestynyt olemassaoloon, vaan sen kehitys on ollut ja on jonkinlaisten lakien alainen. Silloin on myöskin luonnollista, että hän voi tutkia tätä henkistä maailmaa tarkastamalla ja analysoimalla sisässään esiintyviä ilmiöitä, samoin kuin hän omaa ruumistaan tutkimalla voisi saada selville mitä näkyväisessä maailmassa on, vaikkei hän muuten tätä maailmaa voisikaan tutkia. 1912:113,

Henkisen kehityksen sisäinen edistyminen on vapaaehtoisuutta, se on vapaan tahdon ilmaus, ja jos jotkut käsittävät väärin — jos ihminen itse käsittää väärin — ja luulee voivansa käyttää pakkoa itsensä tai muitten suhteen, erehtyy hän ja elämä sen hänelle paljastaa. Jos hän minkäänlaisesta turhamaisuudesta tai uhkamielisyydestä luulee voivansa kehittää itseään henkisesti, eksyy hän harhaan. 1912:156—163,

henki on ainetta voimakkaampi, ks. Titanic 1912:203,

Varsinainen henkinen opetus annetaan salaisessa maailmassa, ks. opettaja 1912:310—311,

Jokainen ihminen, joka tekee vastuunalaista henkistä työtä, joutuu välistä sielulliseen pimeyteen, ks. opettaja 1912:410—414,

Henki on subjekti, aine objekti ja elämä yhdistävä predikaatti. Henki on äänen nykyisyys ks. Sai. 0:n Maailmans. 1914:55—59,

Mutta hengen maailman portti on suljettu niiltä, jotka eivät ole siveellisesti valmistuneet, ks. salatiede 1914:198—199,

ero on suuri psyykkillis-okkultisen ja henkis-okkultisen tiedon hankinnan välillä, ks. salatiede 1914:198—199,

henki on kaiken aineen takana, ks. aika 1914:368,

Kun jostakin ihmisestä sanotaan, että hänellä on henkisiä tietoja, tai kun joku ihminen itse tunnustaa omaavansa henkistä viisautta, silloin ainakin minun tekee mieleni kysyä: kuinka sinä olet päässyt siihen tietoon, josta puhut?

— — — Sentähden olen omasta puolestani aina ihaillut henkisiä itsetunnustuksia tai elämäntekemisiä, autobiografioita, joita asianomainen itse on kirjottanut, ja mielestäni niitä on vielä aivan liian vähän maailmassa. 1915:5—10,

Sentähden mielestäni suuren henkisen totuuden silmänräpäyksellinen omaksuminen osottaa, että ihminen ennen on samasta totuudesta tiennyt, ja tarjoaa täten Platonin opin mukaisen todistuksen jälleensyntymisestä. 1915:10,

Ihmisen tehtävä tämän maan päällä oli henkistä laatua! 1915:102,

Mahtavan mahtava oli henkimaailman kannalta se elämänratas, jota me fyysillisesti nimittimme aurinkokunnaksi. 1915:266—267,

Kuvitelkaamme nyt seisovamme henkimaailmassa jonkun vainajan vieressä, ks. Mysteriorit II 1916:112—115,

hyöty henkisestä pyrkimyksestä on aivan toinen kuin me luulimme. Henkisen — onnistu-

in attoman — pyrkimyksen tuottama hyöty on siinä, että ks. Kaita tie, art. 1916:152—154.

Henkimaailman rikkauudet ovat tyhjentämättömiä, ks. I. T. J. 1917:104—105,

Henkisesti kuollut on mielestämme ihminen, joka — — — Henkisesti kuolleen sanomme sen kansan olevan, joka ei ks. Kalevala, kristinusko ja 1917:160—163,

Itse henkinen työkin kärsii samassa mitassa kuin aineellisuus lakkaa sitä palvelemasta, ja henkisen työn tuotteet käyvät yhä kalliimmiksi ja vaikeammiksi hankkia, ks. yksimielisyys 1917:345,

Kansoilla samoin kuin suuremmissa mitassa sivistyksillä, aikakausilla, roduilla on aina henkisenä tehtävänä ruumistuttaa joitain ihanteita, toteuttaa joitain aatteita j.n.e. Niinpä elämme nyt ajassa, jolloin henkimaailma odottaa, koska sivistynyt maailma on valmis luopumaan väkivallan opista ja omaksumaan Jeesuksen rakkautta opin — jollei vielä kaikissa tämän muodoissa, ainakin siinä, että kristityt valtakunnat lakkaisivat sotimasta keskenään ja varustamasta itseään toisiaan vastaan. Varsinkin Suomi oli tässä suhteessa erikoisessa asemassa ja sen karmassa oli erityinen tilaisuus palvella maailman ja varsinkin Suomen kansallishaltian dharmaa viittoamalla tietä maailmalle. 1918:64—68,

Mutta käännän katseeni pois näistä kouraan-tuntuvista, haihtuvista ja lyhytikäisistä tosiseikoista suuriin ja pysyviin henkisiin todelluuksiin, jotka hämmöttävät tosiseikkojen takana, ks. Suomi 1918:70—71,

Henkinen leipä on yhtä kallis kuin aineellinenkin. 1918:192,

Henki ja tajunta tulee vielä voittamaan aineen ja muodon, järki kaaoksen, rakkaus vihan, ks. rauha 1919:5, vainaja 1919:62—63,

ihmisen henkinen, s.o. korkein ja sisin, elämä ks. yhteiskunta 1919:229—230,

Henkielämän ykseys on vallan toista. — — —

Mutta ainoastaan henkielämän täyttämä ihminen ymmärtää onnen salaisuuden. — — —

Mutta alkää luulko, että henkielämän nirvaana kerran tultuaan jää ainaseksi vieraaksemme.

— — — Henki-ihmisen elämä on alituista lankeemista ja nousemista. Mutta henki-ihminen ei heitä Jumalaa mielestään, ks. kehitys 1920:98—101,

oma henkinen kantani on aina ollut sama. ks. sota 1920:102—105,

Henkeni on altis totuudelle. Olen ks. sota 1920:194—199,

henkinen elämänvoima oli vähenemässä ks. R-R. 1920:241—247,

»henkisen puolueen» jäsenet osastoksi, jonka nimeksi ks. R-R. 1920:243—247,

Minustakin henkisen elämän ehtoihin kuuluu aseettomuus ks. R-R. 1920:246—247,

Tarvitaanko henkisesti katsoen Suomessa miestä, joka ikuisen elämän asioissa seisoo omilla jaloillaan ja jonka välityksellä henkimaailmalla on oma, muista riippumaton sanoma sanottavanaan? ks. R-R. 1920:340—348,

Tämä Ruusu-Risti on siis se yhtymä, jonka turvissa henkinen, teosofis-okkultinen työni tulee jatkumaan. Siinä ovat ne ystävät, jotka ha-

luavat kuulla, mitä henkivalloilla mahdollisesti on sanottavana minun kauttani — — — Olen nuoresta saakka ollut hengessäni täysin vapaa: ks. E-B. 1920:344—348,

Henkinen liike semmoinen kuin teosofinen liike monine haarautumineen on mielestäni pidettävä ulkopuolella kaikkea käytännöllistä politiikkaa, ks. R-R. 1920:347—348.

kaiken henkisen elämän sisin ehto ja tunnusmerkki on vapaus. — — — Uskonto ei ole ainoa henkisen elämän muoto. Henkiseen elämään kuuluu kaikki kasvatus ja opetus (koulut ja yliopistot), kaikki kirjallisuus, taide, musiikki j.n.e. Kaikkia näitä henkisen elämän muotoja on suojattava poliittiselta ja taloudelliselta painostukselta, kaikkien niiden täytyy hengittää ehdottoman raitista ja vapaata ilmaa. Sitä varten henkinen elämä tarvitsee omat edustajansa, oman parlamenttinsa, joka sen parasta katsoo. 1920:367—376,

mahtavat henkiset voimat olivat liikkeellä, ks. R-R. 1920:382—383,

Rosenkreutsiläisyys on hengen renessansia. ks. RR. 1921:21—22, 32—40,

Henkisen kasteensa jälkeen on niinikään jokainen totuudenetsijä ks. Jeesus 1921:67,

teosofit — hengen esitaistelijat ks. Walleen 1921:130,

henkisen liikkeen alkuunpanija aina on ollut seuraajiaan viisaampi — — — Edistyminen hengessä ei merkitse, että henki muuttuisi, edistyminen hengessä merkitsee vain, että ihmisyksilö yhä enemmän ja enemmän täyttyy alkuperäisellä hengellä, ks. R-R. 1921:390, 396,

Mikä on henkinen totuus? ks. R-R. 1921:578—580,

Sillä nämä henkivalvat kietovat ks. Valon ja varjon 1922:102—104,

Ihmisen henki on liian kallis, jotta sitä saisi uhrata poliittisia tai aineellisia arvoja varten; ainakin on toisten ihmisten henki. ks. sota 1922:163—165,

H. P. Blavatsky teroitti teosofein mieliin, että henkisesti eteenpäin pyrkivän ihmisen suurin kompastuskivi oli meidän aikamme — panetelu. 1922:202.

Olemme henkiolentoja mekin, ikuisen elämän perillisiä, eikä Jumalakaan meitä pakota, ks. Joulun sanoma 1922:297—298,

Hengen Uudestasntyminen on enemmän ja toista kuin järjen vakaumus. 1922:305—311,

»henkiseksi äidiksieni.» 1922:310,

täydellinen specialisti henkimaailman astraalis-mentaalistien ilmiöiden alalla, ks. C,W,L, 1923:45—47,

Johtaja puhui sitten »hengenvuodatuksista» muistuttaen mieleen apostolien helluntaikokemuksista ja huomauttaen, kuinka tuo tapahtuma sellaisenaan kuuluu hengen elämään ja on aikanaan meidän jokaisen koettavissa, jos seuraamme Jeesus Kristuksen viitoittamaa tietä. 1923:227,

henkimaailman petollisille voimille, ks. Holmberg, W. 1923:245,

Kaikki ulkonainen on silloin vain henkistä ylppeyttä ja ulkokultaisuutta, ks. vegetarismi 1923:326,

Useinhan tunnemme, kuinka ihanata olisi saada kuolla, s.o. siirtyä pois henkimaailmaan, jossa kaikin puolin on niin paljon helpompi tehdä työtä! ks. ennustus 1923:327—328,

On moitittu meidän kirjojemme kalleutta. Jotkut asiamiehet ovat valittaneet, että niitä on mahdoton saada kaupaksi. Tämän johdosta pyytäisin, että kaikki ruusuristiläiset ja muut asianharrastajat pitäisivät kaukana mielestään sen ajatuksen, että kirjojen kalleus jollain tavalla olisi luonnon tai meidän vikamme. Päinvastoin tuntekoot itsensä vakuutetuiksi ja iloisiksi siitä, että meidän kirjamme eivät suhteellisesti ole entistään kalliimpia, vaan hyvinkin rahansa arvoiset.

Tuommoisesta yleisön puolelta tehdystä huomautuksesta näkyi muuten selvästi, kuinka vaillinainen käsitys ihmisillä vielä on henkisen ravinnon välttämättömyydestä. »Tämä kirja on liian kallis. En sitä osta. Tulenhan toimeen ilmankin.»

Kukaan ei sillä tavalla puhuttele leipää. Sen tärkeys on syöpynyt tajuntaan. »Kyllä limppu nyt maksaa, mutta minkä sille mahdat? Täytyyhän ostaa.»

Ei edes tupakkamies kieltäydy paperosseistaan, vaikka laatikko on kymmenen kertaa kalliimpi kuin ennen. Ja kyllä se maistuu kahvikin kymmenen kertaa kalliimpana. Minkätähden sitten joku aikakauskirja tai muu teos kymmenen kertaa kalliimpana on mahdoton hankkia?

Se on kuitenkin yhtä tärkeä kuin leipä. Se on oikeastaan tärkeydeltään laajempi, sillä ihminen on sielu, ennenkuin hän on ruumis, ja ruumis on vain osa hänen olemuksestaan. Henkisestä ravinnostaan hänellä on iloa kuolemanjälkeisessäkin elämässään, jota vastoin leipä silloin on näytellyt osansa loppuun.

Leipä on välttämätön tässä elämässä, vieläpä sillä on ensi sija, niin kauan kuin ihminen ei paremmasta tiedä. Sitä ei kukaan kiellä. Mutta ajatelkaa, kuinka tyhjäksi tulisi elämä, jos ei sillä olisi muuta sisältöä kuin työskentely ruumiin ylläpitämiseksi — jos emme osaisi ajatella emmekä laulaa, emme nähdä kauneutta emmekä etsiä Jumalaa!

Ihminen on kuitenkin ihminen eikä enää eläin; hän on rakastava sydän, ajatteleva järki, ihaileva silmä. Hän nostaa katseensa korkeuksiin, mietiskelee olemassaolon äärettömyyttä ja elämän ikuisuutta ja polvistuu mystieron edessä. Sitä ei eläin osaa; se syö ja juo ja nukkuu. Älköön siis ihminen myökö erikoisoikeuksiaan hererokasta. Muistakoon aina, että hänellä on suuremmat velvollisuudet, kuin hänen koirallaan tai hevosellaan. Muistakoon aina, että hänen tehtävänsä maan päällä'on tuoda tänne henkisen elämän taivas sen kateellisista kätköistä. Muistakoon jokainen olevansa tilivelvollinen elämälle siitä, missä määrin hän on hengen viljelystä edistänyt. 1924:9—10,

Kun heidän henkiminänsä ks. haaveilija 1924:49,

henkiminä kohoo säveltensä täyttämään taivastilaan ks. Merikanto 1924:84,

hengen sankaria ks. Wrede, M. 1924:88,

ks. sallimus 1924:122—123,

Henkinen todellisuus ei ole muodoista riippuvainen eikä sitä voi muotoihin kytkeä, ks. apostolit. 1924:245—247,

Henkiset seurat ja yhtymät ovat opettajina elämän koulussa. Heidän paikkansa on korvaamaton. Heidän avullaan pysyy hengen elämän kipinä yksilöissä vireillä, ks. R-R. 1924:328,

Taloudellinen taakka kevenee ja hengen lintu, joka on istunut vankina maailmansodan alusta lähtien, pääsee taas siipiään räpyttämään ja vapauden ilmaa edes hiukan hengittämään, ks. R-R. 1924:361,

henki katoaisi teosofisesta liikkeestä, ks. H. P. B. 1925:6—8,

Vaikka henkimaailmassa on monenlaisia olentoja, ks. auktoriteetti 1925:149—151,

Hengen asioissa verisiteet, kansallisuudet, rotut j.n.e. eivät merkitse mitään, ks. juutalaisuus 1925:190,

Emme henkiolentoina ole ensimmäistä kertaa tämän maan päällä emmekä viimeistä. Henkemme etsii itselleen semmoista persoonallisuutta, jonka minuuteen Kristus voisi laskeutua, ks. Teosofian joulusanoma, art. 1925:372—374,

henkinen suuruus tulee aina näkyviin perästäpäin, s.o. tekojen, opetusten ja saavutusten kautta, ks. I. T. J. 1926:34—37,

Mutta jos henkinen elämä yleensä on tarpeellinen, silloin muotomonoillakin on sijansa, ks. vpm. 1926:106—107,

henkinen työ ollen olemukseltaan vapaa ks. seurakunta 1926:211—213,

puhtaan hengen kotimaahan ks. horoskooppi 1926:213—214,

ihminen todella joutuu jonkun vieraan henkiolennon riivaamaksi ks. Sairas sielu 1926:232,

Ihmisen henki-itse ks. magia 1927:126—128,

Olemassaolo ilmenee meille kahdella tavalla: henkenä eli tajuntana ja aineena eli ilmenneenä voimana, ks. materialismi 1927:326—327,

henkenä ja aineena, ks. R-R-teosofia. 1928:1, 39—43,

Henkihän ilmenee aineen kautta, aineessa. —

— Jokainen, joka on teosofista kirjallisuutta lukenut, tietää, että hengen ja aineen yhteistoiminnasta syntyneitä maailmaa kuvataan kahdella toisiaan leikkaavalla kolmiolla (kuusi-kärkisellä tähdellä) eli toisin sanoen vanhalla juutalaisella Salomonin sinetillä. 1928:123—125,

hengen ja aineen toiminnan tulosta, maailmaa 1928:169—172,

Kaikkien kuolleiden täytyy näet henkimaailman esikartanossa puhdistua synneistään, vioistaan, himoistaan ja itsekkäistä pyyteistään, ks. Suomen tulevaisuus 1928:206—208, 235,

Ei ole henkeä ilman muotoa, ainetta, henki ja aine käyvät aina käsi kädessä. 1928:363,

Etsimme todistuksia henkimaailman olemassaolosta, merkkejä siitä, että kuolleet yhä elävät, ks. Iltaapuhteella 1929:16—17,

Varsinkin henkisten asioiden harrastajien kesken on aina ollut tapana kammoksua rahaa ja mieluummin olla siitä puhumatta, ks. raha 1929:318—319,

Henki yksin on kaiken »taikauskon» yläpuolella, mutta missä on henkeä ilman muotoa aineellisessa maailmassa? ks. R-R. 1929:366—368,

Henkiseen pyrkijään ks. psykologia 1929:440, henki ja aine ks. kolminaisuus 1930:41,

henkisessä liikkeessä on jokaisen hyvä tahto tärkeänä tekijänä, ks. R-R. 1930:186—87,

Henkiminämme ponnistaa lakkaamatta ja vaikka ks. H. P. B. 1931:4—5,

Siten annamme hengen viedä voiton aineesta, ks. aika 1931:41,

henkisen kirkastuksen eli uudestisyntymän 1932:47—51,

»Henki inkarnoituu», kuten sanotaan; koko Minä ei astu ruumiiseen; ruumis saa siitä vain sielunsa, tullen siten tietoiseksi, ja maailmän aikana kehittyy siinä persoonallinen itsetietoisuus. Hengen lihaantulon tarkoituksena on tietysti, että se heräisi tietoiseksi omista mahdollisuuksistaan, s.o. itsetietoiseksi. — — — Henki tahtoo luontonsa mukaisesti sitä mikä on järkevää ja hyvää — sen tahto on kuten sanomme epäitsekäs; ruumiillinen tietoisuus sitä vastoin pyrkii luontonsa mukaisesti siihen, mikä on järjetöntä ja pahaa, mikä aikaansaa epäsuopaa maailmassa, — sen tahto on kuten sanomme, itsekäs. 1932:50—51,

Muistakaa, että me ihmiset olemme henkiolentoja, jotka olemme ruumiisiin puetut. — — —

— Älkää pitäkö henkistä elämää vähäarvoisena, ks. R-R. 1932:72,

Tämä Isä eli Isä-Äiti on Henki ja Aine. ks. neitsyt 1932:100,

Mutta ne [*uskonnot] ovat myös kaikki tyyni edustaneet henkistä momenttia suurissa sivistyksissä ja olleet ihmiskunnalle moraalisenä tukenä sen vaeltaessa tuntematonta päämäärää kohten. 1932:139—143.

Ihmisen on koetettava toteuttaa henkinen yhteytensä maailmankaikkeuden kanssa. 1932:142,

Mutta henkiset voimat työskentelevät hiljaisuudessa ja teosofisen innon kultainen vyö on kiedottu maan ympäri, ks. ristiretki 1932:160,

Se oli todellista henkistä kokemusta — henkistä uudestaansyntymistä. ks. Paavali 1932:203—207,

»Jumala on henki» — — — myriaadien muotojen takainen salattu Henki. 1932:224—226,

Tämä on meidän neljästoista vuosikokouksemme. Toinen seitsenvuotiskausi on nyt loppussa. Meillä on ollut vuosikokouksissamme tapana muistaa ihmisen seitsemää periaatetta ja verrata kutakin vuosikokousta johonkin periaattiin. Tämä vuosikokous kulkee atman, itsen, hengen merkeissä. Erikoisesti hengen merkeissä vietämme tämän vuosikokouksen. Muistakamme, että ensimmäinen kristillinen seurakunta alkoi hengen vuodatuksella; helluntaita vietetään senkin muistoksi. Mikä oli se henki, joka silloin vuodatettiin? Oliko se joku ulkopäin tuleva vuodatus, joka antoi apostoleille kyvyn puhua eri kielillä, niin että kaikki ymmärsivät? Mikä se henki oli? Apostoleissa heräsi äkkiä selvä tietoisuus siitä, että he eivät olleet ruumiillisia eikä persoonallisia olentoja yksinomaan. Kun Kristus vaelsi maan päällä, edusti hän heille henkeä; he olivat persoonallisuksia hänen ympärillään. Nyt he kaikki tulivat henkiolentoiksi; he eivät enää olleet persoonallisia sieluja. Nyt he heräsivät tietoisuuteen

siitä, että he olivat henkiolentoja. — Kun henki meissä herää, silloin se tunnustaa asemansa Jumalan edessä. He tunsivat olevansa Jumalan poikia. Kun ihmiselle näin käy, silloin on todellinen tahto hänessä herännyt. Se ei kysy erikoisia motiiveja, se tahtoo vain Jumalaa, totuutta, rakkautta. Manas ja buddhi ovat silloin ikäänkuin hänen aurassaan; järki on hänen ominaisuutensa, se ei ole hänen syvin olemuksensa. Aikaisemmin ihmisestä tuntui, että hän on yhtä järjen kanssa. Samoin on, kun buddhi hänessä herää; hänestä tuntuu kuin hänen persoonallisuutensa rakastaisi. Mutta kun jumalallinen henki hänessä herää, silloin jumalallinen järki ja rakkaus ovat ominaisuuksia. Jumalan pojassa. Ne voivat valaista hänen persoonallisuuttaan, ne ovat itse asiassa hengen ominaisuuksia. Tällainen ihminen ei enää omista ansiota itselleen, hän sanoo: »En minä, vaan Kristus minussa». Kristus ihmisessä tulee eläväksi, kun atma herää. Jos Kristus täyttää meidät, ei meille jää mitään kerskattavaa. Se vapauttaa meidät omasta pienestä, syntisestä, huonosta persoonallisuudestamme. Me ihmiset voimme tehdä sen, mitä Jeesus Kristuskin sanoi: »Valvokaa ja rukoilkaa!» Niin paljon voimme muistaa, että olemme henkiolentoja, että mikään näkyväinen ja maallinen ei ole niin kovin tärkeätä, jotta voisimme seurata Mestaria ja muistaa, mikä on tehtävämme. Muistakaamme nytkin, ettemme ole tämä ruumis^ tämä persoonallisuus, vaan että olemme henkiolentoja. Ei ole pelkoa siitä, että kuolema voisi meille mitään. 1934:177—178,

Henkistä heraldiikkaa 1934:237, [*ks. heraldiikka 1914:149—150.] Henkinen elämä, art. ks. Teosofia ja sosialismi. 1934:247—250,

Henkinen elämä ei ole koskaan hysteriaa, jollaista uskonnollinen tunne-elämä usein on. Henkistä elämää voidaan verrata kirkkaaseen kristalliin. Henkinen elämä on täynnä huumoria, täynnä naurua omalle itsellemme. Se on kokoomus kaikista filosofisista ajatussuunnista, kyynikotkin ovat antaneet sille osansa. On tarpeellista omata kyynikonkin ominaisuuksia, jottei ihminen lankeaisi itsepetokseen, tunneherkutteluun, ulkokuullaisuuteen ja tekopyhyteen.

Meillä on talli sydämessämme, ja siellä Kristus syntyy. Siellä on paljon eläimiä, ja niistä on erittäin tärkeä — a a s i. P. E. eräässä kysymysillassa v. 1927. — 1934:310.

Henkilökysymys T. S:ssa 1922:229—239,

Mehän kaipaamme henkilöistä ja seuroista riippumatonta totuutta, elämää, joka kumpuusi omasta sielustamme, Jumalaa, jonka saisimme tuntea omassa hengessämme, ks. Mea culpa 1922:260—264.

Henrik IV Ranskassa ks. Europa 1928:357—358.

Henriksson, K. 1924:222.

Heraldiikka.

Kuningas- ja aateliskruunut ja -vaakunat ovat, niinkuin tiedämme, vertauskuvia kantajainsa korkeammasta yhteiskunnallisesta arvoasteesta. On olemassa kokonainen tiede, heraldiikka, joka tutkii näiden vertauskuvain

syntyä ja merkitystä. Kuten yleensä on laita inhimillisten vertauskuvain, on näidenkin symbolein syntyperä oikeastaan okkultista laatua, ja niiden tarkoituksena on alkuun ollut kuvata ominaisuuksia kanta jäin, fyysillisille silmillä näkymättömissä, käyttövälineissä. Kruunun tarkoituksena oli kuvata sielullista valokehää ihmisen pään ympärillä ja vaakunan jalointa ominaisuutta hänen tunneruumiissaan. Jokainen selvänäkijä nimittäin tietää, että ihmisen pään ympärillä alkaa loistaa, sitä myöten kun hän älyllisesti ja henkisesti kehittyy, ja myöskin että tunneruumiin ominaisuuksia kuten jaloutta, urhoollisuutta, puhtautta j.n.e. kuvaavat astraalisesti erilaiset luonnosta, varsinkin eläinkunnasta, otetut muodot. Jos tahtoisimme teosofisina salatieteilijöinä tarkemmin määritellä loistokehää pään ympärillä, voisimme sanoa, että se gloria, joka inspiratsioonin hetkenä loistaa puhdistuksen tiellä kulkijan pään ympäri, saavuttaa pysyväisen aurinkomaisen muodon ja hohteen, kun adepti-ihminen kulkee neljännen ja viidennen vihkimyksen välisellä tiellä, ja toiselta puolen, että se suurenmoinen ja valtavan loistoinen kuningaskruunu, joka Mestarin päättää koristaa, myös yksinkertaisempaan, mutta yhä kauniimmaksi kehittyvään aateliskruununa loistaa vihityn opetuslapsen ohimoilla. Todellinen jalosukuisuus on täten sielullista laatua, ja jokainen ihminen on syntyperältään kuninkaanpoika, joka kerran itse tulee kuninkaaksi, kun hän nousee niitä portaita, jotka valtaistuimelle vievät.

*

Valtakuntien ja maiden vaakunat ovat myös vertauskuvia. Kilvessä oleva kruunu kuvaa sitä jumalallista haltiaolentoa, joka näkymättömästä maailmasta käsin johtaa kansan kohtaloita ja kehitystä. Vaakunassa oleva leijonan, kotkan, liljan tai muu kuva symbolisoi niitä taivaallisia sotajoukkoja, jotka ympäröivät kansallisdeevaa ja saavat värityksensä kansallisesta aurasta. Tietysti nämä vaakunat samoin kuin aateliskilvet saattavat olla huonosti valittuja, kun valinta ei ole okkultisella tavalla tapahtunut.

Mitä nyt erityisesti Suomen vaakunaan tulee, on sen valinnassa mielestäni tapahtunut erehdys. Suomen vaakunassa on leijona herttua-kruunu päässä. Kruunusta en väitä mitään, mutta leijona ei ole paikallaan. Minun silmilleni ei ainakaan Suomen kansallishaltia joukkoineen ole näyttäytynyt leijonan muodossa. Jos siitä kuvan tahtoisin antaa, olisi se pikemmin seuraava:

Päivä on valkenemassa, ja etäältä, auringon nousun puolelta, kuuluu suurten siipien hiljainen suhina. Auringon noustessa kohoo mahtava kotka taivaanrannalle. Levitetyin, kirjavin siivin se lähenee. Jo voimme erottaa kultakruunuisen haltian, joka seisoo kotkan päässä ja ohjaa sen lentoa. Jo voimme erottaa, kuinka linnun hohtavat siivet ovat muodostetut luke-mattomista taivaallisista olennoista, jotka deevan käskyjä totellen liikkuvat järjestyneissä ryhmissä. On aivankuin kansallishaltia itse toisi auringon mukanaan ja kuin hänen joukkonsa sointuvassa matalaäänisessä hymnissä laulaisi päivän vuoresta esille.

Tämän näkemykseni johdosta sanoin äsken eräälle ystävälleni:

— Suomen vaakunassa pitäisi olla kotka eikä leijona.

Ystäväni vaikenä hetken ja kysyi sitten hämmästyntä sävy äänessään:

— Semmoisen muotoisenako meidän kansallishaltia on sinulle näkynyt?

Kun vastasin myöntävästi, hän jatkoi:

— Tämä on sangen merkittävä, sillä oletko tullut ajatelleeksi sitä tosiseikkaa, että kotka eli kokko esiintyy Kalevalassa pyhänä lintuna, joka kerran Väinämöisenkin hädästä pelasti, ja että vanhat suomalaiset viettivät kesäjuhlaa kotkan eli kokon kunniaksi?

En ollut tullut tätä ajatelleeksi, mutta nyt minuakin hämmästytti tämä yhtäpitävyys, ja sanoin:

— Muuten minusta aivan aatteellisestikin kotka on Suomen kansan symboli eikä leijona. Suomen kansa ei ole valtiotajakansa, joka fyysisessä maailmassa kuninkaan hallitsisi. Sen tehtävä on kotkan tavalla nousta henkensä lennossa totuuden aurinkoa kohti ja hallita näkyväisessä maailmassa henkisen kulttuurin valtiolla. 1914:149—150.

Herald of the Star. ks. myös I. T. J. 1913:366, 1923:320, 1923:6, 1926:273.

Herjausta ja Jumalan pilkkaa on asettaa jumalallisia voimia sodan yhteyteen, ks. sota 1917:199.

Hermafroditismi.

Ihmiskunnan jako kahteen sukupuoleen oli kehityksen vaatima ehto; sitä ennen ihmiskunta lisääntyi toisella tavalla; ihmiset olivat hermofroditeja eli kaksineuvoisia ja vielä varhemmin sukupuolittomia, ks. Sukupuoliasia 1906:14—17.

Tämä ihmisen olennainen »kaksineuvoisuus» ilmeni varhaisemmissa juuriroduissa ulkonaisestikin, kolmannen juurirodun alussa fyysisenä hermofroditisminäkin. ks. Mooses 1912:497.

Enkä minä tiedä, olenko poika vai tyttö. Lien molempia enkä kumpaakaan, niinkuin muihin Hermafroditos, sillä olenhan syntynyt Hermeksen jumalallisesta ajatuksesta ja Afrodiiteen rakkaudesta kauneuteen, ks. Tietäjä 1915.—1914:465—467.

Hermeettinen veljeskunta, — seura. ks. karma 1908:335—337, ks. veri 1925:52.

Hermes 1914:465, 1918:233.

Hermot, hermosto.

eetteriruumis on niin sanoaksemme hermoston näkymätön puoli, mutta hermoilmiöt sinään eivät ole astralisia ilmiöitä; ollen eetterisiä ne kuuluvat fyysiselle maailmaan ja fyysiselle ruumiiseen, ks. eetteri 1909:267—269, 1918:62—64.

Kaikki uuden liiton mestarit ja heidän opetuslapsensa (eli Valkoinen Veljeskunta) palvelevatkin hermostona Kristuksen ruumiissa. Koska ks. Kristus ja teos. liike 1922:38—40,

ks. Somnambulismi 1924:90, Mieli- ja hermostaisaathan ks. Sairas sielu 1926:228—232.

Hernberg, Hanna.

Syyskuussa muutti manan majoille neiti **Hanna Hernberg**, Vuorelan kasvatustaitoksen johtajatar ja monivuotinen, läheinen ys-

täväni. Jo talvella 97—98 opin tuntemaan teosofina tätä säteilevää älykäästä, musikaalista ja lämminsydämistä naista. Ystävyyskuntamme lujittui, kun kesällä 1904 vierailin kuukauden hänen luonaan Vihtiin Vuorelassa ja kun seuraavana kesänä yhdessä kävimme Lontoon teosofisessa kongressissa. Suuren palveluksen hän teki sekä minulle että teosofiselle työlle, kun hän taloudellisen ahdinkotilani aikana 1906—1907 tarjosi V. H. V:lle ja minulle työssijän kodissaan. Kahdeksantoista kuukautta vietimme hänen henkevässä ja monella mieltäkiinnittävässä kodissaan, jossa m.m. saimme tutustua suojeluskasvatuksen menettelytapoihin ja tuloksiin ja pilkistää n.k. rikollisten lasten sieluelämään. Steiner-kriisin aikana Hanna Hernberg kallistui antroposofiaan ja poistui Teosofisesta Seurasta, seuraten siinä vakaumustaan, mutta kun viime keväänä keskustelin hänen kanssaan, hän valitti ajan vähyyttä, joka esti häntä seuraamasta teosofistakin kirjallisuutta, niinkuin hänen mielensä teki: »meillä on niin paljon Steinerin luentosarjoja tutkittavana», hän selitti. Tein hänen suhteensa saman havainnon, mikä minulla on ollut ilo tehdä toistenkin antroposofien suhteen, joita olen tavannut: vanha rakkaus teosofiaan palaa yhä. Eiköhän tulekin aika, jolloin Teosofisen Seuran seinät ovat niin väljät, että Antroposofienkin Seura niiden sisälle mahtuu? Tehköt ainakin kuolleet työtä sen asian puolesta, lämminsydämiset ja vapaamieliset vainajat! 1915:401—402.

Herodes [*kuva] ihmisen itsekkyyttä ja itsestä ihmistä ks. Tietäjä 1908:8—9.

Me voimme Herodeksessa nähdä kuningas Ahabin ja Herodiaassa kuningatar Jesebelin joka ks. Historia uudistuu. 1910:79.

Herra, Herran ehtoollinen ks. juhlamenot 1905:245,

Herran tiet ovat ihmeelliset, sanotaan, ja tämä on aivan totta karman laista. 1906:41, kun Herra tulee ks. Omatunto 1906:271—273,

Kys. Raamatusta puhutaan monessa paikassa, että Herra tutkii sydämet ja munaskuut ja antaa jokaiselle hänen töittensä jälkeen. Minä nöyrimmästi pyytäisin teitä vastaamaan Omassatunnossa, mitä paikkaa ihmisessä sanotaan sydämeiksi ja mitä paikkaa ihmisessä sanotaan munaskuiksi, joita Herra erityisesti tutkii?

V a s t. Nimitykset »sydän» ja »munaskuut» (s.o. munuaiset) ovat tietysti kuvannollisia ja niillä tarkotetaan jotain vastaavaa sisäisessä ihmisessä. Jos käytämme ikivanhaa astrologista avainta, tiedämme että sydäntä hallitsee aurinko ja munuaisia Venus-tähti. Mutta astrologisesti aurinko kuvaa elämää, henkeä ja ihmisen yksilöllistä karmaa eli korkeampaa minää, ja Venus rakkautta ja persoonallisen minuuden korkeinta tunne-elämää. Kun siis sanotaan, että Herra tutkii sydämet ja munuaiset, voidaan tämä ymmärtää näin: Herra tutkii ja tuntee ihmisten sekä yksilölliset että persoonalliset minät, sekä heidän korkeammassa minässä piilevän hyvyytensä että heidän salaisimmat persoonalliset halunsa ja pyyteensä. Ja koska Herrasta sanotaan, että hän antaa jokaiselle töittensä jäi-

keen, tarkotetaan Herralla nähtävästi karman herroja, jotka jokaiselle mittaavat hyvää ja paha hänen ansionsa jälkeen ja joilta ei mitään voi salata. 1907:139,

ks. sakramentti 1908:123,

»Ei kukaan voi palvella kahta herraa» ks. Uusi elämä, art. 1908:321—324,

Herran sanoja. Suuri ja ihmeellinen oli se Mestari, joka 1900 vuotta sitten vaelsi meidän ihmisten keskellä opettaen ja parantaen. Hänen sanansa kuuluvat kuin syvästä salatusta totuuden lähteestä. Mutta me emme olleet valmiit häntä vastaanottamaan. Ainoastaan kolme vuotta sai hän vaikuttaa, hänen opetuksensa jäi katkonaiseksi. Vähitellen hänen kuolemansa jälkeen ihmiset heräsivät tajuaamaan, mikä suuri opettaja oli heidän keskellensä elänyt. Silloin he alkoivat muistella hänen sanojansa ja kertomuksia hänen elämästään. Syntyi monta koelmaa ja näistä on muodostettu uuden testamentin evankeliumit. Miltei kaikki tutkijat ovat nykyään sitä mieltä, että nämä evankeliumit eivät ole alkuperäisiä lähteitä vaan rakennettuja varhempain evankeliumien ja puhekoelmien pohjalle. Paljon unohtui, paljon myös tahallaan poistettiin. Vaikeimpia lauseita ei voitu julkisesti esittää. Kun luetaan vanhempain kirkkoisien teoksia, tavataan niissä usein sellaisia Jeesuksen sanoja, joita ei ole raamatussa. Apost. Teoissakin 20:35 on tällainen Jeesuksen sana, jota ei evankeliumeissa löydy.

Yksi kaikkein ensimmäisiä kristillisiä kirjottaja, Klemens Roomalainen, »apostolinen isä» mainitsee I epistolansa 13 luvussa seuraavan Jeesuksen lauseen, josta hyvin supistettu katkelma on Luuk. 6:36—38.

»Olkaa laupiaat, että saisitte laupeuden; antteksi antakaa, että teille anteeksi annettaisiin; niinkuin te teette, niin pitää teille tehtämän; niinkuin tuomitsette, niin teitänkin tuomitaan; niinkuin palvelette, niin teitänkin palvellaan; sillä mitalla, jolla mittaatte, samalla teillekin mitataan».

Eikö tämä ole mieleen jäävä muistolause synn ja seurauksen järkähtämättömästä laista? Jeesus panee erittäin painoa sen siveelliselle vaikutukselle. Klemensin toisessa epistolassa 12 luvussa tavataan seuraavat sanat:

»Kun Herralta kysyttiin, koska hänen valtakuntansa tulisi, vastasi hän: Kun kaksi tulee yhdeksi ja ulkonainen niinkuin sisäinen ja miehinen naisellisen kanssa, ei miehinen eikä naisellinen».

Merkillinen salaisuus tuntuu kätkeytyvän tähän lauseeseen, jolle ei ole löytty raamatussa sijaa. Kun Klemensin pitää lähteä selittämään, mitä merkitsee »miehellinen naisellisen kanssa j.n.e.» katkeaa hänen epistolansa keskelle lausetta. Meidän ei siis suotu selvästi tietää, mitä on tämä suuri sukupuolinen salaisuus. Ja kuitenkin se tekstistä käy esille aivan yksinkertaisesti: että täydellinen Jumalan valtakunnan jäsen ei ole enää miehinen eikä naisellinen vaan molemmat. Muuten tämä sama lause löytyy muillakin kirkkoisilla.

Mainittakoon muutamia muitakin Jeesuksen

sanoja, jotka ovat meille tulleet ulkopuolelta raamattua:

»Tämän maailman meno on katoova.»

»Älkää omistako mitään maan päällä.»

»Hankkikaa itsellenne, Aadamin pojat, näiden katoovaisten kappalten kautta, jotka eivät ole teidän, sen, mikä on teidän omaanne eikä ole katoovaista.»

Nämä lauseet valaisevat opetuslapsen suhdetta tähän maailmaan.

»Viisaus lähettää ulos lapsensa.»

»Heikot pelastetaan vahvojen kautta.»

»Riippukaa pyhissä, sillä ne, jotka niissä riippuvat, tulevat itse pyhiksi.»

»Rakkaus peittää syntein paljouden.»

Valaisevat »pelastuksen» mysteriota. Se ei ole yhden ihmisen teko vaan yhä jatkuva työ, johon kaikkien pyhien tulee ottaa osaa, kunnes koko maailma on pelastettu.

»Niinkuin näette itsenne vedessä tai peilissä, niin nähkää Minut teissä itsessänne.»

Kristuksen pitää siis tulla eläväksi jokaisessa. 1909:203—204,

Herran sanoja. 1910:276—278, [*ks. myös Liite: Jeesuksen sanoja.]

Jouluna 1893 kävin ensimmäisen ja toistaiseksi ainoan kerran Herran ehtoollisella, ks. joulou 1910:397—399, sama 1915:7,

»Herran sanoja» (Logia) ks. evankeliumit 1913:59—60,

»Herran valittu kansa» ks. sijaissovitusoppi 1913:99—100,

»Ellei Herra huonetta rakenna ks. ylösnousumus 1928:251,

ei Herran ääni kuulu intohimojen myrskyjen ja pauhujen keskeltä ks. Vesimies 1932:169—172.

Herätystyö

Suuri herätystyö on tapahtuva, jos kansa mielihäpästä todelliseen itsetuntoon. Ja se herätystyö on oleva semmoinen, jota syystä voidaan kutsua teosofiseksi valistus- ja sivistystyöksi. 1907:31.

Herämys, joka näyttää, kuinka tyhjä elämä on ilman jumalaa ks. Kaita tie 1907:60, kauneus 1907:220,

Astralinen herämys on myös henkistä laatua ja on korkea ilmiö astralisessa elämässä, ks. eetteri 1909:269,

Kun ihminen on läpikäynyt sen henkisen herämyksen, joka paljastaa hänelle, että ks. opettaja 1912:308—311,

Herämyksen! vei minut Uuden Testamentin ja Jeesuksen luo, ja koska Tolstoi 1915:160—162,

Heti ensimmäisenä iltana herämykseni jälkeen, kun kerroin kodissani, että olin syntynyt uudestaan »jumalan pojaksi» ja että kuten sanoin »näin jumalan», arveli isäni 1915:262—267,

kerron edelleen tuosta herämyksestäni, jonka 1915:363—369,

Suuren herämyksen hetkellä näemme, että ks. Kaita tie 1916:153—154,

herämykseni ks. panettelu 1916:382,

Tämä herämys, josta usko syntyy, se tulee kelle totuuden etsijälle tahansa, joka etsinnässään on vilpittön. 1922:172,

Kun olemme omaksuneet teosofisen elämänmäärittäksen, kun olemme teosofisesti »heränneet» ja tiedämme 1922:175—179, 271—273, herämyksen ja uudestasytymisen ks. H. P. B. 1925:194—203,

Heräte oli tullut korkeammalta taholta, ja näkymättömät kädet ohjasivat koko aloitetta, ks. ristiretki 1932:160,

Oi, te kaikki heränneet ihmislielut, älkää paetko tätä tehtäväänne, älkää epäröikö, älkää lannistuko, ks. vesimies 1932:170—172.

Heshathan, hebr. Saatana 1928:170—172.

Hesekiel, profeetta 1929:352—360,

Kys. Mikä Salatieteellinen merkitys on Hesekiel 37:1—15? Ensimmäisessä säkeistössä sanotaan: »Herran käsi tuli minun päälleni ja vei minut ulos Herran hengessä ja käski minut alas keskelle laaksoa ja tämä oli täynnä luita». Herran käskyä noudattaen Hesekiel kokosi nämä luut. Hän sanoo edelleen: »Ja minun ennustaussani syntyi hyminä, ja katso mikä kohina, luut yhtyivät, luu yhdistyi luuhunsa. Ja minä näin ja katso, niiden päälle tuli suonet ja liha kasvoi ja nahka vetäytyi sen yli päällimmäiseksi, mutta ei henkeä ollut niissä.» Kymmennessä säkeistössä Hesekiel sanoo: »Ja minä ennustin niinkuin hän minun käski ja henki tuli heihin ja he tulivat eläviksi ja seisoivat jaloil-lansa, sangen suuri joukko.»

V a s t. Hesekiel oli vanhan liiton tietäjä, joka lankesi loveen ja näki näkyjä. Ne olivat alussa ankaran nuhdesaarnaajan näkyjä, mutta loppuajalla hän näki lohduttavia näkyjä Juudan kansan tulevaisuudesta. Hän oli ennen ennustanut Jerusalemin häviötä, mutta nyt hän näki, kuinka kaikkialle hajaantuneet juutalaiset loppulta jälleensyntyisivät omaan maahansa oman kansallishaltiansa tietoisessa johdossa. Voimme myös käyttäen vertauskuvallista avainta sanoa: Israelin lapset, s.o. kaikki »tiellä kulkijat», jotka ovat hajaantuneina ympäri aikoja ja kansoja, tulevat kerran muodostamaan maan päällä uuden Jerusalemin, s.o. oikeamielisen, veljellisen ja onnellisen maallisen »Jumalan valtakunnan». 1930:178.

Heteroseksuaalinen ks. homoseksualismi. 1927:46.

Hevonen

ks. yksipuolisuuden vaarat 1905:165—166, teologia 1909:309,

Vanha tuttu kasku kristillisen jumaluusopin loistoaj oilta kertoo, kuinka kerran eräässä kirkonmiesten kokouksessa väiteltiin hevosen ham-paista, ks. homoseksualismi 1927:42—47.

Hierarkia

Muodollisesti katsoen luonto näkymättömine ja näkyväisine alueineen on suuri elävä hierarkia, ks. Suomi 1918:162—163,

Salaiset järjestöt ovat aina levänneet hierarkisella tai autokratisella pohjalla, mutta 1922:200—206.

Hierofantti, vihkijä ks. Cagliostro 1916:11—14, veri 1925:50—52, vpm. 1926:107.

Hieroglyfi ks. Wetterhof-Asp, S. 1915:497—498, 1928:3—7, 34—43, 78—84, 121—125, 169—172, 234—239.

Hierogrammatistat ks. vpm. 1926:107.

Hierojain Lehti Suomen 1927:124.

Hiisivaara, Emmi 1911:180.

Hiivatonta leipää. 1910:284.

Hiljaisuudessa ja yksinäisyydessä paljon selviää, ks. sairassuode 1909:2—3,

Korkein mestari on n.k. Hiljainen Vartija, joka on saapunut tähteemme toisesta aurinkokuntamme tähdestä ja viipyy täällä manvantaran alusta sen loppuun saakka. 1909:200,

Suuressa hiljaisuudessa syntyvät suuret aat-teet, ks. R-R. 1920:348,

He [*tietäjät] ovat hiljaisia taistelijoita, he ovat maan suola, he ovat niitä vanhurskaita, joita ilman kansa ei elä. 1921:39—40,

hiljaisessa ja näkymättömässä työssä hengen vainiolla, ks. yhteiskunta 1922:291—292.

Hiljaisuuden Ääni, kirj. H. P. B. ks. tätä.

Hiljaisuuden Ääni, kirj. P. E. ks. tätä—

Kys. Miksi ei salaisista tiedoista voi kaikkien ystävien kanssa keskustella? On aivan-kuin voima, joka huomauttaa mitä saa ja mitä ei saa.

V a s t. Äänettömyys ja kielensä hillitseminen kuuluu jokaisen tietoon pyrkijän läksyihin. Kuinka hän muuten oppisi kuulemaan »hiljaisuuden ääntä»? 1912:46,

tunti päivässä — — — hiljaisuuden äänen kuuntelemiselle, ks. laki 1923:369—370,

Kun sielussa on hiljaista, kuuluu hiljaisuuden ääni. Silloin näkymättömät puhuvat — alussa kuvissa, myöhemmin sanoissa, ks. C. W. L. 1932:74.

Hillel 50 e.Kr. ks. siveysoppi 1927:6.

Hiltunen, T. 1924:358.

Himaalaja

Valkoisen Veljeskunnan — — — fyysillinen pesäpaikka on nykyään Himälajan tienoilla, ks. pohjoisnapa 1909:309, Mestarit 1910:126—127, »Himaalajalainen mystikko» ks. Mestarit 1923:204—208, Cross 1923:325, korkeimmat Mestarit asuvat Himaalajalla, ks. India 1924:367.

Himo

Ymmärryksen täytyy etsiä, himojen täytyy luopua, sydämen täytyy tahtoa ja tuntea; koko ihminen on oleva kuuliainen hengen äänelle, ks. Kansallinen 1906:192,

Ihmisen himot ja ajatukset tekevät hänestä mahtavan hallitsijan, kun hän on ne voittanut, ks. Naisen kannalta 1906:244,

himosta vapautuneita kauneuden ihailijoita ks. kristitty 1907:77,

Himosta solmittu liitto on sopimus kahden olennon alemman minän välillä ja sen tarkoituksena on aina yhdistynein voimin tavoitella nautintoa tahi valtaa, ks. veljeys art. Onko 1907:96—99, sama 1918:183,

Sokean himon synnyttämiä pahantekoja ovat niinkään ärsytetyn ihmisen tekemä väkivalta, hädässä tai puutteessa tapahtuva varkaus, uudesta lemmestä aiheutuva avionrikos j.n.e. 1907:156—161,

ei saa sekoittaa omien himojensa sisäisiä ääniä omantunnon hiljaiseen ääneen ks. omatunto 1908:28—29, 56,

Jos tahdomme jostakin himosta päästä ks. Usko ja teot 1908:132—135, väkivalta 1908:185, astraali 1909:263,

Nämä ovat kaksi äärimmäisyyttä, eläimellisen himon vapaus ja jumalallisen rakkauden vapaus, ks. Rakkauden salaisuus 1911:212—219, aukaisee himon, vihan ja pelon kolminkertaisen solmun ks. astraali 1913:100.

»Hinduhypnotismi»

Arvoisa toimitus!

Suokaa anteeksi, että vaivaan teitä kysymyksellä. Luin äskettäin eräästä pääkaupungin lehdestä sängen mieltäkiinnittävän artikkelin, joka puhui hinduhypnotismista. Siinä artikkeleissa annettiin perin käytännöllisiä neuvoja, miten on meneteltävä, kun pyritään indialaisen joogin omistamaan tietoon ja valtaan luonnonvoimain yli. Siinä selitettiin erityistä itämaalaista hengitysjärjestelmää ja myöskin kuinka vähitellen on totuttava pois alkoholin, tupakan ja lihan käyttämisestä. Artikkelin sisälsi mielestäni paljon uutta ja viehättävää. Olenkin joskus ajatellut, että teosofia antaa liian vähän käytöllisiä ohjeita. Miksei teosofiassa yleisemmin oteta käyttöön esim. niitä ohjeita, jotka mainitsemassani kirjoituksessa esiintuodaan? Tähän pyytää vastausta kunnioittaen

G. M.

Arvoisa Herra G. M.

Teidän tärkeä ja sattuva kysymyksenne sisältää nähdäkseni kaksi pontta: 1) miksikä ei teosofia opeta »hinduhypnotismissa» mainittua jooga-järjestelmää? ja 2) miksi teosofia ei yleensä anna enemmän käytöllisiä elämänohjeita?

Mitä edelliseen pontteen tulee, pyydän teitä huomaamaan, että keskustelunalaisessa artikkeleissa nimenomaan mainitaan, että siinä on kysymys n.k. hatha-joogan menettelytavoista. Jos otatte »Salatieteilijän sanakirjan» ja katsotte sanaa hatha-jooga, luette seuraavan tiedonannon: »Isku-jooga. Alempi laji joogaa. Intialainen filosofinen koulu, joka pyrkii henkiseen kehitykseen fyysillisten ja psyykkisten prosessien avulla.» Korkeampi laji joogaa on n.k. raadsha-jooga, ja siitä sanotaan sanakirjassa: »Kuninkaallinen yhdistys. Okkultisen kehityksen todellinen järjestelmä, joka ajatuksen avulla kehittää psyykkisiä ja henkisiä voimia ja edistää persoonallisen ihmisen yhtymistä korkeampaan, jumalalliseen minään.»

Teosofia hyväksyy ainoastaan raadsha-joogien menettelyn, mutta hylkää hatha-joogan vaarallisuutta ja harhaanvievänä. Onkin olemassa silmiinpistävä ero näiden kahden järjestelmän karakterin välillä. Hatha-jooga pyrkii valtaan, raadsha-jooga johdattaa tietoon ja Jumalantuntoon. Raadsha-joogan vaikuttimet ovat epäitsekkeitä, hatha-joogan vaikuttimena voi olla persoonallinen vallan- ja kunnianhimo.

Raadsha-jooga on tietysti käytöllistä sekin. Siinäkin annetaan ohjeita hengityksestä, ruoasta y.m., mutta näitä määräyksiä pidetään enemmän tai vähemmän salassa, sentähden että ne vaihtelevat yksilöjen mukaan ja sovelletaan kunkin joogiksi pyrkijän luonnetta ja ruumiin ominaisuuksia vastaaviksi. Ei kukaan kokelas saa ruveta harjoittamaan minkäänmoisia jooga-tempuja, ellei hänellä ole kykenevää opettajaa, joka

voi häntä ohjata. Ja jos Indiassa kysytte vaikkapa hatha-joogeilta, voiko heidän menettelytapojaan noudattaa omin päin, vastaavat he, että sen kyllä voi tehdä, mutta henkensä ja järkensä uhalla. Määrätyn hengitysjärjestelmän noudattaminen aikaansaa erilaisia fysiologisia muutoksia ruumiissa, jos sitä oikein käytetään, mutta tietämätön ja kokematon tavottelija saattaa »praanajaman» kautta aikaansaada elimistöössään häiriöitä, jotka voivat viedä hänet perikadon partaalle.

Kysymyksenne toinen ponsi koski teosofian käytöllisyyttä. Te toimitte teosofiaa liian tietopuoliseksi. Minun nähdäkseni teosofia on valtan käytöllistä. Mitä se nim. meille tarjoo? Maailmankatsomuksen, aatteellisen sisällön elämällemme. Onko mitään sen »käytännöllisempää»? Emmekö juuri ole elämäntutkimuksen tarpeessa? Eikö juuri elämäntutkimus auta meitä elämään elämää? Ja elämä on eletävää!

Teosofia tosin ei meitä mihinkään kiihota. Se ei lupaa meille mitään itsestä palkintoa, jos teemme niin tai näin. Se ei kehota meitä valtaa etsimään eikä kunniaa eikä nautintoa. Se sanoo vain, että jos tahdomme päästä jumalan tuntemiseen, voimme sen tehdä; jos tahdomme tulla viisaiksi, voimme siksi tulla. Mutta se lisää, että viisauteen vievä tie on kapea ja vaivalloinen. Sen tien nimi on itsekkyydestä luopuminen. Astukoon sille tielle se, jolla on rohkeaa ja uskalias ja pelkäämätön sydän; jonka sydän ei pelkää oman itsekkyytensä kuolemaa.

Kas siinä on teosofian yksinkertainen käytöllinen neuvo. Ja vielä se lisää: joka sille tielle astuu, hän ei jää ilman apua niiden puolelta, jotka jo sitä kulkevat.

Kunnioituksella

P. E. 1906:201—202.

Hindulainen, hinduismi ks. pyhiinvaellus 1914:315,

Eipä ihme, että semmoiset totuudenetsijät, jotka eivät Jeesus Kristusta ymmärrä, näkevät hinduismissa jumalallisen viisauden huipun ja kaiken salatieteen korkeimman ilmauksen, ks. vuorisaauna 1927:246,

Tekee mieleni vähän kertoa tästä pyhästä hindulaisesta kirjallisuudesta. Monet lukijani tuskin ovat kuulleet muista kuin veedakirjoista ja Manun laista ja heidän käsityksensä ensinmainituistakin saattaa olla verrattain vaillinaisen. Tämä ei ole ylpeä huomautus minun puoleltani, sillä kovin vähäpätöiset minunkin tietoni ovat hindulaisesta kirjallisuudesta. Mitä siitä tunnen, tunnen eurooppalaisina käänkösinä; ainoastaan pari kolme tekstiä olen hieman koettanut alkukielellä tutkia. Indian pyhät kirjat ovat sanskritinkielisiä, ja sanskritin kieli — kuten latina Euroopassa — ei ole enää »elävä», s.o. kansan käyttämä kieli, vaan ainoastaan oppineitten, panditien, tuntema.

Pyhä hindulainen kirjallisuus jaetaan tavallisesti kolmeen jaksoon: 1) varsinaisiin veedakirjoihin, 2) lakikirjoihin ja 3) historiallisiin y.m. kertomuskirjoihin. Veedakirjat perustuvat pyhien rishien, rodun alkuperäisten tietäjien ju-

malallisiin ilmoituksiin (shrut¹); lakikirjat perustuvat vanhoihin perintätietoihin, traditioihin (smriti), ja kertomuskirjat ovat sepitetyt opetustarkoituksessa, ollen osaksi historiallisia, osaksi vertauskuvallisia.

1. Veedakirjoja on neljä (tshaturveedah); rigveeda eli hymnien (riki) tieto, saama veeda eli pyhien laulujen (saama) tieto, jadsurveeda eli uhri-sanojen (jadshur) tieto, ja atharaveeda eli loitsujen tieto (atharva oli ensimmäisen uhrin ja loitsujen laatijan ominaisnimi).

Jokainen veeda jakautuu kolmeen osaan, jotka ovat: a) mantrat eli loitsut (nimitetään myös sanghitoiksi eli kokoelmiksi, b) brahmanat eli rukoukset, ja c) aranjakat (metsäkirjat) ynnä Upanishadit (esoteeriset opetukset); nämä aranjakat ovat »mietiskelyjä metsässä» niitä ikä-ihmisiä varten, jotka eivät enää ota osaa ulkonaiseen elämään yhteiskunnassa, ja Upanishadit sisältävät korkeinta filosofista tietoa Jumalan, ihmisen ja maailman kaikkien olemuksesta. -)

2. Lakikirjat eli dharmashastraat ovat monilukuiset, mutta neljä pidetään pääteoksina ja niistä tunnetuin on Manu smriti eli Maanava dharmashastra, joka sisältää Manun (rodun ensimmäisen lainlaatijan) lait.

3. Näiden ohella on kuten sanottu olemassa suuri joukko pyhiä kertomuskirjoja, jotka jakautuvat kahteen kokoelmaan nimeltä puraṇat ja itihasat.

Puraṇat ovat kokoelma opettavia historiallisia y.m. kertomuksia ja allegorioja, kirjoitetut niitä varten, jotka eivät voineet tutkia veedakirjoja, mutta silti usein sangen vaikeatajuiset.

Itihaasat käsittävät kahta suurta eepillistä runoelmaa, Raamaajan ja Mahabharatan.

Raamaajana kertoo kuningas Dasharathan pojan, kuningas Raamatshandran, hänen puolisonsa Siitaan ja hänen veljiensä elämänjuoksun.

Mahaabhaarata on pohjoisindialaisen kuninkaallisen Bharata-heimon historia. Heimoon kuului kaksi sukua, Kurut ja Paandavat, joiden välillä syttyi ankara taistelu yliherruudesta. Mahaabhaarata kertoo tästä suuresta sodasta, ja siihen sisältyy episodina se filosofinen keskustelu Ardshunan ja hänen jumalallisen ajomiehensä Krishnan välillä, joka yleisesti on tunnettu Bhagavad-Giitan eli »Herran laulun» nimellä (suomeksikin ilmestynyt teosofisesta aloitteesta) ja jota pidetään yhtenä maailman kirjallisuuden ylevimpänä helmenä. 1927:246—248, 1932:139.

¹) Sana veeda merkitsee »tieto» (vrt. ruots. veta) ja tarkoittaa, että kaikki todellinen elämäntieto on esitettyä veedoissa. Kirjoitan sanan kahdella e:llä ääntämisen helpottamiseksi.

²) Iishaa-, Keena- ja Katha Upanishat ovat olleet julkaistuina tämän aikakauskirjan (Tietäjän) varhemmissa vuosikerroissa. [*ks. Liite]

Hirvonen, Miina 1911:316, 348, 1915:360.

Hissa, I. V. 1922:165, 1924:278, 1925:95, 1931:72.

Hissa, Sofia 1925:95.

Historia

Historian lehti kääntyy. Merkillisiä päiviä elettiin Suomessa marraskuun alussa. Ulkonainen työ seisahtui kerrassaan ja inhimillisen tajunnan koko voima siirtyi astrali- ja mentali-tasolle, toisin sanoen ajatukset, tunteet ja mielikuvitus pääsivät vapaasti liikkeelle. Nyt tiedetään vanhastaan, kuinka vaarallinen semmoinen hetki voi olla, jolloin äkkiä tapahtuu heitto inhimillisessä sieluelämässä: vaikka onkin laadittu valmis ohjelma ajattelulle, voivat alemmat intohimot päästä liikkeelle ja ryntäyksensä viedä voiton sekä ymmärrykseltä että korkeammalta järjeltä. Että niin ei tapahtunut tuona historiallisena viikkona, että verta ei vuotanut, vaan että Suomen kansa itsietoiseksi kasvaneena nousi ja pudisti kahleet päältään, se todistaa, että kansan tahto oli puhdas ja että sen päämäärä oli jalo. Mutta se todistaa muutakin. Se todistaa, että tuohon hiljaiseen taisteluun, tuohon rauhalliseen ponnisteluun otti osaa voima, joka lähti elämän ylempiltä tasoilta, että siihen ottivat osaa suuret joukot näkymättömiä olentoja, sekä isänmaatansa rakastavia vainajia että muitakin astralisia olentoja.

Kunpa nyt edelleenkin saisimme edetä yhtä rauhallisesti! Uusi päivä valkenee Suomelle ja sen tulo kaikessa loistossaan riippuu siitä, kuinka suuret ja epäitsekkiät meidän käsityksemme ovat Suomen tulevaisuudesta. Jos ymmärrämme, että Suomen tulevaisuus on oleva henkistä, ei aineellista suuruutta, henkistä, ei maallista valtaa ja kunniaa, silloin voimme olla huoletti: voitto on oleva varma.

1905:210,

Oi, onko historia näkevä sitä näytelmää? ks. paha art. Ei pahaa pahalla. 1906:189,

Niin totta kuin yksilöä kohtaa »kuolema», kunnes hän ikuisessa elämässä on oppinut omalla hengellään voittamaan kuolemaa, niin totta on sekin kansakunta aikansa elettyään häviävä historian näyttämöltä, joka ei ole oppinut elämään korkeammassa tajunnassaan ja sanan uskonnollisessa merkityksessä luonut sivistystä, ks. Kansallinen 1906:190—192,

Historian lehdet todistakoot, ks. veljeys art. Onko 1907:96—99, sama 1918:184,

Mahdollisesti voisi ajatella hänen [*Jeesuksen] kuvailleen jonkun historiallisen kauden loppumista, kuten ks. maailman loppu. 1907:182,

»oppikoon lukemaan historiansa» kuten H. P. B. sanoi. ks. P. E. XII Uuden ajan 1910:1,

Historia uudistuu. Miss Kate Browning huomauttaa tammikuun Theosophist-lehdessä, kuinka merkillisiä vastaavaisuuksia voidaan huomata, jos verrataan toisiinsa Johannes Kastajan ja profetta Eliaan elämää. Jeesus selvästi ja varmasti todisti, että Johannes oli Elias uudessa ruumiissa. Mutta ei ainoastaan Elias ollut uudestaan maan päällä. Me voimme Herodeksessa nähdä kuningas Ahabin ja Herodiaassa kuningatar Jesebelin, joka niin katkerasti vihasi profettaa ja vannoi ankaran valan, että hän tälle kostaisi. Siinä elämässä hän ei

voinut kostoaan panna toimeen, mutta itsepin-tainen ajatus ei kuole vaan menee enemmän tai myöhemmin täytäntöön. Johannes niinkuin Elias asui korvessa ja oli kiivas vanhurskauden puolesta. Mutta varmaan Johannes Kastajakin sai niinkuin Elias korvessa oppia, ettei Herra ole ukkosen jyrinässä vaan hiljaisessa tuulen hyminässä. Kummallakin oli seuraaja, joka oli heitä suurempi voimassa ja viisaudessa. Ja näissä molemmissa kertomussarj oissa esiintyy myös uskonon opetuslapsi, Gehasi ja Judas Iskariot. Voisi mainita vieläkin yhden piirteen, jota K. Browning ei kerro: lapset, jotka ilkeydessään pilkkasivat Jumalan suurta profettaa ja Betlehemin lapset, jotka näennäisesti viattomina saivat kärsiä. Oliko vielä niidenkin välillä yhteyttä? 1910:79,

He eivät ollenkaan huomaa, niitä historia opettaa, sekä kansojen että yksilöiden, — — — Ja niin kauan kuin emme epätietoisiksi ole, niin kauan ei meidän pidä uskotella itsellemme eikä muille, että mikään mahti maailmassa kykenisi historian s.o. Karman lakisiteistä järjestystä pienimmästäkään määrässä meidän tai minkään muun kansan ajalliseksi hyväksi muuttamaan, vaikka kuinka sitä rukoilimme ja siihen uskoimme, ks. Jumala 1910:81—83,

historiallinen momentti, s.o. missä, milloin ja kenelle sanat lausuttiin tai ks. raamattu 1911:17,

Historia kuitenkin todistaa ainakin mitä tulee kristillisiin kansoihin, että täällä suuret opettajat ristiinnaulitaan, poltetaan tai panetellaan ks. opettaja 1911:249,

Historiallisesti on vaikea, miltei mahdoton ratkaista, onko Kristus ollut olemassa. Historia ei hänestä puhu. ks. Kristus 1913:4—6,

Tämä on aikakausten historia, kansojen kuten yksilöiden... ks. Viisauts 1913:468—472,

Kuinka kummallisesti historia useimmiten on uudistunut! ks. Kivi, Aleksis 1916:148—149,

Kalevala, kristinuskko ja Suonien kansa 1917:162,

sorto oli väärä historian tuomion edessä ks. Venäjä 1917:295—296,

Historia kulkee kulkuaan ihmisten erehdyksistä huolimatta ks. Koskela, J. 1917:343—345,

Suomen kansa — — — Historialliset tehtäväsi sinua odottavat. Mutta ks. yksimielisyys 1917:345,

historian tuomion edessä ks. teosofia art. Mitä on 1917:444—446,

osaavat laskea historian kulkua edeltäkäsien. 1918:22—24,

yhteinen historiallinen tehtävä eli yhteinen kansallinen d h a r m a 1918:61—68,

Kansallishaltia toivoo, että olisimme yksimielisiä, jotta voisimme täyttää historiallisen tehtävämme, ks. Suomi 1918:127—128,

Se oli niin historian kulku ks. marttyyri 1920:5—6,

historiallisia seikkoja — okkultisia tosin niille, jotka ks. sota 1920:196—199,

Kuitenkin se perustuu historian tuntemattomuuteen ja henkisen näön puutteeseen. Sillä se, joka on lukenut historiansa, hän tietää, ettei historia ole niin tasa-arvoisen demokraattinen kuin ihmiset soisivat, vaan ks. Suomi 1921:6—8,

Historian tutkijat ovat, kuten arvata sopii, yleensä sitä mieltä, että Christian Rosenkreuzia ei ole ollut olemassa, että ks. R-R. 1921:18—22, seurakunta 1923:48—49,

Ne muodostavat epäämättömän historiallisen todistuksen ks. Mestarikirjeet 1924:44—45,

historian tuomioistuimen edessä, ks. haaveilija 1924:48—49,

Historialliset tosiseikat osoittavat, että ensimmäiset ks. apostolit 1924:245—247,

Tämä merkillinen historiallinen dokumentti kuuluu ks. P. E. XII Kadonnut 1925:337—342,

Nämä katkelmat olivat täten todistettavissa — ainakin historiallisesti — — — Historian tuomion edessä ne ovat väärä, ks. teosofia 1926:166—169,

historian tuomion edessä, ks. Krishnamurti 1926:276,

historiallinen Kristus on ikäänkuin ovi mystilliseen — — — Tie on siinä ja ainoastaan siinä, että noudatamme evankeliumein historiallisen Kristuksen neuvoja ks. Kristus 1927:2—4,

Hän [*P. E.] kertoi miten hän jo koulupoi-kana oli kärsinyt niiden alituisten sotakuvausten johdosta, jotka täyttivät historian-kirjojen lehdet ja joissa kuvastui niin tyystin erilainen elämä kuin se, minkä hän omaa sydäntään kuunnellen ymmärsi inhimilliseksi. Kuitenkaan ei voida pakottaa ihmisiä lakkaamaan sotimasta. Vain valistuksella, sisäisellä muutoksella on arvoa. Väkivalta ei lakkaa väkivallalla, se lakkaa, kun yksilöt horjumattomina pysyvät vakaumuksessaan ja kieltäytyvät väkivallantöistä. 1927:175,

Historian tunneilla aina luetaan sodista, ja — — — En käsittänyt historiaa ollenkaan.

— — — Vaistomaisesti uskoin sentähden, että ihmiskunnan historiassa oli tapahtunut muuta-kin kuin sotia ja tihutöitä, ks. Kristinuskko ja 1927:388—394,

Jos nyt vielä jonkun aikaa olemme historiallisesta välttämättömyydestä ks. Suomen tulevaisuus 1928:208, Kristus 1929:140—141,

tarvitsemme historiallista varmuutta Jeesuksen henkilöllisyyden suhteen, ks. Poika 1929:416,

Jokainen kansa seisoo historian tuomioistuimen edessä. Historian tuomarin silmä näkee vain totuuden, ks. toivo 1930:2, 221—222, uskonpuhdistus 1930:330—331,

Huomattiin kuinka historia toistuu, todettiin, kuinka sama pimeitten voimien vaikutus, vieläpä tuo kymmenen vuoden aikamääräkin, huomataan Ruusu-Ristinkin työssä. 1932:232—235,

Maailma tietää, että historian kulku on epätaisaista ja se tahtoo olla sillä puolella joka on voitolla... ks. propaganda 1933:176.

Hodgson, tri ks. Geijerstam 1909:401, 1910:29, Hartmann 1912:355, 1922:198—206.

Hollanti 1926:168, 1927:81.

Holm, Knut: Stenbibeln

Olen äskettäin lukenut uudestaan kirjan, joka ilmestyi painosta kymmenen vuotta sitten. Tämä oli niin kiintoisaa, niin opettavaista ja niin haikaamielista lukemista, etten malta olla suosittamatta kirjaa ruotsin kieltä taitaville.

Se on Stenbibern, kirjoittanut Knut Holm, kustantanut Söderström & C:o Helsingissä 1917—1918. Siinä suomalainen mies kertoo elämänvaiheistaan niin todennäköisellä tavalla, että vaikka kirja on — alkua lukuunottamatta — enemmän romaanin kuin muistelmatapaan kirjoitettu, lukija uskoo tekijän vilpittömästi kertovan itsestään. Mikä kirjassa meikälistä kiinnostaa, onkin tekijän psyykkisesti herkkä persoonallisuus, joka pienestä pitäen tuntee olevansa henkimaailman valvonnan alaisena ja lopulta saavuttaa merkillisen mediumistis-okkultisen vihkimyksen. Tämä vihkimys viittaa suureen ja korkeaan elämäntehtävään, ja lukija jää ihmetellen kysymään itseltään, millä tavalla kirjan tekijä jatkuvasti on toiminut.

Kun tätä seikkaa tiedustelin, sain kuulla, että Knut Holm muutama vuosi sitten siirtyi tuonelan tuville mitään muuta julkaisematta. Oliko tässä siis kysymys traagillisesta ihmiskohtalosta? Oliko »Stenbibeln» kirjan tekijä saanut osakseen ylivoimaisen tehtävän, johon hän enenaikaisesti sortui, vai oliko hänen elämänsä vain esimerkki siitä vaarasta, jonka alaisiksi mediumistiset henkilöt niin helposti joutuvat, elleivät osaa positiivisesti suhtautua henkimaailmaan?

Joka tapauksessa »Stenbibeln» on siksi ainutlaatuinen teos, että se kelpaa muistomerkeksi yhden pyrkijän elämästä. 1927:330—331.

Holmberg, J. 1907:114.

Holmberg, Uno j*Harva, Uno]

»Jumalaukon alkuperä» on nimeltään eräs tohtori Uno Holmbergin kirjottama 95-sivuinen broshyyri. — — — Luin kirjasen melkoisella uteliaisuudella, koska itselläni on hieman käytännöllistä kokemusta jumalaukon alkuperästä. Kun olin loppuun päässyt, jäin ihmetellen tuijottamaan tyhjään paikkaan avaruudessa. Mitä! Olinko nukkunut lukiessani, koska ei muistisani ollut mitään vastausta kysymykseen jumalaukon alkuperästä? Vai onko ajatukseni niin epätieteelliseksi kasvanut, etten enää ymmärrä lukea sisältä tieteellistä käsikirjaa? Täytyy alottaa uudestaan! Käänsin uudestaan auki ensimmäisen lehden ja siinä nyt näin, että tekijä todella vastasi kysymykseen. Hän vastasi siihen kirjansa ensimmäisessä lauseessa, joka kuului: »Jumalaukon uskonnonhistoriallinen alkuperä kätkeytyy alkukantaiseen sielu-uskoon, jota edustaa kaksi eri muotoa: usko sielullisiin voimiin ja sieluihin». Kirjanen valaisee sitten tarkemmin tätä lausetta monilukuisilla tieteellisillä esimerkeillä. Tekijän kanta on nykyisten uskontieteilijäm jokseenkin yleisesti hyväksymä kanta: kaikki jumalauko on johtunut siitä, että lapsi-ihmisellä on vastustamaton halu elollistaa luontoa ja personifioida ympäristöään. Kaikki kappaleet, elottomat esi- neet yhtä hyvin kuin kasvit ja eläimet, ovat hänen silmissään sielullisia olentoja. Siitä vaistomaisesta käsityksestä ei sitten askel ole pitkä henkevämpään jumalaukseen, s.o. uskoon yhteen ainoaan korkeimpaan taivasjumalaan, joka on kaiken takana.

No niin, tällä tavalla siis toht. Holmbergin ratkaisee kysymyksen jumalaukon alkuperästä.

Ja nyt on huomattava, ettei se ratkaisu ole niin hullu kuin se ensi silmäyksellä näyttää olevan. Kehitys pienemmästä suurempaan on epäilemättä näkyvissä kansojen jumalakäsitteissä, kun katselemme asioita eksoteerisesti. Mutta tämä ei estä, että kaikkina aikoina ja kaikkialla on ollut olemassa salainen viisaus, esoteerinen uskonto, joka aina on ollut yhtä puhdas, yhtä ylevä, yhtä syvä ja josta osallisiksi ovat tulleet ne, jotka todella ovat jumalan pyhyttä janonneet ja tuuden tietoa etsineet.

Se mikä tuntuu hullunkuriselta tieteellisiä käsikirjoja lukiessa on niiden silmiinpistävä avuttomuus. Ainesta on yllin kyllin. »Faktoja» on enemmän kuin tarpeeksi. Niiden järjestämisen ja luokittelemisen käy myös kutakuinkin päinsä. Mutta ymmärtää ja tietää, mitä noiden näennäisesti järjestömiön tosiseikkojen takana piilee, sitä ei vielä osaa meidän tutkiva tietemme.

Toht. Holmbergin kirjanen on varsin ansoikas omalla tavallaan. En leikinlaskullani tahotonut sen arvoa vähentää. Minua se suuresti huvitti, sillä se sisälsi satoja esimerkkejä suomalaisen pakanauskonnon alalta, jotka esimerkiksi puhuvat selvää kieltä esi-isämme tiedoista, vaikka ne jäivät lukituksi kirjaksi tieteilijöillemme.

Nykyisten tiedemiesten suuri ansio on siinä, että ne keräilevät ja kokoilevat tosiseikkoja. Kyllä sitten tulevat ne, jotka tosiseikkoja oikealla tavalla osaavat selittää, jotka tietävät, että vanhat kansat eivät tyhmyydessään elollistaneet ja sielullistaneet luontoa, vaan tekivät niin sen takia, että luonto on sielullinen ja elävä.

Tiedemiesten syy ei ole, että Salatieteellinen kokemus käy toiseen suuntaan kuin heidän arvelunsa. Tiedemiehet tekevät parastaan. Salatielilijät tulevat perässä, ja kyllä heidänkin tutkimuksiaan aikoinaan tunnustetaan. 1916:439 440.

Uno Holmberg kertoo Randulfin mukaan ks. taide 1919:323—324.

Holmberg, Wolmar

Tunneimme selvänäkijän, joka yrittää parhaansa ja tekee tunnollista työtä ja jonka tuotteita voimme suosittaa. Tämä on herra Wolmar Holmberg, Vaasasta. 1922:224.

Olen saanut käsiini merkille pantavan pienen broshyyrin. Se on nimeltään Ennustuksia Suomen tulevaisuudesta, kirj.

W. Holmberg.

En yleensä suuresti luota selvänäkijän näkyihin ja ennustuksiin. Kymmenien vuosien kokemukset ovat osoittaneet minulle, että klärvoajantiset havainnot tuskin koskaan ovat puhtaasti objektiivisia; melkein aina niihin sekoittuu selvänäkijän oma »personallinen ekväsioni», s.o. hänen omat ennakkoluulonsa, ajatuksensa, uskonnolliset ja filosofiset käsityksensä. En puhu hänen vilpittömyydestään; pidän luonnollisena asiana, että hän on rehellinen ja koettaa olla puolueeton. Mutta vaikeudet ovat miltei voittamattomat, ne kun ovat kätkeytyneet hänen omaan alitajuntaansa.

Kuitenkin olen ollut huomaavinani, että semmoiset näyt, profetalliset esim., jotka tulevat

itsestään, käskemättä, tavallisesti ovat luotettavampia, jos nim. näkijä ei ole henkilö, joka syystä tai toisesta on predisponoitu harhanäyille, s.o. henkimaailman petollisille voimille. Se mikä ylhäältä annetaan, sisältää useimmiten enemmän totuutta, kuin se mikä sieltä haetaan ja otetaan.

Olen lausunut nämä sanani periaatteellisesti, en yllämainitun kirjan tekijää ajatellen. En näet tunne, mitä tekniikkaa herra W. Holmberg on käyttänyt näissä tutkimuksissaan, joita hän omien sanojensa mukaan on harrastanut vuodesta 1914 lähtien. Mutta että hän on kirjoittanut mieltäkiinnittävän kirjasen ja että hänen näkynsä ja ennustuksensa tuntuvat järkeen meneviltä, sen tunnustan muutta mutkitta. Ja myöskin tahdon mainita, että W. H. n.s. psykoskoopin tekijänä on sangen hyvin ennustunut. Ainakin tunnustan, että hänen ennustuksensa minulle tekemässään psykoskoopissa ovat sattuneet paikalleen. En niin ollen saata katsoa hänen näkyjään Suomen tulevaisuudesta paljaan mielikuvituksen aiheuttamiksi.

Herra Holmberg antaa kirjassaan lyhyitä kuvauksia Suomen kohtalosta pitkin tätä vuosisataa. Hän uskoo, että Suomen kansalla on edessään suuria mahdollisuuksia ja että kansa osaa käyttää niitä hyväkseen. Hänen näkökantansa on valoisa ja optimistinen. Tahdon mielelläni yhtyä tähän. Olen ilmaissut toivoni tässä suhteessa jo vuosia sitten (Omatunto 1906, Suomen Kansallishaltia 1913).

Olen pannut merkille pari kohtaa herra W. H:n ennustuksista, jotka kohdat muualtakin saavat vahvistusta. Hän puhuu muutoksista v. 1927 ja sanoo m.m., että tulee »rajuilma» eteläisessä naapurimaassa. Voisikohan tämä tarkoittaa Saksaa? Psykykkisesti Saksa kylläkin on »naapurimaamme» etelässä, ja vuosi 1927 on ennustettu tärkeäksi ja kohtalokkaaksi Saksalle. On sanottu, että Saksasta silloin taas tulee monarkia, ja ennen kaikkea, että silloin alkaa lyhyt, mutta kiihkoisa sota Ranskaa vastaan. Vuosiluvut muuten aina ovat epävarmoja ennustuksissa, mutta tässä tapauksessa majuri Crossin kohtaaman mestarin ennustus tulevasta sodasta myös viittaa vuoteen 1927.

Mieltäkiinnittävä on herra Holmbergin ennustus tulevasta mestarista, jonka hän näkee syntyvän v. 1952 ja esiintyvän maailmassa 1984 tienoissa. Suomi on silloin oleva niin edistynyt henkisesti, että suuri mestari saattaa paljon vaikuttaa Suomen kansan elämään.

Näihin asioihin on siksi jännittävää tutustua tekijän omasta broshyrista, että kehoitan Ruusu-Ristin lukijoita hankkimaan kirjan itselleen. Sen hinta on Smk. 10:— ja voidaan se m.m. tilata Ruusu-Ristin toimitukselta. 1923:244—246, 1924:118.

Holschevnikoff, rouva 1923:276.

Home Rule League (Itsehallintoliitto, India) 1917:249, 387.

Homoseksualismi

Vanha tuttu kasku kristillisen jumaluusopin loistoa joilta kertoo, kuinka kerran eräässä kirkonmiesten kokouksessa väiteltiin hevosen hampaista. Pappi toisensa perään käytti puhe-

vuoroa, todistaen raamattuun vetoamalla, minkälainen hevosen suu oli ja kuinka monta siinä oli hammasta. Mutta kaikki ikävä kyllä olivat eri mieltä ja väittely kiihtyi sangen kiivaaksi tuosta tärkeästä teologisesta kysymyksestä. Pyhä suuttumus saavutti kuitenkin huippunsa, kun muuan yksinkertainen ja jumaluusopin mysteroihin vähemmin perehtynyt maalaispappi nousi paikaltaan ja ehdotti, että asia ratkaistaisiin siten, että hevonen tuotaisiin kokoukseen, jotta sen suuta voitaisiin tarkastaa. En muista, tyytykö kokous huutamaan »alas jumalaton kieltäjä!» vai tuomittiinko herjaaja elävältä poltettavaksi.

Tämä kasku on kuin vertauskuva. Monasti sattuu elämässä samantapaisia seikkoja. Kerran kauvan sitten esim. olin läsnä väittelyssä, jossa pohdittiin n.s. homoseksualismia. Niitten varalle, jotka eivät tunne tätä ulkomaalaista sanaa, tahdon mainita, että homoseksuelleiksi eli homoseksuaalisiksi sanotaan niitä ihmisiä, jotka tuntevat sukupuolista vetäymystä omaan sukupuoleensa. Mainitsemassani väittelytilaisuudessa esiintyi monenlaisia mielipiteitä, jotka kuitenkin kaikki tähtäsivät siihen, että homoseksualismi semmoisenaan oli kauheata.

— Se on pahe, vieläpä luonnon, ja ansaitsee lain ankarimman rangaistuksen.

— Minusta se on pikemmin sairaus kuin pahe. Nuo ihmiset ovat onnettomia. Heitä pitäisi kasvattaa pikemmin kuin rangaista.

— Mitä vielä kasvattaa!? Ovat hurjistelleet paheen kaikissa muodoissa ja lopen väsyneinä kiihoittavat aistejaan uusilla nautinnon keinoilla, kun ei luonnollinen sukuelämä heitä enää tyydytä.

— Huh, semmoisiako ovatkin? On se kauheata. Mutta minusta olisi sittenkin parempi, jos heitä varten olisi jonkinlaisia sairaaloita eli laitoksia — niinkuin esim. juupoille. Eihän juoppokaan ole rikollinen, jollei hän juovuspäissään tee jotain rikosta.

— Siinäpä se. Mutta nämä homoseksuaaliset roistot viettelevät aina toisia paheisiinsa. Ajatelkaa viattomia nuoria, jotka joutuvat heidän käsiinsä!

— Viattomia nuoria? Suokaa anteeksi, mutta voisivathan nuo nuoretkin vähän katsoa etensä. Eihän tuommoinen pahe voi heitä viehättää, kun eivät luonnollistakaan tyydytystä ole kokeneet.

— Vielä mitä! Ihminen on pahalle altis ja lankeemukseen sangen taipuvainen.

— No en minä ainakaan ollut nuoruudessani. Siinä tapauksessa ajat ovat tyystin muuttuneet. Minun nuoruudessani joka ihminen vaistomaisesti tiesi, mikä oli sopivaa, mikä ei. Ei olisi tullut kysymykseenkään, että kukaan olisi voinut houkutella minua sopimattomiin tekoihin, minkälaiseen kurittomuuteen tai sukupuoli-elämään. Semmoisesta ei kannattanut puhua.

— Voi olla, että moraaliset käsitteet ovat jonkunverran höltyneet, mutta...

— Ja sen minä sanon, että paheellinen on itse semmoinen nuori ihminen, joka antaa toisen houkutella itseään syntiin...

— Entä jos se tapahtuu rakkaudesta?

— No jaa, rakkaus voi tulla kysymykseen eri

sukupuolten välillä — ja onhan moni tyttö langennut rakkaudesta, — mutta paheesta puhuttaessa ei tarvitse mainita rakkaussanaa.

— Homoseksuaaliset ihmiset väittävät kuitenkin rakastavansa, kuului arka ääni joukosta.

— Kaunistelevat vain pahettaan. Kuinka luonoton voi rakastaa? Kuinka rakkaus voisi olla luontoa vastaan?

— Mutta jos nuoret, jotka lankeavat heidän pauloihinsa, tekevät sen rakkaudesta?

— Alkäähän toki pilkatko. Jos näin jatkamme, luovun minäkin pian säälistäni ja toivon paheellisille lain rangaistusta.

Nyt syntyi seurassa suuri hämmästyks, hirmuinen siunailu ja paheksuminen, sillä äskeinen arka ääni puuttui taasen äkkiä puheeseen ja sanoi:

— Entä jos olemme liian nopeat tuomiossamme? Jos n.s. homoseksualismi ei ole pahe eikä suorastaan sairauskaan, vaan jokin tavallisuudesta poikkeava luonnollinen ilmiö? Jos se ei ole paheellisen elämän loppusaavutus, vaan synnynnäinen luonnonoikku, jonka tarkoitus meiltä vielä on salattu? Tunneteko homoseksuaalisia yksilöitä? Oletteko tutkineet heidän sieluelämänsä, heidän rakkauselämänsä, heidän sukupuolisuuttaan? Te tuomitsette enakkoluulo j enne perusteella, mutta kuinka semmoinen tuomio voi olla oikea?

Nyt alkoivat kaikki puhua ja huutaa yhtäkaaa ja minun tuli niin sääli aran äänen omistajaa, että pakenin.

Ylläoleva tuli mieleeni, kun sain seuraavan kirjeen:

Muistan kotipitäjästäni lapsuuden ajoilta erään kummallisen ihmisen, jota sanottiin hulluksi Huldaksi syystä, että hän, huolimatta siitä että oli nainen, kulki miehen vaatteissa. Ja muutenkin hän oli tavoiltaan paljon miehen kaltainen, poltti tupakkaa ja viihtyi parhaiten miesten töissä. Mikään hullu hän ei ollut, siitä olen varma, mutta ihmiset käsittivät hänet väärin, ja varsinkin naiset ylenkatsoivat ja vihasivat häntä ja miehet tekivät hänestä pilaa.

Hänen oli vaikea elää, sen voi ymmärtää.

Mietin usein itsekseni, mikä hän oli ja miksi hän oli tuollainen. Ja sainkin siihen kerran vastauksen.

Eräänä päivänä näin hänen istuvan yksin silmissään kyöneleitä. Menin hänen luokseen ja tiedustelin osaaottavasti, miksi hän itki.

Siihen hän vastasi: »ei kukaan ymmärrä minua».

»Ehkäpä minä ymmärrän», sanoin.

»Niin . . . ehkä . . . paremmin kuin muut. Et-hän sinä koskaan naura minulle.»

Ja niin hän vihdoinkin kertoi minulle kummallisen elämänsä, jonka aina muistan.

Hän sanoi olevansa nainen, mutta tuntevansa aivan selvään, että hänellä on miehen sielu. Hän sanoi syvästi rakastuneensa erääseen tyttöön, mutta mitään ymmärtämystä ei hän saanut osakseen, vaan vihaa, katkeraa vihaa ja ylenkatsetta.

Tunsin sydämessäni suurta myötätuntoa »hullua Huldaa» kohtaan — ja olin kai ainoa, joka sitä tunsii.

Ei jäänyt hän ainoaksi, vaan tulin tuntemaan erään toisenkin aivan samanlaisen ihmisen. Hän oli mies ja tunsii olevansa sielultaan nainen — siis päinvastainen tapaus. Hänen elämänsä oli vieläkin onnettomampaa, oikeata helvettiä, sillä hänellä olivat sukupuolihimot suuret. Hän »rakastui», toisin sanoen mielistyi miehiin, joiden kanssa hän yritti päästä suhteisiin, mutta joutui ruumiillisen väkivallan uhriksi. Häntä lyötiin ja vihattiin, mikä oli luonnollinen seuraus, koska ne henkilöt, joiden kanssa hän joutui tekemisiin, eivät tunteneet Karman lakia enempää kuin hän itseään. Kukaan ei yrittänyt oikaista häntä eikä kääntää oikealle tielle.

Tällaisia ihmisiä löytyy useampia ja itse hevarmaan ovat syyvät tuohon pahaan karmaansa. Mutta kova on heidän kohtalonsa.

Jospa he yrittäisivät käyttää tahdonvoimaansa apunaan, niin varmaan heidänkin elämänsä olisi paljon helpompaa. Ihminen voi, jos hän vain tahtoo ja päättää luopua himoistaan ja paheistaan. En väittäisi tätä, ellen olisi itse kokenut, ellen olisi itse kuolettanut monenlaisia paheita itsestäni.

Mielenkiintoista olisi tietää, minkälaisen rikkomusten seurausta on tuollainen karma. K. S.

Elävästä elämästä saattaa poimia tukuttain samankaltaisia tapauksia kuin K. S:n kirjeessä mainitut. Puolueettomalle tutkijalle ne kaikki osoittavat, että kyseessä on todellakin luonnollinen ilmiö ja synnynnäinen ominaisuus, oli se kuinka oikeukas tai »luonnoton» tahansa niiden mielestä, jotka viisaudessaan asettavat luonnolle rajoja. Tätä kysymystä onkin viime vuosikymmeninä paljon tutkittu ulkomailla tieteellisissä, varsinkin lääkäripiireissä ja tultu siihen eittämättömään lopputulokseen, että luonnonilmiötä sinään ei saata kieltää, toisin sanoen, että yksilöllinen ihminen on syytön synnynnäisiin taipumuksiinsa. (Tiedemiehet eivät luonnollisesti otta lukuun jälleensyntymistä.) Homoseksuaalinen ihminen ei siis semmoiseen ole sen halveksittavampi kuin heteroseksuaalinenkaan, joka »rakastaa» vain toista sukupuolta, vaan molempia on arvosteltava heidän tekojensa eikä taipumustensa nojalla. Suuri valistustyö odottaa tässä oikeinajattelevia ja totuutta rakastavia tekijöitä, sillä kristikunta on sentään kasvanut pois siitä umpimähkäisestä ja lyhytnäköisestä tuomitsemisesta, joka ennen vei tuhansittain homoseksuaalisia yksilöitä piinapenkille ja polttoroviolle: lapsiakin, joita tällä tavalla leimattiin paholaisen omiksi.

Asiantuntijat eivät enää väitä, että homoseksualismi perustuisi paheeseen; se on luonnon ilmiö, ja fysiologisesti on viitattu siihen, että jokainen ihminen alkuun — sikiötilassaan on — kaksisukuinen ja kaksineuvoinen ja että myöhemminkin pitkin matkaa toinen sukupuoli piilee hänessä salatusta, surkastuneessa muodossa. Mutta luonnollisesti oppineet eivät ole etsineet syvempää sielullista syytä ilmiöön, eivät toisin sanoen ole tehneet semmoista kysymystä kuin K. S., nim. mitkä syyt menneisyydessä ovat aiheuttaneet tällaisen karman.

Sen asian ovat nykyiset tiedemiehet jättäneet teosofian ratkaistavaksi.

Omasta puolestani olen useita kertoja koskellut näitäkin kysymyksiä puhuessani sukupuolielämästä yleensä, mutta en tahdo tällä kertaa viedä enemmän tilaa Ruusu-Ristin palstoilta. Pelkään, että lukijat ovat kyllästyneet jo tästäkin. Sen vain lopuksi sanon, että K. S. on löytänyt oikean käytännöllisen ratkaisun: ihminen on luotu itsensä voittajaksi; hän ei tapa mitään itsessään, mutta hän löytää ytimen, syntysanan, ja tulee onnelliseksi. 1927:42—47.

Honkavaara, Onni 1910:175, 1918:48.

Honorius III, paavi 1930:377.

Hook, Weller von, tri 1912:246.

Hoover

Olen iloinnut Hooverin moratoriosta ja yleensä nähdessäni, että järjen ääni alkaa kuulua valtakuntain politiikassa, ks. rauha 1931:210.

Hopeahäät

Lokakuussa tänä vuonna oli kulunut umpeen 25 vuotta jäseneksi liittymisestääni, ja olen siis niin sanoakseni viettänyt hopeahäitäni Teosofisen Seuran kanssa, ks. R-R. 1920:341—348.

»Hopealanka»

Kys. Jeesus natsarealaisesta kerrotaan, että hän herätti kuolleita. Olivatko ne kuolleet täydellisesti kuolleita vaiko vaelekuolleita?

V a s t. Jos »hopeinen lanka», joka yhdistää eetteriruumiin fyysilliseen, on katkaistu, silloin ihminen on »kuollut» eikä sielua voi kutsua takaisin fyysilliseen ruumiiseen. Että Lazarus y.m. heräsivät kuolleista Jeesuksen käskystä, osottaa, että lanka ei ollut katkaistu. 1908:93, ks. ajatus 1909:36, ks. Toll, tri 1928:95.

Horoskooppi ks. myös astrologia.

Astrologiaa pitävät useimmat sivulliset paljaana taikauskona. Mutta mitähän sanoisivat esim. seuraavasta tapahtumasta?

Helsingin Ruusu-Ristin astrologisessa ryhmässä antaa opettaja oppilailleen horoskoopin tulkittavaksi, sanomatta tietysti, kenen se on. Tiedättehän, mitä horoskoopilla tarkoitetaan? Se on kuva taivaan tähtien asennosta ihmisen syntymähetkellä, ja kuviona se on seuraavanlaatuinen: ympyrä on kuudella halkaisijalla jaettu kahteentoista yhtä suureen osaan eli »huoneeseen»; vaakasuora halkaisija kuvaa taivaanrantaa; maan kääntyessä akselinsa ympäri näyttää siltä kuin taivas aurinkoineen ja tähtineen kerran vuorokaudessa kiertäisi maan ympäri, — sentähden vaihtelee taivaan ulkomuoto alituisesti, vaikkemme silmillämme havaitse tähtien liikuntoja muulloin kuin yöllä; kuviossa on nyt vaakasuoran halkaisijan vasen puoli nousevana taivaanrantana, oikea laskevana; kaikki eläinradan merkit ja planeetat, jotka syntymähetkellä ovat alapuolella taivaanrantaa, merkitään vaakasuoran halkaisijan alapuolelle, kukin määrättyyn kohtaansa, — toiset taas yläpuolelle. Horoskoopin tulkitsijan tulee nyt ottaa huomioon, missä huoneessa kukin planeetta on ja missä merkissä, ja tarkasti laskea, missä suhteissa planeetat ovat toisiinsa eli n.s. aspekteja. Sitten hän tulkinnaansa saa turvaatua painetuihin sääntöihin, s.o. vanhoihin traditsioneihin,

ja mahdollisiin omiin havaintoihinsa. Itse tulkinta ei täten ole suinkaan mielivaltainen, vaan täydellisesti säännömukainen; tulkitsijasta itsestään ja hänen intuitiostaan vain riippuu, kuinka taitavasti hän luo psykologisen kokonaisuuden saamistaan katkelmallisista tiedoista.

Kyseessä olevassa tapauksessa antoi eräs oppilaista horoskoopista selityksen, joka olisi mielenkiintoinen kokonaisuudessaankin toistaa. Tyydyn kuitenkin poimimaan muutamia otteita alkuperäisestä paperista, joka on edessäni pöydällä:

»Horoskooppi osoittaa erinomaisen kehittyntä, älykäästä ja suorastaan nerokasta kaksoisluonnetta. Kuun asema Vesimiehessä lisää tätä kaikille ilmamerkeille ominaista älyllistä taipumusta, antaen menestystä myöskin aatteiden ilmituomisessa, hyvän karman ja suurta taiteellisuutta sen ollessa korkeimmassa zenithissä hyvässä aspektissa Saturnukseen ensimmäisessä huoneessa. Merkurius on yhtymässä Auringon kanssa omassa Kaksois-merkissään 12:nnessä huoneessa ja tämä yhtymä on edullisessa aspektissa Neptunukseen Leijonan tulinen merkissä ja lähellä nadiria; tämä erinomainen asema tuo muassaans visautta, syvällistä ajatuskykyä, inspiratsionia, selvänäköisyyttä ja salatieellistä kykyä, jonka ohella Leijonan tulinen merkki tuo syvällisiä ja jaloja tunteita. Okkultisia taipumuksia lisää vielä Uranuksen ja Jupiterin asema Härässä 12:nnessä okkultisessa huoneessa. Uranus sekstiilissa Venukseen osoittaa, että tunteet ovat erittäin hienostuneita, jaloja ja aatteellisia. Saturnus ja Jupiter sekstiilissa Marsiin näyttää, että äly ja korkeampi luonne hallitsee alemmaa persoonallisuutta; se osoittaa työtarmoa ja ajatusten selväpiirteistä esittämistä.

»Seikka, että useimmat planeetat sijaisevät horisontin yläpuolella, osoittaa, että hän ulkonaisessakin elämässään on hyvin edustuskykyinen' ja domineeraava ja saavuttaa luultavasti jossain suhteessa johtavan aseman. Koska kaikki planeetat ovat horoskoopin vasemmalla puolella, osoittaa se, että hänellä on kaikki mahdollisuudet itse muodostaa kohtalonsa, itse johdtaa elämänsä kulkunsa. Kaikki riippuu hänen tahdostaan. Mars ja Neptunus 3:nnessä, matkojen huoneessa osoittaa liikkuvaista elämää täynnä menestyksellisiä matkoja. Kuun asema Vesimiehessä 10:nnessä huoneessa kenties osoittaa, että hän joutuisi elämässään kosketukseen yleisten valtiollisten virtausten kanssa, jolloin hänen aatteensa myöskin suuntautuisi valtiolliselle alalle.

»Yleensä voidaan siis sanoa, että horoskoopin omistaja on erittäin nerokas ajattelija, luultavasti suuri kirjailija, suuri taiteilija ja samalla syvälle elämän salaisuuksiin katsellut salatieilijä. Voitaisiin tästä päättää, että hänen täytyisi olla eräs kaikkien aikojen merkillisimmistä henkilöistä. Täydellisesti harmonoinen luonne syvälinen ja rikas sieluelämä ja menestyksellinen ulkonainen esiintyminen ja karma. Epäilemättä eräs ihmiskunnan suurimmista neroista.»

Horoskooppi, josta tämä tulkinta oli annettu, oli Italian suuren runoilijan, Divina Comme-

dian tekijän, Dante Allighierin. 1922:97—99, ks. astrologia 1926:171—172.

Mitä ajattelen horoskoopeista, niiden pätevydestä ja tärkeydestä? Vai on monta asiaa, joista tahtoisitte kuulla ajatuksiani, vaikka turhaan saatte odottaa, että niistä puhuisin? No niin, kysykää, sillä kysymättänne en arvaa, mistä haluaisitte kuulla puhuttavan. Ja kun kysytte, kyllä vastaan, jos osaan. Jos sattuu semmoista, jota en tiedä, tunnustan tietämättömyyteni suoraan.

Tahdotte siis nyt kuulla ajatukseni horoskoopeista. Empimättä vastaan tähän, että astrologia on mielestäni perusteiltaan pätevä tiede. Tähdet — tai pikemmin niiden edustamat kosmilliset voimat — vaikuttavat varmasti ihmiskunnan elämään, kansojen ja yksilöiden kohtaloon. Mutta niiden vaikutus liikkuu karman hallitsemassa maailmassa eikä ylety puhtaan hengen kotimaahan.

Jumalan poikana ihminen on vapaa, veli veljien parissa, tasa-arvoinen toisten kanssa Isän silmien edessä, alla kasvon kaikkivallan. Pojan tajunnassa eläen ihminen hallitsee tähtensä. Tähdet vaikuttavat, mutta ainoastaan hänen käyttövälineihinsä. Itse hän ei ole tähtiensä orja. Mutta ne näyttävät hänelle, missä kivet ovat hänen tiellään, missä hänen on helppo kompastua, missä hänen tulee olla varuillaan.

Hyvin tehty horoskooppi on hyödyksi tietäjällekin. Tähdet tuntevat ihmisen käyttövälineitä paremmin kuin ihminen itse. Ja se, joka ei osaa muuta kuin totella tahtiaan, hän voi horoskoopista oppia, kuinka paljon viisaampaa olisi kuunnella omantunnon hiljasta ääntä kuin sisäisen astraalisen ihmisen äänekkäitä kuiskeita. 1926:213—214.

Horoskoopeja. 1927:324.

Horrostila

Kys. Mikä on semmoinen kokemus ihmiselle että hän on ikäänkuin horroksissa? Siinä tilassa ollessaan ei voi kiinnittää ollenkaan huomiota näkyväisiin kappaleihin eikä asioihin. Sydän on täynnä sanomatonta riemua, ei voi muuta kuin »rukoilla» ja itkeä ilosta. Se uudistui jonkun kerran viikon ajalla, sitte on kadonnut. Jonkun aikaa sen jälkeen tuntui suurempaa kykyä ja ymmärrystä henkisiin asioihin. Miten päästä uudelleen käsittämään autuutta?

V a s t. Lukekaa »Valoa kohti» kirjasta ensimmäisen luvun loppuosa. 1910:358—359.

Hors concours — kilpailun yläpuolella. 1925:1.

Horton, tri 1911:254.

Horus

Egyptiläisten Horus kantoi myös nimen »vahtaja». Hänen äitiään, Isistä, kutsuttiin »jumalan äidiksi, taivaan kuningattareksi, puhtaaksi neitsyeksi, meren tähdeksi» y.m. ks. Joulu 1906:274—275.

Egyptissä Osiriksen oli Isiksen pojan, Horuksen syntymäjuhla oli joulukuun 26 p:nä. Silloin kannettiin näytteillä pienen Horus-lapsen kuvaa, jota kansa kumarsi ja palveli, ks. Joulusymboliikkaa 1911:357—361.

Hotchner, Mr. ja Mrs. 1929:361, 1930:265.

Houdini, Harry

Amerikkalainen »silmänkääntäjä» Harry

Houdini, joka kuoli lokakuun 31 p:nä 1926, oli kerrassaan huomattava ihminen. Osastossa »Mitä muualla tiedetään» tehdään hänestä tässä numerossa selkoa pitkässä kirjoituksessa. Hän oli kaikesta päättäen sekä teosofi että salatieilijä, vaikka hän — siinä kohden tavallaan noudattaen H. P. Blavatskyn esimerkkiä — ei sietänyt spiritismia eikä mediumismia. Houdini oli miltei ottanut elämäntehtäväkseen spiritistien mediumein »paljastamisen» matkimalla tarkasti heidän ilmoittiaan omien teknillisten temppujensa avulla ja milloinkaan turvautumatta henkimaailman apuun. Houdini näet uskoi, että vainajain rauhaa ei saanut manauksilla häiritä. Ennen kuolemaansa hän kuitenkin oli sopinut rouvansa kanssa, että jos hän itse kuoltuaan joskus haluaisi antaa tietoja itsestään mediumin välityksellä, piti rouvan uskoa ilmoituksen todenperäisyyteen ainoastaan siinä tapauksessa, että Houdiniksi itseään sanova henki ensin toistaisi heidän salaisen merkkikielensä, jota kukaan sivullinen ei tuntenut.

Viime tammikuun alussa herätti Amerikassa tavatonta huomiota sanomalehdistössä kiertävä uutinen, että kuollut Houdini oli antanut tietoa itsestään mediumin kautta ja että leskirouva Houdini oli vakuutettu sanoman todenperäisyydestä, koska mediumi, pastori Ford, oli osannut toistaa salaisen C o d e'n, joka säilytettiin pankkiholvilokerossa.

Yhtä suurta hämmästystä — ja pilkkanaurua vastustajien leirissä — herätti sitten toinen uutinen, joka ensin oli luettava New Yorkissa ilmestyvän »The Evening Graphic» lehden palstoilla. Tämä uutinen kertoi, että pastori Ford oli todistajien läsnäollessa tunnustanut erälle lehden reporterille, että koko henkijuttu oli tuulesta temmattu — hän ei milloinkaan ollut käynyt rouva Houdinin kodissa j.n.e.

Mutta nyt pastori Fordin spiritualistisen kirkon johtokunta tarttui asiaan. Tutkimuksesta kävi selville, että pastori Ford kuuden henkilön seurassa oli käynyt rouva Houdinin kodissa ja pitänyt siellä istunnon sekä että The Evening Graphic'in uutinen oli ilmeinen väärennys. Yhdistyneitten spiritualististen seurain toimikunta New Yorkissa ei vielä tyytynyt tähän ensimmäiseen tutkimukseen, vaan yhdessä Fordin spiritualistisen kirkon johtokunnan kanssa pani toimeen vielä uuden kuulustelun. Tämä pidettiin helmikuun 19 p:nä New Yorkin spiritualistien päämiehen, tohtori John Heissin ollessa puheenjohtajana. Pastori Ford esitti muutamia tunnetuita kaupungin asukkaita, jotka saattoivat todistaa, missä hän oli liikkinut siihen aikaan, jolloin hänen väitettiin tehneen tunnustuksensa Graphic'in reporterille. Yksi niistä kolmesta sanomalehtimiehestä, jotka olivat olleet läsnä, kun pastori Ford teki tunnustuksensa, myönsi nyt valalla, ettei hän mainitussa tilaisuudessa ollut nähnyt tätä pastori Fordia. Jännittävän kuulustelun huippukohtana oli, kun pastori Ford esitti sen miehen valallisen todistuksen, joka sadan dollarin maksusta oli näytellyt Fordin osaa huomiota herättäneessä »tunnustuksessa». Koko juttu oli mitä alhaisinta sanomalehtisensatsionia.

Semmoista saattaa tapahtua Amerikassa. Ehkä

se tavallaan oli Houdinin kuolemanjälkeistä karmaa, hän kun liian jyrkästi tahtoi eläissään leimata kaikkia mediuumeja petkuttajiksi. 1929: 181—183.

Houdini, kaikkien aikojen suurin taikuri 1929:206—209.

H. P. B. nimim. ks. Blavatsky, Helena Petrovna.

Hufvudstadsbladet 1913:292, 1917:102.

Huhtala, Kyösti

Rauhankirjallisuutta. Väinämöisen kirjakaupan kustannuksella on valmistunut pieni kirjanen: Sota ja rauhanaate Kristinopin valossa, kirj. Kyösti Huhtala.

Tämä pieni vihkonen on aiottu työaseeksi rauhanaatteen ystäville ja siihen se onkin varsin sopiva, sillä se on asiallisesti kirjoitettu. Hinta on 20 penniä, mutta enemmän yhtäikaa ostettaessa on hinta ainoastaan 7 p. kappaleita. Suotavaa olisi että tämä vihkonen saisi paljon levittäjiä ja lukijoita. Näitä kirjoja on saatavana Väinämöisen kirjakaupasta, Tampereelta. 1909:72.

'Huhtanen 1924:38.

Huitzilopochtli

Samaten oli aztekien auringon- ja sodanjumala H. ylikuonnollisella tavalla ja täysin valmiina soturina syntynyt äidistään (Coatlucue). ks. Joulukuulu 1906:274—275.

Hultin, Nap.

Julkaisen tässä numerossa Nap. Hultinin laatiman kirjoituksen nimen merkityksestä kabbalistiselta ja yleensä okkultiselta kannalta. Uskon, että lukijat tutustuvat siihen uteliaisuudella, ja että, jos samasta kädestä saamme vastedeskin kirjoituksia »okkultisten tieteiden» aloilta, nekin saavat mielenkiintoa osakseen. Hra Hultin on vuosikautia tutkinut näitä aloja ja laatii myös jonkunlaisia elämän- ja luonteenkuvauksia, kuten ilmoituksesta näkyy. Hänen minulle lähettämänsä kabbalistinen nimeni tulkinna ja grafologinen kuvaus oli koko lailla sattuva ja omaperäinen. 1923:288, 318.

Tammikuun numerossa julkaisemme Nap. Hultinin kirjoittaman, salatieteellisesti mielenkiintoisen artikkelin »viidestä tattvasta», joka tästä numerosta tilan puutteen takia jäi pois. 1923:398, 1924:38.

Nap. Hultin — — — Häneltä tulee Ruusu-Ristin tammikuun numeroon kiintoisa kirjoitus »avioliitosta astrologian valossa». 1925:460.

Nap. Hultin kirjoitti minulle ks. astrologia 1926:171—172.

Humanitas, aikakauskirja 1915:264, 1924:221.

Hume, A. O. ks. Mestarikirjeet 1924:44—45, 1929:86, 1931:107.

Humbugi

Materialismi ja humpuuki, art. ks. materialismi 1905:145—146.

Teosofia, joka ei suosi humbugia uskonnon alalla, mutta ks. Stern, J. 1907:137, Tietäjä 1908:5—9.

Onko teosofia humbugia? art. ks. Geijerstam 1909:400—401.

Onko teosofia humbugia? art. julk. kirjassa Teosofia ja H. P. Blavatsky 1910:26—32,

Niinpä vielä samana keväänä 1897 sain nähdä eron luulotellun ja todellisen itsetunnon välillä kuin myös humbugin ja todellisen henkisyuden. 1915:322—325.

Humu, Martti, kirjailijanimi = Maria Ramstedt [*ks. myös Liite: Humu]

Omantunnon vastaava toimittaja 1905:2, 116—117.

M. H:n suomentamaa hindulaista hartauskirjaa »Bhagavad Gita eli Herran laulu» 1905:148, 178, 211.

Martti Humun Kalevala-tutkimukset. Katsoon siihen, että ne muinaissuomalaisten uskontoa koskevat tutkimukset, joista osa on ollut luettavana »Omantunnon» palstoilla, ovat siksi laajat, että niiden julkaiseminen lehdessämme käy hankalaksi, on tekijä päättänyt ehkä jo ensi kevääksi valmistaa niistä erityinen kirjateos. 1905:243, 1906:95, 203, 229.

Painosta on ilmestynyt Teos. K:n ja K:n kustannuksella kolmas painos C. S:n »Omantunnon uskonto», suomentanut Martti Humu. Hinta 75 p:ä. 1906:246, 1907:78, 83, 143, 220, 225, 252, 274, 275, 276.

Martti Humu kävi kutsusta Pietarissa — — — piti kaksi esitelmää 1908:94, 128, 189, 315, ks. karma art. Mitä on 1908:329—337, 349, 380.

Martti Humun Kalevala-tutkimukset. Amerikkalaisille tilaajille ja muille niin pitkälle kuin riittää jaetaan tämän numeron kanssa ilmotus Martti Humun Kalevalateoksen ensimmäisestä ilmestyneestä vihkosta. Sisällysluettelosta päättäen teoksesta tulee mieltäkiinnittävä kirja. 1909:404.

Martti Humun Kalevala-tutkimuksen ensimmäinen vihko on nyt ilmestynyt ja odottaa tuomiotaan asiantuntijain ja arvosteluun kykenevien kynästä. Uskon kuitenkin, että tuomio, jopa arvostelukin on lykättävä toistaiseksi, sillä siksi vähän sisältää vielä tämä johdanto itse aineesta.

Epäilemättä tekijällä on omaperäinen kirjallinen kyky. Ainakin minä olen mielenkiinnolla lukenut hänen 66 isoa sivuansa. Vaikka hänen muotonsa, kirjoitustapansa ja kielensä usein jättää toivomiselle varaa, ei voi olla iloitematta siitä omituisesta hengestä, joka hänen kirjoituksestaan uhkuu, ja uskonkin, että kun vain pääsee kontaktiin tämän hänen henkensä kanssa, löytää kirjasesta paljon runollista viehätystä. Jos takertuu johonkin muodollisesti tai asiallisesti arkaan kohtaan, silloin taas pelkään, että teos voi tuntua mauttomalta.

En nyt ollenkaan tahdo seikkaperäisesti arvostella tätä Kalevala-vihkoa. Tekijä on tässä ottanut suuren työn suorittaakseen. Hän uskoo, kuten teosofit yleensä, että »pakanat tiesivät enemmän henkimaaailmasta kuin me» (siv. 64) ja hän on ottanut tehtäväkseen todistaa, että vanhat suomalaiset olivat näitä viisaita »pakanaita». Menestyköön hän tässä hankkeessaan! Nöyrästi hän itse tunnustaa luennoistaan, että ne ovat »pikkuisia kipinöitä, säkeniä, joiden vaatimaton tehtävä ja tarkoitus on ainoastaan hiukan viitata sitä valoa kohti, joka (Kalevalan) runoista heijastaa» (siv. 23). Samalla hän

kehottaa toisia tutkijoita taitavammin selittämään Kalevalan henkeä.

Parista painovirheestä huomautan: siv. 23 anno domine pro: anno domini; siv. 26 alh. kaksiosan (Bifreus) pro kaksioitsainen (Bifrons). 1910:5.

Heinäkuun numeron 1905 toimitti Martti Humu Lontoonmatkani johdosta — — — Maaliskuun lopulla 1905 näimme, Martti Humu ja minä, kumpikin samana yönä kuvaavan unen. ks. ennustuksia 1914:418—422.

Olen silloin tällöin ollut hautajaisissa. Joskus minua on pyydetty haudalla puhumaan, mutta aina olen kieltäytynyt. En ole tahtonut häiritä sovinnaisia menoja toisenlaisilla näkökohdilla enkä liioin alistua sitä sanoissani noudattamaan. Olen vain tahtonut tehdä omia havaintojani.

Joitakuuta kertoja olen joutunut kosketukseen — niin uskon — vainajan kanssa, jonka ruumista on haudattu, ja silloin olen ihmeekseni huomannut, että hautausmenot vaikuttavat sangen voimakkaasti vainajaan. Selitän tämän niin, että kuta juhlallisemmat menot ovat, sitä elävämpi ja vakavampi on fyysisesti läsnä-olevain, varsinkin omaisten tunnelma, ja tämä tunnelma puolestaan heijastuu vainajaan. Se on aivan epämääräistä laatua ja siltä puuttuu niin sanoakseni tarkat ulkopiirteet. Jälkeenjääneiden suruun sekaantuu tunne kuoleman majesteetista, toisella hetkellä astuu heidän sielunsa silmäin eteen kuva rakkaasta kuolleesta, joka »ei enää ole», ja saa heidän sydämensä tuskasta huudahtamaan, toisella hetkellä he hengessään vavisten muistavat seisovansa elämän suurimman arvotuksen edessä, jonka ratkaisu heitäkin kerran odottaa ja vielä toisella hetkellä he liikuttetuina ajattelevat: »jumalan kiitos, että nämä sentään ovat hienot hautajaiset ja että kaikki menee näin hyvin.»

Kun tämä tunnesekottuma heijastuu vainajaan, saattaa se hänet omituiseen mielentilaan. Hän kohdistaa kaikki itseensä, juhlallisuus tuntuu hänen omissa jäsenissään ja hänet valtaa epämääräinen tunnelma omasta suurenmoisuudesta. Hän nauttii hartaudessaan ja on astuvinaan jonkun korkean olennon puheille. Kun omaisten murheelliset kasvot hänelle näyttävät, sanoo hän heille: »olkaa nyt hiljaa, ettekö näe, kuinka tärkeissä hommissa olen?» Hänen kasvonsa ovat vakavan arvokkaat ja hänen tekee mieli itkeä omaa suuruuttaan.

Astralimaailman »väreilyt» ovat niin voimakkaat, että ihmisielu, joka ei elämänsä aikana ole astunut ulkopuolelle personallista itseään, joutuu niiden väreilyjen heiteltäväksi, joilla syystä tai toisesta on oikeus häntä koskettaa. Personalliset tunteet jälkeenjääneiden puolelta yllyttävät hänessäkin personallisia tunteita. Ainoastaan puhdas epäitsekäs rakkaus, joka lähettää rakkaan vainajan puoleen kiitollisia ja siunaavia ajatuksia, herättää vainajassa hänen oman inhimillisen itsensä. Liikutettuna hän kuiskaa: »elämä on liian ihana . . . tätä en ole ansainnut».

*

Suuri ilo oli minulle todeta, että vanhan ystäväni Martti Humun hautajaiset poikke-

sivat ennen näkemistäni. En tarkoita fyysisesti, sillä ulkonaisissa menoissa noudatettiin sovinnaisia tapaa. Pappi siunasi ruumista ja piti ohjelmanmukaisesti liikuttavan hautasaaran. Kukkia asetettiin haudalle ja virallinen (samalla sydämellinen) puhe vainajan muistoksi pidettiin. Läsnaolijat luultavasti odottivat minunkin puhuvan, vaikka siinä suhteessa pettyivät. Mutta minun sisäinen iloni ei joutunut näistä jokapäiväisistä seikoista. Sen aiheutti kosketus vainajan kanssa.

Kun ruumisvaunun jälessä kuljettiin, katselin takaa papin seurassa kävelevää M. H:n tyttärtä, jonka sydän näkyi hiljaa valittavan: »kuinka elämä nyt on kolkkoa, kun olen yksin, eikä ole enää äitiä, jota saisi hoitaa». Samalla pappi arvatenkin tiedusteli yhtä ja toista vainajan persoonallisuudesta ja elämän historiasta.

Yhtäkkiä tulin tietoisiksi Martti Humun läsnäolosta. Hän koetti lohdutella tyttärtään. »No mutta, M-ni, tässä minä olen ilmielävänä, mitä sinä suret? Hassutusta ja ilveilyä on koko tämä hautaus, sillä eihän minulla enää ole mitään tekemistä tuon raatoraukan kanssa.»

Vanha tuttu äänensävy ja ajatuksenjuoksu! Vähällä oli, etten purskahtanut ääneen nauramaan. Sisässäni nauroin ja tulin niin hyväälle tuulelle, etten koko toimituksen aikana saattanut muuta kuin hymyillä sisässäni. Niin lapsellisilta ja hullunkurisilta tuntuivat minusta papin juhlalliset ja vakavanaamaiset sanat. Koko ajan juttelin hengessäni Martti Humun kanssa ja sanoin hänelle, kun tiesin, että ainakin pari kolme ystävää odotti minun puhuvan:

»Martti hyvä, sinä ymmärrät, että minun on mahdoton tässä tilaisuudessa puhua. En voisi muuten esiintyä kuin puhuttelemalla sinua, minun pitäisi aivan sinulle puhua, ja mitä se merkitsisi? Minun pitäisi repiä alas joka ikinen sana, mikä täällä on lausuttu! Minua pidettäisiin lievimminkin sanoen epäkohteliaana kiihkoilijana oman maailmankatsomukseni puolesta, mutta mahdollisesti myös hulluna. Ja mitä hyötyä siitä olisi? Tahdon kirjottaa tästä Tietäjään, mutta nyt en tahdo puhua.»

»No ei, ei», myönsi vanha ystäväni, »hassuaahan tämä on enkä minä pyydä sinua puhumaan. Mutta tavalla tai toisella sinun täytyy kertoa, että minä elän ja olen ollut tässä mukana ja toivon koko sydämeistäni, että kristillisen kirkon hautausmenot muutettaisiin aivan toisenlaisiksi. Onhan hirveätä, että totuutta näin pilkataan. Hautajaisten tulisi olla riemujuhlaa eikä surusaattoa.»

Martti Humu oli pitkin elämänsä pitänyt omaa päätään ja asettunut uppiniskaiseksi kaikkea humbugia vastaan, ja minua sanomattomasti huvitti, että hän kuolemansakin jälkeen oli sama itsepintainen kriitikko ja humoristi. Samalla lämmitti sydäntäni sanomattomasti, että hän nyt oli saanut vastauksen ainakin yhteen kiihkoisaan kysymykseensä: oliko ihminen olemassa kuoleman jälkeen. Martti Humu ei ollut materialisti eläissään, kaukana siitä, mutta hänen elämänsä oli useimmissa suhteissa ollut kovaa ja katkeraa koulua ja välistä hän saattoi joutua syvänkin epätoivon valtaan. Silloin hän epäili kaikkia ja kaikkea. Eihän mitään

hyvää, ei rakkautta, ei kauneutta ole elämässä, kuinka sitä olisi kuoleman jälkeen? hän semmoisina hetkinä ajatteli. Hän oli kiihkoisa toituden etsijä ja hän löysi teosofisesta maailmankatsomuksesta järjelleen ratkaisevan vastauksen olemisen arvotuksiin, mutta hän ei ollut luonteeltaan uskovainen. Pikemmin hän oli ainainen epäilijä ja monta kamppailua hän sai sielussaan kestää teosofisenkin maailmankatsomuksen puolesta. Esoteerisena tutkijana hän loppuvuosina kuului muutamaan amerikkalaiseen salakouluun, mutta hänen levoton henkensä ei siitäkään saanut täyttää tyydytystä. Vasta joitakuita viikkoja ennen kuolemaansa hän löysi lopullisen rauhan sielulleen. Hän antoi sydämensä murtaa kaikki kahleet, ja heittäytyi jumalallisen rakkauden helmaan; hän antoi itse kaikille anteeksi ja tunsu, kuinka hänkin sai kaikki anteeksi...

Niin, rakas ystävä, jatka työtäsi nyt, todellista työtäsi Suomen hyväksi! Syvenny Kalevalaan ja vanhoihin suomalaisiin mysteeriöihin ja ole avuksi niille, joiden tehtäväksi vielä jää tässä näkyväisessä maailmassa työskennellä sinunkin ihanteittesi puolesta!

Meidän maalliset tiemme yhtyivät hetkeksi ja erosivat jälleen. Nyt sinä olet vapaa ruumiin kahleista. Vapaasti voit käydä minunkin luonani. Tosin silloin kun aistini ovat sokeat ja kuurot, en sinua näe enkä kuule. Mutta kolkuta, kolkuta, ehkä havajan. Olen tiedonhaluinen minäkin. Tahtoisin kuulla tutkimuksistasi, joita nyt olet niin erinomaisessa tilaisuudessa esteettä tekemään, tahtoisin ohjausta kädestäsi kohdissa, joissa sinä nyt epäilemättä näet selvemmin kuin minä...

Kuolema on tosiaan personallisen elämän majesteettillisin ja juhlallisin hetki, mutta kuinka toisella tavalla kuin mitä yleensä otaksutaan! 1915:313—316,

Martti

Martti Humu syntyi Pietarissa joulukuun 12 p:nä v. 1852. Oppi ensin venäläisen papin johdolla, sitten suoritti yhteiskoulun tutkinnon ja pääsi v. 1874 opettajan arvolla Jyväskylän seminaarista. Meni naimisiin lehtori Ramstedtin kanssa ja asui Savonlinnassa, missä otti osaa sanomalehti Savonlinnan toimitukseen. Oltuaan ensin aputoimittajana oli sitten saman lehden vastaavana toimittajana ja ulosantajana viisi ja puoli vuotta. Erosi kansakoulunopettajan toimesta uskonnollisista syistä.

Miehensä kuoltua jäi hänelle kaksi poikaa ja kaksi tyttäretä. Voidakseen huolehtia näiden elämästä ja kasvatuksesta muutti hän Helsinkiin, missä kymmenen vuotta oli Eklundin kustannustoimistossa kirja-arvostelijana ja ulkomaisen kirjeenvaihdon välittäjänä. N. 21 vuotta kuolemaansa asti hän palveli puhtaaksikirjottajana ja kielenkääntäjänä Tie ja Vesirakennus-Ylihallituksessa, jossa pantiin paljon arvoa hänen tavattomalle työkyvyllään ja sukkeluudelleen.

Martti Humu toimi sitäpaitsi Savonlinnassa seuraavissa tehtävissä, jakaen itsensä yhtäaikaan moniin toimiin: hän oli käräjillä memorialistina, sairaalassa kirjurina, käsityöläisyhdistyksen sihteerinä, sekaköörin laulunjohtajana,

maistraatin kielenkääntäjänä useampia vuosia j.n.e.

Useita kirjoja hän on kääntänyt suomenkielille m.m. kenraali Sederholmin *K o r t u t k a s t* (Omantunnon uskonto) ja Bhagavad Gitan, ja pienempiä novelleja ja seuranäytelmiä hän on itse kyhännyt nimimerkillä »Martti Humu».

Vuonna 1902 hän liittyi teosofiseen liikkeeseen, oli mukana »Valon airut» nimisessä teosofisessa kirjallisuuskomiteassa, joista sitten sukeutui Teosofinen Kirjakauppa ja Kustannusliike, piti ahkerasti luentoja Sörnäisten Vuorellassa ja sai v. 1905 luvan julkaista Omantunnonimistä teosofista aikakauskirjaa. (Tämän oikeuden hän v. 1908 siirsi Pekka Ervastille, jolloin nimi muutettiin Tietäjäksi.) Kun Suomen Teosofinen Seura perustettiin v. 1907, oli Martti Humu jonkun aikaa hallinnon jäsenenä.

Rasittuneena kovasta työstä kirjoituskoneen ääressä hän kolme kertaa sai halvauksen, viimeisen kesäkuulla tänä vuonna. Sen jälkeen hän ei vuoteesta noussutkaan, ennenkuin pari päivää ennen kuolemaansa. Väsynyt ruumis tarvitsi lopullista lepoa ja eloisa henki jätti maisen majansa elokuun 10 p:nä. Fyysillinen ruumis laskettiin hautaan elokuun 14 p:nä. 1915:318—319,

Martti Humun ansiokas ja alustava kirjanen »Kalevalan sisäinen perintö» herätti meissä halun saada enemmän samaa laatua, ks. P. E. XII Kalevalan A. 1916:244—245, P. E. XII Kai. A. art. Uskomatonta ajattele mattomuutta. 1917:189—191,

»Omantunnon uskonto», kirj. C. R. Sederholm, suom. M. H. — — — rouva M. H. ilmaiseksi oli käännöksen tehnyt, ks. P. E. VII Muutamia 1924:222—223, ks. kuume 1928:285.

Huomattava lahja S. T. S:lle 1911:396.

Huone

kuin huone rakennettu sannalle, jonka tuuli kaataa ja tulva vie. ks. sota 1922:163,

Huoneessani on nurkka, jossa minun on tapana istua ja filosofoida, ks. Mea culpa 1922:258—264,

Ellei Herra huonetta rakenna ks. ylösnousemus 1928:251.

Hurskas

Hurskaita toivomuksia, art. kuuluu sarjaan Miten on luotava onnellinen yhteiskunta? 1921:109—115, ks. vanhemmat 1930:79—80.

Hutilus jää aina hutilukseksi, vaikka Miinchenissäkin käy oppia. ks. opettaja 1912:309—311.

Huttunen, Alex

Mielenkiinnolla kuunteli tämän itseoppineen savolaisen ajattelijan kuvauksia ja selityksiä, jotka todistivat monipuolista henkistä kokemusta ja tietoa. 1922:288, 1923:159, 227, 278, 357, 1925:236.

Huutavan ääni

Teosofinen liike on samassa asemassa kuin kaikki suuret uskonnot alussa ovat olleet. Se on huutajan ääni korvessa. 1906:20,

He kuulevat äänen, joka korvessa huutaa ks. uskonto 1906:236,

Vielä Omatunto saa tehdä Johanneksen työtä, hänen, joka korvessa huusi ja valmisti tietä Herralle, ks. Omatunto 1906:271—283,

Suomen T. S. — — — Sen asema ei ole enää huutavan ääni korvessa, vaan näkyväisenä se astuu ulos ihmisten kesken ja Tietäjän suulla se kansalleen puhuu, ks. Tietäjä 1907:253—254,

Teosofinen liike on huutajan ääni korvessa, Mestarin edellä käyvä Johannes Kastaja, ks. uskonpuhdistus 1909:42,

ks. Teosofinen liike 1909 joululehti: 14, nyt e i kirjallisuuden huutava ääni saa vaie- ta, — päinvastoin! ks. kirjallisuus 1911:2.

Tietysti on sangen kiittämätöntä hommaa olla huutavan äänenä korvessa. Se herättää sekä vihaa että ylenkatsetta, sekä naurua että sää- liä. Helposti tuntuu, että huutaja on itserakas ja itsekylläinen, rikkiviisas ja itsevanhurskas. Minkä sille mahtaa? Täytyy ottaa sekin karma päälleen, ks. oppi 1925:23,

sen ääni on niinkuin huutajan ääni korvessa. ks. R-R. 1926:305—306,

Olen hiljaisuudessa toivonut osaavani toimit- ta Ruusu-Ristiimme niin, että se olisi kuin huutajan ääni korvessa, joka pelkäämättä sanoo totuuden elämän suurista kysymyksistä, ks. R-R. 1929:1,

Se on huutajan ääni korvessa, se kutsuu maailman monia luokseen, mutta sen ääntä kuuntelevat vain valitut, ks. R-R. 1929:409,

Olen kuin huutavan ääni korvessa, ks. uskon- puhdistus 1930:330,

Mitä ovat uskonnot? Huutavia ääniä, »pelas- tukaa, pelastukaa!» 1932:141—143,

Suomen kansa — — — Se on kutsuttu ole- maan huutavan ääni Europan kansojen keskellä, pysähdyttääkseen tämän vihaan ja rakkauden puutteeseen rappeutuvan kristillisen kulttuurin oman Mestarinsa oppia uudelleen tutkimaan, syvemmin ymmärtämään ja sitten toteuttamaan sitä omassa elämässään. [*ote H. K-nen.] 1933: 208.

Huvilakaupungit

Soisin, että ihmiset lakkaisivat asumasta ka- sarmeissa, että kaupungit muodostuisivat huvila- kaupungeiksi ja että puutarhoja ja puita olisi kaikkialla. 1921:114.

Huvitukset

— Jättäkäämme turhat puuhamme, huvituk- semme ja nautintomme! Ruvetkaamme elämän totuutta etsimään! 1906:20,

Kys. Onko tanssi sekä tavalliset »maailmal- liset» huvit teosofian oppilailta tai sen tun- nustajilta kielletyt; ja mitä vahinkoa ne voisivat heille tuottaa?

V a s t. »Missä teidän tavaranne on, siellä on myös teidän sydämenne.» Jos kysymme itsel- tämme: voimmeko elää ilman näitä maallisia huvituksia? ja huomaamme, ettemme voi ilo- mielin, silloin ne ovat meidän »tavaramme», ja sydämemme on niissä kiinni. Ja mikäli sydän on kiinni tavaroissa, sikäli sen vapautuminen maallisista on vaikeutettu. Nykyajan ihmiset ovat sangen nautinnon- ja huvituksenhaluisia ja siitä syystä samalla heikkohermoisia. Mutta jos »teosofian oppilas» on jo vapauttanut sydä- mensä, niin ettei hän himolla ajattele maalli-

sia huvituksia, silloin ne voivat olla hänelle virvotukseksi. Ja jos hän hengessään on osan- nut asettua sille kannalle, että koko elämä on hänestä jumalanpalvelusta, silloin esim. teatte- rissa käynti voi olla hänelle yhtä mieltä ylen- tävää kuin konsanaan kirkkoreisu uskovaiselle. Mitä muuten taiteeseen tulee kaikissa sen ilmennysmuodoissa, joista esim. kaikkien kirkko- jen jumalanpalvelus on yksi, on se itsessään ja oikein käsitettynä jumalallista ja ulkopuolella kaikkia »maailmallisia huvituksia». Hyvän ja pahan tuomari on ihmisen omassa itsessään, ja kaikki riippuu siitä, millä silmällä hän osaa maailmaa katsella. 1906:230,

ks. Nuorison elämänilo 1906:242—243,

Kys. Mikä on teosofian suhde huvituksiin?

Voiko se, joka lukee itsensä teosofiksi, käydä teatterissa y.m. siveellisissä huveissa?

V a s t. Miksikä ei? Totuus on sitä laatua, että se ei mitään pakene; se kaiken paljastaa ja kaikkea jalostaa. Niin on myös laita sen, joka totuudesta syntynyt on. 1908:123,

Kys. Minkätähden semmoista ihmistä, jolla on sielullisia taipumuksia teosofiaan ja on vä- hän siihen syventynytkin, ei huvita mitään suuret yleistilaisuudet kuten teatteri, nuorten huvi ja yleensä ainetason huvittelut?

V a s t. Ei kenkään voi palvella kahta herraa. 1909:260.

Hyбриidi

olin siis tottunut ajattelemaan olevani tuom- moinen hybridi olento, joka ei ole sitä eikä tätä. ks. Kouta, A. 1924:87—88.

Hymy

Soitto on suruista tehty, murehista muovaeltu, hymy on kyynelten tytär ja kärsimys on onnen isä. ks. tuhatvuotinen 1930:138.

Hypnotismi

ks. Yliaistillinen 1905:109—111, mediumismi 1905:118,

Ja minä en nyt puhu hypnotismistä; hypnoti- seeraajat ovat, ainakin suurimmaksi osaksi, lapsia, jotka leikkivät dynamiitilla. 1906:199, korkeammanlaatuisen hypnotismin ks. jäl- leens. 1907:43—44,

Kys. Onko hypnotismitaidosta mitään etuja haudantakaisessa elämässä?

V a s t. Ei suinkaan. Hypnotismi on, kuten Madame Blavatsky sanoi, ensimmäinen askel mustaan magiaan. Se on vaarallinen ase, joka heti haavottaa epäviisasta käyttäjää. 1908:92,

Kys. Voiko hypnotisomilla parantaa tauteja ja onko Helsingissä semmoista lääkäriä?

V a s t. Hypnotinen suggestioni on kyllä ih- meellinen »lääke», varsinkin hermotaudeissa, mutta on sillä varjopuolensakin. Potilas joutuu näet sielu-elämässään läheiseen yhteyteen pa- rantajansa kanssa ja suuremmassa tai vähem- mässä määrässä hänestä riippuvaksi. Helsingi- läinen hypnotisoija on tietääksemme tohtori Erikson. 1908:312,

ks. suggestioni 1916:286, Alrutz, tri 1920:55—56.

Hyppönen, M. neiti 1917:483.

Hyslop, professori 1910:29.

Hysteria on mediumismia, ks. I. T. J. 1926: 243—247.

Hytönen, J. V. ja Miina 1917:452, 1928:21, 143.

Hytönen, Mirja, neiti, 1932:167.

Hyve

Ja millä tavalla kehittyvät hyveet? ks. Suku-puoliasia 1906:15—17,

»hyveen tien kirja» ks. Tao-Te-King 1907:10,

Usko ja teot. 1908:132—135,

»kuuden hyveen» hankkiminen ks. itsehilintä 1910:130—131,

Hyveen loistava viitta on sitä kalliimpi kantaa, kuta enemmän paheita sen alla piilee, ks. kieltolaki 1931:77.

Hyvinkää, Pilpala, Saarenmaa ks. P. E. II kääne 1924:124—125.

Hyvä, hyvyys, hyvä ja paha, hyvän ja pahan tiedon puu, hyvä tahto, ks. myös paha

Me tahdomme työskennellä hyvän puolesta, sentähden että se on hyvä, ei sentähden, että me siitä voittaisimme jotain. Mutta tahdon lisätä teille, että ihmisen suurin onni on siinä, että hän epäitsekäästi rakastaa totuutta, hyvyttä ja kauneutta. 1906:75,

Teosofiset opit antavat meille takaisin uskomme hyvään ja hyvän voittoon. Herättäkäämme ihmisiä näkemään, että he kaikki sisimmässä itsessään ovat hyviä, että he kaikki ovat veljiä ja yhden perheen jäseniä — kyllä silloin pian yhteiskunnalliset ja valtiolliset olot muuttuvat paremmiksi. 1906:76,

Valitse itse, tahdotko palvella hyvää vai paha! Tässä ei palvella hyvää palkan edestä, vaan rakkaudesta hyvään. 1906:112—115,

hyvän valtakunta jatkuu äärettömyyteen ks. teosofia art. Mitä 1906:151—152,

Parempi oppia hyvästä kuin vihassa kääntyä pois pahasta, ks. opetuslapsi 1906:182,

paha art. Ei pahaa pahalla 1906:187—189,

Hyvä ihminen on tosiaan aina hyvä. ks. Rakkauden alkemia 1906:221—224,

Hyvän ja pahan tuomari on ihmisen omassa itsessään, ks. huvitukset 1906:230,

Hyvyys, Kauneus, Totuus — — — Hyvä tahto, Kaunis tunto, Tosi tieto ks. Kaita tie 1907:57—61,

tietomme hyvästä ja pahasta tulee kokemuksen kautta 1907:155—161,

Kys. Jos paratiisi-tarina tarkoittaa ihmisen alkuperäistä onnen tilaa, niin mitä tarkoittaa hyvän ja pahan tiedon puu ja sen hedelmä ja käärme? Kai materialistit ovat oikeassa sanoessaan: »jos tarina paratiisista olisi tosi, olisi käärme ollut ensimmäinen siveysapostoli, joka kuiskasi ihmisen korvaan pyhän sanan: va-paus?»

V a s t. Materialistit ovat epäilemättä oikeassa. Käärme on viisauden ja samalla himon ja uteliaisuuden vertauskuva. Viattoman tiedottomuuden tilasta meidät herättää himo ja uteliaisuus; heittäydymme elämän pyörteeseen ja teemme kokemuksia. Mutta kokemuksista viisastumme. Hyvän ja pahan tiedon puu on ruumiillinen elämä kolminaismaailmassa. Sen elämän hedelmä on viisaus, jumalallinen tieto. Käärme on viisaus, joka kehottaa meitä kokemaan, mutta sen täytyy alussa esiintyä meille himon ja uteliaisuuden muodossa. 1907:201—202,

Hyvää ei saavuteta pahalla, ja väkivaltaisuudet eivät luo ihmiskunnalle onnea. 1907:208—211,

Ja hyvä on aina hyvä kaikille, ks. kauneus 1907:219—220,

Sellainen puhdas hyvä tahto on ainoa, mikä voittoon vie. ks. Kehityksen kulku 1907:271,

Etkö näe, oi ihminen, että hyvän ja pahan tiedon puu on sama kuin elämän puu, josta tietämättäsi olet ravintosi noutanut? ks. Kielletty hedelmä 1908:97—99,

hyvä paimen ks. veljeys 1908:185,

Ihmisen päämäärä on oppia hyvää rakastamaan. Mitä se merkitsee? Hänen on rakastettava hyvää sen itsensä tähden muita tarkoituksia, ks. karma 1908:333—337,

Yksilönkin suhteen on niin, että jos ei hänessä ole pahaa, niin eipä ole juuri hyvääkään. Kysymys ei olekkaan siitä, ettei ks. Jalas, Asa 1908:345,

Mutta mikäli hän pyrkii rakkauteen ja hyvyteen, sikäli ks. tieto 1910:52—53, kiusaus 1910:223,

hyvä ei voi olla pakollista, ks. hyöty 1911:53—56,

Kys. Kuinka voi ihminen kehittyä ja tulla suvaitsevaiseksi ja lempeäksi ja sanalla sanotuna kaikin puolin hyväksi? Ensimmäisenä tulee kyllä selvä vastaus Jeesuksen sanoista: »joka tahtoo minun perässäni tulla, kieltäköön itsensä ja ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua.» Kun nyt en voita alempaa manasta, vaan tämä on niin suuri herra, että se tahtoo päästä voitolle, — johtuuko tämä vaikeus entisistä syistä vai eikö aikani vielä ole tullut, vaikka sielussani onkin kaipuu jumalallista valoa kohti?

V a s t. Samanlainen kokemus on useimmilla ihmisillä. »Hiljaisuuden ääni» kutsuu alempaa manasta tappajaksi — kaiken hyvän tappajaksi ihmisen sielussa — ja sanoo, että tappaja on »tapettava». Tämä useimmissa tapauksissa ei voi käydä päinsä muuten kuin pitkällisen, säännöllisen mietiskelyn kautta. Sentähden ihminen kulkiessaan hyvän tietä täydellisyyden ihannetta kohti ennen kaikkea tarvitsee kestävyttä, järkähtämättömyyttä, väsymättömyyttä ja iloista nöyryyttä. Alempi manas on itse vuosituhansien tulos, siksi sen voittaminen ei tapahdu päivässä. 1913:258,

Minun ei tullut uskoa, että olin hyvä, vaan minun piti todella olla hyvä. Koko elämä oli siinä. Se oli elämän tärkein kysymys. 1915:8—10,

Kys. Mistä aiheutuu, että ihminen, joka tahotoi jotakin hyvää maailmassa tehdä, näkee kaiken mahdottomaksi ja tuntee, ikäänkuin saisi varoituksen itseltään, että ei vielä ole aika?

V a s t. Jos ihminen tahtoo tehdä niin sanoakseni luvallista hyvää, ei hänen korkeampi itsensä häntä siitä kiellä. Mutta jos hyvä, johon hän tähtää, on okkultista laatua ja kuuluu viisauden piiriin, silloin, on ensin lupa saatava. 1915:357,

En usko, että hyvä saadaan pahalla aikaan. Mutta sen uskon, että kun paha on itsensä tyh-

jentänyt, pääsee piilossa ollut hyvä itsestään näkyviin, ks. sota 1917:198—201,

hyvä tahto yksin ei riitä — taitoa ja tietoa, lujuttaja ja luonnetta tarvitaan yhtä paljon, ks. Suomi 1917:451,

hyvän tahdon lopulliseen voittoon 1918:66—68,

Kys. Olen lukenut kirjan »Jeesuksen sala-koulu». Siinä selitetään Jeesuksen antamia opetuksia, miten pyrkiä ylöspäin mietiskelyn avulla j.n.e. Mutta ensin alussa kehoitetaan pyrkijää asettumaan kansan kannalle ja Jeesuksen vertauksien henkeen syventyen luomaan itselleen tuon uskon hyvän kaikkivaltiaaseen voimaan. Nyt pyydän kysyä, millä tuo elävä usko on saatava. Olen kauan lukenut ja miettinyt Jeesuksen vertauksia, vaan en ole voinut luoda itselleni mitään elävää uskoa, jotta olisin voinut alkaa ponnistella ylöspäin, mikäli voimat riittävät.

V a s t. Onko kysyjä huomannut, että tuo hyvä, jonka voimaan on uskottava, on löytyvä ihmisestä itsestään, oman sielun syvyydestä? Jollemmme sieltä sitä löydä, on sangen vaikea löytää sitä muualta. Mutta miten me sen sieltä löydämme? Tahtoisin tehdä kysyjälle vastakysymyksen: eikö teissä ole — eikö teissä koskaan ole ollut — mitään, joka omasta mielestänne on hyvää, totta, kaunistaa, oikeata, mutta jota kylmä maailma on noussut vastustamaan ja sortamaan? Varmaan te olette jotain semmoista itsestänne löytäneet! Se on hyvä, johon Jeesus kehottaa teitä uskomaan. Se on taivasten valtakunnan siemen. Se on teidän oma aarteenne. 1919:26—27,

ks. lohdutus 1919:192,

Hyvä tahto on siis täydellisen ja eheän joulutunnelman toinen ehto. ks. jouluku 1919:293—294,

Filosofisesti katsoen on ehdottomasti totta, että hyvä ja paha ovat relatiivisia käsitteitä ilmenneessä maailmassa, s.o. hyvää ei ole olemassa ilman vastakohtaansa, niinkuin ei valoa ole ilman varjoa ja pimeyttä, ks. paha 1921:62, nyt uskoimme hyvään, joka pahan voittaa ks. Joulun R-R. 1921:582, sama 1934:318,

Jumala on rakkaus, hyvyys ja totuus ks. Valon ja varjon 1922:101—105, elämän puu 1923:156—157,

Pahan ja hyvän välisen kuilun yli kulkee ainoastaan yksi silta: herämyksen, katumuksen, kääntymyksen, ks. sota 1924:3,

sekä hyvän että pahan isä ja äiti. ks. sallimus 1924:122—123,

itsetietoisesti hyvä tahto. Tämä Isän tahto ks. Kohtalo 1924:262—265,

hyvän tuntemusta ei liioin olisi, jos ei olisi pahan. Mitä varten ks. Mestarikirjeet 1925:100—101,

ymmärtäväinen hyvyys ks. kiitos 1926:38, kosketukseen — — — hyvän tahdon kanssa, joka äärettömyyttä elähtyttää, ks. I. T. J. 1926:243—247,

Jeesuksen oppi ja usko keskittyi yhteen ainoaan sanaan: hyvyys. Ken koetti todella olla hyvä — — — Hyvyys on epäilemättä hyvä valmistus. Ken hyvyyttä käsittää, hän on valmis seuraamaan ks. Vuorisaarna 1927:86—88, jouluku 1927:375—379,

hyvää ei saavuteta pahalla ks. bolshevismi 1929:3,

elämän puu 1929:124, psykologia 1929:440,

hyvyys nukkuu tietämättömyyden unta. ks. H. P. B. 1931:4—5,

Ei meillä aina rahoja ole, mutta hyvä sana on aina ylettyvillämme. ks. kirjallisuus 1931:5—6,

Hyvä ei merkitse liikkumattomuutta eikä tyhmyyden sopua. Hyvä on läpeensä järkeä, intelligenssiä, nerokkuutta. Sentähden hyvään kuuluu myös sanojen taistelu ja työ totuuden puolesta, ks. R-R. 1931:334,

Hyvät työt, seremoniat, usko eivät tuo pelastusta. 1932:143,

Hän ei nimitä itseään aiheettomasti »hyväksi paimeneksi». 1932:225—226,

Ihminen on itsekäs, kun ei hän tahdo hyvää. Mikä on hyvä? Se, joka yhdistää kaikkien tahdon yhdeksi ja sovittaa riitaisuudet. 1932:279—283.

Hyttiäinen, Heta, neiti 1908:63, 384, 1909:38.

Hyönteiset

Mitä taas koskee kiusallisia hyönteisiä y.m., on paras alottaa toisesta päästä: pitää itseään ja ympäristöään mielellisesti puhtaana, niin ei tule häiriityksi, ks. eläin 1909:36,

Huomioita hyönteismaailmasta. kirj. F. K. 1921:575—576.

Hyöty

»Tekeekö tämä teidän teosofianne ihmisen onnellisemmaksi ja paremmaksi?» kysyi äsken vakaantuneelta teosofilta muuan asianharrastaja. »Tutustuisin mielelläni siihen perinpohjaisemmin, mutta koska aikaa ei ole minulla liiaksi, en tahtoisin tuhlata sitä turhiin lukuihin».

»Jos ihminen olisi perinpohjin itsetietoinen olento, tarkasti määritelty ja rajoitettu persoonallisuus tai jos hän olisi ehdottomasti vapaa ja kykenisi vapaaehtoisesti vastaanottamaan tai hylkäämään ulkoa tulevia vaikutuksia, silloin tietysti teidän kysymyksenne olisi perin lapsellinen», vastasi teosofi. »Mutta nythän usotte, että ihminen tietämättään, tahtomattaan on altis ulkomaailman vaikutuksille — ainakin jonkun verran?»

»Uskon tietenkin. Sehän on jokapäiväinen kokemus. En muuten koko kysymystä olisi tehnytään. Nyt tiedän, että jos syvemmän teosofisiin tutkimuksiin, ne vaikuttavat minuun, ja sentähden soisin, että rehellisesti ja avoimielisesti vastaisitte kysymykseeni, onko ja mitä hyötyä on nykyaikaisesta teosofiasta?»

»Olen iloinen, että käännytte kysymyksellenne teosofin puoleen. . . Vaan kuinka te, käytännöllinen mies, muuta olisitte voinut? Tunnette hyvinkin, mitä asian vastustajalla on sanomista. . . Kuulkaa siis vastaukseni aivan lyhyesti lausuttuna: teosofia auttaa meitä ihmisiä lähemmäksi omaa itseämme».

»Lähemmäksi omaa itseämme...?»

»Niin, se vapauttaa meidät vieraista ainekista sielussamme ja opettaa meitä seisomaan omilla jaloillamme. Tietysti ei ilman omaa myötävaikutustamme...»

»Suokaa anteeksi. . . mutta kyllä teidän täytyy selittää tarkemmin».

»Kohta ymmärrätte, mitä tarkoitan. Otaksun, että joskus olette ollut uskovaan, s.o. kristitty sanan jokapäiväisessä merkityksessä. Minikääläinen oli silloin teidän henkinen asemanne? Tunsitte olevanne riippuvainen jostain ulkonaisesta, sanoisinpa ulkopuolisesta auktoritetista. Uskoitte Jumalaan, jonka silmissä teidän tuli olla »otollinen». Ja ollaksenne otollinen hänen silmissään, teidän tuli olla sitä ja sitä, tehdä sitä ja sitä, noudattaa hänen käskyjään, välttää mitä hän oli kieltänyt j.n.e. Tunsitte, että olitte sidottu, että teillä oli velvollisuuksia, jotka usein tuntuivat raskailta. Omatuntonne teitä soimasi, jos »teitte syntiä». Kun Jumala kerran oli käskennyt, oli ihmisen velvollisuus totella. Usein kyllä huomasitte, että noiden velvollisuuksien täyttäminen oli ylen raskasta tai että suorastaan ette kyennyt joihin käskyä noudattamaan, ja silloin tulitte surulliseksi hengessänne . . . Olenko kuvannut oikein?»

»Olette, aivan oikein. Epäusko ja materialismi tuli todella kuin painajaisesta pelastaja.»

»Sitä juuri aioin sanoa. Materialismi vapautti teidät. Hulluahan on uskoa kaikenlaisiin luonnonvastaisiin käskyihin, opetti materialismi, ja uskoa sentähden että joku jumala on ne lausunut! Pitäisi ensin todistaa, että tuo jumala on olemassa, mutta ken on sen tehnyt? Ei, ihmisen pitää elää luontonsa mukaan. Nykyinen elämämme on ainoa, ja jollemme sitä hyväksemme käytä, emme ansaitse järkevän ihmisen nimeä... Niinhän materialismi opetti?»

»Niinhän tuo opetti, ja järkävä oppi se on ja yksinkertainen. Eikä se vetoa ihmisen eläimelliseen luontoon yksinomaan; päinvastoin se terottaa mieleen, että ihminen on järjellä varustettu ja että hänen täytyy antaa järkensä kaikessa vallita. En minä ainakaan ole huomannut, että materialistit olisivat sen huonompia ihmisiä kuin muutkaan. Vai mitä te sanotte?»

»Sekalainen on seurakunta joka puolella, tietysti. Minä hyväksyn täydellisesti mitä te sanoitte materialismista ...»

»Mutta ... te aiotte lisätä jotakin?»

»Niin, tahdoin vain sanoa teille, että nyt te olette huomannut, että materialismi teoretisena maailmankatsomuksena on väärä, ja sentähden kysytte itseltänne, että onkohan se siis käytännöllisenäkin elämän oppina väärä. Olette ollut onnellinen materialistina, kunnes huomasitte, että seisotte perin höllällä pohjalla ...»

»Mistä sen tiedätte?»

»Olenhan nähnyt teidät Petersin joka istunossa. Olen nähnyt, kuinka kerta kerralta olette enemmän hämmästynt. Olen nähnyt, että tuon kuuluisan psykometristin ja selvänäkijän kokeet ovat tehneet teihin syvän vaikutuksen . . . Olenko erehtynyt?»

»Totta puhuen olette oikeassa. Kyllähän jo enemmän rupesin epäilemään materialismin pätevyyttä — eräät asiat omassa elämässäni kun jäivät vaille selitystä, — mutta tämä englantilainen mies se on lopullisesti näyttänyt minulle, että paljon on muuta taivaan ja maan välillä kuin mitä tietämätön luulisi.»

»No niin. Se sinään. Palataksemme asiaamme, on nyt kysymyksenne: pitääkö palata takaisin vanhan uskon vankeuteen ja sen moninaisiin ristiriitoihin ja taisteluihin vai onko olemassa toinen maailmankatsomus, joka ei käskyillä ja kielloilla vaivaa ihmistä, vaan todella tekee hänet paremmaksi ja onnellisemmaksi? Ja sentähden olette tullut teosofin puheille.»

»Niin on asian laita.»

»Kuulkaahan nyt: elämänopin kannalta ja käytännöllisesti katsoen teosofia opettaa ihmisten veljeyttä. Yleinen veljeys on teosofian ydinoppi, se päämäärä, johon koko liike ihanteenaan tähtää. Ei se ole uusi oppi — kaikki ihmiset siitä tietävät, sekä uskovaist että materialistit. Mutta ihmisten veljeys käytännössä merkitsee tietysti, että ihmiset eläisivät veljinä, ja tämä taas edellyttää, että he rakastaisivat toisiaan. Ei veljeyselämä ole ulkonaista laatua ensikädessä — veljet saattavat olla eri mieltä keskenään, kulkea omia teitään, surra ja kärsiä toistensa takia, mutta kuitenkin todella olla veljiä, sentähden että rakastavat toisiaan. Niin on yleinenkin veljeys perustuva — ei ulkonaisiin asiahaaroihin — vaan sisäiseen rakkauselämään. Ja koska ihmisten kesken on erilaisia suhteita, voimme sanoa, että veljeys-nimi käsittää sekä veljen ja sisaren että isän, äidin, pojan, tyttären, ystävän j.n.e tunteita. Kaikkia näitä tunteita pitää asua sen ihmisen sydämessä, joka todella olisi veli. . . Olenko osannut selittää, mitä tarkoitan?»

»Asia on kyllä selvä, mutta mihinkä oikeastaan tähtäätte?»

»Malttakaa. Veljeys on teosofian siveysopin tunnusana, veljesihanne teosofisen elämän siveellinen kannustin. Mitä nyt tämä sisältää? ... Sanokaa minulle: jos joukko ihmisiä uskosta tai velvollisuudesta seuraa johtajaa, toteuttavatko he silloin veljeyttä? Ajatelkaa esim. sotamiehiä, jotka niin sanoaksemme käsi kädessä kulkevat kohti kuolemaa päällikkönsä käskystä, tai uskovaisten laumaa, joka pappinsa jäljissä nousee taivaaseen, tai sosialisti-joukkoa, joka agitaattorin johdolla taistelee oikeuksiensa puolesta ... Toteuttavatko he veljeyttä?»

»No ei. Korkeintaan voi puhua tasa-arvoisuudesta uskon, velvollisuuden tai aatteen edessä ...»

»Siinäpä se. Veljeys ei voi toteutua, ellei ihminen itsetietoisena ole mukana. Veljeys, tekisi mieli sanoa, on aina ja ehdottomasti vapaa. Ihminen ei voi olla veli puolittain eikä vasten tahtoaan. Hänen täytyy itse tietää, että hän on veli, s.o. että hän rakastaa, ja hänen täytyy itse tahtoa rakastaa. Ei ketään voi veljeyteen pakottaa, houkuttella, hypnotisoida. Ihminen täytyy herätä huomaamaan, että hän oikeastaan rakastaa, hänen täytyy sitten tahtoa rakkautta. Sillä rakkaus on autuutta, ja autuus on elämän totuus ja totuus on vapautta.»

»Niin, minä ymmärrän. Mutta millä tavalla ihminen voi herätä tuohon uuteen elämään? Hän tietysti ei voi itseään siihen pakottaa.»

»Ei tietenkään, mutta hän voi siihen kasvaa. Kun hänessä itsessään vain on halua, niin hän

voi kasvaa siihen herämykseen syventymällä teosofiseen elämäntutkimukseen.»

»Niinkö...?»

»Niin. Siinä nyt näette, mitä hyötyä on teosofista tutkimuksista. Nyt olemme tulleet siihen kohtaan, josta lähdimme.»

»Ja te väitätte siis, että teosofia kasvattaa ihmisen vapaaksi ja itsenäiseksi ja herättää hänessä, jos niin saan sanoa, sen ihmisen, joka rakastaa?»

»Niin väitän.»

»Voitteko todistaa?»

»Voin ainakin osottaa, millä tavalla väitteeni on ymmärrettävissä. Mikä oli entisen uskonne heikko kohta? Se, että uskoitte ulkonaiseen jumalaan, jonka käskyjä teidän piti noudattaa. Siitä materialismi teidät vapautti kielteisellä tavalla. Nyt lähestyy teitä teosofia ja sanoo: jumalasta ei pidä tehdä kuvaa; se on epäjumalainpölvästä; pitää tuntea ja ymmärtää, että jumala s.o. kaikkeuselämä, on ihmisessä itsessään. Ja se, että meissä kaikissa on jumalallinen elämä, se tekee meidät kaikki yhtäarvoisiksi: rikas ja köyhä, ylhäinen ja alhainen, vanhurskas ja tuhlaajapoika, pyhimys ja syntinen, hyvä ihminen ja pahantekijä — kaikki ovat yhtä arvokkaita kaikkeuselämän kannalta. Jokainen ihminen on omalla tavallaan jumalallisen elämän ilmituoja...»

»Ajatuksenne on kyllä johdonmukainen, mutta eikö tämä vie meitä siveelliseen leväperäisyyteen?»

»Älkää huolehtiko. Ihminen, joka todella syvennyy tuohon ajatukseen, alkaa jo siveellisesti uudistua. Ensimmäinen askel veljeyteen päin on personallinen itsetuntemus: tämmöinen minä olen, tämmöiset halut ja taipumukset ja kyvyt minulla on, mutta sisässäni piilee paremman kaipuu: tahtoisin olla jalo ja rakastettava, tahtoisin menestyä hyvässä ja oikeassa, tahtoisin tehdä työtä, josta monelle olisi siunausta. Ja katsoen vielä syvemmälle ihminen sanoo: tahtoisin rakastaa... No niin, päästyään tähän kohtaan ihminen oppii henkisesti seisomaan omilla jaloillaan. Hän näkee ja ymmärtää, että jumala juuri tahtoo, että hän olisi oma itsensä ja kulkisi rohkeasti eteenpäin omaa tietään. Sillä ainoastaan siten, että ihminen ensin tulee itsenäiseksi yksilöksi, ainoastaan siten hän kehittyi veljeksi.»

»Teosofin uskonto on siis: usko, että jumala tahtoo, että olisit oma itsesi!»

»Aivan niin.»

»Onhan tuo merkillistä. Mutta mikä takaa, ettei ihmisen »oma itse» ole huono?»

»Ei mikään, sillä hyvä ei voi olla pakollista. Mutta kun ihminen itseensä syvennyy, hän löytää paremman itsensä. Teosofinen tutkimus vie hänet paremman itsensä, tosi inhimillisen minänsä, luokse.»

»Eroaako sitten teosofia materialismista?»

»Tottakai. Teosofia opettaa, että ihminen on ikuinen henki. Tämä maallinen elämä on ihmiselle koulua ja ihminen kasvaa pakosta siihen saakka, että hän tulee hyvän s.o. korkeamman ja paremman minänsä, tuntemiseen. Sitten kun hän hyvän näkee, sitten alkaa hänen vapaa

kehityksensä veljeyttä kohti. Ja koska ihmisenki monta kertaa syntyy maailmaan, asetetaan hänet yhä uudelleen ja uudelleen tilaisuuteen tutustua hyvään.»

»Alanpa vähitellen käsittää. Te uskotte siihen siveyslakiin, joka on kirjoitettu ihmisen sydämeen, — ei kivitaluihin kirjoitettuun.»

»Niinpä niin.»

»Ja sanotte, että ihminen todella voi tulla niin vapaaksi kaikesta pelosta ja epäilyksestä ja epävarmuudesta, että hän tuntee itsensä täysin onnelliseksi uudessa uskossaan?»

»Aivan varmasti. Hän alkaa aivan uutta elämää sisäisesti.»

»Hm... pitää kai ruveta tutkimaan tätä teosofiaa.» 1911:49—54,

Minulta valmistuu kesällä — niin uskon ja toivon — useampia teoksia, ja jollei niitä kyettäisi kustantamaan, tuntisin itseni koko lailla hyödyttömäksi tällä kiertotähdellä, ks. kustannustyö 1923:129,

Mitä hyötyä olisi ks. R-R. 1924:326—328,

Mitä hyödyttää meitä tämä teosofia? art. julk. Ihmissyiden uskonto kirjassa 1930:32—39,

»Mitä hyötyä on tästä teosofisesta liikkeestä? Tekeekö se teidät paremmiksi ihmisiksi?» ks. moraali 1930:93—95,

olenko ollut hyödyksi ja iloksi ihmisille, kannattaako minun yhä ponnistaa eteenpäin? ks. ilo 1931:6—7,

Mitä hyötyä sitten on looshijäsenyydestä? ks. R-R. 1933:107—109.

Häckel, ks. Haeckel, Ernst.

Häll, Bertha 1934:106.

Häll, Nanna 1928:96.

Häll, Rosa 1932:328.

Hällström, Ida af, rouva 1907:78, 225, 1908:124, 313, 375.

Hällström, Signe af, neiti, 1908:314, 375, 1909:303, 1910:177.

Hämeenlinna 1910:394, 1922:105, 1926:271, 1927:80, 1930:44.

Hänninen, Elias ks. tajunta 1915:53—54.

»**Häpeäpilkku**» ks. henki 1910:294.

Härkä, vertauskuvana 1928:234—239, 1929:227.

Hästesko, Elsa

Maa ja taivas. Elsa Hästeskon uusi romaani, herättää varmaan mielenkiintoa teosofeissa, sillä se kertoo synynnäisesti psyykkisestä henkilöstä ja hänen selvänäköisistä kokemuksistaan. 1926:332, ks. Vappula, Raita 1928:103.

Hätää-kärsivät, kirj. K. M. Betts 1914:360.

Hävitys

Kaikki mikä on, on niin suuren työn tulosta, niin vaivaloisen matkan saavutusta, etten käsitä ihmisten hävityshalua, ks. sota 1918:195—196.

»**Häävaatteet**»

ks. eetteri 1909:269,

Hän on puettu häävaatteisiin. 1915:368—369,

hohtaviin häävaatteihin puettuina ks. Joulun R-R. 1921:582—583, sama 1934:318.

Höfding, Harald, professori 1906:266.

Höglund, Mandi 1931:36.

